Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia, ajoneuvolakia, kuvaohjelmalakia, maankäyttö- ja rakennuslakia ja lakia vaaratiedotteesta. Esitys liittyy pääministeri Antti Rinteen hallitusohjelman (6.6.2019) strategiseen tavoitteeseen elinvoimainen Suomi. Hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on toimiva viestintä ja tiedonvälitys sekä kuluttajansuojan korkean tason turvaaminen. Ehdotuksella pannaan täytäntöön 11.12.2018 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/1972 eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä (”teledirektiivi”) ja 14.11.2018 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/1808 audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun direktiivin 2010/13/EU muuttamisesta vaihtuvien markkinarealiteettien vuoksi (”AVMS-direktiivi”). Direktiivien täytäntöönpanon yhteydessä ehdotetaan myös yksittäisiä muista EU:n säädöksistä sekä kansallisista tarpeista johtuvia muutoksia tiettyihin sähköisen viestinnän palvelulain säännöksiin.

Taajuuksien käyttöä koskeviin säännöksiin ehdotettavat muutokset koskisivat pääasiallisesti matkaviestinverkkoja, jotka toimivat EU:ssa tähän käyttötarkoitukseen yhdenmukaistetuilla taajuusalueilla. Laissa ehdotetaan säädettäväksi muun muassa vertaisarviointimenettelystä, uusista verkkotoimilupamenettelyistä sekä matkaviestintaajuuksien kansalliseen käyttöönottoon liittyvistä määräajoista. Taajuuksien käyttöön liittyvää sääntelyä muutettaisiin lisäksi kansallisista tarpeista johtuen. Laajakaistan ja puhelinpalveluiden yleispalvelua parannettaisiin. Määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten kestoa rajoitettaisiin matkapuhelinverkon liittymien osalta ja kuluttajien tiedonsaantia parannettaisiin. Käyttöoikeuden luovutusta ja yhteenliittämistä koskeviin säännöksiin esitetään tehtäväksi lukuisia muutoksia, mutta sääntelyn pääperiaatteet säilyvät samoina. Keskeisimmät muutokset liittyvät uusiin huomattavan markkinavoiman yrityksiä koskeviin teledirektiivin säännöksiin, kuten olemassa olevan infrastruktuurin käytöstä poistamista tai korvaamista taikka yhteisinvestointeja koskeviin säännöksiin.

Audiovisuaalisia sisältöpalveluja koskevaa sääntelyä ehdotetaan laajennettavaksi perinteisten televisiolähetysten ja tilattavien audiovisuaalisten mediapalvelujen ohella videonjakoalustoihin. Myös kuvaohjelmalain soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi videonjakoalustoihin. Ehdotettu uusi sääntely sisältää erityisesti alaikäisten sekä yleisön suojeluun tähtääviä velvoitteita. Ehdotuksella parannettaisiin myös audiovisuaalisten sisältöpalvelujen esteettömyyttä lisäämällä ääni- ja tekstityspalveluihin ja niiden laatuun liittyviä velvoitteita. Ehdotuksella joustavoitettaisiin mainonnan sääntelyä perinteisten televisiolähetysten osalta. Lisäksi tilausohjelmapalvelun tarjoajille asetetaan uusia velvoitteita eurooppalaisten teosten edistämiseksi ja näkyvyyden varmistamiseksi.

Lakiin vaaratiedotteesta (466/2012, ”vaaratiedotelaki”) ehdotetaan lisättäväksi säännökset sovelluspohjaisesta välittämistavasta. Sähköisen viestinnän palvelulakiin ehdotetaan muutoksia, jotka ajantasaistavat vaaratiedottamista koskevaa sääntelykehystä. Esitykset parantavat kansalaisten tiedonsaantia hätätilanteissa. Maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999) ehdotetaan uuden teledirektiivin mukaisten pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamiseen liittyvää täsmennystä, jolla osaltaan helpotetaan 5G-verkon rakentamista.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 19.9.2020.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ 1
PERUSTELUT 6
1 Asian tausta ja valmistelu 6
1.1 Tausta 6
1.2 Valmistelu 7
1.2.1 AVMS-direktiivi 7
1.2.2 Teledirektiivi 9
1.2.3 Kyberturvallisuusasetus 11
1.2.4 Hallituksen esityksen valmistelu 12
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö 13
2.1 AVMS-direktiivi 13
2.2 Teledirektiivi 20
2.2.1 Soveltamisala ja määritelmät 21
2.2.2 Viranomaisten toiminta, yleisvaltuutus, tietopyynnöt, seuraamukset 22
2.2.3 Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat 25
2.2.4 Tietoturva 25
2.2.5 Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet 27
2.2.6 Yleispalvelu 31
2.2.7 Numerointi 32
2.2.8 Loppukäyttäjien oikeudet 33
2.2.9 Vaaratiedottaminen 35
2.2.10 Siirtovelvollisuudet 35
2.2.11 Autoradiot 35
2.2.12 Valtuutussäännökset 36
2.3 Kyberturvallisuusasetus 37
3 Nykytila ja sen arviointi 38
3.1 Tilanne sähköisen viestinnän markkinoilla 38
3.2 Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain soveltamisala 46
3.3 Teletoimintailmoitus 46
3.4 Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat 47
3.5 Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet 58

3.6 Yleispalvelu ... 63
3.7 Numerointi ... 66
3.8 Käyttäjän ja tilaajan oikeudet ... 68
3.9 Tietoturva ... 73
3.10 Verkkotunnukset ... 75
3.11 Tiedon saannin estoa koskeva määräys ... 76
3.12 Audiovisuaalisten palveluiden sääntely ... 77
3.13 Sijoittaminen ... 88
3.14 Vaaratiedottaminen ... 90
3.15 Viranomaisten toiminta ja maksut ... 91
3.16 Sertifiointi ... 97
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset ... 98
4.1 Keskeiset ehdotukset ... 98
4.2 Pääasialliset vaikutukset ... 106
4.2.1 Viranomaisten toiminta ja maksut ... 108
4.2.2 Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat ... 109
4.2.3 Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet ... 110
4.2.4 Valtakunnalliset tilaajanumerot ... 112
4.2.5 Laskevan liikenteen hinnoittelu ... 113
4.2.6 Yhteisinvestointeihin kannustaminen ... 114
4.2.7 Yleispalvelu ... 116
4.2.8 Käyttäjän ja tilaajan oikeudet ... 118
4.2.9 Tietoturva ... 121
4.2.10 Verkkotunnukset ... 121
4.2.11 Tiedon saannin estoa koskeva määräys ... 122
4.2.12 Audiovisuaalisten palveluiden sääntely ... 122
4.2.13 Sijoittaminen ... 124
4.2.14 Vaaratiedottaminen, hätäviestintä ja viestinnän palvelujen jatkuvuuden turvaaminen ... 125
4.2.15 Autoradiot ... 127
4.2.16 Sertifiointi ... 127
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot ... 128
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset ... 128
5.1.1 Teletoimintailmoitus ... 128

5.1.2 Yleispalvelu ... 129
5.1.3 Käyttäjän ja tilaajan oikeudet ... 129
5.1.4 Audiovisuaalisten palveluiden sääntely ... 130
5.1.5 Vaaratiedottaminen ... 131
5.1.6 Viranomaisten toiminta ja maksut ... 133
5.1.7 Autoradiot ... 133
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot ... 134
6 Lausuntopalaute ... 137
7 Säännöskohtaiset perustelut ... 138
7.1 Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta. ... 138
7.2 Laki ajoneuvolain muuttamisesta ... 231
7.3 Laki kuvaohjelmalain muuttamisesta ... 231
7.4 Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta ... 234
7.5 Laki vaaratiedotteesta annetun lain muuttamisesta ... 234
8 Lakia alemman asteinen sääntely ... 236
9 Voimaantulo ... 238
10 Toimeenpano ja seuranta ... 238
11 Suhde muihin esityksiin ... 240
11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä ... 240
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys ... 240
12.1 Julkisen vallan lakisidonnaisuus ... 240
12.2 Yhdenvertaisuus ... 240
12.3 Viestinnän luottamuksellisuus ... 241
12.4 Sananvapaus ja julkisuus ... 241
12.5 Omaisuudensuoja ... 245
12.6 Sopimussuhteiden pysyvyys ... 249
12.7 Elinkeinovapaus ... 250
12.8 Lainsäädäntövallan siirtäminen ja asetuksenantovaltuudet ... 252
12.9 Kunnallinen itsehallinto ... 255
12.10 Ahvenanmaan erityisasema ... 256
LAKIEHDOTUKSET ... 258
Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta ... 258
Laki ajoneuvolain 25 §:n muuttamisesta ... 322

Laki kuvaohjelmalain muuttamisesta 323
Laki vaaratiedotteesta annetun lain muuttamisesta 326
Laki maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n muuttamisesta 328
LIITTEET 329
Rinnakkaistekstit 329
Asetusluonnokset 330
Muut liitteet - vastaavuustaulukko EU-säädöksistä 337

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Audiovisuaalisten mediapalvelujen markkinoilla on tapahtunut merkittävää teknistä kehitystä, jonka seurauksena televisiopalvelut ja internetin välityksellä tarjottavat palvelut ovat lähentyneet toisiaan. Vaikka televisiovastaanotin on edelleen tärkeä väline audiovisuaalisten kokemusten jakamisessa, monet katsojat ovat siirtyneet katsomaan audiovisuaalista sisältöä muilla, kannettavilla laitteilla. Samanaikaisesti perinteiset televisioyhtiöt ovat laajentaneet toimintaansa verkkoon.

Myös uudentyyppisen sisällön, kuten videoleikkeiden tai käyttäjien tuottaman sisällön, merkitys on kasvanut perinteisten TV-lähetysten ja tilattavien audiovisuaalisten mediapalvelujen ohella. Uudet toimijat, kuten tilausohjelmapalvelujen ja videonjakoalustojen tarjoajat, ovat vakiinnuttaneet asemansa ja kilpailevat samoista yleisöistä perinteisten televisiotoimijoiden kanssa. AVMS-direktiivillä voimassa oleva sääntely laajenee YouTuben kaltaisiin videonjakoalustan tarjoajiin, jotka organisoivat sisältöä eri tavoin, mutta joilla ei ole toimituksellista vastuuta sivustoilleen tallennetusta sisällöstä. Monissa tapauksissa kyseiset palvelut kuuluvat sähköistä kaupankäyntiä koskevan direktiivin 2000/31/EY soveltamisalaan, koska niissä on kyse tietoyhteiskunnan palveluista. Direktiiviä sovelletaan myös sosiaalisen median palveluiden audiovisuaalisiin sisältöihin, jotka kilpailevat samoista yleisöistä ja tuloista kuin audiovisuaaliset mediapalvelut.

Audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaa direktiiviä on muutettu useita kertoja. Direktiiviä muutettiin edellisen kerran Euroopan parlamentin ja neuvoston 11 päivänä joulukuuta vuonna 2007 antamalla direktiivillä (2007/65/EY), jolla muutettiin neuvoston direktiiviä 89/552/ETY[1] (”televisiodirektiivi”). Muutoksilla direktiivin soveltamisala laajennettiin koskemaan perinteisen televisiotoiminnan lisäksi verkoissa välitettäviä tilausohjelmapalveluja ja sen nimi muutettiin samalla audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaksi direktiiviksi (”AVMS-direktiivi”). Kyseinen direktiivi kodifioitiin myöhemmin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2010/13/EU.

Eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä annettu direktiivi (2018/1972/EU), jäljempänä teledirektiivi, annettiin 11.12.2018. Uuteen direktiiviin yhdistettiin aiempaa sähköisen viestinnän sääntelyä, jota oli useassa eri direktiivissä. Uusi direktiivi yhdistää Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2002/19/EY, jäljempänä käyttöoikeusdirektiivi) sähköisten viestintäverkkojen ja niiden liitännäistoimintojen käyttöoikeuksista ja yhteenliittämisestä, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2002/20/EY, jäljempänä valtuutusdirektiivi) sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja koskevista valtuutuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2002/21/EY, jäljempänä puitedirektiivi) sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2002/22/EY, jäljempänä yleispalveludirektiivi) yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla.

Direktiivin uudistamisen taustalla on verkkoteknologian kehittyminen ja huippunopeiden yhteyksien yleistyminen. Direktiivillä pyritään edistämään 5G-verkkojen ja muiden uuden sukupolven verkkoteknologioiden nopeaa käyttöönottoa ja niihin liittyviä investointeja EU:n alueella. Direktiivi jatkaa eurooppalaisen tele- ja sähköisen viestinnän markkinan yhdistämistä.

---

[1]Neuvoston direktiivi 89/552/ETY, annettu 3 päivänä lokakuuta 1989, televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL L 298, 17.10.1989, s. 23).

Direktiivin taustalla ovat myös muuttuneet sähköisten viestintäpalveluiden käyttötavat ja internetin kautta perinteisen puhelinverkon sijaan toimivien palveluiden yleistyminen. Direktiivin tavoitteena on vastata tähän kehitykseen ja varmistaa muun muassa loppukäyttäjien oikeuksista. Aiempaa sääntelyä on laajennettu koskemaan myös uusia ip-pohjaisia palveluita perinteisten puhelinpalveluiden lisäksi. Sähköisillä palveluilla on jatkuvasti tärkeämpi rooli kansalaisten elämässä, esimerkiksi sähköisen asioinnin yleistyessä. Direktiivi pyrkii varmistamaan nopeat yhteydet kaikille käyttäjille, jotta yhteiskuntaan osallistuminen on mahdollista.

Teledirektiivi laajentaa sääntelyä myös julkisiin varoitusjärjestelmiin. Taustalla on eurooppalaisen 112-hätänumeron aiempi käyttöönotto ja siitä saadut kokemukset.

Lisäksi esitetään pienempiä kansallisia muutoksia ja teknisiä täsmennyksiä perustuen nykyisen lainsäädännön seurantaan ja toimeenpanoon.

Lainsäädäntöhanke liittyy pääministeri Antti Rinteen hallitusohjelman (6.6.2019) strategiseen tavoitteeseen elinvoimainen Suomi. Hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on toimiva viestintä ja tiedonvälitys (kohta 3.4.1). Esitys liittyy hallitusohjelman kirjauksiin laajakaistarakentamisen edistämisestä, yleispalveluvelvoitteen nostamisesta ja digi-infrastrategian[2] tavoitteiden saavuttamisesta. Hallitusohjelman tavoitteena on myös kuluttajansuojan korkean tason varmistaminen ja ajantasaistaminen.

1.2 Valmistelu

1.2.1 AVMS-direktiivi

EU-säädöksen valmistelu

Komissio antoi 25.5.2016 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi audiovisuaalisia mediapalveluita koskevan direktiivin 2010/13/EU muuttamisesta vaihtuvien markkinarealiteettien vuoksi.

Komissio järjesti laajan kuulemisen audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin tarkistamiseen liittyen 30.7.–6.9.2015 otsikolla ”AVMSD – a media framework for the 21st century” [3]. Kuulemisen tärkeimmät tulokset olivat seuraavia: 1) direktiivin soveltamisalaa koskevia sääntöjä katsottiin tarpeellisiksi muuttaa, vaikka yhteistä linjaa asiassa etenemiselle ei ollut, 2) näkemysten lähentyminen tarpeesta varmistaa kansallisten sääntelyviranomaisten riippumattomuus, 3) sidosryhmien tuki alkuperämaan periaatteen, siirtovelvollisuuden/löydettävyyden, esteettömyyteen sekä sääntöihin yhteiskunnallisesti merkittävistä tapahtumista, lyhyistä uutisraporteista ja oikeudesta vastineeseen säilyttämiselle ennallaan ja 4) yksimielisyyden puuttuminen mainonnan sääntelyyn, alaikäisten suojeluun tai eurooppalaisten teosten edistämiseen liittyvistä kysymyksistä.

[2] LVM julkaisuja 10/2018. Suomi tietoliikenneverkkojen kärkimaaksi – Digitaalisen infrastruktuurin strategia 2025 http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161066

[3] https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/report-public-consultation-review-audiovisual-media-services-directive-avmsd

Nykyisen sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevassa niin sanotussa REFIT-arvioinnissa yksilöitiin kolme keskeistä ongelmakohtaa: alaikäisten ja kuluttajien riittämätön suojelu videonjakoalustoilla, tasapuolisten toimintaedellytysten puuttuminen lineaaristen televisiolähetysten ja tilauspalvelujen välillä ja sisämarkkinoiden heikkoudet sekä se, etteivät kaupallista viestintää koskevat säännöt enää vastaa tarkoitustaan. REFIT-arvioinnissa todettiin myös, että alkuperämaaperiaatteen ja joidenkin kaupallista viestintää koskevien sääntöjen soveltamisen osalta on mahdollisuus yksinkertaistaa menettelytapoja.

Komission vaikutustenarviointi (SWD(2016) 168 final)[4] on tehty rinnakkain AVMS-direktiivistä REFIT-ohjelmassa tehdyn jälkiarvioinnin kanssa. Vaikutusten arvioinnin yleinen johtopäätös on, että audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin tavoitteet ovat edelleen ajankohtaisia. Jos direktiivi kumottaisiin, audiovisuaalinen sisämarkkina hajoaisi, koska palveluntarjoajat eivät enää hyötyisi alkuperämaan periaatteesta ja joutuisivat toimimaan 28 eri jäsenmaan lainsäädännön ja hallintojärjestelmän piirissä. Tämä kasvattaisi kustannuksia ja vähentäisi kiinnostusta rajat ylittävien palveluiden tarjoamiseen, erityisesti pieniin jäsenmaihin. Kuluttajien valintamahdollisuudet sisällön suhteen näin ollen vähenisivät.

Vaikutustenarvioinnin mukaan direktiivin mahdolliset muutokset vaikuttavat eniten kansallisiin sääntelyviranomaisiin, julkisiin televisiolähetystoiminnan harjoittajiin, kaupallisiin televisioyhtiöihin, tilattaviin palveluihin (catch up -palvelut, tilausvideopalvelut, uutisportaalit), videonjakoalustoihin (eivät tällä hetkellä kuulu direktiivin soveltamisalaan), itsesääntelyelimiin, kuluttajiin, mainostajiin ja mainostoimistoihin (erityisesti kaupallisessa viestinnässä) sekä riippumattomiin tuottajiin ja jakelijoihin (erityisesti eurooppalaisten teosten edistämisessä).

Kansallinen valmistelu ja Suomen kanta

Komission direktiiviehdotus ja luonnos valtioneuvoston selvityksestä komission ehdotuksesta (U-kirje ja U-jatkokirje) olivat lausuntokierroksella EU-asioiden komitean alaisessa viestintäjaostossa (jaosto 19) sekä kulttuuri- ja av-jaostossa (jaosto 31).

Valtioneuvoston selvitys (U-kirje) komission ehdotuksesta toimitettiin eduskunnan suurelle valiokunnalle 1.9.2016. Eduskunnan kanta hyväksyttiin suuressa valiokunnassa 25.11.2016 liikenne- ja viestintävaliokunnan sekä sivistysvaliokunnan annettua asiassa lausuntonsa. U-kirjekantaan esitettiin täsmennyksiä neuvotteluprosessin etenemisen vuoksi U-jatkokirjelmissä (UJ 35/2016) ja (UJ 6/2017).[5] U-jatkokirjelmän rahapelin markkinointia koskevaa kantaa valmisteltiin yhteistyössä valtioneuvoston kanslian, sisäasiainministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Suomi tuki lähtökohtaisesti audiovisuaalisia mediapalveluita koskevan direktiivin uudistamista ja digitaalisten sisämarkkinoiden edistämistä. Suomi katsoi, että perinteisiä televisiopalveluita ja internetin välityksellä tarjottavia mediapalveluita koskevan sääntelyn välistä epäsuhtaa tulisi korjata ensisijaisesti purkamalla vanhaa televisiosääntelyä. Perinteiseen televisiotoimintaan kohdistuu edelleen yksityiskohtaista sääntelyä (muun muassa mainonnan määrälliset säännökset ja ohjelmasisältöä koskevat kiintiöt), jonka keventäminen lisäisi media-alan kilpailukykyä ja tasapainottaisi toimintaympäristöä. Suomi ei myöskään kannattanut AVMS-direktiivin soveltamisalan laajentamista videonjakoalustoihin. Direktiivin soveltamisalaan kuuluu muilta osin vain sellaisia audiovisuaalisia palveluja, joissa palveluntarjoajalla on ohjelmasisällöstä toimituksellinen vastuu. Videonjakoalustoja koskevan sääntelyn valvonta on vaikeaa ja lisää kansallisten viranomaisten hallinnollista

[4] http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2016/EN/SWD-2016-168-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF

[5] https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/U_50+2016.aspx

taakkaa. Videonjakoalustojen valvonnan sijaan olennaista olisi kriittisen medialukutaidon ja mediakasvatuksen edistäminen jäsenvaltioissa.

Komission alkuperäiseen ehdotukseen nähden audiovisuaalisia mediapalveluita koskevaa sääntelyä lisättiin merkittävästi neuvosto- ja kolmikantaneuvotteluiden aikana ja direktiivin soveltamisalaa laajennettiin. Erityisesti johtuen direktiivin soveltamisalan laajentamisesta videonjakoalustoihin ja sosiaalisen median palveluihin, Suomen direktiivin uudistamista koskevat tavoitteet eivät toteutuneet, ja Suomi äänesti lopullista direktiiviehdotusta vastaan kulttuurineuvostossa marraskuussa 2018. Suomi jätti kriittisen lausuman neuvoston pöytäkirjaan yhdessä Alankomaiden ja Irlannin kanssa.

1.2.2 Teledirektiivi

EU-säädöksen valmistelu

Euroopan komissio antoi 14.9.2016 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähköisen viestinnän säännöstöstä (ns. teledirektiivi). Samaan aikaan komissio antoi ehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen (jäljempänä BEREC) perustamisesta (ns. BEREC-asetus) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetusten (EU) N:o 1316/2013 ja (EU) N:o 283/2014 muuttamisesta paikallisyhteisöjen internetyhteyksien parantamisen osalta. Näistä BEREC-asetus liittyy tiiviisti teledirektiiviin, ja ehdotukset käsiteltiin yhdessä.

Komissio järjesti laajan, yksityiskohtaisen ja avoimen sidosryhmäkuulemisen[6] 11.9. -7.12.2015. Kuulemisen aikana kerättiin palautetta sääntöjen arvioimiseksi yleistasolla sekä yksityiskohtaisemmin ja kartoitettiin sidosryhmien näkökantoja mahdollisiin muutoksiin. Vastauksia saatiin yhteensä 244, ja niiden tärkeimmät tulokset olivat seuraavia:

1) yhteyksiä pidettiin yleisesti tärkeinä taustatekijöinä digitaaliselle yhteiskunnalle ja taloudelle,
2) hyvät yhteydet nähtiin edellytyksenä digitaalisille sisämarkkinoille,
3) nykyistä sääntelyjärjestelmää pidettiin riittämättömänä edistämään sisämarkkinoiden toteutumista, 4) taajuuksien osalta langattomia yhteyksiä pidettiin tärkeinä ja viestintäalalla toivottiin yhdenmukaisempaa lähestymistapaa tukiasemien ja muun infrastruktuurin sijoittamiselle ja uusien yhteyksien kehittämiseen,
4) toivottiin taajuuksien käyttöoikeuksien ja käytön joustavuuden lisäämistä,
5) viranomaisnäkemyksenä tunnustettiin vaihtelevin perustein tarve saattaa televiestinnän säännöt ajan tasalle,
6) perinteiset televiestintäyritykset näkivät lyhyen aikavälin taloudellisten saavutusten menneen pitkäjänteisemmän sijoittamisen ja innovaation edelle, kun taas esimerkiksi BERECin ja kuluttajajärjestöjen mukaan nykyinen sääntely on pitkälti saavuttanut tavoitteensa,
7) televiestinnän käyttäjät suosivat nykyistä käyttöoikeussääntelyä, vaikka jotkin niistä katsoivat, että painopisteen tulisi olla palveluiden, ei infrastruktuurin, kilpailussa,
8) valtaosa tuki tarvetta yleispalvelujärjestelmän uudelleenarvioinnille,
9) viranomaiset ja kuluttajajärjestöt näkivät vähimmäistason yhdenmukaistamiseen perustuvan loppukäyttäjän suojan yhä tarpeelliseksi, kun taas televiestintäala tukeutuisi horisontaaliseen sääntelyyn ja täysimittaiseen yhdenmukaistamiseen ja
10) institutionaalisen rakenteen tarkistamista unionin tasolla kannatettiin.

[6] https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/summary-report-public-consultation-evaluation-and-review-regulatory-framework-electronic

Nykyisen sääntelyn jälkiarvioinnissa todettiin, että sähköisen viestinnän sääntelyjärjestelmä on saavuttanut yleisen tavoitteensa luoda kilpailukykyinen ja loppukäyttäjille hyötyä tuottava ala. Sääntelyn erityistavoitteet – kilpailun edistäminen, sisämarkkinoiden toteutuminen ja kuluttajien etujen suojaaminen – ovat edelleen asianmukaisia. Komission mukaan sääntelyjärjestelmällä on kaiken kaikkiaan onnistuttu luomaan kilpailukykyinen ala, ja useimmille toimijoille siitä aiheutuneet hyödyt ovat olleet merkittävämpiä kuin koituneet kustannukset. Jälkiarvioinnissa todettiin kuitenkin myös, että sääntelykehystä tulisi tarkistaa, jotta digitaalisten sisämarkkinoiden yhteen liittämisen kasvavaan tarpeeseen voidaan vastata ja jotta sääntelyä voidaan yksinkertaistaa. Uudelleentarkastelun yleiseksi tavoitteeksi valittiin kaiken kattavien rajattomien yhteyksien aikaansaaminen digitaalisten sisämarkkinoiden perustaksi.

Komission vaikutustenarvioinnissa (SWD(2016)303/F1NAL) tarkasteltiin eri vaihtoehtoja verkkojen saatavuuden, taajuuksien, yleispalvelun, viestintäpalveluiden, palveluntarjoajan vaihtamisen, numeroinnin ja hallinnoinnin osalta. Jokaiselle osa-alueelle kartoitettiin erikseen parhaana pidetty vaihtoehto. Yleisellä tasolla parhaana pidettyjen vaihtoehtojen etuina nähtiin yhteyksien saatavuuden parantuminen esimerkiksi 5G:n nopeamman käyttöönoton avulla sekä kohtuuhintaisten yhteyksien varmistaminen kilpailun ja tarvittaessa yleispalvelun myötä. Lisäksi etuina nähtiin parempi suoja loppukäyttäjälle. Parhaana pidetyt vaihtoehdot myös yksinkertaistaisivat sääntelytoimia ja mukauttaisivat hallintorakennetta.

Vaikutustenarvioinnissa arvioitiin lisäksi parhaana pidettyjen vaihtoehtojen hyöty ja kustannukset. Vaikka kaikilla osa-alueilla vaikutuksia ei kyetty ilmoittamaan lukumäärällisesti, arvioinnin pohjalta ennustettiin, että mikäli kaikki vaihtoehdot toteutettaisiin yhdessä, investoinnit ja kulutus kasvaisivat ja työvoiman tuottavuus nousisi. Kyseisistä vaihtoehdoista aiheutuisi myös institutionaalisia kustannuksia, sillä BEREC tarvitsisi lisäresursseja laajennettuun toimivaltaansa ja toisaalta myös kansalliset viranomaiset tarvitsisivat lisäresursseja osallistuakseen yhteistyöelimen toimintaan. Arvioinnin mukaan johdonmukaisemman taajuuksien jakamisen myötä [5G:n käyttöönotto] saataisiin 146,5 miljardin kokonaishyödyt, jotka jakautuisivat suurimmaksi osaksi autoteollisuudelle, terveydenhuollolle, liikenteelle ja yleishyödyllisille palveluille.

Kansallinen valmistelu ja Suomen kanta

Kaikille sidosryhmille avoin lausuntokierros komission ehdotuksista järjestettiin 19.9.-3.10.2016. Luonnos valtioneuvoston U-kirjelmäksi oli lausuntokierroksella EU-asioiden komitean alaisessa viestintäjaostossa (EU19) 2.-8.11.2016. Asiaa käsiteltiin myös useissa jaoston kokouksissa. Lisäksi luonnos U-jatkokirjelmäksi oli lausuntokierroksella viestintäjaostossa 12.-16.10.2017. Liikenne- ja viestintäministeriö perusti valmistelun tueksi kaikille sidosryhmille avoimen epävirallisen kansallisen seurantaryhmän.

Valtioneuvoston selvitys (U-kirje, U 68/2016 vp[7]) komission ehdotuksesta toimitettiin eduskunnan suurelle valiokunnalle 8.11.2016. Eduskunnan kanta hyväksyttiin suuressa valiokunnassa [22.11.2017] liikenne- ja viestintävaliokunnan annettua asiassa lausuntonsa. U-kirjekantaan esitettiin täsmennyksiä neuvotteluprosessin etenemisen vuoksi U-jatkokirjelmässä UJ 29/2017, muun muassa julkisen varoitusjärjestelmän eli vaaratiedottamisen osalta.

[7] Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ja asetuksiksi ja komission tiedonannosta (EU:n sähköisen viestinnän sääntelyn uudistamista koskevat ehdotukset). https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/U_68+2016.aspx

Suomi tuki ehdotuksen tavoitteita digitaalisten sisämarkkinoiden edistämisestä sekä sääntelyn selkeyttämisestä ja päivittämisestä. Suomi piti yhtenä uudistuksen tärkeimpänä tavoitteena sääntely-ympäristön tasapuolisuuden turvaamista uudempien ja vakiintuneempien sähköisten viestintäpalveluiden välillä, mutta korosti, että tämä olisi tullut pääasiassa toteuttaa sääntelyn keventämisellä ja päivittämisellä, ei uusien velvoitteiden luomisella. Suomi kannattikin komission esitystä niiden ehdotusten osalta, jotka toteutuessaan merkitsisivät sääntelyn keventämistä ja joustavoittamista. Suomi vastusti sääntelyn täytäntöönpanon keskittämistä kansallisilta viranomaisilta komissiolle ja BERECille, sillä Suomen kannan mukaan se todennäköisesti vähentäisi kansallisten erityispiirteiden huomioimista. Suomi piti kysymystä erityisen merkittävänä taajuushallinnon osalta. Julkisen varoitusjärjestelmän eli vaaratiedottamisen osalta Suomi piti tärkeänä teknologianeutraaliutta ja siihen liittyvää kansallista liikkumavaraa varoitusjärjestelmän teknisen toteutuksen suhteen.

Yleisellä tasolla Suomi oli tyytyväinen siihen, että direktiiviehdotuksesta saavutettiin jäsenmaiden ja parlamentin eriävistä kannoista johtuva haastava neuvottelutilanne huomioiden kohtuullinen kompromissi ja äänesti ehdotuksen puolesta Euroopan unionin neuvostossa 4.12.2018. Suomelle merkittävänä neuvottelukysymyksenä olivat teledirektiivin lisäksi yhteistyöelimen perustamista koskevaan asetukseen sisältyvät ulkomaanpuheluiden hintasääntelyä koskevat muutokset, joita Suomi vastusti ja jätti lopulta asiasta kriittisen lausuman ministerineuvoston pöytäkirjaan.

Vaaratiedottamista ei aiemmin ole säännelty sähköistä viestintää koskevissa direktiiveissä. Teledirektiiviin sisällytetty säännös julkisesta varoitusjärjestelmästä, joka Suomessa vastaa vaaratiedottamista, ei myöskään sisältynyt alkuperäiseen komission ehdotukseen teledirektiiviksi, vaan se nousi lainvalmistelukysymykseksi vasta trilogineuvotteluvaiheessa marraskuussa 2017. Säännöksen toimivaltaperusteesta käytiin jonkin verran keskustelua, koska julkiset varoitusjärjestelmät tai vaaratiedottaminen eivät itsestään selvästi palaudu sisämarkkinoiden harmonisointitavoitteeseen, ja säännös koskeekin julkisisia varoitusjärjestelmiä vain televiestintää koskevilta osin. Kansallisesti Suomessa direktiivin velvoite älypuhelinta hyödyntävään vaaratiedottamiseen näyttäytyy täydentävänä suhteessa jo käytössä oleviin vaaratiedottamisen muotoihin.

Myös autojen digiradioita koskeva 113 artikla lisättiin direktiiviin Euroopan parlamentin aloitteesta esityksen trilogivaiheessa.

1.2.3 Kyberturvallisuusasetus

EU-säädöksen valmistelu

Esityksessä kyberturvallisuusasetuksella tarkoitetaan Euroopan unionissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta Euroopan unionin kyberturvallisuusvirasto ENISAsta (jäljempänä ENISA) ja tieto-ja viestintätekniikan kyberturvallisuussertifioinnista sekä asetuksen (EU) N:o 526/2014 kumoamisesta. Euroopan komissio antoi kyberturvallisuusasetusehdotuksen 13.9.2017 osana kyberturvallisuustoimenpidepakettiaan. Kyberturvallisuuspaketti sisälsi asetusehdotuksen lisäksi tiedonannon Resilienssi, pelote ja puolustus: vahvan kyberturvallisuuden rakentaminen EU:lle sekä joitain muita aloitteita. Tiedonanto ja siihen liittyvät aloitteet annettiin osana digitaalisten sisämarkkinoiden strategian toimeenpanoa. Vuonna 2017 antamassaan tiedonannossa ”Digitaalisten sisämarkkinoiden strategian täytäntöönpanon väliarviointi – Yhdennetyt digitaaliset sisämarkkinat kaikille” komissio korosti tarvetta huolehtia verkkoon liitettyjen tuotteiden ja järjestelmien turvallisuudesta ja totesi, että luomalla tieto- ja viestintätekniikan turvallisuudelle eurooppalaiset puitteet, joissa annetaan säännöt tieto- ja viestintäteknologian turvallisuussertifioinnin järjestämisestä unionissa, voitaisiin sekä ylläpitää luottamusta internetiin että puuttua sisämarkkinoiden nykyiseen hajanaisuuteen.

Kyberturvallisuusasetusehdotusta käsiteltiin neuvoston horisontaalisessa kybertyöryhmässä ja neuvoston yleisnäkemys saavutettiin kesäkuussa 2018. Euroopan parlamentissa vastuuvaliokuntana toimi teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta. Parlamentti äänesti kannastaan syyskuussa 2018 ja kolmikantaneuvottelut käynnistyivät 13.9.2018. Coreper I hyväksyi saavutetun sovun parlamentin kanssa 19.12.2018 ja teksti lähetettiin parlamentille lopullista hyväksymistä varten. Kyberturvallisuusasetus annettiin 17 päivänä huhtikuuta 2019 ja julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 7 päivänä kesäkuuta 2019. Asetus on tullut voimaan 27 päivänä kesäkuuta 2019. 58, 60, 61, 63, 64 ja 65 artiklaa sovelletaan 28 päivästä kesäkuuta 2021.

Kansallinen valmistelu ja Suomen kanta

Luonnos valtioneuvoston U-kirjelmäksi oli lausuntokierroksella EU-valmistelujaostoissa (viestintäjaosto, liikennejaosto sekä sisämarkkinajaosto) 25.-28.9.2017. Lausuntopalaute U-kirjelmästä oli myönteistä. Valmisteluun osallistui ministeriöiden ja keskusvirastojen lisäksi myös etujärjestöjä ja sidosryhmien edustajia.

Asetusehdotuksesta lähetettiin eduskunnalle U-kirjelmä 2017 (U 58/2017 vp) 19.10.2017. Valtioneuvoston selvitys komission ehdotuksesta toimitettiin suurelle valiokunnalle 19.10.2017. Eduskunnan kanta hyväksyttiin suuressa valiokunnassa 22.11.2017 liikenne- ja viestintävaliokunnan annettua asiassa lausuntonsa (LiVL 25/2017 vp).

Suomi piti tärkeänä, että asetusehdotuksella pyritään vahvistamaan tietoturvallisuutta koko EU:n alueella, parantamaan tietoturvallisten tuotteiden ja palveluiden saatavuutta sisämarkkinoilla sekä edistämään innovaatiota. Suomi katsoi, että ENISAn mandaatin muuttuminen pysyväksi parantaisi viraston toimintaedellytyksiä, takaisi viraston toiminnan jatkuvuuden ja loisi uusia mahdollisuuksia rekrytoida virastoon korkean tason asiantuntemusta.

Suomi piti ehdotetun tieto-ja viestintäteknologiahyödykkeiden sertifioinnin puitekehyksen tavoitteita kannatettavana siltä osin kuin sääntelyllä pyrittäisiin lisäämään luottamusta digitaalisille sisämarkkinoille ja vähentämään yrityksille sertifioinnista aiheutuvia kuluja. Suomi piti kuitenkin tärkeänä, ettei tietoturvallisten tuotteiden standardointi- ja sertifiointitoiminta aiheuttaisi suomalaisille yrityksille ylimääräistä, kilpailukykyä haittaavaa hallinnollista taakkaa. Asetuksen nojalla sertifiointi on aluksi vapaaehtoista, ellei unionin lainsäädännössä toisin säädetä, mutta sen muuttamista pakolliseksi on tarkoitus arvioida viimeistään vuonna 2023.

1.2.4 Hallituksen esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä sisäministeriön kanssa. Hallituksen esityksen valmistelu aloitettiin säädöshankepäätöksen mukaisesti 1.1.2019 Valmistelu on ollut avointa. Valmisteluun liittyvät materiaalit kuten asettamispäätökset, kokoukset, lausunnot, pöytäkirjat ja osallistujalistat, videotallenteet, selvitykset ja erilliset tilatut vaikutusarviot ovat julkisesti saatavilla valtioneuvoston hankeikkunasta[8]. Hankeikkuna sisältää myös tiedot hallituksen esityksen valmisteluvaiheista.

[8] Hankeikkuna, sähköisen viestinnän palveluista annetun lain uudistaminen https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM004:00/2019

Valmistelun tukena toimi laaja seurantaryhmä, joka asetettiin 28.1.2019. Seurantaryhmä oli avoin kaikille sidosryhmille, sille ei asetettu nimettyjä jäseniä. Seurantaryhmän puheenjohtajisto ja sihteeristö koostui liikenne- ja viestintäministeriön virkamiehistä. Seurantaryhmän tehtävänä oli:

1. arvioida sähköisen viestinnän lainsäädännön uudistamistarpeita kansalaisten, elinkeinoelämän ja yhteiskunnan näkökulmista katsottuna,
2. arvioida, millaisilla vaihtoehdoilla ja kansallisella liikkumavaralla tele- ja AVMS-direktiivit voidaan implementoida,
3. tuottaa laajasti tietoa ja näkemyksiä valmistelun tueksi nykytilasta sekä viestintä- ja media-alan kehitystrendeistä ja tulevaisuudennäkymistä,
4. seurata valmistelutyön etenemistä ja ehdottaa keinoja, joilla uudistuksen tavoitteet saavutetaan ja Suomi pysyy edelläkävijänä sähköisen viestinnän alalla.

Seurantaryhmälle järjestettiin ennen lausuntokierrosta viisi laajempaa kokoontumista. Kokoontumisissa aiheina olivat muun muassa AVMS-direktiivin tuomat muutokset, taajuus- ja käyttöoikeussääntely, loppukäyttäjän oikeudet ja yleispalvelu. Lausuntokierroksen jälkeen järjestettiin…. Lisäksi järjestettiin pienempiä teemakohtaisia tapaamisia siirtovelvollisuuteen ja esteettömyyteen liittyen.

AVMS-direktiivin täytäntöönpanossa on toiminut myös epävirallinen eri viranomaistahoista koostuva työryhmä. Vaaratiedottamisen osalta lainvalmistelu on toteutettu yhteistyössä sisäministeriön kanssa, jonka vastuulla olevaan lakiin vaaratiedotteesta on valmistelu samanaikaisesti tarvittavat muutokset.

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi valmistelun alkuvaiheessa, seurantaryhmän asettamisen yhteydessä 28.1.2019 sidosryhmien vapaamuotoisia näkemyksiä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muutostarpeista AVMS- ja teledirektiivien voimaansaattamisen yhteydessä. Sidosryhmien alustavia näkemyksiä saatiin yhteensä 14. Varsinainen lausuntokierros…

Lainvalmistelun arviointineuvosto antoi esityksestä lausuntonsa….

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

2.1 AVMS-direktiivi

AVMS-direktiivin tavoitteena on parantaa kuluttajien ja alaikäisten suojelua sekä taata tasapuolisemmat toimintaedellytykset audiovisuaalisten sisältöpalvelujen (direktiivissä ”audiovisuaalinen mediapalvelu”) ja videonjakoalustan tarjoajille. Kuluttajien ja alaikäisten suojeluun tähtäävinä toimenpiteinä videonjakoalustan tarjoajien tulee ottaa käyttöön asianmukaiset toimenpiteet alaikäisten suojelemiseksi haitalliselta sisällöltä ja kaikkien kansalaisten suojelemiseksi terrorismiin yllyttämiseltä ja vihapuheelta. Direktiivillä yhdenmukaistetaan myös perinteiseen televisiotoimintaan sekä tilausohjelmapalveluihin kohdistuvaa sääntelyä alaikäisten suojelua koskevien normien osalta. Tämä tarkoittaa sitä, että ohjelmat, jotka voivat haitata alaikäisten fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystä, tulee olla saatavilla vain sellaisella tavalla, etteivät alaikäiset normaalisti kuule tai näe niitä. Haitallisimpaan sisältöön sovelletaan tiukimpia toimenpiteitä.

Uudistetussa direktiivissä mainonnan yleisiä periaatteita sovelletaan myös videonjakoalustan tarjoajiin samalla kun mainonnan määrään kohdistuvaa sääntelyä kevennetään perinteisten televisiotoimijoiden osalta. Tuotesijoittelu olisi lähtökohtaisesti sallittua muissa kuin direktiivissä tarkemmin säännellyissä tilanteissa. Eurooppalaisten sisältöjen edistämiseksi tilausohjelmapalvelun tarjoajien tulee varata eurooppalaisille teoksille vähin-

tään 30 prosentin osuus ohjelmavalikoimissa ja varmistaa niille riittävä näkyvyys. Jotta varmistettaisiin, etteivät eurooppalaisten teosten edistämistä koskevat velvoitteet heikennä markkinakehitystä ja että uudet toimijat pääsevät markkinoille, kyseisiä vaatimuksia ei saisi soveltaa yrityksiin, joiden läsnäolo markkinoilla ei ole merkittävä. Tämä koskisi erityisesti liikevaihdoltaan pieniä yrityksiä.

Direktiivillä laajennetaan audiovisuaalisten sisältöpalvelujen esteettömyyttä koskevia velvoitteita. Velvoitteet soveltuvat kaikkiin audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajiin eli sekä televisio- että tilausohjelmapalvelun tarjoajiin, joiden tulee saattaa palvelujaan jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi.

Direktiivin harmonisointitaso on pysynyt ennallaan. Direktiivi on niin sanottu minimidirektiivi, eli jäsenvaltiot voivat soveltaa sitä yksityiskohtaisempaa sääntelyä.

Soveltamisala ja määritelmät

Direktiiviä sovelletaan edelleen palveluihin, joiden pääasiallisena tarkoituksena on tarjota yleisölle ohjelmia tiedonvälitys-, viihdytys- tai valistustarkoituksessa. Direktiivin soveltamisala laajenee myös palvelun erotettavissa olevaan osaan, jos palvelulla on audiovisuaalista sisältöä ja muotoa, joka on erotettavissa kyseisen palveluntarjoajan päätoiminnasta.

Direktiiviä sovelletaan videonjakoalustapalveluihin. Videonjakoalustapalvelulla tarkoitetaan palvelua, kun palvelun tai siitä erotettavissa olevan osan pääasiallisena tarkoituksena on tarjota yleisölle ohjelmia, käyttäjien tuottamia videoita tai molempia ja joista videonjakoalustan tarjoaja ei ole toimituksellisessa vastuussa.

Sosiaalisen median palvelusta on tullut merkittävä tiedonvälitys-, viihdytys- ja valistusväline, koska niiden välityksellä voi seurata ohjelmia ja käyttäjien tuottamia videoita. Vaikka direktiivin tavoitteena ei ole säännellä sosiaalisen median palveluja sellaisenaan, direktiivi kattaa sosiaalisen median audiovisuaaliset sisällöt, jos ohjelmien ja käyttäjien tuottamien videoiden tarjoaminen on kyseisten palvelujen olennainen toiminto. Komissio tulee antamaan suuntaviivoja videonjakoalustapalvelun määritelmän olennaista toimintoa koskevan kriteerin käytännön soveltamista varten.

Direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle on rajattu audiovisuaalisen sisällön tarjoaminen yksityisillä verkkosivustoilla. Direktiiviä ei sovelleta myöskään sanomalehtien ja aikakauslehtien sähköisten versioiden toimituksselliseen sisältöön sisällytettyihin videoleikkeisiin ja liikkuviin kuviin, kuten GIF-kuviin.

Direktiivin 1 artikla sisältää direktiivissä käytetyt määritelmät. Uusina määritelminä direktiivissä on videonjakoalustapalvelu ja videonjakoalustapalvelun tarjoaja. Audiovisuaalisen sisältöpalvelun (direktiivissä audiovisuaalinen mediapalvelu) määritelmää on muutettu siten, että se kattaa myös palvelun erotettavissa olevan osan. Myös ohjelman määritelmää on muutettu. Ohjelman muodon ja sisällön ei enää edellytetä rinnastuvan televisiolähetyksen muotoon ja sisältöön. Ohjelma voi olla esimerkiksi videoleike.

Alkuperämaaperiaate ja siitä poikkeaminen

Direktiivin soveltaminen määräytyy edelleen ns. alkuperämaaperiaatteen mukaisesti. Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajaan sovelletaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonne sen katsotaan sijoittautuneen. Sijoittau-

tumisen peruslähtökohta on direktiivissä säilynyt ennallaan eli audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan katsotaan sijoittautuneen jäsenvaltioon, jos sen päätoimipaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa ja audiovisuaalisia sisältöpalveluja koskevat päätökset tehdään samassa jäsenvaltiossa. Sijoittautumisen määräytymiseen muissa tilanteissa vaikuttaa erityisesti se, missä valtiossa merkittävä osa ohjelmaan liittyvän audiovisuaalisen mediapalvelun tarjonnan harjoittamiseen osallistuvista työntekijöistä työskentelee.

Direktiivin 3 artiklassa luetellaan perusteet, joiden nojalla jäsenvaltio voi rajoittaa toisen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvien palveluntarjoajien tarjoamien audiovisuaalisten sisältöpalvelujen eli sekä televisiolähetysten että tilausohjelmapalvelujen vastaanottamista alueellaan. Uutena perusteena direktiivi mahdollistaa lähetysten vastaanottamisen rajoittamisen, jos lähetykset sisältävät direktiivin (EU) 2017/541 5 artiklassa tarkoitettua julkista yllyttämistä terrorismirikokseen tai niissä vakavalla tavalla vaarannetaan yleinen turvallisuus, mukaan lukien kansallinen turvallisuus ja puolustus.

Videonjakoalustan tarjoajien sijoittautumista koskevat säännökset

Videonjakoalustan tarjoajien sijoittautuminen määräytyy direktiivin 28 a artiklan nojalla. Säännöksen 1 kohdan perusteella videonjakoalustan tarjoajaan sovelletaan lähtökohtaisesti sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonne videonjakoalustan tarjoaja on sijoittautunut direktiivin 2000/31/EY (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista, ”Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä”) 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Artikla sisältää lisäksi säännökset sijoittautumisvaltion määräytymisestä tilanteissa, joissa videonjakoalustan tarjoajalla on jäsenvaltiossa emoyritys tai tytäryritys, tai kyseinen videonjakoalustan tarjoaja on osa ryhmää. Artiklassa säännellään myös menettelystä tilanteessa, jossa jäsenvaltiot eivät pääse yhteisymmärrykseen siitä, mille jäsenvaltiolle lainkäyttövalta kuuluu.

Itsesääntelyyn kannustaminen

Direktiivin 4a artikla sisältää yleiset säännökset itsesääntelyyn kannustamisesta. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kannustettava käyttämään yhteissääntelyä ja edistämään itsesääntelyä kansallisella tasolla hyväksyttävien käytännesääntöjen avulla direktiivin yhteensovitetuilla aloilla. Käytännesääntöjen tulisi olla asianomaisten jäsenvaltioiden keskeisten sidosryhmien laajasti hyväksymiä ja niissä tulisi selkeästi ja yksiselitteisesti esittää niiden tavoitteet. Käytännesääntöjen olisi mahdollistettava myös säännöllinen, avoin ja riippumaton tavoitteiden saavuttamista koskeva seuranta ja arviointi.

Toiminnan harjoittamista koskevat ilmoitukset

Direktiivin 2 artiklan 5b kohta ja vastaavasti videonjakoalustan tarjoajiin soveltuva 28a artiklan 6 kohta edellyttävät, että jäsenvaltiot laativat ja pitävät ajan tasaista luetteloa lainkäyttövaltaansa kuuluvista audiovisuaalisten sisältöpalvelun- ja videonjakoalustan tarjoajista ja ilmoittavat, mihin direktiivin kohtiin niiden lainkäyttövalta perustuu. Kyseiset luettelot ja niiden mahdolliset päivitykset tulee toimittaa komissiolle.

Tiedot audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajasta

Direktiivin 5 artikla sisältää säännökset tiedoista, jotka audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan tulee saattaa palvelun vastaanottajien saataville. Yritys- ja yhteystietojen ohella tietoihin tulee sisältyä myös jäsenvaltio, jonka lainkäyttövaltaan palveluntarjoaja kuuluu, sekä toimivaltaiset sääntelyviranomaiset tai -elimet taikka

valvontaelimet. Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajat voidaan velvoittaa saattamaan yleisön saataville myös tiedot omistusrakenteestaan.

Säännökset alaikäisten ja yleisön suojelemiseksi

Direktiivin 6 ja 6 a artiklat sisältävät säännökset alaikäisten ja yleisön suojelemiseksi. 6 artiklan perusteella jäsenvaltioiden on asianmukaisin keinoin varmistettava, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvien audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajien tarjoamat audiovisuaaliset sisältöpalvelut eivät sisällä yllyttämistä väkivaltaan tai vihaan, joka kohdistuu johonkin ihmisryhmään tai ryhmän jäseneen perusoikeuskirjan 21 artiklassa tarkoitetuista syistä eivätkä direktiivin (EU) 2017/541 5 artiklassa tarkoitettua julkista yllytystä terrorismirikokseen.

Jäsenvaltioiden on direktiivin 6 a artiklan perusteella toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvien audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajien tarjoamat audiovisuaaliset sisältöpalvelut, jotka voivat haitata alaikäisten fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystä, saatetaan tarjolle ainoastaan tavalla, jolla varmistetaan, etteivät alaikäiset normaalisti kuule tai näe niitä. Tällaisiin toimenpiteisiin voivat sisältyä lähetysajan valinta, iäntarkistuskeinot tai muut tekniset toimenpiteet. Niiden on oltava oikeassa suhteessa ohjelman mahdolliseen haittaan. Haitallisimpaan sisältöön, kuten perusteettomaan väkivaltaan ja pornografiaan, on sovellettava tiukimpia toimenpiteitä.

Audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajien edellä mainituin perustein keräämiä tai muuten tuottamia alaikäisten henkilötietoja ei saa käsitellä kaupallisiin tarkoituksiin, kuten suoramarkkinointia, profilointia tai käytöksen perusteella kohdennettua mainontaa varten.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajat antavat katsojille riittävät tiedot sisällöstä, joka saattaa haitata alaikäisten fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystä. Tätä varten palvelun tarjoajien on käytettävä järjestelmää, jossa kuvataan audiovisuaalisen sisältöpalvelun sisällön mahdollisesti haitallista luonnetta. Artiklassa kannustetaan myös käyttämään direktiivin 4 a artiklan 1 kohdassa säädettyä yhteissääntelyä.

Esteettömyys

Direktiivin 7 artikla sisältää säännökset palvelujen esteettömyydestä. Säännöksen perusteella audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajien tarjoamia palveluja tulee saattaa jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi vammaisille henkilöille. Palvelun tarjoajien on raportoitava säännöllisesti kansallisille sääntelyviranomaisille tai -elimille toimenpiteiden toteuttamisesta ja laadittava esteettömyyttä koskevia toimintasuunnitelmia siitä, kuinka niiden palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi vammaisille henkilöille. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle viimeistään 19 päivänä joulukuuta 2022 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi kertomus toimenpiteistä esteettömyyden toteuttamiseksi.

Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltion on osoitettava keskitetty, myös vammaisille henkilöille esteetön ja julkisesti saatavilla oleva, sähköinen yhteyspiste esteettömyyskysymyksiä koskevien tietojen esittämistä ja valitusten vastaanottamista varten. Jäsenvaltioiden on artiklan 5 kohdan mukaan lisäksi varmistettava, että hätätilanteita koskevat tiedot, mukaan lukien julkiset tiedonannot ja ilmoitukset luonnonkatastrofeista, jotka saatetaan yleisön saataville audiovisuaalisten mediapalvelujen kautta, annetaan esteettömästi vammaisten henkilöiden saataville.

Kaupalliselle audiovisuaaliselle viestinnälle asetetut vaatimukset

Direktiivin 7b artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaisia ja oikeasuhtaisia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajien tarjoamia audiovisuaalisia sisältöpalveluja ei liitetä ohjelman päälle kaupallisiin tarkoituksiin tai muunnella ilman audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajien nimenomaista suostumusta.

Direktiivin 9.1 artiklan a-c alakohdissa säädetään yleisistä audiovisuaaliselle kaupalliselle viestinnälle asetetuista vaatimuksista. Säännös vastaa tältä osin sisällöllisesti aiemmin jo voimassa ollutta sääntelyä.

Tiettyjen tuotteiden kaupallinen audiovisuaalinen viestintä

Direktiivin 9 artikla siltä osin kuin se koskee tiettyjen tuotteiden kaupallista viestintää, on säilynyt pääosin muuttumattomana. Säännös kieltää edelleen kaikenlaisen savukkeita ja muita tupakkatuotteita sekä uutena myös sähkösavukkeita ja täyttösäiliöitä koskevan audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän. Myös audiovisuaalinen kaupallinen viestintä, joka koskee sellaisia lääkkeitä ja lääketieteellisiä hoitoja, jotka ovat saatavissa ainoastaan lääkärin määräyksestä on kielletty.

Artiklan mukaan alkoholijuomia koskevaa audiovisuaalista kaupallista viestintää ei saa kohdistaa erityisesti alaikäisille, eikä se muutenkaan saa kannustaa tällaisten juomien kohtuuttomaan käyttöön. Alkoholijuomia koskevan audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän on 9 artiklan 2 kohdan mukaan oltava jatkossa myös tilattavissa audiovisuaalisissa mediapalveluissa direktiivin 22 artiklassa esitettyjen kriteerien mukaista lukuun ottamatta sponsorointia ja tuotesijoittelua.

Direktiivin 9 artiklan 4 kohdassa kannustetaan käyttämään yhteissääntelyä ja edistämään itsesääntelyä käytännesäännöillä, jotka koskevat epäasiallista audiovisuaalista kaupallista viestintää alkoholijuomista. Artiklassa kannustetaan lisäksi myös yhteis-ja itsesääntelyyn lastenohjelmiin liitetyn epäterveellisiä elintarvikkeita ja juomia koskevan kaupallisen viestinnän osalta.

Sponsorointi

Direktiivin 10 artikla sisältää säännökset sponsoroinnista. Säännökset vastaavat sisällöllisesti aiemmin voimassa ollutta sääntelyä. Jäsenvaltiot voivat edelleen päättää kieltää sponsorin tunnuksen esittämisen lastenohjelmien, dokumenttiohjelmien ja uskonnollisten ohjelmien aikana. Uutena säännöksenä jäsenvaltioiden on mahdollista kieltää lastenohjelmien sponsorointi.

Tuotesijoittelu

Uudistetun direktiivin 11 artikla lähtökohtaisesti sallii tuotesijoittelun audiovisuaalisissa sisältöpalveluissa. Tuotesijoittelu ei edelleenkään ole sallittua uutis- ja ajankohtaisohjelmissa, kuluttaja-asiaohjelmissa, uskonnollisissa ohjelmissa ja lastenohjelmissa. Tuotesijoittelun toteuttamista koskevat vaatimukset vastaavat muutoin aiemmin voimassa ollutta sääntelyä.

Eurooppalaisten teosten edistäminen

Eurooppalaisia teoksia koskeva prosenttiosuus on direktiivissä aiemmin koskenut pelkästään televisiotoiminnan harjoittajia, joiden on tullut varata eurooppalaisille ohjelmille suurin osa vuosittaisesta vapaasti vastaanotettavasta lähetysajastaan. Tilattavien audiovisuaalisten sisältöpalvelujen eli tilausohjelmapalvelujen osalta direktiivi on velvoittanut ainoastaan ohjelmiston eurooppalaisuuden edistämiseen. Direktiiviin lisätyn 13 ar-

tiklan 1 kohdan nojalla eurooppalaisen ohjelmiston prosenttiosuus laajenee koskemaan myös tilausohjelmapalvelun tarjoajia siten, että tilausohjelmapalvelun tarjoajien tulee varata eurooppalaisille teoksille vähintään 30 prosentin osuus ohjelmaluetteloissaan ja varmistaa näiden teosten näkyvyys.

Jäsenvaltiot voivat direktiivin 13 artiklan 2 kohdan nojalla ottaa käyttöön mediapalvelujen tarjoajiin kohdistettavan velvoitteen osallistua eurooppalaisten teosten tuotantojen rahoittamiseen. Jos jäsenvaltiot velvoittavat lainkäyttövaltaansa kuuluvat mediapalvelun tarjoajat osallistumaan eurooppalaisten teosten tuotannon rahoitukseen, voidaan tällaisia rahoitusosuuksia veloittaa myös mediapalvelun tarjoajilta, joiden kohdeyleisöt sijaitsevat tietyn jäsenvaltion alueella, mutta jotka ovat sijoittautuneet muihin jäsenvaltioihin.

Tilausohjelmapalvelun tarjoajille asetettua velvoitetta eurooppalaisten teosten prosenttiosuudesta ja rahoitusosuuksista säädettyä vaatimusta ei sovelleta mediapalvelun tarjoajiin, joilla on pieni liikevaihto tai pieni yleisö. Jäsenvaltiot voivat myös luopua kyseisistä velvoitteista tai vaatimuksista, jos ne audiovisuaalisten mediapalvelujen luonteen tai teeman vuoksi olisivat käytännössä mahdottomia tai perusteettomia. Komissio antaa ohjeita eurooppalaisten teosten osuuden laskemista ja pienen yleisön ja pienen liikevaihdon määrittelemistä varten.

Jäsenvaltioiden on annettava viimeistään 19.12.2021 sekä sen jälkeen kahden vuoden välein komissiolle kertomus 1 ja 2 kohdan täytäntöönpanosta.

Televisiomainokset ja teleostolähetykset

Direktiivin 19 artiklan 2 kohta sallii yksittäiset television mainospalat ja teleostosesitykset urheilutapahtumissa. Yksittäiset television mainospalat ja teleostosesitykset ovat muutoin kuin urheilutapahtumien lähetysten yhteydessä sallittuja ainoastaan poikkeuksellisesti. Säännöksellä täsmennetään sen soveltumista nimenomaan televisiomainontaan.

Direktiivin 20 artiklassa säädetään tiettyjen elokuvien ja ohjelmien keskeyttämisestä televisiomainoksilla ja teleostolähetyksillä. Säännös vastaa sisällöllisesti aiemmin voimassa ollutta sääntelyä. Muutoksena aiempaan teleostoslähetysten välittäminen on kielletty lastenohjelmien aikana.

Direktiivin 23 artiklassa säädetään televisiomainospalojen ja teleostoesitysten aikarajoituksista. Direktiiviin mukaan televisiomainospalojen ja teleostosesitysten osuus klo 6.00:n ja 18.00:n välisenä aikana ja klo 18.00:n ja 24.00 välisenä aikana ei saa olla yli 20:tä prosenttia kyseisestä ajasta.

Aikarajoituksia ei 23 artiklan 2 kohdan mukaan sovelleta lähetystoiminnan harjoittajan ilmoituksiin, jotka koskevat sen omia ohjelmia ja niihin suoraan liittyviä oheistuotteita. Aikarajoituksiin ei lueta myöskään ilmoituksia muiden samaan lähetystoiminnan harjoittajien ryhmään kuuluvien yhteisöjen ohjelmista ja audiovisuaalisista mediapalveluista. Aikarajoitusta ei edelleenkään sovelleta sponsorointi-ilmoituksiin eikä tuotesijoitteluun. Direktiivissä on täsmennetty sääntelyä niin sanottujen neutraalien ruutujen osalta. Säännöksen mukaan aikarajoituksia ei sovelleta neutraaleihin ruutuihin toimituksellisen sisällön ja television mainospalojen tai teleostosesitysten välillä sekä yksittäisten mainospalojen tai teleostosesitysten välillä.

Videonjakoalustapalveluihin sovellettavat säännökset (muut kuin sijoittautuminen)

Direktiiviin on lisätty uusi IX A luku, joka sisältää videonjakoalustapalveluihin sovellettavat säännökset. Direktiivin 28 b artiklassa säädetään toimista alaikäisten ja yleisön suojelemiseksi.

Videonjakoalustan tarjoajien tulee artiklan 1 kohdan toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet suojellakseen alaikäisiä ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka saattavat haitata heidän fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystään. Artiklan 3 kohdan mukaan tulee haitallisimpaan sisältöön soveltaa kaikkein tiukimpia pääsyn valvontatoimenpiteitä.

Videonjakoalustan tarjoajien tulee lisäksi toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet suojellakseen yleisöä ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka sisältävät yllyttämistä väkivaltaan tai vihaan, joka kohdistuu johonkin ihmisryhmään tai ryhmän jäseneen perusoikeuskirjan 21 artiklassa tarkoitetuista syistä.

Edellisten lisäksi direktiivi velvoittaa videonjakoalustan tarjoajat toteuttamaan asianmukaiset toimenpiteet suojellakseen yleisöä ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka sisältävät sisältöä, jonka levittäminen on unionin oikeuden nojalla rikos, kuten direktiivin (EU) 2017/541 5 artiklassa tarkoitettu julkinen yllytys terrorismirikokseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/93/EU1 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut lapsipornografiaan liittyvät rikokset sekä puitepäätöksen 2008/913/YOS 1 artiklassa tarkoitetut rasismia ja muukalaisvihaa koskevat rikokset.

Direktiivin 28 b artiklan 2 kohta sisältää säännökset audiovisuaalisesta kaupallisesta viestinnästä. Artiklan nojalla videonjakoalustan tarjoajien tulee noudattaa audiovisuaalisella kaupalliselle viestinnälle asetettuja 9 artiklan 1 kohdan mukaisia vaatimuksia markkinoimansa, myymänsä tai järjestämänsä audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän osalta. Lisäksi videonjakoalustan tarjoajien tulee toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän vaatimusten toteuttamiseksi sellaisen kaupallisen viestinnän osalta, jota kyseiset videonjakoalustan tarjoajat eivät markkinoi, myy tai järjestä.

Edellä todettujen toimien lisäksi videonjakoalustan tarjoajien tulee ilmoittaa selvästi käyttäjille, kun ohjelmat ja käyttäjien tuottamat videot sisältävät audiovisuaalista kaupallista viestintää, edellyttäen, että tällaisesta viestinnästä on ilmoitettu direktiivin artiklan 3 kohdan kolmannen alakohdan c alakohdan mukaisesti tai kun tarjoaja on siitä tietoinen.

Direktiivi kannustaa käyttämään yhteissääntelyä ja käytännesääntöjä myös videonjakoalustapalveluiden tarjonnassa. Tarkoituksena on erityisesti vähentää lasten altistumista audiovisuaaliselle kaupalliselle viestinnälle, joka koskee epäterveellisiä elintarvikkeita ja juomia.

Videonjakoalustan tarjoajilta edellytettävien toimenpiteiden on oltava toteutettavissa ja oikeasuhtaisia, ja niissä on otettava huomioon videonjakoalustapalvelun koko ja tarjotun palvelun luonne. Toimenpiteet eivät saa johtaa sellaiseen sisällön ennakkotarkastukseen tai alustalle lataamiseen sovellettavaan suodatukseen, joka on ristiriidassa direktiivin 2000/31/EY (sähkökauppadirektiivi) 15 artiklan kanssa.

Artiklan 28 b 3 kohta sisältää 10-kohtaisen luettelon toimenpiteistä, jotka videonjakoalustan tarjoaja voidaan velvoittaa toteuttamaan. Näillä toimenpiteillä tulee tarpeen mukaan a) sisällyttää videonjakoalustapalveluja koskeviin toimintaehtoihin 1 kohdassa tarkoitetut vaatimukset ; b) sisällyttää toimintaehtoihin 9 artiklan 1 kohdan vaatimukset sellaista audiovisuaalista kaupallista viestintää varten, jota videonjakoalustan tarjoajat eivät markkinoi, myy tai järjestä, ja sovelletaan näitä vaatimuksia; c) annetaan käyttäjien tuottamia videoita lataaville käyttäjille toiminto, jonka avulla voi ilmoittaa, sisältävätkö videot audiovisuaalista kaupallista viestintää, josta käyttäjät ovat tietoisia tai josta käyttäjien voidaan kohtuudella odottaa olevan tietoisia; d) otetaan käyttöön ja ylläpidetään avoimia ja käyttäjäystävällisiä mekanismeja, joilla videonjakoalustan käyttäjät voivat ilmiantaa tai ilmoittaa kyseiselle videonjakoalustan tarjoajalle sen alustalla tarjottavan 1 kohdassa tarkoitetun sisällön; e) otetaan käyttöön ja ylläpidetään järjestelmiä, joiden avulla videonjakoalustan tarjoajat selittävät videonjakoalustojen käyttäjille, miten d alakohdassa tarkoitetut ilmiannot ja ilmoitukset on otettu huomioon;

f) otetaan käyttöön ja ylläpidetään videonjakoalustojen käyttäjien iäntarkistusjärjestelmiä sellaiselle sisällölle, joka saattaa haitata alaikäisten fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystä; g) otetaan käyttöön ja ylläpidetään helppokäyttöisiä järjestelmiä, joiden avulla videonjakoalustojen käyttäjät voivat antaa arvion 1 kohdassa tarkoitetulle sisällölle; h) tarjotaan käyttöön loppukäyttäjien hallinnassa olevia sisällönsuodatusjärjestelmiä sisällölle, joka saattaa haitata alaikäisten fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystä; i) otetaan käyttöön ja ylläpidetään avoimia, helppokäyttöisiä ja tehokkaita menetelmiä käyttäjien videonjakoalustan tarjoajille tekemien valitusten käsittelyä ja ratkaisua varten d–h alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpanon osalta; j) säädetään tehokkaista toimenpiteistä ja välineistä medialukutaitoa varten ja lisätään käyttäjien tietoisuutta kyseisistä toimenpiteistä ja välineistä.

Direktiivissä säädetään lisäksi jäsenvaltioiden velvollisuudesta ottaa käyttöön tarvittavat arviointi- ja oikeussuojamekanismit. Käytettävissä tulee lisäksi olla tuomioistuinten ulkopuolisia oikeussuojamenettelyjä, jotta voidaan ratkaista käyttäjien ja videonjakoalustan tarjoajien väliset riidat, jotka liittyvät 28 b artiklan 1 ja 3 kohtien soveltamiseen.

Medialukutaidon edistäminen

Direktiivin 33 a artiklan mukaan jäsenvaltioiden on edistettävä medialukutaitoa ja toteutettava toimenpiteitä sen kehittämiseksi. Jäsenvaltioiden on lisäksi annettava komissiolle viimeistään 19 päivänä joulukuuta 2022 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi kertomus 1 kohdan täytäntöönpanosta. Komissio tulee antamaan ohjeita siitä, mitä kertomuksen piiriin kuuluu.

Muut säännökset

Direktiivin 30 artikla sisältää kansallisia sääntelyviranomaisia koskevat säännökset. Sääntelyviranomaisten tulee oikeudellisesti erillisiä valtiosta ja toiminnallisesti riippumattomia hallituksistaan ja kaikista muista julkisista tai yksityisistä elimistä. Kansallisten sääntelyviranomaisten tulee käyttää valtuuksiaan puolueettomasti ja avoimesti eivätkä ne saa ottaa vastaan miltään muulta elimeltä ohjeita sellaisten tehtävien hoitamisessa. Kansallisilla sääntelyviranomaisilla tulee olla riittävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit, jotta ne voivat hoitaa tehtävänsä tehokkaasti ja edistää eurooppalaisten sääntelyviranomaisten ryhmän (jäljempänä ERGAn) työtä. Direktiivin 30 a artiklassa säädetään tietojen luovuttamisesta komissiolle sekä jäsenvaltioiden välillä. Direktiivin 30 b artikla sisältää säännökset ERGAn perustamisesta ja tehtävistä.

2.2 Teledirektiivi

Laajan teledirektiivin tavoitteena on parantaa erityisesti huippunopeiden yhteyksien saatavuutta unionin alueella, edistää kilpailua ja investointeja mobiiliin ja kiinteään verkkoon sekä nopeuttaa ja edistää 5G-verkkojen käyttöönottoa. Direktiivi pyrkii lisäämään telealan investointeja uusiin verkkoihin. Direktiivin avulla pyritään saavuttamaan EU:n tavoitteita huippunopeiden yhteyksien saatavuudesta.

Direktiivillä luodaan myös yhtenäisemmät säädökset EU:n telemarkkinoille, muun muassa verkkotoimilupien jakamiseen ja taajuusalueiden allokointiin. Direktiivi pyrkii luomaan sähköisten viestintäverkkojen ja –palveluiden sisämarkkinat. Direktiivin tavoitteena on myös vastata muuttuneeseen viestintäpalvelujen käyttötapaan parantamalla kuluttajansuojaa esimerkiksi internetin kautta toimivien OTT-palveluiden osalta. Direktiivin tavoitteena on parantaa myös erityisryhmien asemaa.

Lisäksi direktiivi sisältää tietoturvaa koskevaa sääntelyä, jonka tavoitteena on parantaa viestintäpalveluiden tietoturvaa riippumatta käytetystä teknologiasta. Direktiivin tavoitteena on myös parantaa väestön varoitusjärjestelmiä EU:n alueella edellyttämällä mobiileja telepäätelaitteita hyödyntävien varoitusten käyttöönottoa.

Direktiivi myös kokoaa yhteen aiempaa telealan sääntelyä. Uusi direktiivi yhdistää käyttöoikeus-, valtuutus-, puite-, ja yleispalveludirektiiveissä (2002/19/EY, 2002/20/EY, 2002/21/EY ja 2002/22/EY) olleen sääntelyn yhteen direktiiviin.

Direktiivin harmonisointitaso on osin aiempaa laajempi. Erityisesti harmonisointia on tehty radiotaajuuksien jaon ja käytön sekä loppukäyttäjien oikeuksien osalta. Näiden osalta direktiivi on pääosin täysharmonisoiva.

2.2.1 Soveltamisala ja määritelmät

Teledirektiivin soveltamisala laajenee osin aiempien direktiivien soveltamisalaan verrattuna. Erityisesti direktiivin soveltamisalaa on selkeytetty ja laajennettu kattamaan perinteisten puhelin- ja muiden vastaavien viestintäpalvelujen lisäksi myös internetin välityksellä toimiviin viestintäpalveluihin.

Direktiivin I osan 2 artiklan 4 alakohdassa on määritelty sähköisen viestintäpalvelu, joka on tavallisesti korvausta vastaan sähköisen viestintäverkkojen kautta suoritettua palvelua. Sähköisen viestintäverkon avulla siirretyt sisältöpalvelut sekä sisältöä toimituksellisessa vastuussa pitävät palvelut eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan. Esimerkiksi verkkolehdet tai verkon videopalvelut eivät kuulu teledirektiivin soveltamisalaan.

Sähköisen viestintäpalvelun määritelmää on laajennettu kattamaan kolme eri palvelumuotoja. Näitä ovat internetyhteyspalvelu, henkilöiden välinen viestintäpalvelu sekä palvelut, jotka koostuvat kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä. Viimeisenä mainituista esimerkkinä esitetään siirtopalvelut, joita käytetään M2Mpalvelujen tarjoamiseksi ja radio- ja televisiotoiminnassa.

Internetyhteyspalvelulla tarkoitetaan verkkovierailuasetuksen (2015/2120) 2 artiklan 2 alakohdan mukaista yleisesti saatavilla olevaa sähköistä viestintäpalvelua, joka tarjoaa yhteyden internetiin ja sitä kautta käytännöllisesti katsoen kaikkiin internetin päätepisteisiin riippumatta käytetystä verkkoteknologiasta ja päätelaitteesta.

Henkilöiden välinen viestintäpalvelu on määritelty 2 artiklan 5 alakohdassa. Se on tavallisesti korvausta vastaan suoritettua palvelua, joka mahdollistaa henkilöiden välisen suoran interaktiivisen tietojenvaihdon sähköisillä viestintäverkoilla rajallisen henkilömäärän välillä ja jossa viestinnän aloittavat tai siihen osallistuvat henkilöt määrittelevät sen vastaanottajan tai vastaanottajat. Toiseen palveluun vähäisenä liitetoimintana liittyvä interaktiivinen viestintä ei kuulu määritelmään. Esimerkiksi oppilaitoksille tarkoitetut viestintäratkaisut, joissa vaikkapa huoltajat ja opettajat voivat viestiä keskenään, ei tulisi näin ollen direktiivin soveltamisalaan.

Henkilöiden välinen viestintäpalvelu jaetaan kahteen ryhmään direktiivin 2 artiklan 6 ja 7 alakohdissa. Numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu toimii yleiseen käyttöön osoitettujen numerovarojen eli kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden avulla tai mahdollistamalla viestinnän kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden kanssa. Käytännössä tällainen palvelu olisi esimerkiksi tavallinen puhelu tai tekstiviesti.

Artiklan 7 alakohdassa määritelty numeroista riippumaton henkilöiden välinen viestintäpalvelu taas tarkoittaa käytännössä esimerkiksi internetin kautta toimivia pikaviestinpalveluita ja muita OTT-palveluita. Se ei yhdisty yleiseen käyttöön osoitettujen numerovarojen eli kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden avulla tai mahdollistamalla viestinnän kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden kanssa.

Direktiivin I osan 2 artiklaan on otettu myös useita muita uusia määritelmiä. Direktiivin 2 artiklan 2 alakohdassa määritellään erittäin suuren kapasiteetin verkko. Se määritellään sähköiseksi viestintäverkoksi, joka koostuu kokonaan valokuituelementeistä vähintään paikassa, jonne palvelu suoritetaan. Valokuituverkon lisäksi erittäin suuren kapasiteetin verkko voi olla myös vastaavat ominaisuudet tarjoava muu verkko. Artiklassa tämä on määritelty sähköiseksi viestintäverkoksi, joka pystyy tarjoamaan tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa valokuituverkkoa vastaavan verkon suorituskyvyn laskevan ja nousevan siirtotien kaistanleveyden, selviytymiskyvyn, virheisiin liittyvien parametrien sekä vasteaikojen ja niiden varianssin osalta.

Direktiivin 2 artiklan 23 alakohdassa on määritelty pienalueen langaton liityntäpiste. Sillä tarkoitetaan matalatehoista, pienikokoista ja lyhyellä kantamalla toimivaa langattoman verkkoyhteyden mahdollistavaa laitteistoa, joka käyttää toimiluvanvaraisia tai toimiluvista vapaita radiotaajuuksia tai näiden yhdistelmää. Se voi olla myös osa yleistä sähköistä viestintäverkkoa. Liityntäpisteessä voi olla pienempi antenni tai antenneja. Matkaviestin- tai kiinteän verkon osana oleva liityntäpiste voi olla osa laajempaa yleistä sähköistä viestintäverkkoa ja liityntäpisteen kautta käyttäjille tulee olla langaton pääsy sähköiseen viestintäverkkoon. Esimerkiksi rakennuksiin sijoitettavat 5G-verkkojen osana olevat pientukiasemat kuuluvat tähän direktiivin määritelmään.

Direktiivin 2 artiklan 24 alakohdassa määritellään langaton lähiverkko tai RLAN, jolla tarkoitetaan langattoman yhteyden mahdollistavaa matalatehoista ja lyhyellä kantamalla toimivaa järjestelmää, joka toimii toimiluvista tai muista yksinoikeuksista vapailla taajuusalueilla. Langattomasta lähiverkosta aiheutuu vain vähäinen häiriöriski muille läheisyydessä oleville järjestelmille. Langattoman lähiverkon kautta voidaan paikallisesti muodostaa yhteys internetiin kuluttajien tai esimerkiksi koneiden välisen viestinnän tarpeisiin. Esimerkiksi junan tai kaupungin langaton WLAN-verkkoyhteys luettaisiin tähän määritelmään.

Teledirektiivin 2 artiklan 25 ja 26 alakohdiksi on lisätty myös yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien sekä radiotaajuuksien yhteiskäytön määritelmät. Ensimmäisellä viitataan matkaviestinverkkoihin, jotka toimii Euroopan parlamentin ja neuvoston radiotaajuuspäätöksen N:o 676/2002/EY 4 artiklan mukaisesti vahvistetulla taajuusalueella. Jälkimmäisellä viitataan tietyn taajuusalueen yhteiskäyttöön tai yhtäaikaiseen käyttöoikeuteen eri toimijoiden kesken.

Teledirektiivin soveltamisala laajenee myös hätäviestintään ja julkisiin varoitusjärjestelmiin. Direktiivin 2 artiklan 36-40 alakohtiin on lisätty määritelminä hätäkeskus, sopivin hätäkeskus, hätäpalvelu ja soittajan sijaintitieto.

Muilta osin teledirektiivin määritelmät vastaavat käytännössä aiempia käyttöoikeus-, valtuutus-, puite-, ja yleispalveludirektiiveissä esitettyjä määritelmiä.

2.2.2 Viranomaisten toiminta, yleisvaltuutus, tietopyynnöt, seuraamukset

Viranomaisten toiminta

Direktiivin II osaston (Institutionaalinen ja hallintorakenne I luvun artiklat 5-11 käsittelevät kansallisia sääntely- ja muita toimivaltaisia viranomaisia. Teledirektiivin sääntely vastaa tältä osin pääasiallisesti aiemman puitedirektiivin (2002/21/EY, korvattu 2009/140/EY) sääntelyä.

Sääntelyviranomaisten tehtäviä koskevan koskevien sääntelyllisten tavoitteiden kannalta keskeinen on direktiivin 3 artikla, jonka 1. kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat direktiivissä määriteltyjä sääntelytehtäviä hoitaessaan kaikki aiheelliset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen ja oikeassa suhteessa 3 artiklan 2 kohdassa säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Näitä sääntelyviranomaisia koskevia tavoitteita ovat muun muassa erittäin suuren kapasiteetin verkkojen yhteenliitettävyyden, käyttöoikeuden sekä käyttöönoton edistäminen, kilpailun edistäminen sähköisten viestintäverkkojen ja liitännäistoimintojen tarjonnassa sekä sisämarkkinoiden kehittäminen poistamalla jäljellä olevat esteet sähköisten viestintäverkkojen, sähköisten viestintäpalvelujen sekä niiden liitännäistoimintojen ja -palvelujen tarjonnalta koko unionissa.

Direktiivin 21 perustelukappaleen mukaan kansallisilla sääntely- ja muilla toimivaltaisilla viranomaisilla olisi oltava työssään yhdenmukaiset tavoitteet ja periaatteet, ja niiden olisi tarvittaessa sovitettava toimensa yhteen muiden jäsenvaltioiden viranomaisten BERECin kanssa hoitaessaan direktiivin määrittelemän sääntelykehyksen mukaisia tehtäviään. Direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädetään aiempaa puitedirektiiviä vastaavasti jäsenvaltioiden velvollisuudesta varmistaa, että kustakin direktiivissä kansallisille sääntelyviranomaisille säädetystä tehtävästä huolehtivat toimivaltaiset viranomaiset. Direktiivin toimivaltaisia viranomaisia koskeva sääntely ei pääosin jätä kansallista liikkumavaraa. Pääosin aiempaa puitedirektiiviä vastaava sääntely on suurelta osin jo toimeenpantu voimassa olevaan kansalliseen lainsäädäntöön tai sisältyy jo etenkin hallinnon yleislakeihin. Direktiivin eri artikloista johtuu kuitenkin myös uusia yksityiskohtaisia viranomaistehtäviä, vaikka pääsääntöisesti toimivaltaisten viranomaisten asema ja tehtävät ovat aiempaa sääntelyä vastaavat. Jäsenvaltiot voivat osoittaa kansallisille sääntelyviranomaisille myös muita tehtäviä kansallisen lainsäädännön nojalla.

Yleisvaltuutus

Teledirektiivin II luku sisältää säännökset yleisvaltuutuksesta. Artiklat 12–14 koskevat yleisvaltuutuksen yleistä osaa ja artikloissa 15–17 säädetään yleisvaltuutukseen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista. Direktiivin yleisvaltuutusta koskeva sääntely vastaa pääasiallisesti aiemman valtuutusdirektiivin (2002/20/EY) sääntelyä.

Direktiivin 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti yleisvaltuutusta koskevan sääntelyn mukaan jäsenvaltioiden tulee taata vapaus tarjota sähköisiä ja viestintäverkkoja ja palveluja direktiivissä vahvistettujen edellytysten mukaisesti. Direktiivin mukaisesti jäsenvaltiot eivät saa estää yritystä tarjoamasta sähköisiä viestintäverkkoja ja palveluja direktiivissä määriteltyjä yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden turvaamiseen liittyviä poikkeustilanteita lukuun ottamatta. Aiemman valtuutusdirektiivin mukaisesti nykyisen direktiivin 12 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäsenvaltio voi vaatia yleisvaltuutuksen alaisilta yritykseltä ilmoituksen tekemistä kansalliselle sääntelyviranomaiselle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle. Jäsenvaltio ei kuitenkaan saa edellyttää yritykseltä toimivaltaisen viranomaisen tai muun viranomaisen nimenomaisen päätöksen tai muun hallinnollisen toimenpiteen saamista ennen kuin yleisvaltuutukseen perustuvia oikeuksia voidaan käyttää.

Direktiivin sääntely (12.3 art.) jättää kansallista liikkumavaraa sen osalta, edellytetäänkö yleisvaltuutuksen alaisilta yrityksiltä ilmoituksen tekemistä kansalliselle viranomaiselle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle vaiko ei. Direktiivin 12.4 artiklan mukaisesti mahdollisesti edellytettävä ilmoitus merkitsee vain sitä, että toimivaltaiset viranomaiset voivat pitää rekisteriä sähköisten viestintäverkkojen ja palvelujen tarjoajista. Di-

rektiivin 42 johdantokappaleessa todetun mukaisesti jäsenvaltiot eivät saa estää verkkojen tai palvelujen tarjoamista millään tavalla, myöskään ilmoituksen puutteellisuuden perusteella. Direktiivin 12.4 art. sisältää luettelon (a-h) tiedoista, joita ilmoituksella saadaan ainoastaan edellyttää.

Direktiivin 12.4 artiklaan lisätyn uuden säännöksen mukaisesti BEREC julkaisee ilmoitusmallia koskevat ohjeet ja ylläpitää unionin tietokantaa toimivaltaisille viranomaisille toimitetuista ilmoituksista. Tätä varten toimivaltaisten viranomaisten on välitettävä BERECille sähköisesti kaikki ilmoitukset, jotka ne ovat vastaanottaneet.

Yleisvaltuutusjärjestelmään liittyviä hallinnollisia maksuja koskeva sääntely vastaa pääasiallisesti aiempaa valtuutusdirektiiviä. Direktiivin 16 artiklan 1 kohdan b alakohtaan lisätyn uuden säännöksen mukaan jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta hallinnollisia maksuja yrityksiin, joiden liikevaihto on tietyn kynnyksen alapuolella tai joiden toiminta ei johda vähimmäismarkkinaosuuteen tai joiden toiminta-alue on hyvin pieni. Näin ollen jäsenvaltioiden kansallisessa liikkumavarassa on päättää olla soveltamatta yleisvaltuutusjärjestelmään liittyviä hallinnollisia maksuja yrityksiin, joiden harjoittama teletoiminta on vähäistä. Maksuvelvollisuuden rajaamisella on siten kansallisesti mahdollista vähentää etenkin pienimpiin yrityksiin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa.

Perus- ja ihmisoikeusnäkökulmasta ilmoitusvelvollisuutta sekä hallinnollisia maksuja koskevan kansallinen liikkumavaran käyttömahdollisuus on merkityksellinen etenkin perustuslain 18 §:n näkökulmasta, joka koskee elinkeinovapautta ja oikeutta työhön.

Tietopyynnöt

Direktiivin 20 ja 21 artiklat koskevat kansallisten sääntelyviranomaisten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten sekä BERECin tiedonsaantia. Viranomaisten tiedonsaantia koskeva sääntely vastaa pääasiallisesti aiempaa puitedirektiiviä ja on jo pääosin toimeenpantu voimassa olevassa lainsäädännössä. Aiempaan sääntelyyn verrattuna direktiivin 20 artiklan 1 kohtaan on lisätty tarkennus koskien viranomaisten tiedonsaantia myös uuden 22 artiklan mukaisia maantieteellisiä kartoituksia koskevien tietojen saamiseksi. Tietopyyntöjen osalta direktiivin sääntely ei käytännössä sisällä kansallista liikkumavaraa täytäntöönpanon osalta.

Seuraamukset

Direktiivin III osasto sisältä säännökset täytäntöönpanosta (artiklat 29-31). Sääntely vastaa pääasiallisesti aiempaa valtuutusdirektiiviä (Direktiivi 2002/20/EY, muutettu 2009/140/EY). Seuraamusten osalta direktiivin 29 artiklan 1 kohta vastaa aiempaa, jonka mukaisesti jäsenvaltioiden on säädettävä seuraamuksista, mukaan lukien tarvittaessa sakot ja muut kuin rikosoikeudelliset ennalta vahvistetut seuraamukset tai uhkasakot, joita sovelletaan direktiivin tai komission, kansallisen sääntelyviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen direktiivin nojalla antaman oikeudellisen sitovan päätöksen täytäntöönpanemiseksi. Uutena, informatiivisluontoisena täsmennyksenä 29 artiklan 1 kohdassa todetaan, että kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä seuraamuksia kansallisen lainsäädännön mukaisissa rajoissa.

Seuraamusten osalta uusi säännös on direktiivin 29. artiklan 2 kohta, jonka mukaisesti jäsenvaltioiden on säädettävä maantieteellisiä kartoituksia koskevan 22 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa menettelyssä liittyvistä seuraamuksista. Kyseinen säännös koskee viranomaisten tietojensaantia liittyen erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoa. 29 artiklan 2 kohdan mukaan seuraamuksista on säädettävä ainoastaan koskien tapauksia, jos yritys tai viranomainen tarkoituksellisesti tai törkeän huolimattomuuden vuoksi antaa harhaanjohtavia, virheellisiä tai puutteellisia tietoja. Kyseisestä seuraamuksesta säätäminen ei jätä kansallista liikkumavaraa.

2.2.3 Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat

Teledirektiivin 1 osan luvuissa II *Radiotaajuuksien johdonmukainen jakaminen* (artiklat 35-37) ja III *Radiotaajuuksien saatavuus* (artiklat 45-58) säädetään taajuuksista ja niiden käyttöoikeuksien myöntämisestä. Lisäksi taajuuksien käyttöön liittyviä säännöksiä on direktiivin I osan II luvussa, jossa säädetään direktiivin tavoitteista ja II osaston II luvussa, jossa säädetään yleisvaltuutuksesta.

Direktiivin taajuuksia koskevan sääntelyn tavoitteena on edistää nopeiden langattomien laajakaistayhteyksien saatavuutta ja etenkin 5G –verkkojen käyttöönottoa. Tavoitteen saavuttamiseksi direktiivissä säädetään eräiden 5G –verkkojen rakentamiseen soveltuvien taajuusalueiden käyttöönoton aikataulusta Euroopan unionissa. Langattomien laajakaistayhteyksien saatavuuden edistämiseksi direktiivissä on lisäksi useita säännöksiä, joita sovelletaan ainoastaan Euroopan unionissa langattomalle laajakaistalle harmonisoituihin taajuusalueisiin ja niille myönnettäviin verkkotoimilupiin.

Direktiivin tavoitteena on yhtenäistää taajuuksien jakamiseen ja toimilupien myöntämiseen liittyviä käytäntöjä Euroopan unionissa. Tavoitteen saavuttamiseksi direktiivissä säädetään muun muassa pääsääntöisesti vapaaehtoisuuteen perustuvasta vertaisarviointimenettelystä eli taajuuksien myöntämistä koskevien parhaiden käytäntöjen jakamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden kesken. Lisäksi direktiivissä on säännöksiä jäsenvaltioiden ja komission välisestä yhteistyöstä.

Direktiivin tavoitteena on edistää investointeja verkkoihin muun muassa parantamalla sääntelyn ennustettavuutta. Langattomalle laajakaistalle harmonisoiduilla taajuusalueilla investointiedellytykset pyritään turvaamaan säätämällä verkkotoimiluville 15 vuoden vähimmäiskesto. Sääntelyn ennustettavuuteen pyritään myös säätämällä pääsäännöksi verkkotoimiluvan voimassaolon jatkaminen viidellä vuodella. Lisäksi direktiivissä säädetään verkkotoimilupien uusimisesta, joka tarkoittaa uuden verkkotoimiluvan myöntämistä samalle toimiluvanhaltijalle, jonka verkkotoimiluvan voimassaolo on päättymässä. Myös verkkotoimiluvan uusimista koskevan säännöksen tavoitteena olisi taajuuksien tehokkaan käytön sekä oikeusvarmuuden ja sitä kautta yritysten investointien edistäminen.

Direktiivin tavoitetta taajuuksien tehokkaasta käytöstä pyritään edistämään säätämällä huutokaupattujen radiotaajuuksien käyttöoikeuksien siirtokelpoisuudesta pääsääntö, josta voi poiketa vain tietyin säädetyin perustein. Direktiivissä tavoitellaan taajuuksien tehokasta käyttöä myös edistämällä muun muassa taajuuksien yhteiskäyttöä. Tavoitteen saavuttamiseksi direktiivissä kielletään taajuuksien yhteiskäytön estäminen toimilupaehdolla. Lisäksi direktiivillä rajoitetaan yksittäisten verkkotoimilupien myöntämistä.

Uudet toimilupia koskevat prosessit kuten vertaisarviointimenettely ja toimilupien uusiminen ja jatkaminen sekä toimilupien kestoa ja siirtokelpoisuutta koskevat säännökset edellyttävät muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Suuri osa taajuuksia koskevasta sääntelystä ei kuitenkaan aiheuta muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön, koska direktiivin edellyttämällä tavalla kansallinen sääntely perustuu jo nyt taajuuksien tehokkaaseen hallinnointiin ja niiden häiriöttömään käyttöön, teknologianeutraalisuuteen, toimiluvanvaraisuuden poikkeuksellisuuteen sekä myöntämismenettelyjen avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen sekä perusteltuihin päätöksiin ja asianosaisten kuulemiseen.

2.2.4 Tietoturva

Teledirektiivin V osastossa säädetään turvallisuudesta. Direktiivin turvallisuussääntelyn tavoitteena on varmistua siitä, että verkot ja palvelut ovat turvallisia ja turvallisuuden taso on oikeassa suhteessa riskeihin. Turvallisuussääntelyn kohteena ovat yleiset sähköiset viestintäverkot ja yleisesti saatavilla olevat sähköiset viestintäpalvelut. Numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalveluiden osalta direktiivissä todetaan, että koska näiden palveluiden tarjoajat eivät yleensä tosiallisesti valvo signaalien siirtoa verkoissa, voidaan tällaisten palveluiden osalta riskiä joiltakin osin pitää perinteistä sähköisiä viestintäpalveluita alhaisempana. Tästä syystä kyseisten palveluiden kohdalla voidaan direktiivin mukaan vaatia lievempiä turvallisuustoimenpiteitä, jos se on turvallisuusriskit huomioiden perusteltua. Samaa lähestymistapaa voidaan soveltuvin ovin soveltaa myös numeroihin perustuviin viestintäpalveluihin, jos niissä ei tosiasiallisesti valvota signaalien siirtoa.

Direktiivin 40 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisten sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat toteuttavat tarvittavat ja oikeasuhteiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet hallitakseen asianmukaisesti verkkojen tai palvelujen turvallisuuteen kohdistuvia riskejä. Näillä toimenpiteillä on voitava varmistaa riskiin suhteutettu turvallisuustaso, ottaen huomioon uusin tekniikka. Erityisesti on toteutettava toimenpiteitä – tarvittaessa myös salaustoimenpiteitä – turvapoikkeamista käyttäjille ja muille verkoille ja palveluille aiheutuvien vaikutusten ehkäisemiseksi ja minimoimiseksi.

Direktiivin 40 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisten sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat ilmoittavat toimivaltaiselle viranomaiselle viipymättä kaikki sellaiset turvapoikkeamat, joilla on ollut huomattava vaikutus verkkojen tai palvelujen toimintaan. Turvallisuuden vaarantumistilanteen vaikutuksen merkittävyyden määrittelemiseksi on otettava huomioon saatavuuden mukaan erityisesti niiden käyttäjien lukumäärä, joita turvapoikkeama koski, turvapoikkeaman kesto, maantieteellinen levinneisyys alueella, johon turvapoikkeama vaikuttaa, verkon tai palvelun toiminnan häiriintymisen laajuus, talouden ja yhteiskunnan toimintoihin kohdistuvan vaikutuksen laajuus. Toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa ilmoitettava asiasta muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja EU:n kyberturvallisuusvirastolle.

Direktiivin mukaan toimivaltainen viranomainen voi tiedottaa asiasta yleisölle tai vaatia tarjoajia tiedottamaan siitä, jos se katsoo turvapoikkeaman julkistamisen olevan yleisen edun mukaista. Toimivaltaisen viranomaisen on kerran vuodessa toimitettava komissiolle ja EU:n kyberturvallisuusvirastolle tiivistelmäraportti vastaanotetuista ilmoituksista ja tämän kohdan mukaisesti toteutetuista toimista.

Direktiivin 40 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun yleisissä viestintäverkoissa tai yleisesti saatavilla olevissa sähköisissä viestintäpalveluissa on erityinen ja merkittävä turvallisuuspoikkeaman riski, tällaisten verkkojen tai palvelujen tarjoajat ilmoittavat niille käyttäjilleen, joihin kyseinen uhka mahdollisesti vaikuttaa, kaikista mahdollisista suojaavista tai korjaavista toimista, joita käyttäjät voivat toteuttaa. Tarjoajaien on tarvittaessa tiedotettava käyttäjilleen myös itse uhasta.

Direktiivin 40 artiklan 4 kohdan mukaan artikla ei estä asetuksen (EU) 2016/679 (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta, jäljempänä yleinen tietosuoja-asetus) ja direktiivin 2002/58/EY (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla, jäljempänä sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) soveltamista.

Direktiivin 40 artiklan 5 kohdassa säädetään komission oikeudesta hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä ja 2 kohdan ilmoitusvelvollisuuksista.

Direktiivin 41 artikla koskee turvallisuustoimenpiteiden täytäntöönpanoa ja sen valvontaa. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet antaa sitovia ohjeita yleisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajille 40 artiklan täytäntöön panemiseksi. Ohjeita on voitava antaa esimerkiksi turvallisuuspoikkeaman korjaamiseksi tai ehkäisemiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja täytäntöönpanon määräajoista.

Direktiivin 41 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet vaatia yleisten sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajia antamaan tiedot, jotka tarvitaan niiden verkkojen ja palvelujen turvallisuuden arvioimiseksi ja teettämään pätevällä riippumattomalla elimellä tai toimivaltaisella viranomaisella turvallisuustarkastuksen ja toimittamaan sen tulokset toimivaltaiselle viranomaiselle. Direktiivin mukaan palveluntarjoaja maksaa tarkastuksen kustannukset.

Direktiivin 41 artikla 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on kaikki tarvittavat valtuudet tutkia määräysten noudattamatta jättämistä ja sen vaikutuksia verkkojen ja palvelujen turvallisuuteen.

Direktiivin 41 artiklan 4 kohdassa säädetään toimivaltaisten viranomaisten oikeudesta saada apua 40 artiklan täytäntöönpanemiseksi direktiivin 2016/1148/EU (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi toimenpiteistä yhteisen korkeatasoisen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden varmistamiseksi koko unionissa, jäljempänä verkko- ja tietoturvadirektiivi) 9 artiklan nojalla nimetyiltä CSIRT-toimijoilta kysymyksissä, jotka kuuluvat CSIRT-toimijoiden tehtäviin kyseisen direktiivin liitteessä I olevan 2 kohdan mukaisesti.

Direktiivin 41 artiklan 5 kodan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on tarvittaessa ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti kuultava asiaankuuluvia kansallisia lainvalvontaviranomaisia, verkko- ja tietoturvadirektiivin 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia ja kansallisia tietosuojaviranomaisia sekä tehtävä yhteistyötä niiden kanssa.

2.2.5 Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

Teledirektiivin II osan II osasto (59–83 artikla) sisältää säännökset käyttöoikeuden luovuttamiseen tai yhteenliittämiseen liittyvistä teleyrityksille asetettavista velvollisuuksista. Sääntelyn keskeisenä tavoitteena on edistää viestintäpalveluiden saatavuutta ja laatua antamalla kansalliselle sääntelyviranomaiselle, eli Suomen tapauksessa Liikenne- ja viestintävirastolle, toimivalta edistää kilpailua viestintämarkkinoilla tarvittaessa puuttumalla markkinoilla havaittaviin kilpailuongelmiin asettamalla erilaisia käyttöoikeuteen tai yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia. Velvollisuuksia on mahdollista asettaa sekä yrityksille, joilla on huomattava markkinavoima kyseisillä merkityksellisillä markkinoilla että yrityksille, joilla tällaista asemaa ei ole. Toimivalta ja perusteet velvollisuuksien asettamiseen sekä toimenpidevalikoima vaihtelevat riippuen siitä, asetetaanko velvollisuudet huomattavan markkinavoiman perusteella vai muusta syystä.

Teledirektiivi ei aiheuta merkittäviä muutoksia yrityksille asetettavia velvollisuuksia koskevan sääntelyn pääperiaatteisiin. Direktiivin säännökset antavat jatkossakin kansallisille sääntelyviranomaisille toimivallan asettaa direktiivissä säädetyin edellytyksin yritykselle käyttöoikeuteen ja yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia joko huomattavan markkinavoiman tai muun syyn vuoksi. Huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet pohjautuvat jatkossakin kansallisten sääntelyviranomaisten toteuttamiin markkina-ana-

lyyseihin, joiden perusteella kansalliset sääntelyviranomaiset voivat määrätä tietyt yritykset 63 artiklan mukaisesti huomattavan markkinavoiman yrityksiksi. Lisäksi kansallisille sääntelyviranomaisille annetaan 61 artiklan mukainen toimivalta asettaa muille kuin huomattavan markkinavoiman yrityksille käyttöoikeuteen ja yhteenliittämiseen sisältyviä velvollisuuksia.

Käyttöoikeuksien luovuttamista ja yhteenliittämistä koskeva sääntely on jatkossakin poikkeuksellista, ja direktiivin mukaisia velvollisuuksia voidaan asettaa yrityksille ainoastaan, jos markkinoilla on sellaisia kilpailuongelmia tai markkinahäiriöitä, joiden ratkaisemiseen yleinen kilpailuoikeus ei riitä. Jatkossakin yritysten tulisi lähtökohtaisesti tehdä käyttöoikeuksia ja yhteenliittämistä koskevat keskinäiset sopimuksensa kaupallisin perustein ilman kansallisten sääntelyviranomaisten toimenpiteitä. Säännökset ovat suurimmalta osalta täysharmonisoivia, eivätkä siten jätä juurikaan kansallista liikkumavaraa.

Direktiivin käyttöoikeuksien myöntämistä ja yhteenliittämistä koskevien säännösten tavoitteena on edistää tehokasta ja kestävää kilpailua viestintämarkkinoilla sekä erittäin suurikapasiteettisten yhteyksien käyttöönottoa, tehostaa investointeja sekä mahdollistaa kuluttajille ja muille loppukäyttäjille mahdollisimman suuri hyöty. Kansallisten sääntelyviranomaisten tarvittaessa asettamien velvollisuuksien tavoitteena on turvata loppukäyttäjien etu ja mahdollistaa Euroopan laajuiset viestintämarkkinat, joilla vallitsisi tosiasiallinen kilpailu ja olisi enemmän valinnanvaraa ja kilpailukykyisiä palveluja loppukäyttäjille. Lisäksi tavoitteena olisi edistää teleyritysten välistä syrjimättömyyttä mahdollistamalla eri teleyrityksille niiden liiketoimintamallista tai koosta riippumatta mahdollisuus yhteenliittämiseen tai käyttöoikeuden saamiseen kohtuullisin ehdoin.

Yksi merkittävimmistä direktiivin uusista tavoitteista on edistää erittäin suuren kapasiteetin viestintäverkkojen käyttöönottoa. Tavoitteen toteutumista pyritään edistämään osalla direktiivin huomattavaa markkinavoimaa koskevista uusista säännöksistä. Tällaisia tavoitteen saavuttamiseen tähtääviä uusia säännöksiä ovat esimerkiksi 76 artikla, jolla pyritään edistämään erittäin suuren kapasiteetin viestintäverkkojen rakentamista yhteisinvestointimallilla sekä 81 artikla, jonka tarkoituksena on varmistaa hallittu siirtyminen aiemmasta kupariverkosta uuteen erittäin suuren kapasiteetin verkkoon. Lisäksi erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin tehdyt investoinnit ja etenkin niistä aiheutuneet kustannukset tulee erityisesti huomioida arvioitaessa huomattavan markkinavoiman velvollisuuksien kohtuullisuutta verkon omistajalle 73 artiklan mukaisesti. Direktiivin 76 artiklan mukaisten yhteisinvestointien tavoitteena on tarjota merkittäviä kustannusten ja riskien tasaamiseen liittyviä etuja, jotka auttavat erityisesti pieniä yrityksiä investoimaan taloudellisesti kannattavin ehdoin, mikä osaltaan saattaisi edistää pitkäaikaista kilpailua etenkin alueilla, joille infrastruktuuriin perustuva kilpailu ei välttämättä muuten olisi tehokasta.

Teledirektiivin mahdollisten ennakkosääntelytoimien eli joko huomattavan markkinavoiman tai muulla perusteella asetettavien velvollisuuksien lopullisena tavoitteena on hyödyttää loppukäyttäjiä muun muassa mahdollistamalla edullisempia hintoja, parempaa laatua sekä enemmän valinnanvaraa loppukäyttäjille tehostamalla vähittäismarkkinoiden kilpailua kestävältä pohjalta. Säännösten tarkoituksena on, että velvollisuuksia voidaan asettaa vain tilanteissa, joissa velvollisuudet katsotaan näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeellisiksi tai välttämättömiksi. Direktiivin mukaan markkinoilla tulisi lähtökohtaisesti pyrkiä siirtymään asteittain kohti sääntelyn purkamista ennakkosääntelyn osoittauduttua tarpeettomaksi esimerkiksi edistämällä erilaisia yhteisinvestointi- ja käyttöoikeussopimuksia. Direktiivi sisältää uuden teleyritysten sitoumuksia koskevan 79 artiklan, jonka mukaan huomattavan markkinavoiman perusteella asetetuista velvollisuuksista voidaan tietyillä alueilla ja tiettyjen verkkojen osalta luopua, jos kansallinen sääntelyviranomainen asettaa teleyrityksen vapaaehtoisesti tekemän sitoumuksen sitovaksi ja sitoumuksen ehdot riittävät poistamaan markkinoilla esiintyvät kilpailuongelmat. Direktiivin mukaan lähtökohtaisesti kaupallisin perustein toteutetut yhteisinvestointisuunnitelmat ja muut kaupalliset sopimukset saattavat johtaa kestävään kilpailuun ja pidemmällä aikavälillä johtaa tilanteeseen, jossa kyseisillä tukkumarkkinoilla ei tarvita ennakkosääntelyä.

Direktiivin käyttöoikeutta ja yhteenliittämistä koskeva osio sisältää valtuutussäännöksen, joka koskee komission valtuutta antaa delegoituja säädöksiä laskevan puheliikenteen hinnoittelua koskevan 75 artiklan perusteella. Lisäksi usean käyttöoikeuksia ja yhteenliittämistä koskevan direktiivin artiklan mukaan BEREC laatii suuntaviivoja, jotka kansallisen sääntelyviranomaisen tulee ottaa mahdollisimman tarkasti huomioon direktiivin perusteella kansallisesti täytäntöönpantuja säännöksiä soveltaessaan. Suuntaviivoja annetaan 61 artiklan 3 kohdan mukaisista määritelmistä, 69 artiklan mukaisista viitetarjousten vähimmäisvaatimuksista, 76 artiklan mukaisista yhteisinvestointisopimusten arviointikriteereistä ja 82 artiklan mukaisesta erittäin suuren kapasiteetin verkkojen määritelmästä. Lisäksi BEREC voisi tarvittaessa antaa suuntaviivoja 66 artiklan mukaisista yhteisistä lähestymistavoista rajat ylittävän kysynnän määrittelemiseksi. Myös komissio laatii 64 artiklan nojalla markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat.

Muun kuin huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

Direktiivi antaisi jatkossakin kansalliselle sääntelyviranomaiselle toimivallan asettaa teleyrityksille tai rajatuissa tilanteissa myös muille yrityksille käyttöoikeuden luovutuksen ja yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella. Näitä koskevat säännökset ovat pääasiallisesti direktiivin 61 artiklassa. Uusina velvollisuuksina kansallinen sääntelyviranomainen voisi jatkossa asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden 61 artiklan 1 c kohdan mukaisesti tehdä numeroista riippumattomista henkilöiden välisistä viestintäpalveluista yhteentoimivia muiden palveluiden kanssa, 61 artiklan 3 kohdan mukaisesti myöntää käyttöoikeus rakennusten sisäverkkoihin myös muille kuin teleyrityksille sekä 61 artiklan 4 kohdan mukaisesti langattomien sähköisen viestintäpalveluiden tarjoamiseen käytettävän passiivisen tai aktiivisen infrastruktuurin yhteiskäytöstä sekä verkkovierailun käyttöoikeuksia koskevista sopimuksista. Direktiivin muutoksen tavoitteena on reagoida teknologian kehitykseen sekä mahdollistaa velvollisuuksien asettaminen tulevaisuudessa myös numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalveluiden yhteenliittämiseksi, sillä tällaisten palveluiden käytön uskotaan jatkossa lisääntyvän. Velvollisuuksien asettamisen mahdollistaminen myös langattoman laajakaistan tarjoamiseen käytettävään infrastruktuuriin puolestaan saattaisi teledirektiivin mukaan olla erityisen hyödyllistä erittäin suuren kapasiteetin yhteyksien maksimoimiseksi erityisesti harvaan asutuilla alueilla.

Lisäksi direktiivin 75 artiklan mukaan puheliikenteen laskevan liikenteen maksuille eli niin sanotuille terminointimaksuille asetetaan EU:n laajuinen enimmäishinta vuoden 2020 lopussa. Jatkossa kansalliset sääntelyviranomaiset voivat asettaa terminointiin liittyvää hintasääntelyä ainoastaan tilanteessa, jossa komissio ei aseta enimmäishintaa.

Myös muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavien velvollisuuksien tavoitteena on direktiivin mukaan varmistaa, että kansallisilla sääntelyviranomaisilla on kaupallisten neuvottelujen epäonnistuessa toimivalta varmistaa verkkojen riittävät käyttöoikeudet ja yhteenliittäminen loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi samalla varmistettava, että eri teleyrityksillä koosta tai liiketoimintamallista riippumatta olisi mahdollisuus yhteenliittämiseen kohtuullisin ehdoin.

Markkina-analyysi ja päätös huomattavasta markkinavoimasta

Teledirektiivin merkittävimmät muutokset, jotka kohdistuvat markkinamäärittelyssä ja markkina-analyysissä noudatettavaan menettelyyn sekä päätökseen huomattavasta markkinavoimasta, liittyvät markkina-analyysien välisen enimmäisajan pidentämiseen. Direktiivin 67 artiklan mukaisesti jatkossa kansallisten sääntelyviranomaisten olisi tehtävä markkina-analyysi kolmen vuoden kuluttua komission antamasta markkinasuosituksesta, jos kyseessä ovat aiemmin määrittelemättömät markkinat ja vähintään viiden vuoden välein, jos kyseessä ovat jo aiemmin määritellyt markkinat. Muutoksen tavoitteena on direktiivin mukaan lisätä sääntelytoimenpiteiden vakautta ja ennakoitavuutta. Direktiivin mukaan tulisi myös analysoida markkinat, jotka eivät sisälly

Euroopan komission suositukseen, mutta joille on asetettu Suomessa velvollisuuksia aiempien voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti suoritettujen markkina-analyysien perusteella, sekä myös muut markkinat, joiden osalta on riittävät perusteet komission markkinasuosituksen mukaisen kolmen kriteerin testin täyttymiselle.

Direktiivi sisältää lisäksi uuden säännöksen, joka koskee ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivia huomattavan markkinavoiman yrityksiä. Tällaisille yrityksille voidaan direktiivin 80 artiklan mukaan asettaa ainoastaan tiettyjä käyttöoikeuteen tai yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia.

Huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

Huomattavan markkinavoiman yritykselle voidaan jatkossakin asettaa erilaisia 68–74 artiklan mukaisia käyttöoikeuden luovuttamiseen ja yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia. Tällaisia velvollisuuksia on 69 artiklan mukaiset avoimuusvelvollisuudet, 70 artiklan mukaiset syrjimättömyysvelvollisuudet, 71 artiklan mukaiset kirjanpidon erillisyyttä koskevat velvollisuudet, 72 artiklan mukaiset rakennusteknisen infrastruktuurin käyttöoikeuden myöntämiseen liittyvät velvollisuudet, 73 artiklan mukaiset muut käyttöoikeuden luovutukseen tai yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet sekä 74 artiklan hintavalvontaan ja kustannuslaskentaan liittyvät velvollisuudet. Velvollisuuksiin tulee useita pieniä muutoksia, mutta keskeisimmät muutokset liittyvät direktiivin tavoitteisiin kilpailun lisäämisestä sekä erittäin suuren kapasiteetin verkkojen rakentamisen edistämisestä.

Jatkossa käyttöoikeusvelvollisuuksia asetettaessa kansallisten sääntelyviranomaisten tulee ensin 73 artiklan perusteella arvioida, riittäisivätkö 72 artiklassa tarkoitetut rakennusteknisen infrastruktuurin käyttöoikeuteen liittyvät velvollisuudet markkinoilla havaittujen kilpailuongelmien korjaamiseen. Direktiivin mukaan tällaiset toimet johtavat yleensä kestävämpään kilpailuun myös infrastruktuurin alalla. Vasta tämän arvion jälkeen kansallinen sääntelyviranomainen voisi arvioida muiden käyttöoikeusvelvollisuuksien asettamista. Lähtökohtana velvollisuuksien asettamisessa on, että kansallisen sääntelyviranomaisen tulee toteuttaa vain tarkoituksenmukaisimmat korjaavat toimet, jotka riittävät markkinoilla havaittujen ongelmien ratkaisemiseen tehokkaasti.

Yksi keskeisimmistä uusista huomattavaan markkinavoimaan liittyvistä säännöksistä liittyy 81 artiklan vanhan infrastruktuurin eli erityisesti kupariverkkojen poistamiseen käytöstä tai korvaamiseen uudella infrastruktuurilla. Aiemmin asiasta ei ole säädetty direktiiveissä tai kansallisessa laissa. Direktiivin 81 artiklan mukaan huomattavan markkinavoiman yrityksen on ilmoitettava kansalliselle sääntelyviranomaiselle ennen vanhan infrastruktuurin korvaamista tai poistamista. Kansallinen sääntelyviranomainen voi tällaisessa tilanteessa asettaa yritykselle artiklan mukaisia velvollisuuksia, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien oikeuksien turvaamiseksi.

Yhteisinvestointeja koskeva 76 artikla puolestaan mahdollistaa, että huomattavan markkinavoiman yritys voi tiettyjen edellytysten täyttyessä avata valokuituverkkonsa yhteisinvestoinneille, jolloin huomattavan markkinavoiman sääntelystä voisi luopua kyseisillä merkityksellisillä markkinoilla. Säännöksen tavoitteena on lisätä palvelukilpailua ja verkkojen yhteiskäyttöä yhteisinvestointeihin kannustamalla.

Yhteisinvestointisopimusten lisäksi huomattavan markkinavoiman yritykset voisivat antaa erilaisia käyttöoikeuden luovutukseen tai investointiehtoihin liittyviä vapaaehtoisia sitoumuksia 79 artiklan mukaisesti, joiden avulla ne pyrkisivät itse ratkaisemaan markkinoilla esiintyviä kilpailuongelmia. Direktiivi asettaisi yhtenäiset menettelyt, joilla kansalliset sääntelyviranomaiset voisivat asettaa sitoumukset sitoviksi. Sitoumukset eivät rajoittaisi kansallisten sääntelyviranomaisten toimivaltaa asettaa yrityksille huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuksia, mutta sitoumusten riittävyys kilpailuongelmien korjaamiseen tulisi huomioida markkina-analyysia tehdessä.

2.2.6 Yleispalvelu

Teledirektiivin III osaston I osassa säädetään yleispalvelusta. Direktiivin yleispalvelusääntelyn tavoitteena on turvata kaikille EU-kansalaisille perustason puhelin- ja internetyhteyspalvelut, joita tarvitaan yhteiskunnan toimintaan osallistumiseen. Direktiivin 84 artiklassa esitetään, että jäsenvaltioiden on varmistettava riittävän laajakaistayhteyspalvelun ja ääniviestintäpalvelun saatavuus alueellaan. Niiden tulee olla käytössä kiinteässä sijaintipaikassa. Internetyhteyspalvelun tulee tukea direktiivin liitteessä V määriteltyjä palveluita, joihin kuuluvat muun muassa verkkopankki, hakukoneet, sähköinen asiointi ja peruslaatuiset videopuhelut. Jäsenvaltioiden tulee määritellä tähän tarkoitukseen riittävä yhteysnopeus, ottaen huomioon kansalliset olot sekä kuluttajien enemmistön käytössä oleva yhteysnopeus. Artiklan mukaan yleispalvelun soveltamisala voidaan laajentaa myös mikroyrityksiin, pk-yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin.

Jäsenvaltioiden tulee 85 artiklan mukaisesti huolehtia siitä, että yleispalvelu on kohtuuhintaista. Kansallisten sääntelyviranomaisten tulee myös seurata yleispalvelun vähittäishintojen tasoa. Mikäli hinnat eivät ole kohtuullisia ja pienituloisilla tai sosiaalisia erityistarpeita omaavilla kuluttajilla ei ole pääsyä yleispalveluun, voidaan artiklan 2 kohdan mukaan näitä kuluttajia tukea. Jäsenvaltiot voivat velvoittaa yleispalveluyrityksiä myös tarjoamaan edellä mainituille kuluttajille tavallisista kaupallisesti tarjotuista liittymistä eroavia hintavaihtoehtoja tai -paketteja.

Artiklassa säädetään myös esteettömyydestä. Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kansalliset olosuhteet huomioon ottaen varmistettava, että tarvittaessa tuetaan vammaisia kuluttajia ja että tarvittaessa toteutetaan muita erityistoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että päätelaitteita ja vastaavia käyttömahdollisuuksia edistäviä erityislaitteita ja erityispalveluja on saatavilla kohtuulliseen hintaan.

Artiklan 85 alakohdassa kuitenkin säädetään, että jäsenvaltioiden on pyrittävä minimoimaan markkinoiden vääristyminen edellä mainittuja toimenpiteitä toteuttaessaan.

Artiklassa 86 säädetään siitä, millä ehdoilla yleispalvelun saatavuutta voidaan turvata maantieteellisellä alueella. Artiklan 1 ja 3 alakohdissa säädetään, että jäsenvaltiot voivat asettaa julkisen palvelun velvoitteita yrityksille yleispalvelun saatavuuden varmistamiseksi kansallisella alueellaan tai sen osissa. Tämä tulee kuitenkin tehdä vain, mikäli laajakaistan tai puhelinpalvelun saatavuutta ei voida varmistaa kaupallisesti tai muilla politiikkatoimilla jäsenvaltion alueella. Artiklan 2 kohdan mukaisesti markkinoiden vääristymistä on vältettävä ja yleispalvelun varmistamisen tulee olla puolueetonta, avointa, syrjimätöntä ja oikeasuhtaista. Artiklan 4 alakohdassa esitetyllä tavalla yhtäkään yritystä ei lähtökohtaisesti myöskään voi sulkea pois yleispalveluyritykseksi nimeämisen piiristä.

Artiklan 86 alakohdassa 5 säädetään siitä, että yleispalveluyritykseksi nimetyn yrityksen tulee ilmoittaa kansalliselle sääntelyviranomaiselle hyvissä ajoin, mikäli se luovuttaa yleispalvelun tarjoamisessa käytetyn verkkonsa tai huomattavan osan siitä toiselle oikeushenkilölle. Kansallisen sääntelyviranomaisen tulee tällöin arvioida suunnitellun liiketoimen vaikutukset yleispalvelun tarjontaan ja se voi tarvittaessa muuttaa tai peruuttaa yleispalveluun liittyviä velvollisuuksia.

Artiklassa 87 säädetään olemassa olevien, muiden kuin laajakaistayhteyspalveluiden ja ääniviestintäpalveluiden tilanteesta. Ennen 20.12.2018 annettuja yleispalveluvelvollisuuksia on tarkasteltava 3 vuoden välein ja niihin liittyvissä nimeämismenettelyissä on käytettävä samoja käytäntöjä kuin artiklan 84 mukaisissa palveluissa.

Artikloissa 88–91 säädetään yleispalvelusta aiheutuvien kohtuuttomien kustannusten korvaamisesta ja siinä käytettävissä periaatteista. Artiklan 89 mukaan kansallisten sääntelyviranomaisten on laskettava yleispalvelun tarjoamisen nettokustannukset, mikäli 84, 85 ja 86 artikloiden mukaisen yleispalvelun tarjoaminen voi muodostaa kohtuuttoman rasitteen yleispalveluvelvolliseksi nimetylle yritykselle. Tällainen yritys voi pyytää korvausta. Artiklan 2 alakohdan mukaan nettokustannuslaskennassa käytettävien tilien ja muiden tietojen on oltava riippumattoman elimen tarkastamat tai varmistamat ja lisäksi kustannuslaskennan tulosten ja tarkastusten päätelmien tulee olla yleisesti saatavilla.

Mikäli nettokustannuslaskennan perusteella katsotaan, että palvelun tarjoaminen aiheuttaa kohtuuttoman rasitteen, on artiklan 90 mukaan jäsenvaltioiden joko otettava käyttöön nettokustannusten korvaamisen järjestelmä tai jaettava yleispalvelusta aiheutuvat nettokustannukset kaikkien sähköisten viestintäverkkojen ja –palveluiden tarjoajien kesken. Artiklassa 91 säädetään nettokustannuslaskennan avoimuudesta. Artiklan mukaan nettokustannusten laskennan periaatteiden ja menetelmien tulee olla yleisesti saatavilla, mikäli laskenta on täytynyt tehdä. Kansallisten sääntelyviranomaisten on lisäksi julkaistava vuosikertomuksessaan yksityiskohtaiset tiedot yleispalveluvelvollisuuksien lasketuista kustannuksista ja yksilöidä kaikkien asianosaisten yritysten osuudet.

2.2.7 Numerointi

Teledirektiivin 93-97 artiklat sekä osittain 106 artikla koskevat numerointia. 112 artiklassa säädetään numerotiedustelupalveluista. Numerointia koskeva sääntely vastaa pääasiallisesti aiemman puitedirektiivin (2002/21/EY, korvattu 2009/140/EY), yleispalveludirektiivin (2002/22/EY, korvattu 2009/136/EY) ja valtuutusdirektiivin (2002/20/EY, korvattu 2009/140/EY) sääntelyä tai yleisiä hallinto-oikeudellisia käytänteitä.

Aiempaan sääntelyyn verrattuna keskeistä uutta on teledirektiivin 93 artiklan 4 kohdan mukaan kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että asetettaisiin saataville muiden kuin maantieteellisten numeroiden alue, jota voitaisiin käyttää muiden sähköisten viestintäpalveluiden kuin henkilöiden välisen viestinnän tarjoamiseen kaikkialla unionissa. Yleisperusteluiden mukaan sääntelyn tavoitteena olisi tukea tehokkaasti tavaroiden, palveluiden ja henkilöiden vapaata liikkumista unionissa.

Direktiivin 93 artiklan 4 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että numeroalueiden käyttöjen ehdot ja niiden valvonta olisivat yhtä tiukat jäsenvaltion maatunnuksen sisällä tarjottavissa palveluissa kuin myös Suomen ulkopuolella. Artiklan mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten tulisi toimittaa tietoja myös BERECille niistä numeroista, joita on oikeus käyttää oman alueen ulkopuolella unionissa. 94 artiklan 6 kohdan mukaisesti, jos numerojen myönnettyihin käyttöoikeuksiin liittyy oman alueen ulkopuolista käyttöä, tulisi toimivaltaisten viranomaisten liittää käyttöehtoihin erityisehtoja, jotta voitaisiin varmistaa jäsenvaltioissa, joissa numeroita käytetään, sovellettavan kansallista lainsäädäntöä.

Lisäksi 106 artiklalla pyritään edistämään numeron siirrettävyyttä. 106 artiklan 3 kohdan mukaan tilaajalla olisi oikeus säilyttää vähintään yhden kuukauden ajan oikeus siirtää kansalliseen numerointisuunnitelmaan sisältyvä numero toiselle teleyritykselle, mikäli käyttäjä ei luovu oikeudestaan. Direktiivin 93 artiklan 6 kohdan ja 106 artiklan 6 kohdan mukaisesti siirtäminen, eli SIM-parametrien vaihto tulisi toteuttaa, jos se on teknisesti mahdollista, niin kutsutun eSIM:n avulla langattomasti. Direktiivin 106 artiklan 6 kohdan mukaan kansalliset viranomaiset voivat määrätä numeroiden yleisestä vaihto-ja siirtämisprosessista, ottaen huomioon kansalliset säädökset sekä teknisen toteutettavuuden ja palvelujen jatkuvuuden. 6 kohta jättää siis edellä mainitun liikkumavaran määrätä yleisestä siirtämisprosessista.

Teledirektiivin 112 artiklassa säädetään numerotiedustelupalveluista, jonka säännökset perustuvat jo aiempaan yleispalveludirektiivin (2002/22/EY, korvattu 2009/136/EY) 5 ja 25 artiklaan.

2.2.8 Loppukäyttäjien oikeudet

Teledirektiivin palveluja koskevan III osan III osastossa säädetään loppukäyttäjien oikeuksista viestintäpalveluissa. Loppukäyttäjien oikeuksia koskeva sääntely on lähtökohtaisesti täysharmonisoivaa. Näin ollen kansallisesti ei ole mahdollista säätää korkeammasta kuluttajansuojan tasosta. Täysharmonisoinnista on kuitenkin joitakin artiklakohtaisia poikkeuksia, joita selostetaan jäljempänä. Jäsenvaltion on direktiivin 101 artiklan mukaan mahdollista pitää voimassa direktiiviä tiukempia kuluttajansuojasäännöksiä 21.12.2021 saakka tietyin edellytyksin.

Loppukäyttäjien oikeuksia koskevat säännökset koskevat pääosin niin perinteisiä televiestintäpalveluja kuin numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja. Pienet OTT-toimijat on kuitenkin rajattu teledirektiivin 98 artiklassa soveltamisalan ulkopuolelle silloin, kun ne tarjoavat pelkästään numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja.

Teledirektiivin 99 artikla sisältää syrjimättömyyssäännöksen, joka on uutta sääntelyä, eikä voimassa oleva yleispalveludirektiivi sisällä vastaavaa säännöstä. Artiklan mukaan sähköisten viestintäverkkojen tai –palvelujen tarjoajat eivät saa soveltaa loppukäyttäjiin verkkojen tai palvelujen käyttöoikeuksiin tai käyttöön liittyviä erilaisia vaatimuksia tai yleisehtoja loppukäyttäjien kansalaisuuteen, asuinpaikkaan tai sijoittautumispaikkaan liittyvistä syistä. Jos erilainen kohtelu on kuitenkin objektiivisesti perusteltua esimerkiksi erilaisiin kustannuksiin liittyvistä syistä, se on sallittua.

Teledirektiivin 102 artiklassa asetetaan viestintäpalvelujen tarjoajalle laaja tiedonantovelvollisuus ennen sopimuksen tekemistä kuluttajan kanssa. Sääntely on uutta ja korvaa yleispalveludirektiivin viestintäpalvelusopimuksen ehtojen tarkan sääntelyn. Viestintäpalvelun tarjoajan on myös annettava kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä maksuton ja helppolukuinen sopimustiivistelmä, jossa esitetään keskeiset osat tietovaatimuksista. Jos sopimustiivistelmää objektiivisista teknisistä syistä on mahdotonta antaa ennen sopimuksen tekemistä, se on annettava ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen. Tällöin sopimus tulee kuitenkin voimaan vasta kun kuluttaja on vahvistanut hyväksyvänsä sopimuksen saatuaan sopimustiivistelmän. Komissio antaa viimeistään 21.12.2019 täytäntöönpanosäädöksellä mallin sopimustiivistelmästä, jota teleyritysten on käytettävä.

Edellä kuvatut viestintäpalvelun tarjoajan ennakkotietovelvollisuudet koskevat teledirektiivin 102 artiklan 2 kohdan mukaisesti kuluttajien lisäksi myös tilanteita, joissa loppukäyttäjinä on mikroyrityksiä, pieniä yrityksiä tai voittoa tavoittelemattomia järjestäjä, elleivät nämä nimenomaisesti ole toisin sopineet. Teledirektiivissä muutoinkin lähtökohtana on, että osan lähtökohtaisesti vain kuluttajiin sovellettavista loppukäyttäjien suojelua koskevista säännöksistä olisi hyödytettävä myös mikroyrityksiä, pieniä yrityksiä ja voittoa tavoittelemattomia järjestöjä, koska niiden neuvotteluasema on verrattavissa kuluttajiin. Niiden on sen vuoksi teledirektiivin mukaan saatava pääsääntöisesti saman tasoinen suoja kuin kuluttajien, elleivät ne nimenomaisesti päätä luopua kyseisistä oikeuksistaan.

Teledirektiivin 103 artiklan mukaan toimivaltaisten viranomaisten eli Suomessa Liikenne- ja viestintäviraston on varmistettava, että loppukäyttäjillä on maksuton käyttöoikeus vähintään yhteen riippumattomaan vertailuvälineeseen, jonka avulla he voivat vertailla viestintäpalvelujen hintoja ja tietyissä tapauksissa laatua. Sääntely on uutta ja koskee pääasiassa internetyhteyspalveluja sekä numeroihin perustuvia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja. Tietyin edellytyksin se koskee kuitenkin myös OTT-palveluja.

Direktiivin 105 artiklan 1 kohdan mukaan kuluttajan kanssa tehtävien määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten sitoumusaika ei saa ylittää 24 kuukautta. Säännös koskee paitsi kuluttajien kanssa tehtäviä sopimuksia, myös mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien järjestöjen kanssa tehtäviä sopimuksia, elleivät ne nimenomaisesti ole sopineet jättäytyvänsä sääntelyn ulkopuolelle. Säännös ei ole täysharmonisoiva, vaan jäsenvaltiot voivat kansallisesti säätää lyhyemmästä määräaikaisten sopimusten enimmäiskestosta.

Teledirektiivin 105 artiklan 3 kohdassa säädetään loppukäyttäjän oikeudesta irtisanoa määräaikainen viestintäpalvelusopimus tilanteessa, jossa määräaikainen sopimus jatkuu automaattisesti sopimuskauden päättymisen jälkeen. Tällöin loppukäyttäjällä oikeus irtisanoa sopimus milloin tahansa jäsenvaltion määrittelemällä enintään kuukauden irtisanomisajalla.

Teledirektiivin 105 artiklan 4 kohdassa säädetään loppukäyttäjän oikeudesta irtisanoa sopimus teleyrityksen muuttaessa sopimusehtoja. Kohdan mukaan loppukäyttäjällä on oikeus irtisanoa sopimus ilman lisäkuluja, jos viestintäpalvelun tarjoaja ilmoittaa sopimusehtojen muuttamisesta. Oikeutta irtisanoa sopimusta ei kuitenkaan ole, jos ehdotetuista muutoksista on yksinomaan etua loppukäyttäjälle, tai ne ovat luonteeltaan puhtaasti hallinnollisia eikä niillä ole kielteisiä vaikutuksia loppukäyttäjälle, tai jos unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä suoraan edellytetään kyseisiä muutoksia. Sopimusehtojen muutoksesta on ilmoitettava kuluttajalle vähintään kuukausi etukäteen. Samalla on ilmoitettava irtisanomisoikeudesta. Uutta sääntelyä on se, että loppukäyttäjän voi käyttää oikeuttaan irtisanoa sopimus näissä tilanteissa kuukauden kuluessa ilmoituksesta. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin pidentää oikeuden käyttöaikaa kolmella kuukaudella. Laitteiden välisten siirtopalvelujen osalta kohtaa ei sovelleta kaikkien loppukäyttäjien kanssa tehtyihin sopimuksiin, vaan ainoastaan kuluttajien, mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien järjestöjen kanssa tehtyihin sopimuksiin.

Direktiivin 105 artiklan sääntelyä sopimuksen kestosta ja irtisanomisesta ei sovelleta numeroista riippumattomiin henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin.

Teledirektiivin 106 artiklassa säädetään palvelun jatkuvuuden turvaamisesta internetyhteyspalvelun tarjoajaa vaihdettaessa. Artiklan 1 kohdan mukaan palveluntarjoajien on varmistettava internetyhteyspalvelun jatkuvuus palveluntarjoajaa vaihdettaessa lukuun ottamatta tilanteita, joissa se on teknisesti mahdotonta toteuttaa. Palvelu tulee aktivoida mahdollisemman lyhyessä ajassa loppukäyttäjän kanssa nimenomaisesti sovittuna päivänä, eikä palvelu saa vaihdon aikana olla poissa käytöstä kauempaa kuin yhden työpäivän. Sääntely on uutta, eikä yleispalveludirektiivi sisältänyt vastaavia säännöksiä.

Teledirektiivin 107 artikla koskee teleyrityksen tarjoamien erilaisten palvelujen pakettia. Jos kuluttajalle tarjottuun palvelujen tai palvelujen ja päätelaitteiden yhdistelmään eli pakettiin sisältyy vähintään internetyhteyspalvelu tai numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu, kaikkiin pakettiin kuuluviin palveluihin ja päätelaitteisiin sovelletaan direktiivin keskeisiä säännöksiä, jotka koskevat sopimustiivistelmää, tietojen julkaisemista sekä sopimuksen kestoa, irtisanomista ja vaihtamista. Näitä direktiivin säännöksiä olisi sovellettava palvelupaketin kaikkiin osiin, myös päätelaitteisiin sekä muihin palveluihin, kuten digitaaliseen sisältöön tai digitaalisiin palveluihin ja niihin sähköisen viestinnän palveluihin, jotka eivät suoraan kuulu momentissa mainittujen pykälien soveltamisalaan. Direktiivin 283. johdantolauseen mukaisesti teleyrityksen kuluttajalle toimittamien tai myymien palvelujen ja päätelaitteiden katsotaan muodostavan paketin, jos sen osat toimittaa tai myy sama teleyritys samalla sopimuksella taikka toisiinsa läheisesti liittyvillä tai kytketyillä sopimuksilla ja yksi teleyrityksen myymistä palveluista on internetyhteyspalvelu tai numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu.

Edelleen direktiivin 107 artiklan 2 kohdan mukaan, jos kuluttajalla on oikeus irtisanoa mikä tahansa paketin osa sillä perusteella, että kyseinen yhdistelmän osa ei ole ollut sopimuksen mukainen tai sitä ei ole toimitettu, jäsenvaltioiden on säädettävä, että kuluttajalla on oikeus irtisanoa sopimus kaikkien yhdistelmän osien osalta. Artiklan 3 kohdan mukaan saman palveluntarjoajan, joka tarjoaa internetyhteyspalveluja tai numeroihin perustuvia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja, tarjoamien tai välittämien lisäpalvelujen tai päätelaitteiden tilaaminen ei saa pidentää sen voimassa olevan sopimuksen alkuperäistä sopimuskautta, johon kyseiset palvelut tai päätelaitteet lisätään, ellei kuluttaja nimenomaisesti toisin sovi tilatessaan lisäpalvelut tai päätelaitteet. Artiklan 1 ja 3 kohtaa sovelletaan kuluttajien lisäksi myös mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin tai voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin, elleivät ne ole nimenomaisesti sopineet jättäytyvänsä näiden säännösten ulkopuolelle.

2.2.9 Vaaratiedottaminen

Teledirektiivin 110 artiklassa säädetään velvoitteesta toteuttaa kaikissa jäsenmaissa julkinen varoitusjärjestelmä, joka Suomessa merkitsisi kotimaisen vaaratiedottamisjärjestelmämme aiempaa tehokkaampaa ulottamista älypuhelimiin. Artikla mahdollistaa kaksi toteuttamistapaa, jotka ovat yhtäältä 1 kohdassa säädetty tekstiviestipohjainen (Short Message Service, SMS) ja sitä muistuttava soluyleislähetys (Cell Broadcast Service, CB), tai toisaalta 2 kohdassa säädetty muu vaikuttavuudeltaan vastaava ratkaisu. Jälkimmäinen tarkoittaisi artiklan johdantokappaleidenkin perusteella käytännössä päätelaitekohtaisesti aktivoitavaa sovelluspohjaista ratkaisua, jonka edellytetään kuitenkin olevan kattavuudeltaan ja kapasiteetiltaan 1 kohdassa tarkoitettua keskitettyä ratkaisua vastaava. BERECin tulee viimeistään 21.6.2020 mennessä julkaista suuntaviivat siitä, kuinka artiklan mahdollistamien toteutusvaihtoehtojen vastaavuutta arvioidaan.

2.2.10 Siirtovelvollisuudet

Teledirektiivin 114 artiklassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus asettaa siirtovelvollisuuksia sähköisiä viestintäverkkoja- tai palveluita tarjoaville yrityksille. Nämä velvollisuudet voivat koskea radio- ja televisiolähetyksiä ja niihin liittyviä täydentäviä palveluita, kuten ohjelmaoppaita, vammaisten loppukäyttäjien palveluita tai hybriditelevisiopalveluita. Siirtovelvollisuuksia voi asettaa, jos merkittävä määrä kyseisten verkkojen ja palveluiden käyttäjistä käyttää niitä pääasiallisena keinona radio- ja tv-lähetysten vastaanottamiseen.

Siirtovelvollisuuksien tulee kuitenkin olla kohtuullisia ja oikeasuhtaisia. Niitä voidaan asettaa vain, mikäli se on välttämätöntä selkeästi määritellyn yleisen edun tavoitteen saavuttamiseksi. Velvollisuuden toteuttamisesta voidaan artiklan 3 kohdan mukaisesti määritellä myös korvaus. Jäsenvaltioiden tulee myös arvioida siirtovelvollisuuksia säännöllisesti.

2.2.11 Autoradiot

Teledirektiivin 113 artikla ja liite XI velvoitetaan jäsenmaat varmistamaan, että myytävissä ja vuokrattavissa M-luokan autoissa (henkilöautot ja linja-autot) olevat autoradiovastaanottimet voivat vastaanottaa ja toistaa ainakin digitaalisina maalähetyksinä lähetettäviä radiopalveluja.

2.2.12 Valtuutussäännökset

Teledirektiivi sisältää useita valtuutussäännöksiä, joilla komissiolle on siirretty valtaa antaa täytäntöönpanosäädöksiä ja delegoituja säädöksiä. Artiklassa 117 on esitetty komissiolle siirretty valta ja toimintatavat *delegoitujen säädösten* osalta. Delegoitujen säädösten antamisvalta siirretään komissiolle viideksi vuodeksi. Säädöksiä käsitellään myös 118 artiklassa esitetyssä viestintäkomiteassa.

Säädösvalta on siirretty komissiolle kolmen artiklan osalta:

Artiklan 75 mukainen *yhtenäinen unionin laajuinen puhelinliikenteen terminointihinta*. Komissio hyväksyy 31.12.2020 mennessä delegoidun säädöksen matkaviestinverkon puhelinliikenteen terminointihintoje enimmäishinnasta sekä kiinteän verkon puhelinliikenteen terminointihintojen enimmäishinnoista. Sääntely koskee kaikkia matkaviestinverkon ja kiinteän verkon puhelinliikenteen terminointipalveluiden palveluntarjoajia.

Artiklan 109 mukaiset täydentävät delegoidut säädökset toimenpiteistä, *joilla varmistetaan hätäviestinnän yhteensopivuus, yhteentoimivuus, laatu, luotettavuus ja jatkuvuus unionissa soittajan sijaintitietoja koskevien ratkaisujen, vammaisten loppukäyttäjien palvelun saavuttamisen ja sopivimpaan hätäkeskukseen ohjaamisen osalta.* Komissio antaa delegoituja säädöksiä viimeistään 21.12.2022. Säädösten tavoitteena on varmistaa, että hätäpalvelut ovat kaikissa jäsenmaissa saavutettavissa hätäviestillä eurooppalaiseen hätänumeroon 112.

Lisäksi komissio voi artiklan 116 mukaan antaa delegoituja säädöksiä *teledirektiivin liitteiden V, VI, IX, X ja XI muuttamiseksi*. Liite V sisältää listan vähimmäispalveluista, joita yleispalveluun käytettävän internetyhteyspalvelun on tuettava. Liite VI koskee loppukäyttäjän oikeuksia artikloissa 88, 106 ja 115 tarkoitettujen toimintojen ja palveluiden osalta. Liite sisältää mm. säännöksiä eritellystä laskutuksesta, kustannusten seurannasta ja numeroiden siirrettävyydestä. Liite IX sisältää kuvauksen siitä, mitä tietoja internetyhteyspalvelujen ja henkilöiden välisten viestintäpalveluiden tarjoajien on palvelustaan julkaistava 103 artiklan mukaisesti. Liite X sisältää 104 artiklassa tarkoitetut palvelun laatua koskevat muuttujat, joita kansalliset sääntelyviranomaiset voivat vaatia internetyhteyspalvelujen tarjoajia ja henkilöiden välisten viestintäpalveluiden tarjoajia julkaisemaan. Liite XI koskee autoradiovastaanottimien ja digitaalitelevisiolaitteiden yhteentoimivuutta

Täytäntöönpanosäädökset:

Teledirektiivi sisältää runsaasti valtuuksia täytäntöönpanosäädöksille, yhteensä yhdentoista eri artiklan osalta. Alla olevassa listassa on lyhyesti kuvattu näitä valtuuksia:

- Artikla 28: Komissio voi antaa täytäntöönpanosäädöksiä tilanteessa, jossa kaksi tai useampi jäsenvaltio tai kolmas maa ei pääse sopuun riidoista, jotka koskevat radiotaajuuksien koordinointia.
- Artikla 34: Komissio voi hyväksyä 32 artiklan mukaisia sisämarkkinamenettelyitä koskevia suosituksia tai suuntaviivoja. Näissä määriteltäisiin, miten kansallisten sääntelyviranomaisten ja missä muodossa tulee toimittaa tietoja komissiolle tilanteissa, joissa mm. yhteenliittämistä koskevat velvollisuudet vaikuttaisivat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- Artikla 38: Komissio voi antaa täytäntöönpanosäädöksiä, mikäli kansallisten sääntelyviranomaisten tapa panna direktiivin sääntelytehtäviä voimaan voi luoda esteen sisämarkkinoille ja direktiivin tavoitteiden saavuttamiselle.
- Artikla 39: Komissio voi antaa täytäntöönpanosäädöksiä tiettyjen eurooppalaisten standardointielinten standardien käyttämisestä sähköisten viestintäverkkojen ja sähköisten viestintäpalvelujen tarjonnassa tai poistaa standardeja sovellettavien listalta.

- Artikla 40: Komissio voi hyväksyä säädöksiä teknisistä ja organisatorisista toimenpiteistä, joilla sähköisten viestintäverkkojen ja –palveluiden tarjoajat hallitsevat verkkojen ja palveluiden turvallisuuteen liittyviä riskejä.
- Artikla 51: Komissio voi hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä yrityksien hallussa olevien radiotaajuuksien käyttöoikeuksien vuokraamista tai siirtoa edesauttavista tiedoista, joita toimivaltaisten viranomaisten on julkaistava.
- Artikla 57: Komissio tulee antamaan täytäntöönpanosäädöksiä 5G-verkkojen rakentumisen kannalta oleellisten pienalueen langattomien liityntäpisteiden teknisistä ja fyysisistä ominaisuuksista.
- Artikla 61: Komissio voi tehdä täytäntöönpanotoimenpiteitä, jos henkilöiden välisten viestintäpalveluiden yhteentoimivuus ja yhteenliitettävyys on merkittävästi uhattuna koko unionissa tai vähintään kolmessa jäsenmaassa.
- Artikla 68: Komissio linjaa täytäntöönpanosäädöksillä päätöksiä siitä, hyväksyykö se sellaisia kansallisten sääntelyviranomaisten esittämiä huomattavan markkinavoiman velvollisuuksia, jotka ovat muita kuin direktiivissä säännellyt.
- Artikla 93: Komissio hyväksyy tarvittaessa täytäntöönpanosäädöksiä, joilla voidaan yhdenmukaistaa yleiseurooppalaisia numeroalueita.
- Artikla 102: Komissio antaa täytäntöönpanosäädöksiä sopimustiivistelmämallista, joita sähköisten viestintäpalveluiden tarjoajien tulee käyttää kuluttajasopimuksia tehdessään.

Täytäntöönpanosäädökset tulee hyväksyä artiklassa 118 esitettyä tarkastelumenettelyä noudattaen. Komission tulee säädöksiä antaessaan huomioida asiasta riippuen mahdollisimman tarkasti BERECin , ENISAn tai radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmän lausunto.

2.3 Kyberturvallisuusasetus

Kyberturvallisuusasetuksen tavoitteena on turvata sisämarkkinoiden toiminta vahvistamalla kyberturvallisuutta, sietokykyä ja luottamusta EU:ssa. Kyseessä on Euroopan unionin asetus, joka on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 288 artiklan 2 kohdan nojalla jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta.

Kyberturvallisuusasetus koostuu neljästä osasta. Ensimmäinen osasto sisältää yleiset säännökset. Toinen osasto sisältää ENISAa koskevat säännökset, joissa säädetään viraston toimeksiannoista ja tavoitteista, tehtävistä sekä organisaatiosta. Asetuksella säädetään ENISAlle pysyvä mandaatti ja ENISA Euroopan verkko- ja tietoturvavirastosta Euroopan kyberturvallisuusvirastoksi. Asetuksen neljännessä osastossa on loppusäännökset. Koska näiden osastojen säännökset eivät edellytä kansallista täytäntöönpanoa, ei näiden osastojen tavoitteita tai sisältöä esiteltäisi tässä esityksessä yksityiskohtaisesti.

Asetuksen kolmas osasto sisältää säännökset, joilla on luotu puitteet tieto- ja viestintäteknologiatuotteiden ja –palveluiden tietoturvasertifiointijärjestelmälle. Sertifioinnissa jokin tieto- ja viestintäteknologiatuote tai –palvelu saa sertifikaatin osoitukseksi kyseisen tuotteen tai palvelun tietoturvallisuudesta. Kyberturvallisuusasetus ei itsessään johda sertifikaatin olemassaoloon. Komissio julkaisee eurooppalaista kyberturvallisuussertifiointia koskevan unionin jatkuvan työohjelman, johon on sisällytettävä luettelo sellaisista tuotteista, palveluista ja prosesseista, joille voi olla hyötyä eurooppalaisen kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmän soveltamisalaan kuulumisesta. Ensimmäinen unionin jatkuva työohjelma julkaistaan viimeistään 28 päivänä kesäkuuta 2020.

Kyberturvallisuusasetuksen 53 artiklan nojalla voidaan sallia, että vaatimustenmukaisuuden itsearviointi on yksinomaan tieto- ja viestintätekniikan tuotteiden, palvelujen ja prosessien valmistajan tai tarjoajan vastuulla.

Vaatimuksenmukaisuusilmoituksen lisäksi eurooppalaisessa kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmässä voidaan määritellä kolmen varmuustason sertifikaatteja: perustason, korotetun tason ja korkean tason sertifikaatit. Perustason ja korotetun tason sertifikaatit myöntäisi pääsääntöisesti akkreditoidut ja viranomaisen valtuuttamat vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset. Hyödykkeiden valmistajat ja palveluntarjoajat hakisivat sertifiointia vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksilta. Arviointilaitoksen tulee täyttää asetuksessa ja sen liitteessä määritellyt vaatimukset.

Kyberturvallisuusasetuksen 58 artikla velvoittaa jäsenvaltiot kansallisen sertifiointiviranomaisen nimeämiseen. Kansallisten kyberturvallisuussertifioinnin myöntävien viranomaisten on tarkoitus vastata eurooppalaisen kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmien täytäntöönpanosta ja valvonnasta, ja siitä, että näiden järjestelmien mukaisesti myönnetyt sertifikaatit ovat voimassa ja tunnustettuja kaikkialla unionissa. 58 artiklassa säädetään kansallisen kyberturvallisuussertifioinnin myöntävän viranomaisen tehtävistä. Tiivistetysti kansallisen viranomaisen tehtäviin kuuluu vaatimustenmukaisuusilmoitusten valvonta ja seuranta, vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten valtuuttaminen, valvonta ja seuranta sekä korkean tietoturvatason kyberturvallisuussertifikaattien myöntäminen.

Asetuksen 58 artiklan nojalla kansallisen kyberturvallisuussertifioinnin myöntävän viranomaisen on organisaatioltaan, rahoituspäätökseltään, oikeudelliselta rakenteeltaan ja päätöksenteoltaan oltava riippumaton yksiköistä, joita se valvoo. Kansallisen kyberturvallisuussertifioinnin myöntävän viranomaisen toiminnan, mikä liittyy korkean tason kyberturvallisuussertifikaattien myöntämiseen, tulee olla tiukasti erotettu saman viranomaisen valvontatoiminnasta.

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Tilanne sähköisen viestinnän markkinoilla

Toimijat ja kilpailutilanne markkinoilla

Suomessa on yhteensä runsaat 250 yritystä, jotka ovat tehneet teletoimintailmoituksen Liikenne- ja viestintävirastolle. Keskeisimpiä toimijoita puhe- ja laajakaistamarkkinoilla ovat Elisa Oyj, Telia Finland Oyj ja DNA Oyj. Lisäksi paikallisista puhelinyhtiöistä koostuva Finnet-ryhmä on merkittävä toimija kiinteän verkon palveluiden osalta. Ahvenanmaan maakunnan alueella matkaviestinverkkoyrityksenä toimii Ålands Telekommunikation Ab.

Vuonna 2018 teleyritysten väliset voimasuhteet olivat säilyneet käytännössä ennallaan aikaisempiin vuosiin verrattua. Liikevaihdolla mitattuna suurimmat toimijat olivat Elisa Oyj, Telia Finland Oyj ja DNA Oyj. Vuonna 2018 Telia Finland Oyj:n liikevaihto oli 1,3 miljardia, Elisa Oyj:n 1,83 miljardia ja DNA Oyj:n 913,5 miljoonaa euroa. Elisa Oyj:n ja Telia Finland Oyj:n teletoiminnan liikevaihdot olivat lähes yhtä suuret, ja molemmilla yhtiöillä oli siten noin 35 %:n markkinaosuus. DNA:n teletoiminnan liikevaihdon perusteella laskettu markkinaosuus oli säilynyt ennallaan 21 %:ssa. Muut yli 200 teleyritystä muodostivat yhteensä runsaat 9 %:a teletoiminnan liikevaihdosta.[9]

[9] Liikenne- ja viestintävirasto,viestintäpalveluiden tilastokoonti -taulukko

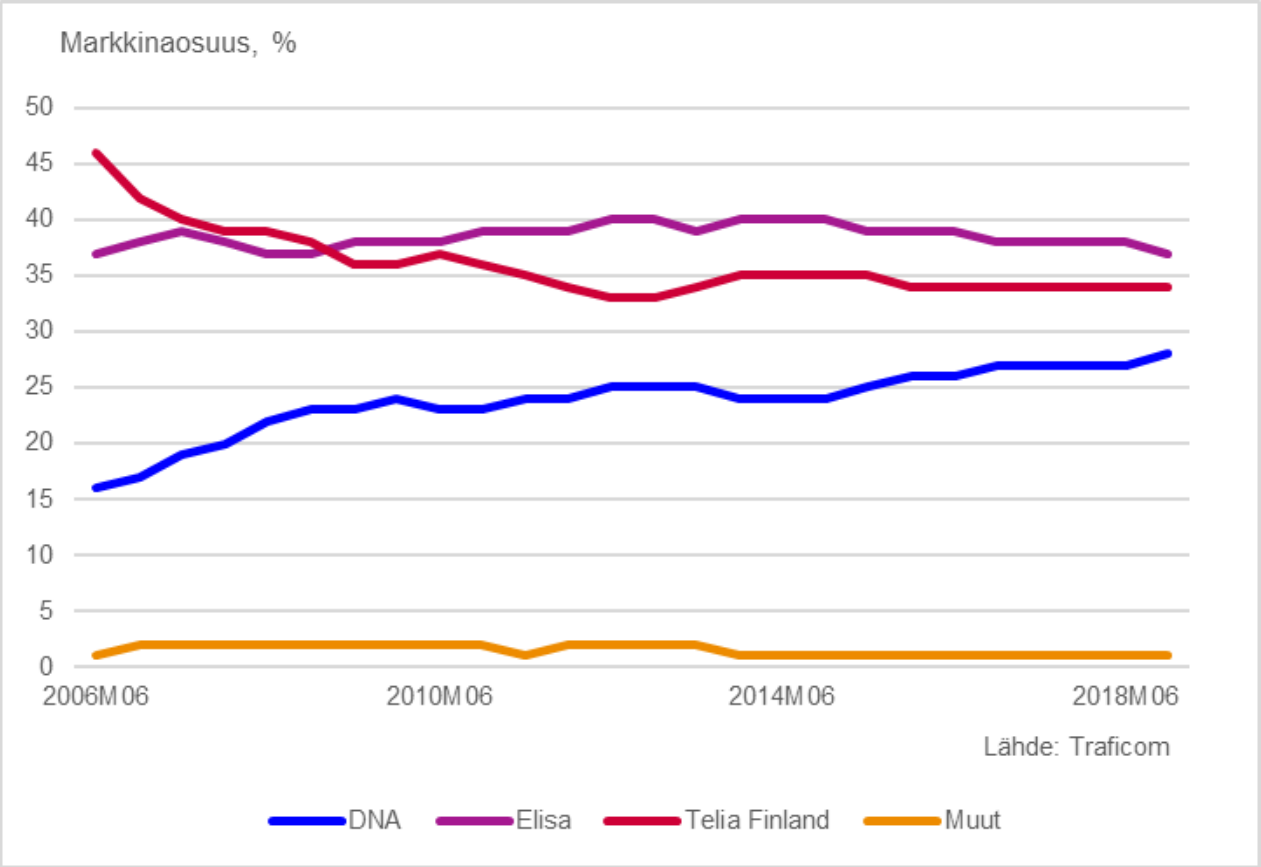

Mobiililiittymien markkinoilla Elisalla oli yllä olevan kuvan mukaan vuoden 2018 lopussa noin 37 prosentin markkinaosuus, Telia Finlandilla noin 34 prosentin markkinaosuus ja DNA:lla noin 28 prosentin markkinaosuus. Pienemmillä operaattoreilla on yhteensä noin 1 prosentin markkinaosuus. Viime vuosina operaattoreiden markkinaosuudet ovat lähentyneet toisiaan siten, että DNA on kasvattanut markkinaosuuttaan noin 12 prosenttiyksikköä vuodesta 2006 alkaen.

Kiinteiden laajakaistayhteyksien sekä kaapeli- ja IPTV-liittymien markkinaosuudet ovat alla olevan kuvan mukaan samankaltaisia kuin mobiililiittymissä eli kolme suurta operaattoria kontrolloivat suurinta osaa markkinasta. Finnet-liiton toimijoilla oli kuitenkin vuonna 2018 noin 9 prosentin markkinaosuus kiinteiden laajakaistayhteyksien markkinoilla ja lisäksi muilla toimijoilla oli yhteensä noin 1 prosentin markkinaosuus. Muiden kuin kolmen suurimman markkinaosuudet ovat kuitenkin olleet laskussa 2010-luvulla. Kaapeli-tv- ja iptv-liittymien puolella markkinaosuudet ovat samankaltaisia ja kehittyneet samoin kuin kiinteän verkon laajakaistaliittymien puolella.

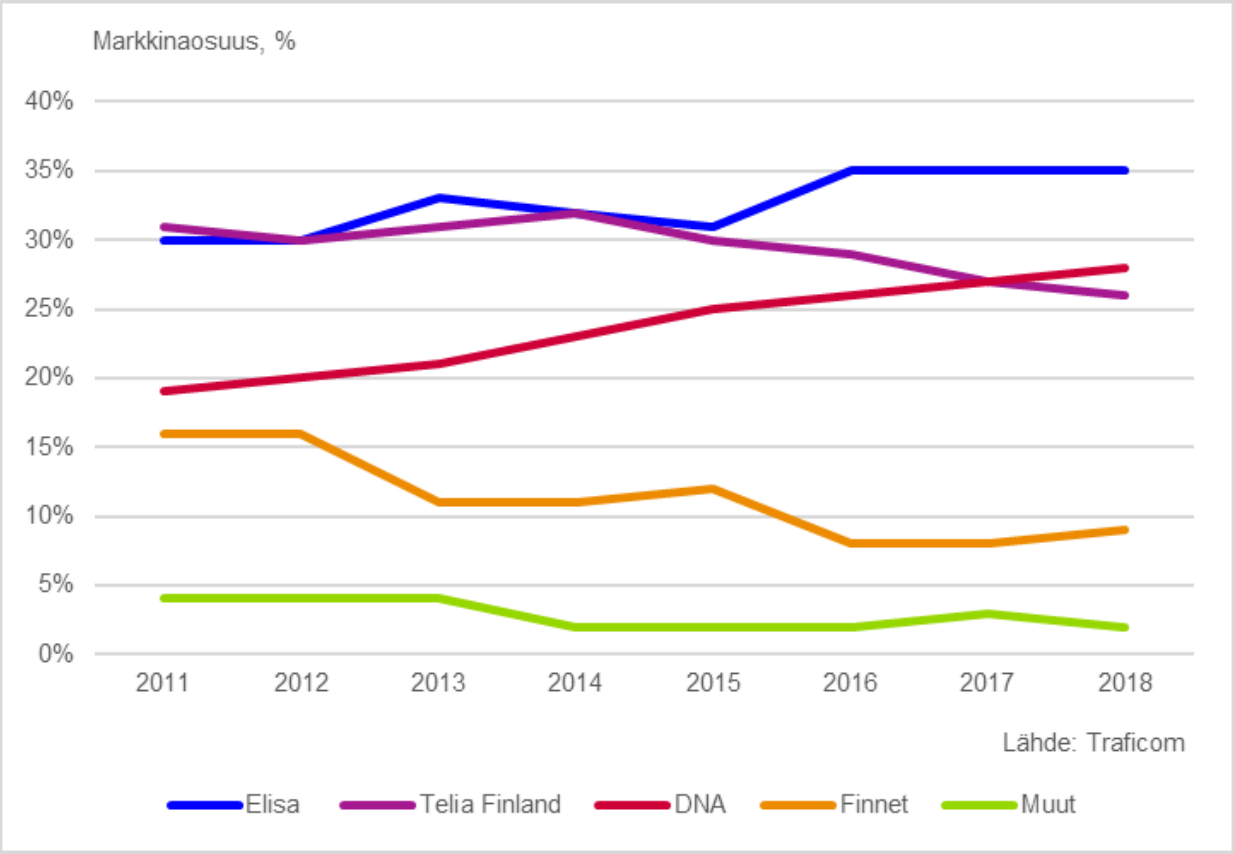

Liikenne- ja viestintävirasto määrittää huomattavan markkinavoiman olemassaolon tapauskohtaisesti markkina-analyysin perusteella. Vuoden 2018 päätösten mukaan laajakaistapalveluiden tilaajayhteysmarkkinoilla ja bitstream-markkinoilla 21 yrityksellä on huomattavan markkinavoiman asema. Lisäksi vuoden 2017 päätösten mukaan korkealaatuisten kiinteiden yhteyksien markkinoilla on 17 huomattavan markkinavoiman yritystä. Laajakaistapalveluissa kaikkia huomattavan markkinavoiman yrityksiä koskee tuotteiden vuokrausvelvollisuus sekä syrjimättömyyteen ja avoimuuteen liittyviä velvollisuuksia. Lisäksi vaikutuksiltaan merkittävimmillä yrityksillä Elisa Oyj:llä, DNA Oyj:llä ja Telia Finland Oyj:llä on tiettyjä lisävelvollisuuksia. Puhepalveluissa huomattavan markkinavoiman yrityksiä on neljä matkaviestinverkon terminoinnin markkinoilla vuoden 2015 päätösten mukaan sekä 49 kiinteän verkon terminoinnin markkinoilla vuosien 2004 ja 2008 päätösten mukaan. Puhepalveluissa huomattavan markkinavoiman omaaville yrityksille on asetettu muun muassa yhteenliittämistä ja hinnoittelua koskevia velvoitteita.[10]

Markkinoiden kehittyminen ja investoinnit

Vuonna 2018 teletoiminnan kokonaisliikevaihto oli hieman alle 3,5 miljardia euroa, ja se pysyi edellisvuoden tasolla. Teletoiminnan vuosittainen kokonaisliikevaihto on ollut 3,4-3,5 miljardia euroa vuodesta 2013 asti. Vuonna 2018 kokonaisliikevaihdosta noin 2 miljardia kertyi matkaviestinverkon palveluista, joissa liikevaihto kasvoi 3 %:a edellisvuoteen verrattuna. Kiinteän verkon liikevaihto oli noin 1 miljardi, ja se supistui noin 4

[10] https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/regulation/HMV-saantelyn_tiekartta.pdf
Lisäksi päätökset: https://www.traficom.fi/fi/saadokset

%:a. Matkaviestinverkon palveluiden liikevaihdon nousu ja kiinteän verkon liikevaihdon lasku on jatkunut jo useamman vuoden ajan. Toiminnan painopiste on jatkanut siten siirtymää kohti matkaviestinverkkoja.[11]

Vuonna 2018 teletoiminnan investoinnit olivat kokonaisuudessaan 810 miljoonaa euroa, ja ne kasvoivat edellisiin vuosiin nähden. Teletoiminnan aineelliset investoinnit olivat yhteensä runsaat 520 miljoonaa euroa eli noin 15 %:a telepalveluista kertyneestä liikevaihdosta. Kiinteän verkon aineelliset investoinnit kasvoivat reilut 20 %:a, kun taas matkaviestinverkossa investoinnit kasvoivat 1 %:a vuoteen 2017 verrattuna. Osin myös matkaviestinverkkoa tukevia valokuituinvestointeja tehtiin 170 miljoonalla eurolla, ja kasvua edelliseen vuoteen oli 9 %:a.[12]

Viestintäpalveluiden tarjoaminen on keskeisillä mittareilla mitattuna ollut varsin kannattavaa 2010-luvun aikana. Merkittävimpien viestintäpalveluita tarjoavien yritysten liikevoitto on ollut 2010-luvulla keskimäärin noin 15 prosenttia liikevaihdosta tai noin 640 miljoonaa euroa vuodessa. Myös sijoitetun pääoman tuotto on ollut 2010-luvulla keskimäärin hyvällä noin 10 prosentin tasolla. Yhtiöiden vakavaraisuus on ollut myös hyvällä tasolla, kun sitä arvioidaan nettovelan suhteella käyttökatteeseen. Luku on ollut noin 1,0 prosenttia 2010-luvulla keskimäärin. Merkittävimmät alan yritykset ovat pystyneet myös kasvattamaan investointejaan suhteessa liikevaihtoon 2010-luvulla.

Kiinteän verkon saatavuus ja liittymät

Vuoden 2018 lopussa lähes 60 %:iin suomalaisista kotitalouksista oli saatavilla 100 megabittiä sekunnissa tai nopeampi kiinteän verkon laajakaistayhteys. Vuonna 2018 nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin tuli 30 000 kotitaloutta lisää, ja valokuituliittymien kotitaloussaatavuus nousi 31 %:sta 33 %:iin vuoden 2018 aikana. Nopeiden kiinteiden laajakaistaliittymien saatavuudessa on kuitenkin merkittäviä alueellisia eroja. Saatavuuden ja käytön kunnallisessa luokituksessa kärkeen sijoittui pieniä kuntia, ja suurista kaupungeista parhaiten menestyivät Lahti ja Oulu.[13]

Kiinteän verkon tiedonsiirto- ja puhelinliittymiä oli Suomessa vuoden 2018 lopussa 1 737 000 kappaletta. Erityisesti kotitalousliittymien määrä on kasvanut jo vuosien ajan ja ylitti vuoden lopussa ensimmäistä kertaa 1,5 miljoonan liittymän rajan. Yritysasiakkaiden kiinteiden laajakaistojen määrä sen sijaan jatkoi vähenemistään aiempien vuosien tapaan tippuen alle 210 000 liittymän. Yli puolet kiinteistä laajakaistaliittymistä oli vuoden 2018 lopussa valokuituliittymiä. Valokuituliittymien määrä on kasvanut erityisesti, kun kupariverkkoa on korvattu valokuidulla. Liittymien, joiden latausnopeus on vähintään 100 megabittiä sekunnissa, osuus kasvaa tasaisesti, sillä valokuidun kautta tarjotaan yleensä vähintään 100 megabittiä sekunnissa nopeuden laajakaistaa riippuen kiinteistön sisäverkon kunnosta. Vuoden 2018 lopussa 36 %:a kaikista kiinteistä laajakaistaliittymistä oli vähintään 100 megabittiä sekunnissa nopeuden liittymiä, kun taas latausnopeudeltaan alle 10 megabittiä sekunnissa liittymiä oli vain 7 %:a.[14]

Kiinteän verkon laajakaistaliittymien vähittäishinnoissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuosien 2018 ja 2019 aikana. Viestintäviraston tilastot edustavat vain julkisia hinnastoja. Suurimpien nopeusluokkien (300

[11] https://www.traficom.fi/fi/teletoiminnan-liikevaihto, Viestintäpalveluiden tilastokoonti –taulukko
[12] https://www.traficom.fi/fi/teletoiminnan-investoinnit, Viestintäpalveluiden tilastokoonti –taulukko
[13] https://www.traficom.fi/fi/kiintean-verkon-laajakaistasaatavuus
https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/kunnille-tahtiluokitukset-nopeiden-laajakaistayhteyksien-saatavuuden-kayton-seka
[14] https://www.traficom.fi/fi/kiintean-verkon-laajakaistaliittymat, https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/valokuitu-valtasi-kiinteat-laajakaistaverkot, Viestintäpalveluiden tilastokoonti –taulukko

Megabittiä sekunnissa/ja 1000 Megabittiä sekunnissa) hinnat ovat hieman alentuneet. Alueittaisessa hintakehityksessä on eroavaisuuksia, ja 100 megabittiä sekunnissa nopeuden laajakaistaliittymien hinta on hieman alempi kaupunkimaisissa kunnissa kuin taajaan asutuissa tai maaseutumaisissa kunnissa. Toukokuussa 2019 laajakaistaliittymän 100 megabittiä sekunnissa nopeudella sai keskimäärin 32,3 eurolla kuussa.[15]

Matkaviestinverkon väestöpeitto ja liittymät

Suomessa on pääsääntöisesti kattavat mobiiliverkot, vaikkakin alueellista vaihtelua esiintyykin. Vuoden 2018 lopussa 4G 100 megabittiä sekunnissa nopeuden matkaviestinverkon väestöpeitto kattoi noin 92 %:a kotitalouksista, mutta alueellisesti väestöpeitossa oli osin merkittävää vaihtelua. 4G 30 megabittiä sekunnissa nopeuden väestöpeitto sen sijaan on alueellisesti kattavampi. Keskimäärin se kattaa 99 %:a kotitalouksista, ja lisäksi kaikissa maakunnissa väestöpeitto kattaa yli 90 %:a kotitalouksista. Maantieteellinen kattavuus on selvästi heikompaa. 4G 100 megabittiä sekunnissa nopeuden verkko kattaa keskimäärin 16 % ja 4G 30 megabittiä sekunnissa nopeuden verkko 56 % Suomen pinta-alasta, ja verkkojen alueellinen vaihtelu on huomattavaa. 4G peruspeitto on erityisesti Lapissa ja Kainuussa heikompaa kuin muissa maakunnissa. [16]

Suomi on maailman mittakaavassa katsottuna mobiilidatayhteyksien käytön kärkimaa. Vuoden 2018 lopussa Suomessa oli noin 9,53 miljoonaa matkaviestinverkon liittymää, joista 6,41 miljoonaan sisältyi molempia puhe- ja tiedonsiirtopalveluita. Suurimpaan osaan matkaviestinverkon liittymiä sisältyi kuukausimaksullinen rajoitukseton tiedonsiirto. Nopeudeltaan tiedonsiirto oli 100 megabittiä sekunnissa tai yli, mutta alle 300 megabittiä sekunnissa noin 41 %:ssa liittymiä. Yli 10 megabittiä sekunnissa tai nopeampi, mutta alle 100 megabittiä sekunnissa nopeuden liittymiä oli 36 %:a ja alle 10 megabittiä sekunnissa nopeuden 20 %:a. Niin rajoituksettoman tiedonsiirron liittymät kuin liittymien tiedonsiirtonopeudet ovat kasvaneet tasaisesti viime vuosina.[17]

Liikenne- ja viestintävirasto seuraa matkapuhelinpalveluiden vähittäishintoja seitsemällä erilaisella käyttäjäprofiililla. Vertailussa ei ole huomioitu tarjouksia, määräaikaissopimuksia tai myös päätelaitteen sisältäviä sopimuksia. Vähäisen puhe- ja tekstiviestikäytön sekä perusdatan liittymän saa yleisimmin noin 15-18 eurolla, runsaan puhe- ja tekstiviestikäytön sekä datan noin 29-35 eurolla ja vähäisen puhe- ja tekstiviestikäytön sekä nopean datan liittymän noin 23-30 eurolla. Kolmen merkittävimmän toimijan DNA:n, Elisan ja Telian liittymähinnat ovat varsin lähellä toisiaan, mutta pienempien operaattorien hinnoissa on suurempaa vaihtelua.[18]

Alla olevassa kuvassa on esitetty matkaviestintäpalveluiden sekä tiedonsiirtopalveluiden ja internet yhteyksien reaalinen hintakehitys vuodesta 2010 vuoden 2019 heinäkuuhun. Kuviosta nähdään, että matkaviestintäpalveluiden hinnat laskivat nopeasti vuosina 2010 – 2014, jonka jälkeen hinnat ovat kääntyneet jälleen maltilliseen nousuun.

Kokonaisuutena hinnat ovat kuitenkin laskeneet reaalisesti noin 20 prosenttia vuodesta 2010. Internet yhteyksien hintakehitys on ollut samalla ajanjaksolla tasaisempaa. Hinnat laskivat vuoden 2015 loppuun saakka, jonka jälkeen hinnat kääntyivät matkaviestintäpalveluiden tapaan nousuun. Internet yhteyksien hinnat ovat laskeneet reaalisesti noin 13 prosenttia vuodesta 2010. Yleisesti ottaen voidaan sanoa, että viestintäpalveluiden reaalinen hintakehitys on 2010-luvulla ollut kuluttajan kannalta suotuisaa.

---

[15] https://www.traficom.fi/fi/kiintean-verkon-laajakaistaliittymien-vahittaishinnat

[16] https://www.traficom.fi/fi/matkaviestinverkon-laajakaistapalvelujen-peittoalueet, Matkaviestinverkon kotitaloussaatavuus maakunnittain –taulukko, Matkaviestinverkon maantieteellinen kattavuus maakunnittain -taulukko

[17] https://www.traficom.fi/fi/matkaviestinverkon-liittymat, Viestintäpalveluiden tilastokoonti -taulukko

[18] https://www.traficom.fi/fi/matkapuhelinpalveluiden-vahittaishinnat

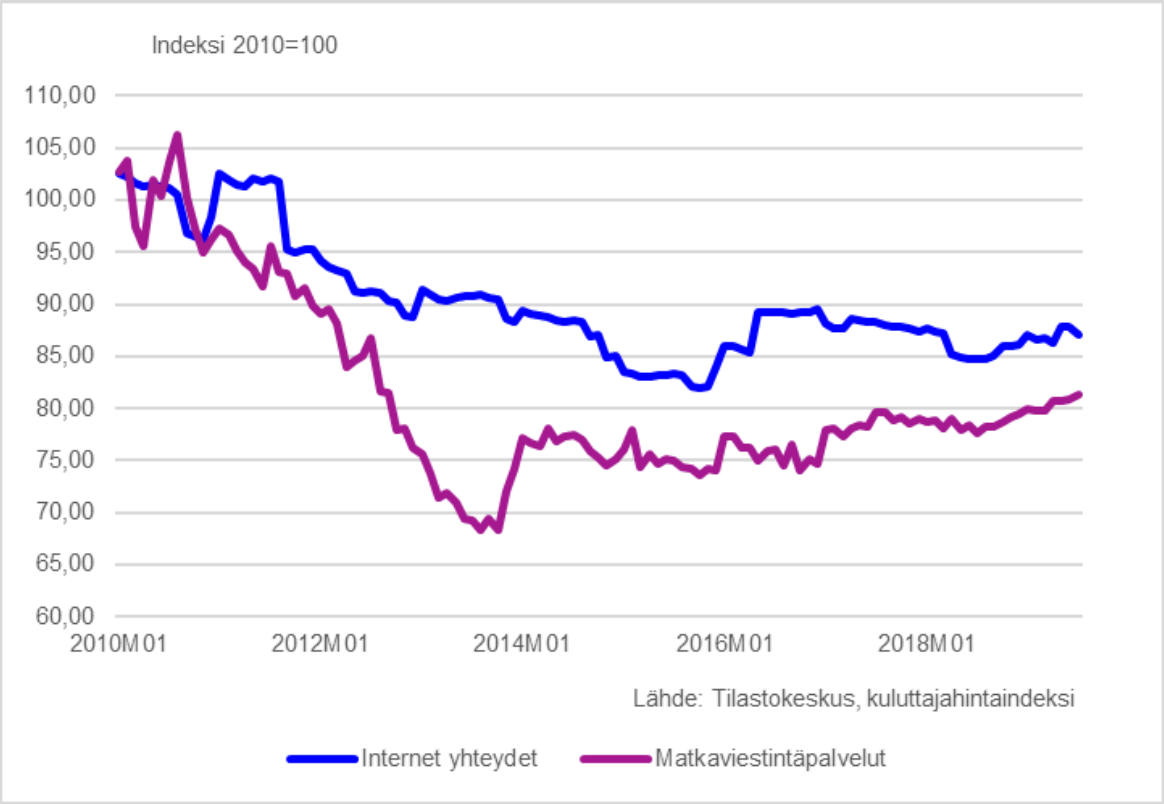

Suomessa numeronsiirtopalveluja teleoperaattoreille tarjoaa Suomen Numerot Numpac Oy, joka on Telia Finland Oyj:n, Elisa Oyj:n ja DNA Oyj:n tasaosuuksin omistama yritys. Alkuvuonna 2019 numeronsiirtoja tehtiin keskimäärin vähemmän kuin vastaavaan aikaan vuonna 2018 mutta enemmän kuin vuonna 2017. Numeronsiirtoja vuosina 2017-2019 tehty keskimäärin 40 000-80 000 kuukaudessa. Kaiken kaikkiaan vuodesta 2003 lähtien yli 11,8 miljoonaa numeroa on siirtynyt teleoperaattorilta toiselle.[19]

Viestintäpalveluiden käyttö

Vuonna 2018 internetiä käytti 89 %:a 16-89 vuotiaista suomalaisista, ja 76 %:a käytti internetiä päivittäin. Internetinkäyttäjien osuus kasvoi vuonna 2018 vain vanhimmissa ikäryhmissä. Suomalaiset käyttävät internetiä asioiden hoitamiseen, viestintään, medioiden seuraamiseen ja tiedonhakuun. Asioinnissa yleisintä on verkkopankin käyttö.[20]

Liikenne- ja viestintäviraston teettämän kuluttajatutkimuksen mukaan alkuvuonna 2019 49 %:a suomalaisista käytti kodin nettiyhteyttä etätyöskentelyyn, opiskeluun tai luottamustehtävien hoitamiseen. 38 %:lle nettiyhteys on välttämätön näiden tehtävien hoitamiseksi. Eniten nettiä käytetään näihin tarkoituksiin suurimmissa kaupungeissa, kun taas matalimmat osuudet löytyvät pienemmistä kaupungeista. Suomalaisista kotitalouksista 54 %:ssa on kiinteän verkon nettiyhteys, ja jonkinlainen matkaviestinverkon nettiyhteys on käytössä 92 %:ssa kotitalouksista.[21]

---

[19] Suomen numerot NUMPAC oy, http://www.numpac.fi/index.php?site=125
[20] https://www.stat.fi/til/sutivi/2018/sutivi_2018_2018-12-04_kat_001_fi.html
[21] https://www.traficom.fi/fi/viestintapalvelujen-kuluttajatutkimus,
https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/kotien-nettiyhteyksia-kaytetaan-hyvin-laajasti-etatyoskentelyyn-ja-opiskeluun

Tiedonsiirron määrä matkaviestinverkossa on kasvanut vuosi vuodelta. Vuoden 2018 loppupuoliskolla tiedonsiirron yhteismäärä matkaviestinverkossa oli yli miljardi gigatavua, kun vuoden 2018 alkupuoliskolla tietoa siirrettiin noin 956 miljoonaa gigatavua. Yleisimmin suomalaiset käyttävät internetiä matkapuhelimella ja toiseksi yleisimmin kannettavalla tietokoneella. Myös matkapuhelimella internetistä ostamisen yleisyys on moninkertaistunut kuluneen vuosikymmenen aikana, ja vuonna 2018 neljännes 16-89 vuotiaista osti vuoden aikana jotain matkapuhelinta käyttäen.[22]

Matkaviestinverkosta soitetuissa puheminuuteissa ja puheluiden määrässä ei ole huomattavissa yhtä jyrkkää muutosta kuin tiedonsiirron osalta, vaikka ne ovatkin olleet viime vuosina laskussa. Kehitys on samansuuntainen myös tekstiviestien osalta, joiden määrä on vähentynyt useamman vuoden ajan. Alkuvuonna 2019 lähes kolme neljäsosaa suomalaisista käytti matkapuhelimellaan pikaviestipalveluita viikoittain. Myös internetin puhepalvelujen käyttö matkapuhelimista on aiempaa yleisempää. Toisaalta perinteisiä matkapuhelujakin soittaa viikoittain 96 %:a suomalaisista.[23]

Suomen sijoittuminen kansainvälisissä vertailuissa ja ICT-palveluiden vienti

Suomalainen viestintämarkkina on eurooppalaisittain pieni, kehittynyt ja pääosin kilpailtu. Suomi on pärjännyt hyvin kansainvälisissä sekä EU-tason vertailuissa, joissa on mitattu muun muassa digitaalisuuden hyödyntämistä, digitaalista toimintakykyä ja sen kehitystä.

Vuonna 2019 Suomi sijoittui Euroopan komission digitaalitalouden ja –yhteiskunnan indeksissä (DESI) 28 jäsenvaltiosta sijalle 1. DESI-indeksi vertailee EU-maiden edistymistä digitalisaation hyödyntämisessä 13 indikaattorin ja viiden osa-alueen avulla. Heikoimmin Suomi sijoittui siirtoyhteyksien osa-alueella, koska kiinteitä laajakaistoja on käytössä vähän. Sen sijaan mobiililaajakaistojen osalta Suomi sijoittuu selkeällä erolla ensimmäiseksi. Suomi on myös vahvoilla julkishallinnon digitaalisissa palveluissa, digitaaliteknologian integraatiossa ja inhimillisessä pääomassa. Muita huippusuoriutujia DESI-indeksissä olivat Ruotsi, Tanska, Alankomaat, Luxemburg, Irlanti, Yhdistyneet kuningaskunnat, Belgia ja Viro.[24]

Suomi on lisäksi sijoittunut hyvin muissa vertailuissa. Useiden toimijoiden yhteistyössä julkaisemassa Digibarometrissa mitataan digitaalisuuden hyödyntämistä 22 eri maassa 36 yksittäisellä muuttujalla. Suomi on ollut ensimmäisestä Digibarometristä alkaen vuosittain kärkikolmikossa.[25]

ICT-palvelut kuuluvat Suomen merkittävimpiin ulkomaankaupan palvelueriin. Vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä ICT-palveluiden vienti lisääntyi 18 %:lla edellisvuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna, ja ICT-palveluita myös vietiin enemmän kuin tuotiin. Keskimäärin televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden vuosineljänneskohtainen vienti on ollut 1 500-2 000 miljoonaa euroa vuosina 2015-2019. ICT-palvelujen vienti sisältää esimerkiksi laitteistojen ja ohjelmistojen konsultointi- ja toteutuspalveluita sekä ohjelmistoihin kuuluvia yleisiä liiketoiminnan tuottavuutta parantavia ohjelmia ja tietokonepelien ohjelmia.[26]

---

[22] https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/datan-kulutus-kasvoi-voimakkaasti-erityisesti-matkapuhelinkaytossa, Viestintäpalveluiden tilastokoonti -taulukko

[23] https://www.traficom.fi/fi/viestintapalvelujen-kuluttajatutkimus, Viestintäpalveluiden tilastokoonti -taulukko

[24] https://valtioneuvosto.fi/documents/10623/12045794/DESI2019LANGFinland.pdf/8c034df4-5dc4-0d8e-5a38-4281d94af182/DESI2019LANGFinland.pdf.pdf

[25] https://www.etla.fi/wp-content/uploads/Digibarometri-2019.pdf

[26] Tilastokeskus, Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa –tilastot, http://www.tilastokeskus.fi/til/tpulk/2019/01/tpulk_2019_01_2019-06-14_tie_001_fi.html,

Audiovisuaaliset mediapalvelut

Audiovisuaalisten sisältöjen katsominen, toimijat ja katsojaosuudet

Markkinatutkimusyritys Kantarin mukaan suomalaiset käyttävät päivittäin keskimäärin 7 tuntia ja 57 minuuttia eri medioiden parissa. Eri medioita käytetään usein myös samanaikaisesti, lukuun on huomioitu esimerkiksi älypuhelimen käyttö. Mediankäytössä on merkille pantavaa suuret ikäryhmien väliset erot. Vanhemmat ikäluokat katsovat enemmän lineaarista televisiota, kun taas nuorempien ikäluokkien katselutottumuksissa korostuvat sosiaalinen media ja muut verkon palvelut kuten videopalvelut. Alle 30-vuotiaiden 8 tunnin ja 16 minuutin mittaisesta mediapäivästä 68 prosenttia kuluukin internetissä.

Suomessa Digitan, DNA:n ja Elisan alueellisissa antenniverkoissa toimii yhteensä 127 kanavaa. Kanavien näkyvyys vaihtelee alueittain, kaupallisten toimijoiden ja verkko-operaattorien välisistä sopimuksista riippuen. Ohjelmistotoimiluvan tarvitsee vain sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 22§:n mukainen maanpäällinen lähetystoiminta. Kaapeliverkossa jaettavat ohjelmistot eivät tarvitse ohjelmistotoimilupaa, vaan näistä riittää ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle.

Kotimaisista toimijoista merkittävimpiä tilausohjelmapalvelun tarjoajia ovat Yleisradio, MTV ja Sanoma. Vuonna 2017 tilausohjelmapalveluista suosituin oli julkisen palvelun Yle Areena, jota seurasi säännöllisesti 40 prosenttia suomalaisista. Kotimaiset mainosrahoitteiset MTV ja Sanoman Ruutu-palvelut keräsivät kumpikin katsojikseen noin 20 prosenttia suomalaisista. Alfa TV on vuonna 2018 käynnistänyt oman Permanto-tilausohjelmapalvelunsa. Ulkomaiset tilausohjelmapalvelut kuten Netflix, HBO Nordic ja Viaplay tarjoavat televisiosisältöjä internetin yli tyypillisesti kuukausimaksulla, ja sisällöt ovat katsottavissa katsojan haluamalla laitteella ja haluamana aikana. Netflix tavoitti vuonna 2017 noin 30 prosenttia suomalaisista, HBO Nordicin vastaava luku oli alle 10 prosenttia. Tarkkoja tietoja erityisesti ulkomaisten tilausohjelmapalveluiden, kuten Netflixin, tilaajamääristä ei Suomessa tilastoida, joten tiedot pohjautuvat kyselytutkimuksiin ja arvioihin käyttäjämääristä.

Tilausohjelmapalvelut kilpailevat katsojista antenni- ja kaapelitelevision maksukanavien kanssa. Myös teleoperaattorit ovat mukana kilpailussa omilla palveluillaan, joita usein myydään esimerkiksi laajakaistayhteyden oheispalveluna. Lisäksi television lisälaitteilla, kuten Apple TV:llä ja Google Chromecastilla, saadaan yhteys muun muassa tilausvideopalveluihin, yhtiöiden omiin videovuokraamoihin sekä muihin sisältöpalveluihin. Myös perinteiset lehtimediat, kuten iltapäivälehdet, tarjoavat nykyään paljon videomuodossa olevaa sisältöä ja tilattavia palveluita, joko lehtisisältöön liittyvänä tai itsenäisenä sisältönä.

Tyypillisesti tilausohjelmapalvelut ja videonjakoalustapalvelut toimivatkin usean eri alustan ja laitteen kautta. Markkinoilla kilpailu katsojista, tilausmaksuista ja mainoksista syntyy edellä mainittujen kokonaisuudesta. Laite- tai lähetystekniikkakohtainen erottelu on yhä haastavampaa.

YouTuben ja muiden vastaavien ulkomaisten videonjakoalustapalveluntarjoajien osuus videosisältöjen katsomisesta on noussut erityisesti nuoremmissa ikäluokissa. Finnpanelin tv-taloudet Suomessa-tutkimuksen mukaan alle 25-vuotiaista 86 % katsoo YouTube-videoita päivittäin.

On huomattava, että esityksessä ehdotettua videonjakoalustoja koskevaa sääntelyä sovelletaan ainoastaan Suomeen sijoittautuneisiin videonjakoalustapalveluntarjoajiin. Liikenne- ja viestintäministeriön Digital Media Finlandilla teettämän selvityksen perusteella Suomeen ei ole sijoittautunut merkittäviä videonjakoalustapalveluntarjoajia. AVMS-direktiivinvideonjakoalustapalvelun tarjoajiin sovellettavien sijoittautumissäännösten perusteella suuret kansainväliset alustatoimijat YouTube ja Facebook ovat Euroopassa sijoittautuneita Irlantiin, jolloin myös niiden toiminnan valvonta kuuluu alkuperämaaperiaatteen mukaisesti Irlannin sääntelyviranomaiselle.

Mediamarkkinat

Mainosmarkkinoiden osalta digitaalinen markkinointi verkossa on ollut vahvassa kasvussa. Tällä hetkellä joukkoviestintämarkkinoiden arvo on yhteensä noin 3,8 miljardia euroa, Joukkoviestintätilaston 2018 mukaan. Tästä television osuus on noin 1,13 miljardia, sisältäen myös Yleisradion noin 0,5 miljardin rahoituksen. Sähköisen viestinnän osuus markkinoiden arvosta on yhteensä 1,57 miljardia eli noin 41% koko markkinoista. Osuus on ollut tasaisessa kasvussa.

Mediamainontaan käytettiin TNS Kantarin mukaan vuonna 2018 yhteensä 1,246 miljardia. Lineaarisen television osuus tästä on 19%. Suurin yksittäinen mediaryhmä on verkkomedia, jonka osuus mediamainonnasta on 34%. Erityisesti sosiaalisen median ja hakusanamainonnan osuus on kasvanut voimakkaasti. IAB Finlandin tilastoinnin mukaan Googlen ja Facebookin osuus kaikesta digitaalisesta mainonnasta oli vuonna 2018 noin 51%.

Tämä kehityskulku tulee todennäköisesti jatkumaan, verkkomainonnan tarjotessa usein parempia kohdennus- ja segmentointimahdollisuuksia. Lisäksi verkkosisältöjen parissa käytetty aika on kasvussa, jolloin mainonnan panostuksia siirretään sinne, missä myös kohdeyleisöt ovat.

3.2 Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain soveltamisala

Laki sähköisen viestinnän palveluista 3 § sisältää lähtökohtaisesti laissa käytetyt määritelmät, osan ollessa edelleen yksittäisissä säännöksissä lakiteknisistä syistä johtuen.

Yleisesti lain soveltamisen kannalta oleellisia 3 §:ssä säännellyistä määritelmistä ovat muun muassa teleyrityksen ja viestintäpalvelun käsitteet. Pykälän alakohdassa 27 on määritelty teleyritys. Teleyrityksellä tarkoitetaan sitä, joka tarjoaa verkkopalvelua tai viestintäpalvelua ennalta rajaamattomalle käyttäjäpiirille eli harjoittaa yleistä teletoimintaa. Alakohdassa 37 määritellyllä viestintäpalvelulla taas tarkoitetaan palvelua, joka muodostuu kokonaan tai pääosin viestien siirtämisestä viestintäverkossa sekä siirto- ja lähetyspalvelua joukkoviestintäverkossa.

Teledirektiivin soveltamisala on laajentunut. Teledirektiivin sähköisen viestintäpalvelun määritelmä on laajentunut kattamaan myös numeroista riippumattomat henkilöiden väliset viestintäpalvelut, joita ovat esimerkiksi vain internetyhteyden kautta toimivat, sovellussidonnaiset viestintäpalvelut. Lisäksi teledirektiivin viestintäpalveluihin kuuluviksi on täsmennetty palvelut, jotka koostuvat kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä, kuten siirtopalvelut, joita käytetään M2M-palvelujen tarjoamiseksi ja radio- ja televisiotoiminnassa.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 2 §:ssä esitetyt määritelmät sisältävät jo pitkälti teledirektiiviin tulleet muutokset, esimerkiksi 1 momentin 37 alakohdan viestintäpalvelun ja 27 alakohdan käsittäessä jo pelkästään vain internetin kautta toimivat palvelut. Yleinen teletoiminta on siis teknologianeutraalia. Se voi olla myös vastikkeetonta direktiivin tarkoittamalla tavalla.

Teledirektiivin muutosten myötä tarvitaan kuitenkin muutamia täsmennyksiä määritelmiin.

3.3 Teletoimintailmoitus

Laki sähköisen viestinnän palveluista 4 § sisältää säännökset toiminnan harjoittamista koskevista ilmoitusvelvollisuuksista. Lain 4 § 1 mom. 1 kohdan mukaan toiminnan harjoittajan on ennen toiminnan aloittamista tehtävä sähköisesti ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle yleisestä teletoiminnasta (teletoimintailmoitus). Lain 3 § 1 momentin 27 kohdan mukaisesti teletoiminnan harjoittaminen tarkoittaa verkkopalvelun tai viestintäpalvelun tarjoamista ennalta rajaamattomalle käyttäjäpiirille. Laki ei rajaa yleistä teletoimintaa vain vastikkeelliseen toimintaan vaan se voi olla myös vastikkeetonta. Lain 4 §:n 2 momentin mukaisesti teletoimin-

tailmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä toiminnasta, joka on lyhytaikaista tai muuten merkitykseltään vähäistä. Lain 4.3 §:n Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaista toimintaa on pidettävä lyhytaikaisena tai merkitykseltään vähäisenä. Tällä hetkellä tällaista asetusta ei ole annettu. Teledirektiivin 12 artiklan 2 kohdan edellyttämällä tavalla teletoimintailmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle ehdotetaan rajattavaksi toimijat, jotka tarjoavat muita kuin numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja. Tällaisia ovat esimerkiksi sähköpostipalveluiden tarjoajat, jotka eivät harjoita muuta teletoimintaa.

Teletoimintailmoituksen osalta sovelletaan Liikenne- ja viestintäviraston määräystä M 69 (Määräys yleistä teletoimintaa, ohjelmistotoimintaa, tilausohjelmapalveluja ja maksutelevisiopalveluja koskevista ilmoituksista), jossa määrätään mm. ilmoituksissa annettavista tiedoista sekä ilmoituksen muodosta ja toimittamistavasta. Teletoimintailmoitus tehdään sähköisellä lomakkeella Liikenne- ja viestintäviraston verkkopalvelussa[27]. Lain 5 §:n sisältää säännökset ilmoitusluettelosta, jonka mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto pitää julkista luetteloa teletoimintailmoituksista ja muista 4 §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista. Teledirektiivin 12 artiklan 4 kohdan edellyttämällä tavalla pykälään ehdotetaan lisättäväksi Liikenne- ja viestintävirastolle velvollisuus toimittaa vastaanottamansa ilmoitukset BERECille.

Suomessa on yhteensä runsaat 250 yritystä, jotka ovat tehneet teletoimintailmoituksen Liikenne- ja viestintävirastolle. Keskeisimpiä toimijoita puhe- ja laajakaistamarkkinoilla ovat Elisa Oyj, Telia Finland Oyj ja DNA Oyj. Lisäksi paikallisista puhelinyhtiöistä koostuva Finnet-ryhmä on merkittävä toimija kiinteän verkon palveluiden osalta. Ahvenanmaan maakunnan alueella matkaviestin-verkkoyrityksenä toimii Ålands Telekommunikation Ab. Lisäksi teletoimintailmoitusrekisterissä on paikallisia tai alueellisia valokuituosuuskuntia sekä muun muassa hosting-/pilvipalveluita tarjoavia teleyrityksiä, ulkomaisia teleyrityksiä ja ulkomaisten teleyritysten sivuliikkeitä.

Teledirektiivin säännökset, jotka eivät edellytä uutta sääntelyä

Direktiivin 15 artikla sisältää luettelon yleisvaltuutuksista johtuvista vähimmäisoikeuksista, joka pitkälti vastaa aiempaa sääntelyä, mutta artikla sisältää myös uudet säännökset radiotaajuuksien käytöstä sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteydessä sekä numeroiden käyttöä varten tarvittavia oikeuksia koskevien hakemusten käsiteltäväksi saamisesta. Kyseiset vähimmäisoikeudet tulevat turvatuiksi direktiivin muiden artiklojen kansallisen voimaansaattamisen kautta, joten näiden 15 artiklan vähimmäisoikeuksia koskevan yleissäännösten ei voida katsoa edellyttävän erillistä voimaansaattamista yleisvaltuutusjärjestelmää koskevien artiklojen voimaansaattamisen yhteydessä.

3.4 Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat

Taajuushallinto

Taajuudet ovat arvokas ja rajallinen luonnonvara, joilla on suuri yhteiskunnallinen ja taloudellinen merkitys. Taajuuksia koskevan sääntelyn tarkoituksena on edistää radiotaajuuksien tehokasta, tarkoituksenmukaista ja riittävän häiriötöntä käyttöä. Radiotaajuuksia käytetään moniin erilaisiin yhteiskunnallisiin ja elinkeinoelämän tarkoituksiin. Taajuuksien käytön suunnittelulla ja taajuuspolitiikalla pyritään varmistamaan, että niin nykyisille kuin tulevaisuudenkin radiojärjestelmille on osoitettavissa riittävästi käyttökelpoisia, mahdollisimman häiriöttömiä ja tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia. Taajuus- ja toimilupapolitiikka ja taajuuksien hallinnointi vaikuttavat keskeisesti viestintäpalvelujen hintaan, laatuun ja saatavuuteen. Toimiluvanvaraisille matkaviestinverkoille ja langattomalle laajakaistalle on osoitettu suhteessa väkilukuun enemmän taajuuksia kuin

[27] https://www.traficom.fi/fi/teletoimintailmoitus

muualla Euroopassa, yhteensä 1170 MHz. Suomessa matkaviestinverkkojen käytössä ovat tällä hetkellä taajuusalueet 450 MHz, 700 MHz, 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz, 2 GHz, 2,6 GHz ja 3,5 GHz. Antennitelevision käytössä ovat taajuusalueet 470–694 MHz ja 174–230 MHz.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 13 luvussa säädetään taajuushallinnosta. Lain 95 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan yleiset periaatteet taajuuksien käytölle toimiluvanvaraisen tele-, televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen tarkoitetuille taajuusalueille. Valtioneuvosto on säännöksen nojalla antanut valtioneuvoston asetuksen radiotaajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta (1246/2014) sekä taajuussuunnitelmasta Ahvenanmaan maakunnassa (1244/2014). Asetuksissa on säännökset televisio-, radio- ja matkaviestinverkkojen lukumäärästä, toimintaan käytettävistä taajuusalueista sekä eräistä teknisluonteisista seikoista. Asetuksien liitteenä on yksityiskohtainen listaus toimiluvanvaraiseen teletoimintaan varattujen taajuusalueiden käyttörajoituksista.

Taajuushallinnossa ja taajuuksien käyttöä koskevassa sääntelyssä on noudatettava tekniikka- ja palveluriippumattomuutta. Lain 95 § 1 momentti sisältää kuitenkin säännökset siitä, milloin tästä voidaan poiketa esimerkiksi haitallisten häiriöiden välttämiseksi. Ennen taajuussuunnitelmaa koskevan asetuksen vahvistamista teleyrityksille, Yleisradio Oy:lle ja muille taajuusalueiden käyttäjäryhmiä edustaville tahoille on varattava tilaisuus tulla kuulluksi taajuussuunnitelmasta. Taajuussuunnitelmaa on tarkasteltava uudelleen, jos julkiseen palveluun tai toimiluvanvaraiseen toimintaan voidaan osoittaa lisää taajuusalueita tai jos jokin taajuusalueiden käyttäjäryhmää edustava taho esittää tarkastelua koskevan perustellun pyynnön.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 96 §:n mukaan liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä määrätään radiotaajuuksien käytöstä eri käyttötarkoituksiin ottaen huomioon radiotaajuuksien käyttöä koskevat kansainväliset määräykset ja suositukset sekä valtioneuvoston taajuusasetus. Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä on oltava tiedot taajuusalueen käyttötarkoituksesta ja tärkeimmistä radio-ominaisuuksista, jotka taajuusaluetta käyttävän radiolaitteen on täytettävä. Liikenne- ja viestintäviraston on tarkasteltava määräyksiä uudelleen, jos toimiluvanvaraiseen toimintaan voidaan osoittaa lisää taajuuksia tai jos teleyritys tai muu taajuusalueiden käyttäjäryhmiä edustava taho esittää tarkastelua koskevan perustellun pyynnön.

Määrätessään sähköisten viestintäpalvelujen tarjontaan soveltuvien radiotaajuuksien käytöstä Liikenne- ja viestintäviraston on noudatettava tekniikka- ja palveluriippumattomuutta lain 96 § 2 momenttiin sisältyviä poikkeuksia lukuun ottamatta, jotka koskevat esimerkiksi haitallisten häiriöiden välttämistä. Liikenne- ja viestintäviraston on määräyksiä valmistellessaan toimittava yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Jos yksittäisen taajuusalueen käyttöä koskevalla määräyksellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, kyseisen taajuusalueen taajuussuunnitelma vahvistetaan valtioneuvoston asetuksella.

Liikenne- ja viestintävirasto voi lain 96 §:n mukaisesti radiotaajuuksien yhteiskäytön edistämiseksi tai muusta perustellusta syystä sallia valtioneuvoston taajuusasetuksessa tai radiotaajuuksien käyttöä koskevassa määräyksessään tarkoitetulle taajuusalueelle myös muuta kuin sen käyttötarkoituksen mukaista radioviestintää, jos muu radioviestintä ei rajoita taajuusalueen käyttöä sen ensisijaisiin käyttötarkoituksiin eikä aiheuta häiriöitä ensisijaisten käyttötarkoitusten mukaiselle radioviestinnälle.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 6 luvussa säädetään radioluvasta. Lain 39 §:n mukaan radiolähettimen hallussapito ja käyttö edellyttävät Liikenne- ja viestintäviraston myöntämää radiolupaa. Radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön ei tarvita radiolupaa, jos radiolähetin toimii ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston sille määräämällä yhteistaajuudella ja sen vaatimustenmukaisuus on varmistettu tässä laissa säädetyllä tavalla. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tällaisen radiolähettimen käyttöä rajoittavia määräyksiä, jotka ovat taajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön sekä häiriöiden estämisen tai poistamisen kannalta tarpeellisia. Lain 6 luvussa säädetään lisäksi muista tilanteista, jolloin radiolupaa ei tarvita, radioluvan

myöntämisestä, taajuusvarauksesta ja sen myöntämisestä, radioluvan ehdoista, radioluvan uusimisesta, muuttamisesta, siirtämisestä, vuokraamisesta ja peruuttamisesta sekä häiriösuojauksesta.

Verkkotoimiluvat

Verkkotoimiluvista säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 luvussa. Radiotaajuuksia edellyttävän verkkopalvelun tarjoaminen digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa tai matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletoimintaa edellyttää lain 6 §:n mukaan verkkotoimilupaa. Myös verkkopalvelun tarjoaminen viranomaisverkossa toimivassa matkaviestinverkossa, joka toimii useamman kuin yhden kunnan alueella edellyttää toimilupaa.

Taajuuksien hallinto voidaan järjestää usealla eri tavalla. Suomessa verkkotoimilupien myöntämiseen käytetään joko vertailevaa menettelyä tai taajuushuutokauppaa. Huutokauppamenettelyssä toimilupa myönnetään yritykselle, joka tekee siitä korkeimman tarjouksen. Vertailevassa menettelyssä eli niin sanotussa kauneuskilpailussa toimiluvat myönnetään hakijoille, jos ne täyttävät laissa säädetyt vaatimukset. Jos taajuuksia ei niiden niukkuuden vuoksi riitä kaikille hakijoille, toimiluvat myönnetään tiettyjen lain 1 §:ssä säädettyjen laatukriteereiden mukaan suoritettujen arviointien perusteella.

Kun toimilupaa edellyttävään teletoimintaan vapautuu teknisesti ja taajuuksien tehokkaan käytön kannalta tarkoituksenmukaisia taajuuksia, valtioneuvoston on lain 7 §:n nojalla julistettava toimilupa haettavaksi valtioneuvoston asetuksella vahvistetun taajuussuunnitelman mukaisesti.

Lain 8 §:n mukaan valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvat yleiseen teletoimintaan vastikkeetta. Jos matkaviestinverkossa harjoitettavaan yleiseen teletoimintaan osoitetaan uusia, teknisesti ja taajuuksien tehokkaan käytön kannalta tarkoituksenmukaisia taajuuksia, valtioneuvosto voi kuitenkin tehdä päätöksen verkkotoimiluvan myöntämisestä huutokauppamenettelyssä.

Suomessa toimilupien myöntämiseen käytettiin ennen vuotta 2009 vain vertailevaa menettelyä. Vuodesta 2009 lähtien kaikki uudet matkaviestintaajuudet on Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta myönnetty huutokauppaamalla.

Lain 10 §:ssä säädetään verkkotoimiluvan myöntämisestä vertailevalla menettelyllä. Säännöksen mukaan verkkotoimilupa on myönnettävä, jos hakijalla on riittävät taloudelliset voimavarat huolehtia verkkoyrityksen velvollisuuksista, toimilupaviranomaisella ei ole erityisten painavia perusteita epäillä hakijan rikkovan lain säännöksiä ja toimilupaviranomaisella ei ole erityisen painavia perusteita epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Jos verkkotoimilupaa ei radiotaajuuksien niukkuuden vuoksi voida myöntää kaikille hakijoille, se on myönnettävä niille hakijoille, joiden toiminta parhaiten edistää lain 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita. Lain 1 §:n mukaan lain tavoitteena on edistää sähköisen viestinnän palvelujen tarjontaa ja käyttöä sekä varmistaa, että viestintäverkkoja ja viestintäpalveluja on kohtuullisin ehdoin jokaisen saatavilla koko maassa. Lain tavoitteena on lisäksi turvata radiotaajuuksien tehokas ja häiriötön käyttö sekä edistää kilpailua ja varmistaa, että viestintäverkot ja -palvelut ovat teknisesti kehittyneitä, laadultaan hyviä, toimintavarmoja ja turvallisia sekä hinnaltaan edullisia. Lain tavoitteena on myös turvata sähköisen viestinnän luottamuksellisuuden ja yksityisyyden suojan toteutuminen.

Verkkotoimiluvan myöntämisestä huutokaupalla säädetään lain 11 §:ssä. Valtioneuvoston on myönnettävä toimilupa yritykselle tai yhteisölle, joka on tehnyt huutokaupassa korkeimman hyväksytyn tarjouksen taajuuskaistasta tai taajuuskaistaparista, jollei ole erityisen painavia syitä epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Huutokaupan järjestää Liikenne- ja viestintävirasto. Huutokauppa tulee järjestää siten, että se on puolueeton, selkeä, avoin, syrjimätön sekä teknologia- ja palveluriippumaton. Myönnettävien taajuuskaistojen tai taajuuskaistaparien määrästä, yritystä ja yhteisöä kohden myönnettävien

taajuuksien enimmäismäärästä, käytettävästä huutokauppamallista sekä huutokaupattavien taajuuksien lähtöhinnasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvosto on antanut säännöksen nojalla valtioneuvoston asetuksen radiotaajuuksien huutokaupasta (840/2016) sekä valtioneuvoston asetuksen radiotaajuuksien huutokaupasta taajuusalueella 3410-3800 MHz (532/2018).

Lain 11 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto julistaa huutokaupan päättyneeksi sen tarjouskierroksen jälkeen, jonka kuluessa yhdestäkään taajuuskaistaparista tai taajuuskaistasta ei ole tehty uusia tarjouksia. Huutokaupan päättyessä kustakin taajuuskaistaparista tai taajuuskaistasta annettu korkein hyväksytty tarjous voittaa.

Lain 12 §:ssä säädetään tarkemmista määräyksistä, joita Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa huutokauppamenettelystä. Lain 13 §:ssä säädetään huutokauppaan osallistumisesta, 14 §:ssä huutokauppamenettelyn julkisuudesta ja 15 §:ssä tarjousten hylkäämisestä huutokaupassa.

Verkkotoimilupaan liitettävistä ehdoista säädetään lain 16 §:ssä. Valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan määräajaksi, enintään 20 vuodeksi. Verkkotoimiluvassa voidaan määritellä teleyrityksen maantieteellinen toimialue sekä verkon peittoalue. Toimilupaan voidaan lisäksi liittää muun muassa ehtoja, jotka koskevat lain 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita edistäviä vaatimuksia, viestintäverkon ja viestintäpalvelun laatuvaatimuksia, sekä Liikenne- ja viestintäviraston teknisiä määräyksiä täydentäviä ehtoja, jotka koskevat viestintäverkkojen teknisiä ominaisuuksia tai taajuuksien tehokasta käyttöä.

Lisäksi lain 3 luvussa säädetään verkkotoimiluvan muuttamisesta, siirtämisestä, peruuttamisesta, luopumisesta sekä taajuuksien käyttöoikeuden vuokraamisesta.

Toimilupaa voidaan lain 17 §:n mukaisesti muuttaa toimiluvan voimassaoloaikana toimiluvanhaltijan suostumuksella ja muutoinkin, jos se on teknisessä kehityksessä, kansainvälisessä sopimusvelvoitteessa, luvanvaraisen toiminnan toimintaedellytyksissä tai markkinaolosuhteissa tapahtuvasta taikka muusta vastaavasta olennaisesta muutoksesta johtuvasta syystä välttämätöntä. Valtioneuvoston myöntämän verkkotoimiluvan ehtoja voidaan muuttaa myös toimiluvanhaltijan hakemuksesta. Valtioneuvoston on ennen päätöksen tekemistä ilmoitettava toimiluvanhaltijalle, miten valtioneuvoston tekemä uudelleentarkastelu vaikuttaisi toimilupaan ja annettava samalla toimiluvanhaltijalle kohtuullinen määräaika luvan muuttamista koskevan hakemuksen peruuttamiselle.

Lain 18 §:n mukaan verkkotoimilupaa ei saa siirtää muulle kuin samaan konserniin kuuluvalle yritykselle. Konsernin sisäisestä siirrosta on ilmoitettava välittömästi valtioneuvostolle. Jos määräysvalta tai vastaava tosiasiallinen määräysvalta toimiluvan haltijaan nähden muuttuu, määräysvallan muuttumisesta on ilmoitettava välittömästi valtioneuvostolle. Valtioneuvoston on päätettävä kahden kuukauden kuluessa ilmoituksesta, peruuttaako se toimiluvan. Valtioneuvosto voi jättää toimiluvan peruuttamatta, jos on ilmeistä, että toimiluvan myöntämiselle laissa säädetyt edellytykset täyttyvät ja toiminta jatkuu toimiluvan ehtojen mukaisena. Toimiluvanhaltija voi pyytää valtioneuvostolta ennakkopäätöksen määräysvallan muutoksen vaikutuksesta toimilupaan. Valtioneuvoston on annettava päätös kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hakemus on saapunut.

Jos määräysvalta on muuttunut yrityskaupassa, joka on kilpailulain (948/2011) mukaan ilmoitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (EY 139/2004) mukaan Euroopan komissiolle, valtioneuvoston päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siitä, kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Valtioneuvosto voi verkkotoimiluvan haltijan pyynnöstä siirtää huutokauppamenettelyssä myönnetyn verkkotoimiluvan, jos sillä ei ole erityisen painavia perusteita epäillä siirron estävän kilpailua tai vaarantavan radioviestinnän häiriöttömyyttä tai ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Valtioneuvoston päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siirtämistä koskevan hakemuksen saapumisesta. Siirto voidaan rajoittaa koskemaan osaa

toimilupaan sisältyvistä taajuuksista. Toimiluvanhaltijan on siirtämistä koskevassa hakemuksessa selvitettävä, kuka siirron jälkeen vastaa toimilupamaksusta. Toimiluvanhaltijan kaikki oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät toimiluvan uudelle haltijalle. Toimiluvan siirtyessä myös siihen liittyvä taajuusvaraus tai radiolupa siirtyy kokonaan tai osittain. Toimiluvan luovuttajan on välittömästi ilmoitettava siirrosta Liikenne- ja viestintävirastolle.

Lain 19 §:ssä säädetään verkkotoimiluvan peruuttamisesta. Valtioneuvosto voi peruuttaa verkkotoimiluvan osaksi tai kokonaan, jos toimiluvanhaltija on toistuvasti ja vakavasti rikkonut lain säännöksiä tai toimilupaehtoja. Verkkotoimilupa voidaan myös peruuttaa silloin, jos toimiluvanhaltijalla ei enää ole toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen riittäviä taloudellisia voimavaroja huolehtia velvollisuuksistaan tai jos toimiluvassa tarkoitettua verkkoa ei käytetä toimintaan, johon toimiluvassa tarkoitetut radiotaajuudet on osoitettu. Toimilupa voidaan myös peruuttaa, jos toimiluvanhaltija ei kahden vuoden kuluessa toimilupakauden alkamisesta ole tosiasiallisesti aloittanut toimiluvan mukaista toimintaa, ellei valtioneuvosto toimiluvanhaltijan hakemuksesta tekniseen kehitykseen tai yleiseen taloudelliseen tilanteeseen liittyvistä syistä toisin määrää. Peruuttamisen edellytyksenä on lisäksi, että verkkotoimiluvan haltija ei kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kuukauden määräajassa korjaa menettelyään, saata taloudellisia voimavarojaan jälleen riittäviksi tai osoita aloittaneensa toimintaansa. Valtioneuvosto voi myös peruuttaa verkkotoimiluvan, jos toimiluvanhaltija siirtää toimiluvan muulle kuin samaan konserniin kuuluvalle yritykselle.

Lain 20 §:ssä säädetään taajuuksien käyttöoikeuden vuokraamisesta. Toimiluvanhaltija, jonka toimilupa on myönnetty huutokauppamenettelyssä, voi vuokrata käyttöoikeuden toimiluvassa tarkoitettuihin taajuuksiin toiselle yritykselle tai yhteisölle. Toimiluvan ja siihen liittyvän radioluvan ja taajuusvarauksen mukaisista velvoitteista vastaa kuitenkin edelleen toimiluvanhaltija. Käyttöoikeuden vuokraamiseen tulee saada valtioneuvoston hyväksyntä. Valtioneuvosto voi hyväksyä toimiluvanhaltijan hakemuksesta käyttöoikeuden vuokraamisen, jos sillä ei ole erityisen painavia perusteita epäillä vuokraamisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Valtioneuvoston on päätettävä hyväksymisestä kahden kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta.

Lain 21 §:ssä säädetään verkkotoimiluvasta luopumisesta. Toimiluvanhaltija voi luopua toimiluvasta ilmoittamalla asiasta toimilupaviranomaiselle ennen toimilupakauden päättymistä. Toimiluvanhaltijalta, joka on luopunut toimiluvasta kokonaan, ei peritä 287 §:ssä säädettyä toimilupamaksua jäljellä olevalta toimilupakaudelta. Toimiluvasta osittain luopuneen toimilupamaksua alennetaan vastaavasti jäljellä olevan toimilupakauden ajalta. Ennen toimiluvasta luopumista maksettuja toimilupamaksuja ei kuitenkaan palauteta.

Teledirektiivin säännökset, jotka edellyttävät uutta sääntelyä

Direktiivin 35 artiklassa säädetty vertaisarviointimenettely eli verkkotoimilupien myöntämistä koskevien parhaiden käytäntöjen jakaminen Euroopan unionin jäsenvaltioiden kesken tarkoittaa kansalliselle viranomaiselle velvollisuutta ilmoittaa toimilupaprosesseistaan Euroopan komission radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevälle ryhmälle. Kansallisia toimilupaprosesseja koskevat ilmoitusvelvollisuudet edellyttävät uutta sääntelyä. Myös direktiivin 37 artiklan säännökset jäsenvaltioiden välisestä vapaaehtoisesta yhteistyöstä niiden valmistellessa verkkotoimilupien myöntämistä edellyttävät lisäystä lainsäädäntöön.

Direktiivissä on useita säännöksiä, joita sovelletaan ainoastaan Euroopan unionissa langattomalle laajakaistalle harmonisoituihin taajuusalueisiin ja niille myönnettäviin verkkotoimilupiin. Säännösten tavoitteena on turvata yritysten investointiedellytykset näillä taajuusalueilla.

Direktiivin 45 artiklassa säädetään yhdenmukaistettujen taajuuksien vaihtoehtoisen käytön sallimisesta. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille tekemästään asiaa koskevasta päätöksestä. Säännös edellyttää ilmoitusvelvollisuuden osalta lisäystä lainsäädäntöön.

Direktiivin 49 artiklan säännökset yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimiville matkaviestinverkoille myönnetyn verkkotoimiluvan voimassaolosta edellyttävät kansalliseen lainsäädäntöön lisäyksiä tällaisten verkkotoimilupien voimassaolon vähimmäiskestosta ja siitä poikkeamisen edellytyksistä. Kansallisessa lainsäädännössä on toistaiseksi säädetty vain toimilupien enimmäiskestosta. Artiklan säännös siitä, että verkkotoimiluvan ehdoilla ei saa estää radiotaajuuksien yhteiskäyttöä tulisi myös lisätä kansalliseen lakiin.

Direktiivin 49 artiklan säännökset edellyttäisivät lisäksi uusista verkkotoimilupaprosesseista säätämistä. Kansalliseen lainsäädäntöön tulisi lisätä mahdollisuus jatkaa verkkotoimilupia. Kyseessä olisi käytännössä verkkotoimilupakauden pituuden muuttaminen muiden toimivan ehtojen pysyessä ennallaan. Kansalliseen lainsäädäntöön tulisi lisätä myös mahdollisuus verkkotoimilupien uusimiseen direktiivin 50 artiklan mukaisesti. Verkkotoimiluvan uusimisessa olisi kysymys uuden verkkotoimiluvan myöntämisestä samalle toimiluvanhaltijalle, jonka verkkotoimiluvan voimassaolo on päättymässä samalla arvioiden uudelleen myös verkkotoimiluvan ehtoja. Uudet verkkotoimilupia koskevat prosessit poikkeuksineen edellyttävät kansalliseen lakiin uusia säännöksiä. Uusia verkkotoimilupamenettelyjä ehdotetaan sovellettavaksi lain voimaantulon jälkeen myönnettäviin verkkotoimilupiin.

Direktiivin 51 artiklan mukaan verkkotoimiluvan siirtokelpoisuus on huutokauppamenettelyssä myönnettyjen verkkotoimilupien osalta pääsääntö. Kansallista lainsäädäntöä tulisi muuttaa siten, että valtioneuvosto voisi hylätä toimiluvanhaltijan verkkotoimiluvan siirtoa koskevan pyynnön vain tietyin säädetyin perustein. Sama periaate koskisi myös taajuuksien käyttöoikeuden vuokraamista ja edellyttäisi vastaavia muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Direktiivin 53 artiklan mukaan sellaisten matkaviestinverkoille yhdenmukaistettujen taajuusalueiden, joiden saatavuutta ja tehokasta käyttöä koskevat yhdenmukaiset ehdot on vahvistettu teknisellä täytäntöönpanotoimenpiteellä radiotaajuuspäätöksen mukaisesti, käyttö on mahdollistettava tietyssä säädetyssä määräajassa. Artiklassa säädetään myös perusteista, joilla säädettyä määräaikaa voidaan lykätä. Kansalliseen lainsäädäntöön tulisi lisätä tiettyjen taajuusalueiden käyttöönottoa koskevat määräajat poikkeuksineen.

Direktiivin 57 artiklan tavoitteena on edistää etenkin korkeiden taajuusalueiden 5G –verkkojen rakentamista yhdenmukaistamalla ja sujuvoittamalla verkkojen rakentamiseen tarvittavien piensolutukiasemien sijoittamista. Artiklan täytäntöönpano edellyttää muutoksia sijoittamista koskevaan sääntelyyn. Artiklan mukaan toimivaltaiset viranomaiset eivät saa aiheettomasti rajoittaa pienalueen langattomien liityntäpisteiden käyttöönottoa tai edellyttää niiden käyttöönotolta erillistä kaavoituslupaa tai muuta erillistä ennakkolupaa. Artiklan mukaan pienalueen liityntäpisteiden sijoittamiseen tulee voida käyttää julkisen viranomaisen hallinnassa olevaa fyysistä infrastruktuuria. Komissio määrittää tarkemmin täytäntöönpanosäädöksillä pienalueen liityntäpisteiden fyysiset ja tekniset ominaisuudet.

Teledirektiivin säännökset, jotka eivät edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia

Teledirektiivissä on taajuuksien käytön osalta useita säännöksiä, jotka eivät edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Direktiivin 4 artiklassa säädetään radiotaajuuspolitiikan strategisesta suunnittelusta ja yhteensovittamisesta. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toimittava yhteistyössä keskenään ja komission kanssa unionin radiotaajuuksien käytön strategisen suunnittelun, yhteensovittamisen ja yhdenmukaistamisen osalta. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on edistettävä taajuuspolitiikan yhteensovittamista unionissa. Artiklaa ei tarvitse erikseen saattaa voimaan kansallisessa lainsäädännössä, koska tämän artiklan tavoitteiden saavuttamiseksi säädetyt muut direktiivin säännökset saatetaan voimaan tai on jo saatettu voimaan kansallisessa lainsäädännössä. Suomi toimii yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden ja komission kanssa myös muiden sitä velvoittavien säännösten ja

sopimusten mukaisesti. Lisäksi viranomaisten yhteistyöstä säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 308 §:ssä.

Direktiivin 28 artiklassa säädetään radiotaajuuksien koordinoinnista jäsenvaltioiden kesken. Artikla velvoittaa jäsenvaltiot ja niiden toimivaltaiset viranomaiset käyttämään taajuuksiaan siten, ettei estetä muita jäsenvaltiota käyttämästä harmonisoituja radiotaajuuksia omalla alueellaan. Lisäksi jäsenvaltioiden on tehtävä yhteistyötä keskenään taajuuksien rajat ylittävässä koordinoinnissa. Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain (935/2018) mukaan virasto suunnittelee radiotaajuuksien käyttöä, edistää radioviestinnän teknistä toteutusta ja selvittää ja poistaa radioviestinnän häiriöitä. Direktiivin säännökset on lisäksi saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 304 §:n 1 momentissa. Suomi koordinoi taajuuksien käyttöä naapurimaiden kanssa kansainvälisen televiestintäliiton ITU:n radio-ohjesäännön mukaisesti. Viranomaisten välisestä yhteistyöstä säädetään lisäksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 308 §:ssä ja Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:ssä. Lisäksi artiklassa säädetään Euroopan komission, komission radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän sekä unionin velvollisuuksista, jotka eivät edellytä kansallista lainsäädäntöä.

Direktiivin 30 artiklassa säädetään radiotaajuuksien käyttöoikeuksien ehtojen ja erityisvelvollisuuksien noudattamisesta. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset valvovat taajuuksien käyttöoikeuksiin liittyvien ehtojen noudattamista ja taajuuksien tehokasta käyttöä. Toimivaltaisten viranomaisten on voitava edellyttää, että taajuuksia käyttävät yritykset antavat kaikki valvonnassa tarvittavat tiedot. Viranomaisen on voitava vaatia mahdollisen laiminlyönnin lopettamista ja toteutettava tarpeelliset toimenpiteet velvollisuuksien noudattamisen varmistamiseksi. Toimivaltaisen viranomaisen on voitava määrätä taloudellisia seuraamuksia. Viranomaisten on myös voitava estää yritystä jatkamasta toimintaa ja peruuttaa sen käyttöoikeudet. Suomessa 30 artiklan säännökset on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 19, 49, 315, 325, 330-340 §:ssä sekä Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:n 9 kohdassa.

Direktiivin 35 artiklassa säädetään vertaisarviointiprosessista. Artikla ehdotetaan saatettavaksi voimaan uudessa 7a §:ssä. Artiklassa säädetään myös Euroopan komission radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevää ryhmää koskevista velvollisuuksista, joista ei tarvitse säätää kansallisessa lainsäädännössä.

Direktiivin 36 artiklassa säädetään radiotaajuuksien yhdenmukaistetusta jakamisesta. Artiklan mukaan yhdenmukaistetuilla taajuuskaistoilla radiotaajuuksien käyttöä koskevat oikeudet on myönnettävä kansainvälisten sopimusten ja unionin sääntöjen mukaisesti. Suomessa 36 artikla on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 10 ja 11 §:ssä. Lisäksi tässä laissa ehdotetaan asianmukaiset muutokset kansalliseen lainsäädäntöön muiden direktiivin taajuuksien käyttöoikeuksien myöntämiseen liittyvien säännösten osalta.

Direktiivin 38 artiklassa säädetään yhdenmukaistamismenettelyistä. Artiklassa säädetään komission toimivaltuuksista antaa suosituksia tai täytäntöönpanosäädöksiä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että suositukset otetaan mahdollisimman tarkasti huomioon. Mikäli suositusta ei noudateta, asiasta on ilmoitettava komissiolle ja perusteltava kanta. Artiklassa säädetään pääasiassa komissiota kokevista velvoitteista, jotka eivät edellytä kansallista lainsäädäntöä.

Teledirektiivin asennusoikeuksia koskevan 43 artiklan 1 kohdan mukaisesti asennusoikeuksia myöntävien kansallisten viranomaisten on kohdeltava niin yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja kuin yksityisiä verkkoja tarjoavia yrityksiä asennusoikeuksia haettaessa yksinkertaisia, tehokkaita, avoimia ja yleisesti saatavilla olevia menettelyjä noudattaen. Toimivaltaisten viranomaisten on lisäksi noudatettava avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita liittäessään ehtoja tällaisiin oikeuksiin. Direktiivin edellytysten voidaan katsoa toteutuvan jo nykyisellään hallinnon yleislakien säännösten kautta. Lisäksi artiklan 2 kohta on jo toimeenpantu sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 302 §:n 2 momentissa. Sen mukaisesti valtioneuvoston on varmistettava, että teleyritysten sääntelytoimintaan ja valtioneuvoston omistajuuteen tai päätäntävaltaan liittyvä toiminta erotetaan toisistaan rakenteellisesti tehokkaalla tavalla.

Teledirektiivin 44 artikla koskee verkkoelementtien ja liitännäistoimintojen rinnakkain sijoittamista ja yhteiskäyttöä sähköisten viestintäverkkojen tarjoajien osalta. Artikla on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 58 ja 310 §:ssä.

Direktiivin 42 artiklassa säädetään radiotaajuuksien käyttöoikeutta koskevista maksuista. Maksujen on oltava avoimia, syrjimättömiä ja tavoitteeseen nähden oikeasuhteisia. Maksut on asetettava sellaiselle tasolle, jolla varmistetaan radiotaajuuksien tehokas käyttö. Taajuuksien käyttöön liittyvistä maksuista säädetään jo nyt sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 11 ja 286-288 §:ssä. Taajuuksien käyttöön liittyvistä maksuista säädetään lisäksi liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa hallinnollisista taajuusmaksuista ja Liikenne- ja viestintäviraston taajuushallinnollisista suoritteista perittävistä muista maksuista (1150/2018). Lisäksi maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992) sekä perustuslain 81 §:ssä.

Direktiivin 45 artiklassa säädetään radiotaajuuksien hallinnoinnista. Artiklan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on radiotaajuuksia myöntäessään sovellettava puolueettomia, avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhtaisia perusteita. Jäsenvaltioiden on muun muassa pyrittävä varmistamaan alueellaan laadukkaat ja nopeat langattomat laajakaistayhteydet. Suurin osa 45 artiklan 2 kohdan taajuuspoliittisista tavoitteista on varmistettu muilla direktiivin säännöksillä, eikä kohta edellytä erikseen kansallista lainsäädäntöä.

Direktiivin 45 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat sallia harmonisoitujen taajuuksien vaihtoehtoisen käytön, jos asiasta on kuultu julkisesti, vaihtoehtoinen käyttö ei estä tai haittaa taajuuksien saatavuutta tai käyttöä muissa jäsenvaltioissa ja jäsenvaltio ottaa asianmukaisesti huomioon radiotaajuuksien yhdenmukaistetusta käytöstä unionissa saatavat mittakaavaedut. Säännökset on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 43 ja 95 §:ssä sekä 96 §:n 6 momentissa ja valtioneuvoston asetuksessa taajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta (1246/2014), jäljempänä taajuusasetus, jossa säädetään siitä, mihin käyttötarkoituksen tiettyjä radiotaajuuksia voidaan käyttää.

Artiklan 3 kohdan mukaan päätöksiä vaihtoehtoisen käytön sallimisesta on tarkasteltava säännöllisesti tai heti kun mahdollinen käyttäjä esittää asiaa koskevan pyynnön. Säännös on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 95 §:n 3 momentissa.

Direktiivin 45 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähköisille viestintäpalveluille varattuja taajuuksia voidaan käyttää teknologianeutraalisti. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin määrätä teknologioihin liittyviä rajoituksia silloin, kun se on tarpeen haitallisten häiriöiden välttämiseksi, kansaterveyden suojelemiseksi, palvelun teknisen laadun varmistamiseksi ja radiotaajuuksien yhteiskäytön sekä taajuuksien tehokkaan käytön varmistamiseksi. Jäsenvaltiot voivat määrätä rajoituksia myös yleisen edun mukaisten tavoitteiden kuten ihmishengen turvaamisen ja kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden edistämiseksi. Säännökset on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 95 §:n 2 momentissa ja 96 §:n 4 momentissa.

Direktiivin 45 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisissa radiotaajuussuunnitelmissa unionin oikeuden mukaisesti sähköisille viestintäpalveluille avoimiksi julistetuilla radiotaajuuksilla voidaan tarjota kaiken tyyppisiä sähköisiä viestintäpalveluja. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin määrätä tarjottavien sähköisten viestintäpalvelujen oikeasuhtaisia ja syrjimättömiä rajoituksia. Toimenpiteet, jotka edellyttävät sähköisen viestintäpalvelun tarjoamista tietyllä sähköisille viestintäpalveluille avoimella taajuusalueella, on perusteltava, jotta voidaan varmistaa jäsenvaltioiden unionin lainsäädännön mukaisesti vahvistaman yleisen edun mukaisen tavoitteen saavuttaminen. Näihin kuuluvat esimerkiksi ihmishengen turvaaminen, sosiaalisen, alueellisen tai maantieteellisen yhteenkuuluvuuden edistäminen, radiotaajuuksien tehottoman käytön välttäminen tai kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistäminen kuten radio- ja televisiopalvelujen tarjoaminen. Toimenpiteeseen, jolla kielletään minkään muun sähköisen viestintäpalvelun tarjoaminen tietyllä taajuusalueella, voidaan ryhtyä ainoastaan silloin kun se on perusteltavissa tarpeella

suojata ihmishengen turvaamiseen liittyviä palveluja. Jäsenvaltiot voivat poikkeuksellisesti myös laajentaa tällaista toimenpidettä jäsenvaltioiden unionin oikeuden mukaisesti määrittelemien muiden yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Säännökset on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 95 §:n 2 momentissa ja 96 §:n 4 momentissa.

Direktiivin 6 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on tarkasteltava säännöllisesti uudelleen 4 ja 5 kohdassa tarkoitettujen rajoitusten tarpeellisuutta. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 95 §:n mukaan valtioneuvoston on tarkasteltava taajuussuunnitelmaa uudelleen esimerkiksi perustellusta pyynnöstä. Sekä verkkotoimiluvat että radioluvat myönnetään määräajaksi. Lain 17 §:n mukaan verkkotoimilupaa voidaan muuttaa sekä toimiluvanhaltijan hakemuksesta, että valtioneuvoston aloitteesta. Edellä mainituin perustein säännös ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Direktiivin 46 artiklassa säädetään yksittäisistä taajuuksien käyttöoikeuksista eli verkkotoimiluvista. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on rajoitettava yksittäisten toimilupien myöntäminen tiettyihin tilanteisiin, joissa yksittäiset oikeudet ovat tarpeen suhteessa taajuuksien kysyntään. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 6 §:ssä. Suomessa verkkotoimilupia koskevan sääntelyn perusteena on taajuuksien niukkuus.

Jäsenvaltioiden on 46 artiklan mukaan valittava toimilupien myöntämiseen parhaiten sopiva järjestely. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 1 ja 8 §:ssä.

Jäsenvaltioiden on 46 artiklan mukaan pyrittävä minimoimaan radiotaajuuksien käyttöä koskevat rajoitukset ottamalla asianmukaisesti huomioon myös haitallisten häiriöiden hallitseminen. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 1 §:ssä, 3 §:n 2a kohdassa, 39 §:ssä sekä 42 §:n 1 momentissa, 277, 317 ja 329 §:ssä.

Direktiivin 46 artiklan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että radiotaajuuksien yhteiskäyttöä koskevat ehdot esitetään selvästi silloin kun radiotaajuuksien käyttöoikeuksien määrää ei ole rajoitettu. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 42 §:ssä, 96 §:n 6 momentissa ja 39 §:n 3 momentin nojalla annetussa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä 15 luvasta vapaiden radiolähettimien yhteistaajuuksista ja käytöstä.

Direktiivin 47 artiklan 1 kohdassa säädetään toimilupaehdoista. Artiklan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on liitettävä taajuuksien käyttöoikeuksiin ehtoja sen varmistamiseksi, että niitä käytetään tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti. Ehdot on selkeästi määriteltävä ennen toimilupien myöntämistä. Toimivaltaisten viranomaisten on hyvissä ajoin ja avoimesti kuultava osallisia asiasta. Säännökset on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 16 ja 42 §:ssä ja 310 §:n 1 momentin 1 kohdassa. Artiklan 2 kohdassa on lueteltu ehtoja, joita toimivaltaiset viranomaiset voivat taajuuksien tehokkaan ja toimivan käytön tai kattavuuden varmistamiseksi asettaa. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 16 §:n 3 momentissa.

Direktiivin 48 artiklassa säädetään verkkotoimilupien myöntämisestä. Artiklan mukaan myöntämismenettelyjen ja myöntämisen perusteiden on oltava avoimia, puolueettomia, läpinäkyviä, syrjimättömiä ja oikeasuhtaisia. Toimivaltaisten viranomaisten on voitava pyytää hakijoilta kaikki tarvittavat tiedot. Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä asiasta asianmukaisesti perusteltu päätös. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava, voiko oikeuksien haltija siirtää tai vuokrata kyseiset oikeudet. Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä päätös säädetyssä määräajassa. Säännökset on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 10, 11, 16, 18, 20 ja 315 §:ssä sekä hallintolain (434/2003) 7 luvussa. Lisäksi hallintolain 2 luvussa säädetään hyvän hallinnon perusteista. Hallintolain 6 §:ssä säädetään suomalaisen hallinnon keskeiset oikeusperiaatteet, joiden mukaan viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden ja viranomaisen on kohdeltava kaikkia tasapuolisesti.

Direktiivin 52 artiklan 1 kohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on edistettävä kilpailua radiotaajuuksien käyttöoikeuksia myöntäessään. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 1 §:ssä, 10 §:n 3 momentissa, 11 §:n 3 momentissa ja 47 §:n 2 momentissa. Artiklan 2 kohdan mukaan toimivaltainen viranomainen voi myös rajoittaa myönnettävien taajuuksien määrää. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 7 §:n 1 momentissa, 95 §:n 3 momentissa ja 11 §:n 3 momentissa sekä 41 §:n 4 momentissa.

Direktiivin 52 artiklan 2 kohdan mukaan toimivaltainen viranomainen voi liittää käyttöoikeuksiin ehtoja. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 16 ja 42 §:ssä. Artiklan mukaan toimivaltainen viranomainen voi varata tietyn osan taajuuksista uusille tulokkaille, jos se katsotaan tarpeelliseksi. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 10 §:n 3 momentissa ja 11 §:n 3 momentissa. Artiklan mukaan toimivaltainen viranomainen voi olla myöntämättä uusia käyttöoikeuksia tai asettaa edellytyksiä käyttöoikeuksien myöntämiselle, jotta vältetään kilpailun vääristyminen tai taajuuksien kasautuminen. Säännös on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 7 §:n 1 momentissa, 10 §:n 3 momentissa ja 11 §:n 3 momentissa.

Direktiivin 52 artiklan mukaan toimivaltainen viranomainen voi kilpailun edistämiseksi estää radiotaajuuksien käyttöoikeuksien siirron ja tehdä käyttöoikeuksiin muutoksia. Säännökset on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 18 §:n 2 ja 6 momentissa sekä 17 §:ssä.

Direktiivin 54 artiklassa säädetään eräiden 5G –verkkojen rakentamiseen soveltuvien taajuuksien käyttöönoton aikataulusta Euroopan unionissa. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden tulee 31 päivään joulukuuta 2020 mennessä mahdollistaa 5G –verkkojen käyttöönottamiseksi taajuusalueen 3,4-3,8 gigahertsin käyttö sekä mahdollistaa vähintään 1 gigahertsin käyttö taajuuskaistalla 24,25-27,5 gigahertsiä edellyttäen, että markkinoilla on kysyntää.

Valtioneuvosto myönsi verkkotoimiluvat niin sanotulle 3,5 gigahertsin taajuusalueelle syksyllä 2018 ja verkkojen rakentaminen alkoi vuoden 2019 alussa. Lisäksi taajuusalueesta on säädetty taajuusasetuksen 9 §:ssä sekä valtioneuvoston asetuksessa radiotaajuuksien huutokaupasta taajuusalueella 3410-3800 megahertsiä (532/2018). Valtioneuvosto tulee myöntämään toimiluvat niin sanotulle 26 gigahertsin taajuusalueelle vuoden 2020 kesällä. Valtioneuvosto tulee antamaan tarvittavat taajuushuutokauppaa koskevat asetukset sekä tekemään taajuusasetukseen taajuusaluetta koskevat lisäykset ennen verkkotoimilupien myöntämistä.

Direktiivin 55 artiklan mukaan jäsenvaltion on yleisvaltuutuksen sijasta yksittäisiä taajuuksien käyttöoikeuksia eli verkkotoimilupia myöntäessään ilmoitettava käyttöoikeuksien määrän rajoittamisen syyt ja tarkasteltava tarvittaessa asiaa uudelleen sekä annettava kaikille asianomaisille osapuolille mahdollisuus esittää näkemyksensä. Säännös on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 7 §:n 1 momentissa, 11 §:n 3 momentissa, 43 ja 95 §:ssä sekä 310 §:n 1 momentissa. Lisäksi asiasta säädetään hallintolain (434/2003) 7 luvussa.

Direktiivin 55 artiklan mukaan jäsenvaltion on määriteltävä selkeästi käytettävän toimilupamenettelyn tavoitteet. Jäsenvaltio voi asettaa valintamenettelyn tavoitteiksi esimerkiksi laajakaistapalvelujen kattavuuden parantamisen, palvelun laadun varmistamisen, taajuuksien tehokkaan käytön edistämisen ja innovaatioiden i ja liiketoiminnan kehittämisen edistämisen. Toimivaltaisen viranomaisen on perusteltava valintamenettelyn valinta ja julkaistava mahdollinen päätös valitusta valintamenettelystä ja siihen liittyvistä säännöistä sekä taajuuksien käyttöoikeuteen liitettävät ehdot. Säännökset on jo saatettu voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 1 §:ssä, 7 §:n 1 momentissa ja 310 §:n 1 momentissa sekä hallintolain 44 §:ssä. Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää aina ennen toimilupien haettavaksi julistamista lausunnot luonnoksesta hakuilmoitukseksi, joka sisältää myös suunnitellun hakumenettelyn. Luonnos hakuilmoituseksi sisältää myös myönnettävien toimilupien ehdot.

Direktiivin 55 artiklan mukaan jäsenvaltion on valintamenettelystä päätettyään kehotettava tekemään käyttöoikeushakemuksia. Jäsenvaltion on aloitettava menettely käyttöoikeuksien myöntämiseksi, jos taajuuksia voidaan myöntää lisää. Säännökset on jo saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 7 §:n 1 momentissa. Jäsenvaltioiden on artiklan mukaan myönnettävä oikeudet käyttäen valintaperusteita ja valintamenettelyjä, jotka ovat puolueettomia, avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhtaisia. Jäsenvaltiot voivat pidentää toimiluvan myöntämiselle varattua kuuden viikon enimmäisaikaa enintään kahdeksalla kuukaudella. Säännökset on jo saatettu voimaan hallintolain 6 §:ssä ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 10, 11, 40 ja 41 §:ssä.

Teledirektiivin 56 artikla koskee langattomien lähiverkkojen käyttöoikeuksia. Artiklan mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten on mahdollistettava käyttöoikeuden tarjoaminen. Jos tällainen toiminta ei ole osa taloudellista toimintaa tai on taloudellisen toiminnan tai julkisen palvelun oheispalvelu, ei direktiivin 12 artiklan mukaista yleisvaltuutusta edellytetä. Direktiivin 56 artiklan mukaan viranomaiset eivät saa estää yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajia antamasta yleisölle käyttöoikeutta verkkoihinsa. Artiklassa kiellettyjä, viranomaisten taholta asetettuja käyttöoikeuden rajoituksia ei voida voimassa olevan lainsäädännön nojalla asettaa. Direktiivin 56 artiklan tarkoittama käyttöoikeuden tarjoaminen jää myös lain sähköisen viestinnän palveluista 4 §:n mukaisen teletoimintailmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle, koska lain 4 § 2 momentin mukaisesti ilmoitusta ei tarvitse tehdä toiminnasta, joka on kestoltaan lyhytaikaista tai muuten merkitykseltään vähäistä. Tyypillisesti lyhytaikaisena tai merkitykseltään vähäisenä toimintana voidaan pitää langattoman lähiverkon käyttöoikeuden tarjoamista esimerkiksi ravintolassa, kauppakeskuksessa tai muussa yleisölle avoimessa rakennuksessa taikka julkisessa kulkuvälineessä. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 4 § 3 momentin mukaisesti liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaista toimintaa on pidettävä lyhytaikaisena tai merkitykseltään vähäisenä. Kyseistä asetuksenantovaltuutta ei ole käytetty.

Teledirektiivin 58 artiklassa säädetään sähkömagneettisia kenttiä koskevista teknisistä määräyksistä, jonka mukaisesti teknisten määräyksien direktiivin (2015/1535) mukaisia menettelyitä tulee soveltaa jäsenvaltioiden toimenpide-ehdotuksiin, jossa asetettaisiin pienalueen langattomien liityntäpisteiden käyttöön erilaiset vaatimukset sähkömagneettisten kenttien suhteen kuin suosituksessa 1999/519/EY. Teknisten määräysten ilmoittamisdirektiivi on Suomessa pantu täytäntöön ohjeistuksella, jonka mukaisesti jäsenvaltioilla on velvollisuus ilmoittaa teknisiä määräyksiä sisältävistä tuotteita ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevista lainsäädäntöluonnoksista komissiolle ja muille jäsenvaltioille etukäteen.

Kansalliset muutostarpeet

Radiotaajuuksia edellyttävän yleisen teletoiminnan harjoittaminen edellyttää lain mukaan valtioneuvoston myöntämän verkkotoimiluvan. Joissakin tapauksissa toiminta on kuitenkin mittakaavaltaan sellaista, että toiminnan harjoittaminen pelkän Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän radioluvan nojalla olisi perusteltua. Lakiin ehdotetaan muutosta, jonka mukaan vähäistä ja paikallista teletoimintaa rajatulla maantieteellisellä alueella voisi harjoittaa viraston myöntämän radioluvan nojalla.

Suomessa järjestetyissä taajuushuutokaupoissa on toistaiseksi käytetty vain yhtä huutokauppamallia. Verkkotoimilupien huutokauppaamista koskevaa säännöstä ehdotetaan selkeytettäväksi siten, että mahdollistetaan tulevaisuudessa erilaisten huutokauppamallien käyttäminen.

Suomalaisissa taajuushuutokaupoissa huutokauppaan osallistuvien yritysten osallistumistiedot ovat olleet salassa pidettäviä. Koska osallistujien salassa pitäminen ei ole vaikuttanut säännöksen tavoitteiden toteutumiseen ja tiedot ovat olleet helposti pääteltävissä, ehdotetaan tästä salassapitosäännöksestä luopumista. Muita huutokauppaa koskevia salassapitosäännöksiä ei ehdoteta muutettaviksi.

Jotta huutokaupassa taajuuksia voittaneet toimiluvanhaltijat saisivat taajuudet käyttöönsä mahdollisimman pian toimilupakauden alkaessa, tulisi lakia muuttaa siten, että huutokaupatuista verkkotoimiluvista maksettavan toimilupamaksun ensimmäinen erä voitaisiin periä jo ennen toimilupakauden alkamista. Nykyisin toimilupamaksu voidaan periä vasta toimilupakauden alettua, mikä on vaikeuttanut toiminnan mahdollistavan radioluvan myöntämistä heti toimilupakauden alusta.

Valtioneuvostolla on laaja harkintavalta niukkojen taajuusresurssien vuoksi myönnettävien verkkotoimilupien ehtoja asettaessaan. Selvyyden vuoksi verkkotoimilupiin ehdotetaan lisättäväksi säännös matkaviestinverkon verkkoteknistä yhteysnopeutta koskevasta ehdosta. Muutoksella voitaisiin tarvittaessa varmistaa, että verkkotoimiluvan peittoalueella viestintäpalvelujen tarjoajan olisi mahdollista tarjota loppukäyttäjälle tiettyä yhteysnopeutta jota matkaviestinverkon tulisi teknisesti kyetä siirtämään. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi voida antaa määräyksiä, jotka koskevat viestintäverkon peittoalueen teknistä määrittämistä, jotta verkkotoimiluvan ehdoissa määrätyt verkkojen maantieteelliset tai väestöpeittoalueet voitaisiin määritellä yhdenmukaisten menettelyiden ja kriteerien perusteella. Määrittelyllä ohjataan teleyrityksiä viestintäverkkojen rakentamisessa vaaditun peittoalueen osalta. Peittoalueen määrittelykriteereitä voitaisiin soveltaa myös verkkotoimilupien peittoalue-ehtojen valvonnassa.

Yksinomaan puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen käytössä olevien radiolähettimien luvanvaraisuus sidottaisiin tällaiseen käyttöön osoitetuille taajuusalueille. Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen radiolähettimet olisivat ehdotetusta muutoksesta huolimatta kuitenkin valtaosin vapautettu radioluvasta ja muutos selkeyttäisi erilaisten laitteiden luvanvaraisuuden tilannetta.

Valtioneuvoston tulisi voida myöntää liikenne- ja viestintäviraston sijasta radiolupa sellaisissa tilanteissa, joissa on syytä epäillä luvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Myös muu kuin toimiluvanvaraiseen teletoimintaan liittyvä radioviestintä voi olla merkittävää viestintää, jonka varmuus ja turvallisuus on tärkeää tietoyhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta.

Velvollisuus myöntää taajuusvaraus hakemuksetta esitetään poistettavaksi analogisen radiotoiminnan harjoittamisen osalta, koska tarvittavat taajuudet varataan toimiluvanhaltijan käyttöön jo myönnettäessä toiminnan harjoittamiseen tarvittava ohjelmistotoimilupa, jossa määrätään taajuuskokonaisuudet, joilla radiotoimintaa voi harjoittaa.

Liikenne- ja viestintäviraston tulisi voida edistää taajuuksien käytön tehokkuutta ja taajuuksien yhteiskäyttöä sallimalla perustellusta syystä valtioneuvoston asetuksessa säädetylle taajuusalueelle myös muuta kuin sen käyttötarkoituksen mukaista radioviestintää, jos se ei vähäistä enempää ra-joita taajuusalueen käyttöä sen ensisijaisiin käyttötarkoituksiin tai aiheuta sille haitallisia häiriöitä. Muutos lieventäisi hieman voimassa olevia rajoitteita taajuuksien yhteiskäytölle.

Meriradioviestinnän pätevyystodistuksen ja kelpoisuustodistuksen saamista koskevat muutosehdotukset perustuvat kansainvälisen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan vuoden 1978 yleissopimuksen vaatimuksiin, jotka koskevat laivaväen terveys- ja ikävaatimuksia. Ehdotetut muutokset koskisivat vain hakijaa, joka hakee pätevyystodistusta sen vuoksi, että hänen on tarkoitus toimia kansainvälisessä liikenteessä olevan kauppa-aluksen turvallisuusradioviestintään tarkoitetun radiolähettimen käyttäjänä.

3.5 Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

Viestintämarkkinoiden huomattavan markkinavoiman (HMV) sääntelyn ja muuhun kuin huomattavaan markkinavoimaan perustuvan käyttöoikeussääntelyn tavoitteena on turvata tehokkaat viestintämarkkinat edistämällä teleyritysten välistä kilpailua sekä poistamalla kilpailun esteitä pitkällä tähtäimellä. Sääntelyllä voidaan turvata edellytykset uusien palveluntarjoajien markkinoille tuloon ja turvata viestintäverkkojen tasapuolinen ja kohtuullinen hinnoittelu. Markkinoille pääsyn helpottamisen lisäksi kilpailuun perustuvat viestintämarkkinat luovat paineita kehittää uusia palveluita, joka näkyy loppukäyttäjälle hintojen alenemisena ja laadun parantumisena. Huomattavan markkinavoiman sääntely ja muut käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet on tarkoitettu kuitenkin vain niihin tilanteisiin, joissa markkinoilla on erityisiä kilpailuongelmia, joiden ratkaisemiseen yleinen kilpailuoikeus ei riitä ja poikkeuksellinen sääntely on tarpeen. Huomattavan markkinavoiman sääntely on luonteeltaan ennakkosääntelyä, ja se perustuu pääosin EU-sääntelyyn. Huomattavan markkinavoiman sääntely kohdistuu ensisijaisesti tukkumarkkinoihin, mutta sen vaikutukset ulottuvat kilpailun lisääntymiseen vähittäismarkkinoilla. Poikkeuksellisissa tilanteissa huomattavan markkinavoiman sääntelyä voidaan asettaa myös vähittäismarkkinoille.

Huomattavan markkinavoiman päätökset perustuvat markkinamäärittelyn perusteella tehtäviin markkina-analyyseihin. Voimassaolevan lain 52 §:n mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston on säännöllisin väliajoin tehtävä markkina-analyysi merkityksellisiksi määritellyistä tukku- ja vähittäismarkkinoista. Markkinamäärittelyt perustuvat Euroopan komission suosituksiin. Viimeisin komission suositus merkityksellisistä markkinoista on vuodelta 2014 (EUVL L 295, 11.10.2014 s.79). Ennakkosääntelyn alaan voidaan kuitenkin sisällyttää myös muut sellaiset markkinat, joilla on suuria ja pysyväisluonteisia, oikeudellisia tai sääntelyyn liittyviä esteitä markkinoille pääsyyn tai markkinat, joiden rakenne ei ole omiaan johtamaan todelliseen kilpailuun, kun otetaan huomioon kilpailun tila markkinoille pääsyn esteen taustalle sekä markkinat, joilla kilpailuoikeuden soveltaminen ei riitä korjaamaan todettuja markkinahäiriöitä. Lain 52 §:n nojalla Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään määrättävä yritys huomattavan markkinavoiman yritykseksi, jos sillä on markkina-analyysin perusteella havaittu olevan markkinoilla yksin tai yhdessä muiden kanssa sellaista taloudellista vaikutusvaltaa, jonka turvin se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista, kuluttajista tai muista käyttäjistä. Päätöstä huomattavasta markkinavoimasta on muutettava, mikäli kilpailutilanteessa havaitaan tapahtuvan merkityksellisiä muutoksia. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa tehokkaan kilpailun varmistamiseksi lain 53 ja 54 §:n mukaisilla päätöksillä velvollisuuksia sekä tukkumarkkinoilla että poikkeuksellisesti myös vähittäismarkkinoilla toimiville huomattavan markkinavoiman yrityksille.

Lain 55 §:n nojalla voidaan asettaa velvollisuuksia myös muun kuin huomattavan markkinavoiman aseman perusteella. Liikenne- ja viestintävirasto voi esimerkiksi tarvittaessa asettaa teleyrityksille käyttöoikeuden luovutusta tai yhteenliittämistä koskevia velvollisuuksia. Asetettujen velvollisuuksien on oltava puolueettomia, avoimia, oikeasuhtaisia ja syrjimättömiä.

Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvistä velvollisuuksista säädetään lain 8 ja 9 luvuissa. Lain 56 §:n mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden luovuttaa kohtuulliseksi katsottava käyttöoikeus viestintäverkkoon taikka viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyvään liitännäistoimintoon tai -palveluun. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa käyttöoikeuden luovutukseen liittyviä velvollisuuksia myös muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella lain 57 §:n mukaisesti.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa yhteenliittämistä koskevia velvollisuuksia sen varmistamiseksi, että käyttäjät pääsevät toisen teleyrityksen viestintäverkkoon ja viestintäpalveluihin. Yhteenliittämisellä tarkoitetaan sekä aineellista että toiminnallista yhteenliittämistä.

Käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen voidaan liittää myös muun muassa teknisiä, syrjimättömyys-, avoimuus- tai hinnoitteluvelvollisuuksia sekä kirjanpitoon liittyviä velvollisuuksia. Liikenne- ja viestintäviraston

toimivallasta asettaa teknisisiä velvollisuuksia, syrjimättömyysvelvollisuuksia ja avoimuusvelvollisuuksia säädetään lain 67–69 §:ssä. Lisäksi huomattavan markkinavoiman yritystä voidaan velvoittaa eriyttämään kirjanpidossa säännelty toiminta teleyrityksen muusta palvelun tarjonnasta, jos se on tarpeen syrjimättömyysvelvollisuuden valvomiseksi. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa myös käyttöoikeuteen ja yhteenliittämiseen liittyvään hinnoitteluun velvollisuuksia niin huomattavan markkinavoiman perusteella kuin muullakin perusteella. Liikenne- ja viestintäviraston toimivallasta asettaa hinnoitteluvelvollisuuksia säädetään 71 §:ssä. Teleyritykselle voidaan tarvittaessa asettaa 73 §:n mukainen velvollisuus osoittaa kustannussuuntanut tai syrjimätön hinnoittelu. Hinnoitteluvelvollisuuden valvomisen toteutumiseksi Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa yritykselle velvollisuuden käyttää kustannuslaskentajärjestelmää, jota valvomaan yrityksen tulee valita tilintarkastuslaissa tarkoitettu tilintarkastaja. Huomattavan markkinavoiman yritykselle voidaan asettaa myös toiminnallinen eriyttämisvelvollisuus 76 §:n mukaisesti, jos kyseisen verkkopalvelun markkinoilla on havaittu merkittäviä ja pysyviä markkinahäiriöitä, eikä huomattavan markkinavoiman perusteella asetetuilla velvollisuuksilla ole ollut vaikutusta markkinoiden kilpailutilanteeseen.

Liikenne- ja viestintäviraston on varattava komissiolle ja BERECille tilaisuus antaa lausuntonsa markkinamäärittelystä, markkina-analyysista, huomattavasta markkinavoimasta sekä yritykselle asetettavista velvollisuuksista lain 82 ja 83 §:n mukaan. Laissa säädetään, missä tapauksissa Euroopan komissiolla on veto-oikeus Liikenne- ja viestintäviraston päätöksiin.

Liikenne- ja viestintävirasto on tällä hetkellä määrännyt huomattavan markkinavoiman yrityksiä ja asettanut velvollisuuksia laajakaistapalvelujen, matkaviestinverkkoon ja kiinteään verkkoon laskevan puheliikenteen sekä televisio- ja radiolähetyspalvelujen tukkumarkkinoilla. Puhepalveluihin liittyviä velvollisuuksia on asetettu kiinteän verkon laskevan puheliikenteen yhteenliittämiseen ja hinnoitteluun liittyen sekä matkaviestinverkon laskevan liikenteen yhteenliittämiseen, hinnoitteluun ja tietojen julkaisuun liittyen. Laajakaistapalvelujen tukkumarkkinoilla yrityksille on asetettu vuokraus-, hinnoittelu-, syrjimättömyys-, avoimuus- ja tietojen julkaisuvelvollisuuksia. Televisio- ja radiolähetyspalveluiden osalta velvollisuudet koskevat antennipaikkaan- ja kapasiteettiin pääsyä etukäteen asetetuin enimmäishinnoin, televisiolähetyspalveluiden kustannussuuntautuneisuutta sekä radiolähetyspalveluiden toimitusehtojen ja hinnaston julkaisua. Liikenne- ja viestintävirasto julkaisee päätökset huomattavasta markkinavoimasta internetsivuillaan[28].

Teledirektiivin säännökset, jotka edellyttävät uutta sääntelyä

Teledirektiivi edellyttää useita muutoksia voimassa olevaan käyttöoikeuksia ja yhteenliittämistä koskevaan kansalliseen sääntelyyn sekä muutamia täysin uusia säännöksiä.

Teledirektiivin 22 artiklassa säädetään kansalliselle sääntelyviranomaiselle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle velvollisuus laatia säännöllisin väliajoin maantieteellisiä kartoituksia viestintäverkkojen kattavuudesta. Artiklassa tarkoitettuihin kartoituksiin on mahdollista sisällyttää myös ennuste laajakaistaverkkojen tulevasta kattavuudesta sekä nimetä alueita, joille yksikään yritys tai viranomainen ei ole ottanut käyttöön tai suunnittele ottavansa käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoa.

Direktiivin 32 ja 33 artiklasta säädetään yhteistyöstä, jota kansallisen sääntelyviranomaisen on tehtävä komission, BERECin ja muiden jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten kanssa. Artiklat edellyttävät muutamia täs-

[28] Liikenne- ja viestintävirasto, HMV-päätökset: HMV-päätökset

mennyksiä kansalliseen lainsäädäntöön liittyen esimerkiksi niiden soveltamiseen myös muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavien velvollisuuksien asettamiseen, komission veto-oikeuden laajentamiseen sekä toisen jäsenvaltion sääntelyviranomaisen kanssa yhteistyössä laaditun markkinamäärittelyn tai päätösluonnoksen osalta.

Direktiivin 61 artiklassa säädetään velvollisuuksista, joita on mahdollista asettaa yrityksille muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella. Uusina velvollisuuksina kansallinen sääntelyviranomainen voisi jatkossa asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden 61 artiklan 1 c kohdan mukaisesti tehdä numeroista riippumattomista henkilöiden välisistä viestintäpalveluista yhteentoimivia, 61 artiklan 3 kohdan mukaisesti myöntää käyttöoikeus talojen sisäverkkoihin myös muille kuin teleyrityksille sekä 61 artiklan 4 kohdan mukaisesti langattomien sähköisen viestintäpalveluiden tarjoamiseen käytettävän passiivisen tai aktiivisen infrastruktuurin yhteiskäytöstä sekä verkkovierailun käyttöoikeuksia koskevista sopimuksista.

Direktiivin 65 ja 66 artikla sisältää säännökset valtioiden rajat ylittävien markkinoiden ja kysynnän määrittelemiseksi noudatettavasta menettelystä. Kansallinen laki sisältää jo tällä hetkellä säännöksen valtioiden rajat ylittävien markkinoiden määrittelystä, mutta direktiivin artiklat edellyttävät muutoksia kansalliseen lakiin.

Direktiivin 67 artikla aiheuttaa muutoksia kansallisen lain markkina-analyysissa noudatettavaa menettelyä koskeviin säännöksiin. Merkittävin artiklan aiheuttama muutos on artiklan 5 kohdan mukainen markkina-analyysien syklin pidentäminen aiemmin määrittelemättömien markkinoiden osalta kolmeen vuoteen ja aiemmin määriteltyjen markkinoiden osalta viiteen vuoteen.

Avoimuusvelvollisuuksia koskeva 69 artikla aiheuttaa ainoastaan pieniä muutoksia kansalliseen 69 §:ään.

Kirjanpidon erillisyyttä koskevaa velvollisuutta koskeva 71 artikla ja hintavalvontaa ja kustannuslaskentaa koskevia velvollisuuksia koskeva 74 artikla edellyttävät muutoksia kansallisiin hinnoittelua koskeviin säännöksiin. Muutoksia näihin säännöksiin edellyttää lisäksi markkina-analyysin syklien muuttaminen.

Muutoksia kansalliseen lakiin aiheuttaa käyttöoikeuden luovutukseen liittyviä velvollisuuksia koskeva 72 ja 73 artikla, jossa säädetään etusija passiiviseen infrastruktuuriin asetettaville velvollisuuksille. Direktiivin säännökset edellyttävät kansalliseen käyttöoikeusvelvollisuussääntelyyn myös muita muutoksia.

Direktiivin 75 artiklan mukaan laskevan liikenteen hinnoitteluun sovelletaan jatkossa pääsääntöisesti yhteiseurooppalaista hintasääntelyä. Säännös edellyttää muutoksia kansalliseen lakiin.

Direktiivin 78 artiklan mukaisesta omistajanvaihdosta koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta on jo säädökset kansallisessa laissa, mutta direktiivi edellyttää muutamia muutoksia ja tarkennuksia kansalliseen sääntelyyn.

Direktiivin 76 artiklan mukainen mahdollisuus asettaa teleyritysten väliset yhteisinvestointisopimukset sitoviksi, 79 artiklan mukainen sitoumusmenettely, 80 artiklan mukainen sääntely ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivista huomattavan markkinavoiman yrityksistä sekä 81 artiklan mukainen sääntely aikaisemman infrastruktuurin korvaamisesta edellyttävät täysin uusia säännöksiä lakiin.

Teledirektiivin säännökset, jotka eivät edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia

Suurin osa muutoksista, joita ehdotetaan teledirektiivin vuoksi tehtäväksi Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltaan asettaa yrityksille velvollisuuksia, ovat verrattain yksityiskohtaisia. Tämä tarkoittaa sitä, että merkittävään osaan käyttöoikeussääntelyä esitetään tehtäväksi muutoksia, säilyisi sääntelyn pääperiaatteet kuitenkin samoina.

Teledirektiivin 44 artiklassa säädetään verkkojen rinnakkain sijoittamisesta ja yhteiskäytöstä. Voimassaolevan lain 58 § vastaa sisällöltään direktiivin 44 artiklaa, joten artikla ei edellytä muutoksia kansalliseen lakiin. Koska kaikki muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetetavat velvollisuudet esitetään kerättäväksi uuteen 7 a lukuun, esitetään kansallisen säännöksen siirtämistä sisällöltään samana uuteen 7 a lukuun.

Direktiivin 59 artiklassa rajoitetaan jäsenvaltioiden toimivaltaa asettaa yrityksille rajoituksia käyttöoikeuksiin tai yhteenliittämiseen liittyviin neuvotteluihin. Suomessa ei ole asetettu tällaisia rajoituksia, joten artikla ei edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia. Myös direktiivin 60 artiklassa säädetään yritysten välisistä yhteenliittämistä koskevista neuvotteluista. Kansallisessa lainsäädännössä ovat jo lähes artiklan 1 ja 2 kohtaa vastaavat säännökset 60 §:n 2 momentissa ja 80 §:ssä, ja artiklan 3 kohta sisältää kansallista liikkumavaraa, sillä sen mukaan lainsäädännössä olisi mahdollista vaatia, että yritysten väliset yhteenliittämistä koskevat neuvottelut olisi käytävä puolueettomia välittäjiä käyttäen. Kansallisten kilpailuolosuhteiden ei katsota edellyttävän puolueettomien välittäjien käyttämistä, joten säännös ei edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia.

Direktiivin 62 artikla vastaa sisällöltään voimassaolevan lain 270 ja 271 §:ää, joten se ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Myös huomattavan markkinavoiman yrityksiä koskeva 63 artikla vastaa keskeiseltä sisällöltään lain voimassaolevaa 52 §:ää, joten säännös ei edellytä merkittäviä muutoksia. Artiklalla kuitenkin rajoitetaan niitä velvollisuuksia, joita voidaan asettaa merkityksellisten markkinoiden kanssa tiiviissä yhteydellä oleville markkinoille, joten vastaava rajoitus esitetään tehtäväksi kansallisen lain 53 §:ään.

Direktiivin 64 artikla ei aiheuta merkittäviä muutoksia kansalliseen lakiin. Artiklan 1 ja 2 kohta koskevat komission tehtäviä, joten ne eivät edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia. Markkinamäärittelyä koskeva 3 kohta puolestaan vastaa pääsisällöltään voimassaolevan kansallisen lain 51 §:ää. Kansalliseen säännökseen esitetään kuitenkin lisättäväksi täsmennyksiä siitä, mitä Liikenne- ja viestintäviraston tulee huomioida markkinamäärittelyä tehdessään.

Direktiivin 70 artiklan säännös syrjimättömyysvelvollisuuksista ei aiheuta muutoksia voimassaolevan kansallisen lain syrjimättömyysvelvollisuutta koskevaan 68 §:ään. Myös 71 artikla, joka koskee kirjanpidon erillisyyttä koskevaa velvollisuutta, vastaa sisällöllisesti 70 §:ää ja 77 artikla, joka koskee toimintojen eriyttämistä, vastaa sisällöltään lain 76 §:ää, joten nämä artiklat eivät edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia.

Kansalliset muutostarpeet

Puhelinverkon käytöstä perittävistä korvauksista säädetään lain 65 §:ssä, jonka mukaisesti yhteenliittämisvelvollisen teleyrityksen on hinnoiteltava erikseen nousevan liikenteen ja laskevan liikenteen osalta. Nousevan liikenteen (niin sanottu access-liikenne) osalta teleyrityksen on hinnoiteltava erikseen toiselta teleyritykseltä perittävän korvauksen, kun yhteys muodostetaan 1) ilmaisnumeroon taikka 2) palvelunumeroon tai valtakunnalliseen tilaajanumeroon (entinen termi; yritysnumerot). Valtakunnalliset tilaajanumerot ovat olleet sääntelyn piirissä 1990-luvusta lähtien, jolloin alkuperäisenä ajatuksena oli näiden numeroiden avulla luoda soittajalle mahdollisuus vakiohintaiseen puheluun, josta perittiin ainoastaan kunkin verkon sisäpuhelun hinta ilman kaukopuhelumaksuja.

Yleisen teletoiminnan hintatason laskiessa valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinnat eivät kuitenkaan ole alentuneet ja niistä on muodostunut soittajille kallis puhelutyyppi, jossa soittaja maksaa moninkertaisesti puhelun aiheuttamat todelliset kustannukset. Valtakunnallisia tilaajanumeroita ovat yleisesti myös mobiilivaihteiden kutsunumerot, jolloin käytännössä soittajat maksavat asiakasyritysten puhelinvaihdekulut. Ongelmalliseksi on maksujen suhteen noussut se, että teleyritysten vapaan hinnoittelun myötä kalleimmat valtakunnalliset tilaajanumerot maksavat jopa enemmän kuin esimerkiksi EU:n sisäiset ulkomaanpuhelut. Valtakunnallisiin tilaajanumeroihin sisältyy esimerkiksi valtionhallinnon puhelinnumeroita. Jotta valtakunnalliset tilaajanumerot voisivat kuulua jatkossa normaaleihin puhepaketteihin tai rajattomiin liittymiin, sääntelyä tulisi muuttaa siten, että teleyritykset eivät voisi jatkossa hinnoitella valtakunnallisia tilaajanumeroiden nousevaa liikennettä erikseen muista numeroista.

3.6 Yleispalvelu

Yleispalvelusta säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 12 luvussa. Lain 85§:n mukaan yleispalvelulla tarkoitetaan yleisten puhelinpalveluiden ja tarkoituksenmukaisen internetyhteyden tarjoamista vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa. Liikenne- ja viestintävirasto voi 2 momentin mukaisesti päätöksellään nimetä teleyrityksen yleispalveluyritykseksi tietyllä maantieteellisellä alueella. Nimeämismenettelyn on oltava tehokas, puolueeton, avoin ja syrjimätön. Yleispalveluyritykseksi on nimettävä se yritys, jolla on parhaat edellytykset yleispalvelun tarjontaan. Teledirektiivin myötä nimeämismenettelyssä tulee huomioida myös 22 artiklan mukaiset maantieteelliset kartoitukset.

Lain 86 §:ssä säädetään yleisiä puhelinpalveluja koskevasta yleispalveluvelvollisuudesta tarkemmin, lain 87 §:ssä puolestaan internetyhteyspalvelun osalta. Lain 86 §:n ja 87 §:n mukaisesti yleispalveluyrityksen tulee tarjota edellä mainittuja palveluita kohtuullisella hinnalla käyttäjän tai tilaajaan vakinaiseen sijaintipaikkaan. Esimerkiksi vapaa-ajan asuntoja tämä velvollisuus ei koske.

Yleispalvelu on viimesijainen turvaverkko ja saatavuuden takaaja, mikäli saatavissa ei ole markkinaehtoisia ratkaisuja. Tällä hetkellä yleispalveluyrityksiä on nimetty lähinnä harvaan asutuilla alueilla pohjoisessa Lapissa sekä itärajalla. Virasto huomio nimeämisessä muun muassa markkinatilanteen, palveluiden saatavuuden ja mahdolliset ongelmat sekä teleyritysten taloudelliset edellytykset yleispalvelun tarjontaan eri alueilla (Liikenne- ja viestintäviraston päätös 1029/921/2016). Nykyisen käytännön mukaan ennakollista yleispalveluyrityksen nimeämistä tehdään suhteellisen harvoille alueille. Nykyisen käytännön mukaisesti saatuaan tiedon ongelmatilanteesta, Liikenne- ja viestintävirasto ottaa yhteyttä teleoperaattoreihin siitä, kenellä on parhaat edellytykset hoitaa yhteysongelma ja miten yhteysongelma voidaan hoitaa. Suurin osa ongelmatilanteista ratkeaa tämän menettelyn kautta. Varsinaisten yleispalvelulaajakaistaliittymien määrä on näin ollen hyvin pieni. Sääntely toimii kuitenkin turvaverkkona varmistaen saatavuuden kuluttajalle. Menettely on ollut toimiva ja joustava myös teleyritysten mukaan.

Lisäksi yleispalveluun kuuluu yleisen numeropalvelun ja puhelinluettelopalvelun tarjoaminen, esimerkiksi paperisena tai netissä. Näiden 89§:ssä mainittujen palveluiden osalta käytännön merkitys on kuitenkin vähäinen, sillä näiden osalta yleispalvelupäätöksiä ei ole tehty.

Yleispalvelun tarkoituksenmukainen internetyhteyspalvelun nopeus määritellään 87 §:n mukaisesti liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Asetuksessa tämä nopeus on vuodesta 2015 on ollut 2 megabittiä sekunnissa. Lisäksi yhteydellä on normaalia kaupallisesti tarjottavaa yhteyttä tiukemmat laatuvaatimukset. Edellisen kerran nopeutta tarkasteltiin 2017, yleispalvelun yhteysnopeus pidettiin kuitenkin ennallaan.

Hallitusohjelman mukaisesti tarkoituksenmukaista internetyhteyspalvelun nopeutta nostettaisiin. Tarkoituksena on nostaa yleispalvelulaajakaistan nopeus 5 megabittiä sekunnissa tasolle.

Lain 87§:ää tulee täsmentää myös sen vuoksi, että teledirektiivin artiklassa 84 ja liitteessä V on vahvistettu vähimmäispalvelut, joita yleispalveluun tarjottavan liittymän on tuettava. Näitä palveluita ovat sähköposti, hakukoneet, jotka pystyvät hakemaan ja löytämään kaikenlaista tietoa, verkkopohjaiset perusvälineet koulutukseen, verkkolehdet tai –uutiset, tavaroiden tai palvelujen ostaminen tai tilaaminen verkossa, työnhaku ja työhakuvälineet, ammatillinen verkostoituminen, verkkopankki, sähköisten viranomaispalvelujen käyttö, sosiaalinen media ja pikaviestintä ja vakiolaatuiset puhelut ja videopuhelut.

Yleispalveluyritykselle voidaan valtion varoista lain 93§:n mukaisesti korvata nettokustannuksia, eli niitä palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia, joita yleispalveluyritys ei saa katetuiksi palvelun tuottamilla tuloilla. Yleispalveluyritys voi pyytää nettokustannuslaskentaa Liikenne- ja viestintävirastolta. Laskenta pitää tehdä myös, jos on ilmeistä, että yleispalvelun tarjonta muodostaa yleispalveluyritykselle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen. Nettokustannuslaskentaa ja kustannusten korvaamista ei ole tähän mennessä Suomessa tehty.

Nettokustannusten korvaamisesta säädetään teledirektiivin 89 ja 91 artiklassa. Nettokustannusten laskennan periaatteisiin tulee uudistuneen 91 artiklan 1 kohdan myötä muutoksia. Nettokustannusten laskennan periaatteiden, mukaan lukien yksityiskohtaiset tiedot käytettävistä menetelmistä, tulee olla yleisesti saatavilla. Lisäksi laskelmat tulee yksilöidä vuosikertomuksessa. Tämä tulee huomioida myös kansallisen säädöksen 93 §:ssä.

Erityisryhmien yleispalvelusta säädetään lain yleisiä puhelinpalveluita koskevassa 86 §:ssä. Sen mukaan tarjottavan liittymän on oltava sellainen, että kaikki, myös vammaiset, voivat käyttää hätäpalveluja, soittaa ja vastaanottaa kotimaan ja ulkomaan puheluita sekä käyttää muita tavanomaisia puhelinpalveluja. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin vammaisten erityistarpeista. Valtioneuvoston asetuksessa kuulo-, puhe- ja näkövammaisille tarjottavien yleisten puhelinpalvelujen vähimmäisvaatimuksista (1247/2014) on säädetty, että liittymän tulee mahdollistaa videopuhelu- ja etätulkkauspalvelujen käyttämistä varten internetyhteys, jonka nopeus on saapuvassa ja lähtevässä liikenteessä vähintään 512 kilobittiä sekunnissa.

Erityisryhmien yleispalvelua koskevan sääntelyn merkitys on ollut vähäinen. Erityisryhmiä edustavien järjestöjen, viranomaisten ja teleyritysten tiedossa ei ole erityisryhmille sopivien yhteyksien saatavuuteen liittyviä ongelmia, vaan liittymätarpeet on saatu ratkaistua suoraan teleyritysten kanssa. Edellä mainittua asetusta ei ole näin ollen sovellettu kertaakaan. Sääntely toimii kuitenkin turvaverkkona.

Teledirektiivin säännökset, jotka edellyttävät uutta sääntelyä

Teledirektiivin yleispalvelun saatavuutta koskeva 86 artikla edellyttää lain yleispalvelusääntelyn tarkentamista. Artiklan 5 kohdan mukaan direktiivin mukaiseksi yleispalveluyritykseksi nimetyn yrityksen tulee ilmoittaa kansalliselle sääntelyviranomaiselle ennakkoon, mikäli se luovuttaa koko paikallisliityntäverkkoomaisuutensa tai huomattavan osan siitä erilliselle oikeushenkilölle, jolla on eri omistaja. Viranomainen voi tällöin arvioida verkon luovuttamisen vaikutuksen yleispalvelun tarjoamiseen ja asettaa, muuttaa tai peruuttaa yleispalveluun liittyviä velvollisuuksia. Tällä tarkoitetaan tilannetta, jossa yleispalveluyritys esimerkiksi myisi yleispalveluyhteyden toimittamiseen käytetyn verkkonsa. Kansalliseen yleispalvelusääntelyyn tulee ottaa vastaava uusi säädös.

Teledirektiivin säännökset, jotka eivät edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia

Teledirektiivin 84 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat varmistaa kohtuuhintaisen yleispalvelun myös muualla kuin kiinteässä sijaintipaikassa, jos tätä pidetään tarpeellisena kuluttajien täysipainoisen sosiaalisen ja taloudellisen yhteiskuntaan osallistumisen kannalta. Kohtaa ei esitetä implementoitavaksi kansallisesti. Yleispalvelu on ensi sijassa tarkoitettu kiinteään asuin- tai sijaintipaikkaan. Lisäksi Suomessa vähintään perustason yhteydet ovat kattavia ja kattavuutta on varmistettu esimerkiksi toimilupaehtojen avulla.

Teledirektiivin 85 artiklan 2 kohta koskee vähävaraisten käyttäjien yleispalvelua. Jos jäsenvaltio katsoo, että ääniviestintä- ja laajakaistapalveluiden hintataso ei kansallisten edellytysten perusteella ole kohtuullinen, eikä pienituloisilla kuluttajilla tai kuluttajilla, joilla on sosiaalisia erityistarpeita, ei ole pääsyä palveluihin, voi se varmistaa edellä mainituille kuluttajille kohtuuhintaiset palvelut. Tämä voidaan tehdä joko tuilla tai velvoittamalla teleyrityksiä tarjoamaan erillisiä hintavaihtoehtoja tai -paketteja. Markkinoiden vääristyminen tulee kuitenkin artiklan 4 kohdan mukaisesti minimoida.

Direktiivin resitaalissa 219 on esitetty, että jäsenvaltiot voivat myöntää pienituloisille tai sosiaalisia erityistarpeita omaaville kuluttajille viestintätarkoituksiin suoraa lisätukea joko sosiaaliturvaetuuksien osana tai arvoseteleinä tai kyseisille kuluttajille maksettavina suorina tukina. Suoria tukia pidetään usein asianmukaisena vaihtoehtona, ottaen tarve minimoida markkinoiden vääristyminen.

Suomessa viestintäpalveluiden tarjonta on hyvää ja teleyritysten kilpailu pitänyt hinnat eurooppalaisessa ja maailmanlaajuisessa vertailussa alhaisina. Suomi kuuluu esimerkiksi mobiililaajakaistan osalta EU:n halvimpien maiden joukkoon (Mobile Broadband Prices in Europe 2018). Kansallisesti voidaan katsoa ääniviestintä- ja laajakaistapalveluiden hintatason olevan kohtuullinen.

Lisäksi tukikeinona vähävaraisten viestintäpalveluiden käytölle on esimerkiksi toimeentulotuki, jonka voidaan katsoa täyttävän direktiivin resitaalissa 219 esitetty viestintätarkoituksiin osoitettu lisätuki. Laissa toimeentulotuesta (1412/1997) 7 a §:ssa on määritelty toimeentulotuen perusosa, joka on tarkoitettu myös puhelimen ja tietoliikenteen käytöstä aiheutuvien kulujen kattamiseen.

Teledirektiivin 85 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kansalliset olosuhteet huomioon ottaen varmistettava, että tarvittaessa tuetaan vammaisia kuluttajia. Jäsenmaiden tulee tarvittaessa toteuttaa erityistoimenpiteitä kohtuuhintaisuuden varmistamiseksi. Saatavilla tulee olla päätelaitteita ja käyttömahdollisuuksia edistäviä erityislaitteita ja erityispalveluja, jotka sisältävät direktiivin mukaisesti myös eri viestintämuotojen täydelliseen interaktiivisuuteen perustuvia palveluja ja välityspalveluja.

Laajakaistapalveluiden osalta saatavuus kaikille on varmistettu valtioneuvoston asetuksella kuulo-, puhe- ja näkövammaisille tarjottavien yleisten puhelinpalvelujen vähimmäisvaatimuksista (1247/2014). Tarjottavan liittymän tulee olla tasalaatuinen, mm. etätulkkauspalveluiden toimivuuden vuoksi. Nopeudeksi on määritelty symmetrinen 512 kilobittiä sekunnissa.

Käytännössä asetusta ei ole tarvinnut soveltaa kertaakaan, sillä ongelmia ei ole esiintynyt. LVM järjesti 9.5.2019 yhteisen tilaisuuden teleyrityksille ja erityisryhmiä edustaville tahoille. Direktiivin tarkoittamia erityisryhmien palveluille sopivia liittymiä ja ratkaisuja pidettiin yleisesti hyvin saatavilla olevina, eikä erityisiä ongelmia tai muutostarpeita ole valmistelussa tuotu esille.

Lisäksi erityisryhmien tukemiseen käytössä on erityisesti sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta kommunikoinnin apuvälineiden hankintaan soveltuvia tukia, mm. vammaispalvelulakiin (380/1987), terveydenhuoltolakiin (1326/2010) ja tulkkauspalvelulakiin (133/2010) perustuen. Nykytilanteen ja nykyisen sääntelyn voidaan näiltä osin katsoa täyttävän teledirektiivin vaatimukset.

3.7 Numerointi

Laki sähköisen viestinnän palveluista 14 luku sisältää säännökset numeroinnista. Lain 98 §:n mukaan Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä määrätään Suomen jakautumisesta telealueisiin. Lain 99 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirastolla on toimivalta antaa numerointia koskevat tarkemmat määräykset sekä lain 100 §:n mukainen toimivalta päättää teleyritysten ja muiden henkilöiden käyttöön myönnettävistä numeroista ja tunnuksista. Lain 14 luku sisältää myös säännökset numeron tai tunnuksen käyttöoikeuden peruuttamisesta, puhelinnumeron siirrettävyydestä ja sitä koskevista Liikenne- ja viestintäviraston määräyksistä, televiestinnästä Euroopan talousalueella sekä yleisestä ulkomaantunnuksesta.

Liikenne ja viestintävirasto on antanut määräyksen (32 M) yleisen puhelinverkon numeroinnista, jota sovelletaan yleisissä puhelinverkoissa käytettäviin numeroihin ja tunnuksiin. Kansallinen numerointisuunnitelma perustuu kansainvälisen televiestintäliiton suositukseen E.164. Numeroita ja tunnuksien käyttöoikeuksia myönnetään kirjallisen hakemuksen perusteella pääasiassa teleyrityksille. Kuitenkin esimerkiksi lyhytsanomapalvelunumeroiden (SMS) käyttöoikeuksia myönnetään suoraan palveluntarjoajille, jotka käytännössä joutuvat kuitenkin tekemään teletoimintailmoituksen. Muita numerointia koskevia määräyksiä ovat lain 103 §:n nojalla annettu siirrettävyysmääräys (46 M) sekä lain 135 §:n nojalla annettu määräys liittymän estopalveluista (35 M). Puhelinnumeroiden siirrettävyysmääräyksellä määrätään siitä, mitkä puhelinnumerot ovat siirrettäviä sekä miten siirrettävyys ja ohjaus toteutetaan teknisesti. Estomääräyksen tarkoituksena on tuoda tilaajan saataville estopalveluita, joilla voitaisiin estää puhelut, tekstiviestit tai datapalvelut lisämaksullisiin palveluihin.

Teledirektiivin säännökset, jotka edellyttävät uutta sääntelyä

Numerointia koskeva kansallinen sääntely vaatii muutoksia teledirektiivin vaatimusten täyttämiseksi. Direktiivin 93 artiklan 4 kohta edellyttää, että jäsenvaltiot asettavat saataville muiden kuin maantieteellisten numeroiden alueen, joka on tarkoitettu muiden kuin henkilöiden väliseen viestintäpalveluun unionin alueella. Käytännössä kyseinen alue on siis tarkoitettu koneiden väliseen viestintään. Kyseisitä numeroita voidaan jatkossa käyttää myös oman alueen ulkopuolella. Tällä hetkellä kyseistä aluetta ei olla määritelty kansallisesti, joten Liikenne- ja viestintävirasto tulee määrittelemään edellä mainitun alueen voimassa olevan 99 §:n nojalla annettavaan numerointimääräykseen. Direktiivin 93 artiklan 4 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että numeroalueiden käyttöjen ehdot ja niiden valvonta olisivat yhtä tiukat jäsenvaltion maatunnuksen sisällä tarjottavissa palveluissa kuin myös maatunnuksen ulkopuolella. Direktiivin vaatimus tulee edellyttämään uutta sääntelyä numerointimääräykseen siitä, että numeroiden ja tunnusten käyttöoikeuden myöntämisen ehdot ovat yhtäläiset riippumatta siitä, onko käyttöoikeus oman alueen sisällä vai sen ulkopuolella. Käytännössä tämä voi kuitenkin aiheuttaa haasteita eri maiden kuluttajansuojalainsäädännön tulkinnassa.

Direktiivin 93 artiklan 4 kohdan mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava tietoja Suomenulkopuolella käytettävistä numeroista unionissa BERECille. Tämän implementoimiseksi tulee ottaa uusi säännös lakiin.

Teledirektiivin 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritys, jolle myönnetään numeroiden käyttöoikeuksia ei syrji muita sähköisten viestintäpalveluiden tarjoajia niiden palvelujen käyttöön tarvittavien numerovarojen osalta, joka edellyttää lisäystä lakiin.

Direktiivin 94 artiklan 6 kohdan mukaan, jos numerojen myönnettyihin käyttöoikeuksiin liittyy oman alueen ulkopuolista käyttöä, tulisi toimivaltaisten viranomaisten liittää käyttöehtoihin erityisehtoja, jotta voitaisiin varmistaa jäsenvaltioissa, joissa numeroita käytetään, sovellettavan kansallista lainsäädäntöä. Liikenne- ja viestintävirasto voi voimassa olevan lain mukaisesti asettaa numeron käytölle numeroinnin selkeyden ja tehokkuuden ja käyttäjien etujen varmistamiseksi tarpeellisia ehtoja. Direktiivin vaatimus tullaan kirjaamaan

Liikenne- ja viestintäviraston määräykseen, jossa käsitellään numeroiden ja tunnusten käyttöoikeuden myöntämisen ehtoja.

Direktiivin 106 artiklan 6 kohdan mukaan kansalliset viranomaiset voivat määrätä numeroiden yleisestä vaihto- ja siirtämisprosessista, ottaen huomioon kansalliset säädökset sekä teknisen toteutettavuuden ja palvelujen jatkuvuuden. 6 kohta jättää siis edellä mainitun liikkumavaran määrätä yleisestä siirtämisprosessista.

Teledirektiivin 106 artiklan 3 kohdan mukaisesti loppukäyttäjällä on oikeus siirtää kansalliseen numerointisuunnitelmaan kuuluva numero vähintään kuukauden ajan. Kyseinen säännös edellyttää vastaavaa säännöstä myös lakiin. Teledirektiivin mukaista niin sanottua langatonta SIM-parametrien vaihtamista tullaan edistämään Liikenne- ja viestintäviraston siirrettävyysmääräyksen (46 J) perustelut ja soveltaminen dokumentissa (MPS 46 J) perustuen direktiivin 93.6 ja 106.6 artiklaan. Direktiivin 106 artiklan 6 kohdan vaatimus, jonka mukaisesti tilaajan sopimus päättyy automaattisesti, kun sopimus saadaan päätökseen sekä luovutettavan ja vastaanottavan teleyrityksen tiedottaminen siirtoprosessin etenemisestä vaatii lain tasoista tarkennusta. 106 artiklan 6 kohdan mukainen mahdollisuus määrä yleisestä numeroiden siirto- ja vaihtoprosessista tullaan täsmentämään voimassa olevan lain 103 §:n määräysvaltaa laajentamalla.

Direktiivin 96 artikla velvoittaa jäsenvaltioita varmistamaan loppukäyttäjän mahdollisuuden käyttää kadonneita lapsia koskevaa vihjepuhelinnumeroa. Tällä hetkellä kadonneita lapsia koskeva vihjepuhelinnumero 116 000 on numerointipäätöksellä myönnetty Hätäkeskuslaitokselle ja lasten auttava puhelin 116 111 Mannerheimin lastensuojeluliitolle. 116-numeroiden toimivuutta tullaan käsittelemään numerointimääräyksen (32 S) perustelut ja soveltaminen dokumentissa (MPS 32 S)

Teledirektiivin säännökset, jotka eivät edellytä uutta sääntelyä

Teledirektiivin 93 artikla käsittelee numeroalueita ja numeroiden hallintaa koskevaa sääntelyä. Suurimmaksi osaksi artiklan sääntely on sisällytetty voimassa olevaan lakiin lukuun ottamatta edellä mainittuja muutoksia, jotka muiden kuin maantieteellisten numeroiden käyttö vaatii. Nykyisen lain 98, 99, 100, 105, 303 ja 304 § vastaavat suurinta osaa säännöksistä hallinnon yleislakien lisäksi. 93 artiklan mukaisesti jäsenvaltiot voivat myös sopia yhteisen numerointisuunnitelman käytöstä, mikä ei edellytä uutta sääntelyä. Teledirektiivin 93 artiklan 2 kohta mahdollistaa numerojen käyttöoikeuden myöntämisen muillekin kuin sähköisiä viestintäverkkoja tai –palveluja tarjoaville yrityksille, jos saatavilla on riittävästi asianmukaisia numerovaroja. Käytännössä Liikenne- ja viestintävirasto ei myönnä muille kuin teletoimintailmoituksen tehneille teleyrityksille ja palveluntarjoajille numeroiden käyttöoikeuksia, vaikka nykyinen lainsäädäntö tämän mahdollistaisikin. Tälläkin hetkellä voidaan jo myöntää poikkeuksena lyhytsanomapalvelunumeroita ja 116-alkuisia yleiseurooppalaisia palvelunumeroita muillekin kuin teletoimintailmoituksen tehneille toimijoille, joten uutta sääntelyä ei tarvita.

Direktiivin 94 artikla sisältää säännökset numeroiden käyttöä koskevista myöntämismenettelyistä, joita vastaavat säännökset löytyvät pääosin nykyisen lain 100 §:stä, numerointimääräyksen 5 §:stä sekä hallinnon yleislaeista. Numerointimaksuista säännellään 95 artiklassa, jonka mukaisesti toimivaltaisilla viranomaisilla on mahdollisuus asettaa maksuja numeroiden käyttöoikeuksien johdosta. Vastaava säännös löytyy voimassa olevan lain 296 §:stä sekä maksuperustelaista (150/1992).

Numeroiden ja palveluiden käyttöoikeuksista säädetään 97 artiklassa, joka edistää loppukäyttäjien mahdollisuutta käyttää kaikkia numeroita unionin alueella. Sääntely kuitenkin vastaa jo olemassa olevaa 104 §:ää sekä numerointimääräyksen sääntelyä.

106 artiklan 2 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kaikilla käyttäjillä, joilla on kansalliseen numerointisuunnitelmaan sisältyvä numero, on oikeus säilyttää numeronsa riippumatta palveluntarjo-

ajasta. Kyseinen säännös vastaa voimassa olevan lain 102 §:ää. Artiklan 4 kohta, jonka mukaan on varmistettava siirrettävyyteen liittyvän hinnoittelun kustannuslähtöisyys ja se, ettei loppukäyttäjille aiheudu välittömiä kustannuksia on jo sisällytetty myös 102 §:ään.

Direktiivin 106 artiklan 5 kohdan mukaisesti numeroiden siirtäminen ja niiden aktivointi olisi toteutettava mahdollisimman nopeasti. Joka tapauksessa numero olisi saatava aktivoiduksi yhden työpäivän kuluessa eikä palvelu saisi olla palveluntarjoajan vaihtamisen yhteydessä poissa käytöstä kauempaa kuin yhden työpäivän. Velvollisuus ei edellytä uutta sääntelyä kansallisessa lainsäädännössä, sillä Suomessa numeron aktivointi vaihdon aikana uuteen verkkoon saa kestää numerointimääräyksen mukaan enintään 10 minuuttia matkaviestinverkossa ja enintään 60 minuuttia kiinteässä puhelinverkossa.

Teledirektiivin 112 artiklan numerotiedustelupalveluiden säännökset perustuvat jo aiempaan yleispalveludirektiivin (2002/22/EY, korvattu 2009/136/EY) 5 ja 25 artiklaan, joten säännökset on täytäntöön pantu jo voimassa olevan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 23 lukuun.

3.8 Käyttäjän ja tilaajan oikeudet

Käyttäjän ja tilaajan oikeuksista viestintäpalveluissa säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain V osassa. Lain 107 §:ssä säädetään viestintäpalvelusopimuksen sopimusehdoista ja hinnastosta. Teleyrityksen on laadittava kuluttajan kanssa tehtäviä viestintäpalvelusopimuksia varten vakiosopimusehdot ja käytettävä niitä tehdessään sopimuksia kuluttajan kanssa. Sopimuksissa ei saa olla kuluttajan kannalta kohtuuttomia ehtoja tai rajoituksia. Sopimusehdot on myös laadittava selkeällä ja ymmärrettävällä kielellä. Teleyrityksen on julkaistava käyttämänsä vakio-sopimusehdot sekä viestintäpalveluja koskevat hinnastot.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 108 §:ssä säädetään viestintäpalvelusopimuksen muodosta ja sisällöstä. Sopimuksessa on yksilöitävä teleyrityksen nimi ja yhteystiedot. Lisäksi sopimuksessa on mainittava muun muassa sopimuksen voimassaoloaika, tarjottavien palvelujen laatu ja ominaisuudet sekä ylläpitopalvelutyypit, viestintäpalvelun toimitusaika, sopimuksen irti-sanomismenettely ja irtisanomisen perusteet, mahdollisen virheen tai viivästyksen seuraamukset, miten sopimusehtojen muutoksista tiedotetaan tilaajalle, mitkä ovat tilaajan ja käyttäjän oikeudet sopimusehtojen muuttuessa, palvelujen hinnoitteluperuste tai sovellettavat hinnastot, tilaajan oikeus saada tietoja laskunsa muodostumisesta, tilaajan oikeus tehdä telelaskusta muistutus, maksun laiminlyönnin seuraamukset, teleyrityksen oikeus lopettaa palvelujen tarjoaminen tai rajoittaa palvelun käyttöä ja käyttörajan suuruus sekä ohjeet siitä, miten kuluttaja voi seurata laskun kertymistä.

Lain 109 §:ssä säädetään viestintäpalvelusopimuksen kestosta. Pykälän 1 momentin mukaan viestintäpalvelusopimus on voimassa toistaiseksi, jollei erikseen toisin sovita. Pykälän 2 momentissa säädetään kuluttajan kanssa tehtävän määräaikaisen viestintäpalvelusopimuksen enimmäiskestosta. Teleyritys saa momentin nojalla tehdä kuluttajan kanssa enintään 24 kuukauden määräaikaisen sopimuksen. Jos teleyritys tarjoaa pidempää kuin 12 kuukauden sopimusta, kuluttajalle on tarjottava myös mahdollisuus tehdä 12 kuukauden määräaikainen sopimus. Pykälän 3 momentti sisältää niin sanotun ketjutuskiellon. Teleyritys ei saa siten jatkaa määräaikaista sopimusta uudella määräaikaisella sopimuksella ilman tilaajan kanssa tehtyä uutta kirjallista sopimusta.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 114 §:n 4 momentissa säädetään teleyrityksen velvollisuudesta ilmoittaa tilaajalle sopimusehtojen muutoksesta. Momentin mukaan teleyrityksen on ilmoitettava tilaajalle sopimusehtojen muutoksesta, niiden sisällöstä ja muutoksen perusteesta viimeistään kuukautta ennen kuin muutetut ehdot tulevat voimaan. Samalla on ilmoitettava myös tilaajan oikeudesta irtisanoa sopimuksensa heti

päättyväksi, jos tämä ei hyväksy muutettuja sopimusehtoja. Lain 116 §:ssä puolestaan säädetään tilaajan irtisanomisoikeudesta näissä tilanteissa. Tilaajalla on oikeus irtisanoa viestintäpalvelusopimus heti päättyväksi, jos teleyritys ilmoittaa muuttavansa sopimusehtoja tilaajan vahingoksi. Määräaikaisten sopimusten kohdalla irtisanomisoikeutta ei kuitenkaan ole, jos sopimusehtojen muutos johtuu verolainsäädännön muutoksista.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 118-124 §:t sisältävät viestintäpalvelusopimuksia koskevan virhe-, vastuu- ja korvaussääntelyn. Mainituissa pykälissä säädetään viestintäpalvelun toimituksen viivästyksestä ja oikeudesta pidättyä maksusta, viestintäpalvelun toimituksen keskeytyksestä ja muusta viestintäpalvelun virheestä, virheen oikaisusta, hinnanalennuksesta, sekä viivästyksen tai keskeytyksen ja muun virheen nojalla maksettavista korvauksista (vakiokorvauksesta toimituksen viivästyksestä, vakiohyvityksestä toimituksen keskeytyessä, vahingonkorvauksesta toimituksen viivästyessä sekä vahingonkorvauksesta toimituksen keskeytyessä ja muusta viestintä-palvelun virheestä).

Teledirektiivin säännökset, jotka edellyttävät uutta sääntelyä

Teledirektiivin loppukäyttäjien oikeuksia koskeva sääntely edellyttää sähköisen viestinnän palveluista annetun lain V osan muuttamista erinäisin osin. Teledirektiivin 99 artiklan syrjimättömyys-vaatimus, jonka mukaan sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat eivät saa soveltaa loppukäyttäjiin erilaisia vaatimuksia tai yleisehtoja loppukäyttäjien kansalaisuuteen, asuinpaikkaan tai sijoittautumispaikkaan liittyvistä syistä, paitsi jos erilainen kohtelu on objektiivisesti perusteltua, on uutta sääntelyä. Laki sähköisen viestinnän palveluista ei sisällä vastaava säännöstä ja sitä tulisi tältä osin täydentää.

Teledirektiivin 102 artiklassa säädetään viestintäpalvelujen tarjoajan velvollisuudesta antaa laajasti tietoja kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä tämän kanssa. Annettavat tiedot käsittävät sekä kuluttajaoikeusdirektiivin 5 ja 6 artiklan tiedot, että direktiivin VIII liitteessä säädetyt tiedot. Viestintäpalvelun tarjoajan on myös annettava kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä maksuton ja helppolukuinen sopimustiivistelmä, jossa esitetään keskeiset osat tietovaatimuksista. Sääntely on uutta ja korvaa yleispalveludirektiivin viestintäpalvelusopimuksen sisältöä koskevan sääntelyn. Sähköisen viestinnän palveluista annetussa lain 108 §:ssä säädetään tällä hetkellä sopimuksen sisältöä koskevista yksityiskohtaisista vaatimuksista. Lakia olisi tältä osin muutettava vastaamaan teledirektiivin vaatimuksia.

Teledirektiivin 103 artiklassa säädetään teleyrityksen velvollisuudesta julkaista esimerkiksi käyttämänsä vakiosopimusehdot, hinnastot ja hätäpalvelun saatavuutta koskevia tietoja. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 107 §:ssä säädetään tietojen julkaisemisesta. Teledirektiivin tietojen julkaisuvelvollisuus on kuitenkin osin laajempi ja eräitä sellaisia tietoja, joista yleispalveludirektiivin mukaan on tullut tiedottaa vaan tilaajia, on siirretty teleyrityksen yleisen julkaisuvelvollisuuden piiriin. Tältä osin lakia olisi tarpeen muuttaa.

Teledirektiivin 103 artiklan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että loppukäyttäjillä on maksuton käyttöoikeus vähintään yhteen riippumattomaan vertailuvälineeseen, jonka avulla he voivat vertailla erityisesti viestintäpalvelujen hintoja. Liikenne- ja viestintävirasto ylläpitää jo tällä hetkellä paikkatietoon pohjautuvaa Monitori-palvelua. Palvelussa tietoja voi tarkastella joko alueellisesti Suomen kartalla tai lähialuenäkymässä valitun osoitteen perusteella. Palvelu on täysin ilmainen selaimessa toimiva palvelu, johon ei tarvitse kirjautua tai rekisteröityä. Monitori-palvelu sisältää tietoja mobiililaajakaistaliittymistä, kiinteistä laajakaistaliittymistä, yleispalvelualueista ja yleispalveluyrityksistä sekä laajakaistahankkeesta. Palvelun kautta saa tietoja alueella tarjolla olevista laajakaista- ja puhepalveluista, eri tekniikoista ja tarjotuista liittymänopeuksista sekä alueella palveluja tarjoavista yrityksistä. Palvelun kautta saa vertailutietoa myös toteutuneista tiedonsiirtonopeuksista, jotka perustuvat käyttäjien tekemiin mittauksiin. Palvelu tarjoaa tietoa myös alueen hintatasosta. Liikenne- ja viestintäviraston ylläpitämän palvelun voidaan katsoa täyttävän direktiivin 103 artiklan 2 ja 3 kohdassa asetetut vaatimukset vertailuvälineelle, jolloin direktiivin implementoimiseksi ei

olisi tarpeen luoda uutta vertailuvälinettä. Vertailuvälineen ylläpito olisi kuitenkin tarpeen lisätä Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviin.

Vertailuvälineitä voi teledirektiivin mukaisesti olla yksi tai useampia ja ne voivat olla joko viranomaisten ylläpitämiä tai kaupallisesti ylläpidettyjä. Teledirektiivin 103 artiklan 2 kohdan mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi vertailuvälineen tarjoajan pyynnöstä sertifioitava sellainen vertailuväline, joka täyttää direktiivin vaatimukset. Myös tältä osin lakia olisi tarpeen täydentää lisäämällä Liikenne- ja viestintävirastolle valtuudet hyväksyä vertailuväline.

Direktiivin 105 artiklassa 1 kohdassa säädetään kuluttajan kanssa tehtävien määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten enimmäiskestosta. Säännös koskee paitsi kuluttajien kanssa tehtäviä sopi-muksia, myös mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtäviä sopimuksia, elleivät ne nimenomaisesti ole sopineet jättäytyvänsä sääntelyn ulkopuolelle. Säännös ei ole täysharmonisoiva, vaan jäsenvaltiot voivat kansallisesti säätää lyhyemmästä määräaikaisten sopimusten enimmäiskestosta. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain määräaikaisten sopimusten enimmäiskestoa koskeva 109 §:n 2 momentti koskee ainoastaan kuluttajia. Tältä osin sääntelyä soveltamisalaa olisi tarpeen laajentaa koskemaan edellä kuvattuja tahoja.

Teledirektiivin 105 artiklan 3 kohdassa säädetään loppukäyttäjän oikeudesta irtisanoa määräaikainen viestintäpalvelusopimus tilanteessa, jossa määräaikainen sopimus jatkuu automaattisesti sopimuskauden päättymisen jälkeen. Tällöin loppukäyttäjällä on oikeus irtisanoa sopimus milloin tahansa jäsenvaltion määrittelemällä enintään kuukauden irtisanomisajalla. Tällä hetkellä sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa säädetään ns. ketjutuskiellosta määräaikaisten sopimusten osalta. Sääntelyä on muutettava vastaamaan teledirektiivin vaatimuksia.

Teledirektiivin 105 artiklan 4 kohdassa säädetään loppukäyttäjän oikeudesta irtisanoa sopimus teleyrityksen muuttaessa sopimusehtoja. Loppukäyttäjällä ei kuitenkaan ole oikeutta irtisanoa sopimusta muun muassa silloin, jos unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä suoraan edellytetään kyseisiä muutoksia. Teledirektiivin kyseisen artiklan mukainen poikkeus on laajempi kuin voimassa olevassa sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 116 §:n 1 momentissa, jossa poikkeus koskee ainoastaan verolainsäännön muutoksia. Teledirektiivin täytäntöönpano edellyttää tältä osin kyseisen momentin muuttamista. Uutta sääntelyä on myös se, että loppukäyttäjä voi direktiivin 105 artiklan mukaan käyttää oikeuttaan irtisanoa sopimus teleyrityksen muuttaessa sopimusehtoja kuukauden kuluessa ilmoituksesta. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin pidentää oikeuden käyttöaikaa kolmella kuukaudella. Myös tältä osin lakia on tarpeen täydentää.

Myös direktiivin 105 artiklan 6 kohta edellyttää sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamista. Kohdan mukaan tilanteessa, jossa loppukäyttäjällä on oikeus irtisanoa sopimus ennen sovitun sopimuskauden päättymistä, loppukäyttäjältä ei saa periä muuta korvausta kuin korvaus hänen haltuunsa jäävästä sopimukseen sisältyvästä päätelaitteesta. Teleyrityksen on myös poistettava päätelaitteen käyttöä koskevat estot viimeistään silloin, kun edellä mainittu korvaus on suoritettu teleyritykselle.

Teledirektiivin 106 artiklassa säädetään palvelun jatkuvuuden turvaamisesta internetyhteyspalvelun tarjoajaa vaihdettaessa. Artiklan 1 kohdan mukaan palveluntarjoajien on varmistettava internetyhteyspalvelun jatkuvuus palveluntarjoajaa vaihdettaessa lukuun ottamatta tilanteita, joissa se on teknisesti mahdotonta toteuttaa. Sähköisen viestinnän palveluista annettu laki ei sisällä vastaavaa sääntelyä ja laki olisi näin ollen tältä osin täydennettävä teledirektiivin panemiseksi täytäntöön.

Teledirektiivin 107 artikla koskee teleyrityksen tarjoamien erilaisten palvelujen pakettia. Jos kuluttajalle tarjottuun palvelujen tai palvelujen ja päätelaitteiden yhdistelmään eli pakettiin sisältyy vähintään internetyhteyspalvelu tai numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu, kaikkiin pakettiin kuuluviin palveluihin

ja päätelaitteisiin sovelletaan direktiivin keskeisiä säännöksiä, jotka koskevat sopimustiivistelmää, tietojen julkaisemista sekä sopimuksen kestoa, irtisanomista ja vaihtamista. Näitä direktiivin säännöksiä olisi sovellettava palvelupaketin kaikkiin osiin, myös päätelaitteisiin sekä muihin palveluihin, kuten digitaaliseen sisältöön tai digitaalisiin palveluihin ja niihin sähköisen viestinnän palveluihin, jotka eivät suoraan kuulu momentissa mainittujen pykälien soveltamisalaan.

Direktiivin 107 artiklassa ei määritellä tarkemmin teleyrityksen tarjoamien palvelujen pakettia. Direktiivin 283. johdantolauseen mukaisesti teleyrityksen kuluttajalle toimittamien tai myymien palvelujen ja päätelaitteiden katsotaan muodostavan paketin, jos sen osat toimittaa tai myy sama teleyritys samalla sopimuksella taikka toisiinsa läheisesti liittyvillä tai kytketyillä sopimuksilla ja yksi teleyrityksen myymistä palveluista on internetyhteyspalvelu tai numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu.

Edelleen direktiivin 107 artiklan 2 kohdan mukaan, jos kuluttajalla on oikeus irtisanoa mikä tahansa paketin osa sillä perusteella, että kyseinen yhdistelmän osa ei ole ollut sopimuksen mukainen tai sitä ei ole toimitettu, jäsenvaltioiden on säädettävä, että kuluttajalla on oikeus irtisanoa sopimus kaikkien yhdistelmän osien osalta.

Artiklan 3 kohdan mukaan saman palveluntarjoajan, joka tarjoaa internetyhteyspalveluja tai numeroihin perustuvia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja, tarjoamien tai välittämien lisäpalvelujen tai päätelaitteiden tilaaminen ei saa pidentää sen voimassa olevan sopimuksen alkuperäistä sopimuskautta, johon kyseiset palvelut tai päätelaitteet lisätään, ellei kuluttaja nimenomaisesti toisin sovi tilatessaan lisäpalvelut tai päätelaitteet.

Artiklan 4 kohdan mukaan 1 ja 3 kohtaa sovelletaan kuluttajien lisäksi myös mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin tai voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin, elleivät ne ole nimenomaisesti sopineet jättäytyvänsä näiden säännösten ulkopuolelle.

Teledirektiivin säännökset, jotka eivät edellytä uutta sääntelyä

Direktiivin 106 artiklan 7 ja 8 kohdan mukaan jäsenvaltion on vahvistettava säännöt asianmukaisista seuraamuksista ja korvauksista loppukäyttäjälle, jos teleyritys ei noudata artiklan vaatimuksia. Sähköisen viestinnän palveluista annettu laki sisältää jo nykyisellään virhe-, vastuu- ja korvaussääntelyn (118-124 §), jota esitetään sovellettavaksi myös 106 artiklan mukaisiin teleyrityksen velvoitteisiin turvata internetyhteyspalvelun jatkuvuus palveluntarjoajaa vaihdettaessa. Tältä osin lainsäädäntöä ei ole näin ollen tarpeen muuttaa.

Teledirektiivin 115 artiklaan liittyvässä liitteessä säädetään niistä toiminnoista ja palveluista, joita kansallinen sääntelyviranomainen voi vaatia internetyhteydentarjoajilta sekä numeroihin perustu-vien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajilta. Niiden tarjoamista ei ole välttämätöntä vaatia yrityksiltä, jos jäsenvaltio osapuolia kuultuaan katsoo, että tällaisia palveluja ja toimintoja on riittävästi saatavilla. Liitteessä mainittu kuluttajien mahdollisuus maksaa liittymästä ja puhelinpalveluista ennakkoon toteutuu niin sanottujen pre paid- liittymien muodossa, joten velvoitetta yrityksille tarjota tällaista palvelua ei esitetä täytäntöön pantavaksi. Mahdollisena vaadittavana palveluna direktiivissä mainitaan kuluttajan mahdollisuus maksaa yleisen sähköisen viestintäverkon liittymämaksut maksuerissä. Tämä kuluttajien mahdollisuus on nykyisin pantu täytäntöön yleispalveluliittymien osalta sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 88 §:n 2 momentissa, eikä sitä esitetä laajennettavaksi. Mahdollisina vaadittavana toimintoina direktiivissä mainitaan myös hintaneuvonta. Hintaneuvontatoiminnon avulla tilaajat voisivat pyytää teleyritystä ilmoittamaan mahdollisesti tarjolla olevista vaihtoehtoisista edullisemmista hinnoista. Säännös ei edellytä täytäntöönpanoa, sillä teleyrityksille ehdotetaan 129 §:ssä velvollisuutta antaa tilaajille vähintään kerran vuodessa tietoja viestintäpalvelujen edullisimmista hinnoista. Lisäksi myös kilpailutilanne markkinoilla johtaa käytännössä siihen, että kilpailevat teleyritykset markkinoivat tehokkaasti liittymiään ja edullisempia hintojaan.

Uutena mahdollisena vaadittavana toimintona direktiivissä mainitaan sähköpostien edelleenlähetys tai pääsy sähköpostiin internetyhteyspalvelun tarjoajan kanssa tehdyn sopimuksen irtisanomisen jälkeen, jos se on teknisesti mahdollista. Säännöstä ei tässä hallituksen esityksessä ehdoteta pantavaksi täytäntöön, sillä teleyritysten sähköpostipalveluiden kanssa kilpailee lukuisa joukko muita sähköpostipalveluita ja monet niistä ovat varsin suosittuja. Tarjolla on myös palveluita, jotka lupaavat saman osoitteen olevan käytössä koko eliniän (iki.fi).

Kansalliset muutostarpeet

Lakia sähköisen viestinnän palveluista sovelletaan monelta osin kuluttajien lisäksi kaikkiin tilaajiin, myös yritysasiakkaisiin. Osa sääntelystä soveltuu muihin kuin kuluttajiin kuitenkin ainoastaan, jos sopimuspuolet eivät ole toisin sopineet eli sääntely on dispositiivista. Osa lain sääntelystä on kuitenkin myös yritysten keskinäisissä sopimuksissa pakottavaa, eikä siitä näin ollen ole mahdollista sopia toisin. Lain 116 §:n sääntely viestintäpalvelusopimuksia koskevista irtisanomisajoista – ja menettelyistä on pakottavaa sääntelyä myös suhteessa yritysasiakkaisiin. Pykälän 1 momentin mukaan tilaajalla on oikeus irtisanoa toistaiseksi voimassa oleva viestintäpalvelusopimus suullisesti tai kirjallisesti kahden viikon irtisanomisajalla. Ennen sähköisen viestinnän palveluista annetun lain antamista tämä sääntely oli kuitenkin yritysasiakkaisen osalta dispositiivista, eikä lainsäädäntöä ollut sen esitöiden mukaan tältä osin tarkoitus muuttaa. Voimassa olevan lain mukaan yritysasiakkaat voivat näin ollen irtisanoa toistaiseksi voimassa olevat viestintäpalvelusopimukset yrityksen koosta riippumatta suullisesti kahden viikon irtisanomisajalla, eikä asiasta voi sopia toisin yritysten välillä. Tämä kaventaa yritysten sopimusvapautta. Täsmentämällä lakia vastaamaan ennen nykyisen lain antamista voimassa ollutta lainsäädäntöä, laajennettaisiin yritysten sopimusvapautta, mutta kuluttajia suojattaisiin kuten nykyisinkin.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain virhe- ja viivästyssääntely on muiden tilaajien kuin kuluttajien osalta dispositiivista sääntelyä eli sopimuspuolten on mahdollista sopia asiasta toisin. Sääntely soveltuu siten myös yritysten välisiin viestintäpalvelusopimuksiin riippumatta yrityksen koosta. Isot yritykset tilaajina ovat kuitenkin eri asemassa esimerkiksi neuvotteluvoiman suhteen kuin kuluttajat, eivätkä ne tarvitse vastaavaa suojaa kuin kuluttajat tai pienet yritykset. Teledirektiivin loppukäyttäjien oikeuksia koskeva sääntely koskee monelta osin kuluttajien lisäksi mikroyrityksiä, pieniä yrityksiä ja voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä, mutta ei suuria yrityksiä. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain virhe- ja viivästyssääntelyn soveltamisala, olisi tarpeen supistaa teledirektiiviä vastaavasti koskemaan kuluttajien lisäksi vain mikroyrityksiä, pieniä yrityksiä ja voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä, jos ne eivät ole asiasta toisin sopineet.

Matkaviestinverkon puhelinliittymäsopimusten kuluttajakaupassa on esiintynyt ongelmia, jotka liittyvät kuluttajien tietämykseen oman voimassa olevan liittymäsopimuksensa voimassaoloajasta. Kuluttajat eivät tavanomaisesti kaupantekotilanteessa välttämättä tiedä tai muista sitä, onko heidän käytössään oleva liittymäsopimus määräaikainen vai toistaiseksi voimassa oleva ja jos kyseessä on määräaikainen sopimus, milloin sopimus päättyy. Tämä vaikeuttaa palveluntarjoajan vaihtamista. Lakiin olisi tämän vuoksi tarpeen lisätä säännös teleyrityksen velvollisuudesta tarjota kuluttajalle palvelua, josta kuluttaja voi viipymättä tarkistaa matkaviestinverkon määräaikaisen liittymäsopimuksensa päättymispäivämäärän. Palvelun tulisi olla kuluttajalle ilmainen ja helppokäyttöinen.

Viestintäpalvelumarkkinoilla on esiintynyt menettelytapoja, joissa teleyritys on perinyt kuluttajalta maksun, jos kuluttaja on perunut matkaviestinverkon liittymää koskevan sopimuksen ja numeronsiirtopyynnön ennen numeronsiirron toteutumista. Tällaiset menettelytavat rajoittavat kilpailua ja heikentävät kuluttajan mahdollisuutta vaihtaa operaattoria. Kuvattu menettelytapa voidaan katsoa nykyisenkin sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 107 §:n 1 momentissa nojalla kohtuuttomaksi sopimusehdoksi ja siten kielletyksi. Lakia olisi kuitenkin selvyyden vuoksi tarpeen täsmentää siten, että laissa nimenomaisesti säädettäisiin, että kuluttajalta ei voida periä maksuja ennen kuin liittymä on käytettävissä.

3.9 Tietoturva

Suomessa viestintäverkkojen turvallisuus on korkealla tasolla kansainvälisessä vertailussa. Kotimaisten viestintäverkkojen merkittävät häiriöt ovat vähentyneet viime vuosina selvästi. Merkittävien tietoturvaloukkausten tai -uhkien määrä vaihtelee vuosittain, mutta keskimäärin Liikenne- ja viestintävirasto on vastaanottanut muutamia ilmoituksia kuukaudessa. Suurin osa tapauksista koskee tietojärjestelmien tietomurtoja tai niiden luvatonta käyttöä, teleyritysten järjestelmien haavoittuvuuksia tai teleyritysten verkkojen kautta tehtyjä isoja palvelunestohyökkäyksiä. Pitkäkestoisimmat häiriöt ovat Suomessa aiheutuneet viime vuosien aikana sääolosuhteiden seurauksena.

Sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin sisältyvä tietoturvasääntely kohdistuu varsin laajaan joukkoon erilaisia toimijoita. Tämä johtuu siitä, että teleyrityksen käsite on kansallisessa lainsäädännössä ollut hyvin laaja ja lisäksi kansallinen lainsäädäntö sisältää myös muita viestinnän välittäjiä ja esimerkiksi yhteisötilaajia koskevia tietoturvavelvoitteita. Tästä syystä teledirektiivin tietoturvaa koskevat velvoitteet on pääosin saatettu voimaan nykyisellä lainsäädännöllä.

Teledirektiivin säännökset, jotka edellyttävät uutta sääntelyä

Teledirektiivin 40 artiklan 2 kohta edellyttää, että jäsenmaan toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa ilmoitettava tietoturvapoikkeamista muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja ENISAlle. Nykyistä sääntelyssä ei ole tällaista ilmoitusvelvollisuutta, joten sääntelyä on tältä osin täydennettävä.

Teledirektiivin 41 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla virnaomaisilla on valtuudet vaatia yleisten sähköisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajia teettämään pätevällä riippumattomalla elimellä tai toimivaltaisella viranomaisella turvallisuustarkastuksen ja toimittamaan sen tulokset toimivaltaiselle viranomaiselle. Direktiivin mukaan palveluntarjoaja maksaa tarkastuksen kustannukset. Nykyisessä sääntelyssä ei ole säädetty kustannustenjaosta, joten sääntelyä on tältä osin täydennettävä.

Teledirektiivin säännökset, jotka eivät edellytä uutta sääntelyä

Muilta osin teledirektiivin 40 ja 41 artiklojen velvoitteet sisältyvät nykyiseen lainsäädäntöön. Artiklojen sisältö on kuvattu esityksen kohdassa 2.2.4.

Nykyisen lain 19 luvussa säädetään viestintäverkkojen ja -palvelujen laatuvaatimuksista. Lain 243 §:n mukaan yleiset viestintäverkot ja -palvelut sekä niihin liitettävät viestintäverkot ja -palvelut on suunniteltava, rakennettava ja ylläpidettävä siten, että sähköinen viestintä on tekniseltä laadultaan hyvää ja tietoturvallista. Tietoturvalla tarkoitetaan hallinnollisia ja teknisiä toimia, joilla varmistetaan se, että tiedot ovat vain niiden käyttöön oikeutettujen saatavilla, että tietoja eivät voi muuttaa muut kuin siihen oikeutetut sekä että tiedot ja tietojärjestelmät ovat niiden käyttöön oikeutettujen hyödynnettävissä. Lisäksi viestintäverkkojen ja -palvelujen tulee kestää normaalit odotettavissa olevat tietoturvauhat, niiden laatua ja toimintavarmuutta tulee voida seurata, niihin kohdistuvat merkittävät tietoturvaloukkaukset ja -uhat sekä niiden toimivuutta merkittävästi häiritsevät viat ja häiriöt tulee voida havaita eikä kenenkään tietosuojan, tietoturvan tai muiden oikeuksien tule vaarantua.

Nykyisen lain 247 §:ssä säädetään viestinnän välittäjän velvollisuudesta huolehtia tietoturvasta. Viestinnän välittäjällä tarkoitetaan lain 3 §:n 1 momentin 36 kohdan mukaan teleyritystä, yhteisötilaajaa ja sellaista muuta tahoa, joka välittää sähköistä viestintää muutoin kuin henkilökohtaisiin tai niihin verrattaviin tavanomaisiin yksityisiin tarkoituksiin. Viestinnän välittäjän käsite ulottuu lain 3 §:n 1 momentin 27 kohdassa määriteltyä teleyrityksen käsitettä laajemmaksi, sillä se kattaa myös sellaiset tahot, joiden palvelu perustuu luottamuksellisen viestin välittämiseen tietyin sähköisen palvelun sisällä, kuten Facebookissa tai Suomi24-palvelussa siltä osin kuin kyse on luottamuksellisesta viestinnästä (HE 221/2013 vp, s. 98).

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain X osassa säädetään viestinnän ja palvelujen jatkuvuuden turvaamisesta ja sen 33 luvussa säädetään tietoturvan ja häiriöiden hallinnasta sekä häiriöistä ilmoittamisesta. Luvussa säädetään muun muassa niistä toimenpiteistä, joihin teleyrityksellä on oikeus ryhtyä tietoturvasta huolehtimiseksi (272 §) sekä teleyrityksen tai muun viestintäverkon tai laitteen haltijan velvollisuudesta korjata häiriö (273 §). Sääntelyä täydentää Liikenne- ja viestintäviraston määräys 67 teletoiminnan tietoturvasta, jossa annetaan tarkentavia määräyksiä muun muassa tietoturvatoimenpiteistä.

Edellä mainitut säännökset huomioiden voidaan katsoa, ettei teledirektiivin 40 artiklan 1 kohta aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

Nykyisen lain 275 §:n mukaan teleyrityksen on ilmoitettava viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle, jos sen palveluun kohdistuu tai sitä uhkaa merkittävä tietoturvaloukkaus taikka muu tapahtuma, joka estää viestintäpalvelun toimivuuden tai häiritsee sitä olennaisesti. Teleyrityksen on ilmoitettava myös ilman aiheetonta viivästystä häiriön tai sen uhan arvioitu kesto ja vaikutukset, korjaustoimenpiteet sekä ne toimenpiteet, joilla häiriön toistuminen pyritään estämään. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, milloin häiriö on merkittävä. Liikenne- ja viestintäviraston on arvioitava, koskeeko häiriö muita Euroopan unionin jäsenvaltioita ja ilmoitettava tarvittaessa muille asiaan liittyville jäsenvaltioille. Sääntelyä täydentää Liikenne- ja viestintäviraston määräys 66 teletoiminnan häiriötilanteista, jossa annetaan tarkempia määräyksiä ilmoittamisesta ja häiriöiden merkittävyyden arvioinnista.

Lisäksi 275 §:ssä säädetään, että jos häiriöstä ilmoittaminen on yleisen edun mukaista, Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa teleyrityksen tai palvelun tarjoajan tiedottamaan asiasta tai kuultuaan ilmoitusvelvollista tiedottaa asiasta itse. Liikenne- ja viestintävirasto toimittaa komissiolle ja Euroopan unionin verkko- ja tietoturvavirastolle vuosittain tiivistelmäraportin ilmoituksista.

Edellä mainitut säännökset huomioiden voidaan katsoa, ettei teledirektiivin 40 artiklan 2 kohta aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön lukuun ottamatta ilmoitusvelvollisuutta muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja ENISAlle, jolta osin sääntelyä esitetään täydennettäväksi.

Nykyisen lain 274 §:n mukaan teleyrityksen on ilmoitettava viipymättä tilaajalle ja käyttäjälle, jos sen palveluun kohdistuu tai sitä uhkaa merkittävä tietoturvaloukkaus taikka muu tapahtuma, joka estää viestintäpalvelun toimivuuden tai häiritsee sitä olennaisesti. Teleyrityksen on ilmoituksessa kerrottava häiriön tai sen uhkan arvioitu kesto. Lisäksi on kerrottava tilaajien ja käyttäjien käytettävissä olevista suojautumistoimenpiteistä, niiden todennäköiset kustannukset sekä mistä tilaaja tai käyttäjä saa lisätietoja.

Edellä mainittu sääntely huomioiden voidaan katsoa, ettei teledirektiivin 40 artiklan 3 kohta aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

Nykyisen lain 244 §, 247 §, 272 § ja 273 §:ssä säädetään Liikenne- ja viestintävirastolle valtuuksia antaa sitovia määräyksiä muun muassa turvallisuuspoikkeamien korjaamiseksi ja ehkäisemiseksi. Lisäksi lain 330 §:ssä ja 331 §:ssä säädetään Liikenne- ja viestintävirastolle mahdollisuus antaa valvontapäätös tai väliaikainen valvontapäätös, jonka nojalla toimija voidaan velvoittaa korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä, jos tämä ei ole noudattanut lakia tai sen nojalla annettua alemman asteista sääntelyä. Oheiset säännökset huomioiden voidaan katsoa, ettei teledirektiivin 41 artiklan 1 kohta aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

Nykyisen lain 315 §:ssä säädetään viranomaisten yleisestä tiedonsaantioikeudesta. Kyseinen sääntely koskee myös verkkojen ja palvelujen turvallisuuden arvioimiseksi tarpeellisia tietoja ja sen vuoksi teledirektiivin 41 artiklan 2 kohdan a alakohta ei aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

Nykyisen lain 325 §:ssä säädetään Liikenne- ja viestintäviraston tarkastusoikeudesta. Säännöksen nojalla Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä teleyrityksissä teknisiä turvallisuus- tai toimivuustarkastuksia sekä teetättää

niitä riippumattomalla asiantuntijalla. Oheinen sääntely huomioiden teledirektiivin 41 artiklan 2 kohdan b alakohdan ei katsota aiheuttavan muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön lukuun ottamatta kustannustenjakoa, jonka osalta sääntelyä esitetään täydennettäväksi.

Nykyisen lain 303 §, 304 §, 309 §, 315 § ja 325 §:ssä säädetään Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä, viranomaisten välisestä virka-avusta ja tiedonsaannista sekä tarkastuksista. Näin ollen teledirektiivin 41 artiklan 3 ja 4 kohdan ei katsota aiheuttavan muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

Nykyisen lain 308 §:ssä säädetään eri viranomaisten välisestä yhteistyöstä. Lisäksi viranomaisten välisestä yhteistyöstä säädetään hallintolain (434/2003) 10 §:ssä. Oheisen sääntelyn nojalla voidaan katsoa, että teledirektiivin 41 artiklan 5 kohta ei aiheuta kansalliseen lainsäädäntöön muutostarpeita.

Muut muutostarpeet

Esityksessä verkko- ja tietoturvadirektiivin kansallista voimaansaattamista täydennettäisiin direktiivin 18 artiklan osalta. Kyseinen artikla koskee direktiivin mukaisten digitaalisten palveluiden tarjoajien, eli verkossa toimivien sähköisten markkinapaikkojen, hakukonepalveluiden ja pilvipalvelun tarjoajien sijoittautumista. Muilta osin direktiivin sisältö ja vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön on kuvattu direktiivin voimaamaansaattamiseksi annetussa hallituksen esityksessä (HE 192/2017 vp) ja direktiivin voimaansaattavat lait ovat tulleet voimaan 9 toukokuuta 2018.

3.10 Verkkotunnukset

Kansalliset muutostarpeet

Liikenne- ja viestintävirasto ylläpitää rekisteriä fi-maatunnukseen päättyvistä verkkotunnuksista sekä tietokantaa verkkotunnusten teknisistä tiedoista internetliikenteen ohjaamista varten (fi-juuri). Rekisteriä ax-maakuntatunnukseen päättyvistä verkkotunnuksista sekä niihin liittyvää verkkotunnustoimintaa hoitaa Ahvenanmaan maakuntahallitus Tasavallan presidentin asetuksen (TPa 188/2006) mukaisesti.

Verkkotunnustoiminnasta säädetään lain 21 luvussa. Laki sisältää säännökset muun muassa verkkotunnuksen muotoon, siirtämiseen ja poistamiseen. Lisäksi lailla säädetään verkkotunnusvälittäjän velvollisuuksista sekä Liikenne-ja viestintäviraston tehtävistä verkkotunnuksien ja verkkotunnushallinnon osalta. Säännöksillä edistetään turvallisten ja luotettavien digitaalisten palvelujen tarjoamista internetissä, varmistetaan verkkotunnusvälittäjien toiminnan tietoturva, sekä verkkotunnuksien saatavuus ja huolehditaan suojattujen nimien ja merkkien oikeudenhaltijoiden oikeuksista. Lain verkkotunnussääntely ei sisällä säädöksiä verkkosivujen sisältöön liittyvissä kysymyksissä.

Liikenne- ja viestintävirasto ylläpitää verkkotunnusrekisteriä, josta löytyy muun muassa verkkotunnuksien käyttäjien tiedot. Tällä hetkellä tietoja voi lain mukaisesti julkaista Liikenne- ja viestintäviraston internet-sivuilla. Erilaiset tietojärjestelmät ovat kehittyneet ja näin ollen pelkästään maininta internet-sivuista pohjautuu aikaan, jolloin verkkotunnusrekisterin tietoja julkaistiin vain entisen Viestintäviraston kotisivuilla eikä siten sovi nykyhetkeen. Nykyinen 167 § edellyttää siis neutraalimpaa sanamuotoa. Lisäksi 167 §:ssä on nykyisen tietosuojalainsäädännön kanssa ristiriidassa olevaa sääntelyä, joka tulee korjata.

Verkkotunnus rekisteröidään käyttäjälleen fi-verkkotunnusvälittäjäksi rekisteröityneen toimijan kautta. Ainoastaan 165 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen verkkotunnuksen välittämisestä tehnyt toiminnanharjoittaja (verkkotunnusvälittäjä) voi tehdä merkintöjä fi-verkkotunnusrekisteriin. Suomessa rekisteröityneitä verkkotunnusvälittäjiä on tällä hetkellä noin 3100 kpl, joista aktiivisina toimii noin 300 välittäjää. 167 §:n mukaan verkkotunnusvälittäjän on merkittävä verkkotunnusrekisteriin verkkotunnuksen käyttäjää koskevat oikeat, ajantasaiset ja yksilöivät tiedot sekä kuulemisiin ja tiedoksiantoihin käytettävä sähköpostiosoite.

Tällä hetkellä verkkotunnusvälittäjälle ei ole säädetty erityisiä velvoitteita tunnistaa verkkotunnuksen rekisteröivää tahoa ja käytännössä väärien henkilötietojen merkitseminen verkkotunnusrekisteriin on erittäin helppoa. Koska verkkotunnusrekisterin tietoja käytetään muun muassa kyberrikollisuuden estämiseen ja havaitsemiseen sekä muiden rikosten selvittämiseen, on totuudenmukainen tieto tarpeellinen tutkimusten ja ratkaisujen edellytyksenä. Jos verkkotunnusvälittäjät tunnistaisivat fi-tunnuksen rekisteröivät tahot, vääriä käyttäjätietoja merkittäisiin rekisteriin vähemmän ja silloin myös turvattaisiin totuudenmukainen rekisteritieto muun muassa lainvalvonnan tarpeisiin. Fi-verkkotunnusten käyttäjätietojen oikeellisuus vaikuttaa myös kansalaisten luottamukseen digitaalisia palveluita kohtaan. Nykyistä 167 §:ää tulisi siten päivittää niin, että Liikenne- ja viestintävirastolle annettaisiin määräysvalta antaa tarkempia määräyksiä verkkotunnuksen käyttäjän tunnistamisesta.

Verkkotunnuksen poistamisesta säädetään 169 §:ssä. Selvyyden vuoksi todettakoon, että CPC-asetuksen (EU:n kuluttajansuojaviranomaisten yhteistyötä koskeva asetus) myötä 1.1.2020 voimaan tulevalla lailla myös kuluttaja-asiamies, Liikenne- ja viestintävirasto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto sekä tietosuojavaltuutettu saavat toimivaltuudet CPC-asetuksen soveltamisalaan kuuluvien säännösten tapauksissa määrätä verkkotunnus poistettavaksi käytöstä tai merkitsemään verkkotunnuksen toimivaltaisen viranomaisen nimiin. Toimivaltuudet on myönnetty edellä olevassa laissa, eikä siten sitä tarvitse 169 §:ssä säätää erikseen.

Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on 171 §:n mukaisesti verkkotunnushallinnon järjestäminen ja pykälässä yksilöidään Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviä. Kuitenkin ottaen huomioon, että Liikenne- ja viestintävirasto on viranomainen, joka soveltaa yleishallinto-oikeudellista lainsäädäntöä, voidaan erityissääntely poistaa pykälästä. Julkisuuslain 4 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaisesti Ahvenanmaan maakunta luokitellaan julkisuuslain mukaan viranomaiseksi myös.

3.11 Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 185 §:ssä säädetään tiedon saannin estoa koskevasta määräyksestä. Sääntelyn nojalla käräjäoikeus voi syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee, määrätä tiedon tallennuspalvelua tarjoavan tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan sakon uhalla estämään tallentamansa tiedon saannin, jos tieto on ilmeisesti sellainen, että sen pitäminen yleisön saatavilla tai sen välittäminen on säädetty rantaistavaksi tai korvausvastuun perusteeksi. Määräys raukeaa, jollei sen kohteena olevan tiedon sisältöön tai välittämiseen perustuvasta rikoksesta nosteta syytettä. Jos kyse on korvausvastuusta, määräys raukeaa, jos asiassa ei panna vireille kannetta kolmen kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta. Määräaikaa on mahdollista pidentää enintään kolmella kuukaudella.

Poliisitoiminnassa tarve puuttua 185 §:n nojalla internetissä olevaan tietosisältöön on noussut esille pääasiassa lasten seksuaalista hyväksikäyttöä, törkeitä petoksia ja törkeitä tietoverkkorikoksia koskevien esitutkintojen yhteydessä. Tutkinnassa sääntelyn soveltaminen on kuitenkin osoittautunut haasteelliseksi, sillä usein tiedon tallennuspalvelua tarjoava tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaja sijaitsee Suomen lainkäyttövallan ulkopuolella, eikä tiedon saannin esto koskevaa määräystä ole pystytty kohdistamaan palveluntarjoajaan. Joissain tapauksissa palvelun tarjoaja on myös jäänyt tuntemattomaksi.

Nykyinen sääntely voi periaatteessa tulla sovellettavaksi hyvin laajasti erilaisten rikosten yhteydessä. Edellisessä kappaleessa mainittujen rikosten lisäksi esimerkkejä soveltamisalaan kuuluvista rikoksista ovat esimerkiksi sotaan yllyttäminen (rikoslain (39/1889) 12 luvun 2 §), turvallisuussalaisuuden paljastaminen (rikoslain 12 luvun 7 §), uskonrauhan rikkominen (rikoslain 17 luvun 10 §), yksityiselämää koskevan tiedon levittäminen (rikoslain 17 luvun 8 §), kunnianloukkaus (rikoslain 17 luvun 9 §), kiihottaminen kansanryhmää vastaan (rikoslain 11 luvun 10 §) sekä erilaiset markkinointiin tai rahapeleihin liittyvät rikokset. Tästä huolimatta SVPL 185 §:n mukainen tiedon saannin estoa koskeva määräystä on poliisin arvion mukaan sovellettu hyvin vähän.. Poliisin mukaan vähäinen soveltaminen johtuu osittain siitä, että vakavienkin rikosten kohdalla tiedon saannin estoa koskeva määräys osoittautuu yleensä tehottomaksi, kun sitä ei pystytä kohdistamaan tallennuspalvelun tarjoajaan, joka sijaitsee ulkomailla tai on tuntematon. Tästä syystä sisäministeriön hallinnonalalta on nostettu esille tarve mahdollistaa määräyksen kohdistaminen näissä tilanteissa toissijaisesti tietoa välittävään teleyritykseen.

Tekijänoikeuslaissa (404/1961) tuomioistuin voi antaa määräyksen tekijänoikeutta loukkaavan materiaalin jakamisen keskeyttämiseksi lähettimen tai palvelimen ylläpitäjän lisäksi myös tiedon välittäjälle (tekijänoikeuslain 60 c §). Tekijänoikeuslain perustelujen (HE 181/2014 vp) mukaan välittäjä voi olla esimerkiksi pelkkää siirtotoimintaa harjoittava teleyritys, joka tarjoaa asiakkailleen verkkoyhteyden mutta jolla ei yleensä ole sopimussuhdetta laittomaan palveluun. Tekijänoikeuslain mukaista määräystä ei hallituksen esityksen mukaan voida kohdistaa muihin viestinnän välittäjiin kuten yhteisötilaajiin tai kiinteistön sisäverkkojen omistajiin, jotka eivät itsenäisesti tarjoa yhteyksiä yleiseen tietoverkkoon vaan muodostavat sen sisällä oman pienverkon.

Tekijänoikeuksia koskeva sääntely huomioiden voidaan katsoa, että puuttumismahdollisuudet tekijänoikeudella suojatun materiaalin jakamaiseen ja rikoslainsäädännön nojalla kielletyn materiaalin jakamiseen ovat jossain määrin epätasapainoissa. Erityisesti tämä epäsuhta korostuu silloin kun on kyse yhteiskunnallisesti arvioituna vakavasta rikollisuudesta, kuten internetissä tapahtuvasta lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä.

Lapsipornografian levittämisen estotoimista annetuissa laissa (1068/2006) säädetään teleyritysten vapaaehtoisista estotoimista lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävään materiaaliin. Lain mukaan teleyrityksellä on oikeus tarjota palvelujaan siten, että niiden avulla ei ole pääsyä lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältäville sivustoille. Kyseisen sääntely tavoitteena on lasten ja heidän perusoikeuksiensa suojelu, eikä se koske muuta rikollisuutta. Sääntely ei myöskään velvoita teleyrityksiä, vaan antaa ainoastaan oikeuden estää pääsyn lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältäville sivustoille.

3.12 Audiovisuaalisten palveluiden sääntely

Laki sähköisen viestinnän palveluista

Sähköisen viestinnän palvelulaista annetun lain VIII osa sisältää audiovisuaalisiin palveluihin ja radiotoimintaan sovellettavat säännökset. Lakia sovelletaan 206 §:n mukaan Suomeen sijoittautuneisiin audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajiin. Uudistetun direktiivin myötä sääntelyn soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi televisiotoiminnasta ja tilausohjelmapalveluista videonjakoalustapalveluihin. Videonjakoalustan tarjoajan sijoittautumista ja palvelun tarjoamista koskevat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi laissa omaan lukuunsa. Lain 206 § 4 momentin 2 kohtaan sisältyvää soveltamisalan rajoitusta, jonka mukaan lakia ei sovelleta sanoma- ja aikakauslehtien sähköisiin versioihin tulee täsmentää direktiivin mukaisesti siten, että säännöksiä ei sovelleta sanoma- ja aikakauslehtien toimitukselliseen sisältöön sisällytettyihin videoleikkeisiin ja liikkuviin kuviin.

Määritelmät

Lain 3 § sisältää audiovisuaalisen ohjelman ja audiovisuaalisen sisältöpalvelun määritelmät, joihin ehdotetaan tehtävän direktiivin määritelmiä vastaavat täsmennykset. Uusina määritelminä lakiin lisätään videonjakoalustapalvelu, videonjakoalustan tarjoaja ja käyttäjän tuottama video.

Toiminnan harjoittamista koskevat ilmoitukset

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 4 § sisältää säännökset Liikenne- ja viestintävirastolle tehtävistä ilmoituksista. Direktiivin soveltamisalan laajentuminen videonjakoalustan tarjoajiin edellyttää videonjakoalustan tarjoajien sisällyttämistä lain 4 §:n ilmoitusvelvollisuuden piiriin.

Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen ja peruuttaminen

Lain 25 §:ssä säädetään edellytyksistä, joiden täyttyessä Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä ohjelmistotoimilupa digitaaliseen televisio- ja radiotoimintaan. Vastaavasti lain 28 § sisältää säännökset lyhytaikaisen ohjelmistotoimiluvan myöntämisestä ja 36 § säännökset ohjelmistotoimiluvan myöntämisestä analogiseen radiotoimintaan.

AVMS-direktiivin 6 artikla velvoittaa jäsenvaltiot asianmukaisin keinoin varmistamaan, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvien mediapalvelun tarjoajien tarjoamat audiovisuaaliset mediapalvelut eivät sisällä yllyttämistä väkivaltaan tai vihaan, joka kohdistuu johonkin ihmisryhmään tai ryhmän jäseneen perusoikeuskirjan 21 artiklassa tarkoitetuista syistä eivätkä myöskään direktiivin (EU) 2017/541 5 artiklassa tarkoitettua julkista yllytystä terrorismirikokseen. Lain 25 §:n, 28 §:n ja 36 §:n säännöksiä ehdotetaan laajennettaviksi siten, että ohjelmistotoimilupa tulisi myöntää hakijalle, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo rikoslain 34 a luvun 1 §:n 2-kohdan säännöksiä julkisesta kehottamisesta terroristiseen tekoon.

Lain 32 § sisältää säännökset ohjelmistotoimiluvan peruuttamisesta. Säännöstä ehdotetaan muutettavan siten, että lupa on mahdollista peruuttaa myös, jos toimija on syyllistynyt edellä mainittuun rikoslaissa rangaistavaksi säädettyyn julkiseen kehottamiseen terroristiseen tekoon.

Audiovisuaalisen sisältöpalveluntarjoajan sijoittautumista koskevat säännökset

Lain 207 § sisältää säännökset audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan sijoittautumisesta. AMVS-direktiivin nojalla sijoittautumisen peruslähtökohta säilyy ennallaan eli audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan katsotaan olevan sijoittautunut Suomeen, mikäli toiminnan harjoittajan päätoimipaikka on Suomessa ja ohjelma-aikataulua tai ohjelmaluetteloa koskevat päätökset tehdään Suomessa. AVMS-direktiivi aiheuttaa kuitenkin joiltain osin muutoksia sijoittautumisen määräytymiseen muissa tilanteissa. Sijoittautumisen määräytymisessä merkityksellistä on erityisesti sen arviointi, missä jäsenvaltiossa merkittävä osa ohjelmaan liittyvän audiovisuaalisen mediapalvelun tarjonnan harjoittamiseen osallistuvista työntekijöistä työskentelee. Tarkemmat säännökset sijoittautumisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella

Ohjelmiston eurooppalaisuus

Lain 209 § sisältää ohjelmiston eurooppalaisuutta koskevat säännökset. Pykälän mukaan televisiotoiminnan harjoittajan on varattava eurooppalaisille ohjelmille suurin osa vuosittaisesta vapaasti vastaanotettavasta lähetysajastaan.

Tilausohjelmapalvelun tarjoajilla on säännöksen 4 momentin mukaan velvollisuus edistää eurooppalaisten ohjelmien tuotantoa ja saatavuutta palveluissaan tuotantojen rahoituksen, ohjelmaostojen, eurooppalaisten teosten näkyvyyden tai muiden vastaavien keinojen avulla. AVMS-direktiivin 3 artikla edellyttää muutosta tilausohjelmapalvelun tarjoajien velvoitteisiin edistää eurooppalaisia teoksia siten, että niiden tulee eurooppalaisille teoksille vähintään 30 prosentin osuus ohjelmaluetteloissaan ja varmistaa näiden teosten näkyvyys.

Ohjelmistojen saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 211 § sisältää säännökset ääni- ja tekstityspalvelusta. Säännöksen mukaan suomen- tai ruotsinkielisiin televisio-ohjelmiin on liitettävä tekstitys sekä muihin ohjelmiin selostus tai palvelu, jossa tekstitetyn ohjelman teksti muutetaan ääneksi (*ääni- ja tekstityspalvelu*). Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä Yleisradio Oy:stä annetussa laissa tarkoitettuihin julkisen palvelun ohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä myös valtakunnallisen ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettäviin useita eri yleisöryhmiä palveleviin ohjelmistoihin. Liikenne- ja viestintäministeriö on 1.6.2018 antamallaan päätöksellä (9/03/2018) vahvistanut ne ohjelmistot, joihin ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä. Kyseisiä ohjelmistoja ovat Ylen, MTV Oy:n Nelosen ja Alfa TV:n ohjelmistot. Ääni- ja tekstityspalvelun osuuden on oltava edellä tarkoitettujen useita eri yleisöryhmiä palvelevien ohjelmistojen osalta 75 prosenttia ohjelmista ja julkisen palvelun ohjelmistojen osalta 100 prosenttia ohjelmista. Valtioneuvoston asetus televisio- ja radiotoiminnasta (2014/1245) sisältää tarkemmat säännökset ääni- ja tekstityspalvelun toteuttamisesta ja lähettämisestä.

AMVS-direktiivin 7 artikla velvoittaa mediapalvelun tarjoajia eli sekä televisiotoimijoita että tilausohjelmapalvelun tarjoajia saattamaan tarjoamiaan mediapalveluja jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi vammaisille loppukäyttäjille. Mediapalvelun tarjoajien tulee raportoida säännöllisesti esteettömyyden toteutumisesta, minkä lisäksi toimijoiden tulee laatia esteettömyyttä koskevia toimintasuunnitelmia siitä, kuinka niiden palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi vammaisille henkilöille. Direktiivi jättää sen sijaan avoimeksi sen, kuinka palvelujen asteittainen esteettömyys tulisi käytännössä toteuttaa.

Velvoitteen sisältöä ja palvelujen esteettömyyden toteutumista arvioitaessa huomionarvoista on audiovisuaalisten mediapalvelujen markkinoiden nopea kehitys ja lähetystekniikoiden rajojen hämärtyminen. Television katsominen ei myöskään ole aikaan ja paikkaan sidottua vaan televisio-ohjelmia voi katsella haluamanaan ajankohtana mm. internetissä välitettävien tilausohjelmapalveluiden kautta. Televisiota voi katsella myös useilla eri laitteilla kuten tietokoneilla, tableteilla ja matkapuhelimella perinteisen televisiovastaanottimen lisäksi. Käytettävien päätelaitteiden ohjelmistot ja ominaisuudet sekä palvelun tekninen toteuttaminen vaikuttavat tarjotun ääni- ja tekstityspalvelun ohella ääni- ja tekstityspalvelun käyttöön kuten käy ilmi Liikenne- ja viestintäviraston Annanpura Oy:llä teettämästä selvityksestä.[29] AVMS-direktiivin soveltamisalaan ei direktiivin 23 johdantokappaleessa kuvatun mukaisesti kuitenkaan sisälly audiovisuaalisiin mediapalveluihin pääsyn mahdollistavat ominaisuudet tai palvelut.

Nykysäännökset eivät velvoita tilausohjelmapalvelun tarjoajia tarjoamaan ääni- ja tekstityspalvelua. Televisiotoimijoista Yleisradio ja MTV tarjoavat jo nykyisin ääni- ja tekstityspalvelua tilausohjelmapalveluissaan. Valmistelun aikaisten selvitysten perusteella muiden mediapalvelun tarjoajien tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoissa on ääni- ja tekstityspalvelua vain vähäisessä määrin tarjolla.

[29] Suoratoistopalvelujen saavutettavuusraportti 2019, Traficomin tutkimuksia ja selvityksiä 31/2019. https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/Suoratoistopalveluiden%20saavutettavuusraportti%202019.pdf

Palvelujen esteettömyyttä koskevaa sääntelyä ehdotetaan laajennettavaksi asteittain audiovisuaalisen sisältöpalveluiden tarjontaan siten, että se kattaisi tässä vaiheessa osan niiden televisiotoimijoiden tilausohjelmapalvelujen ohjelmistoista, joihin jo tällä hetkellä sovelletaan esteettömyysvelvoitteita lineaaritelevision puolella. Ääni- ja tekstityspalvelun osuuden tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoissa tulisi olla 30 prosenttia.

Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi kansallisista tarpeista esiin nousseena myös tekstityksen laatuun liittyvä velvoite. Laadun arvioinnissa tulisi mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon tekstityksen laatuun liittyvät standardit. Televisio-ohjelmien tekstityksille ollaan parhaillaan laatimassa kansallista laatustandardia. Laatustandardiin kootaan elementit siitä, mistä hyvä tekstitys koostuu ja mitä siltä vaaditaan. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa on tarkoitus laatia laatustandardi käännöksille ja toisessa vaiheessa tarkastellaan ohjelmatekstityksien laatuvaatimuksia. Hankkeen ovat aloittaneet Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto, Kieliasiantuntijat ry ja Kotimaisten kielten keskus. Hanke toteutetaan yhteistyössä tekstityksiä tuottavien toimijoiden kanssa.

Direktiivi edellyttää mediapalvelun tarjoajilta säännöllistä raportointia esteettömyyden toteutumisesta, minkä lisäksi niiden tulee laatia esteettömyyttä koskevia toimintasuunnitelmia siitä, kuinka niiden palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi vammaisille henkilöille. Raportit ja toimintasuunnitelmat tulisi toimittaa Liikenne- ja viestintävirastolle. Direktiivi edellyttää myös, että vammaisille henkilöille on julkisesti saatavilla oleva, esteetön sähköinen yhteyspiste esteettömyyskysymyksiä koskevien tietojen esittämistä ja valitusten vastaanottamista varten. Tehtävä ehdotetaan lisättäväksi Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviin.

Markkinointi

Markkinoinnin yleiset periaatteet sisältyvät lain 214 §:ään. Direktiivin 28 b artiklan 2 kohta edellyttää, että markkinoinnin yleiset periaatteet soveltuvat televisiotoiminnan harjoittajien ja tilausohjelmapalvelun tarjoajien ohella myös videonjakoalustan tarjoajiin. Viittaus markkinoinnin yleisten periaatteiden soveltumiseen videonjakoalustan tarjoajiin tullaan sisällyttämään uuden 26a luvun 226a §:ään.

Eräiden audiovisuaalisten ohjelmien keskeyttäminen mainoksilla

Lain 216 §:n mukaan televisiotoiminnassa lähetettävän elokuvan, televisiota varten tehdyn elokuvan, uutisohjelman ja lastenohjelman saa keskeyttää mainoksilla tai teleostoslähetyksillä kerran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti. Lastenohjelman saa keskeyttää mainoksilla tai teleostoslähetyksillä, jos ohjelman aikataulun mukainen kesto on enemmän kuin 30 minuuttia. Uudistetun direktiivin 20 artiklan 2 kohta edellyttää, että säännöksessä kielletään lastenohjelmien keskeyttäminen teleostoslähetyksillä.

Tuotesijoittelu

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 220 §:n nojalla tuotesijoittelu on kielletty muissa kuin elokuvateoksissa, audiovisuaalista sisältöpalvelua varten tehdyissä elokuvissa, urheiluohjelmissa ja kevyissä viihdeohjelmissa. Direktiivissä tuotesijoittelu on lähtökohtaisesti sallittua kaikissa audiovisuaalisissa mediapalveluissa. Tuotesijoittelu ei kuitenkaan ole sallittua uutis- ja ajankohtaisohjelmissa, kuluttaja-asiaohjelmissa, uskonnollisissa ohjelmissa ja lastenohjelmissa. Säännöstä tulee muuttaa siten, että tuotesijoittelu sallitaan muissa kuin artiklan tarkoittamissa ohjelmissa

Teleostoslähetysten ja televisiomainosten aikarajoitukset

Mainonnan määrää säännellään lain 222 §:ssä. Säännöksen mukaan mainosten ja teleostoslähetysten osuus yhtä tasatuntien välistä tuntia kohti ei saa olla yli 12 minuuttia, lukuun ottamatta kanavia, joilla lähetetään

pelkästään teleostoslähetyksiä. Kyseiseen aikaan ei lasketa televisiotoiminnan harjoittajan ilmoituksia sen omista audiovisuaalisista ohjelmista, ohjelmiin suoraan liittyviä oheistuotteita, sponsorointia koskevia ilmoituksia, tuotesijoittelua, lain 224 §:ssä tarkoitettua aatteellista tai yhteiskunnallista mainontaa eikä 225 §:ssä tarkoitettuja teleostoslähetyksille varattuja ohjelmapaikkoja.

Direktiivin 23 artikla edellyttää muutosta lain 222 §:ään aikarajoituksiin siten, että televisiomainosten ja teleostosesitysten osuus klo 6.00:n ja 18.00:n välisenä aikana ei saa olla yli 20:tä prosenttia kyseisestä ajasta. Televisiomainosten ja teleostosesitysten osuus klo 18.00:n ja 24.00:n välisenä aikana ei saa olla yli 20:tä prosenttia kyseisestä ajasta. Säännöstä tulee muuttaa lisäksi siten, että aikarajoituksiin ei lueta myöskään ilmoituksia muiden samaan lähetystoiminnan harjoittajien ryhmään kuuluvien yhteisöjen ohjelmista ja audiovisuaalisista mediapalveluista eikä neutraaleihin ruutuihin toimituksellisen sisällön ja televisiomainosten tai teleostosesitysten välillä sekä yksittäisten mainosten tai teleostosesitysten välillä

Televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttäminen

Lain 339 §:n mukaan valtioneuvosto voi määrätä enintään kuukauden ajaksi keskeytettäväksi Suomen ulkopuolelta tulevan televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen, jos ohjelmistossa ilmeisellä tavalla toistuvasti syyllistytään rikoslain 11 luvun 10 §:ssä rangaistavaksi säädettyyn kiihottamiseen kansanryhmää vastaan tai törkeästi rikotaan kuvaohjelmalain 6 §:n säännöksiä. Säännöstä ehdotetaan muutettavan direktiivin 3 artiklan mahdollistamin tavoin siten, että se koskisi televisio-ohjelmistojen ohella myös tilausohjelmapalveluita. Lisäksi sääntelyä ehdotetaan muutettavan siten, että Suomen ulkopuolelta tulevan audiovisuaalisen sisältöpalvelun edelleen lähettämisen voisi määrätä keskeytettäväksi myös, jos ohjelmistossa toistuvasti rikotaan rikoslain säännöksiä julkisesta kehottamisesta terroristiseen tekoon.

AVMS-Direktiivin säännökset, jotka edellyttävät uutta sääntelyä

Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoaa koskevat tiedot

AVMS-direktiivin 5 artikla velvoittaa audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan asettamaan helposti, välittömästi ja jatkuvasti palvelun vastaanottajien saataville artiklan mukaiset vähimmäistiedot. Ilmoitusvelvollisuus on aiemmin katsottu saatetuksi voimaan sananvapauslain 5 §:llä. Säännöksen mukaan ohjelmatoiminnan harjoittajan ja vastaavan toimittajan on huolehdittava siitä, että ohjelmatoiminnassa tiedotetaan ohjelmatoiminnan harjoittajasta ja vastaavasta toimittajasta. Uudistettu AVMS-direktiivi edellyttää kuitenkin aiempaa laajempia tiedonantovelvollisuuksia, minkä vuoksi sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi tätä koskevat säännökset.

Direktiivin 5 artiklan perusteella jäsenvaltiot voivat lisäksi hyväksyä lainsäädäntötoimia, joissa säädetään, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajat asettavat saataville edellä mainittujen tietojen lisäksi tiedot omistusrakenteestaan, mukaan lukien todelliset omistajat ja edunsaajat. Media- ja viestintäpolitiikan nykytilaa ja mittaamista koskevassa selvityksessä (Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 4/2018)[30] korostetaan omistuksen läpinäkyvyyden merkitystä median monimuotoisuuden, moniarvoisuuden ja median vapauden takaajana. Pelkkä omistustietojen julkisuus ei kuitenkaan riitä takaamaan läpinäkyvyyttä. Kansalaisille ja julkisille toimijoille tulisi taata helppo ja suora pääsy ajantasaisiin tietoihin median omistusrakenteista. Kattavien ja ajantasaisten tietojen saamisen on todettu olevan monimutkaista, minkä

[30] http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/160714

vuoksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi nimenomaiset säännökset omistusrakennetta koskevien tietojen ilmoittamisesta.

Videonjakoalustapalveluja koskevat säännökset

Direktiivin videonjakoalustan tarjoajia koskevat 28 a ja 28 b artiklojen säännökset edellyttävät uudenlaista sääntelyä alaikäisten ja yleisön suojelemiseksi haitalliselta sisällöltä ja sopimattomalta markkinoinnilta. Säännökset tullaan sisällyttämään sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin ja kuvaohjelmalakiin. Sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joissa videonjakoalustan tarjoaja velvoitetaan käyttöehdoissaan varmistamaan, että yleisöä suojellaan haitalliselta sisällöltä. Käytännössä käyttöehdoissa tulisi kieltää tietyn rikoslaissa rangaistavaksi säädetyn aineiston lataaminen alustalle. Alustojen tulisi toteuttaa myös muut asianmukaiset toimet direktiivin vaatimusten täyttämiseksi. Palvelun käyttäjille tulisi muun muassa tarjota keinoja ilmoittaa alustalla olevasta laittomasta sisällöstä. Videonjakoalustan tarjoajan tulisi myös varmistaa, että mainonnan yleiset periaatteet toteutuvat myös sellaisen aineiston osalta, jota videonjakoalustan tarjoaja ei itse markkinoi, myy tai järjestä. Videonjakoalustan tarjoajan olisi myös tarjottava videoita lataaville käyttäjille toiminto, jolla voi ilmoittaa sisältävätkö videot mainontaa.

Kuvaohjelmalakiin säännökset sisällytettäisiin siltä osin kuin ne koskevat alaikäisten suojelua alaikäisten kehitykselle haitalliselta sisällöltä. Kuvaohjelmalakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädettäisiin videonjakoalustan tarjoajalle velvoitteeksi toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet lasten suojelemiseksi heidän kehitykselleen haitalliselta sisällöltä. Videonjakoalustan tarjoajan päätettäväksi jäisi valita tilanteeseen soveltuvimmat keinot säännöksessä määriteltävien yleisten periaatteiden mukaisesti. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tehtäväksi tulisi valvoa myös näiltä osin kuvaohjelmalaissa säädettyjen velvoitteiden noudattamista.

AVMS-direktiivin säännökset, jotka eivät edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia

Itse- ja yhteissääntelyyn kannustaminen

Direktiivin 4 a artiklan mukaan jäsenvaltioiden tulisi kannustaa käyttämään yhteissääntelyä ja edistämään itsesääntelyä kansallisella tasolla hyväksyttävien käytännesääntöjen avulla niillä aloilla, joita direktiivin mukainen yhteensovittaminen koskee. Direktiivin johdanto-osan 14 kohdan mukaan jäsenvaltioita ei voida kuitenkaan velvoittaa perustamaan itse- tai yhteissääntelyjärjestelmiä tai molempia eikä keskeytettävä taikka vaarannettava nykyisiä yhteisääntelytoimia, jotka ovat jäsenvaltioissa jo käytössä ja jotka toimivat tehokkaasti.

Suomessa av- ja mediasektorilla on jo käytössä hyvin toimivia itsesääntelymekanismeja kuten hyvää journalistista tapaa tulkitseva julkisen sanan neuvosto (JSN). Valtaosa suomalaisista tiedotusvälineistä kuuluu JSN:n perussopimuksen allekirjoittaneisiin yhteisöihin, jolloin JSN voi suoraan käsitellä niihin kohdistuvia kanteluita. Keskuskauppakamarin alaisuudessa toimiva elinkeinoelämän itsesääntelyelin mainonnan eettinen neuvosto (MEN) antaa lausuntoja mm. siitä, onko mainos tai muu menettely markkinoinnissa hyvän tavan vastaista ottaen huomioon Kansainvälisen kauppakamarin (ICC) markkinointisäännöt. Eri viranomaistahot kuten kuluttaja-asiamies, sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ja Kansallinen audiovisuaalinen instituutti kannustavat alaa itsesääntelyyn AVMS-direktiivin kattamilla aloilla. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 303 §:n 6 sisältää niin ikään nimenomaisen säännöksen, jonka nojalla Liikenne- ja viestintäviraston tulee edistää toimialan yhteis- ja itsesääntelyä. Edellä mainitut seikat huomioon ottaen sääntelyä ei ehdoteta tältä osin tarkennettavaksi.

Alaikäisten suojeleminen epäterveellisiä elintarvikkeita koskevalta mainonnalta

Direktiivin 9 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kannustettava käyttämään yhteissääntelyä ja edistämään itsesääntelyä direktiivissä säädetyillä käytännesäännöillä, jotka koskevat lastenohjelmiin liitettyä tai niihin sisältyvää epäasiallista audiovisuaalista kaupallista viestintää elintarvikkeista ja juomista, jotka sisältävät ravitsemuksellisia tai fysiologisia vaikutuksia omaavia ravintoaineita ja ainesosia, erityisesti rasvoja, transrasvahappoja, suolaa tai natriumia sekä sokereita, joiden osuus kokonaisruokavaliosta ei suositusten mukaan saisi olla liiallinen. Vastaava säännös sisältyi direktiiviin jo aiemmin. Jäsenmaiden tulee AVMS-direktiivin 28 artiklan b kohdan mukaan kannustaa myös videonjakoalustapalvelun tarjoajia yhteis- ja itsesääntelyyn vähentääkseen lasten altistumista epäasialliselle kaupalliselle viestinnälle. Käytännesäännöillä on pyrittävä vähentämään tosiasiallisesti lasten altistumista audiovisuaaliselle kaupalliselle viestinnälle, joka koskee tällaisia elintarvikkeita ja juomia. Käytännesäännöillä on myös pyrittävä siihen, että audiovisuaalisessa kaupallisessa viestinnässä ei painoteta tällaisten elintarvikkeiden ja juomien ravitsemuksellisten näkökohtien myönteisyyttä.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 1 §:ssa on kielletty hyvän tavan vastainen ja kuluttajien kannalta sopimattoman menettelyn käyttäminen markkinoinnissa. Kuluttaja-asiamies, Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos ja Elintarviketurvallisuusvirasto (nyk. Ruokavirasto) ovat laatineet vuonna 2014 suosituksen mainostajille elintarvikkeiden markkinoinnista lapsille. Suositus on tarkistettu vuonna 2015. Suosituksessa on esitelty markkinoinnin pelisääntöjen ohella esimerkkejä markkinaoikeuden ratkaisukäytännöstä ja kuluttaja-asiamiehen valvontatyössä esiin tulleista tapauksista. Markkinoinnin valvonnassa on puututtu erityisesti lapsille suunnattuun elintarvikkeiden mainontaan, jossa sopimattomalla tavalla kiinnitetään huomiota elintarvikkeiden kannalta epäolennaisiin seikkoihin kuten lasten sankareihin ja sarjakuvahahmoihin, kylkiäisleluihin ja kilpailuihin taikka jossa elintarvikkeiden terveellisyydestä annetaan vääriä tai epäolennaisia tietoja. Kuluttaja-asiamiehen käytännön ja suosituksen voidaan katsoa olevan siinä määrin selkeää, että se ohjaa alan toimintaa ja mahdollistaa alan omien käytännesääntöjen muodostumisen.

Elintarviketoimiala onkin myös itse laatinut ohjeistusta elintarvikkeiden markkinoinnista lapsille. Valmistelun aikaisten sidosryhmätapaamisten perusteella alan itsesääntelyn voidaan katsoa toimivan eikä tarvetta lisäsääntelylle ole ilmennyt. Direktiivin taustalla olevat kansanterveydelliset näkökohdat ovat erittäin tärkeitä. Alan toimijoita rohkaistaan edelleen kehittämään ja tarvittaessa päivittämään ohjeistuksiaan runsaasti rasvaa, suolaa tai sokeria sisältävien elintarvikkeiden ja juomien markkinoinnista alaikäisille.

Alaikäisten suojeleminen alkoholimainonnalta

AVMS-direktiivin artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kannustettava käyttämään yhteisääntelyä ja edistämään itsesääntelyä direktiivin 4 a artiklan 1 kohdassa säädetyillä käytännesäännöillä, jotka koskevat epäasiallista audiovisuaalista kaupallista viestintää alkoholijuomista. Käytännesäännöillä on pyrittävä vähentämään tuloksekkaasti alaikäisten altistumista kaupalliselle viestinnälle, joka koskee alkoholijuomia.

Alkoholijuomien markkinoinnista säädetään alkoholilaissa (1102/2017). Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira on 20.2.2018 antanut ohjeen alkoholin markkinoinnista. Ohjeessa esitellään myös valvontaviranomaisten tähänastista ratkaisukäytäntöä. Ohjeessa todetun mukaisesti mm. miedon alkoholijuoman markkinointi on kielletty, jos se kohdistuu alaikäisiin tai muihin henkilöihin, joille alkoholijuomaa ei saisi myydä. Mainos ei saa myöskään olla sellainen, että se houkuttelee alaikäisiä alkoholijuoman käyttämiseen. Mainoksen vaikutus voi olla välitön, jos mainonnalla houkutellaan alaikäisiä ostamaan alkoholijuomaa, tai välillinen, jolloin mainonnalla luodaan lapsille ja nuorille myönteisiä mielikuvia ja asenteita kyseiseen alkoholijuomaan ja alkoholinkäyttöön. Myös alaikäisiin kohdistuva epäsuora alkoholimainonta on kiellettyä. Valviran ohjeistuksen voidaan katsoa ohjaavan alaa oman ohjeistuksen muodostumiseen. Sääntelyä ei ehdoteta tarkennettavaksi tältä osin.

Videonjakoalustojen itse- ja yhteissääntely

Direktiivin 28 b artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kannustettava itse- ja yhteissääntelyn käyttöön kansallisella tasolla hyväksyttävien käytännesääntöjen avulla suojellakseen yleisöä ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka sisältävät yllyttämistä väkivaltaan tai vihaan, joka kohdistuu johonkin ihmisryhmään tai ryhmän jäseneen perusoikeuskirjan 21 artiklassa tarkoitetuista syistä. Niin ikään tulee kannustaa yhteissääntelyn käyttöön, jotta suojellaan yleisöä ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka sisältävät julkista yllytystä terrorismirikokseen, lapsipornografiaa ja rasismia ja muukalaisvihaa käsittävää aineistoa direktiivin 28 b artiklan 1 kohdan mukaisesti. Direktiivin 28 b artiklan 10-kohdan mukaan myös jäsenvaltiot ja komissio voivat edistää itsesääntelyä unionin käytännesääntöjen avulla.

Euroopan komissio sekä tietyt tietotekniikkayritykset julkaisivat 31.5.2016 käytännesäännöt, jotka sisältävät sitoumuksia verkossa esiintyvän laittoman vihapuheen torjumiseksi Euroopassa. Käytännesääntöjen toimeenpanoa seurataan Euroopan komission työryhmässä. Valtioneuvoston kansalliseen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelmaan 2017-2019 sisältyy hanke käytännesääntöjen toimeenpanemiseksi Suomessa. Oikeusministeriö on käynnistänyt yhteistyön viranomaisten, verkkoalustojen (ml. videonjakoalustan tarjoajat) ja kansalaisjärjestöjen välillä laittoman vihapuheeseen puuttumisen muotojen tehostamiseksi. Osana yhteistyönkehittämistä sovitaan tarvittaessa eri roolissa toimivien tahojen yhteyspisteistä, muodostetaan tarvittavia verkostoja, selkeytetään eri toimijoiden rooli käytännesääntöjen toimeenpanoon liittyen ja pyritään identifioimaan ja kehittämään tapoja tehostaa kiellettyyn vihapuheeseen puuttumista mukaan lukien sen poistamista internetistä.

Perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman hyväksymisen jälkeen komissio on antanut tiedonannon laitonta verkkosisältöä vastaan (”Laitonta verkkosisältöä vastaan, lisää vastuuta verkkoalustoille" KOM (2017) 555, 28.9.2017) sekä suosituksen toimenpiteistä laittoman verkkosisällön torjumiseksi (maaliskuussa 2018 annettu laittoman verkkosisällön torjumista koskeva komission suositus (C(2018)1177 final)). Ministeriöiden, viranomaisten ja verkkoalustojen pyöreän pöydän keskusteluissa on käsitelty laittoman vihapuheen torjuntaa, edellä mainittua komission laitonta verkkosisältöä ja verkkoalustojen vastuuta koskevaa tiedonantoa ja komission suosituksia aiheesta sekä voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöä ja oikeuskäytäntöä. Lisäksi on vaihdettu käytännön kokemuksia moderoinnista. Aihe näkyy vahvasti myös pääministeri Antti Rinteen hallitusohjelmassa. Ohjelman mukaan hallituskauden aikana toteutetaan poikkihallinnollisia toimenpiteitä, joilla puututaan nykyistä vahvemmin järjestelmälliseen häirintään, uhkailuun ja maalittamiseen, joka uhkaa sananvapautta, viranomaistoimintaa, tutkimusta ja tiedonvälitystä.

Lakiin ei tässä vaiheessa ehdoteta sisällytettäväksi erillistä säännöstä videonjakoalustojen kannustamiseksi itse- ja yhteissääntelyyn ottaen huomioon vireillä olevat ja tulevat poikkihallinnolliset hankkeet itse- ja yhteisääntelyyn kannustamiseksi. Suomeen ei myöskään ole esityksen laatimisvaiheessa kehittynyt kansallisista toimijoista koostuvaa, AVMS-direktiivin mukaisten videonjakoalustapalvelujen tarjonnan markkinaa, joka mahdollistaisi videonjakoalustan tarjoajien omien käytännesääntöjen laatimisen.

Vaaratiedotteet

Jäsenvaltioiden on 7 artiklan 5 kohdan mukaan varmistettava, että hätätilanteita koskevat tiedot, mukaan lukien julkiset tiedonannot ja ilmoitukset luonnonkatastrofeista, jotka saatetaan yleisön saataville audiovisuaalisten mediapalvelujen kautta, annetaan esteettömästi vammaisten henkilöiden saataville.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 279 §:n mukaan velvoite välittää vaaratiedotteita koskee televisiotoiminnan harjoittajien osalta yleisen edun kanavia ja radiotoiminnan harjoittajien osalta kaikkia toimijoita joilla on 34 §:n mukainen ohjelmistotoimilupa radiotoiminnan harjoittamiseen. Yleisradiolla on lisäksi velvol-

lisuus välittää viranomaistiedotuksia televisio- ja radio-ohjelmistoissa, josta säädetään erikseen Yleisradiolaissa (1380/1993). Television ja radion lisäksi vaaratiedotteet ovat luettavissa teksti-TV:stä ja lisäksi mobiililaitteeseen asennetun 112 Suomi-sovelluksen avulla alueelliset vaaratiedotteet voidaan lähettää puhelimen sijaintitietoon perustuen. Direktiivin ei katsota edellyttävän tältä osin uutta sääntelyä.

Alaikäisten suojelu haitalliselta sisällöltä

Kuvaohjelmien tarjoamista koskevista rajoituksista lasten suojelemiseksi säädetään kuvaohjelmalaissa (710/2011). Kuvaohjelmalain soveltamisala on eräiltä osin direktiiviä laajempi. Lakia sovelletaan 2 §:n soveltamisalasäännöksen mukaan televisiotoiminnan ja tilausohjelmapalveluiden lisäksi myös muuhun kuvaohjelmien tarjoamiseen, esimerkiksi elokuvateatteriesityksiin ja kuvaohjelmatallenteiden levitykseen. Soveltamisala on laajempi myös siltä osin, että kuvaohjelman määritelmä lain 3 §:n 1 kohdassa kattaa kaikki liikkuvina kuvina teknisin keinoin katseltavaksi tarkoitetun sisällön, mihin sisältyvät elokuvien, televisio-ohjelmien ja muiden vastaavien lisäksi myös digitaaliset pelit.

Lapsen kehitykselle haitallisena pidetään lain 15 §:n mukaan kuvaohjelmaa, joka väkivaltaisuutensa tai seksuaalisen sisältönsä vuoksi tai ahdistusta aiheuttamalla taikka muulla näihin rinnastettavalla tavalla on omiaan vaikuttamaan haitallisesti lapsen kehitykseen. Kuvaohjelman haitallisuutta arvioitaessa on otettava huomioon, millaisessa yhteydessä ja miten tapahtumat ohjelmassa kuvataan.

Kuvaohjelmalain keskeisenä lähtökohtana on lain 5 §:ssä kuvaohjelman tarjoajalle säädetty velvollisuus luokitella kuvaohjelmat ja tehdä kuvaohjelmaan tai sen yhteyteen merkintä ikärajasta ja sisällöstä. Poikkeuksista luokittelu- ja merkintävelvollisuuteen ohjelman sisällön, valmistustarkoituksen ja Kansallisen audiovisuaalisen instituutin myöntämän luvan perusteella säädetään lain 9 – 11 §:ssä.

Kuvaohjelman tarjoamista koskevat rajoitukset ovat tiukimmat sellaisten ohjelmien osalta, joiden ikäraja on 18 vuotta. Tällaisen ohjelman tarjoaminen alaikäiselle on lain 6 §:n 1 ja 2 momentin mukaan kokonaan kielletty lukuun ottamatta kahta poikkeusta. Ohjelma voidaan lähettää televisio-ohjelmistossa sellaiseen aikaan, jolloin alle 18-vuotiaat eivät tavallisesti katso televisiota, tai sellaisena lähetyksenä, jonka katsomiseen tarvitaan suojauksen purkulaite. Sääntelyn on katsottu tältä osin täyttävän direktiivin 6 a artiklassa säädetyn vaatimuksen, jonka mukaan haitallisimpaan sisältöön on sovellettava tiukimpia toimenpiteitä.

Sellaisten ohjelmien osalta, joiden ikäraja on 7, 12 tai 16 vuotta, kuvaohjelman tarjoaja voi 6 §:n 3 momentin mukaan vapaammin valita käytettävät keinot huolehtiakseen, ettei kuvaohjelma ole ikärajaa nuoremman henkilön katseltavana. Mahdollisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi lähetysajan valinta, esto- tai suodatusjärjestelmät taikka iän tarkistaminen muulla tavoin. Kuvaohjelmalain 6 §:n 5 momentin mukaan kuvaohjelman tarjoajan on tiedotettava ikärajoista ja muista lasten suojelemista edistävistä keinoista ohjelmien tarjoamisen yhteydessä.

Laissa säädettyjen velvoitteiden lisäksi lasten suojelemista tukee kuvaohjelmien tarjoajien itsesääntely. Kuvaohjelmalain 8 § kannustaa kuvaohjelmien tarjoajia käytännesääntöjen laatimiseen. Säännöksen mukaan kuvaohjelmien tarjoajat voivat laatia käytännesääntöjä hyvän kuvaohjelmien tarjoamisen tavan ja mediakasvatuksen edistämiseksi. Televisioyhtiöt, Yleisradio Oy mukaan lukien, ovat laatineet niin sanotut käytännesäännöt, joissa on sovittu tarkemmin muun ohella ohjelmien lähettämisajankohdista. Televisioyhtiöt ovat sitoutuneet ottamaan huomioon eri-ikäisten lasten katselutottumukset ja lastensuojelun ohjelmien sijoittelussa. Lisäksi televisioyhtiöt tiedottavat yleisöä kuvaohjelmien ikärajoista ja niihin liittyvistä muutoksista sekä hyödyntävät omia palautekanaviaan kuvaohjelmien esitysaikoihin ja ikärajoihin liittyvän yleisöpalautteen vastaanottamisessa. Ikärajamerkinnät ja kuvaohjelman sisältämä haitallisuus ilmaistaan ohjelmatiedotuksen yhteydessä.

Yleisö voi antaa palautetta myös Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille www.ikärajat.fi -palvelun kautta, jonka perusteella voidaan ottaa yksittäisiä ohjelmia uudelleenluokiteltavaksi.

Kuvaohjelmalain noudattamisen valvontaviranomaisen toimii opetus- ja kulttuuriministeriön alainen Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. Mediakasvatuksen edistämisestä sekä kuvaohjelmalaissa säädetyistä luokittelu- ja valvontatehtävistä sekä kuvaohjelmaluokittelijoiden kouluttamisesta vastaa instituutissa mediakasvatuksen ja kuvaohjelmaluokittelun vastuualue. Voimassa olevan kuvaohjelmalain on katsottu jo nykyisellään täyttävän direktiivin 6 a artiklan vaatimukset eikä artikla edellytä muutoksia kuvaohjelmalakiin.

Medialukutaidon edistäminen

Suomi toteuttaa jo nykyisin useilla eri tavoilla direktiivin 33 a artiklan edellyttämää medialukutaidon edistämistä.

Keskeinen toimija medialukutaidon ja mediakasvatuksen edistämisessä on Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, jonka tehtävänä on muun muassa edistää mediakasvatusta, lasten mediataitoja ja lapsille turvallista mediaympäristöä sekä tiedottaa lapsia ja mediaa koskevista asioista. Instituutti on mediakasvatuksen kansallinen keskus ja se tekee yhteistyötä eri sektoreiden toimijoiden kanssa. Instituutti koordinoi esimerkiksi Mediataitoviikkoa ja Peliviikkoa, jotka kokoavat yhteen järjestöjä, yrityksiä ja julkisen sektorin toimijoita. Mediataitoviikon valtakunnalliseen suunnitteluun osallistuu vuosittain noin 50 organisaatiota ja sitä toteutetaan noin 2000 koulussa, päiväkodissa, kirjastossa, nuorisotalossa ja muussa paikallisessa kohteessa.

Medialukutaito kuuluu osaksi nykyisiä perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien perusteita, varhaiskasvatussuunnitelman perusteita sekä ammatillisten tutkintojen ja näyttötutkintojen perusteita. Medialukutaito on asemoitu osaksi monilukutaidon laaja-alaista osaamiskokonaisuutta, mutta lisäksi mediataitoja edistetään monipuolisesti myös tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen alueella sekä ainekohtaisesti osana eri oppiaineita. Opetussuunnitelmat ovat velvoittavia opetuksen järjestäjille.

Medialukutaitoon liittyvää työtä tehdään opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan lisäksi myös muualla valtionhallinnossa eri viranomaisten tehtäviin liittyvissä asioissa. Esimerkiksi Kilpailu- ja kuluttajavirasto edistää medialukutaitoa kuluttaja-asioissa, oikeusministeriö syrjinnän ja vihapuheen vastaisessa työssä ja poliisi nettipoliisitoiminnassaan.

Suomessa järjestökenttä on erittäin aktiivinen mediakasvatuksen ja medialukutaidon edistämisessä. Toiminnassa on mukana esimerkiksi lapsi-, nuoriso- ja perhejärjestöjä, taide- ja kulttuurikasvatusjärjestöjä, ehkäisevän päihdetyön järjestöjä sekä aikuiskoulutus- ja seniorijärjestöjä. Myös yritykset tekevät mediakasvatustyötä joko hankkeissa yhteistyökumppaneina tai osana yhteiskuntavastuutoimintaansa. Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee mediakasvatusta ja medialukutaidon edistämistä valtionavustuksilla.

Laki Yleisradio Oy:stä (1380/1993) asettaa Ylen julkisen palvelun tehtäviksi mm. tukea kansanvaltaa ja jokaisen osallistumismahdollisuuksia sekä tarjota mahdollisuus oppimiseen ja itsensä kehittämiseen. Yle edistää medialukutaitoa mm. tiedottamalla, verkkopalveluissaan olevien itseopiskelumateriaalien kautta sekä toteuttamalla erilaisia toimintoja (mm. koululaisten Uutisluokka-toiminta) ja kampanjoita ja osallistumalla yhteistyökumppanina muiden hankkeisiin.

Kansalliset sääntelyviranomaiset

Direktiivin 30 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on taattava kansallisten sääntelyviranomaisten tai –elinten riippumattomuus ja se, että sääntelyviranomaiset käyttävät valtuuksiaan puolueettomasti ja avoimesti. Artiklan

mukaan kansalliset sääntelyviranomaiset eivät myöskään saa pyytää tai ottaa vastaan miltään muulta elimeltä ohjeita tehtävien hoitamisessa. Sääntelyviranomaisten toimivalta tulee määritellä lainsäädännössä. Lisäksi on säädettävä kansallisten sääntelyviranomaisten ja -elinten johtajien nimeämisestä ja irtisanomisesta sekä toimikauden kestosta. Jäsenvaltioiden tulee myös varmistaa, että kansallisella tasolla on käytössä tehokkaat muutoksenhakujärjestelmät.

Direktiivin säännöksen ei katsota edellyttävän uutta sääntelyä kansalliseen lainsäädäntöön. Viranomaistoiminnan edellytykset sisältyvät jo nykyisellään perustuslain oikeusvaltioperiaatteeseen, yleiseen hallinto-oikeudelliseen lainsäädäntöön sekä suomalaiseen hallintokulttuuriin. Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Viranomaisen tehtävänä on näin ollen soveltaa lainsäädäntöä, joka määrittelee sen tehtävät ja toimivallan. Ylempi viranomainen ei voi oikeudellisesti sitovalla tavalla puuttua alaisensa hallintoelimen toimintaan, kun se käyttää päätösvaltaansa. Ministeriö voi kuitenkin esimerkiksi antaa alaiselleen virastolle yleisiä määräyksiä ja ohjeita hallintotehtävien suorittamisesta. Ministeriö ei sen sijaan voi määrätä, miten viraston on ratkaistava yksittäinen hallintoasia. Ministeriö ei myöskään voi pidättää itselleen ratkaisuvaltaa yksittäisessä, viraston toimivaltaan kuuluvassa asiassa, ellei tällaista pidätystoimivaltaa ole sille nimenomaisesti laissa määritelty.

Hallintolain hyvän hallinnon perusteet edellyttävä, että viranomainen kohtelee hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käyttää toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Viranomaisen toiminnan julkisuutta sääntelee laki viranomaistoiminnan julkisuudesta (621/1999), jonka 20 §:n mukaisesti viranomaisen on edistettävä toimintansa avoimuutta ja muun muassa laadittava tilastoja ja muita julkaisuja toimialaansa liittyen. Julkisuusperiaatteen mukaisesti viranomaiselle toimitetut asiakirjat ovat julkisia.

Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä säädetään laissa Liikenne- ja viestintävirastosta (935/2018). Lain 4 §:n mukaan valtioneuvosto nimittää Liikenne- ja viestintäviraston pääjohtajan. Pääjohtajan toimikausi on valtion virkamieslain (750/1994) 9a §:n ja valtion virkamiesasetuksen (971/1994) 28 § 6 kohdan nojalla viisi vuotta. Valtion virkamieslaki sisältää virkamiehen irtisanomista koskevat säännökset, joita sovelletaan myös viraston pääjohtajaan. Liikenne- ja viestintäviraston valvontapäätökseen voi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 43 luvun mukaisesti pääsääntöisesti hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintaa sääntelee laki Kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista (1434/2007). Instituutin Mediakasvatus- ja kuvaohjelmayksikkö valvoo kuvaohjelmalain noudattamista ja sen tehtäviin kuuluu muun muassa kuvaohjelmien luokittelu. Mediakasvatus- ja kuvaohjelmayksikön tekemään kuvaohjelman luokittelupäätökseen haetaan muutosta valittamalla kuvaohjelmalautakuntaan. Kuvaohjelmalautakunnassa on kuvaohjelmalain (7110/2011) 32 §:n mukaisesti puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä neljä muuta jäsentä, joista kullakin on henkilökohtainen varajäsen. Valtioneuvosto määrää jäsenet ja varajäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lautakunnan jäsenten esteellisyyteen sovelletaan tuomarin esteellisyyttä koskevia säännöksiä. Lautakunnan jäsenet antavat tuomarinvakuutuksen. Muuhun keskuksen päätökseen saa hakea oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään keskukselle. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea valittamalla muutosta.

Kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista annetun valtioneuvoston asetuksen (712/2013) 3 §:n mukaan Kansallisen audiovisuaalisen instituutin päällikkönä on johtaja. Vastuualueita johtavat apulaisjohtajat. Johtajan nimittää opetus- ja kulttuuriministeriö. Asetuksen 7 §:n mukaan Mediakasvatuksen ja kuvaohjelmaluokittelun vastuualueen apulaisjohtajan nimittää opetus- ja kulttuuriministeriö. Edelleen asetuksen 5 §:n mukaan kuvaohjelmalain (710/2011) mukaiset asiat instituutissa ratkaisee esittelystä mediakasvatuksen ja kuvaohjelmaluokittelun vastuualueen apulaisjohtaja.

Kansalliset muutostarpeet

Ohjelmistotoimiluvan myöntämistä sääntelevään lain 26 §:n 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi velvoite ohjelmiston päivittäisestä vähimmäislähetysajasta. Säännöksen perusteella ohjelmistoa tulisi lähettää vähintään 8 tuntia päivässä. Yleisen edun televisiotoimijan ohjelmiston voidaan edellyttää olevan ajallisesti riittävän kattavaa ja siten mahdollisimman laajaa yleisöä palvelevaa. Muutoksen tarkoituksena on turvata sananvapauden ja moniarvoisen viestinnän toteutumista.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 30 § sisältää säännökset televisiotoimintaan myönnetyn ohjelmistotoimiluvan siirtämisestä, jota sovelletaan myös lain 5 luvun mukaiseen analogiseen radiotoimintaan. Säännökseen ehdotetaan viranomaisten toimivaltaan ja ennakkopäätöksen myöntämisen määräaikaan liittyviä teknisluonteisia täsmennyksiä.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 211 § sisältää säännökset ohjelmistojen saattamisesta näkö- ja kuulorajoitteisten saataville. Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi kansallisista tarpeista esiin nousseena tekstityksen laatuun liittyvä velvoite. Laatuvaatimuksella edesautetaan ääni- ja tekstitysvelvoitteiden täysimääräistä toteutumista erityisryhmille.

Lain 228 § sisältää säännökset kanavapaikkanumeroinnista. Säännöstä ehdotetaan muutettavan siten, että kanavapaikkanumerointiin tehtävät muutokset tulisi ajoittaa ohjelmistotoimilupakauden vaihtumisen yhteyteen. Kanavapaikkanumerointia koskevat muutokset vaikuttavat sekä kuluttajiin että televisiotoimijoihin. Kuluttajien kannalta kanavanumerointimuutokset edellyttävät televisiokanavien virittämistä uudelleen joko kanavahaun kautta tai vastaanottimen automaattitoiminnon avulla. Muutokset voivat aiheuttaa kuluttajien keskuudessa sekaannusta ja vaikuttaa kuluttajien vakiintuneisiin katselutottumuksiin. Kanavapaikoilla on merkittävää taloudellista arvoa kaupallisille televisiotoimijoille, joten toimialan kannalta kanavanumeroinnissa korostuukin kanavien tunnettuuden ja pitkäaikaisen brändin rakentamisen takia numeroinnin pysyvyys ja ennustettavuus. Muutokset kanavanumeroinnissa aiheuttavat myös ylimääräistä viestinnällistä työtä ja kustannuksia. Muutokset olisikin edellä mainituista syistä ajoitettava television ohjelmistotoimilupakauden vaihtumisen yhteyteen, jolloin niiden aiheuttama haitta on mahdollisimman vähäinen.

3.13 Sijoittaminen

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 28 luku sisältää säännökset telekaapelien, radiomastojen ja tukiasemien sekä niihin liittyvien laitteiden sijoittamisesta. Maankäyttö- ja rakennuslain yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamista koskeva 161 § puolestaan sisältää soveltamisalaa koskevan rajauksen, jonka mukaisesti telekaapelien sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle säädetään tietoyhteiskuntakaaressa (nyk. laki sähköisen viestinnän palveluista). Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 28 luku kattaa kaikki yleisiä tietoliikenneyhteyksiä palvelevat viestintäverkon kaapelit ja laitteet.

Lain 229 §:n 1 momentin mukaisesti teleyrityksellä on 28 luvussa säädetyin edellytyksin oikeus sijoittaa toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle yleisiä tietoliikenneyhteyksiä palveleva 1) telekaapeli sekä siihen liittyvä laite, vähäinen rakennelma ja pylväs; 2) matkaviestinverkon radiomasto tukiasemineen ja niihin liittyvä laite, kaapeli ja vähäinen rakennelma; 3) matkaviestinverkon tukiasema sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli.

Lain 229 §:n 2 momentin mukaisesti tukiasema sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli saadaan sijoittaa myös toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen 28 luvussa säädetyin edellytyksin. Momentin mukaan pykälän 1

momentissa tarkoitettujen rakennelmien, verkon osien ja laitteiden sijoittamisen muista edellytyksistä säädetään muualla laissa. Oikeudella sijoittaa laite tarkoitetaan maan ja rakennuksen omistajan yksityisoikeudelliseen suostumukseen verrattavaa oikeutta sijoittaa viestintäverkon osia toisen maalle tai rakennukseen. Näin ollen laitteiden sijoittamisessa tulevat kuitenkin sovellettavaksi muut sijoittamista mahdollisesti koskevat maankäyttö- ja rakennuslain säännökset sekä muu ympäristöä koskeva lainsäädäntö. Esimerkiksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa (503/2005) säädetään tarkemmin telekaapeleiden sijoittamisesta tiealueelle.

229 §:n 3 momentin mukaisesti 1—2 momentissa tarkoitetusta sijoittamisesta päättää kunnan rakennusvalvontaviranomainen, jollei sijoittamisesta ole sovittu kiinteistön tai rakennuksen omistajan kanssa. Sijoittamisesta sopiminen on kuitenkin ensisijainen tapa sopia sijoittamisesta. Lain 28 luvun sääntelyllä voidaan nähdä olevan merkitystä sopimusneuvottelujen edistämisessä. Kuitenkin kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätös sijoittamisesta on viimesijainen menettely, jos asiassa ei päästä maan tai rakennuksen omistajan kanssa sopimukseen. Tarkemmat säännökset sijoittamisesta ja sen edellytyksistä tilanteissa, joissa ei päästä sopimukseen sisältyvät 28 luvun sääntelyyn.

Lain 234 §:n mukaisesti telekaapelia, radiomastoa ja tukiasemaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti eikä siten, että vaikeutetaan voimassa olevan maakunta tai yleiskaavan toteuttamista. Sijoittaminen ei myöskään saa vaikeuttaa kaavojen laatimista. Lisäksi sijoittamisen edellytyksenä 234 §:n 2 momentin mukaisesti on, ettei sijoittamista voida muutoin järjestää tyydyttävästi ja kohtuullisin kustannuksin. Sijoittamisesta päätettäessä on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei kiinteistölle ja rakennukselle aiheuteta tarpeetonta haittaa. Säännöksen mukaisesti telekaapelin, radiomaston ja tukiaseman sekä niihin liittyvien laitteiden sijoittamisesta ja kunnossapidosta ei saa aiheutua sellaista haittaa tai vahinkoa kiinteistön käytölle ja rakennukselle, joka on kohtuullisin kustannuksin vältettävissä. Lisäksi telekaapeli on lain 234 § 3 momentin mukaisesti mahdollisuuksien mukaan sijoitettava liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa 503/2005) tai kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) tarkoitetulle yleiselle alueelle.

Lain 237 §:n säännösten nojalla kiinteistön omistajalla ja haltijalla, kunnalla yleisen alueen omistajana ja haltijana sekä valtiolla yleisen tiealueen omistajana ja haltijana on oikeus saada täysi korvaus haitasta ja vahingosta, joka sijoittamisesta on aiheutunut. Jollei korvauksesta sovita, asia ratkaistaan lunastuslain (603/1977) mukaisessa järjestyksessä. Lain 239 §:n mukaisesti sijoittamisoikeutta hakeva teleyritys on velvollinen suorittamaan viranomaistehtävästä kunnalle maksun, jonka perusteet määrätään kunnan hyväksymässä taksassa.

Teledirektiivin säännökset, jotka edellyttävät uutta sääntelyä

Teledirektiivin 57 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimivaltaiset viranomaiset eivät saa aiheettomasti rajoittaa pienalueen langattomien liityntäpisteiden, joiden fyysiset ja tekniset ominaisuuden määritellään artiklan mukaan komission täytäntöönpanosäädöksellä, käyttöönottoa. Toimivaltaiset viranomaiset eivät saa edellyttää liityntäpisteiden käyttöönotolta erillistä kaavoituslupaa tai muuta erillistä ennakkolupaa. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin vaatia lupaa liityntäpisteiden käyttöönotolta sellaisissa arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaissa rakennuksissa tai paikoissa, jotka ovat kansallisen lainsäädännön mukaan suojeltuja tai tarvittaessa yleiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä.

Lisäksi 57 artiklan 4 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että operaattoreilla on oikeus käyttää mitä tahansa kansallisten, alueellisten tai paikallisten julkisten viranomaisten hallinnassa olevaa fyysistä infrastruktuuria, joka teknisesti soveltuu pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamiseen tai jota tarvitaan tällaisten liityntäpisteiden yhdistämiseen runkoverkkoon. Artiklan mukaan viranomaisten on hyväksyttävä kaikki kohtuulliset käyttöoikeutta koskevat pyynnöt oikeudenmukaisin, kohtuullisin, avoimin ja syrjimättömin ehdoin, jotka asetetaan julkisesti saataville keskitetyssä tietopisteessä.

Edellä kuvatut 57 artiklan säännökset edellyttävät uusia säännöksiä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 28 lukuun, jolloin luvun sääntelyä sovellettaisiin myös pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamiseen direktiivin erityissääntelyn vuoksi. Erityissääntelyn vuoksi katsotaan välttämättömäksi erottaa liityntäpisteet määritelmällisesti muista tukiasemista. Huomattavimmat direktiivin aiheuttamat muutokset 28 lukuun ovat direktiivin edellyttämä pääsääntö, jonka mukaisesti liityntäpisteiden sijoittamiseen tai käyttöönottoon ei saisi edellyttää viranomaisen myöntämää hallinnollista lupaa sekä direktiivin edellyttämä sääntely sijoittamisoikeudesta viranomaisen hallinnassa oleviin kiinteistöihin, rakennuksiin tai muihin rakennelmiin.

3.14 Vaaratiedottaminen

Suomen vaaratiedottamisratkaisu perustuu laissa vaaratiedotelaissa (466/2012) säädettyyn järjestelmään, jota sähköisen viestinnän palveluista annetun lain säännökset tukevat vaaratiedotteiden välittämistä koskevien velvoitteiden osalta. Nykyinen lakisääteinen vaaratiedotusjärjestelmä perustuu analogisiin radioon ja digitaaliseen televisioon siten, että vaaratiedote annetaan aina radiossa ja sen lisäksi televisiossa, jos vaaratiedotteen antava viranomainen niin päättää. Vaaratiedotelain 5 §:ssä luetellut toimivaltaiset viranomaiset antavat tiedotteen Hätäkeskuslaitokseen, joka (tarvittaessa käännättämistä tukien) toimittaa sen Yleisradioon välitettäväksi radiossa ja televisiossa.

Velvoitteista välittää vaaratiedotteita säädetään laissa sähköisen viestinnän palveluista sekä teleyritysten (243 § 1 momentin 15 kohta) että (279 §:n perusteella) 26 §:ssä tarkoitettujen yleisen edun televisiotoiminnan harjoittajien ja 34 §:ssä tarkoitettujen radiotoiminnan harjoittajien osalta. Yleisradion velvollisuudesta välittää vaaratiedotteita ja varautua televisio- ja radiotoiminnan hoitamiseen poikkeusoloissa säädetään erikseen Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:n 2 momentissa, mikä on kirjattu vaaratiedotelain 4 §:n 4 momenttiin, mutta ei sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 279 §:ään (velvollisuus välittää vaaratiedotteita). Tällä hetkellä televisiokanavista vaaratiedotteita välittävät lakisääteisesti Yleisradion kanavat, MTV3 ja Alfa TV. Käytännön vaaratiedottamistyössä on korostunut Hätäkeskuslaitoksen ja Yleisradion merkitys, joista Yleisradio on myös vuosia ylläpitänyt epävirallista vaaratiedottamisen yhteistyöryhmää, jossa keskeisten sidosryhmien edustajien voimin säännöllisesti käsitellään vaaratiedottamisen ajankohtaisia kysymyksiä ja kehittämistarpeita.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 280 §:ssä on myös säädetty mahdollisuudesta hyödyntää tekstiviestiperusteista kohdennettua viranomaistiedottamista. Kyseinen säännös säädettiin alun perin vuoden 2004 Kaakkois-Aasian tsunamionnettomuuden jälkeen sähköisen viestinnän tietosuojalakiin (516/2004) sen uudeksi 35a §:ksi, joka on kuitenkin jäänyt käyttämättömäksi säännökseksi (desuetudo). Kun säännös siirrettiin tietoyhteiskuntakaareen (917/2014, nykyisin laki sähköisen viestinnän palveluista) sen 280 §:ksi, sitä ei terminologisesti ajantasaistettu vastaamaan vaaratiedotelain yksikäsitteistä systematiikkaa, mikä tekee säännöksestä erittäin vaikeasti ymmärrettävän. Sinällään 280 §:n mukaisia viranomaistiedotteita voitaisiin nytkin antaa, mutta teleyrityksillä ei ole käytössään automatisoitua järjestelmää tekstiviestin välittämiseksi nopeammin kuin manuaalisen työn edellyttämässä noin 5 tunnin ajassa. Osittaisena syynä siihen, ettei säännöksen täytäntöönpanossa ole päästy automatisoituun viestinvälitysjärjestelmään, on esitetty vuosien varrella useampaan otteeseen arvioidut järjestelmän perustamiskustannukset, jotka ovat teleyrityskohtaisesti miljoonaluokassa.

Koska myöskään akuuttia tarvetta massamittaiselle tekstiviestipohjaiselle viranomaistiedotteelle ei ole säännöllisesti ilmennyt, ovat järjestelmän korkeaksi arvioidut perustamiskustannukset aiheuttaneet vaikutelman heikosta kustannustehokkuudesta, samalla kun tekstiviestien käyttö on viime vuosina merkittävästi vähentynyt. Kun lisäksi 280 §:ssä säädetyt kohdennettuun viranomaistiedottamiseen toimivaltaiset viranomaiset ja

sovellettavan menettelyn edellytykset poikkeavat vaaratiedotelaissa säädetyistä, sääntelykokonaisuutta ei koherenssin näkökulmasta ole pidettävä onnistuneena. Oikeustilaa olisikin näiltä osin mahdollista selkiyttää siten, että vaaratiedottamisen yleisratkaisusta säädettäisiin nykyistä selvemmin vaaratiedotelaissa, ja sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin sisällytettäisiin vain vaaratiedotteiden välittämistä televiestinnässä koskevat säännökset.

Vaaratiedottamista koskevan sääntelyn nykytilan arviona voidaan kootusti todeta, että radiota ja televisiota hyödyntävä perinteinen vaaratiedottaminen on suhteellisen harvoin käytetty, mutta sellaisenaan toimiva väestön varoittamisen tapa. Sen infrastruktuuria on myös viime vuosina saatu ajantasaistettua erityisesti Hätäkeskuslaitoksen uuden tietojärjestelmän myötä, mikä on muun muassa mahdollistanut sähköisen vaaratiedotteen tiedonsiirron Hätäkeskuslaitokselta Yleisradioon.

Kohdennetun viranomaistiedottamisen osalta puolestaan vallitsee laajapohjainen konsensus siitä, että myös lakisääteinen vaaratiedottaminen tulisi saada myös tosiasiasiallisesti ulotettua mobiiliteknologiaan kuten älypuhelimiin, mitä teledirektiivin 110 artiklan täytäntöönpano nyt edellyttääkin. Toisin sanoen pitkään voimassa olleet kansalliset vaaratiedottamista koskevat säännökset eivät ole onnistuneet toteuttamaan ilmeisen akuuttia mobiiliteknologian haltuunoton tavoitetta. Toisaalta suomalaisen älypuhelimia hyödyntävän vaaratiedottamisen osalta huomionarvoista on se, että maahan on ilman lainsäädännön erityistä tukea tai valtionhallinnon ohjausta muodostunut vaaratiedotteita välittäviä mobiilisovelluksia, kuten Hätäkeskuslaitoksen Suomi 112-sovellus ja Yleisradion Uutisvahti. Varsinkin alun perin hätäpuhelun paikannukseen kehitetyn 112-sovelluksen latausmäärä on kansainvälisestikin tarkastellen merkittävä, liki 2 miljoonaa.

3.15 Viranomaisten toiminta ja maksut

Viranomaisten toimivaltuudet

Lain sähköisen viestinnän palveluista XII osa sisältää säännökset viranomaisten toiminnasta. Lain 38 luku koskee sähköiseen viestintään liittyvän toiminnan ohjausta, valvontaa sekä viranomaisten muita tehtäviä. Luvussa 39 on säännökset asian käsittelystä ja kuulemisesta. Luku 40 käsittelee viranomaisen tietojen käsittelyä, luku 41 tarkastuksia ja radiohäiriöiden estämistä, luku 42 valvontapäätöksiä ja pakkokeinoja sekä luku 43 muutoksenhakua.

Lain 302 §:n mukaan lain alaan kuuluvan toiminnan yleinen ohjaus ja kehittäminen kuuluvat liikenne- ja viestintäministeriölle. Lain 303 §:ssa puolestaan säädetään, että Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on valvoa sähköisen viestinnän palvelulain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamista, jollei laissa toisin säädetä. Pykälä sisältää rajaukset lain säännöksiin, joita Liikenne- ja viestintävirasto ei valvo. Pykälän mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on edistää toimialan yhteis- tai itsesääntelytoimia, jos yhteis- tai itsesääntelyllä on asian luonteen perusteella mahdollista turvata laissa säädettyjen vaatimusten toteutuminen. Liikenne- ja viestintäviraston yleisten tehtävien lisäksi 38 luku sisältää säännökset Liikenne- ja viestintäviraston erityisistä tehtävistä, tietosuojavaltuutetun tehtävistä, kuluttaja-asiamiehen tehtävistä, eräiden muiden viranomaisten tehtävistä sekä yhteistyöstä ja virka-avusta eri viranomaisten kanssa.

Muutoksenhausta viranomaisen sähköisen viestinnän palveluista annetun lain nojalla tekemiin päätöksiin säädetään 43 luvussa ja muutoksenhaussa sovelletaan myös yleistä hallinto-oikeudellista lainsäädäntöä.

Viranomaisten tiedonsaanti

Sähköisen viestinnän palvelulain 40 luku käsittelee tietojen käsittelyä ja sisältää säännökset toimivaltaisten viranomaisten tiedonsaantioikeuksista sekä tietojen luovuttamisesta viranomaisesta. Lain 315 §:ssä säädetään viranomaisten yleisestä tiedonsaantioikeudesta. Sen mukaisesti liikenne- ja viestintäministeriöllä, Liikenne- ja viestintävirastolla, tietosuojavaltuutetulla, kuluttaja-asiamiehellä ja lain säännöksiä valvovalla muulla viranomaisella on sähköisen viestinnän palvelulain mukaisia tehtäviä suorittaessaan oikeus saada tehtäviensä suorittamiseksi tarvittavat tiedot niiltä, joiden oikeuksista ja velvollisuuksista laissa säädetään tai jotka toimivat näiden lukuun. Nämä tahot ovat pyynnöstä velvollisia keräämään ja salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä pyynnöstä luovuttamaan tarvittavat tiedot sähköisen viestinnän palveluista annetun lain nojalla toimivaltaiselle viranomaiselle sen tehtävien hoitamiseksi. Tiedot on luovutettava viipymättä, viranomaisen pyytämässä muodossa ja maksutta.

Lain 318 § koskee tietojen luovuttamista viranomaisesta. Pykälä sisältää säännökset suomalaisten viranomaisten välisestä tietojen luovuttamisesta salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä, jos se on näille viranomaisille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä. Lisäksi pykälän mukaan liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus luovuttaa salassa pidettävä asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto komissiolle ja toisen ETA-valtion valvontaviranomaiselle, jos se on viestintämarkkinoiden valvonnan kannalta välttämätöntä. Pykälää ehdotetaan teledirektiivin 20 artiklan 3 kohdan edellyttämällä tavalla muutettavaksi siten, että tietojen luovuttaminen on mahdollista myös BERECille, jos se on viestintämarkkinoiden valvonnan kannalta välttämätöntä.

Kuulemismenettelyt

Sähköisen viestinnän palvelulain 39 luku sisältää säännökset asian käsittelystä ja kuulemisesta. Lain 310 §:n mukaan sen lisäksi, mitä hallintolaissa säädetään viranomaisen kuulemisvelvollisuudesta, teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on ennen säännöksen, päätöksen tai määräyksen antamista varattava tilaisuus esittää lausuntonsa toimiluvan hakuilmoituksesta, telealueita koskevasta määräyksestä, viestintämarkkinoihin huomattavalla tavalla vaikuttavasta numerointipäätöksestä sekä, jos niillä on huomattava vaikutus viestintämarkkinoihin, lain 51–79 §:n mukaisista päätöksistä, jotka koskevat velvollisuuksien asettamista yrityksille. Näiden pykälässä tarkoitettujen kuulemisten osalta laissa ei ole säädettyä vähimmäiskuulemisaikaa, joten kuulemisten osalta on sovellettu yleistä hallinto-oikeudellista käytäntöä ottaen huomioon hyvää hallintotapaa ja asianosaisten kuulemista koskevat säännökset ja hallintokäytäntö. Lain 310 §:n sisältää lisäksi säännöksen, jonka mukaan toimiluvan haltijalle sekä teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on varattava tilaisuus kuukauden kuluessa esittää lausuntonsa toimilupaehtojen muuttamisesta tai toimiluvan peruuttamisesta. Poikkeuksellisissa tilanteissa kuukauden määräajasta voidaan poiketa. Useat teledirektiivin artiklat sisältävät uusia säännöksiä tilanteista, joissa on sovellettava vähintään 30 päivän kuulemisaikaa tai muuta ajallisesti määriteltyä kuulemisaikaa. Direktiivin edellyttämät määräajat ehdotetaan sisällytettäväksi 310 §:ään, minkä muutoksen myötä vähintään 30 päivän kuulemisajasta tulisi käytännössä pääsääntöinen kuulemisaika.

Seuraamukset

Sähköisen viestinnän palvelulain 42 luku sisältää säännökset valvontapäätöksistä ja pakkokeinoista. Lain 330 §:n nojalla Liikenne- ja viestintävirasto, tietosuojavaltuutettu ja kunnan rakennusvalvontaviranomainen voivat sähköisen viestinnän palveluista annetun lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan antaa huomautuksen sille, joka rikkoo sähköisen viestinnän palvelulakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä, päätöksiä ja lupaehtoja sekä velvoittaa tämän korjaamana virheensä tai laiminlyöntinsä kohtuullisessa määräajassa. Käytännössä Liikenne- ja viestintävirasto pyrkii ratkaisemaan havaitsemansa puutteet ensisijaisesti ohjauksella ja neuvonnalla. Virasto on myös kuitenkin säännöllisesti antanut päätöksiä, joissa se on velvoittanut korjaamaan

virheen tai laiminlyönnin lain 330 §:n nojalla. Tyypillinen säännöksen soveltamistilanne liittyy esimerkiksi siihen, että teleyritys ei ole noudattanut sille suoraan lain nojalla asetettuja velvoitteita esimerkiksi käyttäjän oikeuksiin liittyen. Säännöstä on voitu soveltaa myös esimerkiksi tilanteissa, joissa teleyrityksen on todettu toimineen Liikenne- ja viestintäviraston antamien teknisten määräysten tai huomattavan markkinavoiman päätöksissä asetettujen velvoitteiden vastaisesti. Lain 332 § nojalla velvoitteen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko tai uhka siitä, että toiminta keskeytetään tai että tekemättä jätetty toimenpide teetetään rikkojan kustannuksella. Liikenne- ja viestintävirasto on myös joitain kertoja käyttänyt uhkasakon mahdollisuutta.

Lain 333 § sisältää lisäksi säännökset teleyrityksen seuraamusmaksusta. Pykälän mukaan teleyritykselle, joka toimii sille huomattavan markkinavoiman tai muulla perusteella lain 53–55 §:n nojalla asetetun velvollisuuden vastaisesti, voidaan määrätä seuraamusmaksu. Seuraamusmaksu voidaan määrätä vasta, jos teleyritys ei kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kolmen kuukauden määräajassa oikaise menettelyään. Seuraamusmaksua ei kuitenkaan saa määrätä, jos menettelyllä ei ole huomattavaa vaikutusta markkinoihin tai jos seuraamusmaksun määrääminen on kilpailun turvaamisen kannalta muutoin ilmeisen perusteetonta. Seuraamusmaksu voidaan lisäksi jättää määräämättä, jos teleyritykselle on määrätty tai määrätään vastaavasta teosta tai laiminlyönnistä kilpailulaissa tarkoitettu seuraamusmaksu. Maksu on vähintään 1000 euroa ja enintään miljoona euroa. Jos teolla tai laiminlyönnillä on erittäin huomattavia vaikutuksia markkinoihin, mainittu määrä saadaan ylittää. Enimmillään maksu saa kuitenkin olla enintään viisi prosenttia teleyrityksen edellisen vuoden sähköisen viestinnän verkkojen ja palvelujen tarjoamisesta koostuvasta liikevaihdosta. Valtiolle maksettavaksi määrättävän seuraamusmaksun määrää Liikenne- ja viestintäviraston esityksestä markkinaoikeus.

Seuraamusmaksua koskevaan pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että direktiivin 29 artiklan 2 kohdan täytäntöön panemiseksi seuraamusmaksu voitaisiin määrätä myös tilanteissa, jotka koskevat tahallista tai törkeästä huolimattomuudesta johtuvaa harhaanjohtavien, virheellisten tai puutteellisten tietojen antamista direktiivin 22 artiklan mukaisten maantieteellisten kartoitusten osalta. Lisäksi direktiivin edellyttämällä tavalla mahdollisuus seuraamusmaksun määräämiseen ulotettaisiin myös ehdotetun 81 a §:n mukaiseen huomattavan markkinavoiman yritystä koskevaan sitoumusmenettelyyn

Hallinnolliset maksut

Lain sähköisen viestinnän palveluista 36 luku sisältää säännökset viranomaismaksuista. Lain 289 §:n mukaan ilmoituksenvaraista tai toimiluvanvaraista toimintaa harjoittava teleyritys on velvollinen suorittamaan Liikenne- ja viestintävirastolle tietoyhteiskuntamaksun. Tietoyhteiskuntamaksua ei peritä televisio- tai radiotoiminnan taikka televisio-ohjelmien tai radio-ohjelmien edelleen lähettämisen liikevaihdosta. Tietoyhteiskuntamaksu on 0,12 prosenttia teleyrityksen Suomessa harjoittaman teletoiminnan liikevaihdosta maksun määräämistä edeltävältä tilikaudelta, kuitenkin vähintään 300 euroa. Maksun määräytymisen perusteena olevasta liikevaihdosta säädetään tarkemmin lain 290 §:ssä. Suomessa on runsaat 250 teletoimintailmoituksen tehnyttä tietoyhteiskuntamaksuvelvollista yritystä. Vuonna 2018 minimimaksu eli 300 euroa määrättiin 90 teleyritykselle. Yhteensä tietoyhteiskuntamaksun maksukertymä oli noin 4 miljoonaa euroa.

Teledirektiivin 16 artiklan 1 kohta antaa jäsenvaltioille kansallista liikkumavaraa yleisvaltuutusjärjestelmään liittyviin hallinnollisiin maksuihin sen osalta, että jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta maksuja yrityksiin muun muassa sillä perusteella, että niiden liikevaihto on tietyn kynnyksen alapuolella. Tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuutta ehdotetaan tämän johdosta muutettavaksi siten, että asetettaisiin 300 000 euron Suomessa harjoitetun teletoiminnan vähimmäisliikevaihtoraja, jolla liikevaihdoltaan pienemmän teletoiminnan harjoittajat vapautettaisiin tietoyhteiskuntamaksusta sekä yrityksille että maksun perimisestä huolehtivalle Liikenne- ja viestintävirastolle nykyisin aiheutuvan hallinnollisen taakan keventämiseksi.

Lain 287 § sisältää säännökset toimilupamaksusta, jonka on velvollinen suorittamaan teleyritys, jolle on myönnetty verkkotoimilupa lain 11 §:n mukaisella huutokauppamenettelyllä. Toimilupamaksu 11 § 1 momentin mukainen hyväksytty korkein tarjous. Vuonna 2018 järjestetyssä Manner-Suomen 3,5 gigahertsin taajuusalueen huutokaupassa voittaneet tarjoukset olivat 30 258 000 euroa, 26 347 000 euroa ja 21 000 000 euroa. Markkinaehtoista taajuusmaksua Liikenne- ja viestintävirasto perii lain 288 §:n nojalla valtioneuvoston lain 6 §:n nojalla tele- ja televisiotoimintaan vastikkeetta myöntämän verkkotoimiluvan haltijalta sekä puolustusvoimilta. Taajuusmaksu määräytyy 288 §:ssa säädetyn kaavan mukaisesti.

Lain 36 luku sisältää lisäksi säännökset hakemusmaksusta, taajuushuutokaupan osallistumismaksusta, verkkotunnusmaksusta sekä numerointimaksusta.

Riitojenratkaisu

Sähköisen viestinnän palvelulain yleisenä lähtökohtana voidaan pitää teleyritysten velvollisuudesta neuvotella keskenään teletoimintaan liittyvistä kysymyksistä. Julkisen vallan puuttuminen teleyritysten toimintaan pyritään rajoittamaan tilanteisiin, joissa teleyritysten välisissä neuvotteluissa ei päästä ratkaisuun. Lain sähköisen viestinnän palveluista 314 §:n nojalla Liikenne- ja viestintäviraston on ratkaistava teleyrityksen ja muun yrityksen lain säännösten nojalla vireille saattama asia viimeistään neljän kuukauden kuluessa asian vireille tulossa. Määräaika ei kuitenkaan koske poikkeuksellisen laajoja tai muuten poikkeuksellisissa olosuhteissa vireille saatettuja asioita. Liikenne- ja viestintäviraston on edistettävä teleyritysten yhteistyötä sekä pyrittävä ratkaisemaan yritysten väliset erimielisyydet erityisesti sovittelemalla. Jos sovittelu ei kuitenkaan johda tulokseen neljässä kuukaudessa, Liikenne- ja viestintäviraston on riidan osapuolen vaatimuksesta tehtävä päätös asiassa neljän kuukauden kuluessa sovittelun päättymisestä.

Edellä kuvattuja lain säännöksiä sovelletaan myös sellaiseen rajat ylittävän riidan ratkaisemiseen, jossa riidan osapuolet ovat sijoittuneet useampaan ETA-valtioon. Tällaisissa tapauksissa Liikenne- ja viestintäviraston on toimittava yhteistyössä asianomaisen valtion sääntelyviranomaisen kanssa. Nykylain mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi rajat ylittävää riitaa ratkaistessaan myös kuulla BERECiä. Jos riidasta on pyydetty BERECin lausuntoa, Liikenne- ja viestintävirasto ei saa ratkaista asiaa ennen kuin lausunto on saapunut tai sen antamisele varattu määräaika on kulunut loppuun. Teledirektiivin 26 artikla sisältää aiempaa velvoittavampaa sääntelyä kansallisten sääntelyviranomaisten ilmoittamisvelvollisuudesta BERECille tilanteissa, joissa riita vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Riitojenratkaisua koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi tältä osin.

Teledirektiivin säännökset, jotka eivät edellytä uutta sääntelyä

Viranomaisten tehtävät

Teledirektiivin 3 artiklan 2 kohta sisältää pääosin uuden listauksen (a-d -kohdat) yleisistä tavoitteista, joihin kansallisten sääntely- ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on pyrittävä. Yleiset tavoitteet liittyvät muun muassa erittäin suuren kapasiteetin verkkojen edistämiseen sekä sisämarkkinoiden esteiden poistamiseen. Kyseiset yleisiä tavoitteita koskevat säännökset eivät edellytä kansallista voimaansaattamista, mutta kyseisiin tavoitteisiin pyrkiminen on otettava huomioon erityisesti kansallisen lainsäädännön valmistelussa sekä sen toimeenpanossa. 3 artiklan 4 kohta on uutta sääntelyä ja sen mukaisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset toimivat puolueettomasti, objektiivisesti, avoimesti, syrjimättömästi ja oikeasuhtaisesti. Säännöksen ei katsota edellyttävän uutta sääntelyä, koska kyseiset viranomaistoiminnan perusedellytykset sisältyvät jo nykyisellään perustuslain 2 §:n mukaisen oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen, yleiseen hallinto-oikeudelliseen lainsäädäntöön sekä suomalaisen hallintokulttuurin mukaiseen hyvään hallintotapaan.

Direktiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kustakin direktiivissä kansallisille sääntelyviranomaisille säädetystä tehtävästä huolehtivat toimivaltaiset viranomaiset. Kansallisten viranomaisten tehtävät ovat direktiivissä pitkälti aiempaa vastaavat ja pääosin on jo toimeenpantu nykyisessä laissa sähköisen viestinnän palveluista. Direktiiviä sovellettaessa kansalliset sääntelyviranomaiset ovat vastuussa vähintään 5 artiklan 1 kohdan a–g -alakohdissa mainituista tehtävistä sekä h-alakohdan mukaisesti muiden direktiivistä kansallisille viranomaisille johtuvien tehtävien suorittamisesta. 5 artiklan listaus kansallisten viranomaisten vähimmäistehtävistä sisältyy käytännössä jo nykyiseen lainsäädäntöön. Toisaalta h-alakohdan mukaiset muut direktiivistä johtuvat kansallisten viranomaisten uudet tehtävät saatetaan voimaan kunkin direktiivin artiklan osalta erikseen. Näin ollen yleisartiklan luonteisen 5 artiklan voimaansaattaminen tapahtuu eri viranomaistehtävien osalta erikseen säännöskohtaisesti. Direktiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti BERECin tehtävien hoidon edistämiseksi kansallisilla sääntelyviranomaisilla on oikeus kerätä tarvittavia tietoja markkinatoimijoilta, mikä sisältyy jo voimassa olevaan lain sähköisen viestinnän palveluista 315 §:n mukaiseen viranomaisten yleiseen tietojensaantioikeuteen.

Direktiivin 5 artiklan 2 kohta on uutta sääntelyä ja sen mukaisesti saman jäsenvaltion tai eri jäsenvaltioiden kansalliset sääntely- ja muut toimivaltaiset viranomaiset tekevät tarvittaessa toistensa kanssa yhteistyöjärjestelyjä sääntely-yhteistyön edistämiseksi. Kyseisen säännöksen osalta ei ehdoteta erityisiä toimeenpanotoimia, koska viranomaisia koskevana yleislakina hallintolain 10 §:ssä säädetään viranomaisten välisestä yhteistyöstä ja sen edistämisestä. Tämän lisäksi lain sähköisen viestinnän palveluista 308 §:n mukaisesti on asianomaisten viranomaisten tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä. Lisäksi 308 §:n 2 ja 3 momenteissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston kansainvälistä yhteistyötä koskevista velvollisuuksista.

Direktiivin 7 artiklan 1 kohta on uutta sääntelyä. Sen mukaisesti kansallisen sääntelyviranomaisen johtaja tai tätä tehtävää kansallisen sääntelyviranomaisen puitteissa hoitavan kollegiaalisen elimen jäsenet tai näiden varajäsenet on nimitettävä avoimella ja läpinäkyvällä valintamenettelyllä ansioiden, taitojen, tietämyksen ja kokemuksen perusteella vähintään kolmen vuoden ajaksi. Direktiivin tarkoittama kansallinen sääntelyviranomainen on Suomessa Liikenne- ja viestintävirasto, jonka pääjohtajan lain Liikenne- ja viestintävirastosta (935/2018) mukaisesti valtioneuvosto nimittää valtion virkamieslain (750/1994) 9a §:n ja valtion virkamiesasetuksen (971/1994) 28 § 6 kohdan nojalla viiden vuoden määräajaksi. Näin ollen direktiivin edellyttämä kolmen vuoden vähimmäismääräaika ylittyy, eikä säännöksen osalta ehdoteta kansallista voimaansaattamista.

Direktiivin 8 artikla kansallisten sääntelyviranomaisten poliittisesta riippumattomuudesta ja vastuuvelvollisuudesta vastaa pääosin aiempaa direktiiviä, eikä sen katsota edellyttävän uutta sääntelyä ottaen huomioon kaikkia viranomaisia koskevan yleisen hallinto-oikeudellisen lainsäädännön ja hallintolain 2 luvussa säädetyt hyvän hallinnon perusteet. 8 artiklan 2 kohta sisältää uuden säännöksen, joka koskee kansallisen sääntelyviranomaisen raportointivelvollisuutta muun muassa sähköisen viestinnän markkinoiden tilasta sekä tekemistään päätöksistä. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 304 §:ssä säädetyt Liikenne- ja viestintäviraston erityiset tehtävät sisältävät lukuisia viestintämarkkinoihin ja -palveluihin liittyviä tiedottamis- ja julkaisemistehtäviä. Lisäksi viranomaisen toiminnan julkisuutta sääntelee laki viranomaistoiminnan julkisuudesta (621/1999), jonka 20 § 1 momentin mukaisesti viranomaisen on edistettävä toimintansa avoimuutta ja muun muassa laadittava tilastoja ja muita julkaisuja toimialaansa liittyen. Julkisuuslain 20 § 3 momentin mukaisesti viranomaisen on huolehdittava, että yleisön tiedonsaannin kannalta keskeiset asiakirjat ovat tarpeen mukaan saatavissa esimerkiksi yleisissä tietoverkoissa. Liikenne- ja viestintävirasto toimeenpanee lainsäädäntöä direktiivin edellyttämällä tavalla julkaisemalla kattavasti direktiivin tarkoittamaa tietoa etenkin verkkopalveluissaan. Näin ollen direktiivin säännös ei edellytä erillistä kansallista sääntelyä.

Direktiivin 9 artikla kansallisten viranomaisten sääntelyllisestä kelpoisuudesta vastaa 1 kohdan osalta sisällöllisesti aiempaa sääntelyä. Artiklan 2 kohta on uusi. Se koskee kansallisten sääntelyviranomaisten valvontaa ja sen mukaisesti kansallisten sääntelyviranomaisten talousarvioon kohdistuvan valvonnan on oltava avointa ja

julkista. Perustuslain 90 §:n mukaisesti Valtiontalouden tarkastusvirasto tarkastaa valtiontaloudenhoidon laillisuutta ja tuloksellisuutta. Lain valtioneuvostoin tarkastusvirastosta (676/2000) 6 §:n nojalla laaditut tarkastusviraston toimintakertomukset ovat julkisia. Ottaen myös huomioon yleislainsäädännön viranomaisten toiminnan julkisuudesta, voidaan todeta, että jo nykylainsäädäntö täyttää direktiivin edellytykset tältä osin.

Direktiivin 10 ja 11 artiklat vastaavat pääsääntöisesti aiempaa direktiiviä, eikä niistä voida katsoa aiheutuvan tarvetta uudelle sääntelylle. Aiempaa direktiiviä vastaavasti direktiivin 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset sääntelyviranomaiset ottavat mahdollisimman pitkälle huomioon BERECin hyväksymät ohjeet, lausunnot, suositukset, yhteiset kannat, parhaat käytännöt ja menetelmät tehdessään kansallisia markkinoita koskevia omia päätöksiään. Kyseisen yleisartiklan ei voida katsoa edellyttävän erillistä voimaansaattavaa säännöstä, koska artikla saatetaan kansallisesti voimaan säännöskohtaisesti niiltä osin kuin direktiivin muissa artikloissa edellytetään esimerkiksi BERECin suuntaviivojen huomioimista. Lisäksi jäsenvaltioissa suoraan sovellettavassa Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelintä koskevan asetuksen (EU) 2018/1971 4 artiklan 4 kohdassa määrätään, että kansalliset sääntelyviranomaiset ottavat BERECin hyväksymät suuntaviivat ja muut toimet mahdollisimman pitkälti huomioon, jolloin asiaa koskevan kansallinen säännös ei ole tarpeen.

Viranomaisten tiedonsaanti

Direktiivin 20 artikla koskee tietopyyntöjä yrityksille ja vastaa sisällöllisesti aiempaa direktiiviä. Artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähköisten viestintäverkkojen ja palvelujen tai liitännäistoimintojen tai -palvelujen tarjoajayritykset toimittavat kaikki tarvittavat tiedot, jotta viranomaiset voivat varmistua lainsäädännön sekä sen nojalla hyväksyttyjen päätösten noudattamisesta. Direktiivin 1 kohta sisältää uuden säännöksen sähköisiä viestintäverkkoja ja liitännäistoimintoja koskevien paikallistatason tietojen saamisesta, jotka ovat riittävän yksityiskohtaisia 22 artiklan mukaisten maantieteellisten kartoitusten tekemiseen. 20 artiklan 1 kohdan uuden säännöksen mukaan tietoja voidaan myös pyytää muilta asiaankuuluvilta yrityksiltä, jotka toimivat sähköisen viestinnän alalla tai siihen läheisesti liittyvillä aloilla, jos se on tarpeen tietojen saamiseksi viranomaisten tehtävien hoitamiseksi. Lain sähköisen viestinnän palveluista 315 § sisältää säännökset viranomaisten yleisestä tietojensaantioikeudesta, joiden voidaan katsoa kattavan viranomaisten oikeuden tiedonsaantiin 20 artiklan mukaisissa tilanteissa. BERECin tietojensaantioikeuden kannalta on merkityksellinen lisäksi jäsenvaltioissa suoraan sovellettavan ns. BEREC-asetuksen (EU) 2018/1971 tietojenvaihtoa koskeva 40 artikla. Sen 4 kohdan mukaisesti mainittu BEREC tai sen virasto voi, jos kansalliset sääntelyviranomaiset eivät aseta tietoja saataville kohtuullisessa ajassa, osoittaa perustellun pyynnön joko muille kansallisille sääntelyviranomaisille ja muille asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille tai suoraan asianomaisille sähköisen viestinnän verkkoja, palveluja ja niihin liittyviä toimintoja tarjoaville yrityksille.

Direktiivin 21 artikla sisältää säännökset yleisvaltuutuksen, käyttöä koskevien oikeuksien tai erityisvelvollisuuksien nojalla vaadittavista tiedoista. Artikla vastaa pääosin aiempaa direktiiviä ja sen 1 kohta sisältää alakohdat a-j erityisesti niistä tiedontarpeita koskevista syistä, joiden nojalla viranomaiset voivat vaatia yrityksiltä tietoja yleisvaltuutuksen, käyttöä koskevien oikeuksien tai 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen erityisvelvollisuuksien nojalla. Alakohta i ja j ovat aiempaan direktiiviin nähden uusia. Alakohta i koskee 22 artiklan mukaisten maantieteellisten kartoitusten tekemistä ja alakohta j vastaamista BERECin esittämiin perusteluihin tietopyyntöihin. Kyseinen artiklan listaus on esimerkinomainen, ei tyhjentävä. Direktiivin 21 artiklan 4 kohdan mukaisesti kansallinen sääntelyviranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen ei saa toistaa tietopyyntöä, jonka BEREC on tehnyt asetuksen (EU) 2018/1971 40 artiklan nojalla, jos BEREC on asettanut vastaanottamansa tiedot kyseisten viranomaisten saataville. Viranomaisten tietojensaantia koskeva lain sähköisen viestinnän palveluista 315 § kattaa viranomaisten tiedonsaantioikeudet artiklan edellyttämällä tavalla, eikä kansallista sääntelyä tältä osin ehdoteta täydennettäväksi.

Seuraamukset

Direktiivin seuraamuksia koskeva 29 artikla vastaa sisällöllisesti pääasiallisesti aiemman direktiivin sääntelyä. Seuraamuksista ja rangaistussäännöksistä säädetään lain sähköisen viestinnän palveluista 42 ja 44 luvuissa. 29 artiklan johdosta ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia muilta osin kuin artiklan 2. kohdan mukaisen maantieteelliseen kartoituksiin liittyvien tietojen toimittamisessa tapahtuvien tahallisten tai törkeästä huolimattomuudesta johtuvien laiminlyöntien osalta.

Muutoksenhakuoikeutta koskeva direktiivin 31 artikla on sisällöllisesti aiempaa direktiiviä vastaava. Direktiivin 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden edellytetään varmistavan tehokkaat kansallisen tason muutoksenhakumenettelyt toimivaltaisen viranomaisen tekemiin päätöksiin. 1 kohdan muuttuneessa säännöksessä korostetaan aiempaa enemmän muutoksenhakuelimen riippumattomuutta ulkopuolisesta väliintulosta ja poliittisesta painostuksesta. Muutoksenhausta säädetään laissa sähköisen viestinnän palveluista 43 luvussa, hallintolain oikaisuvaatimusmenettelyä koskevassa 7 a-luvussa sekä 1.1.2020 voimaan tulevassa laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa. Muutoksenhakuelinten poliittinen riippumattomuus sisältyy olennaisena osana suomalaiseen oikeusjärjestykseen, eikä täydentävä kansallinen sääntely tältä osin ole tarpeellista.

3.16 Sertifiointi

Tieto- ja viestintätekniikan tuotteiden, palvelujen ja prosessien kyberturvallisuussertifiointia käytetään tällä hetkellä vähäisessä määrin Euroopan unionissa, ja kansallisen viranomaisen myöntämää sertifikaattia ei tunnusteta muissa jäsenvaltioissa.

Kyberturvallisuusasetuksen nojalla sellaiset kansalliset kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmät tai –menettelyt, joiden kattamat tieto- ja viestintätekniikan tuotteet, palvelut tai prosessit kuuluvat jonkin eurooppalaisen kyberturvallisuussertifioinnin soveltamisalaan lakkaavat asetuksen mukaan tuottamasta oikeusvaikutuksia. Jäsenmaat eivät voisi enää laatia kansallisia sertifikaatteja siltä osin, kun ne olisivat päällekkäisiä asetuksen nojalla laadittujen EU-sertifikaattien kanssa.

Kyberturvallisuuskeskuksessa on kehitetty korkean tietoturvallisuuden tietoturvamerkkiä IoT –kuluttajalaitteille (esineiden internet). IoT-sertifikaatteja on pidetty sellaisena aihealueena, jotka todennäköisesti viedään eurooppalaiseen sertifiointijärjestelmään. Tämä on otettu huomioon kansallisen IoT-sertifikaatin kehityksessä.

Suomessa on laadittu kansallisten tarpeiden näkökulmasta esimerkiksi kansallinen pilvipalveluiden turvallisuuden arviointikriteeristö, joka on tarkoitettu työkaluksi pilvipalvelujen turvallisuuden arviointiin. Kansallisten sertifikaattien lakkaaminen riippuu komission julkaisemasta eurooppalaisen kyberturvallisuussertifiointia koskevasta unionin työohjelmasta. Pilvipalveluiden sertifiointi on nostettu esille sellaisena aihealueena, mikä todennäköisesti vietäisiin eurooppalaiseen sertifiointijärjestelmään. Jos pilvipalveluiden sertifioinnista tulee aikaan eurooppalainen sertifiointijärjestelmä, kansallisten pilvipalveluiden turvallisuuden arviointi lakkaa.

Sellaisia tieto- ja viestintätekniikan tuotteita, palveluja ja prosesseja varten voimassa olevat kansalliset kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmät ja niihin liittyvät menettelyt, jotka eivät kuulu jonkin eurooppalaisen kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmän soveltamisalaan, pysyvät edelleen voimassa. Kyberturvallisuusasetus ei rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa sellaisten toimien osalta, jotka koskevat yleistä turvallisuutta, puolustusta, kansallista turvallisuutta tai yksittäisen valtioin toimia rikosoikeuden alalla.

Suomessa on voimassa laki tietoturvallisuuden arviointilaitoksista (1405/2011), jossa säädetään menettelystä, jonka avulla yritykset voivat osoittaa luotettavasti ulkopuolisille, että niiden toiminnassa on toteutettu määrätty tietoturvallisuuden taso. Lain mukaan Liikenne- ja viestintävirasto hyväksyy arviointilaitokset sekä ohjaa ja valvoo niiden toimintaa. Kyberturvallisuusasetuksen mukainen arviointilaitosten akkreditointi- ja valtuuttamisprosessi vastaa pääpiirteissään arviointilaitoslaissa tarkoitettua arviointilaitosten akkreditointia ja hyväksyntää. Sisällölliset vaatimukset ovat kuitenkin erilaiset, joten arviointilaitoslain mukainen arviointilaitos ei voi suoraan saada asetuksessa tarkoitetun vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitoksen asemaa. Näin ollen asetuksen mukainen akkreditointi ja valtuuttaminen on tehtävä erikseen.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Viranomaisten toiminta ja maksut

Tietoyhteiskuntamaksua koskevaa sääntelyä ehdotettaisiin muutettavaksi siten, että tietoyhteiskuntamaksua ei perittäisi yrityksiltä, joiden Suomessa harjoittaman teletoiminnan liikevaihto on alle 300 000 euroa edeltävältä tilikaudelta. Samalla poistettaisiin tietoyhteiskuntamaksun 300 euron vähimmäisraja. Ehdotetun muutoksen tavoitteena olisi vähentää yhtäältä telealan toimijoille ja toisaalta Liikenne- ja viestintävirastolle koituvaa hallinnollista taakkaa. Kun otetaan huomioon tietoyhteiskuntamaksun määräämisestä ja keräämisestä virastolle aiheutuvien hallinnollisten kustannusten väheneminen, ei ehdotetulla pienimpien teletoiminnan harjoittajien maksuvelvollisuudesta vapauttamisella olisi merkittävää vaikutusta viraston tuloihin. Ehdotetussa muutoksessa käytettäisiin teledirektiivin 16 artiklan 1 kohdan tarjoamaa kansallista liikkumavaraa.

Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat

Teledirektiivin taajuuksia koskevan sääntelyn tavoitteena on edistää nopeiden langattomien laajakaistayhteyksien saatavuutta ja etenkin 5G –verkkojen käyttöönottoa sekä yhtenäistää taajuuksien jakamiseen ja toimilupien myöntämiseen liittyviä käytäntöjä Euroopan unionissa. Lisäksi tavoitteena on edistää investointeja verkkoihin.

Direktiivin säännösten voimaansaattamiseksi laissa säädettäisiin vertaisarviointimenettelystä eli verkkotoimilupien myöntämistä koskevien parhaiden käytäntöjen jakamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden kesken ja siihen liittyvistä kansallisia toimilupaprosesseja koskevista ilmoitusvelvollisuuksista.

Laissa säädettäisiin myös uusista verkkotoimilupaprosesseista. Lakiin lisättäisiin direktiivin edellyttämällä tavalla mahdollisuus jatkaa myönnettyjen verkkotoimilupien voimassaoloa (*toimiluvan jatkaminen*). Lisäksi laissa säädettäisiin verkkotoimiluvan myöntämisestä ilman avointa hakumenettelyä samalle toimiluvanhaltijalle, jonka verkkotoimiluvan voimassaolo on päättymässä (*toimiluvan uusiminen*). Uusia verkkotoimilupaan liittyviä menettelyjä sovellettaisiin direktiivin mukaisesti vain langattomille laajakaistaverkoille Euroopan unionissa harmonisoiduille taajuusalueille.

Huutokauppamenettelyssä myönnettyjen verkkotoimilupien siirtokelpoisuus säädettäisiin pääsäännöksi. Lisäksi direktiivin edellyttämällä tavalla lakiin lisättäisiin tiettyjen taajuusalueiden käyttöönottoa koskevat määräajat poikkeuksineen.

Verkkotoimilupia koskeviin säännöksiin tehtäisiin muutamia muutoksia myös kansallisista tarpeista johtuen. Vähäistä ja paikallista teletoimintaa rajatulla maantieteellisellä alueella voisi harjoittaa Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän radioluvan nojalla valtioneuvoston myöntämän verkkotoimiluvan sijasta. Verkkotoimilupien huutokauppaamista koskevia säännöksiä selkeytettäisiin siten, että mahdollistetaan tulevaisuudessa erilaisten huutokauppamallien käyttäminen.

Verkkotoimiluvan ehtoja koskevaan säännökseen lisättäisiin kohta, jonka mukaan valtioneuvosto voisi myöntämissään verkkotoimiluvissa määrittää verkossa tarjottavan laajakaistan yhteysnopeuden eli nopeuden, jota kyseessä olevan matkaviestinverkon tulisi teknisesti kyetä siirtämään. Radioluvan myöntämistä koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että valtioneuvosto olisi Liikenne- ja viestintäviraston sijasta toimivaltainen viranomainen sellaisissa tilanteissa, joissa on syytä epäillä radioluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

Teledirektiivin käyttöoikeuksia ja yhteenliittämistä koskevan sääntelyn tavoitteena on edistää viestintäpalveluiden saatavuutta ja laatua antamalla kansalliselle sääntelyviranomaiselle eli Suomen tapauksessa Liikenne- ja viestintävirastolle toimivalta edistää kilpailua viestintämarkkinoilla tarvittaessa puuttumalla markkinoilla havaittaviin kilpailuongelmiin asettamalla erilaisia käyttöoikeuteen tai yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia. Säännösten tavoitteena on edistää tehokasta ja kestävää kilpailua viestintämarkkinoilla sekä erittäin suurikapasiteettisten yhteyksien käyttöönottoa, tehostaa investointeja sekä mahdollistaa kuluttajille ja muille loppukäyttäjille mahdollisimman suuri hyöty.

Käyttöoikeuksia ja yhteenliittämistä koskeva direktiivin sääntely ei yksittäisiä momentteja lukuun ottamatta lähtökohtaisesti sisällä kansallista harkintavaltaa. Kansalliseen harkintavaltaan jätetään esimerkiksi 60 artiklan 3 kohdan mahdollisuus käyttää puolueettomia välittäjiä yhteenliittämistä koskevissa kaupallisissa neuvotteluissa. Suomen kilpailuolosuhteet eivät edellytä tällaisten välittäjien käyttämistä, joten säännöstä ei esitetä toimeenpantavaksi. Kansallista harkintavaltaa sisältää lisäksi direktiivin 83 artiklan mukainen mahdollisuus asettaa velvollisuuksia vähittäismarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yrityksille. Tällaisten velvollisuuksien asettaminen on jo voimassa olevan lain mukaan mahdollista Suomessa, joten tällaisten velvollisuuksien asettamisen esitetään olevan mahdollista jatkossakin. Käyttöoikeutta ja yhteenliittämistä koskeviin velvollisuuksiin ei esitetä kansallisia muutoksia, joten esitys perustuu niiden osalta EU-sääntelyyn.

Lakiin lisättäisiin uusi säännös viestintäverkkoja koskevasta maantieteellisestä kartoituksesta. Sen mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi tehtävä säännöllisesti kartoitus laajakaistaverkkojen kattavuudesta sekä mahdollinen ennuste niiden saatavuudesta. Maantieteellisen kartoituksen tulokset otettaisiin huomioon esimerkiksi kansallisia laajakaistasuunnitelmia valmisteltaessa sekä myönnettäessä julkista tukea laajakaistaverkkojen rakentamiseen.

Markkina-analyysien syklejä pidennettäisiin. Jatkossa markkina-analyysi olisi tehtävä viimeistään kolmen vuoden kuluttua komission antamasta markkinasuosituksesta, jos kyseessä on aiemmin määrittelemättömät markkinat sekä vähintään viiden vuoden välein, jos kyseessä ovat jo aiemmin määritellyt markkinat. Lisäksi laissa täsmennettäisiin niitä seikkoja, jotka Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioida markkina-analyysia tehdessään.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavista velvollisuuksista. Säännöksen mukaan tällaiselle yrityksille voisi asettaa ainoastaan tiettyjä käyttöoikeuteen ja yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia.

Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltaa asettaa velvollisuuksia, joita voidaan asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella, esitetään muutettavaksi. Jatkossa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella voisi asettaa käyttöoikeusvelvollisuuksia langattoman laajakaistan tarjoamiseen käytettävään aktiiviseen ja passiiviseen infrastruktuuriin sekä yhteentoimivuusvelvollisuuksia muihin kuin numeroihin perustuviin henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin. Lisäksi laskevan liikenteen hinnoittelua säänneltäisiin jatkossa Liikenne- ja viestintäviraston antamien päätösten sijasta unioninlaajuisella hintasääntelyllä. Selkeyden vuoksi kaikki velvollisuudet, joita voidaan asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella, kerättäisiin omaan lukuunsa.

Huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavissa käyttöoikeusvelvollisuudessa annettaisiin jatkossa etusija rakennusteknisen infrastruktuurin käyttöoikeuteen liittyville velvollisuuksille. Ainoastaan tilanteessa, jossa käyttöoikeus tällaiseen infrastruktuuriin ei riitä kilpailuongelmien ratkaisuun, voidaan velvoitteita ulottaa muuhun infrastruktuuriin.

Lakiin lisättäisiin uusia säännöksiä huomattavan markkinavoiman yrityksiä koskevasta sitoumusmenettelystä. Jatkossa Liikenne- ja viestintävirasto voisi määrätä sitovaksi huomattavan markkinavoiman yritysten vapaaehtoisesti tekemiä sitoumuksia, jotka voivat koskea esimerkiksi erilaisia yhteistyöjärjestelyitä, jotka voivat vaikuttaa huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavien velvollisuuksien tarpeellisuuteen, teleyritysten välisiin yhteisinvestointisopimuksiin sekä teleyritysten omistajanvaihdoksiin. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioida tällaiset sitoumukset arvioidessaan velvollisuuksien asettamisen tarpeellisuutta.

Lisäksi lakiin lisättäisiin säännös huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisemman verkon korvaamisesta. Huomattavan markkinavoiman yritysten tulisi jatkossa ilmoittaa verkkojensa poistamisesta käytöstä tai korvaamisesta lähtökohtaisesti kuusi kuukautta ennen suunniteltua toimenpidettä. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa yrityksille velvollisuuksia esimerkiksi aikatauluun tai verkon korvaamiseen liittyen, jos se olisi tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi.

Muut velvollisuudet

Teledirektiivin 71 artiklan 4 kohdan säännöksen täytäntöön panemiseksi lakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi osana HMV-päätöstä määrittää hinnoitteluvelvoitteeseen liittyvää kustannuslaskentajärjestelmää koskevia vaatimuksia kustannusten kohdentamisesta pääluokkiin, jos se on tarpeen yritykselle asetetun hinnoitteluvelvollisuuden valvomiseksi. Edelleen direktiivin täytäntöön panemiseksi lakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että Liikenne- ja viestintävirastolle annettaisiin toimivalta antaa tarkempia yleisiä määräyksiä kustannusten kohdentamisesta pääluokkiin ja säännöistä, joiden mukaan kustannukset kohdennetaan.

Valtakunnalliset tilaajanumerot

Kansallisena muutostarpeena ehdotetaan, että puhelinverkon käytöstä perittäviin korvauksiin esitetään muutosta valtakunnallisten tilaajanumeroiden (entinen termi; yritysnumerot) osalta. Muutosehdotuksen myötä teleyritykset eivät voisi enää hinnoitella valtakunnallisten tilaajanumeroiden nousevaa liikennettä erikseen toiselta teleyritykseltä perittävän hinnan osalta. Muutoksen johdosta valtakunnallisista tilaajanumeroista voisi täten jatkossa periä vain matkapuhelinmaksun tai paikallispuhelinmaksun, jolloin valtakunnalliset tilaajanumerot voisivat kuulua osaksi normaaleja puhepaketteja tai rajattomia liittymiä.

Yleispalvelu

Ehdotuksessa tehtäisiin teledirektiivin muuttuneen yleispalvelusääntelyn mukaiset muutokset kansalliseen lakiin. Jatkossa yleispalveluun käytetyn yleispalvelulaajakaistan tulisi tukea direktiivissä määriteltyä vähimmäispalveluiden listaa.

Yleispalvelulaajakaistan eli tarkoituksenmukaisen internetyhteyspalvelun vähimmäisnopeudesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella aiemman liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen sijaan. Hallituksen tarkoituksena on lain voimaantulon jälkeen annettavassa asetuksessa nostaa yleispalvelulaajakaistan vähimmäisnopeutta nykyisestä 2 megabittiä sekunnissa nopeudesta 5 megabittiä sekunnissa nopeuteen. Asetuksella säädettäisiin myös vammaisten erityistarpeista yleisiä puhelinpalveluiden ja laajakaistan osalta.

Liikenne- ja viestintäviraston tulisi jatkossa huomioida myös direktiivin vaatimien viestintäyhteyksien maantieteellisten kartoitusten tulokset nimetessään yleispalveluyrityksiä. Yleispalveluyrityksille säädettäisiin teledirektiivin mukaisesti velvollisuus ilmoittaa Liikenne- ja viestintävirastolle, mikäli ne luovuttavat yleispalvelun tarjonnassa välttämättömän verkon tai verkonosan yleispalveluyrityksestä erilliselle oikeushenkilölle.

Numerointi

Numeroinnin osalta ehdotuksen tavoitteena on päivittää kansallinen lainsäädäntö ja sen nojalla annettavat määräykset vastaamaan teledirektiivin vaatimuksia. Direktiivin mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä asetettaisiin uusi muiden kuin maantieteellisten numeroiden alue, jota voidaan käyttää IoT- ja M2M-käyttöön. Määräykseen päivitetään myös näiden numeroiden käyttöehtoja koskevia säännöksiä. Lisäksi numerointilukuun lisättäisiin teleyritysten syrjimättömyysvelvollisuus, tilaajan oikeus siirtää numeronsa vähintään kuukauden ajan sekä Liikenne- ja viestintäviraston määräysvaltaa siirrettävyysmääräyksessä laajennetaan koskemaan teleyritysten tehtäviä palveluntarjoajaa vaihdettaessa ja tilaajalle tiedottamista siirtoprosessin yksityiskohdista.

Käyttäjän ja tilaajan oikeudet

Esityksessä ehdotetaan tehtäviksi teledirektiivin edellyttämät muutokset sähköisen viestinnän palveluista annetun lain käyttäjän ja tilaajan oikeuksia koskevaan sääntelyyn.

Teledirektiivin 105 artiklan 1 kohdan mukaan kuluttajien kanssa tehtävien määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten enimmäiskesto ei saa ylittää 24 kuukautta. Säännös koskee paitsi kuluttajien kanssa tehtäviä sopimuksia, myös mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtäviä sopimuksia, elleivät ne nimenomaisesti ole sopineet jättäytyvänsä sääntelyn ulkopuolelle. Säännös ei ole täysharmonisoiva, vaan jäsenvaltiot voivat kansallisesti säätää lyhyemmästä määräaikaisten sopimusten enimmäiskestosta.

Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanossa hyödynnettäisiin osittain teledirektiivin sallimaa liikkumavaraa. Ehdotetun 109 §:n mukaan teleyritys saisi tehdä kuluttajan kanssa enintään 24 kuukauden määräaikaisen sopimuksen. Tästä poiketen kuluttajan kanssa tehtävä matkaviestinverkon liittymää koskeva määräaikainen sopimus saisi kuitenkin olla enintään 12 kuukauden mittainen.

Määräaikaisten sopimusten enimmäiskeston rajoittaminen 12 kuukauteen matkaviestinverkon liittymien osalta parantaisi kuluttajien mahdollisuuksia vaihtaa matkaviestinverkon liittymää. Ottaen huomioon viestintämarkkinoiden nopea kehitys sekä palvelutarjonnan että hintojen osalta 24 kuukauden sopimuskautta voidaan pitää pitkänä aikana. Lyhentämällä määräaikaisten sopimusten enimmäiskesto 12 kuukauteen parannettaisiin siten kuluttajanoikeuksia.

Määräaikaisiin viestintäpalvelusopimuksiin liittyvät negatiiviset lieveilmiöt ovat myös olleet kasvussa aivan viime vuosina. Yleensä lieveilmiöt liittyvät siihen, annetaanko liittymän markkinoinnissa selkeät, riittävät ja oikeat tiedot siitä, että kyseessä on määräaikainen viestintäpalvelusopimus ja siitä, mitä sopimuksen määräaikaisuus tarkoittaa kuluttajalle. Lyhentämällä määräaikaisuuden enimmäiskestoa kuluttajasopimuksissa matkaviestinverkon liittymien osalta 12 kuukauteen voitaisiin osaltaan torjua myös näitä lieveilmiöitä.

Matkaviestinverkon liittymät ja toisaalta muut viestintäpalvelut, erityisesti kiinteät liittymät, ovat erilaisessa asemassa investointien kannalta. Jälkimmäisenä mainittujen palvelujen tarjoaminen vaatii teleyritykseltä enemmän investointeja ja kiinteitä kustannuksia. Investointien kannalta on puolestaan tärkeää saada varmuus asiakkaan sitoutumisesta. Tämän vuoksi teledirektiivin mahdollistamaa liikkumavaraa ei esitetä käytettäväksi muiden viestintäpalvelujen kuin matkaviestinverkon liittymien osalta.

Lisäksi esityksellä parannettaisiin kuluttajan mahdollisuuksia tarkastaa matkaviestinverkon liittymäsopimuksensa päättymispäivämäärä asettamalla teleyrityksellä velvollisuus tarjota kuluttajalle helppokäyttöinen ja maksuton mahdollisuus päättymispäivämäärän tarkastamiseen.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi teleyritysten sopimuspaketteja koskeva 108 a §, jolla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 107 artikla. Ehdotuksen mukaan, jos teleyritys toimittaa kuluttajalle internetyhteyspalvelua tai numeroihin perustuvaa henkilöiden välistä viestintäpalvelua yhdessä muiden palveluiden tai päätelaitteen kanssa eli *pakettina*, sovelletaan paketin kaikkiin palveluihin ja päätelaitteeseen tiettyjä keskeisiä tämän lain säännöksiä, jotka koskevat sopimustiivistelmää, tietojen julkaisemista sekä sopimuksen kestoa, irtisanomista ja palveluntarjoajan vaihtamista. Kyseisiä tämän lain säännöksiä olisi sovellettava palvelupaketin kaikkiin osiin, myös päätelaitteisiin sekä muihin palveluihin, kuten digitaaliseen sisältöön tai digitaalisiin palveluihin ja niihin sähköisen viestinnän palveluihin, jotka eivät suoraan kuulu momentissa mainittujen pykälien soveltamisalaan. Teleyrityksen kuluttajalle toimittamien tai myymien palvelujen ja päätelaitteiden katsotaan teledirektiivissä muodostavan paketin, jos sen osat toimittaa tai myy sama teleyritys samalla sopimuksella taikka toisiinsa läheisesti liittyvillä tai kytketyillä sopimuksilla ja yksi teleyrityksen myymistä palveluista on internetyhteyspalvelu tai numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu.

Edelleen ehdotetun 108 a §:n nojalla, jos kuluttajalle muodostuisi oikeus purkaa ennen sovitun sopimuskauden päättymistä mikä tahansa edellä tarkoitetun paketin osa, koska kyseisen paketin osa ei ole ollut sopimuksen mukainen tai sitä ei ole toimitettu, kuluttajalla olisi oikeus purkaa kaikki teleyrityksen pakettiin sisältyvät palveluja tai päätelaitetta koskevat sopimukset. Lisäksi jos teleyritys on tehnyt sopimuksen kuluttajan kanssa internetyhteyspalvelun tai numeroihin perustuvan henkilöiden välisen viestintäpalvelun toimittamisesta ja kuluttaja hankkii teleyritykseltä aikaisempaan sopimukseen liittyvän lisäpalvelun taikka päätelaitteen, uusi sopimus ei saa pidentää alkuperäisen sopimuksen voimassaoloa, ellei kuluttaja ja teleyritys sovi toisin jälkimmäistä sopimusta solmittaessa.

Lakia esitetään täsmennettäväksi myös siten, että kuluttajalla olisi velvollisuus maksaa viestintäpalvelusopimukseen perustuvat maksut vasta siitä lähtien, kun yhteys on käytettävissä. Tällöin kuluttajalla olisi aina mahdollisuus matkaviestinpalvelujen kyseessä ollessa maksutta perua viestintäpalvelusopimus ja numeronsiirtopyyntö ennen numeronsiirron toteutumista. Teleyrityksellä ei siten olisi oikeutta periä maksua ennen numeronsiirron toteutumista.

Viestintäpalvelusopimuksia koskevan viivästys- ja virhesääntelyn soveltamisalaa esitetään myös supistettavaksi siten, että sitä ei enää sovellettaisi kaikkien tilaajien kanssa tehtyihin sopimuksiin. Sääntelyä sovellettaisiin pakottavana kuluttajan kanssa tehtyihin sopimuksiin. Viivästys- ja virhesääntelyä sovellettaisiin myös

mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin, jos ne eivät sovi asiasta muuta. Soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät siten pääosin erityisesti suuret yritykset.

Jäsenvaltion on teledirektiivin 101 artiklan mukaan mahdollista pitää voimassa direktiiviä tiukempia kansallisia kuluttajansuojasäännöksiä 21.12.2021 saakka. Tämän mahdollisuuden käyttämistä ei arvioida tarpeelliseksi ja sen vuoksi sitä ei esitetä käytettäväksi.

Tietoturva

Tietoturvaa koskevaa sääntelyyn tehtäisiin teledirektiivin voimaansaattamista kaksi muutosta. Lakiin lisättäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle velvollisuus ilmoittaa tietoturvahäiriöistä muille asiaan liittyville jäsenmaille ja Euroopan kyberturvallisuus virastolle. Lisäksi lakiin lisättäisiin säännös riippumattomalla asiantuntijalla teetetyn turvallisuus- ja toimivuustarkastuksen kustannustenjaosta.

Esityksessä myös täydennettäisiin verkko- ja tietoturvadirektiivin kansallista täytäntöönpanoa säätämällä verkossa toimiviin markkinapaikkoihin, hakukonepalveluihin ja pilvipalvelun tarjoajiin sovellettavasta lainsäädännöstä. Tällaisen toimijan katsottaisiin lähtökohtaisesti kuuluvan sen jäsenvaltion lainkäyttövallan piiriin, jossa sen tosiasiallinen toimipaikka sijaitsee.

Verkkotunnukset

Verkkotunnussääntelyä päivitettäisiin EU:n tietosuoja-asetuksen (2016/679) ja kansallisen tietosuojalain (1050/2018) mukaisesti sekä terminologiaa päivitettäisiin vastaamaan sähköisiä palveluja. Lisäksi turha erityissääntely poistettaisiin verkkotunnusta koskevista pykälistä. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto saisi toimivaltuuden määrätä verkkotunnuksen käyttäjän tunnistamisesta. Verkkotunnusten käyttäjien tunnistamisen tavasta ei tultaisi säätämään yksityiskohtaisesti, vaan verkkotunnusvälittäjät itse valitsevat sen tavan, millä tunnistavat asiakkaansa eli verkkotunnusten käyttäjät.

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Sähköisen viestinnän palvelulain 185 §:n muutoksen tavoitteena on parantaa poliisin mahdollisuuksia puuttua laittomaan verkkosisältöön. Kyseessä on kansallisista tarpeista lähtöisin oleva muutos, joka ei liity direktiivien voimaansaattamiseen.

Sääntelyä tiedon saannin estoa koskevasta määräyksestä ehdotetaan muutettavaksi siten, että nykyisen lain 185 §:n 1 momentin mukainen määräys voitaisiin tietyin edellytyksin kohdistaa myös tietoa välittävään teleyritykseen. Määräyksen kohdistaminen teleyritykseen olisi aina toissijaista suhteessa tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaan. Määräyksen kohdistaminen teleyritykseen edellyttäisi, että tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaa ei pystyttäisi tunnistamaan tai että se olisi sijoittautunut Suomen lainkäyttövallan ulkopuolelle. Teleyritykseen kohdistettavaa määräystä voisi hakea syyttäjä tai tutkinnanjohtaja ja määräyksen kohteena olevan tiedon olisi liityttävä rikokseen, josta ankarin säädetty rangaistus olisi vähintään kaksi vuotta vankeutta, eikä määräystä voitaisi pitää teleyrityksen näkökulmasta kohtuuttomana. Teleyritykselle tulisi aina varata tilaisuus tulla kuulluksi.

Teleyritykselle kohdistettu määräys ei saisi vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä ja se tulisi panna teknisesti täytäntöön niin, ettei verkon käyttäjien luottamuksellisen viestin salaisuuden suoja vaarannu. Määräys voitaisiin antaa vain, jos tiedon saannin estoa koskevien hyötyjen voitaisiin katsoa olevan

merkittävästi suuremmat kuin verkon käyttäjien sananvapauteen ja muihin perusoikeuksiin kohdistuvat rajoitukset.

Nykyisen lain 185 §:n 4 momentin mukaiset muutoksenhakumenettelyt laajenisivat koskemaan myös teleyrityksiä. Lisäksi asiassa toimivaltaista tuomioistuinta koskevaan 186 §:ään lisättäisiin toimivaltaisen tuomioistuimen määräytymiskriteereihin myös teleyrityksen kotipaikka.

Videonjakoalustat

Audiovisuaalisten palvelujen osalta esityksen tavoitteena on saattaa kansallisesti täytäntöön audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaan direktiivin tehdyt muutokset. Direktiivi ehdotetaan pantavaksi täytäntöön pääasiassa sellaisenaan. Lakiin lisättäisiin direktiivin säännösten voimaansaattamiseksi videonjakoalustapalveluita koskevat säännökset. Videonjakoalustapalveluille kohdistetaan velvoitteita lasten suojelemiseksi haitalliselta sisällöltä ja sopimattomalta markkinoinnilta. Alustoille asetetaan lisäksi velvoitteita yleisön suojelemiseksi vihapuheelta ja terrorismiin yllyttämiseltä. Toimijoiden tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi yleiset kaupallista viestintää koskevat vaatimukset ulotettaisiin sovellettavaksi myös videonjakoalustan tarjoajiin.

Audiovisuaalinen kaupallinen viestintä ja eurooppalaisten teosten edistäminen

Ehdotetulla televisiomainonnan mainossääntelyn keventämisellä ja joustavoittamisella annettaisiin kaupallisille televisiotoimijoille nykyistä enemmän liikkumavaraa mainosten sijoittelussa. Tuotesijoittelu sallittaisiin laissa mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta. Sääntelyllä pyritään tarjoamaan lisää joustavuutta lähetystoiminnan harjoittajille ja laajempi vapaus päättää ajankohdista, joihin mainonta sijoitetaan. Eurooppalaisten teosten osuutta ja näkyvyyttä ohjelmaluetteloissa edistetään tilausohjelmapalvelun tarjoajiin kohdistuvilla uusilla määrällisillä velvoitteilla.

Audiovisuaalisten sisältöjen esteettömyys

Lain ääni- ja tekstitysvelvoitteet laajenevat tietyin osin televisiotoimijoiden ohella tilausohjelmapalvelun tarjoajiin. Tilausohjelmapalveluissa ääni- ja tekstitysvelvoitteen piiriin kuuluisivat ne ohjelmistot, joiden tulee sisältää ääni-ja tekstityspalvelu televisiossa esitettäessä. Ääni- ja tekstityspalvelun osuuden tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoissa tulisi olla 30 prosenttia. Toimijoille asetetaan myös tekstityksen laatuun liittyvä velvoite. Velvoite edellyttää, että suomen- ja ruotsinkielisiin ohjelmiin sisältyvässä tekstityspalvelussa tekstitys tulee toteuttaa laadukkaasti siten, että tekstitys on käyttäjälle riittävän selkeää ja ymmärrettävää. Tämän lisäksi televisio- ja tilausohjelmapalvelun tarjoajien tulee raportoida esteettömyyden asteittaisesta toteutumisesta sekä laatia esteettömyyttä koskevia toimintasuunnitelmia.

Kanavapaikkanumerointi

Kanavapaikkanumerointiin soveltuvaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että kanavapaikkanumerointiin tehtävät muutokset tulisi ajoittaa ohjelmistotoimilupakauden vaihtumisen yhteyteen. Muuna ajankohtana toteutettaviin muutoksiin olisi oltava erityisen painavasta syystä tarvetta. Kanavapaikkanumerointia koskevat muutokset vaikuttavat sekä kuluttajiin että televisiotoimijoihin, minkä vuoksi muutokset tulisi ajoittaa television ohjelmistotoimilupakauden vaihtumisen yhteyteen, jolloin niiden aiheuttama haitta on mahdollisimman vähäinen. Samassa yhteydessä ehdotetaan poistettavaksi Liikenne- ja viestintäviraston määräyksenantovaltuus. Kanavapaikkanumerointi tulee ratkaista ensisijaisesti toimialan itsesääntelykeinoin eikä Liikenne- ja viestintäviraston määräyksille ole näin ollen tarvetta.

Sijoittaminen

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lain 28 lukua, jotta voitaisiin edistää pienalueen liityntäpisteiden sijoittamista ja käyttöönottoa teledirektiivin tavoitteiden mukaisesti. Sijoittamista koskevaan lukuun lisättäisiin teledirektiivin 57 artiklan mukainen sääntely, jonka mukaan pienalueen langattoman liityntäpisteen sijoittamiseen tai käyttöönottoon ei tarvittaisi laissa edellytettyä viranomaisen myöntämää hallinnollista lupaa, elleivät arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaiden rakennusten tai alueiden suojeluun, taikka yleiseen turvallisuuteen liittyvät syyt sitä edellytä.

Lisäksi lain 229 §:ään lisättäisiin teledirektiivin mukainen säännös, jonka mukaisesti jos kiinteistö, rakennus tai muu rakennelma, joka teknisesti soveltuu pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamiseen ja jota tarvitaan langattoman liityntäpisteen yhdistämiseen runkoverkkoon, on viranomaisen hallinnassa, viranomaisen on asetettava etukäteen saataville ehdot mahdollisuudesta sijoittaa liityntäpiste mainitulle kiinteistölle, rakennukseen tai rakennelmaan. Näiden ehtojen on oltava oikeudenmukaiset, kohtuulliset, avoimet ja syrjimättömät. Ehdoissa voidaan kuitenkin huomioida perusteita, jotka esimerkiksi perustuvat arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaiden rakennusten tai alueiden suojeluun, taikka yleiseen turvallisuuteen. Ehdot olisi asetettava saataville yhteisrakentamislain 5 §:ssä tarkoitetussa keskitetyssä tietopisteessä. Viranomaisten olisi hyväksyttävä kaikki ehdot täyttävät, käyttöoikeutta koskevat kohtuulliset pyynnöt.

Vaaratiedottaminen, hätäviestintä ja viestinnän ja palvelujen jatkuvuuden turvaaminen

Esityksessä ehdotetaan teledirektiivin 110 artiklan täytäntöönpanon osalta Suomen vaaratiedottamisratkaisun täydentämistä kansalliset olosuhteet huomioon ottavalla, kustannustehokkaalla mobiilin vaaratiedottamisen sääntelyratkaisulla. Ratkaisun olisi myös tarjottava hyvä ja pitkäkestoinen jalansija kansallisista tarpeista tehtävälle vaaratiedottamisen kehitystyölle, jossa muun muassa pyritään integroimaan vaaratiedotteen laatiminen osaksi muuta viranomaisten väestölle kohdentamaa viestintää sekä kehittämään lakisääteisen kahden kotimaisen kieliversion ohelle joustavia tapoja saattaa vaaratiedotteen ydinsisältöjä myös muille kielille.

Näistä lähtökohdista esitetään teledirektiivin 110 artiklan 2 kohdan mukaista sovellusperusteista mobiilin vaaratiedottamisen järjestelmää. Siinä keskitetyn ja kustannusintensiivisen teleyritysten infrastruktuurin sijaan hyödynnetään suoraan Hätäkeskuslaitoksen hätäkeskustietokannan rajapintaan yhteydessä olevaa sovellinpalvelinta, jolta väestön päätelaitteisiinsa lataamat sovellukset voivat internet-yhteyspalvelua hyödyntäen saada vaaratiedotteen direktiiviin edellyttämällä tavalla eli silloin, kun asianomainen loppukäyttäjä eli päätelaitteen haltija on vaaratiedotteen antavan viranomaisen määrittämällä kohdealueella. Lainsäädäntötekniseksi ratkaisuksi esitetään sitä, että vaaratiedottamisen yleisistä edellytyksistä säädettäisiin nykyistä selvemmin vaaratiedotelaissa, mukaan lukien vaaratiedotteen kohdentamisesta. Sähköisen viestinnän palvelulakiin esitettävillä muutoksilla puolestaan säädettäisiin nykyistä selkeämmin teletoimintaa koskevista vaaratiedotteen välittämisvelvoitteista sekä siihen liittyvästä varautumisesta.

Teledirektiivin 109 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanemiseksi esitetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 278 § muutettavaksi muidenkin hätäilmoituksen tekotapojen kuin puhelun ja tekstiviestin mahdollistamiseksi. Saman artiklan 6 kohdan täytäntöönpanemiseksi, siten kuin sitä on tulkittava Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisussa C-417/18 vahvistetun oikeusohjeen valossa, esitetään lain 321 § muutettavaksi SIM-kortittomien hätäpuheluiden paikantamista koskevan velvoitteen selkiyttämiseksi.

Kansallisista muutostarpeista esitetään selkiytettäväksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 283 §:ää, jossa säädetään yhteiskunnalle kriittisten viestintäpalvelukokonaisuuksien palautettavuudesta Suomeen silloin, jos käytetään valmiuslain 60 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaista poikkeusolojen toimivaltuutta. Esitetyssä

muodossaan säännöksessä yksilöitäisiin nykyistä tarkemmin se, mitkä teleyritysten viestintäpalveluista olisivat yhteiskunnallisesti niin merkittäviä, että niiden toimivuuden turvaamiseksi kriittinen viestintäverkon järjestelmä sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta olisi em. edellytyksellä voitava palauttaa Suomeen.

Sertifiointi

Esityksellä pantaisiin täytäntöön kyberturvallisuusasetuksessa jäsenvaltioille asetettu velvoite nimetä yksi tai useampi kansallinen kyberturvallisuussertifioinnin myöntävä viranomainen. Tämä tehtäisiin muuttamalla sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia. Kyseisessä laissa on säännöksiä Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä. Lain 304 §:ssä säädetään viraston erityisistä tehtävistä. Velvollisuus toimia kansallisena kyberturvallisuussertifioinnin valvontaviranomaisena lisättäisiin Liikenne- ja viestintäviraston erityisiin tehtäviin, sillä kyseiset tehtävät sijoittuvat luontevimmin Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskukseen.

Lisäksi esityksellä muutettaisiin sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 275§: ää. Kyseisessä pykälässä velvoitetaan Liikenne- ja viestintävirasto toimittamaan Euroopan verkko- ja tietoturvavirastolle vuosittain tiivistelmäraportti sille ilmoitetuista tietoturvaloukkauksista tai muista tapahtumista, jotka estävät viestintäpalvelun toimivuuden. Euroopan verkko- ja tietoturvaviraston nimi muutettaisiin Euroopan kyberturvallisuusvirastoksi kyberturvallisuusasetuksen mukaisesti.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Koonti esityksen pääasiallisista vaikutuksista:

Taloudelliset vaikutukset ja yritysvaikutukset	• Määräaikaisten mobiililiittymäsopimusten enimmäiskeston rajoittaminen 12 kuukauteen vaikuttaa mobiililiittymien tarjoajiin epätasaisesti niiden erilaisten markkinointistrategioiden vuoksi. • Enimmäiskeston rajoittaminen helpottaa operaattorin vaihtamista vähentämällä siirtokustannuksia, mikä parantaa kilpailutilannetta, mutta vaikutuksen kokoa on vaikea arvioida etukäteen. • Teledirektiivi kannustaa yrityksiä tekemään yhteisinvestointeja kuituverkkoihin, mikä pienentää yrityskohtaista riskiä sekä lisää niiden tekemiä investointeja ja parantaa kilpailutilannetta. • Yhteisinvestointien odotetaan kasvattavan kuituverkkojen kattavuutta korkeintaan muutamalla prosentilla. • Aiemman infrastruktuurin korvaamista koskeva sääntely lisää teleyritysten kustannuksia. • Uudistuneet toimilupakäytännöt parantavat teleyritysten varmuutta niiden jatkosta, mikä voi lisätä yritysten investointihalukkuutta. • Uudistunut mainonnan ja tuotesijoittelun sääntely voi lisätä yritysten mainostuloja jonkin verran ja helpottaa erityisesti kotimaisten televisiotuotantojen rahoitusta.

	• Ääni- ja tekstitysvelvoitteiden laajeneminen tilausohjelmapalveluihin sekä niiden laatuvelvoitteet aiheuttavat osalle toimijoista lisäkustannuksia.
Vaikutukset kuluttajiin ja kotitalouksiin	• Määräaikaisten mobiililiittymäsopimusten enimmäiskeston rajoittaminen 12 kuukauteen parantaa lausuntopalautteen perusteella kuluttajansuojaa ja -oikeuksia. • Lisäksi kuluttajien tietoisuus viestintäpalvelusopimusten sisällöstä ja kestosta voi parantua. • Mainonnan määrä prime-time-aikaan sekä tuotesijoittelu voi lisääntyä uudistuneen sääntelyn myötä. • Lisääntyvät investoinnit kuituverkkoihin sekä yleispalveluvelvoitteen nostaminen parantavat kuluttajien mahdollisuuksia käyttää nopeita yhteyksiä. • Aiemman infrastruktuurin korvaamista koskeva sääntely varmistaa, että kuluttajilla ja kotitalouksilla on jatkossakin käytössään viestintäpalveluita. • Tilaajanumerojen erityishinnoittelun poistuminen korjaa loppukäyttäjien asemaa tasa-arvoisemmaksi, koska soittaminen valtakunnallisiin tilaajanumeroihin ei enää erottele tapaa jolla soitetaan. • Kuluttajat välttyvät nykyisten puhepakettien tai rajattomien liittymien päälle tulevilta maksuilta soittaessaan valtakunnallisiin tilaajanumeroihin matkapuhelinliittymistä.
Vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja alueelliseen tasa-arvoon	• Määräaikaisten mobiililiittymäsopimusten enimmäiskeston rajoittaminen 12 kuukauteen voi parantaa sellaisten kuluttajien asemaa markkinoilla, joilla ei ole esimerkiksi teknisiä edellytyksiä kilpailuttaa omia viestintäpalvelusopimuksiaan tehokkaasti. • Kuituverkkojen yhteisinvestoinnit voivat tutkimuskirjallisuuden perusteella kasvattaa investointeja ja siten kuituverkkojen kattavuutta tiiviimmin asuttujen alueiden ulkopuolella, mutta ei kuitenkaan kaikkein harvimmin asutuilla alueilla. • Ääni- ja tekstitysvelvoitteiden laajeneminen tilausohjelmapalveluihin sekä niiden laatuvelvoitteet parantavat kotitalouksien yhdenvertaisuutta.
Sukupuolivaikutukset	• Esityksellä ei ole tunnistettu merkittäviä sukupuolten tasa-arvoon liittyviä vaikutuksia. Esimerkiksi viestintäpalveluiden kuluttajatutkimuksen perusteella ei ole tunnistettavissa merkittäviä eroja esityksen sukupuoliin kohdistuvissa vaikutuksissa, joten esitettyjen muutosten ei oleteta aiheuttavan merkittäviä sukupuolivaikutuksia.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan	• Direktiivien täytäntöönpano tuo uusia tehtäviä liikenne- ja viestintävirastolle, mutta samanaikaisesti tiettyjä aikaisempia tehtäviä poistuu. • Kokonaisuutena arvioiden uusista tehtävistä aiheutuu hallinnollisia vaikutuksia, mutta kyseiset tehtävät voidaan hoitaa nykyisellä resurssimäärällä. • Poikkeuksena ovat Liikenne- ja viestintäviraston kybersertifiointiviranomaiseksi nimeämisestä aiheutuvat uudet resurssitarpeet, jotka mahdollisesti lisäävät viraston resurssitarpeita esimerkiksi tietojärjestelmien muutosten osalta.
Ympäristövaikutukset	• Yleisesti ottaen ympäristövaikutuksia voi aiheutua muun muassa viestintäverkkojen investointien lisääntymisestä johtuvasta energiankulutuksen kasvusta sekä verkkojen purkamisesta ja rakentamisesta. • Toisaalta paremmat viestintäyhteydet voivat mahdollistaa myös liikkumisen vähentymistä esimerkiksi etätyön lisääntymisenä. Aiheesta ei ole kuitenkaan suoraan sovellettavia ja nimenomaisesti esitettyihin muutoksiin keskittyviä tutkimustuloksia. • Näin ollen suoraan esitetyistä muutoksista johtuvien ympäristövaikutusten täsmällinen arviointi suhteessa viestintäverkkojen kehityksen perusuraan ei ole kuitenkaan mahdollista.
Tietoyhteiskuntavaikutukset	• Esityksellä katsotaan olevan myönteisiä tietoyhteiskuntavaikutuksia, sillä kyberturvallisuusasetuksen mukaisen sertifiointi-kehyksen tavoitteena on nostaa kyberturvallisuustasoa unionissa ja yhdenmukaistaa eurooppalaiset kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmät unionin tasolla. • Sertifiointijärjestelmän tavoitteena on lisätä kansalaisten ja yritysten tietoturvaa. Liikenne- ja viestintäviraston nimeäminen asiasta vastaavaksi viranomaiseksi tukee tavoitetta.

4.2.1 Viranomaisten toiminta ja maksut

Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset

Ehdotettu tietoyhteiskuntamaksun maksuvelvollisuuden rajaaminen ja tietoyhteiskuntamaksun 300 euron vähimmäisrajan poistaminen vähentäisi etenkin pienemmille teletoiminnan harjoittajille koituvaa maksurasitusta sekä vapauttaisi yritykset tietoyhteiskuntamaksun suorittamiseen liittyvästä hallinnollisesta taakasta. Muutoksella voisi olla myönteisiä vaikutuksia etenkin pienimpien yritysten liiketoimintaedellytyksiin, koska se osaltaan vapauttaisi yritysten resursseja hallinnollisten asioiden hoitamisesta käytännön teletoimintaan. Toisaalta tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuuden rajaaminen vapauttaisi myös Liikenne- ja viestintäviraston voimavaroja, koska maksujen määräämiseen ja keräämiseen liittyvä työkuorma pienenisi.

Ottaen huomioon säästön henkilöstöresursseissa Liikenne- ja viestintäviraston tulokertymän kannalta muutoksella ei olisi merkittävää taloudellista vaikutusta, koska vuoden 2018 liikevaihtotietojen perusteella tietoyhteiskuntamaksun maksukertymä vähenisi nykyisestä noin 30 000 euroa. Vuoden 2018 liikevaihtotietojen mukaisesti ehdotetun muutoksen myötä tietoyhteiskuntamaksun suorittamisvelvollisuuden ulkopuolella jäisi 92 yritystä. Näin ollen muutos koskettaisi lukumääräisesti yli kolmasosaa teletoiminnan harjoittajista, koska vuonna 2018 tietoyhteiskuntamaksua koskeva annettiin yhteensä 234 teletoimintarekisterissä olevalle yritykselle. Näiden yritysten osalta myös hallinnollinen taakka kevenisi.

4.2.2 Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat

Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset yritysten toimintaan

Teledirektiivin taajuuksia koskevan sääntelyn tavoitteena on edistää nopeiden langattomien laajakaistayhteyksien saatavuutta ja etenkin 5G -verkkojen käyttöönottoa. Suomessa taajuuksia on jo myönnetty kansainvälisesti vertailtuna sekä paljon että nopeasti langattoman laajakaistan käyttöön. Suuri osa direktiivin säännöksistä ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön, koska kansallinen sääntely perustuu jo nyt taajuuksien tehokkaaseen hallinnointiin, teknologianeutraliteettiin sekä menettelyiden avoimuuteen ja asianosaisten kuulemiseen. Näin ollen muutokset taajuuksia koske-vaan sääntelyyn eivät aiheuttane olennaisia muutoksia kansallisiin markkinoihin.

Tällä hetkellä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 16 §:ssä säädetään, että valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan määräajaksi, enintään 20 vuodeksi. Sääntely koskee kaikkia valtioneuvoston myöntämiä verkkotoimilupia. Teledirektiivin 49 artiklassa säädetään, että langattoman laajakaistan osalta verkkotoimiluvan määräaika muuttuu vähintään 15 vuoden kestoksi, jota pääasiallisesti jatkettaisiin 5 vuodella. Uusi sääntely koskee vain EU:ssa matkaviestinverkoille harmonisoituja taajuusalueita.

Edellä mainitulla muutoksella ei ole nähtävissä merkittäviä vaikutuksia toimilupien myöntämiseen ja sitä kautta sähköisen viestinnän markkinoihin. Uutta sääntelyä ei myöskään tultaisi ehdotuksen mukaan soveltamaan ennen lain voimaantuloa myönnettyihin toimilupiin. Suomi on jo myöntänyt keskeisimpien matkaviestintään ja langattomalle laajakaistalle osoitettujen taajuusalueiden toimiluvat vuoteen 2033 saakka.

Lisäksi teledirektiivin 50 artiklassa säädetään, että langattoman laajakaistan osalta verkkotoimiluvat myönnetään toimilupakauden päätyttyä taajuuksia päättymishetkellä hallinoiville yrityksille. Täten toimilupia ei tarvitse enää julistaa avoimesti haettavaksi. Tällä muutoksella voi olla pitkällä aikavälillä kielteisiä vaikutuksia markkinoiden toimivuuteen, sillä uusien yritysten on muutoksen myötä nykyistä vaikeampaa tulla markkinoille, koska verkkotoimilupia hallinoivat markkinoilla jo toimivat yritykset. Riskinä on, että verkkotoimiluvat eivät päädy kaikkein tehokkaimmille yrityksille.

Toisaalta verkkotoimiluvan uusimista arvioidessaan valtioneuvosto ottaa huomioon muun muassa Euroopan unionin yleiset viestintäpoliittiset tavoitteet, tarpeen edistää kilpailua, taajuuksien tehokas-ta käyttöä ja häiriöttömyyttä sekä markkinoilla taajuuksille esiintyvän mahdollisen muun kysynnän sekä sen miten toimiluvanhaltija on noudattanut verkkotoimilupansa ehtoja.

Toisaalta Suomen laajakaistamarkkinoille on muodostunut kolmen vakiintuneen toimijan markkina, joiden yhteenlaskettu markkinaosuus on 2010-luvulla kasvanut entisestään siten, että vuonna 2018 muiden kuin kolmen suurimman toimijan yhteenlaskettu markkinaosuus kiinteät verkon laajakaista-liittymissä oli 11 prosenttia. Muiden kuin kolmen suurimman toimijan yhteenlaskettu markkinaosuus matkaviestinverkkojen markkinalla oli vain 1 prosentti vuonna 2018.

Markkinaosuudet ovat varsin keskittyneitä jo nykyisessä sääntely-ympäristössä, eikä direktiivin muutoksella välttämättä ole merkittäviä vaikutuksia Suomen markkinoilla suhteessa nykytilanteeseen. Lisäksi direktiivillä edistetään taajuuksien yhteiskäyttöä kieltämällä taajuuksien yhteiskäytön estäminen toimilupaehdoilla. Toisin kuin verkkotoimilupien myöntäminen niitä jo hallinoiville yrityksille, yhteiskäytön edistäminen tehostaa markkinoiden toimintaa. Näiden yhteisvaikutusta on vaikea arvioida määrällisesti etukäteen.

Muutoksella voi myös olla investointeja lisääviä vaikutuksia, sillä lisääntynyt varmuus verkkotoimi-lupakausien jatkosta voi kannustaa yrityksiä investoimaan langattomiin laajakaistaverkkoihin verrattuna nykyiseen sääntely-ympäristöön. Sand-Zantmann (2017)[31] kiinnittää huomiota siihen, että jos niiden toimijoiden, jotka eivät itse investoi vaadittavaan infrastruktuuriin, markkinoille pääsy on liian helppoa, voi syntyä tilanne, jossa viestintäverkkoihin investoidaan yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta liian vähän. Verkkotoimilupien myöntäminen jatkossa niitä jo hallinnoiville yrityksille kasvattaa yritysten varmuutta siitä, että ne saavat kaapattua investointiensa hyödyt itselleen, joka kasvattaa investointihalukkuutta.

Samaan aikaan on keskeistä, että sääntelyllä edistetään kilpailun toteutumista muiden keinojen avulla, kuten 51 artiklan mukainen taajuuksien siirtokelpoisuuden helpottamisella. Lisäksi tavoitteita edistetään muun muassa kannustamalla yrityksiä yhteisinvestointeihin, joiden taloudellisia vaikutuksia on arvioitu kappaleessa 4.2.3.

4.2.3 Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

Taloudelliset vaikutukset

Lain III osan mukaisilla käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia koskevilla säännöksillä on merkittäviä vaikutuksia sekä teleyrityksiin että myös koko viestintämarkkinoiden toimintaan. Säännökset säilyvät kuitenkin muutoksista huolimatta pääpiirteittään samankaltaisina, joten suurimmalla osalla muutoksista ei voida katsoa olevan merkittäviä vaikutuksia markkinoihin. Käyttöoikeutta ja yhteenliittämistä koskevien velvollisuuksien osalta on keskitytty arvioimaan merkittävimpien uusien säännösten vaikutuksia.

Teledirektiivin 81 artiklassa todetaan, että yritysten, jotka ovat huomattavan markkinavoiman sääntelyn eli HMV-sääntelyn piirissä, on ilmoitettava ennalta ja hyvissä ajoin Liikenne- ja viestintävirastolle, milloin ne aikovat poistaa käytöstä tai korvata uudella infrastruktuurilla osia verkosta, joita koskevat tietyt velvollisuudet. Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston on varmistettava, että tässä yhteydessä varmistetaan vähintään vastaavanlaisten tuotteiden saatavuus, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien oikeuksien turvaamiseksi.

Ehdotuksen vaikutusta HMV-yritysten liiketoimintaan ja sitä kautta markkinatilanteeseen ja kuluttajahintojen kehitykseen on vaikea arvioida määrällisesti. Kun HMV-yritys poistaa käytöstä nykyistä infrastruktuuria, tekee se nämä päätökset liiketaloudellisin perustein markkinaehtoisesti. Tähän mennessä HMV-yritykset ovat voineet lopettaa kupariverkkojen laajakaistapalvelujen tarjoamisen loppuasiakkaille ilman korvaavan kiinteän yhteyden tarjoamista. Suurimpien kaupunkien keskusta-alueilla kupariverkot tyypillisesti korvataan jo tällä hetkellä joko osittain tai kokonaan valokuituyhteydellä toteutetulla verkolla, mutta etenkään haja-asutusalueilla käytöstä poistettavan tai purettavan kuparin tilalle ei usein rakenneta korvaavaa kiinteää yhteyttä, vaan laajakaistayhteydet toteutetaan langattomin ratkaisuin.

[31] Sand-Zantmann, W. (2017). Cooperation between firms for infrastructure.

Artiklan mukainen ilmoitusvelvollisuus aiheuttaa huomattavan markkinavoiman yrityksille hallinnollisia kustannuksia. Yrityksillä ei ole aiemmin ollut velvollisuutta tehdä ilmoitusta kupariverkkojen käytöstä poistamisesta tai korvaamisesta. Artiklan myötä huomattavan markkinavoiman yritysten tulee käyttää työpanosta kupariverkkojen käytöstä poistamisen tai korvaamiseen suunnitteluun, ilmoitusten laadintaan sekä yksityiskohtaisten tietojen tarjoamiseen ilmoituksen yhteydessä. Hallinnollisten kustannusten suuruus vaihtelee yrityskohtaisesti riippuen niiden kupariverkkojen laajuudesta ja siitä, missä määrin ne jo ovat poistaneet kupariyhteyksiä käytöstä tai korvanneet niitä valokuidulla. Näiden kustannusten osuus poistamisen tai korvaamisen kustannuksista lienee tosin vähäinen.

Artiklan mukaisella mahdollisuudella asettaa velvollisuuksia voidaan arvioida olevan vaihtoehtoisia vaikutuksia huomattavan markkinavoiman investointeihin. Mikäli teleyritys poistaa käytöstä kupariyhteyksiä ja sille uuden säännöksen perusteella asetetaan velvollisuus rakentaa kuituverkkoa, syntyy tästä luonnollisesti huomattavan markkinavoimanyrityksille kustannuksia. On kuitenkin huomioitava, että nykyiset kupariverkot ovat elinkaarensa loppuvaiheessa, ja huomattavan markkinavoiman yritykset saattaisivat joka tapauksessa ja markkinaehtoisesti ajan myötä korvaamaan vanhan infrastruktuurin. Artiklan vaikutusta tähän kehitykseen suhteessa perusuraan on siksi vaikea arvioida.

Toisaalta artikla saattaisi myös johtaa siihen, että huomattavan markkinavoiman yritykset eivät säännöksen vuoksi poistaisi käytöstä nykyistä infrastruktuuria, koska sen korvaamisesta syntyy kustannuksia. Tällaisessa tilanteessa teleyritys joutuisi investoimaan kupariverkkonsa ylläpitoon.

Mikäli sovelletaan kohtuuttoman tiukkoja ehtoja siihen, milloin HMV-yritykset voivat ottaa pois käytöstä kupariverkkojen keskitinalueita, voi tällä olla valokuituinvestointeja estävää ja kupari-kuitu-siirtymää hidastavaa vaikutusta. Kohtuuttomat ehdot, kuten liian pitkät ilmoitusajat tai liian mittavat ja kannattamattomaan valokuiturakentamiseen johtavat vaatimukset voivat aikaansaada valokuituinvestoinneista pidättäytymisen ja niiden sijaan kupariverkkojen ylläpitämisen mahdollisimman vähäisin kustannuksin. On kuitenkin huomattava, ettei pykälän mukaan huomattavan markkinavoiman yrityksille olisi mahdollista asettaa ainoastaan kohtuullisia velvollisuuksia.

Kustannusten suuruus vaihtelee merkittävästi yrityksittäin riippuen siitä, onko niillä esimerkiksi laajoja kupariverkkoja harvaan asutuilla ja valokuidun rakentumisen kannalta hankalilla alueilla, vai sijaitsevatko niiden kupariverkot esimerkiksi kasvukeskuksissa, joissa siirtyminen kuparista kuituun on suuremman kysynnän johdosta nopeampaa.

Sen sijaan artiklalla ei arvioida olevan suoraa vaikutusta HMV-yritysten liikevaihdon kehitykseen. Liikevaihtoon vaikuttaa ennemmin se, miten siirtymä kupari-infrastruktuurista valokuituun yleisesti ottaen vaikuttaa huomattavan markkinavoiman yritysten mahdollisuuteen kerätä tuloja kiinteän verkon laajakaistapalveluista. Tarjoamalla vähittäisasiakkaille huippunopeita yhteyksiä voi olla mahdollista pitkällä aikavälillä kerätä asiakkailta enemmän tuloja kuin nojautumalla tarjonnassaan vanhentuvan kupari-infrastruktuurin palveluihin.

Artikla parantaa kilpailevien teleyritysten liiketoimintaedellytyksiä laajakaistapalvelujen vähittäismarkkinoilla, koska se edistää säänneltyjen tukkutuotteiden saatavuutta huomattavan markkinavoiman yrityksen kupariverkkojen käytöstä poistamisen jälkeenkin. Lisäksi mahdollisuus asettaa velvollisuuksia läpinäkyvien aikataulujen ja ehtojen sekä asianmukaisten irtisanomis- ja siirtymäaikojen soveltamisesta tuo ennakoitavuutta kilpailevan teleyrityksen toimintaan ja helpottaa omien asiakassuhteiden ylläpitoa mahdollistamalla esimerkiksi siirtymästä tiedottamisen hyvissä ajoin.

Artiklalla ei voida arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia kilpailevien teleyritysten liikevaihtoon tai kannattavuuteen. Niiden kannalta merkityksellisiä ovat erityisesti huomattavan markkinavoiman päätöksissä käyttöoikeustuotteille asetettujen hinnoittelu- ja muiden velvollisuuksien toimivuus.

Artiklan myötä kilpaileville teleyrityksille voidaan tarvittaessa varmistaa tukkutuotteiden saatavuus huomattavan markkinavoiman yritysten parannetussa infrastruktuurissa niillä huomattavan markkinavoiman alueilla, joissa kupariverkko poistetaan käytöstä. Siten artiklalla on myönteisiä vaikutuksia käyttöoikeustuotteiden saatavuuteen sekä laatuun säännellyillä tukkumarkkinoilla. Artikla edistää tukkumarkkinoiden toimivuutta myös sen johdosta, että kupariverkkojen käyttöoikeustuotteiden irtisanomiseen on mahdollista asettaa läpinäkyviä aikataulua ja ehtoja sekä asianmukaisia irtisanomis- ja siirtymäaikoja koskevia velvollisuuksia.

Vaikutukset alueelliseen tasa-arvoon

Jatkossa artikla mahdollistaa uuden verkon rakentamista koskevien velvollisuuksien asettamisen, jos tällaiset ovat tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Artiklalla voidaan siten nähdä olevan myönteisiä vaikutuksia loppuasiakkaiden laajakaistapalveluiden saatavuuteen ja laatuun. Vaikutusten voidaan katsoa kohdistuvan etenkin harvemmin asutuille alueille.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Artikla lisää viranomaisen tehtäviä sekä edellyttää uudenlaisten menettelytapojen käyttöönottoa ja aiheuttaa Liikenne- ja viestintävirastolle hallinnollisia kustannuksia. Teleyritysten ilmoitusten vastaanottaminen, läpinäkyvien aikataulujen ja ehtojen sekä korvaavien käyttöoikeustuotteiden saatavuuden arviointi, käyttöoikeustuotteiden saatavuuteen liittyvä valvonta sekä kupariverkon velvollisuuksien peruminen ovat virastolle uusia tehtäviä. Jatkuvan toimeenpanon lisäksi tehtävät vaativat etenkin alkuvaiheessa suunnittelu- ja kehittämistyötä sekä mahdollisesti tietojärjestelmien kehittämistä. Suomessa hallinnollisia kustannuksia nostaa se, että alueellisia huomattavan markkinavoiman on yhteensä 21 kappaletta, kun taas muissa jäsenvaltioissa on tyypillisesti yksi valtakunnallinen kiinteän verkon huomattavan markkinavoiman yritys.

4.2.4 Valtakunnalliset tilaajanumerot

Taloudelliset vaikutukset ja yritysvaikutukset

Valtakunnallisten tilaajanumeroiden (entinen termi; yritysnumerot) poikkeavan hinnoittelun korjaavan muutoksen myötä valtakunnalliset tilaajanumerot saisivat maksaa vain matkapuhelinmaksun tai paikallispuhelinmaksun verran, jolloin ne voisivat kuulua tavallisiin puhepaketteihin tai rajattomiin liittymiin. Esityksessä ehdotetaan, että teleyritykset eivät saisi jatkossa erikseen hinnoitella puhelinverkon nousevaa liikennettä valtakunnallisten tilaajanumeroiden osalta, joihin kuuluu myös esimerkiksi osa valtionhallinnon puhelinnumeroista. Liikenne- ja viestintävirasto selvitti Liikenne-ja viestintäministeriön pyynnöstä valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinnoittelu- ja kustannusrakennetta sekä teki vaikutusarvioinnin[32] valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinnoittelun osalta.

Tällä hetkellä matkapuhelinverkon operaattorit hinnoittelevat nousevan liikenteen access-hinnat erittäin kalliiksi verrattuna vastaaviin laskevan liikenteen hintoihin, eli terminointihintoihin. Kalleimmat valtakunnalliset tilaajanumerot voivat maksaa jopa 23,1 senttiä minuutilta.

[32] Valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinnoittelun vaikutusarvio: https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/f4a8e63a-5c4f-4c82-a778-dbed38de6595/5e262f75-2484-4676-a503-e79b7615e9b0/RAPORTTI_20191030141150.pdf

Valtakunnallisiin tilaajanumeroihin soittamisen kuuluminen puhepaketteihin tai rajattomiin liittymiin saattaa aiheuttaa teleyrityksille painetta nostaa yleisesti puheluhintoja sekä rajoittamattoman määrän puheluminuutteja sisältävien puhelinliittymien hintoja. Kilpailutilanne kuitenkin määrittää, kuinka paljon teleoperaattorit pystyisivät nostamaan hintoja. Lisäksi teleyrityksillä ei pitäisi olla tarvetta merkittäviin hinnannostoihin, jotta ne pystyisivät kattamaan edellä mainittujen puheluiden kulut.

Teleyritysten asiakasyrityksiin ehdotus voi vaikuttaa siten, että jatkossa teleyritykset eivät välttämättä enää tarjoaisi puhelinpalveluja yhtä edullisesti, jolloin puhelimitse tapahtuvan neuvonta- ja muiden palveluiden kustannukset voisivat kasvaa. Tällöin esimerkiksi valtakunnallisten tilaajanumeroiden asiakaspalvelun laatu ja toimivuus voisivat heikentyä ja ohjaantua muihin kanaviin, kuten chat-palveluihin.

Liikenne- ja viestintäviraston vaikutusarvion mukaan muutoksen vaikutus palveluita tarjoaviin teleyrityksiin on maltillinen, kun otetaan huomioon valtakunnallisista tilaajanumeroista kertyvä liikevaihto suhteessa yritysten liikevaihtoihin kokonaisuudessaan vuositasolla. Arvioinnin mukaan muutos kuitenkin lisäisi viranomaisen valvontaa hinnoittelun noudattamista koskien, alkuvaiheessa enemmän ja tilanteen vakiintuessa vuosittaisena hintatason valvontana.

Vaikutukset kuluttajien asemaan

Valtakunnallisia tilaajanumeroita on käytössä muun muassa julkisilla toimijoilla, kuten sairaaloilla ja virastoilla. Matkapuhelinverkosta näihin soitetut puhelut eivät ole kuuluneet puhepaketteihin tai rajattomiin liittymiin.

Muutoksen katsotaan olevan perusteltu, koska nykymuotoisen hinnoittelun voi katsoa olevan syrjivää ja eitasapuolista. Ei siis ole perusteita sille, miksi puheluiden hintojen pitäisi tältä osin erota toisistaan. Sääntelyn muuttaminen korjaisi loppukäyttäjien asemaa tasa-arvoisemmaksi, koska soittaminen valtakunnallisiin tilaajanumeroihin ei enää erottelisi tapaa jolla soitetaan, eli soitetaanko matkapuhelinverkon- vai kiinteästä liittymästä. Näin ollen kuluttajat välttyisivät nykyisten puhepakettien tai rajattomien liittymien päälle tulevilta maksuilta soittaessaan valtakunnallisiin tilaajanumeroihin matkapuhelinliittymistä.

Vaikutuksen yksittäisen loppukäyttäjän kannalta voidaan katsoa tältä osin olevan merkittävä. Muutoksella arvioidaan olevan positiivista vaikutusta kansalaisten asemaan ja toimintaan yhteiskunnassa sekä yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, kun edistetään matkapuhelimilla tapahtuvaa yhteydenottoa eri tahoihin.

4.2.5 Laskevan liikenteen hinnoittelu

Taloudelliset vaikutukset ja yritysvaikutukset

Teledirektiivin 75 artiklaan perustuvan, ehdotetun 55 f §:n myötä Liikenne- ja viestintävirasto ei saisi päätöksellään enää asettaa teleyritykselle laskevan liikenteen, eli terminoinnin hinnoittelua koskevia velvollisuuksia. Jatkossa laskevan liikenteen EU:n laajuiset enimmäishinnat määräytyisivät komission delegoidun säädöksen mukaisesti, joka hyväksytään viimeistään 31.12.2020. Tällä hetkellä EU:n keskiarvo kiinteän verkon terminoinnissa on 0,2 senttiä kun Suomessa se on 2,9 senttiä. Mobiiliterminoinnin osalta EU:n keskiarvo on 0,7 senttiä ja Suomessa 0,93 senttiä, vaikkakin mobiiliterminointi on Suomessa laskemassa 1.12.2019 alkaen 0,89 senttiin. Tällä hetkellä EU:ssa kehitteillä olevien laskentamallien mukaan terminointihintojen arvioidaan olevan komission delegoidussa säädöksessä EU:n keskiarvojen alapuolella, jolloin erityisesti kiinteän verkon terminointihinnat tulevat Suomessa reilusti alaspäin.

Liikenne- ja viestintäviraston arvion mukaan muutoksen voidaan arvioida alentavan teleyritysten liikevaihtoa sekä mobiiliterminoinnin että kiinteän verkon terminoinnin osalta. Kannattavuuteen kyseisellä muutoksella ei pitäisi kuitenkaan olla merkittävää vaikutusta mobiiliterminoinnin osalta, koska nykytilanteessa teleyritykset

maksavat yhtä paljon maksuja kuin saavat tuloja. Kiinteän verkon terminoinnin osalta hinnan alennuksen vaikutus olisi hieman merkittävämpi.

Kun kuitenkin otetaan huomioon, että kiinteän verkon puhelinliittymien määrä on Suomessa varsin vähäinen ja näiden väheneminen Suomessa sekä terminointihintojen mahdollinen voimaantuloajankohta, todennäköisesti vaikusta kiinteän verkon terminoinnin osalta kannattavuuteen ei uskota olevan. On kuitenkin huomioitava, että ulkomailta tulevien puheluiden terminoinnista saatavat korvaukset tulisivat alenemaan jossain määrin. Näiden puheluminuuttien kokonaismäärä on arviolta noin 5 % kaikista puheluminuuteista, joten merkitys olisi kuitenkin kokonaisuutena arvioiden vähäinen, vaikka jotakin vaikutuksia muutoksella voi olla teleyritysten kannattavuuteen.

Ulkomaanpuheluiden terminoinnista on kerätty tietoja viimeksi edellisen markkina-analyysin yhteydessä 2013, joten ajantasaista tietoa ei tältä osin ole. Lähtökohtaisesti olettamana on, että alentuneet terminointihinnat siirtyisivät loppukäyttäjien eduksi alentuvina puhelumaksuina, mutta tämän toteumista käytännössä ei ole mahdollista arvioida ennen kuin sääntely on tullut voimaan. Kyseinen hintojen muutos voisi toisaalta lisätä puheluiden määrää ja vaikuttavan välillisesti sitä kautta tarjottaviin puheluliittymiin.

4.2.6 Yhteisinvestointeihin kannustaminen

Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset kotitalouksien asemaan

Teledirektiivin 76 artiklassa annetaan huomattavan markkinavoiman yrityksille mahdollisuus vapautua huomattavan markkinavoiman sääntelystä, kuten enimmäishinnoista, rakentamalla valokuituverkkoja loppukäyttäjän tiloihin tai tukiasemaan yhteisinvestointeina muiden teleyritysten kanssa. Kansallisen sääntelyviranomaisen eli Liikenne- ja viestintäviraston on selvitettävä kunkin mahdollisen investoinnin osalta, täyttyvätkö kyseisen investoinnin kohdalla kaikki laissa säädettävät yhteisinvestoinnin edellytykset.

Yhteisinvestointi tarkoittaa sellaista investointia, jossa operaattorit joko tarjoavat muille sähköisten viestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoajille yhteisomistajuutta tai pitkän aikavälin riskinjakoa yhteisrahoituksella. Yhteisinvestoinnit vähentävät yksittäisen operaattorin riskejä, jotka liittyvät palvelujen ja tuotteiden kysyntään tulevaisuudessa ja/tai rakentamisaikaisiin riskeihin kuten kustannusten nousuun. Yrityskohtaisten riskien pienentyminen kasvattaa investointeja, mutta vaikutuksen kokoa Suomen markkinoilla on kuitenkin vaikea arvioida täsmällisesti. Yritysten halukkuutta ryhtyä yhteisinvestointeihin vähentää lisäksi sekä lausuntopalautteen että tutkimuskirjallisuuden perusteella artiklan 76 artiklan vaikeatulkintaisuus.

Yhteisinvestoinneilla on myös mahdollista tehostaa viestintäverkkojen käyttöä. Sen sijaan, että kukin operaattori rakentaisi omaa kallista infrastruktuuriaan, voivat operaattorit niin halutessaan käyttää yhteistä infrastruktuuria. Lopputuloksena on parhaimmillaan se, että kaikki operaattorit säästävät rakennuskustannuksissa, mutta kilpailu toimii vastaavalla tavalla, kuin jos kaikilla operaattoreilla olisi omat verkkonsa. Tämä johtuu siitä, että 76 artiklan mukaan sääntelyviranomaisen tulee jatkuvasti valvoa, että yhteisinvestoinnin edellytykset täyttyvät.

Yhteisinvestointien vaikutusta on tutkittu erityisesti teoreettisin menetelmin, sillä valokuituverkkoja kotiin tai tukiasemaan ei ole tehty yhteisinvestointeina toistaiseksi kovin runsaasti. Tästä ei kuitenkaan seuraa, että yhteisinvestointien rooli ei voisi tulevaisuudessa kasvaa, sillä nykyisessä sääntely-ympäristössä kannustimet niiden toteuttamiseen ovat puuttuneet. Suomessa kokemusta yhteisinvestoinneista on DNA Oyj:n ja Telia Finland Oyj:n perustaman Suomen Yhteisverkko Oy:n myötä, joka vastaa teleyritysten yhteisen matkaviestinverkon toteuttamisesta ja ylläpidosta Pohjois- ja Itä-Suomen alueella.

Balmer ym. (2013)[33] ovat tutkineet yhteisinvestointien tasoa eri maissa ja havainneet, että niissä maissa joissa yhteisinvestointeja valokuituverkkoihin on ylipäänsä tehty (kuten Ranskassa, Espanjassa, Sveitsissä ja Portugalissa), myös verkkojen kattavuus on muita maita jonkin verran korkeampi. Briglauer ym. (2017)[34] toteavat, että yhteisinvestoinnit ovat periaatteessa tehokas tapa lisätä investointeja sellaisilla maantieteellisillä alueilla, joissa tällä hetkellä toimii vain yksi toimija. Yhteisinvestointien ei kuitenkaan oleteta lisäävän investointeja sellaisilla kaikkein harvimmin asutuilla alueilla, joilla ei tällä hetkellä toimi yhtään operaattoria.

Toisin sanoen tutkimuskirjallisuuden perusteella 76 artiklan mukaisten yhteisinvestointien ei voida odottaa lisäävään markkinaehtoisesti valokuituverkkojen kattavuutta kaikkein harvimmin asutuilla alueilla. Sen sijaan yhteisinvestoinnit voivat kasvattaa Suomessa investointeja valokuituverkkoihin tiheimmin asuttujen alueiden ulkopuolella, joilla operaattoreiden ei ole taloudellisesti kannattavaa investoida päällekkäisiin verkkoihin.

Lebourges ja Liang (2018)[35] tutkivat sitä, miten yhteisinvestointien käyttö harvemmin asutuilla (ts. kaupunkien ulkopuolisilla) alueilla Ranskassa vaikutti investointeihin, joissa rakennettiin valokuituverkkoa kotiin asti (FTTH) Orangen asiakaskunnalle vuosina 2013–2016. Tutkimustuloksena oli, että jokaista 1 prosentin yhteisinvestointiosuutta kohti FTTH-kattavuus kasvoi keskimäärin 0,8 prosenttia ja FTTH:n käyttö kasvoi 1,2 prosenttia. Keskimäärin yhteisinvestointiaste tutkituissa investoinneissa oli noin 12 prosenttia, joten keskimäärin FTTH-kattavuus kasvoi noin 10 prosenttia ja käyttö noin 14 prosenttia yhteisinvestointien myötä.

Kiinteän verkon laajakaistaliittymiä on Suomessa Liikenne- ja viestintäviraston tilastojen[36] mukaan noin 1,8 miljoonaa kappaletta, joista noin 800 000 on FTTB-liittymiä ja noin 140 000 FTTH-liittymiä. FTTB-liittymien määrä on kasvanut noin 44 prosenttia ja FFTH-liittymien määrä on kasvanut noin 51 prosenttia vuoden 2016 alusta.

Liikenne- ja viestintäviraston arvion mukaan valokuituliittymien (FTTH- ja FTTB-tekniikat) yhteenlaskettu kotitaloussaatavuus on koko maan tasolla noin 33 %, kun nopeudeltaan100 megabittiä sekunnissa liittymien kotitaloussaatavuus yhteensä tekniikkaan katsomatta on noin 58 %. Kuituliittymien kotitaloussaatavuuden vaihteluväli maakuntatasolla on merkittävä siten, että Manner-Suomen matalin saatavuus on Päijät-Hämeessä (13 %) ja suurin Pirkanmaalla (46 %). Ahvenanmaalla saatavuus on hyvin korkea, jopa 97 %.

Edellä mainitun tutkimuksen tuloksista päästään käsiksi siihen, minkä kokoluokan vaikutuksia yhteisinvestointien käytöllä Suomessa voisi mahdollisesti olla. Tutkimustulosta voidaan ajatella ylärajana Suomen markkinoilla perustuen mm. siksi, että kokemuksia yhteisinvestoinneista valokuituyhteyksien rakentamiseen ei Suomessa ole.

Olettaen, että Ranskassa havaittu keskimääräinen yhteisinvestointiaste toteutuisi myös Suomessa keskimäärin, niin tulosten perusteella kotitaloussaatavuus voisi parantua yhteisinvestointien myötä korkeintaan alle 3 prosenttiyksikköä koko maan tasolla painottuen harvemmin asutuille alueille.

[33] Balmer ym. (2013). Geographic Regulation and Cooperative Investment in Next Generation Broadband Networks: A Review of Recent Literature and Practical Cases.
[34] Briglauer ym. (2017). The Role of Regulation in Incentivizing Investment in New Communications Infrastructure.
[35] Lebourges & Liang (2018). Estimating the Impact of Co-Investment in Fiber to Home Coverage.
[36] Traficom, verkon laajakaistaliittymät. https://www.traficom.fi/fi/tilastot/kiintean-verkon-laajakaistaliittymat

4.2.7 Yleispalvelu

Yleispalvelun osalta suurimmat ehdotusten vaikutukset ovat kiinni yleispalveluun käytetyn tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta. Tarkoituksenmukaisesta internetyhteyden nopeudesta säädettäisiin varsinaisesti valtioneuvoston asetuksella lakiehdotuksen tultua voimaan. Hallituksen tarkoituksena on nostaa yleispalvelunopeutta nykyisestä 2 megabittiä sekunnissa tasosta 5 megabittiä sekunnissa tasolle. Yleispalvelun vähimmäisnopeuden noston taloudellisista vaikutuksista, kustannuksista ja väestön enemmistön käytössä olevasta yhteysnopeudesta tehtiin kaksi erillistä selvitystä[37].

Taloudelliset vaikutukset

Liittymänopeudeltaan 10 megabittiä sekunnissa tai nopeampien liittymien osuus kaikista kiinteiden verkkojen välityksessä toteutetuista liittymistä oli vuoden 2018 lopussa noin 93 prosenttia (84 prosenttia vuoden 2017 puolivälissä). Vuoden 2017 puolivälistä vuoden 2018 loppuun mennessä kiinteiden verkkojen yhteysnopeudeltaan 30 megabittiä sekunnissa tai nopeampien liittymien kokonaismäärä kasvoi noin 27 prosenttia, ja näiden liittymien osuus kaikista kiinteän verkon välityksellä toteutetuista liittymistä oli vuoden 2018 lopussa noin 52 prosenttia (42 prosenttia vuoden 2017 puolivälissä). Yhteysnopeuksien kasvua ovat tukeneet muun muassa valokuituverkkojen rakentuminen sekä olemassa olevien kupari-verkkojen tekniset parannukset. Kiinteissä verkoissa ei ole viime vuosina tapahtunut sellaisia yleispalvelulaajakaistan tarjontaa merkittävästi edistäviä muutoksia, jotka tukisivat verkkojen kehittymistä valtakunnallisesti kattaviksi.

Liikenne- ja viestintäviraston keräämien markkinatietojen perusteella vuoden 2018 lopussa käytössä olleista matkaviestinverkkojen kautta toteutetuista tiedonsiirtoliittymistä noin 96 prosentin nopeus oli 10 megabittiä sekunnissa tai enemmän ja noin 51 prosentin nopeus oli 100 megabittiä sekunnissa tai enemmän. On kuitenkin olennaista huomioida, että olosuhteista, kuten ruuhka-ajoista johtuen, matkaviestinverkoissa toteutettujen liittymien todellinen nopeus voi jäädä huomattavastikin alle liittymän ilmoitetun enimmäisnopeuden.

Käytännössä yleispalvelulaajakaistaliittymät toteutetaan matkapuhelinverkon liittymillä, sillä yleispalvelualueet sijaitsevat tyypillisesti kiinteiden verkkojen ulkopuolisilla haja-asutusalueilla.

Selvityksissä on arvioitu vähimmäisnopeuden tarjoamiseen teleyrityksiltä vaadittavia lisäinvestointeja, kun verkon liikennemäärä on nykytasolla tai kaksinkertainen nykyliikenteeseen nähden. Käytännössä liikennemäärän lisääntyminen pienentää peittoaluetta ja vähimmäisnopeuden todellista saatavuutta. Liikennemäärän kasvaminen edellyttää investointeja verkkoon. Kustannuksia yleispalveluyrityksille muodostuu käytännössä mm. mastojen ja tukiasemien rakentamisesta sekä taajuuslaajennuksista.

Verkon liikennemäärää on arvioitu nykyisen kehityksen (2018 lopussa 34 gigabittiä/kuukausi per henkilö) perusteella lineaarisesti. Nykyisten tukiasemien määrä on arvioitu julkisiin lähteisiin perustuen. Selvityksessä arvioitiin vähimmäisnopeuden noston teleyrityksiltä vaatimia lisäinvestointeja neljässä eri nopeusluokassa.

Kuva: Yleispalvelulaajakaistan vähimmäisnopeuden noston kustannusarvio eri nopeusluokissa

[37] Selvitys tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/f4a8e63a-5c4f-4c82-a778-dbed38de6595/cd35c650-153c-4dc3-a2ff-c1459e8e4bfc/RAPORTTI_20190910053508.pdf ja Omnitelen yleispalvelun kustannusselvitys https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/f4a8e63a-5c4f-4c82-a778-dbed38de6595/5ed3df7c-274f-47f3-a5cf-628920967733/RAPORTTI_20191022084020.pdf

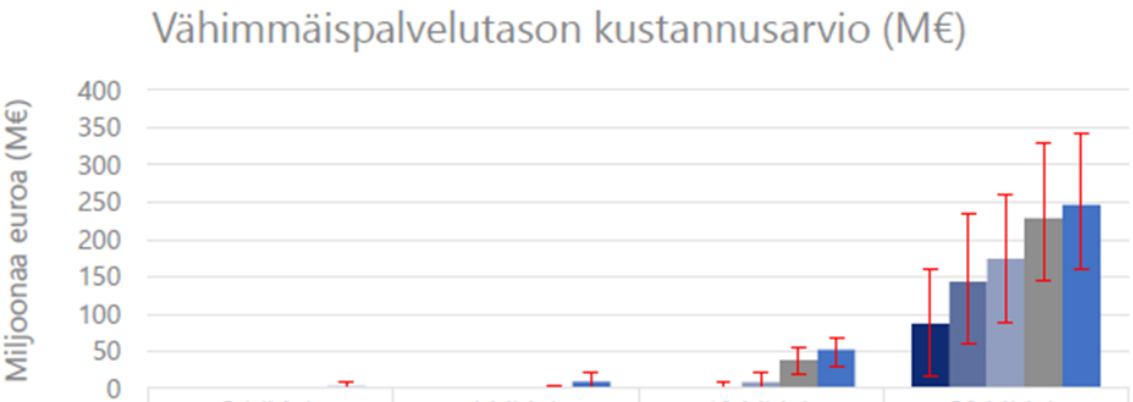

	2 Mbit/s	4 Mbit/s	10 Mbit/s	30 Mbit/s
99.50%	0	0	0	85
99.80%	0	0	0	143
99.90%	0	0	9	174
99.99%	0	0.9	38	229
100.00%	3.2	9	52	246

Kuvassa on esitetty arvio kustannuksista, jotka vaaditaan palvelutasojen tarjoamiseksi arvioidulla nykyliikenteellä. Lisäksi punaisella viivalla esitetään kustannusten vaihteluväli, peruspeiton rakentamisesta kaksinkertaiseen liikenteeseen. 5 megabittiä sekunnissa nopeuden kustannusten arvioidaan olevan hieman 4 megabittiä sekunnissa-nopeutta suurempia, nykyliikenteellä suurusluokaltaan noin 10 miljoonaa euroa.

Esitettyjä tarkemmat kustannusarviot vaatisivat vielä tarkempia teleyrityskohtaisia tietoja esimerkiksi tukiasemista ja peittoalueista.

On myös huomattava, että teleyritysten toteutuviin kustannuksiin vaikuttaa realisoituva kysyntä, eli vähimmäisnopeuden noston myötä liikenne- ja viestintävirastolle tulevat yleispalvelua koskevat vaatimukset ja valitukset, jotka johtavat toimenpiteisiin. Lisäksi yhteydelle asetettavat laatuvaatimukset voivat vaikuttaa kustannuksiin. Laatuvaatimuksista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Vaikutukset kuluttajien asemaan ja vaikutukset alueellisen tasa-arvoon

Vuoden 2018 lopussa kaikista kotitalouksista, joilla oli käytössään kiinteän verkon välityksellä toteutettu laajakaista, yksinkertaisen määräenemmistön (51 %) käytössä oli 30 megabittiä sekunnissa tai tätä nopeampi yhteys. Samaan aikaan kaikista kotitalouksista, joilla oli käytössään matka-viestinverkkojen kautta toteutettu tiedonsiirtoliittymä, yksinkertaisen määräenemmistön (51 %) käytössä oli 100 megabittiä sekunnissa tai tätä nopeampi yhteys. Erityisesti matka-viestinverkkojen kohdalla tulee kuitenkin huomioida, että kyseessä on liittymän nimellisnopeus, eli liittymäsopimuksessa ilmoitettu tiedonsiirtonopeutta kuvaava enimmäisarvo.

Käytännössä vähimmäisnopeuden nosto 5 megabittiä sekunnissa-tasolle nykyisenkaltaisilla laatuvaatimuksilla tarkoittaisi sitä, että teledirektiivin liitteessä V mainitut vähimmäispalvelut toimisivat moitteettomasti. Vähimmäisnopeuden nosto parantaisi palvelua myös tilanteissa, joissa useampi käyttäjä käyttäisi samaa matkapuhelinverkon kautta toteutettua yleispalveluyhteyttä.

Liikenne- ja viestintävirasto nimeää operaattorin tarjoamaan yleispalvelua niillä alueilla joilla ei muuten olisi riittävästi kaupallista tarjontaa. Näitä alueita on lähinnä hyvin harvaan asutuilla seuduilla Lapissa ja itärajan tuntumassa. Erityisesti näillä alueilla vähimmäisnopeuden muutokset parantavat viestintäpalveluiden saatavuutta ja osallisuutta ja parantavat alueellista tasa-arvoa. Yleispalvelun vähimmäisnopeuden noston voidaan katsoa parantavan myös välttämättömyyshyödykkeen saatavuutta sekä peruspalveluiden, kuten sähköisen asioinnin saatavuutta ja tätä kautta edistävän perusoikeuksien toteutumista.

Koska yleispalvelun tulee olla saatavissa kiinteässä sijaintipaikassa, on tarkoituksenmukaista tarkastella peittoalueen ulkopuolella olevien asuntojen määrää. Nykyliikenteellä 4 megabittiä sekunnissa-peiton ulkopuolella on selvityksen mukaan 846 asuntoa, 10 megabittiä sekunnissa-peiton ulkopuolella 846 asuntoa ja 30Megabittiä sekunnissa/s-peiton ulkopuolella 74 071 asuntoa. Nopeuden noston 5 megabittiä sekunnissa-tasolle voidaan katsoa parantavan vähintään 846 asuntokunnan tietoliikenneyhteyksien nopeutta, mikäli nämä asuntokunnat turvautuvat yleispalveluun. Yleispalvelun vähimmäisnopeuden nosto parantaa myös yleispalvelualueilla sijaitsevien pienyritysten asemaa.

Tiukkojen laatuvaatimusten asettaminen yleispalveluyhteydelle tarkoittaa käytännössä sitä, että tietyllä alueella teleyrityksen täytyy priorisoida yleispalveluyhteyttä varmistaakseen palvelun säännellyn toimivuuden. Tämä voi osaltaan heikentää saman tukiaseman alueella olevien muiden käyttäjien, esimerkiksi mökkiläisten, käytössä olevien yhteyksien toimivuutta ja nopeutta.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Yleispalvelulaajakaistan vähimmäisnopeuden nosto todennäköisesti lisää Liikenne- ja viestintävirastolle aiheesta tulevia yhteydenottoja. Nykyään virastolle tulee palvelutasoon liittyviä kuluttajayhteydenottoja noin 75 vuodessa.

Aiheutuvaan hallinnolliseen taakkaan ja resurssin tarpeeseen vaikuttaa kuitenkin esimerkiksi kuluttajien tietoisuus yleispalvelusta ja yleispalvelulaajakaistan realisoituva kysyntä. Yleispalvelulaajakaistan vähimmäisnopeuden nosto 5 megabittiä sekunnissa-tasolle ei arvioida lisäävän Liikenne- ja viestintäviraston resurssitarvetta merkittävästi.

4.2.8 Käyttäjän ja tilaajan oikeudet

Taloudelliset vaikutukset

Määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten enimmäiskesto. Nykyisen sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 109 §:n 2 momentissa todetaan, että teleyritys saa tehdä kuluttajan kanssa enintään 24 kuukauden määräaikaisen sopimuksen. Jos teleyritys tarjoaa pidempää kuin 12 kuukauden sopimusta, kuluttajalle on tarjottava myös mahdollisuus tehdä 12 kuukauden määräaikainen sopimus. Teledirektiivin 105 artiklan mukaan taas jäsenmaat voivat hyväksyä tai pitää voimassa säännöksiä, joilla valtuutetaan vaatimaan lyhyempiä kuin 24 kuukauden enimmäiskestoisia sopimukseen perustuvia sitoumusaikoja.

Tarkkaa määräaikaisten sopimusten osuutta mobiililiittymistä on hankalaa arvioida julkisten tietolähteiden perusteella. Perustuen operaattoreiden markkinaosuuksiin sekä niiden taipumuksiin tarjota määräaikaisia sopimuksia hyvin karkea arvio määräaikaisten mobiililiittymien kokonaismäärästä Suomessa voisi olla esimerkiksi 20 – 25 prosenttia kaikista liittymistä. Sitä kuinka moni näistä sopimuksista on yli 12 kuukauden mittaisia ei valitettavasti ole tiedossa, mutta todennäköisesti yli 12 kuukauden mittaisten sopimusten osuus on selvästi pienempi kuin 100 prosenttia.

Täten yli 12 kuukauden mittaisia sopimuksia, joita mahdollinen sääntely koskisi, on todennäköisesti selvästi vähemmän kuin 20 prosenttia mobiililiittymistä. Määräaikaisten sopimusten osuutta laajakaistaliittymistä ei ole myöskään tiedossa, mutta on todennäköisesti selvästi suurempi kuin mobiililiittymissä, koska laajakaistaliittymiin liittyy suurempia kiinteitä kustannuksia mm. asiakkaille tarjottavien modeemien muodossa. Lisäksi laajakaistamarkkinalla on paljon taloyhtiösopimuksia, joiden käytännöt voivat erota mobiililiittymistä.

Määräaikainen sopimus vaikeuttaa operaattorin vaihtamista lyhyellä aikavälillä, sillä se muodostaa vaihtamisen kustannuksen (switching cost). Kustannus voi olla rahallinen, kuten maksuvelvollisuus nykyiselle operaattorille sopimuksen loppuun saakka, tai psykologinen kuten brändiuskollisuus. Klemperer (2005)[38] toteaa, että suurin osa teoreettisista malleista vahvistaa intuitiivisen johtopäätöksen siitä, että korkeat siirtokustannukset kasvattavat yritysten voittoja ja vähentävät kilpailua sekä hyvinvointia mm. kasvattamalla palveluiden ja tuotteiden hintoja.

Korkeat siirtokustannukset voivat edesauttaa pienimuotoista markkinoille tuloa, koska ne suojaavat uusia toimijoita kilpailulta. Farrel ja Klemperer (2007)[39] toteavat kuitenkin, että markkinoille, joilla on siirtokustannuksia, on laajamittainen markkinoille tulo vaikeaa, vaikka pienimuotoinen olisikin helpompaa. Tutkimuksessa annettu politiikkasuositus on yleisesti pyrkiä vähentämään siirtokustannuksia, koska markkinat toimivat tyypillisesti paremmin ilman niitä.

Cho ym. (2016)[40] arvioivat toisaalta, että olemattomat siirtokustannukset viestintäpalvelumarkkinalla voivat myös johtaa korkeampiin kuluttajahintoihin, sillä yrityksillä ei ole niin suurta kannustinta kilpailla asiakkaista, koska asiakkuuksien pysyvyydestä ei ole varmuutta. Ilman siirtokustannuksia operaattoreiden asiakaspoistuma voi kasvaa niin suureksi, että niiden ei kannata panostaa niin paljon asiakashankintaan esimerkiksi tarjoamalla uusille asiakkaille edullisia sopimuksia.

Se mikä on optimaalinen siirtokustannusten taso juuri Suomen viestintäpalvelumarkkinalla ei ole yksinkertainen kysymys ja sen tarkka määrittely vaatisi erillisiä empiirisiä tutkimuksia. Määräaikaiseen sopimukseen liittyvä siirtokustannus on nykyisellään lainsäädännöllä rajattu tietyn pituiseksi. Suoraa empiiristä tutkimusnäyttöä enimmäiskeston rajoittamisen vaikutuksia kuluttajahintoihin tai yleisesti kilpailutilanteeseen ei ole saatavilla. Sen sijaan tutkimustuloksia numeron siirrettävyyden vaikutuksista kuluttajahintoihin voidaan hyödyntää arvioinnissa.

Cho ym. (2016) arvioivat tutkimuksessaan myös sitä, miten siirtokustannusten alentaminen mahdollistamalla numeron siirrettävyys silloisissa EU15 maissa vaikutti hintakehitykseen sekä kuluttajan ylijäämään. Suurin osa eurooppalaisista valtioista Suomi mukaan lukien mahdollisti viimeistään 2000-luvun alkupuolella numeron siirrettävyyden komission aloitteesta. Numeron siirrettävyyden mahdollistamisen jälkeen mobiililiittymien hinnat laskivat keskimäärin 4,15 prosenttia EU15 maissa sen jälkeen, kun tutkijat ottivat huomioon hintatason yleisen kehityksen. Vaikutus oli myös persistentti eli hintataso laski muutoksen myötä pysyvästi. Tutkijat havaitsivat myös, että maiden sisällä eri operaattorit eivät reagoineet muutokseen eri tavoin vaan ne laskivat hintojaan saman suuntaisesti.

[38] Klemperer, P. (2005). Network Effects and Switching Costs: Two Short Essays for the New Palgrave.
[39] Farrel, J. ja Klemperer, P. (2007). Coordination and Lock-in: Competition with Switching Costs and Network Effects. Handbook of Industrial Organization, vol 3.
[40] Cho ym. (2016). The Impact of Number Portability on Price, Competition, and Consumer Welfare.

Numeron siirrettävyyden mahdollistaminen oli perustellusti suurempi muutos kuin enimmäiskeston rajoittaminen. Se koski kaikkia liittymiä, kun taas yllä esitetyn arvion mukaan enimmäiskeston rajoitaminen koskisi vain osaa kaikista viestintäpalvelusopimuksista. Tutkimuksesta saadaan kuitenkin yläraja mahdollisten vaikutusten suuruudelle. Jos oletetaan, että rajoittamisella voidaan laskea hintatasoa ja parantaa kilpailua, niin suurella todennäköisyydellä vaikutus ei ainakaan ole suurempi kuin oheisessa tutkimuksessa havaittu vaikutus.

Pohjoismainen sääntely-ympäristö on tällä hetkellä määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten enimmäiskeston suhteen Suomen lainsäädäntöä tiukempi. Tanskassa enimmäiskesto on ollut 6 kk vuodesta 1996, Norjassa lähtökohtaisesti 12 kk ja Islannissa 6 kk vuodesta 2007 alkaen. Ruotsissa enimmäiskesto on 24 kk, mutta sielläkin paikalliset viranomaiset ovat ehdottaneet enimmäiskeston rajaamista kuluttajansuojaan nojaten.

Mobiililiittymien enimmäiskeston rajoittamisella 12 kuukauteen ei tutkimuskirjallisuuden perusteella ole merkittäviä vaikutuksia kilpailutilanteeseen ja siten muun muassa kuluttajahintojen kehitykseen lyhyellä aikavälillä. Pitkällä aikavälillä vaikutukset ovat vaikeammin arvioitavissa, mutta muutos on tutkimuskirjallisuuden suositusten mukainen. Sen sijaan muutoksen voidaan arvioida parantavan kuluttajan oikeuksia ja -asemaa sekä yhtenäistävän Pohjoismaista sääntely-ympäristöä.

Toisaalta on huomioitava se, että esitys vaikuttaa mobiililiittymiä tarjoavien yritysten tilanteeseen epätasaisesti niiden erilaisten markkinointistrategioiden vuoksi. Markkinajohtaja Elisa ei tarjoa lainkaan määräaikaisia mobiililiittymiä, Telia Finlandilla on määräaikaisia sopimuksia jonkin verran ja DNA:lla on merkittävä määrä määräaikaisia sopimuksia. Täten tiukentunut sääntely vaikuttaa epätasaisesti mobiililiittymiä tarjoavien yritysten toimintaan lyhyellä aikavälillä.

Muut käyttäjän ja tilaajan oikeuksia koskevat muutokset. Teledirektiivin uusien laajojen ennakkotietovaatimusten ja vaatimuksen sopimustiivistelmästä arvioidaan lisäävän jossain määrin teleyritysten hallinnollista taakkaa. Uudella sopimuspaketteja koskevalla sääntelyllä saattaa olla samansuuntainen vaikutus.

Toisaalta viestintäpalvelusopimuksia koskeva irtisanomisaikaa- ja menettelyjä koskevaa sääntely koskisi esityksen mukaan vain kuluttajien kanssa tehtäviä sopimuksia sekä dispositiivisesti mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtäviä sopimuksia. Sääntely ei enää koskisi toisin kuin voimassa olevassa laissa edellä kuvattua suurempien yritysten kanssa tehtäviä sopimuksia. Tämä lisäisi sopimusvapautta. Viestintäpalvelusopimuksia koskevan viivästys- ja virhesääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle esitetään pääosin jääväksi muiden kuin kuluttajien, mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöjen kanssa tehtävät sopimukset. Myös tämä lisäisi jossain määrin sopimusvapautta yritysten välisissä sopimuksissa.

Vaikutukset kuluttajan asemaan

Määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten enimmäiskesto. Kilpailu- ja kuluttajavirastolta sekä Liikenne- ja viestintävirastolta saadun lausuntopalautteen mukaan pitkiin määräaikaisiin viestintäpalvelusopimuksiin liittyy tiettyjä lieveilmiöitä. Liikenne- ja viestintävirasto mukaan 24 kuukauden kesto on palvelutarjonnan kehityksen kannalta nykyisessä teknologisessa ympäristössä pitkä sopimusaika mobiililiittymälle. Kilpailu- ja kuluttajaviraston mukaan viime aikoina määräaikaisiin sopimuksiin liittyvät lieveilmiöt, kuten valitukset, ovat olleet kasvussa.

Muutoksen voidaan arvioida parantavan kuluttajan oikeuksia ja -asemaa, sillä se parantaa erityisesti sellaisten kuluttajien, jotka ovat aiemmin sitoutuneet pitkiin määräaikaisiin sopimuksiin, mahdollisuuksia kilpailuttaa mobiililiittymiään jatkossa. Lisäksi kilpailu- ja kuluttajaviraston mukaan kuluttajien viestintäpalveluihin liit-

tyvät valitukset koskevat usein juuri määräaikaisia sopimuksia. Toisaalta on mahdollista, että muutoksen seurauksena markkinointi esimerkiksi puhelimitse saattaa voimistua operaattoreiden kilpaillessa asiakkaista entistä kovemmin ja tällä voi olla myös kielteisiä vaikutuksia.

Muut käyttäjän ja tilaajan oikeuksia koskevat muutokset. Esitetyillä käyttäjän ja tilaajan oikeuksia koskevilla muutoksilla parannettaisiin kuluttajan oikeuksia. Kuluttajalla olisi oikeus saada laajat ennakkotiedot ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä sekä ytimekäs sopimustiivistelmä ennen kuin viestintäpalvelusopimus sitoo häntä. Kuluttajan oikeuksia parantaisi myös hänen mahdollisuutensa tarkastaa matkaviestinverkon liittymäsopimuksensa päättymispäivämäärä nykyistä helpommin esimerkiksi uutta liittymäsopimusta tehtäessä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan lakia täsmennettäväksi siten, että kuluttajalla olisi velvollisuus maksaa viestintäpalvelusopimukseen perustuvat maksut vasta siitä lähtien, kun yhteys on käytettävissä. Tällöin kuluttajalla olisi aina mahdollisuus matkaviestinpalvelujen kyseessä ollessa maksutta perua viestintäpalvelusopimus ja numeronsiirtopyyntö ennen numeronsiirron toteutumista, eikä teleyritys voisi periä maksuja ennen kuin yhteys on käytettävissä. Myös tämä parantaisi kuluttajien asemaa.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Liikenne- ja viestintävirastolle esitetään uutena tehtävä teledirektiivin 103 artiklan mukaisen riippumattoman vertailuvälineen ylläpitoa tarvittaessa sekä mahdollisten kaupallisten riippumattomien vertailuvälineiden hyväksymistä palveluntarjoajan pyynnöstä. Virasto pitää kuitenkin jo nykyisinkin yllä Monitori-palvelua, joka täyttää teledirektiivin vaatimukset. Edellä mainituilla uusilla tehtävillä ei siten arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Liikenne- ja viestintäviraston resurssitarpeeseen.

4.2.9 Tietoturva

Taloudelliset vaikutukset

Riippumattomalla asiantuntijalla teetetyn turvallisuus- ja toimivuustarkastuksen kustannustenjakoa koskeva sääntely aiheuttaisi kustannuksia tarkastuksen kohteena olevalle teleyritykselle, sillä ehdotetun sääntelyn mukaan tarkastuksen kohteena oleva teleyritys vastaisi tarkastuksen kustannuksista. Liikenne- ja viestintävirasto ei ole tähän mennessä teettänyt turvallisuus- ja toimivuustarkastuksia ulkopuolisilla asiantuntijoilla. Viraston arvion mukaan ulkopuolisilla teetettyjen tarkastusten määrä ei tulisi jatkossakaan olemaan suuri.

Liikenne- ja viestintäviraston omakustannushinta tiettyyn otokseen perustuvalle tarkastukselle on noin 7 000 – 11 000 euroa. Otokseen perustuvalla tarkastukselle tarkoitetaan sitä, että tarkastuksessa käydään läpi esimerkiksi joitain tiettyjä yrityksen laitetiloja. Jos omakustannushintaan lisätään yksityisen toimijan esimerkiksi 10 prosentin käyttökate, tulisi ulkopuolisella teetetyn tarkastuksen hinnaksi noin 8000–12000 euroa. Päälle saattaisi tulla vielä jonkin verran esimeriksi matkakuluja, jolloin kustannukset olisivat karkeasti arvioiden kaikkinensa noin 10 000 – 15 000 euroa.

4.2.10 Verkkotunnukset

Vaikutukset kuluttajien asemaan

Internetissä lisääntyvien huijausilmiöiden tunnistamiseksi, selvittämiseksi ja torjumiseksi verkkotunnuksen käyttäjätietojen oikeellisuus on tärkeää niin internetin käyttäjille kuin lainvalvontaviranomaisillekin. Myös tietosuojanäkökulmasta tietojen oikeellisuus on merkityksellistä. Ehdotettu lakimuutos verkkotunnuskäyttäjän tunnistamisesta tulisi vähentämään väärien käyttäjätietojen antamista.

Internetissä yleistyvien huijausilmiöiden osalta on yleisesti tiedossa, että verkkotunnuksia rekisteröidään sellaisten henkilöiden nimiin, joita ei todellisuudessa ole olemassa tai henkilötiedot on varastettu joltakin muulta henkilöltä (identiteettivarkaus). Tyypillinen esimerkki on niin sanottu ”drop catchattu” verkkotunnus, joka on rekisteröity väärillä käyttäjätiedoilla välittömästi suoja-ajalta vapautumisen jälkeen ja sen jälkeen verkkosivulla avautuu esimerkiksi valeverkkokauppa.

Lakisääteisesti verkkotunnusvälittäjät ovat vastuussa fi-verkkotunnusrekisteriin merkitsemiensä käyttäjätietojen oikeellisuudesta. Käyttäjien tunnistamisen avulla edesautetaan oikeiden tietojen ilmoittamista, jonka avulla varmistetaan muun muassa, että tieto, järjestelmät, verkot ja palvelut ovat luotettavia sekä vahvistetaan digitaalisten palvelujen tietoturvaa ja tietosuojaa. Luottamuksen edistämiseksi ja säilyttämiseksi digitaalisia palveluja kohtaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi määräyksellä asettaa tarkempia velvoitteita verkkotunnusvälittäjille fi-verkkotunnusten käyttäjien tunnistamiseksi.

Verkkotunnussääntelyyn esitetyllä sääntelyllä ei ole tunnistettu suoria taloudellisia vaikutuksia.

4.2.11 Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksesta aiheutuu teleyrityksille kustannuksia, jotka johtuvat lainvastaisen aineiston saannin estämiseksi tarvittavista toimenpiteistä. Pääsyn estäminen olisi teknisesti mahdollista tehdä estämällä pääsy tiettyyn IP-osoitteeseen tai tietylle nimipalvelimelle. Näistä nimipalvelimelle tehtävän eston on arvioitu olevan siinä määrin automatisoitu, että materiaaliset kustannukset eivät kohoaisi suuriksi. IP-osoitteen avulla tehtävä esto olisi monimutkaisempi ja vaatisi jonkin verran manuaalista asiantuntijatyötä. Varsinaisia uusia laite- tai järjestelmäinvestointeja sääntely ei vaatisi.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Ehdotetulla sääntelyllä on arvioitu olevan vaikutuksia erityisesti rikosten torjuntaan ja ennaltaehkäisyyn. Tilanteissa, joissa yksittäisen tekijän saattamisen rikosvastuuseen on hankalaa tai mahdotonta, pääsyn estoa koskevalla määräyksellä pystytään vaikeuttamaan rikollista toimintaa ja estämään esimerkiksi suuren yleisön pääsy rikollista materiaalia sisältävälle internetsivustolle. Nykyisen sääntelyn nojalla pääsyn estoa koskevan määräyksen hyödyntäminen ei ole ollut mahdollista tilanteissa, joissa palvelun tarjoaja on tuntematon tai sijaitsee ulkomailla. Ehdotetun sääntelyn nojalla internetissä olevaan rikolliseen aineistoon voitaisiin tietyin edellytyksin puuttua myös tällaisissa tilanteissa.

4.2.12 Audiovisuaalisten palveluiden sääntely

Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset yrityksiin

Mainonnan sijoittelua koskevat uudet säännöt mahdollistavat mainosten sijoittamisen entistä joustavammin kaupallisesti merkittävään prime-time-aikaan, mikä tarjoaa televisiotoimijoille mahdollisuuden mainostulojen

kasvattamiseen. Komission alkuperäisessä ehdotuksessa mainonnan määrä olisi rajoitettu päiväkohtaisesti siten, että mainonnan kokonaismäärä ei saa ylittää 20 prosenttia vuorokaudessa. Tämän arvioitiin lisäävän alan toimijoiden liikevaihtoa 2 – 15 prosenttia vuodessa.

MTV Oy vastasi komission julkiseen kuulemiseen aiheesta ja arvioi silloin, että alkuperäisen ehdotuksen mukainen muutos voisi lisätä MTV Oy:n mainostuloja noin 2 miljoonalla eurolla vuodessa. Direktiivin lopullinen muotoilu on komission esitystä tiukempi, mutta suuruusluokan perusteella voidaan arvioida, että lyhyellä aikavälillä direktiivin muutokset voisivat kasvattaa alan yritysten mainostuloja noin 1 – 2 miljoonalla eurolla vuosittain.

Tuotesijoittelusääntelyn muuttumisen siten, että tuotesijoittelu lähtökohtaisesti sallitaan, ei katsota merkittävässä määrin vaikuttavan palvelun tarjoajien tulonmuodostukseen, koska niiden ohjelmien tyyppi, jossa tuotesijoittelu on sallittu, ei lisäänny. Toimijoiden on edelleen arvioitava ohjelmatyypeittäin, onko tuotesijoittelu kyseisessä ohjelmassa sallittua vai ei. Tuotesijoittelun sallimisen voidaan kuitenkin katsoa jossain määrin lisäävän palvelun tarjoajien oikeusvarmuutta, ja se saattaa osaltaan madaltaa palveluntarjoajien kynnystä tuotesijoittelun käyttöön.

Yhdeltä toimialan suurelta yritykseltä saadun tiedon mukaan tuotesijoittelun osuus mainosmyynnistä on Suomessa vähäinen ja arvion mukaan enimmillään noin 2 % kokonaismyynnistä. Sen sijaan tuotesijoittelu on olennainen osa kotimaisten televisiotuotantojen sekä elokuvien rahoitusta. Täten tuotesijoittelusääntelyn muutoksen vaikutus mainosmyynnin kasvuun kokonaisuutena on todennäköisesti hyvin pieni, mutta se voi helpottaa kotimaisten tuotantojen rahoitusta ja siten lisätä kotimaisten tuotantojen osuutta jonkin verran.

Tilausohjelmapalvelun tarjoajille asetetuilla uusilla ohjelmien eurooppalaisuusvaatimuksilla ei voida katsoa olevan merkittäviä vaikutuksia suomalaisiin mediapalvelujen tarjoajiin, jotka jo nykyisellään täyttävät kyseiset vaatimukset. Raportointivelvoite kuitenkin lisää jonkin verran yritysten hallinnollista taakkaa ja edellyttää eurooppalaisten sisältöjen osuuden laskemista ja kyseisten sisältöjen korostamista.

Uudet esteettömyyttä koskevat velvoitteet aiheuttavat taloudellisia vaikutuksia osalle mediapalveluntarjoajista. Ääni- ja tekstityspalvelun laatuvaatimus ei ainakaan vielä mahdollistane ainakaan kaikissa ohjelmatyypeissä pelkän automaattisen ääni- ja tekstityspalvelun käyttöä jatkossa, vaan automaattista ääni- ja tekstityspalvelua tulee täydentää ihmistyövoimalla. Myös tilausohjelmapalveluita koskeva ääni- ja tekstitysvaatimus aiheuttanee osalle toimijoista lisäkustannuksia arvion mukaan mahdollisesti noin 400 000 eurolla vuodessa riippuen siitä, missä laajuudessa ääni- ja tekstityspalvelut ovat tällä hetkellä käytössä kyseisen toimijan tilausohjelmapalveluissa. Arvio perustuu tiettyjen yritysten ilmoittamiin kustannussäästöihin, joita ne saavuttivat siirtyessään automaattiseen kääntämiseen. Kaikkia tilausohjelmapalveluita koskeva raportointivelvoite on suhteellisen kevyt, eikä aiheuttane lisäkustannuksia vähäistä hallinnollista taakkaa lukuun ottamatta.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin ja Liikenne- ja viestintäviraston tehtävät laajenisivat koskemaan myös videonjakoalustapalveluiden valvontaa. Uusista tehtävistä aiheutuisi toistaiseksi vähän vaikutuksia kyseisten viranomaisten toimintaan. Uusien tehtävien ei myöskään voida katsoa edellyttävän nykytilanteessa lisäresursseja instituutille eikä virastolle, koska alan merkittävät toimijat ovat sijoittautuneet muihin jäsenvaltioihin eivätkä kuulu Suomen viranomaisten valvonnan alaisuuteen. Jos markkinatilanne tulevaisuudessa kehittyisi siten, että Suomeen sijoittuneiden videonjakoalustapalveluiden määrä olennaisesti kasvaisi, valvontatehtävästä voisi aiheutua kyseisille viranomaisille lisäresurssitarpeita.

Liikenne- ja viestintäviraston tehtävät laajenisivat myös esteettömyyden ja eurooppalaisten teosten osuuden osalta. Viraston tulisi kerätä kaikilta mediapalveluntarjoajilta (audiovisuaalisen sisältöpalveluntarjoajilta) raportit ääni- ja tekstityspalveluiden toteutumisesta ja raportoida tästä edelleen komissiolle. Viraston tulisi myös kerätä suunnitelmat tulevista toimenpiteistä ääni- ja tekstityspalveluiden asteittaisesta toteutumisesta sekä seurata ääni- ja tekstityspalveluiden laatua koskevan vaatimuksen toteutumista. Viraston tulee myös kerätä kaikilta Suomeen sijoittautuneilta tilausohjelmapalveluntarjoajilta tiedot eurooppalaisten sisältöjen osuudesta ja raportoida ne edelleen komissiolle. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tehtävänä olisi raportoida komissiolle medialukutaidon edistämiseksi ja kehittämiseksi toteutetuista toimenpiteistä.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Videonjakoalustapalveluja koskevalla sääntelyllä pyritään ehkäisemään lasten altistumista heidän kehitykselleen haitalliselle sisällölle. Säännöksillä pyritään myös yleisesti suojelemaan yleisöä sellaiselta haitalliselta sisällöltä, johon sisältyy mm. yllyttämistä väkivaltaa tai vihaan tai jonka levittäminen on unionin oikeuden nojalla rikos. Säännösten käytännön vaikutukset ovat tässä vaiheessa vähäiset, koska Suomeen ei toistaiseksi ole sijoittunut merkittäviä videonjakoalustapalveluja.

Vaikutukset kuluttajien asemaan ja yhdenvertaisuuteen

Mainonnan määrä oletettavasti lisääntyy primetime-aikana tuntikohtaisten mainonnan kattojen poistuessa, jolla voi olla vaikutuksia katsojakokemukseen esimerkiksi tiheämmin esiintyvien ja pidempien mainoskatkojen johdosta.

Uusien esteettömyysvelvoitteiden voidaan katsoa parantavan erityisryhmien asemaa, koska mediapalvelun tarjoajille tulee uusia velvoitteita ääni- ja tekstityspalveluiden laadun ja määrän osalta. Katsojien siirtyessä yhä laajemmin katsomaan internetpohjaisia tilausohjelmapalveluja, on erityisryhmille jatkossa kyseisissä palveluissa laajemmin saatavilla ääni- ja tekstityspalveluita. Laatuun liittyvä velvoite edistää ääni- ja tekstityspalvelun täysimääräistä hyödyntämistä, kun tekstityksen selkeys ja ymmärrettävyys paranee. Velvoitteet edistävät erityisryhmien perustuslaissa turvatun sananvapauden, yhdenvertaisen kohtelun ja kielellisten oikeuksien toteutumista. Ääni- ja tekstityspalveluiden saatavuuden parantuminen palvelee myös muita television katsojia kuten esimerkiksi ikääntyvää tai vieraskielistä väestöä.

4.2.13 Sijoittaminen

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotettujen pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamista koskevien säännösten ei odoteta käytännössä juurikaan lisäävään kunnallisten rakennusvalvontaviranomaisten tehtäviä. Esimerkiksi jo voimassa olevan tukiasemien sijoittamista koskevan sääntelyn tavoin myöskään pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamista koskevia säännöksiä ei odoteta sovellettavan laajasti tai usein. Tarkoituksena jatkossakin on, että pääasiallinen menettelytapa on sijoittamisesta sopiminen osapuolten välillä. Liityntäpisteiden sijoittamista koskeva ehdotettu sääntely ei myöskään aiemman sääntelyn tapaan poissulje esimerkiksi rakennusten tai ympäristön suojelua koskevan lainsäädännön soveltamista, joten myöskään näiltä osin ehdotetulla sääntelyllä ei voida katsoa olevan merkittävää vaikutusta nykytilaan.

Teledirektiivistä johtuva viranomaisille ehdotettu velvollisuus toimittaa pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamista koskevat ehdot etukäteen saataville keskitettyyn tietopisteeseen merkitsee lisätehtävää säännöksen soveltamisalaan kuuluville viranomaisille. Koska ehtoja ei kuitenkaan ehdotetun säännöksen pe-

rustelujen mukaisesti tarvitsisi toimittaa esimerkiksi kiinteistökohtaisesti vaan ne voitaisiin toimittaa esimerkiksi kuntatasoisesti, tämä osaltaan pienentää viranomaisille ehtojen laatimisesta ja toimittamisesta aiheutuvaa työmäärää.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Yhteiskunnallisten ja kansantaloudellisten vaikutusten osalta ehdotetun pienalueen langattomia liityntäpisteiden koskevan sääntelyn voidaan omalta osaltaan katsoa teledirektiivin tavoitteiden mukaisesti edistävän erittäin suuren kapasiteetin verkkojen rakentumisen ja saatavuuden edellytyksiä. Kehittyneiden viestintäverkkojen saatavuuden merkitys on nyky-yhteiskunnassa keskeinen niin kansalaisten kuin yritystenkin näkökulmasta.

4.2.14 Vaaratiedottaminen, hätäviestintä ja viestinnän palvelujen jatkuvuuden turvaaminen

Taloudelliset vaikutukset ja yritysvaikutukset

Esitettävän sovellusperusteisen ratkaisun taloudellisista vaikutuksista ei ole saatavilla tarkkaa arvioita, mutta niiden tulisi olla kokonaisuudessaan olla muutamista sadoista tuhansista euroista noin miljoonaan, mukaan lukien tehokkaan täytäntöönpanon edellyttämä erillinen tiedotuskampana käytettävän sovelluksen lataajamäärien lisäämiseksi.

Esitetty Hätäkeskuslaitoksen hätäkeskustietokannan rajapinnassa toimiva vaaratiedotteita välittävä sovellus on jo käytössä, ja sovelluksella on saatavilla olevien tietojen mukaan noin kaksi miljoonaa latausta. Vaikka tietojärjestelmiä ja palvelimiin joudutaan investoimaan vastaamaan lakisääteisen palvelun tarpeisiin ja sovelluksen käyttöasteen nostamiseksi edelleen, ei ainakaan kokonaan uusia ja merkittäviä välittämisinfrastruktuurin perustamis- tai ylläpitokustannuksia ole odotettavissa. Suomen poikkeuksellisen korkea älypuhelinpenetraatio huomioon ottaen ei myöskään ole oletettavaa, että merkittävä osa väestöstä joutuisi uusimaan päätelaitteensa päästäkseen osalliseksi jo vuosia käytössä olleesta vaaratiedotesovelluksesta. Sama koskee mobiililaajakaistapalvelujen korkeaa käyttöastetta eli sitä, että tyypillisellä liittymällä uuden mobiilisovelluksen lataaminen ja sen käyttäminen ei aiheuta loppukäyttäjälle lisäkustannuksia.

Esitettävän mobiilin vaaratiedottamisratkaisun taloudelliset vaikutukset on sekä yleisellä että tasolla että varsinkin palvelun yhteiskunnallinen merkittävyys huomioon ottaen arvioitava vähäisiksi. Tämän lakiesityksen ulkopuolelle jäävien perinteisten vaaratiedottamistapojen eli radio- ja televisiolähetyksiin liittyvän vaaratiedotusinfrastruktuurin ylläpito ja kehittäminen on nyt uutena esitettävää ratkaisua huomattavasti kustannusintensiivisempää.

Teleyrityksiä koskevien yritysvaikutusten osalta esitys sovellusperusteisesta mobiilista vaaratiedottamisratkaisusta on osapuilleen neutraali. Yhtäältä teleyritysten velvollisuus välittää vaaratiedotteita kirjataan aiempaa selvemmin sähköisen viestinnän palvelulakiin myös sen 279 §:ään (Velvollisuus välittää vaaratiedotteita) aiemman 234 § 1 momentin 15 kohdan (viestintäverkon laatuvaatimukset) lisäksi. Teleyrityksen on myötävaikutettava vaaratiedotteen välittymiseen verkossaan siten, ettei siitä peritä käyttäjältä erillistä korvausta. Toisaalta sovellusperusteinen vaaratiedottamisratkaisu hyödyntää internetyhteyspalvelua, jolloin erillisiä investointeja matkaviestinverkkoon ei lähtökohtaisesti tarvita. Muita kuin teleyrityksiä koskevat yritysvaikutukset on arvioitu vähäisiksi.

Hätäviestintää koskevan teledirektiivin 109 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanoa varten esitettävällä muutoksella sähköisen viestinnän palvelulain 278 §:aan on tarkoitus mahdollistaa joustava tekninen kehitys tavoissa, joilla

hätäilmoituksen voi tehdä. Säännökseen ehdotettava mekanismi, jolla lain perusteella teleyrityksiltä edellytettävien teknisten ratkaisujen päivittäminen kytkettäisiin hätäkeskuslaissa mahdollistettuun vastaanottotekniikkaan, on tarkoitettu optimoimaan velvoitetta ja sen taloudellisia vaikutuksia. Yhtäältä ei olisi mielekästä edellyttää teleyritysten tukevan hätäilmoitustekniikkaa, jota Hätäkeskuslaitos ei voisi ottaa vastaan. Toisaalta mekanismi, jossa uuden turvallisuutta konkreettisesti parantavan tekniikan käyttöönotto edellyttäisi muutoksia kahteen eri hallinnonalojen lakiin, ei olisi tehokas.

Näin ollen esitetään, että teleyritysten olisi jatkossa kyettävä tarjoamaan ydinliiketoimintaansa kuuluvan viestintäpalvelun osalta myös hätäilmoitusmahdollisuus silloin, kun Hätäkeskuslaitoksella on lakiperusteinen valmius vastaanottaa hätäilmoituksia kyseisellä tekniikalla. Taloudellisten vaikutusten osalta mekanismi mahdollistaa telealan yrityksille Hätäkeskuslain tai sen nojalla annetun sääntelyn poikkihallinnollisen valmistelun yhteydessä vaikuttamisen uutta tekniikkaa koskevaan päätöksentekoon. Lisäksi on huomattava, että uuteen tekniikkaan mukautumisesta aiheutuvista kustannuksista voi olla mahdollista hakea korvausta sähköisen viestinnän palvelulain 37 luvun korvaussäännösten perusteella.

Teledirektiivin 109 artiklan 6 kohdan täytäntöönpanemiseksi esitettävä SIM-kortittomien hätäpuhelujen paikannusvelvoite voi aiheuttaa sekä teknisiä että taloudellisia vaikutuksia teleyrityksille, koska SIM-kortittomien puhelujen paikannustekniikka poikkeaa jo käytössä olevasta SIM-kortillisten puhelujen paikannuksesta. Jos viestintäpalvelulakia muutetaan esityksen mukaisesti niin, että teleyrityksiltä edellytetään jatkossa myös SIM-kortittomien hätäpuhelujen paikannusmahdollisuuden toteuttaminen, niillä olisi kuitenkin lain 299 §:n (viranomaisten avustamiseksi hankittujen järjestelmien kustannukset) nojalla mahdollisuus vaatia paikannuksen toteuttamiseksi hankittujen järjestelmien kustannusten korvaamista valtion varoista. Kyseisen lainkohdan mukaan korvauksen maksaa se viranomainen, jonka avustamiseksi hankinta on tehty. Hätäpuheluihin liittyvissä kysymyksissä toimivaltaisena viranomaisena on yleensä pidetty Hätäkeskuslaitosta.

Sähköisen viestinnän palvelulain 283 §:ään (ehdotettu uusi otsikko: viestintäverkon kriittisen järjestelmän palauttaminen Suomeen) selkiyttävien muutosten tarkoituksena ei ole laventaa säännöksen soveltamisalaa vaan täsmentää sitä. Näin ollen esityksen ei pitäisi aiheuttaa merkittäviä uusia taloudellisia vaikutuksia teleyritykselle, joka on asianmukaisesti varautunut säännöksen aiemman sanamuodon mukaisesti. Selkiyttävän muutoksen tulisi parantaa poikkeusoloihin varautumista koskevan velvoitteen edellyttämien investointien ennustettavuutta.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Keskeisimmät viranomaisvaikutukset koskevat Hätäkeskuslaitosta, joka käytännössä jo nykyiselläänkin vastaa vaaratiedottamisprossin kokonaisuudesta ja hallinnoi myös vaaratiedotteita välittävää sovellusta.

Hätäkeskuslaitos on alustavasti esittänyt, että nykyistä laajemman vaara- ja muun viranomaistiedottamisen käyttöliittymä ja rajapinta älypuhelinsovelluksen ja hätäkeskustietojärjelmän välille edellyttää lisäkehitystä. Lisäkehityksen tarve koskee myös Ahvenanmaan valtionviraston integroimista valtakunnan vaaratiedottamisjärjestelmään uutena vaaratiedottamiseen toimivaltaisena viranomaisena, sekä tarvittaessa Ahvenanmaan maakuntaviranomaisten kanssa tehtävä viranomaisyhteistyö, mikäli maakunnan viranomaiset haluaisivat omat maakunnalliset vaaratiedotteensa välitettäväksi kansallisen vaaratiedottamisjärjestelmän hyödyntämän sovelluksen kautta.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Yhteistä esityksille uudesta lakisääteisestä sovellusperusteisesta vaaratiedottamisratkaisusta, hätäviestinnän viestintävalikoiman mukauttamismekanismista tulevaan tekniseen kehitykseen, liittymättömien hätäpuheluiden paikannettavuusvelvoitteesta ja aiempaa täsmällisemmin määritellyistä varautumisvelvoitteesta viestintäpalveluiden poikkeusoloja koskevan Suomeen palautettavuuden osalta on se, että niiden yhteiskunnalliset vaikutukset ovat positiivisia.

Ihmisvaikutusten osalta esitykset koskevat arjen taustalla olevan turvaverkon parantamista siten, että hyödyt ilmenevät erityisesti hätä- ja häiriötilanteissa.

4.2.15 Autoradiot

Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset kuluttajien asemaan

Esityksessä ehdotetaan teledirektiivin 113 artiklan ja liitteen IX täytäntöönpanoa ajoneuvolain muutoksella siten, että uusien myytävien ja vuokrattavien M-luokan autoihin asennettavien autoradiovastaanottimien tulee vastaanottaa ja toistaa digitaalisina maalähetyksinä lähetettäviä radiopalveluja. Käytännössä säännös tarkoittaa ainakin alkuvaiheessa DAB/DAB+-radion (Digital Audio Broadcasting) asentamista Suomessa myytäviin tai vuokrattaviin uusiin M-luokan autoihin, vaikka DAB-radioverkkoa ei Suomessa ole käytössä. Autonvalmistajien ja –tuojien arvio on, että autonostajalle syntyvä lisäkustannus digitaalisesta maanpäällisestä vastaanottomahdollisuudesta olisi auton mallista riippuen noin 100-400 euroa. Käytännössä suomalainen kuluttaja voisi hyötyä kyseisestä vastaanottomahdollisuudesta ainoastaan muualla Euroopassa autoillessaan.

DAB/DAB+-verkko on rakentunut noin puoleen EU-maista (yleisesti FM-verkon rinnalle) ja lisäksi muutamissa EU-maissa tehdään parhaillaan DAB-lähetysten kokeiluja. DAB-lähetysten yleistymisestä huolimatta niiden suosio ei edelleenkään ole kovin suuri ja radion digitalisaatiokehitys on ollut suhteellisen hidasta. Syynä on ollut muun muassa se, että kuuntelijat eivät ole kokeneet DAB-lähetyksistä saatavan riittävää lisähyötyä FM-lähetyksiin verrattuna. FM-lähetysten äänenlaatu pääosin on koettu riittäväksi ja FM-vastaanottimet ovat edullisia ja niitä on kuluttajakäytössä runsaasti. European Broadcasting Union EBU:n selvityksen mukaan vuonna 2017 EU-alueella myydyissä uusissa autoissa vain kolmasosaan asennettiin digitaalinen radiovastaanotin.

Digitaalisen radiotekniikoiden kehittyessä myös esimerkiksi laajakaistaverkon välityksellä lähetettävät LTE- tai 5G-broadcasting-lähetykset täyttäisivät säännöksen vaatimuksen myöhemmässä vaiheessa. Näiden tekniikoiden yleistymisestä radiojakelussa ei ole vielä tarkempaa arviota ja tähän vaikuttaa myös muun muassa television jakeluteiden kehitys. Vaihtoehtoisten radiotekniikoiden yleistyminen on ollut hidasta varsinkin edullisemmissa autoissa. Joissakin kalliimmissa automalleissa on jo nyt internet- ja satelliittiradiovalmius. Lisäksi joidenkin autojen viihdelaitteissa on nettiradiosovelluksia, joita voi käyttää internet-yhteyden yli (matkapuhelin tai SIM-kortti).

4.2.16 Sertifiointi

Taloudelliset vaikutukset

Kyberturvallisuuskeskuksen nimeämisellä kansalliseksi kyberturvallisuussertifioinnin myöntäväksi viranomaiseksi ei arvioida olevan taloudellisia vaikutuksia kotitalouksiin, julkiseen talouteen eikä kansantalouteen.

Asetuksella ei ole välittömiä vaikutuksia yritysten toimintaan, sillä kyberturvallisuussertifiointi on asetuksen nojalla aluksi vapaaehtoista. Komissio arvioi pakollisuutta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2023 ja sen jälkeen kahden vuoden välein. Eurooppalaisten sertifiointijärjestelmien sisällöt, ja se miten hyvin suomalaisten

yritysten tuotteet vastaavat sertifiointijärjestelmien vaatimuksia, vaikuttavat siihen millaisia vaikutuksia sertifiointikehyksellä on suomalaisten teknologiayritysten kilpailukykyyn.

Vaikutukset viranomaisen toimintaan

Esityksessä ehdotettu Liikenne- ja viestintäviraston nimeäminen kyberturvallisuusasetuksen mukaiseksi kansalliseksi kyberturvallisuussertifioinnin myöntäväksi viranomaiseksi laajentaisi Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviä. Tehtävät sijoittautuisivat Kyberturvallisuuskeskukselle. Osa tehtävistä olisi kokonaan uusia ja osa sellaisia, joita vastaavia tehtäviä virastossa hoidetaan nykyisin.

Kyberturvallisuusasetuksen mukaisen toiminnan käynnistäminen Liikenne- ja viestintävirastossa edellyttää menettelyn suunnittelua ja ohjeistuksen laatimista korkean tason sertifikaattien myöntämiseen sekä arviointilaitosten akkreditointi- ja valtuuttamisprosessiin ja valvontamenettelyyn. Toiminnan käynnistäminen edellyttää asiantuntijoiden koulutusta, sidosryhmäyhteistyötä sekä tiedottamista. Edellä mainitut toimet edellyttävät enintään 2 henkilötyövuoden panosta kahden vuoden ajaksi. Virasto voi hoitaa toimet kohdentamalla resurssejaan uudestaan.

Nykyisiä vastaavat tehtävät sekä uudet kyberturvallisuusasetuksen mukaiset tehtävät lisäävät Liikenne- ja viestintäviraston työmäärää. Erityisesti Liikenne- ja viestintäviraston valmius myöntää korkean tason sertifikaatteja sekä valtuuttaa ja valvoa vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitoksia tulee taata. Se kuinka monella henkilötyövuodella Liikenne- ja viestintäviraston työmäärä lisääntyy, riippuu useista eri tekijöistä. Työmäärään vaikuttaa erityisesti eurooppalaisten sertifiointijärjestelmien määrä ja hyväksymisaikataulu, joita ei vielä tiedetä. Työmäärään vaikuttaa myös se paljonko yritykset hakevat sertifikaatteja ja kuinka moni toimija hakeutuu vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokseksi.

Kyberturvallisuusasetuksen vaatimus siitä, että kansallisen kyberturvallisuussertifioinnin myöntävän viranomaisen korkean tason kyberturvallisuussertifikaattien myöntämiseen liittyvän toiminnan tulee olla tiukasti erotettu saman viranomaisen valvontatoiminnasta, aiheuttaa Liikenne- ja viestintävirastossa resursointitarpeita ja edellyttää tehtävien organisointia. Uudet tehtävät voidaan sijoittaa olemassa olevaan organisaatioon mutta samat henkilöt eivät voi hoitaa sekä korkean tason sertifiointien myöntämisiä että vaatimuksenmukaisuusilmoitusten ja arviointilaitosten valvontatehtäviä. Tehtävillä ei ole vaikutusta yhteistyöhön ja tehtävänjakoon muiden viranomaisten kanssa.

Tietoyhteiskuntavaikutukset

Asetuksella voidaan katsoa olevan myönteisiä tietoyhteiskuntavaikutuksia, sillä kyberturvallisuusasetuksen mukaisen sertifiointikehyksen tavoitteena on nostaa kyberturvallisuustasoa unionissa ja yhdenmukaistaa eurooppalaiset kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmät unionin tasolla. Sertifiointijärjestelmän tavoitteena on lisätä kansalaisten ja yritysten tietoturvaa.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

5.1.1 Teletoimintailmoitus

Teledirektiivin 12 artiklan 3 kohta jättää aiemman valtuutusdirektiivin tapaan jäsenvaltioille liikkumavaraa sen osalta, edellytetäänkö yleisvaltuutuksen alaisilta yrityksiltä ilmoituksen tekemistä kansalliselle viranomaiselle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle vaiko ei. Nykyisen lain sähköisen viestinnän palveluista 4 §:n mukaisesti toiminnan harjoittajan on ennen toiminnan aloittamista tehtävä sähköisesti ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle yleisestä teletoiminnasta, eli teleyritysten ilmoitusvelvollisuus on voimassa ja koskee kaikkia teletoimintaa harjoittavia yrityksiä. Lain 4 §:n 2 momentin mukaan ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä toiminnasta, joka on lyhytaikaista tai muuten merkitykseltään vähäistä. Lisäksi lain 4 §:n 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaista toimintaa on pidettävä lyhytaikaisena tai merkitykseltään vähäisenä. Tällä hetkellä tuollaista asetusta ei ole, joten säännöksen tulkinnalla käytännössä tätä nykyä määritellään toiminnan lyhytaikaisuus tai vähämerkityksellisyys.

Kansallisen liikkumavaran puitteissa olisi ehdotetun nykytilan pysyttämisen asemesta mahdollista säätää rajauksia teletoimintailmoitusvelvollisuuteen esimerkiksi yritysten teletoiminnan liikevaihdon perusteella. Ilmoitusvelvollisuuden rajaaminen voisi osaltaan vähentää yritysten hallinnollista taakkaa. Toimivaltaisen viranomaisen kokemusten mukaan ilmoitusvelvollisuus ei edes välttämättä ole kaikkien toimijoiden tiedossa. Kuitenkin viranomaisten tiedonsaannin ja tiedonsaantimahdollisuuksien turvaamiseksi katsotaan perustellummaksi säilyttää kaikkia toimijoita koskeva sähköinen teletoimintailmoitusvelvollisuus kuin vapauttaa osa toimijoista teletoimintailmoitusvelvollisuudesta esimerkiksi sillä perusteella, että niiden harjoittaman teletoiminnan liikevaihto olisi tietyn kynnyksen alapuolella. On huomattava, että esimerkiksi suuren kansainvälisen yrityksen Suomessa harjoittaman teletoiminnan liikevaihto voisi jäädä liikevaihtokynnyksen alapuolelle, jolloin tällaisen toimijan ei tarvitsisi tehdä teletoimintailmoitusta. Tätä ei voitaisi pitää viranomaisten tietojensaannin ja teletoiminnan valvonnan kannalta toivottavana.

5.1.2 Yleispalvelu

Yleispalvelun osalta selvitettiin valmistelun alkuvaiheessa toteuttamismahdollisuutta siihen, että yleispalvelun vähimmäisnopeudesta säädettäisiin vain teledirektiivin 84 artiklassa mainitun liitteen V palvelulistauksen tasolla, säätämättä tarkemmin vähimmäiskaistanleveydestä. Tätä tulkintamahdollisuutta tiedusteltiin myös Euroopan komissiolta. Komission tulkinnan mukaan artiklan 84 alakohta 3 kuitenkin käytännössä vaatii tarkemman määrittelyn esimerkiksi vähimmäiskaistanleveyden avulla.

Lisäksi yleispalvelun vähimmäistason määritteleminen vain palvelulistauksen tasolla olisi tehnyt yhteyksien toimivuuden käytännön valvonnasta haastavaa ja lisännyt tulkinnanvaraisuutta yleispalvelun toteuttamisessa. Toteutusvaihtoehtoa ei näin ollen valmisteltu pidemmälle.

5.1.3 Käyttäjän ja tilaajan oikeudet

Osana kyseessä olevaa lainsäädäntöhanketta on myös arvioitu eräiden käyttäjän ja tilaajan oikeuksia koskevien kansallisten säännösten, joita teledirektiivi ei koske, säilyttämisen tarpeellisuutta. Asiasta teetettiin selvitys Itä-Suomen yliopistossa[41].

Virhe- ja viivästyssäännökset

[41] Itä-Suomen yliopisto, Muukkonen, Huuhtanen & Mielityinen. Selvitys viestintäpalvelulaissa säädetyistä kuluttajan oikeuksista ja niitä koskevien säännösten tarpeellisuudesta. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/f4a8e63a-5c4f-4c82-a778-dbed38de6595/910018a6-25d2-4509-9cbb-64612dcb67aa/RAPORTTI_20191028072931.pdf

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain tilaajan oikeuksia koskeva virhe- ja viivästyssääntely on kuluttajien osalta erityissääntelyä, jota kuluttajansuojalaki yleislakina täydentää. Kuluttajansuojalain 8 luvussa säädetään eräistä kuluttajapalvelusopimuksista. Lukua sovelletaan sopimuksiin, joiden sisältönä on irtaimeen esineeseen, rakennukseen, muuhun rakennelmaan tai kiinteään omaisuuteen kohdistuva työ tai muu suoritus. Viestintäpalvelusopimus ei siten kuulu kuluttajansuojalain 8 luvun sääntelyn piiriin. Kuluttajansuojalain 8 lukua on sanamuodon mukaisesta soveltamisalastaan huolimatta kuitenkin sovellettu analogisesti myös sellaisiin kuluttajasopimuksiin, jotka eivät kuulu säännösten soveltamisalaan. Analoginen soveltaminen on kuitenkin mahdollista vain sellaisten luvun säännösten osalta, jotka samalla edustavat sopimusoikeuden yleisiä periaatteita.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain virhe- ja viivästyssääntelyn kumoamisen arvioidaan heikentävän jossain määrin kuluttajansuojaa ja johtavan lainsäädännöllisesti nykyistä epäselvempään tilanteeseen. Tämä johtuu erityisesti siitä, että yleisessä kuluttajansuojalaissa ei ole erikseen säädetty viestintäpalveluista, vaan kyse olisi edellä kuvatusti muiden säännösten analogisesta soveltamisesta silloin, kun ne ilmentävät yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita. Kaikki kuluttajansuojalain säännökset eivät kuitenkaan ilmennä yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita ja eri sopimustyyppien erot rajoittavat niiden sovellettavuutta sääntelyn ulkopuolelle kuuluvissa sopimuksissa.

Lisäksi oikeusministeriössä on parhaillaan käynnissä hallitusohjelman mukainen hanke, jossa valmistellaan uudet säännökset asiakkaan oikeuksista eräiden henkilöön kohdistuvien palvelujen virhe- ja viivästystilanteissa sisällytettäviksi kuluttajansuojalakiin. Hankkeen tavoitteena on sääntelyn läpinäkyvyyden ja kuluttajan aseman parantaminen tilanteessa, jossa palvelujen osuus kotitalouksien kulutuksesta kasvaa koko ajan. Kyseessä olevan virhe- ja viivästyssääntelyn kumoaminen olisi vastakkainen toimi tälle hankkeelle.

Teledirektiivi edellyttää myös eräiden säännösten (106 artikla) osalta, että jäsenvaltiot vahvistavat säännöt helposti ja viipymättä toteutettavista teleyritysten korvaustoimenpiteistä, jos teleyritys ei noudata direktiivin sääntelyä. Lain viivästys- ja virhesääntelyllä esitetään pantavaksi täytäntöön direktiivin vaatimukset tältä osin.

Edellä olevan perusteella sähköisen viestinnän palveluista annetun lain virhe- ja viivästyssääntely arvioidaan edelleen tarpeelliseksi. Tämän vuoksi sääntelyn kumoamista ei ehdoteta tässä esityksessä.

5.1.4 Audiovisuaalisten palveluiden sääntely

Esteettömyysvelvoitteet

Esitystä valmisteltaessa harkittiin esteettömyysvelvoitteiden toteuttamista ensivaiheessa siten, että televisiotoimijoita koskevat sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 211 §:n mukaiset ääni- ja tekstityspalveluille asetetut määrälliset velvoitteet säilyisivät entisellään. Tämän lisäksi mediapalvelun tarjoajille (ts. audiovisuaalisten sisältöpalvelujen tarjoajille) asetettaisiin direktiiviin mukaisia raportointivelvoitteita esteettömyyden asteittaisesta toteuttamisesta. Sääntelyratkaisuna päädyttiin kuitenkin ehdottamaan, että esteettömyysvelvoitteita laajennettaisiin televisiotoimijoiden ohella myös tilausohjelmapalvelun tarjoajiin. Esteettömyysvelvoitteiden määrällisten vaatimusten laajentamista tilausohjelmapalveluihin voidaan pitää näkö- ja kuulovammaisten sekä vanhempien ikäluokkien yhdenvertaisen kohtelun sekä sananvapauden turvaamisen kannalta perusteltuna ottaen huomioon, että televisio-ohjelmistoja katsellaan yhä enenevässä määrin internetin kautta välitettävien tilausohjelmapalveluiden välityksellä ja muillakin kuin perinteisillä televisiovastaanottimilla.

Valmistelun yhteydessä arvioitiin myös eri vaihtoehtoja tekstityksen laadun edistämiseksi. Vaihtoehtona oli, ettei tässä vaiheessa asetettaisi uusia tekstityksen laatuun liittyviä velvoitteita, koska on odotettavaa, että ääni- ja tekstityspalveluiden laatu kehittyy muun muassa teknologisen kehityksen avulla. Laadun kehittymistä voitaisiin seurata ja lisäksi julkisen palvelun yleisradioyhtiötä ja kaupallisia televisiotoimijoita kannustettaisiin edelleen yhteistyöhön tekstityksen laadukkaassa toteuttamisessa. Vaihtoehtona arvioitiin myös mahdollisuutta sitoa tekstityksen laatuun liittyvä velvoite valtioneuvoston antamaan rahoituspäätökseen siten, että rahoituksen myöntämisen edellytyksenä olisi, että tekstitys toteutetaan riittävän laadukkaasti. Rahoituksen saamisen epävarmuus ja siihen liittyvät haasteet ja tekstityksen laadussa ilmenneet ongelmat huomioon ottaen päädyttiin ratkaisuvaihtoehtona kuitenkin asettamaan tekstityksen laatua koskeva velvoite ilman valtion korvausta, jolloin televisiotoimijat kattaisivat itse laatuvelvoitteesta syntyvät kustannukset. Tekstityksen laadulle asetettava velvoite on perusteltua esteettömyysvelvoitteiden täysimääräiseksi toteutumiseksi. Tekstityksen määrällisten velvoitteiden nostosta ei ole käyttäjälle vastaavaa hyötyä, jos tekstityspalvelu ei ole käyttäjän kannalta riittävän ymmärrettävää esimerkiksi viiveen tai tekstiin liittyvien epätarkkuuksien osalta. Laatuun liittyvää velvoitetta ei voida pitää mediapalvelun tarjoajien kannalta taloudellisesti kohtuuttomana ottaen huomioon laissa säädetty enimmäismäärä esteettömyysvelvoitteiden toteuttamisesta aiheutuville kustannuksille. Valmistelun yhteydessä pohdittiin myös sitä, tulisiko kustannusten enimmäismäärää koskevaa sääntelyä muuttaa tai korottaa. Säännöstä ei kuitenkaan päädytty tässä vaiheessa muuttamaan.

Eurooppalaisten teosten rahoitusosuudet

Jäsenvaltiot voivat direktiivin 13 artiklan 2 kohdan nojalla ottaa käyttöön mediapalvelun tarjoajiin kohdistettavan velvoitteen osallistua eurooppalaisten teosten tuotantojen rahoittamiseen. Jos jäsenvaltiot velvoittavat lainkäyttövaltaansa kuuluvat mediapalvelun tarjoajat osallistumaan eurooppalaisten teosten tuotannon rahoitukseen, voidaan tällaisia rahoitusosuuksia veloittaa myös mediapalvelun tarjoajilta, joiden kohdeyleisöt sijaitsevat tietyn jäsenvaltion alueella, mutta jotka ovat sijoittautuneet muihin jäsenvaltioihin.

Suomessa ei tällä hetkellä ole mediapalvelun tarjoajiin kohdistuvia velvoitteita osallistua eurooppalaisten teosten tuotannon rahoitukseen. Mediapalvelun tarjoajat investoivat lähinnä kotimaiseen sisältötuotantoon, minkä lisäksi Suomen elokuvasäätiö myöntää valtionavustusta kotimaiseen elokuvantuotantoon valtionavustuslain (688/2001) sekä valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen annetun lain (1174/2018) nojalla.

Tässä vaiheessa ei katsota tarpeelliseksi säätää erillistä säännöstä mediapalvelun tarjoajien velvoittamiseksi eurooppalaisten teosten rahoitukseen. Asia vaatii tietopohjan laajentamista koskien olemassa olevia käytäntöjä eri maissa, nykyisistä Suomessa toimivien mediapalvelun tarjoajien eurooppalaiseen sisältöön kohdentuvista investoinneista sekä vaikutusarviota siitä, miten mahdollinen eurooppalaiseen sisältöön kohdistuva investointivelvollisuus vaikuttaisi kansallisten lineaaristen ja ei-lineaaristen av-sisältöpalveluiden tarjoajien toimintaan.

5.1.5 Vaaratiedottaminen

Teledirektiivin 110 artiklassa säädetään velvoitteesta toteuttaa kaikissa jäsenmaissa julkinen varoitusjärjestelmä, joka Suomessa merkitsisi kotimaisen vaaratiedottamisjärjestelmämme aiempaa tehokkaampaa ulottamista älypuhelimiin. Artikla mahdollistaa kaksi toteuttamistapaa, jotka ovat yhtäältä tekstiviestipohjainen ja sitä muistuttava cell broadcast-järjestelmä (CB), tai toisaalta sovellus- eli aplikaatiopohjainen ratkaisu.

Tekstiviesti- ja CB-järjestelmät ovat luonteeltaan keskitettyjä perustuessaan siihen, että teleyritykset välittäisivät asiakkaidensa päätelaitteeseen vaaratiedotteen. Tekstiviesti- tai CB-järjestelmät edellyttäisivät teleyrityksiltä saadun arvion mukaan kuitenkin miljoonaluokan perustamiskustannuksia kunkin teleyrityksen verkossa,

minkä lisäksi ratkaisut tukeutuisivat vanhenevassa olevaan teknologiaan. Teknologian vanhentumisuhka liittyy nimenomaan päätelaitteen mahdollisuuteen tukea tekstiviestiformaattia. Päätelaitevalmistajien suunnalta ei ole saatavissa takeita siitä, että uudet älypuhelimet mahdollistaisivat tekstiviestit niin monen vuoden aikajänteelle, josta on kyse suunniteltaessa väestön vaaratiedottamisratkaisua. Tekstiviestiformaatin tuen jatkumista koskevan luotettavan aika-arvion tekeminen on vaikeaa, mutta tekstiviestien lähetysmäärät ovat joka tapauksessa selvästi laskusuuntaisia. Tämä selittynee sillä, että ihmiset ovat siirtyneet enenevästi käyttämään erilaisia mobiilisovelluksia lyhytviestien välitykseen tekstiviestien sijaan.

Esityksessä lähtökohtaisesti omaksuttu sovellus- eli aplikaatiopohjainen ratkaisu on hajautetumpi perustuessaan siihen, että loppukäyttäjän päätelaitteeseen ladattu sovellus hakee sille asetetuilla kriteereillä (esim. maantieteellinen rajaus) annetun vaaratiedotteen. Sovelluspohjainen ratkaisumalli on perustamis- ja ylläpitokustannuksiltaan huomattavasti edullisempi, ja se tukeutuisi uudenaikaisempaan teknologiaan, joka muun muassa mahdollistaisi paremman kohdennettavuuden viranomaiselle ja räätälöitävyyden loppukäyttäjälle, mukaan lukien monipuolisemmat esteettömyyttä tukevat toiminteet.

Suomessa on jo vapaaehtoiselta pohjalta käytössä vaaratiedotteita välittäviä sovelluksia (112-sovellus ja Yleisradion Uutisvahti), joilla on noin 2 miljoonaan latausta. Tätä voidaan pitää osoituksena siitä, että käyttäjät ovat jo nyt kykeneviä lataamaan turvallisuutta tukevia sovelluksia. Myös Suomen telemarkkinan rakenne, kuten poikkeuksellisen korkea älypuhelinpenetraatio väestössä ja ja mobiililaajakaistan korkea käyttöaste, mahdollistaa syrjimättömän sovelluspohjaisen ratkaisun teledirektiivin 110 artiklan implementoinnissa.

Ne väestöryhmät (erityisesti vanhukset), joita älypuhelinsovellus ei tavoittaisi, on mahdollista tavoittaa myös perinteisillä television ja analogisen radion vaaratiedotteilla. Teledirektiivin vaatimus älypuhelinta hyödyntävästä julkisesta varoitusjärjestelmä on siis kotimaisesta katsannosta jo olemassa olevaa vaaratiedotejärjestelmää täydentävä elementti, ei perinteisiä vaaratiedotustapoja poissulkeva vaihtoehto. Sovellusmallin matalat perustamiskustannukset on huomattavasti helpompi jakaa eri toimijoiden kesken, eikä sovelluksiin liittyvät investoinnit edellytä tässä esityksessä säännösmuutoksia.

Teledirektiivin 110 artiklan mahdollistamien kahden toteuttamisvaihtoehdon välistä vastaavuutta koskevaa arviointia tulee osaltaan puitteistamaan BERECin suuntaviivat, joiden valmistelu on vielä kesken. Niissä eräs keskeinen linjattava kysymys on se, kuinka arvioidaan sitä, että artiklan 2 kohdassa mahdollistetulla sovellusperusteisella väestön varoitusjärjestelmällä olisi kyettävä ”yhtä hyvin [kuin keskitetyllä 1 kohdan mukaisella ratkaisulla] saavuttamaan loppukäyttäjät, mukaan lukien kyseisellä alueella tilapäisesti olevat loppukäyttäjät.” Kuten julkista varoitusjärjestelmää koskevassa teledirektiivin 294 johdantokappaleesta ilmenee, EU-lainsäätäjän tavoitteena on selvästi ollut pyrkiä kohti unionin laajuista väestön varoittamisjärjestelmää, jonka toteuttamiskelpoisuutta komissio on määrä direktiivin täytäntöönpanoa koskevan tarkastelun yhteydessä arvioida. Sivuuttaen tässä asiaa koskevan toimivaltatarkastelun sillä maininnalla, että nyt teledirektiivissä väestön varoittamisjärjestelmästä on säädetty sisämarkkinoiden harmonisointiperusteella (SEUT 114 artikla), ei koko unionin laajuista järjestelmää liene syytä pitää nyt käsillä olevan velvoitteen täytäntöönpanon välittömänä tavoitteena. Sen sijaan syytä lienee ensi vaiheessa keskittyä kunkin jäsenvaltion väestön varoittamisjärjestelmän parantamiseen 110 artiklassa säädetyn velvoitteen tehokkaalla täytäntöönpanolla, mahdollisuuksien mukaan paikalliset olosuhteet huomioon ottavalla tavalla.

Näin ollen sille seikalle, että sovellusperusteisella toteuttamisratkaisulla ei ilman erillisiä toimenpiteitä – kuten EU-tasoista selvittämistyötä edellyttävää maahantulijoiden tiedotustekstiviestiä - yhtä helposti saavuteta maahan saapuvia ulkomaalaisia kuin keskitetyllä CB- tai SMS-ratkaisulla, ei ole syytä antaa ylikorostunutta merkitystä. Saavutettavuutta koskevaa vastaavuuskriteeriä on voitava arvioida sellaisten muiden kriteerien ohella, joissa puolestaan ilmenevät hajautetun sovellusperusteisen järjestelmän edut. Näitä ovat ainakin sovellusratkaisun parempi räätälöitävyys ja sen myötä parempi esteettömyysperusteinen saavutettavuus, sekä EU-lainvalmistelussa yllättävän vähälle keskustelulle jäänyt loppukäyttäjien sijaintitietojen käsittely. Esimerkiksi Suomi 112-mobiilisovellus ei kerää käyttäjistään mitään tietoja, siinä missä CB- tai SMS-perusteiset väestön

varoittamisjärjestelmät edellyttäisivät kunkin teleyrityksen pitävän verkossaan reaaliaikaista tietoa kaikkien liittymien eli päätelaitteiden sijainnista. Toinen EU-lainvalmistelulla mahdollisesti toimivaltasyistä vähälle huomiolle jäänyt kysymys koskee varoitusviestin kieltä. Ainakin Suomen lakisääteistä vaaratiedottamisjärjestelmää ajatellen keskitetyllä varoitusjärjestelmällä olisi helposti pitäydyttävä lakisääteisissä kansalliskielissä, siinä missä esitettävää sovellusperusteista järjestelmää olisi huomattavasti joustavampi kehittää vaikkapa täydentävin linkein kohti monikielisempää väestön varoittamiskulttuuria.

Esitettävän sovellusperusteisen vaaratiedottamisratkaisun taloudellisten vaikutusten kokoluokka on merkittävästi alhaisempi kuin toisen toteuttamisvaihtoehdon eli keskitetyn tekstiviesti- tai soluyleislähetysperusteisen ratkaisun. Keskitettyjen tekstiviestiratkaisujen perustamiskustannuksia on vuodesta 2006 asti epävirallisesti arvioitu useaan otteeseen, viimeksi vuoden 2019 keväällä tämän esityksen tarpeisiin teleyrityksiin kohdennetulla kyselyllä. Yhteistä arvioille on, että ne liikkuvat miljoonissa euroissa teleyritystä kohti. Keskitetty ratkaisu tulisi toteuttaa kaikkien teleyritysten verkkoon.

Ehdotetulla sovellusperusteisen vaaratiedottamismallilla on samalla huomattavasti kevyempiä vaikutuksia televiestintää toteuttavien teleyritysten omaisuudensuojan (PL 15§) kannalta verrattuna keskitettyyn tekstiviesti- tai yleissolulähetykseen perustuvaan malliin.

5.1.6 Viranomaisten toiminta ja maksut

Direktiivin 16 artiklan 1 kohdan b-alakohdan uuden säännöksen mukaan jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta yleisvaltuutusjärjestelmään liittyviä hallinnollisia maksuja yrityksiin, joiden liikevaihto on tietyn kynnyksen alapuolella tai joiden toiminta ei johda vähimmäismarkkinaosuuteen tai joiden toiminta-alue on hyvin pieni. Suomessa kyseinen maksu tarkoittaa lain sähköisen viestinnän palveluista 289 §:n mukaista tietoyhteiskuntamaksua. Kansallista liikkumavaraa ehdotetaan käytettäväksi siten, että tietoyhteiskuntamaksua ei perittäisi yrityksiltä, joiden Suomessa harjoittaman teletoiminnan liikevaihto on alle 300 000 € edeltävältä tilikaudelta. Direktiivin mahdollistamista rajausperusteista liikevaihtorajaa pidetään selkeimpänä verrattuna vähimmäismarkkinaosuuteen tai toiminta-alueen pienuuteen.

Liikevaihtorajan asettamiselle käytännössä merkittävin toteuttamisvaihtoehto olisi pysyttää nykytila, jonka mukaisesti kaikki ilmoituksenvaraista tai toimiluvanvaraista teletoimintaa harjoittavat teleyritykset ovat velvolliset suorittamaan vähintään 300 euron tietoyhteiskuntamaksun. Kuitenkin yhtäältä yrityksille sekä Liikenne- ja viestintävirastolle nykytilasta aiheutuvan hallinnollisen taakan ja toisaalta pienempien yritysten suorittamien tietoyhteiskuntamaksujen maksukertymän vähäisyyden vuoksi katsotaan perustelluksi rajata tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuutta asettamalla vähimmäisliikevaihtoraja. Jos maksuvelvollisuutta ei rajattaisi, Liikenne- ja viestintäviraston resursseja sidottaisiin edelleen kertymältään vähäisten maksujen keräämiseen. Tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuuden rajaaminen liikevaihdon perusteella ja 300 euron minimimaksun poistaminen voisi lisäksi lisätä pienten toimijoiden innokkuutta tehdä teletoimintailmoitus, koska ilmoituksen tekemisestä ei seuraa automaattisesti tietoyhteiskuntamaksua.

5.1.7 Autoradiot

Teledirektiivin 113 artiklassa ja direktiivin liitteessä XI säädetään jäsenvaltioille asetetusta velvoitteesta varmistaa, että uusiin myytäviin ja vuokrattaviin M-luokan autoihin asennettavat autoradiovastaanottimet voivat vastaanottaa ja toistaa digitaalisina maalähetyksinä lähetettäviä radiopalveluja. Suomessa radiolähetykset lähetetään analogisen FM-radioverkon välityksellä, eikä suunnitelmia radion digitalisoinnista ole. FM-radio-

verkkoa pidetään yleisesti luotettavana, toimintavarmana ja kuluttajille edullisena. Suomessa testattiin koeluontoisesti DAB-lähetyksiä vuosina 1997-2005, mutta kokeilusta luovuttiin, koska DAB-teknologia ei yleistynyt odotetusti. Toimiluvat FM-radioverkkoon on myönnetty seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi ja tuleva toimilupakausi alkaa 1.1.2020.

Kansallisen liikkumavaran puitteissa olisi ollut mahdollista säätää FM-vastaanottomahdollisuus autoradiovastaanottimen pakolliseksi ominaisuudeksi digitaalisia maalähetyksiä koskevan velvoitteen rinnalle. Direktiivin johdantolauseessa 306 todetaan, että radiovastaanottimien yhteentoimivuutta koskevat säännökset eivät estä jäsenvaltioita asettamasta velvoitteita varmistaa se, että digitaalisilla radiovastaanottimilla voidaan vastaanottaa ja toistaa maanpäällisiä analogisia radiolähetyksiä. Tätä ratkaisuvaihtoehtoa on arvioitu esitystä valmisteltaessa. FM-radion vahva asema Suomessa olisi puoltanut FM-radiovelvoitteen asettamista. Analoginen maanpäällinen FM-radiojakelu kuitenkin väistämättä vähenee ja Suomessakin siirrytään tulevaisuudessa digitaaliseen vastaanottoon. Ei näin ollen voida pitää tarkoituksenmukaisena eikä ajallisesti kestävänä sääntelynä asettaa sellaista velvoitetta, joka teknologian kehittyessä edellyttäisi vanhenevan tekniikan asentamista uusiin autoihin. Auton maahantuojat ovat arvioineet esityksen valmisteluvaiheessa, että Suomeen tuotaviin uusin autoihin asennetaan todennäköisesti jatkossakin FM-radiovastaanotin, koska radiokuuntelu on autossa suosittua ja FM-vastaanottimen asentamisella vastataan kuluttajien kysyntään. Tekninen kehitys huomioiden päädyttiin siten ratkaisuvaihtoehtona esittämään ainoastaan direktiivin mukaista minimivaatimusta eli digitaalisen maanpäällisen vastaanoton velvoitetta.

Valmistelun yhteydessä arvioitiin myös direktiivin velvoitteen täytäntöönpanemista yleisemmällä muotoilulla, jonka mukaan autoradiovastaanottimissa tulisi olla valmius digitaalisten radiolähetysten vastaanottoon. Väljemmän säännöksen etu olisi ollut se, että tällöin ei olisi rajattu joitain jakeluun liittyviä kehityssuuntia pois, vaan mahdollistettu teknologianeutraalimmin eri digitaaliset jakeluvaihtoehdot. Tällöin ei myöskään velvoitettaisi sellaisen vastaanottimen asentamiseen, josta ei ole kuluttajalle Suomessa hyötyä. Tätä väljempää tulkintamahdollisuutta tiedusteltiin valmisteluvaiheessa Euroopan komissiolta. Komission vastauksessa kuitenkin viitattiin direktiivin tarkkaan sanamuotoon digitaalisten maalähetysten vastaanotosta ja toistosta sekä todettiin, että jäsenmaiden autoradiota koskeva velvollisuus on voimassa, vaikka kyseisessä jäsenmaassa ei lähetettäisi digitaalisia maanpäällisiä radiolähetyksiä. Radiovastaanoton tulisi myös olla helposti ja oletusarvoisesti saatavilla, eikä pelkkä valmius riittäne tämän tavoitteen täyttämiseen. Lisäksi komissio viittasi direktiiviin EU2015/1535, jonka mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset, joista komissio ja jäsenvaltiot voivat esittää huomautuksia. Toteutusvaihtoehtoa ei näin ollen valmisteltu pidemmälle.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Myös muissa EU-jäsenmaissa direktiivien implementointityö on kesken. Kovin tarkkoja tietoja direktiivien implementoinnista ja suunnitelmista kansallisen liikkumavaran käytöstä on vaikea saada, lisäksi tehdyt linjaukset voivat vielä muuttua lainsäädännön valmisteluprosessin edetessä. Jaksoon on kerätty erityisesti Pohjoismaista tässä vaiheessa valmistelua saatuja tietoja.

Jäsenmaiden alustavia suunnitelmia on kartoitettu Ruotsista ja Tanskasta erityisesti videonjakoalustapalveluja koskevien säännösten ja esteettömyysvelvollisuuksien täytäntöönpanon osalta. Teledirektiivin osalta on selvitetty taajuuksien jakoon, kuluttajien oikeuksiin, yleispalveluun, autoradioihin ja siirtovelvollisuuteen liittyviä suunnitelmia direktiivin täytäntöönpanosta Pohjoismaista.

AVMS-direktiivi

Ruotsi

Ruotsissa televisio- ja radiotoimintaa sääntelee radio- ja televisiolaki. Lain soveltamisalaa ehdotetaan hallituksen teettämässä selvityksessä laajennettavaksi videonjakoalustapalveluihin[42]. Videonjakoalustapalveluihin sovellettavat säännökset tullaan sisällyttämään laissa omaan lukuunsa. Videonjakoalustan tarjoajien tulisi toteuttaa asiamukaiset toimenpiteet alaikäisten ja yleisön suojelemiseksi direktiivin 28b artiklan mukaiselta haitalliselta sisällöltä. Lakiin ei sen sijaan ehdoteta sisällytettäväksi tarkempia säännöksiä siitä, mitkä toimenpiteet katsottaisiin asianmukaisiksi toimenpiteiksi. Sääntelyviranomaisen eli lehdistöä, televisiota ja radiota valvovan viranomaisen (Myndigheten för press, radio och tv) tehtävänä on arvioida videonjakoalustan tarjoajan toimien asianmukaisuus. Kyseinen viranomainen toimisi myös direktiivin edellyttämänä tuomioistuimen ulkopuolisena riitojen ratkaisuelimenä videonjakoalustan tarjoajan ja käyttäjän välisissä riidoissa siltä osin kuin erimielisyyksissä on kyse alustan toteuttamien toimien asianmukaisuudesta.

Ruotsissa ei, kuten ei Suomessakaan, ole merkittäviä videonjakoalustapalvelun tarjoajia, minkä vuoksi erillisiä säännöksiä alustojen kannustamisesta itsesääntelyyn kansallisella tasolla hyväksyttävien käytännesääntöjen avulla ei katsota tässä vaiheessa tarkoituksenmukaisiksi.

Ruotsissa esteettömyysvelvollisuudet soveltuvat voimassa olevan radio- ja televisiolain 5 kappaleen 12 §:n nojalla ainoastaan televisiotoiminnan harjoittajiin. Säännöksen perusteella esteettömyysvelvollisuuden sisältö ja laajuus määritellään tarkemmin viranomaisen päätöksellä tietyksi ajanjaksoksi. Velvoite tulee olla kohtuullinen televisiotoiminnan harjoittajan taloudellinen tilanne sekä esteettömyyspalveluiden tekninen kehitys huomioon ottaen. Esteettömyysvelvollisuuksia ehdotetaan AVMS-direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä laajennettavaksi siten, että velvollisuuksia voidaan asettaa televisiotoiminnan harjoittajien ohella myös tilausohjelmapalvelun tarjoajille.

Selvityksessä viitataan mahdollisuuteen asettaa velvoite esimerkiksi siten, että tietty osuus tilausohjelmapalvelun ohjelmaluettelossa julkaistavista ohjelmista tulee tarjota esteettömästi. AVMS-direktiivin myötä mediapalvelun tarjoajille asetetaan myös direktiivin edellyttämät raportointi- ja toimintasuunnitelmien laatimisvelvollisuudet.

Tanska

Tanskassa AVMS-direktiivin säännökset tullaan sisällyttämään radio- ja televisiotoiminnasta annettuun lakiin. Videonjakoalustoja koskevat säännökset ehdotetaan täytäntöön pantaviksi direktiivin sanamuotoa mukaillen. Siten myös direktiivin 28 b artiklan 3 kohdan mukainen listaus alustan toteuttamista toimenpiteistä sisällytetään lakiin kokonaisuudessaan. Kansallinen sääntelyviranomainen (Radio og tv-nævnet) arvioisi videonjakoalustan toteuttamien toimien asianmukaisuuden. Kyseinen viranomainen toimisi myös direktiivin edellyttämänä tuomioistuimen ulkopuolisena riitojen ratkaisuelimenä videonjakoalustan tarjoajan ja käyttäjän välisissä riidoissa siltä osin kuin erimielisyyksissä on kyse alustan toteuttamien toimien asianmukaisuudesta. Koska Tanskassakaan ei ole merkittäviä videonjakoalustan tarjoajia, ei lakiin tulla sisällyttämään erillisiä säännöksiä käytännesääntöjen laatimiseksi.

---

[42] Betänkande av 2018 års AV-utredning, Stockholm 2019. https://www.regeringen.se/4a3602/contentassets/705b556627d643d3983a823d008ac5dd/en-moderniserad-radio--och-tv-lag-sou-201939.pdf

Tanskassa palvelujen esteettömyyssääntely on aiemmin soveltunut ainoastaan julkisen palvelun yleisradioyhtiöön. Sääntelyä ehdotetaan laajennettavaksi myös kaupallisiin toimijoihin, joille asetettaisiin yleinen velvollisuus saattaa palvelujaan asteittain esteettömämmiksi vammaisille loppukäyttäjille. Velvollisuuksia sovellettaisiin sekä televisiotoiminnan harjoittajiin, että tilausohjelmapalveluja tarjoaviin yrityksiin. Mediapalvelun tarjoajille asetettaisiin myös direktiivin mukaisia raportointivelvoitteita sekä velvollisuus laatia esteettömyyttä koskevia toimenpidesuunnitelmia. Toimenpidesuunnitelmista tulee ilmetä, kuinka toimijat saattavat palvelujaan jatkuvasti ja asteittain esteettömimmiksi. Raportit ja toimenpidesuunnitelmat toimitetaan kansalliselle sääntelyviranomaiselle arvioitaviksi.

Teledirektiivi

Ruotsi

Ruotsin muistio[43] eurooppalaisen sähköisen viestinnän säännöstöä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta ehdottaa lakia Ruotsin nykyisen sähköisen viestinnän lain korvaamiseksi. Direktiivin 54 artiklaan ja 5G-kaistojen jakamiseen liittyen Ruotsin posti- ja tietoliikenneviranomainen (PTS) on aloittanut toimenpiteet 5G-verkon 3.4-3.8 GHz ja 24.25-27.5 GHz taajuuskaistojen käyttöönottoa varten. Huutokauppa 3.4-3.8 GHz taajuuksista suunnitellaan toteutettavan vuoden 2019 aikana. 24.25-27.5 GHz taajuuskaistoja koskeviin toimenpiteisiin liittyen Ruotsissa odotetaan 5G-verkon käyttöön liittyvien teknisten seikkojen selkeytymistä.

Suurimmalla osalla kuluttajista ja muista loppukäyttäjistä Ruotsissa on kohtuuhintainen käyttöoikeus saatavilla olevaan laajakaistayhteyteen. Verkkojen laajentaminen on lisännyt erityisesti kiinteiden verkkojen kattavuutta koko maassa Suomeen verrattuna. Ruotsissa laajakaistan yleispalvelunopeus on 10 megabittiä sekunnissa. Tällä hetkellä vain pienellä ryhmällä kotitalouksia ja yrityksiä ei ole tällaiseen pääsyä direktiivin 84 artiklan vaatimukset täyttävään yhteyteen. Alueilla, joilla tällaista kohtuuhintaista yleispalvelua ei ole saatavilla markkinaehtoisesti, jaetaan valtion tukea. Käytännössä käyttäjien ja yritysten oikeus laajakaistaan on toteutettu myös valtion tuella vuodesta 2018 lähtien (Förordning 2018:20). Vuoden 2019 budjetissa tukitarkoitukseen on käytettävissä 20 miljoonaa kruunua. Direktiivin muuttuva sääntely ei aiheuta muutoksia Ruotsin yleispalvelulaajakaistan nopeuteen.

Ruotsissa digitaaliset radiovastaanottimet eivät ole yleisiä henkilöautoissa. Radiota hallitsevat FM-lähetykset. Lisäksi tehdään maanpäällisiä digitaalisia radiolähetyksiä, jotka kattavat nykyisellään kuitenkin vain osan Ruotsin pinta-alasta ja väestöstä. Ruotsin hallitus linjasi kesäkuussa 2015, ettei FM-lähetyksistä DAB-lähetyksiin siirtyminen ole ajankohtaista.

Myöskään 114 artiklan eli siirtovelvollisuuden implementointi ei edellytä toimenpiteitä Ruotsissa. Siirtovelvoitteiden piiriin kuuluvat nykylainsäädännön mukaan SVT:n ja Utbildningsradion julkisen palvelun ohjelmistot ja lisäpalvelut, jotka kaapelioperaattoreiden tulee välittää maksutta. Ruotsissa tehdään kuitenkin arviota siirtovelvoitteen tulevaisuudesta ja siihen kuuluvista verkoista 26.8.2020 mennessä

Ruotsissa enimmäiskesto on rajattu Suomen tapaan 24 kuukauteen. mutta Teledirektiivin implementoinnin valmistelun yhteydessä on ollut esillä viestintäpalvelusopimusten keston rajaaminen 12 kuukauteen, paikallisen valvontaviranomaisen eli posti- ja viestintäviraston (PTS) ehdotettua Suomen verrokkiviraston tapaan

[43] Regeringskansliet 2019: Genomförande av Eu-direktivet https://www.regeringen.se/4a4c5f/contentassets/ea974788bbac4e3bbe80ba866524c3f2/pm-genomforande-av-direktivet-om-inrattande-av-en-kodex-for-elektronisk-kommunikation.pdf

enimmäiskeston lyhentämistä nykyisestä. Teledirektiivistä sääntelymuutoksista tehdyssä muistiossa on kuitenkin linjattu, että teledirektiivin voimaansaaton yhteydessä ei säädettäisi direktiivin mahdollistamista lyhyemmistä enimmäisajoista. Kysymystä tullaan todennäköisesti tarkastelemaan erikseen.

Tanska

Valmistelu 3.5 GHz ja 26 GHz taajuuskaistojen käyttöönoton aloittamiseksi langattomille laajakaistapalveluille vuoden 2020 loppuun mennessä on aloitettu. 3.5 GHz taajuuskaistalle myönnetään lupia ainoastaan rajoitetuksi ajaksi, jonka vuoksi 3.5 GHz taajuuskaistan uudelleen järjestämistä ei tarvita. 26 GHz taajuuskaistan osalta tilanne on vielä epäselvä. Julkinen kuuleminen taajuuksien jakamisesta tullaan pitämään Tanskassa näillä näkymin vuoden 2020 aikana.

Yleispalvelunopeus tullaan määrittämään Tanskassa vuoden 2020 aikana. Mahdollisista kuluttajien ja yritysten tukijärjestelyistä ei olla tehty vielä päätöksiä.

Tanskassa enimmäiskesto kuluttajille on ollut 6 kuukautta vuodesta 1996 lähtien. Kuitenkin muille kuin kuluttajille enimmäiskesto on tietyin ehdoin 12 kuukautta. Tanskassa ei ole kansallisia säädöksiä toimituksen viivästymistä, korvausta ja virheellistä toimitusta koskien. Näissä tapauksissa kuluttajat voivat tehdä valituksen Tanskan tietoliikennelautakunnalle (Telecommunications Complaint Board). Tanska pitäytyy 101 artiklan siirtymäajassa.

Norja

Norjassa huutokauppaa 3.4-3.8 GHz taajuuksista suunnitellaan käytäväksi vuonna 2020, missä tapauksessa taajuuksien aktivointi tapahtunee vuonna 2023. 26 GHz taajuuskaistan osalta julkinen kuuleminen on osoittanut, ettei suurta kysyntää ole. 54 artiklan 1 kohdan määräaikaa saatetaan pidentää artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Joulukuussa 2019 päättyvässä julkisessa kuulemisessa ehdotetaan yleispalvelunopeudeksi 10 megabittiä sekunnissa käyttäjän suuntaan ja 2 megabittiä sekunnissa verkon suuntaan tai vaihtoehtoisesti 20 megabittiä sekunnissa käyttäjän suuntaan ja 2 megabittiä sekunnissa verkon suuntaan. Kustannusarvio 100% laajakaistan kattavuudesta on parhaillaan tarkasteltavana. Kuluttajien ja yritysten tukijärjestelyjä koskien ei olla vielä tehty päätöksiä.

Norjassa on kansallista lainsäädäntöä loppukäyttäjien oikeuksiin liittyen sähköisistä viestintäverkoista ja palveluista annetussa säädöksessä (Regulation on Electronic Communications Networks and Services). Korvauksia ei olla määritetty etukäteen viivästymisiä ja virheitä koskien. 101 artiklan siirtymäaikaa tullaan noudattamaan, sillä loppukäyttäjien suojaa koskevat sallivammat säännökset ovat yhteydessä sopimuksen kestoon 105 artiklan alla.

Norjassa viestintäpalvelusopimuksen enimmäiskesto on lähtökohtaisesti 12 kuukautta. Nykyinen sääntely Norjassa on tullut voimaan vuonna 2003.

6 Lausuntopalaute

Lausuntoja saatiin….

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta.

I OSA YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 luku
Lain tavoitteet ja määritelmät

2 §. *Eräiden säännösten soveltaminen.* Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin lain 247 a §:ssä tarkoitettuihin toimijoihin sovellettavasta lainsäädännöstä. Verkko- ja tietoturvadirektiivin (EU 2016/1148) 18 artiklan mukaisesti verkossa toimivan markkinapaikan, hakukonepalvelun ja pilvipalvelun tarjoajan katsottaisiin kuuluvan sen jäsenvaltion lainkäyttövallan piiriin, jossa sen tosiasiallinen toimipaikka sijaitsee. Toimipaikan katsottaisiin olevan jäsenvaltiossa, jos 247 a §:ssä tarkoitetun toimijan pääasiallinen kotipaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa. Pykälässä säädettäisiin myös Euroopan unioniin sijoittumattomien palveluntarjoajien velvollisuudesta nimetä edustaja.

Verkko- ja tietoturvadirektiivin mukaan direktiivissä vahvistetut verkossa toimivien markkinapaikkojen, verkossa toimivien hakukoneiden ja pilvipalvelujen määritelmät on tarkoitettu nimenomaisesti kyseistä direktiiviä varten, eivätkä ne rajoita muiden välineiden soveltamista. Kyseiset toimijat ovat myös sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 1 momentin 29 kohdassa tarkoitettuja tietoyhteiskunnan palveluita. Näin ollen niihin sovellettaisiin ensisijaisesti sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 175 §:ää siltä osin, kuin niiden toimintaa on tarkasteltavana osana tietoyhteiskunnan palvelun tarjoamista koskevaa sääntelyä.

3 §. Pykälän 1 kohdan *audiovisuaalisen ohjelman* määritelmää ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että sillä tarkoitetaan ääntä sisältävää tai ääntä sisältämätöntä liikkuvien kuvien sarjaa, joka muodostaa pituudestaan riippumatta yhden yksittäisen osan mediapalvelun tarjoajan laatimassa ohjelma-aikataulussa tai ohjelma-luettelossa. Ohjelman muodon ja sisällön ei enää edellytetä rinnastuvan televisiolähetyksen muotoon ja sisältöön. Ohjelma voi olla esimerkiksi videoklippi. Määritelmä vastaa direktiivin 1 artiklan 1 kohdan b alakohtaa.

Audiovisuaalisen sisältöpalvelun määritelmä ehdotetaan muutettavaksi direktiiviä vastaavaksi. Audiovisuaalisella sisältöpalvelulla, josta direktiivissä käytetään termiä audiovisuaalinen mediapalvelu, tarkoitetaan paitsi palvelua myös siitä erotettavissa olevaa osaa, jonka pääasiallinen tarkoitus on tarjota yleisölle televisio-ohjelmia tai tilausohjelmapalveluja elinkeinotoiminnassa. Palvelun tarjoajalta edellytetään lisäksi toimituksellista vastuuta tarjoamistaan ohjelmista. Toimituksellisella vastuulla viitataan direktiivissä tilanteeseen, jossa palveluntarjoaja tekee valinnan, mitä ohjelmia sen palvelussa esitetään ja jossa palveluntarjoaja tosiasiallisesti valvoo sisällön organisointia.

Direktiivin johdanto-osan 3 kappaleen mukaisesti direktiiviä olisi sovellettava ainoastaan sellaisiin palveluihin, joiden pääasiallisena tarkoituksena on tarjota ohjelmia tiedonvälitys-, viihdytys- tai valistustarkoituksessa. Pääasiallista tarkoitusta koskevan vaatimuksen katsottaisiin kuitenkin täyttyvän myös siinä tapauksessa, että palvelulla on audiovisuaalista sisältöä ja muotoa, joka on erotettavissa kyseisen palveluntarjoajan päätoiminnasta, esimerkkeinä verkkolehtien erilliset osat, jotka sisältävät audiovisuaalisia ohjelmia tai käyttäjien tuottamia videoita, jos kyseisten osien voidaan katsoa olevan erotettavissa verkkolehtien pääasiallisesta toiminnasta. Palvelua ei kuitenkaan johdanto-osan 3 kappaleen perusteella katsota audiovisuaaliseksi sisältöpalveluksi, kun siinä tarjottava mediasisältö on ainoastaan pääasiallista toimintaa täydentävää ja siihen kiinteästi liittyvää sisältöä kuten esimerkiksi verkkolehtien erillisessä osiossa esitettävä videosisältö silloin, kun se liittyy tekstimuotoiseen sisältöön. Pääasiallista toimintaa täydentäväksi palveluksi katsottaisiin esimerkiksi verkkolehtien

erillisessä osiossa esitettävä uutisaineisto, joka tukee tekstimuodossa julkaistua uutisaineistoa. Audiovisuaalisen sisältöpalvelun määritelmä vastaa direktiiviin 1 artiklan 1 kohdan a alakohtaa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 b kohta, jolla määriteltäisiin *erittäin suuren kapasiteetin verkko*. Ehdotuksen mukaan sillä tarkoitettaisiin viestintäverkkoa, joka koostuu kokonaan valokuituelementeistä tai joka pystyy tarjoamaan tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa vastaavan verkon suorituskyvyn laskevan ja nousevan siirtotien kaistanleveyden, selviytymiskyvyn, virheisiin liittyvien parametrien sekä vasteaikojen ja niiden varianssin osalta. Kokonaan valokuituelementeistä koostuvana yhteytenä voitaisiin pitää laajakaistaverkkoa, jossa valokuitu ulottuu talojakamoon eli niin sanottua Fibre to the Building - eli FTTB-yhteyttä sekä laajakaistaverkkoa jossa valokuitu ulottuu asuinhuoneistoon tai toimitilaan asti eli niin sanottua Fibre to the Home - eli FTTH-yhteyttä. Yhteyttä olisi mahdollista pitää vastaavana riippumatta siitä, vaihteleeko loppukäyttäjän kokemat ominaisuudet loppukäyttäjän päätelaitteesta tai muista käytössä olevista välineistä, joilla verkko yhdistyy liityntäpisteeseen, johtuvista syistä. Määritelmää ei sidottaisi tiettyyn teknologiaan, eikä sen soveltumisen kannalta olisi merkityksellistä, toteutettaisiinko verkko kiinteällä vai langattomalla teknologialla, vaan määräävää olisi verkon tarjoama suorituskyky. BEREC antaa suuntaviivat vaatimuksista, jotka verkon on täytettävä, jotta sitä pidetään erittäin suuren kapasiteetin verkkona. Suuntaviivojen määritelmät liittyisivät erityisesti laskevan ja nousevan siirtotien kaistanleveyteen, selviytymiskykyyn, virheisiin liittyviin parametreihin sekä vasteaikoihin ja niiden varianssiin. BEREC antaisi suuntaviivat 21.12.2020 mennessä ja päivittäisi niitä viimeistään 31.12.2025. Kohdalla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 2 artiklan 2 kohta ja 82 artikla.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uutena 7a kohtana määritelmä *käyttäjän tuottamasta videosta*. Käyttäjän tuottamalla videolla tarkoitetaan pääasiassa liikkuvista kuvista ja niihin liitetystä äänestä muodostuvaa kokonaisuutta, joka on käyttäjän luoma ja jonka käyttäjä tai joku muu lataa videonjakoalustalle. Määritelmä vastaa AVMS-direktiivin 1 artiklan 1 kohdan ba alakohtaa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uutena 10a kohtana *loppukäyttäjän* määritelmä. Loppukäyttäjällä tarkoitettaisiin luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ei tarjoa käyttöön yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja eikä yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja. Määritelmä vastaa suoraan teledirektiivin 2 artiklan 14 alakohdan määritelmää. Ehdotettu muutos selventää nykyistä, laissa jo käytössä olevaa termiä. Loppukäyttäjän määritelmää käytetään huomattavaa markkinavoimaan tai muuhun perusteeseen liittyvään käyttöoikeuden luovuttamista ja yhteenliittämistä koskevissa lain 7-11 ja 7 a luvuissa sekä radiolaitteiden vaatimuksenmukaisuutta ja markkinavalvontaa koskevassa 30 luvussa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uutena 11a kohtana mikroyrityksen ja pienen yrityksen määritelmä. Mikroyrityksen ja pienen yrityksen tulee täyttää kulloinkin voimassa olevan mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetun Euroopan komission suosituksen mikroyrityksen tai pienen yrityksen ehdoista siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen (2003/361/EY). Tällä hetkellä mikroyrityksen palveluksessa tulee olla vähemmän kuin kymmenen henkilöä ja sen vuosiliikevaihdon tai taseen loppusumman tulee olla alle 2 miljoonaa euroa. Pienellä yrityksellä tulee suosituksen mukaan olla alle 50 työntekijää ja sen vuosiliikevaihdon tai taseen loppusumman tulee olla alle 10 miljoonaa euroa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uutena 12a kohtana *pienalueen liityntäpiste*, jolla tarkoitetaan laajakaistaiset mobiiliyhteydet ja langattoman lähiverkon yhteydet mahdollistavaa langattoman lähiverkon (RLAN) laitetta tai matkaviestinverkon lyhyellä kantamalla toimivaa laitetta, mukaan lukien sen käyttöönottoon tarvittavat johdot.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uutena 36a kohtana myös *videonjakoalustapalvelun määritelmä.* Videonjakoalustapalvelulla tarkoitetaan AVMS-direktiivin 1 artiklan 1 kohdan aa alakohdan mukaan palvelua, kun palvelun tai siitä erotettavissa olevan osan tai sen olennaisen toiminnon pääasiallisena tarkoituksena on tarjota

yleisölle ohjelmia, käyttäjien tuottamia videoita tai molempia elinkeinotoiminnassa ja jonka tarjoamisesta palveluntarjoaja ei ole toimituksellisessa vastuussa. Videonjakoalustapalvelulla viitataan direktiivin määritelmän mukaisesti palveluun, jossa palveluntarjoaja määrittää käyttäjien tuottamien videoiden ja ohjelmien organisoinnin mm. automaattisilla keinoilla tai algoritmeilla. Määritelmän mukaiselta palveluntarjoajalta edellytetään nimenomaisesti toimituksellisen vastuun puuttumista. Kuten edellä audiovisuaalisen sisältöpalvelun määritelmän osalta on todettu, viitataan toimituksellisella vastuulla tilanteeseen, jossa palveluntarjoaja tekee valinnan palvelussa esitettävästä sisällöstä ja tosiasiallisesti valvoo sisällön organisointia. Mikäli esimerkiksi lehti valitsee verkkolehtensä erillisessä osiossa esitettävän sisällön ja tosiasiallisesti valvoo sisällön organisointia palvelussaan, voidaan sen katsoa olevan AVMS-direktiivin tarkoittamassa toimituksellisessa vastuussa palvelussa esitettävästä sisällöstä. Verkkolehden erillisessä osiossa tarjottavassa palvelussa ei tällöin olisi kyse videonjakoalustapalvelun tarjoamisesta.

Videonjakoalustapalvelun määritelmä kattaisi direktiivin johdanto-osan 5 kohdan mukaisesti myös sosiaalisen median palvelut, jos ohjelmien ja käyttäjien tuottamien videoiden tarjoaminen on kyseisten palvelujen olennainen toiminto. Ohjelmien ja käyttäjien tuottamien videoiden tarjoamisen voitaisiin katsoa olevan sosiaalisen median palvelun olennainen toiminto, jos audiovisuaalinen sisältö ei ole kyseisen sosiaalisen median palvelun toiminnassa vain oheistoimintaa tai ei muodosta siitä vain pientä osaa. Komissio antaa tarkempaa ohjeistusta videonjakoalustapalvelun määritelmän olennaista toimintoa koskevan kriteerin käytännön soveltamista varten. Mikäli palvelun erotettavissa oleva osa on videonjakoalustapalvelu, sovelletaan videonjakoalustapalveluja koskevaa sääntelyä vain kyseiseen osaan ja vain ohjelmien ja käyttäjien tuottamien videoiden osalta.

Sääntely ei soveltuisi sanomalehtien ja aikakauslehtien sähköisten versioiden toimitukselliseen sisältöön sisällytettyihin videoleikkeisiin ja liikkuviin kuviin, kuten GIF-kuviin Videonjakoalustapalvelun määritelmä ei kattaisi ei-taloudellista toimintaa, kuten audiovisuaalisen sisällön tarjoamista yksityisillä verkkosivustoilla ja muissa kuin kaupallisissa intressiyhteisöissä.

Videonjakoalustan tarjoaja. Uuden 36 b kohdan videonjakoalustan tarjoajan määritelmällä tarkoitettaisiin oikeushenkilöä tai henkilöä, joka tarjoaa edellä mainittua videonjakoalustapalvelua.

Teleyrityksen määritelmä vastaisi voimassaolevaa sähköisen viestinnän palveluista annetun lain määritelmää (HE 221/2013 vp). Teleyrityksellä tarkoitettaisiin jatkossakin sitä, joka tarjoaa verkkopalvelua tai viestintäpalvelua ennalta rajaamattomalle käyttäjäpiirille eli harjoittaa yleistä teletoimintaa. Sääntelyn alaa ei tältä osin muutettaisi. onko tarpeen hieman täsmennettävä perustelua?

Viestintäpalvelun määritelmä säilyisi pääosin samanlaisena, kuin voimassa olevassa laissa (HE 221/2013 vp). Teledirektiivin myötä viestintäpalvelun määritelmään ehdotetaan kuitenkin muutamia täsmennyksiä. Tarkennukset eivät muuta soveltamisalaa ratkaisevalla tavalla. Määritelmän täsmentämisellä täytäntöönpannaan teledirektiivin 2 artiklan 4 kohta.

Viestintäpalvelulla tarkoitetaan yhä palvelua, joka muodostuu kokonaan tai pääosin viestien siirtämisestä viestintäverkossa sekä siirto- ja lähetyspalvelua joukkoviestintäverkossa. Viestintäpalvelu on laissa yläkäsite, joka kattaa kaiken kohdeviestinnän ja joukkoviestinnän siirtämisen. Erilaisia viestintäpalvelutyyppejä on paljon ja niitä syntyy lisää tekniikan kehittymisen myötä.

Viestien siirtämisellä tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joilla kontrolloidaan viestien siirtymistä tai ohjaamista viestintäverkon elementtien välillä. Siirtäminen voi koskea koko viestin siirtämisen ketjua käyttäjältä käyttäjälle tai vain osaa tästä ketjusta.

Tulkinnassa viestintäpalvelun määritelmän täyttävänä siirtämisenä on vähimmillään pidetty internetiin liitetyn sähköpostipalvelimen hallintaa tai puheluiden hallintaa IN-luonteisilla toiminnoilla. Sen sijaan puhtaan vertaisverkko-ohjelmiston tarjoaminen ei ole viestintäpalvelun tarjoamista, mikäli viestit eivät kulje palveluntarjoajan laitteen kautta, eli tämä ei osallistu viestien siirtämiseen.

Lähtökohta viestintäpalvelun määritelmässä on neutraalius teknologiaan ja vastikkeellisuuteen nähden. Määritelmä kattaa siis varsin laajasti sekä perinteisiä että uusia palveluja ja yleiseltä yhteiskunnalliselta merkitykseltään hyvin eritasoisia palveluja.

Uuden teledirektiivin määritelmässä sähköisellä viestintäpalvelulla tarkoitetaan internetyhteyspalveluita, numeroihin perustuvia tai niistä riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluita sekä palveluita, jotka koostuvat kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä, kuten siirtopalvelut, joita käytetään M2M-palvelujen tarjoamiseksi ja radio- ja televisiotoiminnassa.

Käytännössä lain laaja viestintäpalvelun määritelmä on jo nykylaissa pääosin sisältänyt edellä mainitut palvelutyypit, mutta erityisesti koneiden välisen viestinnän osalta tilanne on ollut osin tulkinnanvarainen. Koneiden välisellä viestinnällä tarkoitetaan esimerkiksi sähkömittarien tai kiinteistön kosteusmittarien ohjausta ja etälukua. Edellä mainituille palveluille tarjottavat tiedonsiirtopalvelut luettaisiin myös viestintäpalveluksi. Tiedonsiirtoyhteys voidaan toteuttaa esimerkiksi matkaviestinverkkoon SIM-kortilla. M2M-laiteliittymiä hyödyntävistä päätelaitteista esimerkkejä ovat myös hälyttimet, myyntiautomaatit ja ajoneuvopäätteet.

Numeroista riippumattomat henkilöiden väliset viestintäpalvelut ehdotetaan määriteltäväksi myös omana määritelmänään tarkemmin jäljempänä, sillä niihin kohdistuu osin muusta teletoiminnasta poikkeavia vaatimuksia. Muun muassa lain 4 §:n mukaista teletoimintailmoitusta ei tarvitse tehdä, mikäli teleyritys tarjoaa vain numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja.

Vaikka viestintäpalvelun määritelmä on tarkoitettu laajaksi, viestintäpalvelua koskevia velvoitteita on laissa rajoitettu eri säännöksissä siten, että sääntely kohdistuu erilaisiin palveluihin sääntelyn tavoitteisiin nähden tarkoituksenmukaisesti. Esimerkiksi koneiden väliseen viestintään liittyvien viestintäpalveluiden osalta ei sovellettaisi kuluttajan ja tilaajan oikeuksiin liittyvää V osan sääntelyä.

Edellä ehdotetulla soveltamisalan tarkennuksella ei ole tarkoitus vaikuttaa viestintäpalvelun määritelmään ja sisältöpalvelut eivät edelleenkään kuuluisi verkko- tai viestintäpalveluihin. Esimerkkejä sisältöpalveluista ovat lisämaksullisissa puhelinnumeroissa tai tekstiviestinumeroissa tarjotut palvelut, vaikka ne veloitettaisiinkin puhelinlaskulla, internetsivujen tai keskustelupalstojen sisältö tai sosiaalisen median julkaisut samoin kuin internetissä tarjotut videot, lineaarisen television ohjelmistot, radio-ohjelmistot tai tilausohjelmapalvelut taikka muu maksutelevisiosisältö.

Uuden 11a-kohdan *Numeroista riippumattomalla henkilöiden välisellä viestintäpalvelulla* tarkoitetaan viestintäpalvelua, joka ei yhdisty yleiseen käyttöön osoitettujen numerovarojen eli kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden avulla. Viestintä numerointisuunnitelmissa olevan tai olevien numeroiden kanssa ei ole edellä mainituilla palveluilla mahdollista. Määritelmä vastaa teledirektiivin 2 artiklan 6 kohdan määritelmää.

Numeroista riippumaton henkilöiden välinen viestintäpalvelu on viestintäpalvelun alakategoria. Palvelu on tarkoitettu henkilöiden väliseen suoraan tietojenvaihtoon. Viestinnän aloittavat tai siihen osallistuvat henkilöt määrittelevät viestinnän vastaanottajat. Numeroista riippumatonta henkilöiden välistä viestintäpalvelua voidaan tarjota viestintäpalvelun tavoin joko korvausta vastaan tai vastikkeetta.

Käytännössä numeroista riippumattomilla henkilöiden välisillä viestintäpalveluilla tarkoitetaan esimerkiksi whatsappin tai messengerin tyyppisiä kohdehenkilöiden väliseen pikaviestintään tarkoitettuja, internetin välityksellä toimivia palveluita. Nämä palvelut eivät kuitenkaan toimi numeroinnin perusteella, kuten esimerkiksi perinteiset puhelin- ja ääniviestintäpalvelut sekä SMS-viestit.

Määritelmä on uusi ja se vastaisi teledirektiivissä esitettyä määritelmää. Numeroista riippumattoman henkilöiden välisen viestintäpalvelun määritelmä ehdotetaan lisättäväksi, sillä teledirektiivin myötä erilaisiin palvelutyyppeihin kohdistuvaan sääntelyyn tulee muutoksia. Pelkästään numeroista riippumatonta henkilöiden välistä viestintäpalvelua tarjoavan teleyrityksen ei esimerkiksi tarvitse tehdä XX pykälässä esitettyä teletoimintailmoitusta eikä maksaa tietoyhteiskuntamaksua. Myös käyttäjien oikeuksien osalta numeroista riippumattoman henkilöiden välisen viestintäpalvelun tarjoavien teleyritysten velvoitteet ovat erilaisia.

Pykälään lisättäisiin uusi 43a kohta. Ehdotuksen mukaan *yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalla matkaviestinverkolla* tarkoitettaisiin sellaista matkaviestinverkkoa, joka toimii taajuusalueella, jonka saatavuutta ja tehokasta käyttöä koskevat yhdenmukaistetut ehdot on vahvistettu teknisellä täytäntöönpanotoimenpiteellä Euroopan parlamentin ja neuvoston radiotaajuuspäätöksen (N:o 676/2002/EY) 4 artiklan mukaisesti.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännöksiä, jotka koskevat ainoastaan edellä mainittuja matkaviestinverkkoja teledirektiivin mukaisesti. Teledirektiivin mukaan yhdenmukaistetuilla taajuuksilla tarkoitetaan radiotaajuuksia, joiden saatavuutta ja tehokasta käyttöä koskevat yhdenmukaistetut ehdot on vahvistettu teknisellä täytäntöönpanotoimenpiteellä radiotaajuuspäätöksen 4 artiklan mukaisesti. Päätöksen 4 artiklan mukaan komissio esittää radiotaajuuskomitealle teknisiä täytäntöönpanotoimenpiteitä, joilla taataan yhdenmukaistetut ehdot radiotaajuuksien saatavuudelle ja tehokkaalle käytölle. Edellä mainituin perustein on annettu päätökset taajuusalueista 700 megahertsiä, 800 megahertsiä, 900 megahertsiä, 1800 megahertsiä, 1500 megahertsiä, 2000 megahertsiä, 2600 megahertsiä, 3600 megahertsiä sekä 26 gigahertsiä.

Muiden määritelmien osalta muutoksia ei esitetä tehtäväksi ja määritelmät vastaisivat voimassa olevan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain määritelmiä (HE 221/2013 vp).

II OSA ILMOITUKSENVARAINEN TOIMINTA JA TOIMILUVAT

2 luku
Ilmoituksenvarainen toiminta

4 §. *Toiminnan harjoittamista koskevat ilmoitusvelvollisuudet.* Lain ilmoitusvelvollisuutta koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös Suomeen sijoittautuneiden videonjakoalustan tarjoajien tulee ennen toiminnan aloittamista tehdä ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle.

AVMS-direktiivin 2 artiklan 5b kohta ja vastaavasti videonjakoalustan tarjoajiin soveltuva 28b artiklan 6 kohta edellyttävät, että jäsenvaltiot laativat ja pitävät ajan tasaista luetteloa lainkäyttövaltaansa kuuluvista audiovisuaalisen sisältöpalvelun- ja videonjakoalustan tarjoajista ja ilmoittavat, mihin direktiivin kohtiin niiden lainkäyttövalta perustuu. Kyseiset luettelot ja niiden mahdolliset päivitykset tulee toimittaa komissiolle. Käytännössä Liikenne- ja viestintäviraston tulee toimittaa luettelot komissiolle.

AVMS-direktiivin ei muilta kuin ilmoitusvelvollisten piirin laajentumisen osalta katsota aiheuttavan muutoksia ilmoitusvelvollisuutta koskeviin säännöksiin. Direktiivin säännökset huomioon ottaen Liikenne- ja viestintäviraston tulee kuitenkin jatkossa entistä tarkemmin arvioida palvelun tarjoajien tosiasiallista sijoittautumista

ja lainkäyttövallan määräytymisen perusteita. Virastolla tulee olla kulloinkin ajantasainen tieto sen toimivaltaan kuuluvista palveluntarjoajista. Tieto tarvitaan paitsi viraston valvontatehtävien hoitamiseksi myös ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi komissiolle. Liikenne- ja viestintävirasto voi lain 4 § 4 momentin perusteella antaa myös tarkempia määräyksiä ilmoituksessa annettavista tiedoista. Määräyksessä on mahdollista mm. velvoittaa audiovisuaalisen sisältöpalvelun – ja videonjakoalustan tarjoaja yksilöimään ilmoituksessa syy, johon Suomen lainkäyttövalta perustuu.

Säännöstä ehdotetaan lisäksi muutettavan siten, että ilmoitusvelvollisuuden piiristä vapautetaan teledirektiivin 12 artiklan 2 kohdan edellyttämällä tavalla toiminta, joka koskee lain 3 §:n 1 momentin 11a-kohdan tarkoittamien numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalveluiden tarjoamista. Ehdotettu teletoimintailmoitusvelvollisuuden rajaus ei aiheuttaisi merkittävää muutosta nykytilaan, koska teletoimintailmoitusrekisterissä on vain rajallinen määrä toimijoita, jotka tarjoavat vain numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja Ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle jäävät yritykset olisivat esimerkiksi sähköpostipalveluiden tarjoajia, jotka eivät harjoita muuta teletoimintaa.

Ilmoitusvelvollisuus ei edelleenkään loisi oikeuksia eikä velvollisuuksia toimijoille, vaan sen tavoitteena on turvata viranomaisen ja toimijoiden tiedonsaanti ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista toiminnan harjoittajista. Teletoiminnan harjoittamisen osalta teledirektiivin 42 perustelukappaleen mukaisesti teletoimintailmoituksen tekemättä jättäminen tai puutteellisuus ei ole peruste estää verkkojen tai palvelujen tarjoamista. Viranomaisen tiedonsaantikeinojen turvaamiseksi on kuitenkin tärkeää, että teletoimintailmoitusvelvollisuus koskee lähtökohtaisesti kaikkia yleistä teletoimintaa harjoittavia tahoja.

Teledirektiivin 12 artiklan 4 kohta sisältää luettelon tiedoista, joita jäsenvaltiot voivat ilmoituksessa edellyttää. Direktiivin säännöksen sekä 43 perustelukappaleen mukaan jäsenvaltiot eivät saa asettaa ilmoitusta koskevia lisävaatimuksia tai erillisiä vaatimuksia. Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelin julkaisee direktiivin 12 artiklan 4 kohdan nojalla ilmoitusmallia koskevat ohjeet. Tarkemmat säännökset ilmoituksen sisällöistä, muodosta ja Liikenne- ja viestintävirastolle toimittamisesta voitaisiin edelleen antaa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä, jonka tulee olla yhdenmukainen direktiivin sekä yhteistyöelimen julkaiseman ilmoitusmallin kanssa.

Muilta osin momentteja ei esitetä muutettavaksi.

4 a §. *Tiedonantovelvollisuus.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4a §, jossa säädetään niistä tiedoista, jotka audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan on vähintään asetettava palvelun vastaanottajien saataville. Säännöksen mukaan tällaisia tietoja olisivat palvelun tarjoajan nimi, maantieteellinen osoite sijoittautumisvaltiossa, sähköpostiosoite tai verkko-osoite sekä sellaiset muut yhteystiedot, joiden avulla palvelun tarjoajaan voidaan saada yhteys nopeasti, suoraan ja tehokkaasti. Palvelun tarjoajan tulisi lisäksi asettaa vastaanottajien saataville tieto jäsenvaltiosta, jonka lainkäyttövaltaan palvelun tarjoaja kuuluu sekä tieto toimivaltaisista sääntelyviranomaisista. Toimivaltaisilla viranomaisilla tarkoitettaisiin keskeisiä sääntelyviranomaisia, joiden toimivaltaan kuuluu AVMS-direktiivin alaisten audiovisuaalisten sisältöpalvelujen valvonta. Tiedot tulisi ilmoittaa ainakin Liikenne- ja viestintävirastosta, Kilpailu- ja kuluttajavirastosta ja Kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista. Palvelun tarjoajan verkkosivuilla voisi olla esimerkiksi linkki valvovan viranomaisen verkkosivuille.

Direktiivin edellyttämien vähimmäistietojen lisäksi audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan tulisi saattaa palvelun vastaanottajien saataville myös tiedot omistusrakenteestaan. Medioiden omistajuutta koskeva läpinäkyvyys liittyy suoraan sananvapauteen. Audiovisuaalisten sisältöpalvelujen erityisluonteen vuoksi ja koska niillä on vaikutusta ihmisten mielipiteenmuodostukseen, käyttäjillä on oikeutettu intressi tietää, kuka on

vastuussa kyseisten palvelujen sisällöstä. Sananvapauden vahvistamiseksi ja median moniarvoisuuden edistämiseksi on tärkeää, että käyttäjillä on vaivaton ja suora pääsy audiovisuaalisia sisältöpalveluntarjoajia koskeviin tietoihin, minkä vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi omistustietojen julkaisemista koskevat säännökset.

Omistusrakennetta koskevat tiedot tulee ilmoittaa riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteissä on direktiivin edellyttämin tavoin kunnioitettava perusoikeuksia, kuten todellisten omistajien ja edunsaajien yksityis- ja perheelämää. Yksityisten henkilöiden omistajatiedot tulisi ilmoittaa yleisellä tasolla, esimerkiksi prosentuaalisena osuutena siten, että niissä ei mainita yksityishenkilöiden nimiä tai muita tunnistetietoja.

Tiedot on oltava helposti, välittömästi ja jatkuvasti palvelun vastaanottajien saatavilla. Velvoite voitaisiin toteuttaa esimerkiksi julkaisemalla tiedot palvelun tarjoajan verkkosivuilla. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 5 artiklan 1 ja 2 kohtia.
5 §. *Ilmoitusluettelo.* Säännökseen lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston on välitettävä vastaanottamansa teletoimintailmoitukset sähköisesti Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle. Se ylläpitää unionin tietokantaa toimivaltaisille viranomaisille toimitetuista teletoimintailmoituksista. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 12 artiklan 4 kohta. Direktiivin mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava sille ennen 21.12.2010 tehdyt teletoimintailmoitukset yhteistyöelimelle viimeistään 21.12.2021. Direktiivin 42 perustelukappaleen mukaan tietokannan tarkoituksena olisi tukea tehokasta rajat ylittävää yhteistyötä erityisesti yleiseurooppalaisten toimijoiden osalta.

Muilta osin momentteja ei esitetä muutettavaksi.

3 luku
Verkkotoimilupa

6 §. *Verkkotoimilupaa edellyttävä toiminta*. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4. momentti. Ehdotetun momentin mukaan vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoaminen rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletoimintaa, ei edellytä verkkotoimilupaa, jos verkkopalvelua tarjotaan 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tällaiseen käyttöön osoitetulla taajuusalueella.

Säännöstä sovellettaisiin tilanteissa, joissa toiminnan harjoittamisen mittakaava ei edellyttäisi valtioneuvoston myöntämää toimilupaa. Tarkoituksena olisi mahdollistaa vähäisen paikallisen teletoiminnan harjoittaminen rajatulla maantieteellisellä alueella Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän radioluvan nojalla. Kyseessä olisi vastaavan kaltainen poikkeussäännös kuin pykälän 3 momentissa on säädetty joukkoviestintäverkkojen osalta.

Vähäisellä paikallisella toiminnalla tarkoitettaisiin rajaamattomalle käyttäjäpiirille tarjottavaa palvelua, jota ei kuitenkaan tarjottaisi suurelle käyttäjäryhmälle tai valtakunnallisesti, vaan rajatulla alueella melko vähäiselle määrälle käyttäjiä. Näin ollen toiminnan tulisi olla melko pienimuotoista. Tällaista verkkopalvelua voitaisiin tarjota esimerkiksi satamassa, oppilaitoksessa, tehdasalueella tai rajatulla asuinalueella, kuten kylässä tai kaupunginosassa.

Lisäksi toimintaa saisi harjoittaa vain valtioneuvoston taajuusasetuksessa (valtioneuvoston asetus radiotaajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta 1246/2014) tällaiseen käyttöön säädetyllä taajuusalueella. Näin ollen valtioneuvosto päättäisi millä taajuusalueilla tällainen rajattu yleinen teletoiminta olisi mahdollista ilman valtioneuvoston myöntämää verkkotoimilupaa.

7 a §. *Vertaisarviointimenettely.* Lakiin lisättäisiin uusi 7 a § vertaisarviointimenettelystä. Pykälässä säädettäisiin valtioneuvoston velvollisuuksista liittyen EU:n jäsenvaltioiden toimilupaprosessien pääasiallisesti vapaaehtoisuuteen perustuvaan vertaisarviointimenettelyyn, joka järjestetään radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän toimesta.

Radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä (*Radio Spectrum Policy Group*) on komissiolle neuvoa antava korkean tason ryhmä. Ryhmä avustaa ja neuvoo komissiota radiotaajuuspolitiikkaan liittyvissä kysymyksissä. Ryhmän tarkoituksena on erityisesti tukea Euroopan unionin radiotaajuuspolitiikan kehittämistä. Ryhmä muodostuu jäsenvaltioiden strategisesta taajuuspolitiikasta vastaavien tahojen edustajista. Suomesta ryhmään on nimetty jäsenet liikenne- ja viestintäministeriöstä sekä Liikenne- ja viestintävirastosta.

Vertaisarviointimenettelyssä jäsenvaltiot keskustelevat kansallisista verkkotoimilupien myöntämisessä noudattamistaan menettelyistä. Vertaisarviointimenettelyn tarkoituksena on muun muassa jakaa parhaita käytäntöjä. Vertaisarviointimenettely koskee direktiivin mukaan käyttöoikeuksien myöntämistä sellaisille yhdenmukaistetuille taajuusalueille, jotka on harmonisoitu langattoman laajakaistan käyttöön Euroopan Unionissa.

Vertaisarviointimenettelyn tavoitteena on vapaaehtoisuuteen perustuen edistää radiotaajuuksien yhdenmukaisempaa käyttöä Euroopan unionissa. Vertaisarviointimenettely edistäisi parhaiden käytäntöjen vaihtoa jäsenvaltioiden välillä ja kansallisten toimilupamenettelyiden avoimuutta.

Radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä kutsuu kansallisen toimilupaviranomaisen pyynnöstä tai poikkeuksellisesti omasta aloitteestaan koolle vertaisarviointifoorumin tarkastelemaan jäsenvaltion kansallista toimenpide-ehdotusta. Vertaisarviointifoorumi järjestetään ennen kuin kansallinen viranomainen myöntää verkkotoimiluvat. Vertaisarviointimenettely ei ole kansallisen toimilupaprosessin muodollinen edellytys. Näkemysten vaihto muiden jäsenvaltioiden kanssa perustuisi käsittelyä pyytäneen toimivaltaisen viranomaisen, Suomen tapauksessa liikenne- ja viestintäministeriön, toimittamiin tietoihin toimenpide-ehdotuksestaan. Vertaisarviointifoorumi koostuu radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän jäsenistä.

Ehdotetun 1 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriön olisi ilmoitettava Euroopan komission radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevälle ryhmälle Suomen tarkoituksesta myöntää lain 8 §:ssä säädetyssä menettelyssä verkkotoimilupa taajuusalueelle, joka on Euroopan unionissa yhdenmukaistettu matkaviestinverkkojen käyttöön. Tällaisia taajuusalueita ovat tällä hetkellä niin sanotut 700 megahertsiä, 800 megahertsiä, 900 megahertsiä, 1800 megahertsiä, 1500 megahertsiä, 2000 megahertsiä, 2600 megahertsiä, 3600 megahertsiä sekä 26 gigahertsiä. Suurimalle osalle edellä mainituista taajuuksista on Suomessa myönnetty verkkotoimiluvat, jotka ovat voimassa vuoden 2033 loppuun saakka.

Liikenne- ja viestintäministeriön olisi ehdotetun 1 momentin mukaan samalla ilmoitettava, pyytääkö se ryhmää järjestämään vertaisarviointimenettelyn. Ehdotus vastaa direktiivin 35 artiklan 1 kohtaa. Mikäli vertaisarviointimenettely joko liikenne- ja viestintäministeriön pyynnöstä tai poikkeuksellisesti radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän aloitteesta järjestetään, liikenne- ja viestintäministeriön tulisi ehdotetun 2 momentin mukaan perustella, kuinka 1 momentissa tarkoitettu verkkotoimiluvan myöntäminen edistäisi Euroopan unionin yleisiä ja taajuuspoliittisia tavoitteita. Ehdotus vastaa direktiivin 35 artiklan 1 ja 4 kohtaa.

Direktiivin 35 artiklan mukaan radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä voi poikkeuksellisesti tehdä myös itse aloitteen vertaisarviointifoorumin koolle kutsumisesta, jos se katsoo, että kansallinen toimenpide-ehdotus rajoittaisi merkittävästi kansallisen viranomaisen mahdollisuutta saavuttaa teledirektiivissä säädetyt yleiset tavoitteet. Tällaisia tavoitteita ovat esimerkiksi taajuuksien tehokas käyttö, suuren kapasiteetin viestintäverkko-

jen käyttöoikeuden ja käyttöönoton edistäminen, radiotaajuuksien käyttöoikeuksien myöntämisen ennakoitavuus ja kilpailun edistäminen. Radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä määrittelee ja julkaisee objektiiviset edellytykset, joiden perusteella ryhmä voi poikkeuksellisesti kutsua vertaisarviointimenettelyn koolle. Vertaisarviointifoorumi järjestetään kerran kansallisen valmisteluprosessin aikana, jollei kansallinen toimilupaviranomainen pyydä foorumia kokoontumaan uudelleen.

Liikenne- ja viestintäministeriö voisi ehdotetun 2 momentin mukaan pyytää radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevältä ryhmältä lausunnon antamastaan selvityksestä. Ehdotettu momentti vastaa direktiivin 35 artiklan 4 ja 9 kohtaa.

Euroopan unionin yleisillä tavoitteilla sekä taajuuspoliittisilla tavoitteilla tarkoitettaisiin sitä, kuinka toimenpide-ehdotus edistää sisämarkkinoiden kehittämistä, palvelujen rajat ylittävää tarjoamista ja kilpailua, lisää hyötyjä kuluttajille, varmistaa radiotaajuuksien tehokkaan käytön ja taajuuksien käyttäjien investointiedellytykset.

8 §. *Verkkotoimiluvan myöntäminen*. Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 3. momentti, jossa säädettäisiin yhteistyöstä muiden EU:n jäsenvaltioiden ja radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän kanssa. Momentti vastaisi direktiivin 37 artiklaa.

Ehdotetun 3 momentin mukaan valtioneuvosto voisi tehdä yhteistyötä Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Euroopan komission radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän kanssa verkkotoimilupien myöntämistä valmistellessaan. Valtioneuvosto myöntäisi verkkotoimiluvan kuitenkin aina tämän lain 8, 10 ja 11 §:ssä säädetyn mukaisesti.

Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden olisi voitava halutessaan harkita yhteisiä toimilupamenettelyjä. Kansallinen toimilupaviranomainen voisi esimerkiksi markkinoilla toimivien yritysten mahdollisesti osoittaman kiinnostuksen huomioon ottaen tehdä yhteistyötä tai sopia yhteisistä tavoitteista muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa.

Direktiivin mukaan kaksi tai useampi jäsenvaltio voisi tehdä yhteistyötä verkkotoimilupien myöntämiseksi esimerkiksi joko määrittelemällä yhdessä toimilupaprosessin yhteiset osatekijät tai tarvittaessa jopa tekemällä yhteistyötä toimilupaprosessissa.

Direktiivissä on kuvattu seikkoja, joita jäsenvaltiot voisivat yhteistyötä suunnitellessaan huomioida. Direktiivin mukaan kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voisivat halutessaan esimerkiksi aloittaa kansalliset toimilupaprosessit yhteisen aikataulun mukaisesti. Taajuuksien myöntämiselle voitaisiin tarvittaessa myös määritellä yhteisiä menettelytapoja. Tarvittaessa voitaisiin määritellä yhteisiä tai keskenään vertailukelpoisia toimilupaehtoja. Direktiivin mukaan yhteisen prosessin pitäisi olla avoin muillekin jäsenvaltioille siihen saakka kuin se päättyy.

Suomessa kaikkiin valtioneuvoston myöntämiin toimilupiin sekä niitä koskeviin menettelyihin ja toimilupien ehtoihin, myös sellaisiin toimilupiin, joiden myöntämisessä olisi mahdollisesti tehty yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden kanssa, sovellettaisiin aina sähköisen viestinnän palveluista annetun lain säännöksiä. Ehdotetun yhteistyötä koskevan säännöksen soveltaminen on suomalaisten viestintämarkkinoiden erityispiirteiden vuoksi melko epätodennäköistä.

11 §. *Verkkotoimiluvan myöntäminen huutokaupalla.* Pykälää ehdotetaan kokonaisuudessaan muutettavaksi.

Ehdotettujen muutosten tarkoituksena olisi mahdollistaa sellainen taajuushuutokauppoja koskeva sääntely, joka selkeämmin mahdollistaisi erilaisten huutokauppamallien käyttämisen. Suomessa on toistaiseksi kaikissa taajuushuutokaupoissa käytetty sähköisellä järjestelmällä toteutettua, niin sanottua Simultaneous Multiround Auction –mallia, myöhemmin SMRA, eli nousevan hinnan ja yhtäaikaisten tarjousten huutokauppaa. SMRA –malli on yksi yleisimmistä usean tuotteen huutokaupoissa käytetyistä huutokauppamalleista ja siitä on myös erilaisia muunnoksia.

Euroopassa on viimeisen vuosikymmenen aikana käytetty taajuuksien huutokauppaamiseen muitakin huutokauppamalleja, kuten Combinatorial Clock Auction, myöhemmin CCA –malli. Toisin kuin SMRA –malli, sallii CCA –malli myös pakettitarjoukset ja se soveltuu paremmin huutokauppoihin, joissa myydään taajuuksia useilta taajuusalueilta. Toisin kuin SMRA –mallissa, CCA –mallissa voittaja ei maksa itse tekemäänsä tarjousta vaan voittonsa vaihtoehtoiskustannuksen. Kaksi muuta, hieman harvemmin käytettyä huutokauppamallia ovat Sealed Bid Combinatorial Auction ja Clock Auction erilaisine muunnoksineen.

Ehdotetun 1 momentin mukaan valtioneuvoston olisi myönnettävä 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu toimilupa yritykselle tai yhteisölle, joka on tehnyt huutokaupassa voittavan tarjouksen taajuuskaistasta tai taajuuskaistaparista, jollei ole erityisen painavia perusteita epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Osassa yleisesti käytössä olevista huutokauppamalleista korkein tehty tarjous ei ole voittava tarjous. Korkeimman tarjouksen sijaan toimilupa olisi näin ollen ehdotetun momentin mukaan myönnettävä voittavan tarjouksen tehneelle. Ehdotuksen tarkoituksena olisi joustavoittaa ja selkeyttää sääntelyä mahdollistamalla nykyistä useamman huutokauppamallin käyttö. Muilta osin momentti vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassaolevaa 2 momenttia. Momentin mukaan huutokaupan järjestää Liikenne- ja viestintävirasto. Huutokauppa tulee järjestää siten, että se on puolueeton, selkeä, avoin, syrjimätön sekä teknologia- ja palveluriippumaton.

Pykälän voimassaolevassa 3 momentissa on lueteltu yksittäistä huutokauppaa koskevat seikat, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Momenttiin lisättäisiin maininta tarjousten sitovuudesta. Muilta osin momentti vastaisi voimassa olevaa säännöstä. Ehdotetun 3 momentin mukaan myönnettävien taajuuskaistojen ja taajuuskaistaparien määrästä, yritystä ja yhteisöä kohden myönnettävien taajuuksien enimmäismäärästä, käytettävästä huutokauppamallista, tarjousten sitovuudesta sekä huutokaupattavien taajuuksien lähtöhinnasta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Muutoksella mahdollistettaisiin nykyistä useamman eri huutokauppamallin käyttäminen, kun kyseessä olevassa huutokaupassa voitaisiin soveltaa siihen tapauskohtaisesti tarkoituksenmukaisinta huutokauppamallia ottaen huomioon myönnettävien taajuuksien ominaisuudet. Esimerkiksi CCA –huutokauppamallissa kaikki tehdyt tarjoukset eivät ole sitovia.

Voimassaolevan pykälän 4 ja 6 momenteissa säädetään huutokauppamenettelyn eräistä yksityiskohdista, joista ei ole tarpeen säätää pykälässä ja jotka voisivat estää joidenkin huutokauppamallien käyttämisen.

Ehdotettu 4 momentti vastaisi voimassa olevaa 5 momenttia. Momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto julistaa huutokaupan päättyneeksi sen tarjouskierroksen jälkeen, jonka kuluessa yhdestäkään taajuuskaistaparista tai taajuuskaistasta ei enää ole tehty uusia tarjouksia.

12 §. *Tarkemmat määräykset huutokauppamenettelystä*. Pykälän 6 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että korkeimman tarjouksen sijasta määrättäisiin voittavasta tarjouksesta. Ehdotus liittyy ehdotettuun 11 §:n muutokseen, jonka tarkoituksena olisi selkeämmin mahdollistaa erilaisten huutokauppamallien käyttäminen. Se miten voittava tarjous huutokaupassa määritellään, riippuu käytettävästä huutokauppamallista.

14 §. *Huutokauppamenettelyn julkisuus.* Pykälän 1 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Momentin mukaan huutokauppaan ilmoittautuneen yrityksen ja yhteisön nimi ja muut ilmoittautumisen yhteydessä annetut tiedot eivät ole julkisia ennen huutokauppamenettelyn päättymistä. Kyseinen säännös on säädetty silloin kun taajuushuutokaupoista ei ollut vielä Suomessa juurikaan kokemusta. Salassapidon syynä pidettiin pääasiallisesti tavoitetta vähentää osallistujien välisen kielletyn yhteistyön riskiä.

Sääntelyn voimaantulon jälkeen Suomessa on järjestetty neljä taajuushuutokauppaa. Suomessa järjestettyjen taajuushuutokauppojen perusteella on ilmeistä, että säännöksen kaltainen poikkeaminen julkisuusperiaatteesta ei ole tarpeen. Suomalaisissa taajuushuutokaupoissa osallistujia on ollut rajallinen määrä ja suomalaisten viestintämarkkinoiden rakenteesta johtuen on helppo päätellä taajuushuutokauppoihin osallistuneet yritykset.

Osallistujia koskevien tietojen salassa pitäminen ei ole vaikuttanut Suomessa säännöksen alkuperäisten tavoitteiden toteutumiseen. Huutokauppaan osallistuvien tietojen käsitteleminen julkisuusperiaatteen mukaisesti lisäisi huutokauppojen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä sekä todennäköisesti lisäisi niiden yleistä kiinnostavuutta. Säännöksen kumoaminen ei vaaranna taajuushuutokauppaan osallistuvien yritysten liiketoimintastrategian luottamuksellisuutta, koska pykälän 2 momentissa säädettäisiin edelleen huutokaupassa annettavien tarjousten salassapidosta.

16 §. *Verkkotoimiluvan ehdot.* Pykälää ehdotetaan kokonaisuudessaan muutettavaksi. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassaolevaa 1 momenttia. Pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan määräajaksi, enintään 20 vuodeksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Euroopan unionissa yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalle matkaviestinverkolle myönnetyn verkkotoimiluvan voimassaolosta. Ehdotus vastaisi direktiivin 49 artiklan 2 kohtaa. Ehdotetun 2 momentin mukaan valtioneuvosto myöntäisi verkkotoimiluvan yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimiville matkaviestinverkoille vähintään 15 vuodeksi. Yhdenmukaistettuja radiotaajuuksia on käsitelty edellä lain 3 §:ää koskevissa perusteluissa.

Säännöksen tavoitteena on direktiivin mukaan taajuuksien tehokkaan käytön ja yritysten investointi- ja innovointiedellytysten turvaaminen varmistamalla toimilupien riittävän pitkä kesto. Direktiivin mukaan toimiluvan keston tulisi olla riittävän pitkä, jotta tehdyt investoinnit voidaan kattaa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan tällaisen verkkotoimiluvan voisi myöntää 15 vuotta lyhyemmäksi ajaksi rajatulle maantieteelliselle alueelle, jossa ei ole saatavilla nopeita langattomia laajakaistaverkkoja tai niiden tarjonta on rajallista. Lyhytaikaisemman toimiluvan voisi myöntää myös erityiseen lyhytaikaiseen hankkeeseen, Euroopan Unionin yhdenmukaistetusta taajuusalueen käyttötarkoituksesta poikkeavaan vaihtoehtoiseen taajuuksien käyttöön tai sen varmistamiseksi, että verkkotoimilupien voimassaolo päättyy samanaikaisesti yhdellä tai useammalla taajuuskaistalla.

Erityisen lyhytaikaisella hankkeella tarkoitettaisiin esimerkiksi tapahtumaa tai sen valmistelua tai tilapäistä verkkoa ennen rakenteilla olevan varsinaisen verkon valmistumista. Euroopan Unionin vahvistamasta taajuusalueen yhdenmukaistetusta käytöstä poikkeavalla taajuuksien käytöllä tarkoitettaisiin taajuuksien vaihtoehtoista käyttöä, joka poikkeaa unionissa taajuuksille harmonisoidusta käyttötarkoituksesta.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassaolevaa 2 momenttia. Momentin mukaan verkkotoimiluvassa voidaan määritellä teleyrityksen maantieteellinen toimialue sekä verkon peittoalue.

Pykälän 4 momentti vastaisi pääosin voimassaolevaa 3 momenttia. Momentissa olisi uusi viides alakohta, jonka mukaan toimilupaan voidaan liittää ehtoja, joka koskevat matkaviestinverkon siirtoteknistä yhteysnopeutta. Ehdotetulla muutoksella voitaisiin varmistaa, että verkkotoimiluvan mukaisella verkon peittoalueella viestintäpalvelujen tarjoajan olisi mahdollista tarjota loppukäyttäjälle ainakin tiettyä yhteysnopeutta. Verkkoteknisellä yhteysnopeudella tarkoitettaisiin nopeutta, joka matkaviestinverkon tulee teknisesti kyetä siirtämään.

Valtioneuvosto voisi myöntämissään verkkotoimiluvissa näin ollen määrittää verkossa tarjottavan laajakaistan yhteysnopeuden eli nopeuden, jonka kyseessä olevan matkaviestinverkon tulisi teknisesti kyetä siirtämään. Yhteysnopeutta koskeva ehto vaikuttaisi käytännössä verkon tukiasematiheyteen ja verkon välityskykyyn.

Voimassaolevat verkkotoimiluvat sisältävät ehtoja verkon kattavuudesta, mutta eivät toistaiseksi ole sisältäneet ehtoja koskien verkon yhteysnopeutta. Verkon laatua koskevia vaatimuksia voisi asettaa toimiluvanhaltijalle myös momentin 1 alakohdan nojalla. Selvyyden vuoksi verkkoteknisestä yhteysnopeudesta ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi omassa alakohdassaan.

Verkkotekniikkaa koskeva ehto velvoittaisi verkkotoimiluvan haltijaa silloin kun se rakentaa ja ylläpitää verkkotoimiluvan mukaista verkkoa toimiluvassa määrätyllä peittoalueella. Ehto ei koskisi palvelujaan verkossa tarjoavaa yritystä eikä velvoittaisi sitä tarjoamaan loppukäyttäjälle tiettyä yhteysnopeutta.

Ehdotetun 4 momentin 1 kohdan mukaan toimilupaan voitaisiin liittää 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita edistäviä vaatimuksia. Momentin 2 kohdan mukaan toimilupaan voitaisiin liittää 243 §:ssä säädettyjä vaatimuksia tai 244 §:ssä tarkoitettuja Liikenne- ja viestintäviraston teknisiä määräyksiä täydentäviä ehtoja, jotka koskevat viestintäverkkojen teknisiä ominaisuuksia tai taajuuksien tehokasta käyttöä. Momentin 3 kohdan mukaan toimilupaan voitaisiin liittää ehtoja, jotka koskevat ohjelmistotoimiluvan haltijalle varattavan kapasiteetin määrää taikka ohjelmistoluvan haltijoiden yhteistyötä kapasiteetin jakoon tai sähköiseen ohjelmaoppaaseen liittyvissä kysymyksissä. Momentin 4 kohdan mukaan toimilupaan voitaisiin liittää lähetystekniikkaa tai lähetysten salaamista koskevia ehtoja. Momentin 5 kohdan mukaan toimilupaan voitaisiin liittää ehtoja, jotka koskevat toimiluvan haltijan velvollisuutta poistaa toiminnastaan muulle määräysten mukaiselle radioviestinnälle aiheutuvat häiriöt sekä näiden häiriöiden poistamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamista. Uuden 6 kohdan mukaan toimilupaan voitaisiin liittää ehtoja, jotka koskevat matkaviestinverkkojen verkkoteknistä yhteysnopeutta peittoalueella.

Ehdotetun 5 momentin mukaan radiotaajuuksien yhteiskäyttöä ei saisi toimilupaehdolla estää. Radiotaajuuksien yhteiskäytöllä tarkoitettaisiin tilannetta, jossa useampi kuin yksi teleyritys tai radiolähettimen käyttäjä käyttää samalla maantieteellisellä alueella samoja taajuuksia. Yhteiskäytössä taajuuksia voidaan käyttää joko käyttäjien yhteisessä verkossa tai käyttäjien omissa erillisissä verkoissa. Ehdotus vastaisi direktiivin 47 artiklan 2 kohtaa. Radiotaajuuksien yhteiskäyttö saattaa edistää taajuuksien tehokasta käyttöä ja verkkojen rakentamista etenkin harvaan asutuilla alueilla. Ehdotettu säännös ei kuitenkaan estäisi sitä, että toimilupaviranomainen sääntelisi yhteiskäyttöä eikä myöskään kilpailulainsäädännön soveltamista.

Pykälän 6 momentti vastaisi voimassaolevaa 4 momenttia. Momentin mukaan verkkotoimilupa, joka koskee verkkopalvelun tarjoamista maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa, voidaan myöntää sillä ehdolla, että toi-

miluvanhaltija omalta osaltaan huolehtii siitä, että Yleisradio Oy sekä tämän lain 22 §:ssä ja radio- ja televisiotoiminnasta annetun maakuntalain Ålands författningssamling (2011:95) 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltija saavat käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

Pykälän 7 momentti vastaisi voimassaolevaa 5 momenttia. Momentin mukaan valtioneuvoston on edellä mainituilla toimilupaehdoilla huolehdittava siitä, että 6 momentissa mainitut televisio- ja radiotoiminnan harjoittajat saavat kaikissa tilanteissa käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

17 a §. *Verkkotoimiluvan jatkaminen.* Lakiin lisättäisiin uusi 17 a §, jossa säädettäisiin verkkotoimiluvan voimassaolon jatkamisesta teledirektiivin 49 artiklan 2-4 kohdan mukaisesti. Säännöstä sovellettaisiin ainoastaan yhdenmukaistetuilla taajuuksilla toimivien matkaviestinverkkojen verkkotoimilupiin. Yhdenmukaistettuja taajuuksia on käsitelty edellä 3 §:n perusteluissa.

Ehdotetun 1 momentin mukaan viimeistään kaksi vuotta ennen 16 §:n 1-2 momentissa säädettyä verkkotoimiluvan voimassaolon päättymistä valtioneuvosto arvio ja ilmoittaa toimiluvanhaltijalle, voidaanko verkkotoimiluvan voimassaoloa jatkaa. Toimiluvanhaltijalle ja teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille olisi ennen päätöksen antamista varattava tilaisuus esittää lausuntonsa asiasta kolmen kuukauden kuluessa ehdotetun 310 §:n mukaisesti. Kyseessä olisi käytännössä verkkotoimiluvan jatkaminen siten, että ainoastaan verkkotoimiluvan toimilupakauden pituutta muutetaan. Muiden toimilupaehtojen osalta sovellettaisiin verkkotoimiluvan muuttamista tai uusimista koskevia 17 ja 17 b §:n säännöksiä.

Valtioneuvosto ottaisi verkkotoimiluvan jatkamista harkitessaan huomioon tavoitteen edistää pitkän aikavälin investointeja verkkoihin. Direktiivin mukaan verkkotoimiluvan haltijoille on taattava sääntelyn ennustettavuus vähintään 20 vuoden ajaksi investointiedellytysten osalta. Riittävät investointiedellytykset varmistettaisiin siten, että verkkotoimilupa olisi ehdotetun 16 §:n 2 momentin mukaisesti pääsääntöisesti voimassa vähintään 15 vuoden ajan ja toimilupaa jatkettaisiin ehdotetun 17 a §:n mukaisesti pääsääntöisesti vähintään viidellä vuodella, jos sille säädetyt edellytykset täyttyvät. Lain 16 §:n 1 momentissa säädetty 20 vuoden maksimikesto verkkotoimiluville ei estäisi verkkotoimiluvan jatkamista viidellä vuodella, vaikka jatkamisen vuoksi verkkotoimiluvan kokonaiskestoksi muodostuisikin yli 20 vuotta.

Valtioneuvoston olisi ehdotetun 2 momentin mukaan jatkettava verkkotoimiluvan voimassaoloa, jos valtioneuvostossa ei ole vireillä 19 §:ssä säädetty verkkotoimiluvan peruuttaminen tai Liikenne- ja viestintävirastossa ei ole vireillä lain 42 luvussa säädetty valvontapäätösmenettely tai pakkokeinomenettely toimiluvanhaltijan 330 §:ssä tarkoitetun laiminlyönnin vuoksi. Verkkotoimiluvan voimassaolon jatkaminen ei saisi ehdotetun 2 momentin mukaan myöskään heikentää tämän lain 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden edistämistä tai heikentää yleisen edun vastaisesti ihmishengen turvaamiseen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä maanpuolustukseen liittyvien tavoitteiden saavuttamista.

Lain 1 §:ssä säädetyillä tavoitteilla tarkoitettaisiin teledirektiivin 49 artiklan mukaisesti kilpailun edistämistä viestintämarkkinoilla, taajuuksien tehokkaan käytön edistämistä ja laadukkaiden ja nopeiden langattomien laajakaistayhteyksien sekä langattoman viestintäteknologian kehittämisen edistämistä kansallisesti ja Euroopan unionissa. Ihmishengen turvaamiseen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä maanpuolustukseen liittyvien yleistä etua koskevien tavoitteiden saavuttamisella tarkoitettaisiin viranomaisten ja puolustusvoimien mahdollisesti tarvitseman taajuuskapasiteetin saatavuutta. Kyse on näin ollen valtioneuvoston tekemästä kokonaisharkinnasta, jossa se ottaa huomioon edellä mainittuja viestintäpoliittisia tavoitteita.

Jos 2 momentissa säädetyt edellytykset eivät täyttyisi ja valtioneuvosto ei jatkaisi teleyrityksen verkkotoimilupaa, sovellettaisiin lain 7 §:ää. Jos verkkotoimilupaa ei jatkettaisi, valtioneuvosto näin ollen julistaisi verkkotoimiluvan haettavaksi, jos se on taajuuksien teknisen ja tehokkaan käytön kannalta tarkoituksenmukaista.

17 b §. *Verkkotoimiluvan uusiminen*. Lakiin lisättäisiin uusi 17 b §, jossa säädettäisiin yhdenmukaistetuilla taajuuksilla toimivan matkaviestinverkon verkkotoimiluvan uusimisesta teledirektiivin 50 artiklan mukaisesti. Verkkotoimiluvan uusimisessa olisi kysymys uuden verkkotoimiluvan myöntämisestä samalle toimiluvanhaltijalle, jonka verkkotoimiluvan voimassaolo on päättymässä. Verkkotoimilupa voitaisiin myöntää julistamatta sitä avoimeen hakuun lain 7 §:n mukaisesti. Kaikkia verkkotoimiluvan ehtoja voitaisiin arvioida uudelleen verkkotoimiluvan uusimista arvioitaessa. Verkkotoimiluvan uusiminen eroaisi tältä osin verkkotoimiluvan jatkamisesta, jossa ehdotetun 17 a §:n mukaisesti pidennettäisiin vain verkkotoimiluvan voimassaoloaikaa.

Ehdotetun 1 momentin mukaan valtioneuvosto arvioisi kohtuullisessa ajassa tai verkkotoimiluvanhaltijan pyynnöstä aikaisintaan 5 vuotta ennen verkkotoimiluvan voimassaolon päättymistä, voidaanko yhdenmukaistetuilla taajuuksilla toimivalle matkaviestinverkolle myönnetty verkkotoimilupa uusia määräajaksi, jos uusimista ei ole verkkotoimilupaa myönnettäessä kielletty. Euroopan unionissa yhdenmukaistettuja taajuuksia on käsitelty edellä ehdotetun 3 §:n perusteluissa. Ehdotus vastaa direktiivin 50 artiklan 1 kohtaa.

Toimiluvan uusimisen arviointi tapahtuisi joko valtioneuvoston tai toimiluvanhaltijan aloitteesta. Päätös tulisi tehdä toimiluvanhaltijan kannalta kohtuullisessa ajassa, esimerkiksi vähintään vuotta ennen verkkotoimiluvan voimassaolon päättymistä.

Ehdotetun 310 §:n mukaan toimiluvanhaltijalle ja teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille olisi ennen päätöksen antamista varattava tilaisuus esittää lausuntonsa vähintään 30 päivän kuluessa. Verkkotoimilupaa ei luonnollisesti uusittaisi vastoin verkkotoimiluvanhaltijan tahtoa.

Verkkotoimiluvan uusimista arvioidessaan valtioneuvosto ottaisi huomioon muun muassa Euroopan unionin yleiset viestintäpoliittiset tavoitteet, tarpeen edistää kilpailua, taajuuksien tehokasta käyttöä ja häiriöttömyyttä sekä markkinoilla taajuuksille esiintyvän mahdollisen muun kysynnän sekä sen miten toimiluvanhaltija on noudattanut verkkotoimilupansa ehtoja.

Verkkotoimiluvan uusimista arvioidessaan valtioneuvosto ottaisi näin ollen huomioon missä määrin uusiminen edistäisi sekä Euroopan unionin sääntelykehyksen, että kansallisten tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi tarkastelussa otettaisiin huomioon, kuinka toimiluvanhaltija on täyttänyt verkkotoimiluvan ehdot. Valtioneuvosto suorittaisi tarkoituksenmukaisuusharkinnan, jossa se tarkastelisi verkkotoimilupien uusimisen vaikutusta kilpailuun markkinoilla, taajuuksien tehokkaaseen käyttöön ja vakiintuneen toiminnan mahdollisesta keskeytymisestä loppukäyttäjille aiheutuviin haittoihin.

Euroopan unionin sääntelykehyksen tavoitteilla tarkoitetaan direktiivin mukaan muun muassa erittäin nopeiden laajakaistaverkkojen saatavuuden ja käyttöönoton sekä kilpailun edistämistä. Sillä tarkoitetaan myös radiotaajuuksien tehokkaan käytön varmistamista, sääntelyn ennustettavuutta, teknologianeutraliteettia, investointien ja innovointien edistämistä, kansallisten olosuhteiden huomioimista, häiriöiden estämistä sekä myöntämismenettelyjen avoimuutta, puolueettomuutta, läpinäkyvyyttä, syrjimättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta.

Toimiluvat uusittaisiin aina määräajaksi. Säännöstä sovellettaisiin ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaisesti lain voimaantulon jälkeen myönnettyihin verkkotoimilupiin. Jos valtioneuvosto ei uusisi verkkotoimilupaa, sovelletaan lain 7 §:ää. Tällöin valtioneuvosto julistaisi verkkotoimiluvan haettavaksi, jos se on taajuuksien teknisen ja tehokkaan käytön kannalta tarkoituksenmukaista.

18 §. *Verkkotoimiluvan siirtäminen.* Pykälän 5 ja 6 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Pykälään ehdotetaan lisäksi lisättäväksi uusi 9 momentti. Ehdotukset vastaisivat teledirektiivin 51 artiklaa.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan täsmennystä, jonka mukaan, jos määräysvalta *muuttuu* yrityskaupassa, joka on kilpailulain mukaan ilmoitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen mukaan komissiolle, toimilupaviranomaisen päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siitä, kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu. Ehdotetun muutoksen tarkoituksena on selkiyttää sitä, että toimilupaviranomaisen päätös annetaan myös ennakkopäätösten osalta vasta sitten, kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu Kilpailu- ja kuluttajaviraston tai komission toimesta.

Pykälän 6 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että verkkotoimiluvan siirtäminen olisi direktiivin edellyttämällä tavalla pääsääntö ja toimiluvanhaltijan verkkotoimiluvan siirtoa koskevan pyynnön saisi hylätä vain tietyin säädetyin perustein. Säännös koskisi ainoastaan huutokauppamenettelyssä myönnettyjä verkkotoimilupia ja se olisi poikkeus pykälän 1 momentin pääsääntöön, jonka mukaan verkkotoimilupaa ei saa siirtää. Lisäksi toimilupaehtojen noudattaminen säädettäisiin direktiivin mukaisesti verkkotoimiluvan siirtämisen hyväksymisen edellytykseksi.

Koska verkkotoimiluvan siirto edellyttäisi edelleenkin valtioneuvoston hyväksynnän, olisi toimiluvanhaltijan ilmoitettava aina välittömästi valtioneuvostolle aikeistaan siirtää verkkotoimilupa.

Ehdotetun 6 momentin ensimmäisen kohdan mukaan valtioneuvoston olisi verkkotoimiluvan haltijan pyynnöstä siirrettävä lain 11 §:ssä säädetyssä huutokauppamenettelyssä myönnetty verkkotoimilupa, jos sillä ei ole erityisen painavia perusteita epäillä siirron estävän kilpailua tai vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Kohta vastaisi pääasiallisesti voimassa olevaa säännöstä.

Ehdotetun momentin toisen kohdan mukaan valtioneuvoston olisi verkkotoimiluvan haltijan pyynnöstä siirrettävä verkkotoimilupa, jos verkkotoimiluvan uusi haltija sitoutuu noudattamaan verkkotoimiluvan ehtoja sellaisenaan, eikä valtioneuvostolla olisi perusteita epäillä, ettei verkkotoimiluvan uusi haltija kykenisi niitä noudattamaan.

Valtioneuvoston päätöksenteon ajankohtaa koskeva säännös vastaisi edelleen voimassaolevaa lakia.

Ehdotetun 9. momentin mukaan valtioneuvoston olisi julkaistava tieto siirtokelpoisista eli huutokauppamenettelyssä myönnetyistä verkkotoimiluvista. Esimerkiksi liikenne- ja viestintäministeriön verkkosivuilla voitaisiin pitää ajantasaista luetteloa huutokauppamenettelyssä myönnetyistä verkkotoimiluvista.

20 §. *Taajuuksien käyttöoikeuden vuokraaminen*. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että verkkotoimiluvassa tarkoitettujen taajuuksien vuokraamisen hyväksyminen olisi direktiivin edellyttämällä tavalla pääsääntö ja toimiluvanhaltijan taajuuksien vuokraamista koskevan pyynnön saisi hylätä vain tietyin säädetyin perustein. Koska taajuuksien vuokraaminen edellyttäisi edelleenkin valtioneuvoston hyväksynnän, olisi toimiluvanhaltijan ilmoitettava aina välittömästi valtioneuvostolle aikeistaan vuokrata käyttöoikeus toimiluvassa tarkoitettuihin taajuuksiin toiselle yritykselle.

Ehdotetun 2 momentin mukaan valtioneuvoston olisi hyväksyttävä toimiluvanhaltijan hakemuksesta taajuuksien käyttöoikeuden vuokraaminen toiselle yritykselle, jos valtioneuvostolla ei ole erityisen painavia perusteita epäillä vuokraamisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta tai estävän kilpailua ja vuokralle antaja sitoutuu vastaamaan verkkotoimiluvan ehtojen noudattamisesta. Kansallista turvallisuutta koskeva peruste vastaisi voimassa olevaa säännöstä. Ehdotus vastaisi direktiivin 51 artiklaa.

Valtioneuvoston päätöksenteon ajankohtaa koskeva ehdotettu 3 momentti vastaisi voimassaolevaa lakia. Momentin mukaan valtioneuvoston on päätettävä hyväksymisestä kahden kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta.

4 luku
Ohjelmistotoimilupa digitaaliseen televisio- ja radiotoimintaan

25 §. *Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen.* Pykälässä luetellaan ne edellytykset, joiden vallitessa Liikenne- ja viestintäviraston tulee myöntää ohjelmistotoimilupa. Pykälän 1 momentin 3 kohdan muutoksella laajennettaisiin Liikenne- ja viestintäviraston oikeusharkintaa digitaalisten ohjelmistotoimilupien myöntämisessä siten, että ohjelmistotoimilupa myönnettäisiin lähtökohtaisesti hakijalle, jos säännöksessä jo edellettyjen seikkojen ohella ei myöskään ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo rikoslain 34 a luvun 1 §:n 2 kohdan säännöksiä julkisesta kehottamisesta terroristiseen tekoon. Joukkoviestiminä televisio ja radio tarjoavat kanavan säännöksen mukaisten rikosten tekemiseen. Rikoslain 34 a luvun 1 §:n 2 kohtaan liittyvän toimiluvan myöntämisedellytysten osalta merkityksellistä olisi, onko tuomioistuin aiemmin todennut hakijan syyllistyneen julkiseen kehottamiseen terroristiseen tekoon. Lisäyksellä saatetaan voimaan AVMS-direktiivin 6 artiklan 1 kohdan b alakohta.

26 §. *Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen yleisen edun televisiotoimintaan.* Lain 26 §:n 3 momenttiin ehdotetaan uutta kohtaa 8. Ohjelmistotoimilupa olisi myönnettävä yleisen edun televisiotoimintaan, jos ohjelmiston päivittäinen lähetysaika olisi vähintään 8 tuntia digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa. Yleisen edun televisiotoiminnan harjoittajalta voidaan asemansa vuoksi edellyttää täysimittaisen televisio-ohjelmiston tarjoamista. Yleisen edun ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettävien ohjelmistojen tarkoituksena on turvata sananvapauden, moniarvoisen viestinnän ja televisiotarjonnan monipuolisuuden toteutumista ja näiden tavoitteiden saavuttamiseksi yleisen edun ohjelmiston tulee olla myös ajallisesti riittävän kattavaa ja laajaa ja palvella siten monenlaisia yleisöjä.

28 §. *Lyhytaikainen ohjelmistotoimilupa*. Pykälässä luetellaan ne edellytykset, joiden vallitessa Liikenne- ja viestintäviraston tulee myöntää ohjelmistotoimilupa lyhytaikaiseen televisio- ja radiotoimintaan digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa. Vastaavasti kuin mitä ehdotetaan 25 §:n osalta, pykälän 1 momentin muutoksella laajennettaisiin Liikenne- ja viestintäviraston oikeusharkintaa digitaalisten lyhytaikaisten ohjelmistotoimilupien myöntämisessä siten, että ohjelmistotoimilupa myönnettäisiin lähtökohtaisesti hakijalle, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo rikoslain 34 a luvun 1 §:n 2 kohdan säännöksiä julkisesta kehottamisesta terroristiseen tekoon. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 6 artiklan 1 kohdan b alakohtaa.

30 §. *Ohjelmistotoimiluvan siirtäminen.* Pykälään lisättäisiin uusi 6 momentti, jonka mukaan toimilupaviranomaisten toimivalta määräytyy lain 25 § 3 momentin mukaisesti. Jos ohjelmistotoimilupaa koskevalla ratkaisulla voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, valtioneuvosto myöntää toimiluvan. Jos toimilupa-asia on siirretty valtioneuvoston ratkaistavaksi, valtioneuvoston tulee ratkaista asia kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on siirretty. Säännöstä muutettaisiin siten vastaamaan vallitsevaa käytäntöä toimilupaviranomaisten toimivallan osalta ja selkeytetään Liikenne- ja viestintäviraston ja valtioneuvoston välistä toimivaltaa määräysvallan muutoksia koskevien ratkaisujen osalta. Valtioneuvosto on ratkaissut sellaiset määräysvallan muutoksia koskevat ennakkopäätökset, joilla on katsottu olevan huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden kehitykseen. Valtioneuvoston määräysvallan muutosta koskevan ratkaisun määräaika alkaa siitä, kun hakemukset tarvittavine liitteineen siirtyvät Liikenne- ja viestintävirastolta valtioneuvoston käsittelyyn. Valtioneuvosto pyytää ohjelmistotoimiluvan haltijalta hakemuksen täydennystä siirtopäivän jälkeen, mikäli se on asian käsittelyn kannalta tarpeellista.

Lisäksi pykälän 5 momenttiin ehdotetaan täsmennystä, jonka mukaan, jos määräysvalta muuttuu yrityskaupassa, joka on kilpailulain mukaan ilmoitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen mukaan komissiolle, toimilupaviranomaisen päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siitä, kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu. Muutoksella selkiytetään sitä, että toimilupaviranomaisen päätös annetaan myös ennakkopäätösten osalta vasta sitten, kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu Kilpailu- ja kuluttajaviraston tai komission toimesta.

32 §. *Ohjelmistotoimiluvan peruuttaminen*. Pykälässä luetellaan ne edellytykset, joiden vallitessa Liikenne- ja viestintävirasto voi peruuttaa toimiluvan osaksi tai kokonaan. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavan siten, että lupa olisi mahdollista peruuttaa myös, ohjelmistotoimiluvan haltija on toistuvasti ja vakavasti rikkonut rikoslain 34 a luvun 1 §:n 2 kohtaa julkisesta kehottamisesta terroristiseen tekoon. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 6 artiklan 1 kohdan b alakohtaa.

5 luku
Ohjelmistotoimilupa analogiseen radiotoimintaan

36 §. *Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen analogiseen radiotoimintaan.* Pykälässä luetellaan ne edellytykset, joiden vallitessa Liikenne- ja viestintäviraston tulee myöntää ohjelmistotoimilupa analogiseen radiotoimintaan. Säännöksen 1 momentin 3 kohtaan ehdotetaan tehtävän vastaava lisäys kuin 25 §:ään ja 28 §:ään eli ohjelmistotoimilupa olisi myönnettävä hakijalle, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo rikoslain 34 a luvun 1 §:n 2 kohdan säännöksiä julkisesta kehottamisesta terroristiseen tekoon.

6 luku
Radiolupa

39 §. *Radiolupa*. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Lisäksi pykälän 3 ja 7 momentteja ehdotetaan muutettavaksi.

Pykälän 2 momentissa säädetään radioluvan myöntämisen määräajoista. Määräajoista ehdotetaan säädettäväksi 39 §:n sijasta lain 40 §:ssä, jossa säädetään myös muista radioluvan myöntämiseen liittyvistä seikoista.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 3 momentissa säädetään radiolähettimien luvasta vapauttamisen perusteista. Voimassa olevan momentin mukaan radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön ei tarvita radiolupaa, jos radiolähetin toimii ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston sille määräämällä yhteistaajuudella ja sen vaatimustenmukaisuus on varmistettu laissa säädetyllä tavalla.

Vaatimusta siitä, että radiolähetin saisi toimia ainoastaan sille määrätyillä yhteistaajuuksilla, on teknisesti vaikeaa soveltaa markkinoilla nykyisin saatavilla oleviin monitaajuuslaitteisiin, joihin lähettimen käyttäjä tai sen myyjä voi ohjelmoida sallitut käytettävät taajuudet. Momentin sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että radiolähettimen luvanvaraisuus riippuisi siitä, millä taajuuksilla käyttäjä lähetintä käyttää. Mikäli lähetintä käytettäisiin ainoastaan yhteistaajuudella, sen käyttö olisi luvasta vapaata. Mikäli lähetintä käytettäisiin myös muilla kuin yhteistaajuudella, sen käyttö olisi luvanvaraista. Ehdotetun 3 momentin mukaan radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön ei tarvita radiolupaa, jos radiolähetintä käytetään ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston sille määräämällä yhteistaajuudella ja sen vaatimustenmukaisuus on varmistettu tässä laissa säädetyllä tavalla.

Pykälän 7 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ainoastaan sellaiset puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen käytössä olevat radiolähettimet, joita käytetään yksinomaan puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen

käyttöön osoitetuilla taajuusalueilla olisivat luvasta vapaita. Voimassaolevan säännöksen mukaan puolustusvoimat ja rajavartiolaitos eivät tarvitse radiolupaa yksinomaan sotilaalliseen maanpuolustukseen tarkoitetun radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että puolustusvoimat ja rajavartiolaitos eivät tarvitse radiolupaa radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön, jos radiolähetintä käytetään ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston 96 §:n 1 momentin nojalla antamassa määräyksessä yksinomaan puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen käyttöön määrätyillä taajuusalueilla.

Ehdotetun muutoksen tarkoituksena on selventää tilanteita, joissa puolustusvoimat ja rajavartiolaitos eivät tarvitse radiolupaa käytössään oleville radiolähettimille. Voimassa oleva säännös on todettu epäselväksi etenkin tilanteissa, joissa puolustusvoimat tai rajavartiolaitos pitää hallussaan tai käyttää sellaisia radiolähettimiä, jotka ovat saman tyyppisiä kuin yleisesti muidenkin radiolaitteiden käyttäjillä. Sotilaalliseen maanpuolustukseen tarkoitetut radiolähettimet ja –järjestelmät voivat toimia myös sellaisilla taajuusalueilla, joita ei ole osoitettu ainoastaan puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen käyttöön ja joilla toimii myös muita taajuuksien käyttäjiä. Taajuushallinnollisista syistä on ollut myös tarvetta ohjata puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen yksinomaan sotilaalliseen maanpuolustukseen tarkoitettujen radiolähettimien ja -järjestelmien käyttöä muilla kuin heidän yksinomaisessa käytössään olevilla taajuusalueilla. Tämä ohjaaminen olisi oikeudellisesti selkeää tehdä radioluvilla.

Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen radiolähettimet olisivat ehdotetun muutoksen jälkeenkin valtaosin vapautettu radioluvasta. Myönnettävien radiolupien salassapitoon sovellettaisiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) säännöksiä. Näin ollen ehdotettu muutos ei aiheuttaisi myöskään muutoksia puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen radiolähettimien tietoturvallisuuteen. Myönnettävistä radioluvista ei myöskään perittäisi hallinnollisista taajuusmaksuista ja Liikenne- ja viestintäviraston taajuushallinnollisista suoritteista perittävistä muista maksuista annetussa Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa (1150/2018) tarkoitettua taajuusmaksua, joten ehdotettu muutos ei lisäisi puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen kustannuksia.

40 §. *Radioluvan myöntäminen*. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassaolevaa 1 momenttia. Momentin mukaan radioluvan myöntää Liikenne- ja viestintävirasto. Hakemuksessa on esitettävä Liikenne- ja viestintäviraston pyytämät hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin radioluvan myöntämisen määräajoista. Säännös vastaisi voimassaolevan lain 39 §:n 2 momenttia. Asia sopii kuitenkin paremmin säädettäväksi 40 §:ssä, jossa säädetään muista radioluvan myöntämiseen liittyvistä seikoista.

Ehdotetun momentin mukaan radiolupa sähköisten viestintäpalvelujen käyttöön tarkoitetuille radiotaajuuksille olisi myönnettävä kuuden viikon kuluessa siitä, kun Liikenne- ja viestintävirasto on saanut kaikki asian ratkaisemiseksi tarpeelliset asiakirjat. Liikenne- ja viestintävirasto voisi pidentää kuuden viikon määräaikaa enintään kahdeksalla kuukaudella, jos se on hakumenettelyn tasapuolisuuden, kohtuullisuuden, selkeyden tai avoimuuden varmistamiseksi, hakemusten täydentämiseksi taikka muusta erityisestä syystä tarpeen. Määräajan pidentämisestä olisi ilmoitettava julkisesti.

Pykälän 3 momentti vastaisi pääosin voimassaolevaa 2 momenttia. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tilanteisiin, joissa Liikenne- ja viestintäviraston sijasta valtioneuvosto myöntää radioluvan lisättäisiin kansallisen turvallisuuden vaarantuminen. Voimassaolevan lain mukaan valtioneuvosto voi myöntää radioluvan vain tilanteissa, joissa radioluvan myöntämisellä voisi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen.

Kansallisen turvallisuuden vaarantumiseen liittyvät tilanteet olisivat erittäin harvinaisia. Niihin voi kuitenkin liittyä poliittista tai muuta yhteiskunnallisesti laajempaa harkintaa, joka edellyttäisi tarkoituksenmukaisuusharkintaan perustuvaa valtioneuvoston päätöstä. Kansallista turvallisuutta on käsitelty myös 41 §:ää koskevissa perusteluissa.

Ehdotetun 3 momentin mukaan, jos yksittäisen radioluvan myöntämisellä voi olla vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, Liikenne- ja viestintäviraston on lupapäätöstä valmistellessaan kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa. Jos radioluvan myöntämisellä voisi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen tai ilmeisesti kansalliseen turvallisuuteen, valtioneuvosto myöntäisi radioluvan.

Ehdotettu 4 momentti vastaisi voimassaolevaa 3 momenttia. Momentin mukaan radiolupa myönnetään enintään 10 vuodeksi kerrallaan. Edellä 6 §:ssä tarkoitetun toimilupaa edellyttävän teletoiminnan tarjoamiseen käytettävän radiolähettimen tai 22 §:ssä tarkoitetun digitaalisen televisio- ja radiotoiminnan tai 34 §:ssä tarkoitetun analogisen radiotoiminnan harjoittamiseen käytettävän radiolähettimen radiolupa myönnetään kuitenkin enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Ehdotettu 5 momenttia vastaisi voimassaolevaa 4 momenttia. Momentin mukaan lain 11 §:ssä säädetyssä huutokauppamenettelyssä toimiluvan saaneelle tai tällaisen toimiluvan siirron saajalle Liikenne- ja viestintävirasto myöntää radioluvan hakemuksesta sen jälkeen, kun toimiluvan haltija on suorittanut 287 §:ssä säädetyn toimilupamaksun ensimmäisen maksuerän.

Ehdotettu 6 momentti vastaisi voimassaolevaa 5 momenttia. Momentin mukaan radiolupa, joka myönnetään 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun enintään kolme kuukautta kestävään toimintaan, voidaan myöntää uudelleen samalle tai osittain samalle peittoalueelle ja samalle toiminnanharjoittajalle tai pääosin saman ohjelmiston tarjoamiseen aikaisintaan kahden kuukauden kuluttua edellisen radioluvan päättymisestä. Mitä edellä säädetään, ei kuitenkaan koske toimintaa, joka on tilapäistä tai ei ole muusta syystä jatkuvaa tai säännöllistä.

Ehdotettu 7 momentti vastaisi voimassaolevaa 6 momenttia. Momentin mukaan radiolupa myönnetään 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun vähäiseen, rajatulla alueella harjoitettavaan radiotoimintaan enintään vuodeksi kerrallaan.

Ehdotettu 8 momentti vastaisi voimassaolevaa 7 momenttia. Momentin mukaan radiolupa 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun toimintaan on myönnettävä, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai syyllistyy rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan taikka 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan.

41 §. *Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntämisen edellytykset.* Pykälän 1 momentin 4 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotuksen mukaan radiolupa voitaisiin jättää myöntämättä myös tilanteessa, jossa on syytä epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Tällä hetkellä laissa ei ole säädetty lupaviranomaiselle mahdollisuutta arvioida luvan myöntämisen vaikutuksia kansalliseen turvallisuuteen. Yksittäinen radiolupaa koskeva asia ei voi nykyisen lainsäädännön nojalla myöskään kansalliseen turvallisuuteen liittyvien näkökohtien vuoksi siirtyä valtioneuvoston ratkaistavaksi. Tämän vuoksi edellä esitetään muutosta myös lain 40 §:ään.

Ehdotetun 4 kohdan mukaan radiolupa tai taajuusvaraus on myönnettävä, jos Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan radioviestintää koskevia säännöksiä, määräyksiä tai radiolupaan liitettyjä ehtoja tai vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Muun muassa verkkotoimiluvan myöntämiseen, siirtämiseen ja taajuuksien vuokraamiseen liittyen voimassaolevassa laissa on jo säännöksiä, joissa valtioneuvoston myönteinen hallintopäätös edellyttää, ettei asia vaaranna ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Säännösten tarkoituksena on ollut vastata turvallisuusympäristön muutoksiin myös viestintäverkkojen osalta.

Viestintäverkkojen varma ja turvallinen toiminta on tärkeää tietoyhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta. Myös muu kuin toimiluvanvaraiseen tele- ja digitaaliseen joukkoviestintään liittyvä radioviestintä voi olla tällaista merkittävää viestintää.

Tilanteet, joissa radioluvan myöntäminen voisi vaarantaa kansallista turvallisuutta, ovat erittäin harvinaisia. Kansallinen turvallisuus voisi vaarantua esimerkiksi silloin, jos radiolähetintä pitäisi hallussa yritys, jonka Suomen turvallisuusetujen vahingoittamistarkoituksesta olisi vahva epäilys. Välillisesti kansallinen turvallisuus voisi vaarantua, jos radioluvassa tarkoitettu radiolähetin, -järjestelmä tai –verkko olisi esimerkiksi osa vieraan valtion omaa globaalia turvallisuusjärjestelmää. Kyse voisi olla esimerkiksi satelliittien maa-asemista tai tutkista.

42 §. *Lupaehdot.* Pykälän 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi. Momentin mukaan suuren häiriöriskin aiheuttavan radiolähettimen lupaehdoissa voidaan määrätä, ettei lähetintä saa ottaa käyttöön, ennen kuin Liikenne- ja viestintävirasto on tarkastuksen perusteella hyväksynyt käyttöönoton. Liikenne- ja viestintävirasto määrää ne radiolähetinlajit, joiden katsotaan aiheuttavan suuren häiriöriskin, ja antaa tarkemmat määräykset niiden tarkastusmenettelystä, sekä lähettimien säätämisestä ja muista siihen verrattavista käyttöönoton hyväksymisen edellytyksistä.

Koska radiolaitteiden vaatimustenmukaisuus on radiolaitedirektiivillä (2014/53/EU) harmonisoitu, ei momentissa säädetty kansallinen ennakkotarkastusmenettely ole enää mahdollinen. Tämän vuoksi momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että suuren häiriöriskin radiolähettimen radioluvan ehdoissa ei enää voida määrätä ennakkotarkastusmenettelystä. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lupaehdoissa voidaan määrätä, että radiolähetin on kuuden kuukauden kuluessa lähettimen käyttöönotosta tarkastettava luvanhaltijan hakemuksesta.

Säännös koskisi myös sellaisen suuren häiriöriskin lähettimen tarkistusta, jonka ominaisuuksia on muutettu luvan voimassaoloaikana. Kyseessä olisi erityinen tarkastamisvelvollisuus, eikä Liikenne- ja viestintäviraston valvontatehtävään kuuluva tarkastus. Suuren häiriöriskin lähettimien tarkastusmahdollisuus on tarpeellista säilyttää laissa, koska ne usein muodostuvat asemakohtaisesta laitekokonaisuudesta, jotka on käyttöä varten säädettävä ja suunnattava määräysten ja radioluvan ehtojen mukaisesti. Luvanhaltija vastaa näistä toimista itse, jonka vuoksi liikenne- ja viestintäviraston on voitava tarkastaa tehdyt asetukset. Voimassa olevan sääntelyn mukaisissa tarkastuksissa asetuksissa on usein havaittu virheitä ja puutteita.

45 §. *Taajuusvarauksen myöntäminen.* Pykälän 2 ja 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto myöntää 6 §:ssä tarkoitetun verkkotoimiluvan ja 34 §:ssä tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltijalle taajuusvarauksen toimiluvan voimaantulosta lukien ilman hakemusta. Momenttia esitetään muutettavaksi siten, että velvollisuus myöntää taajuusvaraus ilman hakemusta 34 §:ssä tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltijalle analogisen radiotoiminnan harjoittamiseen poistetaan. Maininta analogisesta radiotoiminnasta tulisi näin ollen poistaa myös pykälän 3 momentista.

Taajuusvarauksella tarkoitetaan mahdollisuutta etukäteen varata tarvittavat taajuudet radiolähettimen tai radiojärjestelmän käyttöön. Radiolähettimen tai kokonaisen radiojärjestelmän hankkiminen sekä radiojärjestelmän suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät tietyissä tapauksissa ennen hankinnasta päättämistä varmaa ennakkotietoa taajuuksista, jotka Liikenne- ja viestintävirasto radioluvassa osoittaisi laitteen käyttöön.

Analogisessa radiotoiminnassa taajuusvaraukselle ei ole vastaavaa tarvetta, koska tarvittavat taajuudet käytännössä varataan toimiluvanhaltijan käyttöön myönnettäessä toimintaan tarvittava ohjelmistotoimilupa. Ohjelmistotoimiluvassa määrätään ne taajuuskokonaisuudet ja alueet, joilla toimiluvanhaltija on oikeutettu harjoittamaan analogista radiotoimintaa. Ohjelmistotoimiluvan lisäksi analogisen radiotoiminnan harjoittajalla tulee olla lain 39 §:ssä säädetty radiolupa toiminnassa käytettävän radiolähettimen tai radioaseman hallussapitoon ja käyttöön. Lain 41 §:n 3 momentin mukaan tällaista radiolupaa ei voida myöntää, jos hakijalla ei ole tarvittavaa ohjelmistotoimilupaa. Näin ollen radiolupa voidaan kyseessä oleville taajuuksille myöntää vain asianomaisen ohjelmistotoimiluvan haltijalle, eikä siksi tarvita erillistä taajuusvarausta radioaseman suunnittelua tai hankkimista varten.

Lisäksi muutettavaksi esitettävä voimassa oleva säännös on osoittautunut epätarkoituksenmukaiseksi radioluvista perittävien taajuushallinnollisten maksujen kannalta. Toimijoilta on jouduttu perimään lyhyellä aikavälillä maksu sekä taajuusvarauksesta että radioluvasta.

III OSA Velvollisuuksien asettaminen ja yleispalvelu

7 luku
Velvollisuuksien perusteet

51 §. *Markkinamäärittely.* Ehdotettu pykälä koskee Liikenne- ja viestintäviraston tekemää markkinamäärittelyä. Pykälä vastaisi sisällöltään pääasiallisesti voimassaolevan lain 51 §:ää. Lain soveltamisen selkeyttämiseksi viittaus komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskeviin suuntaviivoihin sekä komission suositukseen merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista lisättäisiin pykälään. Ehdotetun momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tulisi ottaa komission suuntaviivat ja suositus mahdollisimman tarkasti huomioon määritellessään merkityksellisiä hyödykemarkkinoita ja maantieteellisiä markkinoita. Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston olisi analysoitava markkinat, jotka eivät sisälly komission suositukseen, mutta joille on asetettu Suomessa tämän lain mukaisia velvollisuuksia aiempien 52 §:n mukaisten markkina-analyysien perusteella, sekä muita markkinoita, joilla on riittävät perusteet komission markkinasuosituksen mukaisen kolmen kriteerin testin täyttymiselle. Komission suosituksessa merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista yksilöidään sähköisen viestinnän tuote- ja palvelumarkkinat, jotka ominaisuuksiensa perusteella saattavat edellyttää tämän lain mukaisten sääntelyvelvoitteiden asettamista 53 tai 54 §:n mukaisesti.

Komissio kuulee suositusta valmistellessaan kansallisia sääntelyviranomaisia sekä huomioi BERECin asiasta antaman lausunnon. Komissio sisällyttää tuote- ja palvelumarkkinat suositukseen, jos se katsoo, että markkinoille tulolle on suuria ja pysyväisluonteisia rakenteellisia, oikeudellisia tai sääntelyllisiä esteitä tai jos markkinarakenne ei ole omiaan johtamaan todelliseen kilpailuun merkityksellisellä aikavälillä, eikä pelkän kilpailulainsäädännön soveltaminen riitä korjaamaan todettuja markkinoiden häiriöitä.

Komissio tarkastelee suositusta uudelleen 21.12.2020 mennessä ja tämän jälkeen säännöllisin väliajoin. Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi tarvittaessa otettava huomioon 51 a §:n mukaisen maantieteellisen kartoituksen tulos. Pykälällä pannaan täytäntöön teledirektiivin 64 artiklan 3 kohta.

51 a §. *Viestintäverkkoja koskeva maantieteellinen kartoitus.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 51 a §, joka koskisi viestintäverkkoihin liittyviä maantieteellisiä kartoituksia ja ennusteita. Ehdotetun 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi tehtävä vähintään kolmen vuoden välein maantieteellinen kartoitus laajakaistaverkkojen kattavuudesta. Enimmäisaika maantieteellisten kartoitusten tekemisen välissä olisi teledirektiivistä tuleva enimmäisaika, joka ei rajoittaisi Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisuutta tehdä kartoituksia tätä useammin. Tällä hetkellä Liikenne- ja viestintävirasto kerää vuosittain tietoja esimerkiksi laajakaistan saatavuudesta, eikä pykälällä ole tarkoitus muuttaa nykykäytäntöä tältä osin. Jotta tietoja voidaan hyödyntää ehdotetussa pykälässä tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa, on tärkeää, että tiedot ovat mahdollisimman ajankohtaisia. Esimerkiksi kolme vuotta vanhat tiedot eivät luultavasti olisi riittävän luotettavia esimerkiksi kulloinkin vallitsevaa markkinatilannetta analysoitaessa.

Teledirektiivin 22 artiklan 1 kohdan mukaan ensimmäinen maantieteellinen kartoitus olisi tehtävä viimeistään 21 päivänä joulukuuta 2023. Nykykäytännön mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto tekisi kuitenkin seuraavan kartoituksen jo ennen vuotta 2023. BEREC antaa suuntaviivat maantieteellisten kartoitusten ja ennusteiden johdonmukaisen soveltamisen edistämiseksi 21.6.2020. Liikenne- ja viestintäviraston tulee hyödyntää suuntaviivoja maantieteellistä kartoitusta laatiessaan. Direktiivin säännöksen tavoitteena on mahdollistaa, että Liikenne- ja viestintävirastolla, muilla viranomaisilla sekä laajakaistayhteyksien käyttäjillä olisi riittävästi tietoa laajakaistan paikallisesta ja alueellisesta saatavuudesta sekä teleyrityksillä tietoa muiden teleyritysten yhteyksien tarjonnasta. Lisäksi tietojen kerääminen ja julkaiseminen todennäköisesti edistäisi investointeja muun muassa erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 22 artiklan 1 ja 7 kohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi sisällyttää 1 momentin mukaiseen maantieteelliseen kartoitukseen ennusteen laajakaistaverkkojen kattavuudesta. Liikenne- ja viestintäviraston laatiman ennusteen tulisi sisältää erityisesti erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin liittyvät investointisuunnitelmat sen määrittelemän ajanjakson aikana. Ennusteiden tulisi koskea enintään kolmen vuoden ajanjaksoja. Jos Liikenne- ja viestintävirasto päättäisi laatia ennusteen, olisi sen pyydettävä yrityksiltä ja muilta viranomaisilta asianmukaiset tiedot niiden suunnitelmista ottaa käyttöön uusia verkkoja sekä laajentaa tai parantaa olemassa olevia verkkojaan siltä osin kuin tällaisia tietoja on saatavilla ja ne voidaan toimittaa kohtuullisin toimin. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi ottaa huomioon ennustetta laatiessaan palveluntarjoajaien investointiaikeet tietojen keräyshetkellä sekä telemarkkinoiden taloudelliset näkymät. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 22 artiklan 1 kohta.

Liikenne- ja viestintävirasto voisi pyytää 1 momentissa tarkoitettujen maantieteellisten kartoitusten ja 2 momentissa tarkoitettujen ennusteiden laatimista varten tarvittavat tiedot viranomaisten yleistä tiedonsaantia koskevan 315 §:n mukaisesti. Lisäksi 315 §:ään esitetään lisättäväksi Liikenne- ja viestintävirastolle valtuus antaa määräyksiä ehdotetun pykälän nojalla kerättävistä tiedoista.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi nimetä yksittäisiä ja tarkasti määriteltyjä alueita, joille ehdotetun 1 momentin mukaisesti kerättyjen tietojen ja mahdollisesti laaditun ennusteen mukaan ei suunnitella otettavan käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoa sillä ajanjaksolla, jonka ennuste kattaa. Liikenne- ja viestintävirasto voisi nimetä tällaisia alueita myös tilanteessa, jossa olemassa olevia verkkoja ei suunniteltaisi paranneltavan tai laajennettavan siten, että niiden suorituskyky nousisi vähintään 100 megabitin sekunnissa latausnopeuteen.

Liikenne- ja viestintäviraston olisi julkaistava nämä alueet. Liikenne- ja viestintävirasto voisi pyytää yrityksiä ja viranomaisia ilmoittamaan kohtuullisen ja riittävän määräajan puitteissa aikeistaan ottaa käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoja tällaisilla nimetyillä alueilla. Jos joku yritys tai viranomainen kyseisen pyynnön

perusteella ilmoittaa tällaisista aikomuksistaan, Liikenne- ja viestintävirasto voisi velvoittaa muita yrityksiä ilmoittamaan vastaavista aikeistaan tai aikeistaan tehdä olemassa olevaan verkkoon merkittäviä parannuksia tai laajennuksia, joilla verkon suorituskyky nostetaan vähintään 100 megabitin sekunnissa latausnopeuteen, nimetyllä alueella. Liikenne- ja viestintäviraston olisi ilmoitettava kiinnostuksensa ilmaisseelle yritykselle, onko alueella olemassa tai todennäköisesti tulossa viestintäverkko. Liikenne- ja viestintäviraston olisi ilmoitettava olemassa olevasta tai todennäköisesti tulevasta verkosta riippumatta siitä, onko verkon latausnopeus yli tai alle 100 megabittiä sekunnissa.

Liikenne- ja viestintäviraston olisi noudatettava tehokasta, puolueetonta, avointa ja syrjimätöntä menettelyä. Teledirektiivin mukaan menettely loisi avoimuutta toimijoille, jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoon, sillä ne pystyisivät arvioimaan todennäköisen kilpailun kyseisillä alueilla. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 22 artiklan 2–4 kohta.

Ehdotetun 4 momentin mukaan viranomaisten on otettava huomioon 1 momentin mukaisen maantieteellisen kartoituksen ja 2 momentin mukaisen ennusteen tulokset sekä 3 momentin mukaisesti nimetyt alueet laatiessaan kansallisia laajakaistasuunnitelmia, myöntäessään julkista tukea laajakaistaverkkojen rakentamiseen, asettaessaan verkkotoimilupien peittovelvoitteita sekä tarkastaessaan yleispalveluvelvollisuuden soveltamisalaan kuuluvien palveluiden saatavuutta.

Momentti esitetään kirjoitettavaksi siten, että se koskisi kaikkia viranomaisia, jotka hoitavat siinä lueteltuja tehtäviä sen sijasta, että momentissa nimenomaisesti mainittaisiin kyseiset viranomaistahot. Tämä mahdollistaisi momentin soveltamisen muuttamattomana myös tilanteessa, jossa julkista tukea myöntävät viranomaiset vaihtuvat. Laissa säädettyjen tehtävien lisäksi viranomaiset voivat muilta osin päättää, missä tehtävissään ne hyödyntäisivät tämän pykälän mukaisia tietoja. Lain 318 §:ssä säädetään, millä edellytyksin Liikenne- ja viestintävirasto voisi luovuttaa ehdotetun pykälän nojalla kerättyjä tietoja muille viranomaisille sekä komissiolle. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 22 artiklan 5 kohta.

52 §. *Markkina-analyysi ja päätös huomattavasta markkinavoimasta.* Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston tekemistä markkina-analyyseista. Pykälän voimassaolevan 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston on kilpailutilanteen selvittämiseksi tehtävä merkityksellisistä tukku- ja vähittäismarkkinoista säännöllisin väliajoin markkina-analyysi. Säännöllisin väliajoin tehtävät markkina-analyysit antavat Liikenne- ja viestintävirastolle mahdollisuuden reagoida markkinoilla tapahtuviin muutoksiin. Lisäksi etukäteen asetettu aikataulu antaa markkinatoimijoille varmuutta sääntelyolosuhteiden osalta. Ehdotetun momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto tekisi jatkossakin markkina-analyysit säännöllisin väliajoin. Teledirektiivin vuoksi markkina-analyysisykliä ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi. Jatkossa Liikenne- ja viestintäviraston olisi tehtävä markkina-analyysi viimeistään kolmen vuoden kuluttua komission antamasta markkinasuosituksesta, jos kyseessä on aiemmin määrittelemättömät markkinat ja vähintään viiden vuoden välein, jos kyseessä ovat jo aiemmin määritellyt markkinat. Viiden vuoden määräaikaa voitaisiin pidentää enintään vuodella, jos Liikenne- ja viestintävirasto pyytäisi sitä komissiolta vähintään neljä kuukautta ennen määräajan päättymistä, eikä komissio kieltäisi sitä kuukauden kuluessa pyynnöstä.

Tätä aikataulua sovellettaisiin sillä edellytyksellä, ettei markkinaolosuhteissa tapahtuisi sellaisia muutoksia, jotka edellyttäisivät uutta markkina-analyysia nopeammalla aikataululla. Direktiivin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston katsotaan noudattaneen viiden vuoden määräaikaa, jos se vähintään joka viides vuosi tekee komissiolle ilmoituksen, johon sisältyy uusi arvio markkinoiden määrittelystä ja huomattavasta markkinavoimasta. Lisäksi momenttiin lisättäisiin viittaus komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskeviin suuntaviivoihin, jotka Liikenne- ja viestintäviraston olisi otettava mahdollisimman tar-

kasti huomioon markkina-analyysia tehdessään. Lisäys ei muuttaisi nykytilaa, sillä Liikenne- ja viestintävirasto huomioi suuntaviivat jo nykyään markkina-analyysia tehdessään. Viittauksen lisääminen lakiin selkeyttäisi kuitenkin säännöksen soveltamista. Liikenne- ja viestintävirasto voi tarvittaessa tehdä 308 §:n mukaisesti yhteistyötä Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa markkina-analyysia laatiessaan. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 67 artiklan 1 ja 5 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirastolla olisi mahdollisuus pyytää BERECiltä apua markkina-analyysin tekemiseen, siinä tapauksessa, että Liikenne- ja viestintävirasto katsoisi, ettei se pysty tekemään markkina-analyysia 1 momentin mukaisessa aikataulussa. BEREC voisi antaa tällaista apua esimerkiksi muodostamalla asiaa käsittelevän työryhmän, joka koostuisi muiden kansallisten sääntelyviranomaisten edustajista. Jos Liikenne- ja viestintävirasto saisi BERECiltä apua markkina-analyysin valmistelussa, Liikenne- ja viestintäviraston olisi ilmoitettava toimenpide-ehdotuksensa komissiolle 82 §:n mukaisesti kuuden kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitetusta aikarajasta. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 67 artiklan 6 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin uusista edellytyksistä, joiden tulee täyttyä, jotta Liikenne- ja viestintävirasto voi perustella asettavansa kyseisillä markkinoilla huomattavan markkinavoiman aseman perusteella velvollisuuksia. Edellytysten mukaan velvollisuuksia voisi asettaa, jos kyseisille markkinoille tulolle olisi suuria ja pysyväisluonteisia rakenteellisia, oikeudellisia tai sääntelyllisiä esteitä, markkinarakenne ei olisi omiaan johtamaan todelliseen kilpailuun merkityksellisellä aikavälillä eikä pelkän kilpailulainsäädännön soveltaminen riittäisi korjaamaan markkinoiden häiriöitä. Kaikkien edellytysten on täytyttävä, jotta huomattavaan markkinavoimaan liittyviä velvollisuuksia olisi mahdollista asettaa. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioida markkinoille pääsyn esteiden taustalla olevan infrastruktuuripohjaisen ja muun kilpailun tila, kun se arvioi, onko markkinarakenne omiaan johtamaan todelliseen kilpailuun. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 67 artiklan 1 ja 3 kohta.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi katsottava 3 momentissa tarkoitettujen edellytysten kuitenkin täyttyvän automaattisesti, jos tarkastellut markkinat sisältyvät komission suositukseen merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista luetelluilla markkinoilla, ellei Liikenne- ja viestintävirasto erikseen toteaisi, ettei yksi tai useampi 3 momentissa tarkoitetuissa edellytyksistä täyty. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 67 artiklan 1 ja 3 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tulisi arvioida markkinoita ennakoivasta näkökulmasta, kun se tekee markkina-analyysia. Arvio tulisi perustaa sellaiseen lähtötilanteeseen, jossa markkinoita ei olisi lainkaan säädelty. Mikäli markkinoiden toimivuutta arvioitaisiin perustuen tilanteeseen, jossa markkinoille on asetettu huomattavan markkinavoiman sääntelyä, olisivat markkina-analyysin johtopäätökset kilpailuongelmista epäluotettavia. Momenttiin sisällytettäisiin nelikohtainen lista asioista, joita Liikenne- ja viestintäviraston tulisi arviointia tehdessään huomioida. Ensinnäkin Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioida sellaiset markkinoiden kehityssuunnat, jotka vaikuttavat tosiasiallisen kilpailun syntymiseen. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi myös huomioida kaikki asiaan vaikuttavat tukku- ja vähittäismyyntitason kilpailunrajoitukset riippumatta siitä, ovatko tällaiset rajoitukset osa merkityksellisiä markkinoita. Myös muut merkityksellisille markkinoille tai niihin läheisesti liittyville vähittäismarkkinoille asetetut sääntelyt tai toimenpiteet tulisi huomioida markkina-analyysissa. Toimenpiteet voisivat olla esimerkiksi 55 §:ssä tarkoitettuja muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavia velvollisuuksia sekä verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja käytöstä annetun lain (276/2016) mukaisia velvollisuuksia.

Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioida muille merkityksellisille markkinoille huomattavan markkinavoiman perusteella asetetut velvollisuudet. Jos tässä momentissa tarkoitetuilla seikoilla ei Liikenne-

ja viestintäviraston mukaan voisi perustella huomattavaan markkinavoimaan liittyvien velvollisuuksien asettamista, ei tällaisia velvollisuuksia saisi asettaa. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 67 artiklan 2 ja 3 kohta.

Ehdotettu 6 momentti koskisi BERECin tekemää analyysia valtioiden rajat ylittävistä markkinoista. Momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan asianomaisen jäsenvaltion eli ETA-valtion kanssa pyytää yhteistyöelintä tekemään tällaisen analyysin. Analyysi pitäisi tehdä myös komission pyynnöstä. Pyyntö pitäisi perustella ja sen tueksi pitäisi osoittaa näyttöä analyysin tarpeellisuudesta. Analyysin tekemisen jälkeen komissio voi hyväksyä päätöksiä, joissa määritellään valtioiden rajat ylittävät markkinat kilpailulainsäädännön periaatteiden mukaisesti. Komission on päätöstä antaessaan otettava huomioon BERECin analyysi mahdollisimman tarkasti huomioon ja kuultava sidosryhmiä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 65 artiklan 1 kohta.

Ehdotettu 7 momentti vastaisi osittain sisällöltään voimassaolevaa 52 §:n 2 momenttia, jossa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisuudesta tehdä markkina-analyysi yhteistyössä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa, jos kyse on valtion rajat ylitettävistä markkinoista. Momenttia ei tältä osin esitetä muutettavaksi, mutta siinä täsmennettäisiin, että markkina-analyysin lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston olisi tehtävä yhteensovitetusti toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa päätös huomattavan markkinavoiman perusteella 53 §:n mukaisesti asetettavista, muutettavista tai poistettavista velvollisuuksista.

Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston olisi mahdollista toimia näin myös tilanteessa, jossa komissio ei ole antanut valtioiden rajat ylittävistä markkinoista päätöstä, mutta maiden markkinaolot muutoin ovat riittävän yhtenäiset. Markkinaolojen tulisi olla siten riittävän yhdenmukaiset, että velvollisuuksien asettaminen koordinoidusti voisi hyödyttää. Markkinaolot voivat olla yhdenmukaiset esimerkiksi samanlaisten kustannusten, markkinarakenteen tai teleyritysten osalta taikka jos markkinoilla on rajat ylittävää kysyntää.

Lisäksi pykälätekstiin nostettaisiin viittaus komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskeviin suuntaviivoihin, jotka Liikenne- ja viestintäviraston ja toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen olisi otettava mahdollisimman tarkasti huomioon. Jos Liikenne- ja viestintävirasto tekee markkinamäärittelyn tai asettaa huomattavaan markkinavoimaan liittyvät velvollisuudet yhteensovitetusti toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa, tulee sen myös kuulla komissiota ja BERECiä 82 ja 83 §:n mukaisesti yhteensovitetusti toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa.

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 8 momentti, jossa säädettäisiin valtioiden rajat ylittävän kysynnän määrittelemisestä. Valtion rajat ylittävää kysyntää voisi ilmetä esimerkiksi tilanteessa, jossa loppukäyttäjän toimipaikat sijaitsevat useassa eri jäsenvaltiossa tai muussa tilanteessa, jossa yhdeltä tai useammalta loppukäyttäjältä ilmenisi rajat ylittävää kysyntää, mutta markkinat olisi määritelty ainoastaan kansallisesti tai alueellisesti. Ehdotetun momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi yhdessä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa pyytää BERECiä tekemään analyysin mahdollisesta valtioiden rajat ylittävästä loppukäyttäjien kysynnästä. Myös komissio tai markkinatoimijat voisivat tehdä vastaavan pyynnön. Pyyntö olisi mahdollista tehdä, jos pyynnön tekijä on havainnut vakavia ongelmia kysyntään vastaamisesta 51 §:ssä tarkoitetussa komission suosituksessa luetelluilla markkinoilla. Pyynnön tueksi olisi esitettävä perustelut ja riittävästi näyttöä. Tällaisen pyynnön saatuaan BERECin olisi tehtävä analyysi valtioiden rajat ylittävästä loppukäyttäjien sellaisten tuotteiden ja palvelujen kysynnästä, joita tarjotaan yhdellä tai useammalla komission suosituksessa luetelluilla markkinoilla. Analyysi voisi koskea lisäksi sellaisia tuotteita ja palveluita, joita tarjotaan eri ETA-valtioissa eri tavoin määritellyillä markkinoilla, jos nämä tuotteet ja palvelut ovat korvattavissa jollain suosituksessa luetelluilla markkinoilla toimitettavilla tuotteilla ja palveluilla.

BERECin tekemä analyysi ei rajoittaisi Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisuutta tehdä 7 momentissa tarkoitetulla tavalla markkina-analyysi yhteensovitetusti toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa tai 51 §:ssä tarkoitettua markkinamäärittelyä. Jos BEREC antaa analyysin perusteella suuntaviivoja yhteisistä lähestymistavoista, on Liikenne- ja viestintäviraston otettava ne mahdollisimman tarkasti huomioon 53 ja 54 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia asettaessaan.

BEREC voi antaa suuntaviivoja, jos se katsoo, että valtioiden rajat ylittävä kysyntä on merkittävää, mutta siihen ei pystytä riittävällä tavalla vastaamaan. Suuntaviivoilla vahvistetaan yhteiset lähestymistavat, joiden pohjalta kansalliset sääntelyviranomaiset voivat vastata määriteltyyn valtioiden rajat ylittävään kysyntään. Suuntaviivoissa voidaan esimerkiksi antaa ohjeistus sellaisten tukkumarkkinoiden käyttöoikeustuotteiden teknisten eritelmien yhdenmukaistamiselle, jolla olisi mahdollista vastata kyseiseen määriteltyyn rajat ylittävään kysyntään. BERECin tulee kuulla sidosryhmiä ja toimia yhteistyössä komission kanssa suuntaviivoja antaessaan. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 66 artikla.

Ehdotetussa 9 momentissa säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston päätöksestä määrätä yritys huomattavan markkinavoiman yritykseksi. Momentti vastaisi sisällöltään pääosin voimassaolevaa 3 momenttia. Lain selkeyttämisen vuoksi viittaus komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskeviin suuntaviivoihin lisättäisiin momenttiin. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi soveltaa komission laatimia suuntaviivoja arvioidessaan kilpailun toimivuutta tietyillä markkinoilla sekä yritysten markkina-aseman merkittävyyttä. Komission laatimissa suuntaviivoissa käsiteltäisiin nykyisten markkinoiden lisäksi kehittymässä olevien uusien markkinoiden arviointia. Komissio kuulee BERECiä suuntaviivoja valmistellessaan sekä tarkastelee suuntaviivoja säännöllisin väliajoin ottaen huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön, taloustieteellisen ajattelun sekä kokemukset markkinoilta.

Lisäksi voimassaolevasta 3 momentista erotettaisiin läheisiä markkinoita koskeva säännös uudeksi 10 momentiksi. Jatkossa merkityksellisten markkinoiden läheisessä yhteydessä oleville markkinoille voisi asettaa vain tiettyjä 8–10 momentissa tarkoitettuja velvollisuuksia, joten mahdollisuus asettaa velvollisuuksia merkityksellisten markkinoiden kanssa läheisessä yhteydessä oleville markkinoille olisi lain soveltamisen selkeyttämiseksi tarkoituksenmukaista siirtää omaan momenttiinsa. Ehdotetuilla 1 ja 2 momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 63 artikla ja 67 artiklan 4 kohta.

Ehdotetussa 11 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa Liikenne- ja viestintäviraston pitäisi muuttaa tai peruuttaa huomattavaa markkinavoimaa koskeva päätös. Momentti vastaisi pääasiallisesti pykälän voimassaolevaa 5 momenttia. Ehdotetun lisäyksen mukaan huomattavan markkinavoiman asema olisi poistettava tilanteessa, jossa 3–5 momentissa säädetyt edellytykset eivät täyttyisi. Aiemmin Liikenne- ja viestintävirastolla on ollut velvollisuus poistaa huomattavan markkinavoiman asema ainoastaan tilanteessa, jossa yrityksellä ei enää ole huomattavaa markkinavoimaa. Liikenne- ja viestintävirastolle annettaisiin toimivalta varmistaa, että huomattavan markkinavoiman yritys ilmoittaisi asianmukaisesti velvollisuuksiensa poistamisesta niille osapuolille, joita velvollisuuksien poistaminen koskee. Tämän varmistamiseksi Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa määräajan ilmoituksen tekemiselle sekä vahvistaa siihen liittyviä erityisedellytyksiä ja irtisanomisaikoja. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi edellytyksiä määritellessään ottaa huomioon mahdollisuuksien mukaan käyttöoikeuden tarjoajien ja hakijoiden väliset sopimukset, joita on tehty asetettujen velvollisuuksien perusteella. Tällaiset sopimukset saattavat sisältää irtisanomisaikoja tai muita ehtoja, joilla turvataan käyttöoikeuden hakijan oikeuksia tietyksi ajaksi. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi lisäksi huomioida markkinatoimijoiden tosiasialliset mahdollisuudet tarttua mahdollisiin kaupallisiin tukkutason käyttöoikeutta tai yhteisinvestointeja koskeviin tarjouksiin. Myös aikaisempien sopimusten valvonnan laajuus ja ajoitus irtisanomisajan alettua tulisi huomioida Liikenne- ja viestintäviraston asettamissa siirtymäjärjestelyissä. Lisäksi momentissa korjattaisiin pykäläviittaukset vastaaman esityksessä ehdotettuja muita muutoksia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 67 artiklan 3 kohta.

53 §. *Tukkumarkkinoilla huomatavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet.* Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston toimivallasta asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle tässä laissa tarkoitettuja velvollisuuksia. Momentti vastaisi pykälän voimassaolevaa 1 momenttia, mutta sen sanamuotoa yhdenmukaistettaisiin muuta huomattavaa markkinavoima koskevien säännösten kanssa vaihtamalla sana velvoite velvollisuuteen. Teledirektiivin 68 artiklan 3 kohdan mukaan kansalliset sääntelyviranomaiset voivat asettaa muita kuin teledirektiivin mukaisia käyttöoikeusvelvollisuuksia ainoastaan poikkeuksellisissa tilanteissa komission suostumuksella. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 67 artiklan 4 kohta ja 68 artiklan 2–4 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti. Säännös koskisi sellaisia huomattavan markkinavoiman yrityksiä, joiden huomattavan markkinavoiman on katsottu lain 52 §:n 10 momentin mukaisesti ulottuvan merkityksellisten markkinoiden läheisessä yhteydessä oleville markkinoille. Säännöksellä rajoitettaisiin niitä velvollisuuksia, joita läheisessä yhteydessä oleville markkinoille voitaisiin asettaa, sillä säännöksen mukaan voitaisiin asettaa ainoastaan 68–71 ja 74 §:n mukaisia velvollisuuksia. Ehdotetulla momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 63 artiklan 3 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien asettamista harkitessaan arvioitava, riittäisivätkö 55 §:n perusteella asetettavat velvollisuudet, kaupalliset käyttöoikeustarjoukset tai muut 53 tai 54 §:n perusteella aiemmin asetetut tai velvollisuudet loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Kaupallisten sopimusten riittävyyttä arvioitaessa tulisi tarkastella markkinoiden uusia kehityssuuntia, millä saattaisi olla vaikutuksia kilpailudynamiikkaan markkinoilla. Tällaisia kaupallisia sopimuksia voisi olla esimerkiksi yhteisinvestointisopimukset. Liikenne- ja viestintävirastolla tulee kuitenkin olla mahdollisuus asettaa huomattavan markkinavoiman yrityksille velvollisuuksia tämän pykälän mukaisesti, jos huomattavan markkinavoiman yritys esimerkiksi sanoisi irti kaupallisen sopimuksen tai jos sopimuksen ehdot eivät riittävällä tavalla turvaisi loppukäyttäjien etua. Ehdotetulla momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 73 artiklan 2 kohta.

Ehdotettu 4 momentti vastaisi pääasiallisesti voimassaolevan lain 2 momenttia. Sitä kuitenkin ehdotettaisiin muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin jatkossa 1 momentin lisäksi tiettyjen markkinoiden läheisessä yhteydessä olevia markkinoita koskevaan 2 momenttiin. Lisäksi momentissa olevaan listaukseen niistä seikoista, jotka Liikenne- ja viestintäviraston tulee ottaa huomioon velvollisuuksia asettaessaan, tehtäisiin muutamia teledirektiivin mukaisia muutoksia. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioidessaan huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemät investoinnit ja riskit huomioida erityisesti erittäin suuren kapasiteetin verkkoon tehdyt investoinnit. Liikenne- ja viestintäviraston olisi varmistettava, että uuden infrastruktuurin käyttöoikeuden luovutukseen liittyvien velvollisuuksien ehdot heijastaisivat investointipäätöksen taustalla olevia olosuhteita huomioiden esimerkiksi rakentamiskustannukset, uusien tuotteiden ja palvelujen odotettu käyttöönottovauhti sekä odotettu vähittäishintojen taso. Kun Liikenne- ja viestintävirasto arvioisi tarvetta turvata kilpailua pitkällä aikavälillä, sen tulisi erityisesti huomioida taloudellisesti tehokas infrastruktuurikilpailu ja kestävää kilpailua tukevat investointimallit, kuten esimerkiksi yhteisinvestointeihin perustuvat mallit. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirastolle asetettaisiin velvollisuus ottaa huomioon odotettavissa oleva teknologinen kehitys, joka vaikuttaa verkon suunnitteluun ja hallintaan sekä tarve varmistaa teknologianeutraalius, joka antaa osapuolille mahdollisuuden omien verkkojen suunnitteluun ja hallintaan. Momentin luettelo olisi esimerkinomainen, ja siten Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioida kaikki sellaiset seikat, joiden avulla se pystyy arvioimaan asetettavien velvollisuuksien asianmukaisuutta ja suhteellisuutta. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 68 artiklan 2 ja 4 kohta.

Ehdotettu 5 momentti vastaisi pykälän voimassaolevaa 3 momenttia.

Ehdotettu 6 momentti vastaisi pääasiasiallisesti voimassaolevan lain 4 momenttia. Momentissa säädettäisiin niistä edellytyksistä, joiden perusteella Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia koskevaa päätöstään. Momenttiin lisättäisiin viittaus uuteen 2 momenttiin, jotta muuttamisperusteet koskisivat jatkossakin tilanteita, joissa huomattavan markkinavoiman yritykselle on asetettu velvollisuuksia merkityksellisten markkinoiden läheisessä yhteydessä oleville markkinoille. Momentilla pantaisiin täytäntöön 67 artiklan 4 kohta.

53 a §. *Ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet.* Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin niistä velvollisuuksista, joita Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle, joka toimii ainoastaan tukkumarkkinoilla. Ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle yritykselle voisi lähtökohtaisesti asettaa ainoastaan 56 §:n 3 momentin mukaisia käyttöoikeusvelvollisuuksia, 61 §:n mukaisia yhteenliittämisvelvollisuuksia, 67 §:n mukaisia teknisiä velvollisuuksia sekä 68 §:n mukaisia syrjimättömyysvelvollisuuksia.

Velvollisuuksien asettaminen olisi mahdollista, jos se olisi perusteltua markkina-analyysin ja ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivan huomattavan markkinavoiman yrityksen toimintaa koskevan ennakkoarvioinnin perusteella. Yritystä voitaisiin pitää ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivana, jos se ei toimisi lainkaan vähittäismarkkinoilla. Ehdon täyttyminen edellyttäisi, että mikään sen omistamista yhtiöistä tai liiketoimintayksiköistä tai mikään saman lopullisen omistajan tai osakkaan määräysvallassa oleva yritys ei harjoittaisi tai suunnittelisi harjoittavansa toimintaa millään vähittäismarkkinoilla. Yritys ei saisi myöskään olla sidottu toimimaan yksinoikeussopimuksella tai muulla yksinoikeutta tosiasiallisesti tarkoitettavalla sopimuksella toisen yrityksen kanssa, joka toimisi vähittäismarkkinoilla. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 80 artiklan 1 ja 2 kohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi muutettava 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos 1 momentissa tarkoitetuissa seikoissa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia. Erityisesti päätöstä tulisi muuttaa, jos yritystä ei enää voitaisi pitää vain tukkumarkkinoilla toimivana yrityksenä. Pykälän 1 momentissa tarkoitettujen yritysten olisi ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle ilman aiheetonta viivytystä 1 momentissa tarkoitettuihin seikkoihin liittyvistä merkityksellisistä muutoksista. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 80 artiklan 3 kohta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi lisäksi muutettava 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos se arvioisi ainoastaan tukkumarkkinoilla toimiva huomattavan markkinavoiman yrityksen asiakkailleen tarjoamien ehtojen ja edellytysten perusteella, että on syntynyt tai voi todennäköisesti syntyä käyttäjiin haitallisesti vaikuttavia kilpailuongelmia sekä tarvittaessa asetettava päätöksellään yritykselle 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien lisäksi 56 §:n 1 ja 2 momentissa tai 69–71 ja 74 §:ssä säädettyjä velvollisuuksia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 80 artiklan 4 kohta.

54 §. *Vähittäismarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti. Sen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi 1 momentissa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja loppukäyttäjien etujen suojelemiseksi asettaa vähittäismarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle lisäksi velvollisuuden noudattaa Liikenne- ja viestintäviraston asettamia enimmäishintoja, kustannussuuntautunutta hinnoittelua, vastaavilla markkinoilla käytettävää hinnoittelua tai hinnoittelun valvontaa koskevia velvollisuuksia. Huomattavan markkinavoiman yritykselle olisi mahdollista asettaa velvollisuuksia vähittäismarkkinoilla ainoastaan sellaisessa tilanteessa, jossa tukkumarkkinoilla asetettavat velvollisuudet eivät riittäisi markkinoilla havaittujen ongelmien ratkaisuun. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 83 artiklan 2 kohta.

Uuden momentin lisäämisen vuoksi pykälässä ehdotetaan teknisenä muutoksena siirrettäväksi voimassaoleva 3 momentti uudeksi 4 momentiksi sekä voimassaoleva 4 momentti uudeksi 5 momentiksi.

55 §. *Muun kuin huomattavan markkinavoiman aseman perusteella asetettavat velvollisuudet.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirastolla olisi valtuus antaa määräyksiä, joilla asetettaisiin yleisesti käytettävät menettelyt, joita sovellettaisiin käyttöoikeuden saamiseksi ja yhteenliittämiseksi. Yleisten menettelyiden asettamisen tavoitteena olisi edistää riittäviä käyttöoikeuksia, yhteenliittämistä ja palvelujen yhteentoimivuutta, mikä puolestaan saattaa edistää lain 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumista lisäämällä kestävää kilpailua ja tehokkaita investointeja.

Suomessa toimivien teleyritysten markkina- ja neuvotteluasemissa on suuria eroavaisuuksia. Yhtenäistetyillä menettelyillä pyrittäisiin varmistamaan, että yrityksillä olisi koosta ja liiketoimintamallista riippumatta mahdollisuudet käyttöoikeuden saamiseen, yhteenliittämiseen ja palveluiden yhteentoimivuuteen kohtuullisin ehdoin. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi menettelyjä asettaessaan huomioida myös pienten ja keskisuurten yritysten tarpeet käyttöoikeuksiin, yhteenliittämiseen ja palveluiden yhteentoimivuuteen erityisesti maantieteellisesti rajatuilla alueilla. Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston tulisi mahdollisuuksiensa mukaan antaa ohjeita yhtenäisten menettelyiden soveltamisesta.

Pelkät etukäteen asetetut yhtenäiset menettelyt eivät kuitenkaan kaikissa tilanteissa riitä varmistamaan mahdollisuutta yhteenliittämiseen, käyttöoikeuden saamiseen tai palveluiden yhteentoimivuuteen kohtuullisin ehdoin. Teledirektiivin lähtökohtana on, että teleyritysten väliset käyttöoikeus- ja yhteenliittämisjärjestelyt sovittaisiin kaupallisin perustein. Liikenne- ja viestintävirastolla tulisi kuitenkin kaupallisten neuvottelujen epäonnistuessa olla valtuudet varmistaa verkkojen riittävät käyttöoikeudet ja yhteenliittäminen sekä palvelujen yhteentoimivuus loppukäyttäjien etujen turvaamiseksi. Liikenne- ja viestintävirasto voisi 2 momentin mukaisesti varmistaa eri toimijoiden verkkojen päästä päähän -liitettävyyden esimerkiksi asettamalla oikeasuhtaisia velvollisuuksia teleyrityksille, jotka hallitsevat yhteyksiä loppukäyttäjiin.

Tällainen voisi tulla tarpeen etenkin tilanteessa, jossa markkinoilla on jatkuvasti suuria eroja yritysten neuvotteluasemien vahvuudessa ja joilla jotkut yritykset ovat riippuvaisia muista yrityksistä. Liikenne- ja viestintäviraston olisi varmistettava, että kaikilla teleyrityksillä koosta ja liiketoimintamallista riippumatta olisi mahdollisuus yhteenliittämiseen kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi. Lisäksi velvollisuuksien asettaminen olisi erityistilanteissa mahdollista myös muille kuin teleyrityksille, jos asiasta nimenomaisesti säädettäisiin 7 a luvussa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöksellään asettaa muun muassa käyttöoikeuteen ja yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia myös muille kuin huomattavaa markkinavoimaa omaavalle teleyritykselle. Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetetuilla velvollisuuksilla tarkoitettaisiin tässä laissa velvollisuuksia, jotka voitaisiin asettaa mille tahansa teleyritykselle riippumatta siitä, olisiko yrityksellä merkittävää markkina-asemaa vai ei.

Ehdotettu momentti vastaisi pääasiallisesti voimassaolevan pykälän 1 momenttia. Säännökset, joiden perusteella olisi mahdollista asettaa velvollisuuksia muun kuin huomattavan markkinavoiman aseman perusteella, esitetään kerättäväksi lain rakenteen selkiyttämiseksi uuteen 7 a lukuun, minkä vuoksi säännöksen viittaukset esitetään muutettavaksi momentissa. Jatkossakin momentissa lueteltaisiin ne säännökset, joiden mukaisia velvollisuuksia Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella. Velvollisuuksien asettamisen edellytykset ilmenisivät siitä säännöksestä, johon 2 momentissa viitataan. Yhteinen tekijä niille usein olisi, että velvollisuuden asettaminen olisi loppukäyttäjien edun kannalta välttämätöntä. Ensisijaisesti teleyritysten ja muiden yritysten tulisi sopia kaupallisin perustein ja Liikenne- ja viestintäviraston määräämien yleisesti käytettävien menettelyiden mukaisesti yhteenliittämisestä ja käyttöoikeudesta.

Ehdotetun momentin perusteella asetettavat velvollisuudet eivät rajoittaisi 53 ja 54 §:n mukaan asetettavia velvollisuuksia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 1 ja 2 kohta.

Liikenne- ja viestintäviraston tulisi ehdotetun 2 momentin mukaista päätöstä valmistellessaan arvioida, riittäisikö pelkkä kaupallinen sopiminen yhteenliittämisen tai käyttöoikeuden saamisen toteuttamiseksi. Jos kaupalliset sopimukset eivät riitä ratkaisemaan havaittuja ongelmia, tulisi Liikenne- ja viestintäviraston arvioida, voisiko ongelmia ratkaista tämän ehdotetun 2 momentin mukaisella päätöksellä. Liikenne- ja viestintäviraston tulee arviossaan huomioida markkinoiden nykytilanne, ennustettavissa oleva markkinoiden kehitys sekä esimerkiksi 53 ja 54 §:n perusteella asetetut velvollisuudet. Liikenne- ja viestintäviraston on ennen päätöksen antamista varattava komissiolle, BERECille ja muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisille tilaisuus antaa asiasta lausuntonsa 82 §:n mukaisesti. Ennen komissiolle tehtävää ilmoitusta Liikenne- ja viestintäviraston tulisi 2 momentin mukaisia velvoitteita asettaessaan kuulla teleyrityksiä ja käyttäjiä lain 310 §:n mukaisesti.

Ehdotettu 3 momentti vastaisi pykälän voimassaolevaa 2 momenttia.

Ehdotetussa 4 momentissa asetettaisiin Liikenne- ja viestintävirastolle velvollisuus arvioida 1 momentin perusteella asetettujen velvollisuuksien ja ehtojen tuloksia viiden vuoden kuluttua velvollisuuksien asettamisesta. Muilta osin momentti vastaisi voimassaolevaa 55 §:n 3 momenttia. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi muuttaa tai peruuttaa 1 momentin perusteella asetetut velvollisuudet, jos velvollisuuden asettamisen edellytyksenä olleissa olosuhteissa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia. Liikenne- ja viestintäviraston olisi ilmoitettava uudelleenarviointitulos lain 82, 83 ja 310 §:ssä asetettujen menettelyiden mukaisesti. Momentilla pannaan täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 5 kohta.

7 a luku
Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

55 a §. *Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 55 a §, johon kerättäisiin muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet. Voimassaoleva käyttöoikeuksien luovutusta koskevien velvollisuuksien asettamista koskeva 57 § ehdotetaan kumottavaksi.

Ehdotetun pykälän mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle tai muille johtojen ja kaapeleiden omistajille muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeus johtoihin ja kaapeleihin sekä niiden liitännäistoimintoihin rakennuksissa tai Liikenne- ja viestintäviraston määrittelemään ensimmäiseen rakennuksen ulkopuolella sijaitsevaan keskittimeen tai jakelupisteeseen saakka, jos johtojen ja kaapeleiden toisintaminen olisi taloudellisesti tehotonta tai fyysisesti mahdotonta. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa tällaisia edellytyksiä erityisesti kohtuullisesta pyynnöstä. Loppukäyttäjien edun ja kilpailun varmistamiseksi Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa velvollisuuksia kaikille yrityksille riippumatta siitä, ovatko ne teleyrityksiä. Suomessa kiinteistöjen ja rakennusten sisäiset viestintäverkot omistaa yleensä taloyhtiö tai asukas itse, joten säännöksen tehokkaan soveltamisen vuoksi on tärkeää, että velvollisuuksia voisi asettaa tarvittaessa myös esimerkiksi asunto-osakeyhtiöille.

Liikenne- ja viestintäviraston tulisi velvollisuuksien asettamista harkitessaan arvioida nykyisen toisinnettavuuden lisäksi myös toisinnettavuuden mahdolliset tekniset ja taloudelliset esteet tulevaisuudessa. Velvollisuuksia voisi asettaa ainoastaan, jos ne olisivat perusteltuja ja oikeasuhtaisia kestävän kilpailun aikaansaamiseksi merkityksellisillä markkinoilla, sillä velvollisuuksien asettaminen saattaisi heikentää investointikannusteita sekä vahvistaa määräävässä asemassa olevien toimijoiden asemaa. Osoitukseksi verkkojen toisinnettavuudesta ei

riittäisi, että rakennuksessa on jo usea päällekkäinen infrastruktuuri. Käyttöoikeusvelvollisuuksien asettaminen ehdotetun momentin mukaisesti ei poissulkisi tai rajoittaisi 111 §:n mukaisia velvollisuuksia luovuttaa käyttöoikeus kiinteistön tai kiinteistöryhmän sisäisen viestintäverkon vapaana olevaan kapasiteettiin, vaan mahdollistaisi erityisen käyttöoikeusvelvollisuuden asettamisen 111 §:n soveltamisen lisäksi, jos se olisi välttämätöntä. Liikenne- ja viestintäviraston tämän momentin mukaisesti asettamien velvollisuuksien tulisi olla yhteensopivia lain 111 §:n 2 momentin nojalla tehtyjen mahdollisten päätösten kanssa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi liittää 1 momentin mukaiseen velvollisuuteen sääntöjä johtojen ja kaapeleiden sekä niiden liitännäistoimintojen ja -palvelujen käyttöoikeudesta, avoimuudesta ja syrjimättömyydestä, käyttöoikeuden kustannusten jakamisesta sekä mahdollisesta mukauttamisesta riskitekijöiden huomioimiseksi.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa käyttöoikeusvelvollisuuden myös ensimmäistä keskitintä tai jakelupistettä pidemmälle, jos johtojen ja kaapelien toisintamiseen liittyvät taloudelliset tai fyysiset esteet olisivat niin suuria ja pysyväisluonteisia, että 1 momentin mukaisesti asetettu velvollisuus ei riittäisi estämään kilpailun vähenemistä merkittävästi loppukäyttäjien kannalta nykyisessä tai syntymässä olevassa markkinatilanteessa. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa käyttöoikeusvelvollisuuden oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin sellaiseen pisteeseen asti, joka on riittävän lähellä loppukäyttäjiä ollakseen kaupallisesti kannattava. Velvollisuudet voisi ulottaa ainoastaan sellaiseen mahdollisimman lähellä loppukäyttäjiä olevaan pisteeseen, johon voi muodostaa yhteyden riittävä määrä loppukäyttäjiä. Ehdotetun momentin mukaiset velvollisuudet voisi tulla tarpeen erityisesti alueilla, joilla vaihtoehtoisen infrastruktuurin käyttöönotto on liiketaloudellisesti riskialttiimpaa eli esimerkiksi harvaan asutuilla alueilla. Velvollisuuksien asettaminen alueille, joilla on paljon kotitalouksia, olisi luultavasti siten harvinaisempaa.

Pistettä määritellessään Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioida mahdollisimman BERECin suuntaviivat ja valita niiden mukainen keskitin tai jakelupiste. Mitä lähempänä piste olisi loppukäyttäjiä, sitä enemmän sen voitaisiin katsoa hyödyttävän infrastruktuurikilpailua sekä erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoa. Sen vuoksi Liikenne- ja viestintäviraston tulisi ensisijaisesti ulottaa asettamansa velvollisuudet 1 momentin mukaisesti. Liikenne- ja viestintävirasto voisi liittää velvollisuuteen aktiivisia tai virtuaalisia käyttöoikeuksia koskevia velvollisuuksia, jos se on teknisesti tai taloudellisiesti perusteltua. Liikenne- ja viestintävirasto voisi sisällyttää käyttöoikeusvelvollisuuteen näitä velvollisuuksia, jos passiivisten verkkoelementtien käyttöoikeus olisi taloudellisesti tehotonta tai fyysisesti mahdotonta toteuttaa tai jos se katsoisi, ettei käyttöoikeusvelvollisuudet saavuttaisi tavoitettaan ilman aktiivisia ja virtuaalisia käyttöoikeuksia koskevia velvollisuuksia.

Liikenne- ja viestintäviraston tulisi toistettavuutta arvioidessaan tehdä markkinaselvitys, joka sisältäisi markkinaolosuhteiden riittävän taloudellisen arvioinnin, jonka pohjalta ehdotetun momentin mukaisia velvollisuuksien asettamisen kriteereitä voitaisiin arvioida. Markkinaselvityksellä ei tarkoitettaisi 52 §:n mukaista markkina-analyysiä, eikä ehdotetun momentin nojalla asetettavat velvollisuudet edellyttäisi yritykseltä huomattavaa markkinavoimaa. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi tarvittaessa kuitenkin huomioida asiaan liittyvät huomattavan markkinavoiman perusteella asetetut velvollisuudet ja tarkastella, voisiko velvollisuuksien asettaminen vahvistaa sellaisen yrityksen asemaa, jolla katsotaan olevan huomattava markkinavoima.

BEREC julkaisee asiaa koskevat suuntaviivat 21.12.2020 mennessä. Suuntaviivoissa määritellään ensimmäinen keskitin ja jakelupiste sekä ensimmäistä keskitintä tai jakelupistettä pidemmällä oleva piste, johon voi muodostaa yhteyden riittävän suuri määrä loppukäyttäjiä, jotta tehokas yritys voi poistaa toisintamiseen liittyvät hyvin merkittävät esteet. Lisäksi suuntaviivoissa määritellään, millaiset verkon käyttöönotot voidaan katsoa uusiksi, millaiset hankkeet voidaan katsoa pieniksi ja mitkä toisintamiseen liittyvät taloudelliset tai fyysiset esteet ovat uusia ja pysyväisluonteisia.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto ei saisi asettaa 3 momentin mukaisia velvollisuuksia, jos ehdotetun 63 a §:n mukaisesti ainoastaan tukkumarkkinoilla toimiva yritys asettaisi muiden teleyritysten saataville vastaavanlaisen vaihtoehdon, jonka kautta muut teleyritykset voivat saada käyttöoikeuden toisten johtoihin, kaapeleihin tai niiden liitännäistoimintoihin oikeudenmukaisin, syrjimättömin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin.

Ehdotetun 5 momentin mukaan poiketen siitä, mitä 4 momentissa säädettäisiin, Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöksellään asettaa 3 momentin mukaisia velvollisuuksia, jos ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivan yrityksen verkko on julkisesti rahoitettu.

Ehdotetun 6 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi soveltaa 4 momenttia myös sellaisiin teleyrityksiin, jotka tarjoavat käyttöoikeuden erittäin suuren kapasiteetin verkkoon oikeudenmukaisin, syrjimättömin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin.

Liikenne- ja viestintävirasto ei saisi asettaa 3 momentin mukaisia velvollisuuksia, jos velvollisuuksien asettaminen vaarantaisi uuden verkon käyttöönoton taloudellisen ja rahoituksellisen toteutettavuuden. Uuden verkon käyttöönoton toteutettavuus voisi vaarantua esimerkiksi pienten paikallisten laajakaistahankkeiden osalta.

Pykälällä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 3 kohta.

55 b §. *Sähköisen ohjelmaoppaan ja ohjelmointirajapinnan käyttöoikeuden luovutukseen liittyvien velvollisuuksien asettaminen.* Pykälässä säädettäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle mahdollisuus asettaa sähköisen ohjelmaoppaan (EPG, *electronic programme guide*) ja ohjelmointirajapinnan (API, *application programming interface*) käyttöoikeuden luovutukseen liittyviä velvollisuuksia. Pykälä vastaa voimassaolevaa 57 §:n 1 momentin 2–3 kohtaa. Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet esitetään kerättäväksi uuteen 7 a lukuun, minkä vuoksi säännös esitetään siirrettäväksi voimassaolevasta pykälästä uuteen 55 b §:ään. Lisäksi pykälää yhdenmukaistettaisiin direktiivin sanamuodon kanssa, joten siinä jatkossa viitattaisiin digitaalisten televisio- ja radiolähetysten lisäksi niiden lisäpalveluihin. Lisäpalveluita voisi olla esimerkiksi ohjelmiin liittyvät palvelut, jotka on erityisesti suunniteltu parantamaan vammaisten loppukäyttäjien käyttömahdollisuuksia sekä ohjelmiin liittyviä hybriditelevisiopalveluita. Pykälällä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 2 kohdan d alakohta.

55 c §. *Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön ja paikallisiin verkkovierailusopimuksiin liittyvät velvoitteet.* Ehdotetussa 55 c §:ssä säädettäisiin mahdollisuudesta asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asettaa velvollisuuksia langattoman laajakaistan tarjoamiseen liittyvän passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön sekä paikallisiin verkkovierailusopimuksiin.

Ehdotetun 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyrityksille muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön sekä velvollisuuden tehdä paikallisia verkkovierailun käyttöoikeuksia koskevia sopimuksia. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa velvollisuuden, jos se olisi välittömästi tarpeen radiotaajuuksien käyttöön perustuvien palveluiden tarjoamiseksi paikallisesti ja jos muiden yritysten ei olisi mahdollista saada käyttöoikeutta vastaavaan infrastruktuuriin oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa velvollisuuden ainoastaan, jos alueella on ylitsepääsemättömiä taloudellisia tai fyysisiä esteitä radiotaajuuksia edellyttävien verkkojen tai palveluiden tarjoamiseen käytettävän infrastruktuurin markkinaehtoiselle käyttöönotolle, minkä vuoksi loppukäyttäjillä on erittäin rajalliset mahdollisuudet

päästä verkkoon tai käyttää palveluita. Ehdotetun momentin mukaisen passiivisen infrastruktuurin yhteiskäytön tavoitteena olisi maksimoida erittäin suuren kapasiteetin yhteyksien saatavuus kaikkialla. Erityisesti velvollisuuksien asettaminen voisi olla tarpeen haja-asutusalueilla ja muilla alueilla, joilla verkkojen toisintaminen ei käytännössä olisi mahdollista, minkä seurauksena loppukäyttäjät olisivat vaarassa jäädä ilman yhteyksiä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tulisi 1 momentissa tarkoitettuja velvoitteita asettaessaan ottaa huomioon tarve maksimoida laajakaistayhteyksiä Euroopan unionissa, tärkeimmillä liikenneväylillä ja erityisalueilla sekä käyttäjien saatavilla olevaa palveluvalikoimaa ja palveluiden laatua, radiotaajuuksien tehokas käyttö, yhteiskäytön tekninen toteutettavuus sekä siihen liittyvät ehdot, infrastruktuuri- ja palvelukilpailu, teknologinen innovointi sekä kannusteiden luominen infrastruktuurin käyttöönottoon.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa 1 momentin mukaisia käyttöoikeusvelvollisuuksia myös aktiiviseen infrastruktuuriin, jos 1 momentin mukaiset velvollisuudet eivät riittäisi tilanteen korjaamiseen. Tällaisessa tilanteessa Liikenne- ja viestintävirasto voisi joustavasti valita tilanteeseen parhaiten sopivan yhteiskäyttö- tai käyttöoikeusvelvollisuuden, joka olisi tilanteessa oikeasuhtainen ja perusteltu.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa 1 momentin mukaisia velvollisuuksia ainoastaan, jos mahdollisuudesta asettaa velvollisuuksia olisi selkeästi todettu 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkotoimilupaa tai 6 §:n 4 momentissa tarkoitettua radiolupaa myönnettäessä.

Ehdotetun 5 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi 314 §:n mukaisen riita-asioiden ratkaisemisen yhteydessä määrätä 1 momentin mukaisen infrastruktuurin käyttöoikeuden saajalle velvollisuuden antaa infrastruktuurin haltijalle alueella, jota 1 momentin mukainen velvollisuus koskee, oikeus niiden radiotaajuuksien yhteiskäyttöön, joiden käyttöön saajalla on käyttöoikeus. Pykälällä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 4 kohta.

55 d §. *Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet.* Ehdotetun pykälän mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa käyttäjien yhteyksiä viestintäverkkoon hallitseville teleyritykselle yhteenliittämis- ja yhteentoimivuusvelvollisuuksia. Pykälän 1 momentti vastaa sisällöllisesti voimassaolevaa 62 §:ää. Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet esitetään kerättäväksi uuteen 7 a lukuun, minkä vuoksi säännös esitetään siirrettäväksi voimassaolevasta pykälästä uuteen 55 d §:ään. Muuhun kuin huomattavaan markkinavoimaan perustuvien velvollisuuksien erottaminen huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavista velvollisuuksista tavoitteena on selkiyttää lain rakennetta ja helpottaa sen soveltamista. Lisäksi momenttia selkeytettäisiin yhdenmukaistamalla sitä teledirektiivin sanamuodon kanssa. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 2 kohdan a ja b alakohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa 1 momentin 2 kohdan kaltaisen velvollisuuden tehdä palveluistaan yhteentoimivia myös numeroista riippumattoman henkilöiden välisten viestintäpalveluiden tarjoajille, mikäli palvelu on kattavuudeltaan ja käyttäjäkunnaltaan merkittävä. Merkittävyydellä tarkoitetaan lähtökohtaisesti sitä, että merkittävän osan loppukäyttäjistä tulisi käyttää palvelua pääsääntöisenä tai ainoana viestintäkeinona esimerkiksi numeroista riippuvien viestintäpalveluiden sijasta. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa tällaisen velvollisuuden ainoastaan perustelluissa tapauksissa, joissa Euroopan komissio on hyväksynyt asiassa täytäntöönpanotoimenpiteitä ja joissa se on välttämätöntä loppukäyttäjien päästä päähän -liitettävyyden ja henkilöiden välisten viestintäpalveluiden yhteentoimivuus muuten vaarantuisi. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 2 kohdan c ja ii alakohta.

Ehdotetun 2 momentin mukainen velvollisuus voitaisiin asettaa vain numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalveluiden tarjoajille. Velvollisuus voisi kuitenkin koskea tällaisten palveluiden yhteentoimivuutta numeroista riippuvien palveluiden kanssa. Numeroista riippumattomilla henkilöisen välisillä viestintäpalveluilla tarkoitetaan 2 §:n ehdotetun 11 a kohdan mukaan viestintäpalvelua, joka ei yhdisty yleiseen käyttöön osoitettujen numerovarojen eli kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden avulla. Tällä hetkellä numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluita ovat muun muassa viestintäpalvelut WhatsApp ja Facebookin Messenger, joiden kautta käyttäjät voivat lähettää toisilleen tekstiviestien kaltaisia viestejä tai soittaa äänipuheluita, mutta mitkä eivät kuitenkaan toimi numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai numeroiden avulla. Numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalveluiden uskotaan lisääntyvän jatkossa, mikä saattaisi johtaa puutteisiin viestintäpalveluiden yhteentoimivuudessa sekä estää joidenkin toimijoiden pääsyjä markkinoille. Ehdotettu momentti mahdollistaisi sen, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa tällaisille toimijoille yhteentoimivuusvelvollisuuksia, mikäli tämä katsottaisiin välttämättömäksi loppukäyttäjien päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi.

Velvollisuuksia voitaisiin kuitenkin asettaa ainoastaan kaikkien laissa asetettujen ehtojen täyttyessä, joten se olisi mahdollista ainoastaan, jos komissio hyväksyy asiassa täytäntöönpanotoimenpiteitä. Komissio voi hyväksyä asiassa täytäntöönpanotoimenpiteitä ainoastaan, jos päästä päähän -liitettävyys on uhattuna vähintään kolmessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa. Komission tulee täytäntöönpanotoimenpiteitään hyväksyessä ottaa mahdollisimman tarkasti huomioon BERECin asiassa antama lausunto, joka sisältäisi tosiseikkoihin perustuvan arvion Euroopan unionin markkinatilanteesta. Komissio voisi antaa täytäntöönpanotoimenpiteitä, jos BERECin lausunnon ja muun aineiston perusteella se katsoo, että kansallisten sääntelyviranomaisten olisi tarpeen harkita sääntelytoimenpiteitä. Täytäntöönpanotoimenpiteillä täsmennettäisiin mahdollisesti asetettavien velvollisuuksien luonne ja soveltamisala. Täytäntöönpanotoimenpiteet hyväksytään komission viestintäkomitean tarkastelumenettelyssä. Viestintäkomiteassa on edustettuna Euroopan unionin jäsenvaltiot.

Liikenne- ja viestintäviraston tulisi komission täytäntöönpanotoimenpiteiden antamisen jälkeen arvioida, olisiko 2 momentin mukaisten velvollisuuksien asettaminen kansallisesti tarpeen ja perusteltua päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi. Numeroista riippumaton henkilöiden välinen viestintäpalvelu voitaisiin katsoa kattavuudeltaan ja käyttäjäkunnaltaan merkittäväksi, jos palveluntarjoajan maantieteellinen kattavuus ja loppukäyttäjien lukumäärä muodostaisivat kriittisen massan loppukäyttäjien välisen päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi. Velvollisuuksia ei tavallisesti voitaisi asettaa sellaiselle numeroista riippumattoman henkilöiden välisen viestintäpalvelun tarjoajalle, joiden palveluita käyttää vähäinen määrä loppukäyttäjiä tai joiden maantieteellinen kattavuus on rajallinen.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi liittää 2 momentin mukaiseen velvollisuuteen oikeasuhtaisia velvollisuuksia, jotka koskevat viranomaisten ja muiden palveluntarjoajien antamien merkityksellisten tietojen julkaisemista, käytön sallimista, muuttamista ja levitystä sekä velvoitteen käyttää eurooppalaisia tai kansainvälisiä standardeja ja eritelmiä. Standardit voivat olla esimerkiksi eurooppalaisia tai kansainvälisiä standardeja. Komissio julkaisee luettelon standardeista ja eritelmistä, jotka koskevat palvelujen tarjoamista, teknisiä rajapintoja ja verkkotoimintoja. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi kannustaa näiden standardien ja eritelmien käyttöön ainoastaan siinä määrin kuin se on välttämätöntä palvelujen yhteentoimivuuden varmistamiseksi ja käyttäjien valinnanvapauden parantamiseksi. Ehdotetulla momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 2 kohdan i alakohta.

55 e §. *Rinnakkain sijoittaminen ja yhteiskäyttö.* Ehdotettu rinnakkain sijoittamista ja yhteiskäyttöä koskeva säännös ehdotetaan siirrettäväksi voimassaolevan lain 58 §:stä uuden 7 a luvun 55 e §:ksi, sillä kaikki muun

kuin huomattavan markkinavoiman aseman perusteella asetettavat velvollisuudet ehdotetaan kerättäväksi samaan lukuun. Ehdotetun pykälän 1 momentti vastaisi voimassaolevan 58 §:n 1 momenttia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 44 artiklan 1 kohta.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin niistä edellytyksistä, joiden täyttyessä Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa rinnakkain sijoittamista ja yhteiskäyttöä koskevia velvollisuuksia. Sen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden, jos rakentamista tai sijoittamista ei muutoin voitaisi järjestää tyydyttävällä tavalla tai kohtuullisin kustannuksin. Rakentamisen tai sijoittamisen esteet voisivat liittyä esimerkiksi ympäristöön, kansanterveyden tai yleisen turvallisuuden toteuttamiseen tai kaupunki- ja aluesuunnittelun tavoitteiden toteuttamiseen.

Järjestelmien tai omaisuuden yhteiskäyttömahdollisuuden uskotaan alentavan viestintäverkon käyttöönotoista aiheutuvia ympäristökustannuksia. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa 1 momentin mukaisia velvollisuuksia esimerkiksi tilanteissa, joissa maapohja olisi erittäin kuormittunut tai olisi ylitettävä luonnollinen este. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi yhteensovittaa eri vaatimukset velvollisuuksia asettaessaan. Lisäksi velvollisuuden asettamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei sillä estetä tai rajoiteta kohtuuttomasti verkkoyrityksen omaa käyttöä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi nimenomainen edellytys sille, että Liikenne- ja viestintäviraston asettamien velvollisuuksien tulisi olla puolueettomia, avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhtaisia. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi kuulla kaikkia asiaan liittyviä tahoja ennen velvollisuuden asettamista 310 §:n mukaisesti. Muilta osin ehdotettu 2 momentti vastaisi voimassaolevan 58 §:n 2 momenttia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 44 artikla.

Ehdotettu 3 momentti vastaisi voimassaolevan 58 §:n 3 momenttia. Sillä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 44 artiklan 1 kohta.

55 f §. *Puhelinverkon laskevan liikenteen hinnoittelu.* Pykälässä rajoitettaisiin Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltaa asettaa 71 §:n mukaisia käyttöoikeuden ja yhteenliittämisen hinnoittelua koskevia velvoitteita puhelinverkon laskevan liikenteen hinnoittelun eli niin sanottujen terminointihintojen osalta. Pääsääntöisesti laskevan liikenteen enimmäishinnat asetettaisiin yhtenäisesti Euroopan unionissa komission täytäntöönpanosäännöksellä. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa laskevan liikenteen puhelinverkon käytöstä perittävien korvausten hinnoitteluvelvoitteita vain tilanteissa, joissa komissio ei asettaisi hintakattoja ja esitetyn 2 momentin mukaisten edellytysten täyttyessä.

Ehdotetun muutoksen tavoitteena on tukkutason laskevan puheliikenteen kilpailuongelmien ehkäiseminen. Komission tekemä kysynnän ja tarjonnan korvattavuuden analyysi on osoittanut, että nykyisin tai lähitulevaisuudessa ei ole nähtävissä sellaisia tukkutason laskevan puheliikenteen korvaavia tuotteita tai palveluita, jotka rajoittaisivat halukkuutta ja mahdollisuutta nostaa hintoja yli kustannustason. Tähän asti Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat itse asettaneet laskevaa liikennettä koskevia hinnoitteluvelvollisuuksia. Esitetyllä 55 f §:llä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 75 artiklan 1 ja 2 kohta.

Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta Liikenne- ja viestintäviraston 71 §:n mukaiseen toimivaltaan asettaa teleyrityksille hinnoittelua koskevia velvollisuuksia. Teleyritysten olisi jatkossa hinnoiteltava 65 §:n 3 momentin mukainen laskeva liikenne teledirektiivin 75 artiklassa tarkoitetun komission delegoidun säädöksen mukaisesti. Säädöksessä tullaan asettamaan unionin laajuiset enimmäishinnat matkaviestinverkon sekä kiinteän verkon laskevalle puheliikenteelle. Komissio voi asettaa delegoidulla säädöksellä enimmäishinnat sekä kiinteän verkon että matkaviestinverkon laskevalle puheliikenteelle tai ainoastaan toiselle niistä. Asetetut enimmäishinnat koskisivat kaikkia teleyrityksiä, jotka tarjoavat kiinteän verkon tai matkaviestinverkon puheliikenteen terminointipalveluita. Komissio hyväksyy säädöksen 31.12.2020 mennessä ja tulee arvioimaan delegoidussa säädöksessä asetettujen enimmäishintojen tarpeellisuutta viiden vuoden välein. Delegoidussa

säädöksessä säädetään myös niistä tilanteista tai erityisolosuhteista, jolloin erillistä siirtymäaikaa voitaisiin soveltaa enimmäishintoihin. Mahdollinen 12 kuukauden siirtymäaika voisi olla mahdollinen ottaen esimerkiksi huomioon Suomen laskevan puheliikenteen tämän hetkisen hinnoittelun, joka on korkeampi kuin muualla Euroopassa.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa komissio päättäisi viisivuotistarkastelun perusteella olla asettamatta yhteisiä unionin laajuisia terminointimaksujen enimmäishintoja joko kiinteälle verkolle tai matkaviestinverkolle. Tässä tapauksessa Liikenne- ja viestintävirasto voisi arvioida markkina-analyysin perusteella, olisiko Suomessa tarpeellista asettaa teleyrityksille terminointihintoja koskevia velvollisuuksia. Jos Liikenne- ja viestintävirasto asettaa terminointihintoihin hinnoittelua koskevia velvollisuuksia, sen olisi noudatettava valtioneuvoston asetuksen mukaisia periaatteita, kriteereitä ja muuttujia. Liikenne- ja viestintäviraston olisi kuultava ennen velvollisuuksia koskevan päätöksen asettamista komissiota, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelintä ja muiden ETA-maiden sääntelyviranomaisia ehdotetun 82 ja 83 §:n mukaisesti sekä teleyrityksiä ja käyttäjiä edustavia tahoja 310 §:n mukaisesti.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi raportoitava vuosittain komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle ehdotetun pykälän soveltamisesta. Ehdotetulla momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 75 artiklan 3 kohta.

8 luku
Käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

56 §. *Huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet.* Ehdotetussa pykälässä säädetään niistä käyttöoikeuden luovutukseen liittyvistä velvollisuuksista, jotka Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle. Voimassaoleva 56 § on mahdollistanut samankaltaisten velvollisuuksien asettamisen, mutta pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusia velvollisuuksia, joita Liikenne- ja viestintäviraston olisi päätöksellään mahdollista asettaa. Lisäksi osa velvollisuuksista tehtäisiin ensisijaiseksi muihin mahdollisiin velvollisuuksiin verrattuna.

Ehdotetun 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden luovuttaa kohtuulliseksi katsottava käyttöoikeus rakennustekniseen infrastruktuuriin. Rakennustekniseen infrastruktuuriin voisi lukeutua esimerkiksi rakennukset, niiden sisääntulot ja kaapeloinnit, mastot, antennit, tornit, muut tukirakennelmat, kaapelikanavat ja -kaivot, tyhjät putket ja jakomot. Momentin luettelo ei olisi tyhjentävä. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuden, jos se olisi tarpeen kestävien kilpailumarkkinoiden kehittymiseksi tai loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi velvollisuutta asettaessaan määritellä, mikä käyttöoikeuden kohteena olevan rakennusteknisen omaisuuden arvo on käyttäen sellaista regulaatiolaskennan arvoa, josta on vähennetty laskenta-ajankohtaan mennessä kertyneet poistot ja joka on korjattu asianmukaisella hintaindeksillä, kuten vähimmäishintaindeksillä, ja ottamatta huomioon omaisuutta, jonka kirjanpitoarvo on kokonaan poistettu vähintään 40 vuoden aikana, mutta joka on edelleen käytössä.

Momentti vastaisi pääosin voimassaolevan 1 momentin 3 kohtaa, mutta ehdotetussa momentissa ulotettaisiin mahdollisuus myöntää käyttöoikeuksia myös esimerkiksi tyhjiin putkiin. Jatkossa käyttöoikeuden luovuttaminen rakennustekniseen infrastruktuuriin olisi ensisijainen käyttöoikeusvelvollisuus muihin asetettaviin velvollisuuksiin nähden. Teledirektiivin mukaan rakennusteknisen infrastruktuurin käyttöoikeuksiin liittyviä toimia tulisi pitää ensisijaisena, koska ne johtavat yleensä kestävämpään kilpailuun myös infrastruktuurin alalla. Rakennusteknisen infrastruktuurin käyttöoikeuden saamisella uskotaan olevan hyvin positiivisia vaikutuksia tuotantoketjun loppupään markkinoiden kilpailudynamiikalle, joten sitä pitäisi hyödyntää itsenäisenä ensisijai-

sena velvollisuutena, eikä vain liitännäisenä korjaavana toimena muihin velvollisuuksiin nähden. Teledirektiivissä pidetään käyttöoikeuden myöntämisen rakennustekniseen infrastruktuuriin, johon voidaan asentaa sähköisiä viestintäverkkoja, ratkaisevassa asemassa uusien verkkojen yleistymisen kannalta, sillä sen uudelleenrakentaminen on kallista ja olemassa olevan omaisuuden uudelleenkäytöstä on mahdollista saada merkittäviä säästöjä. Samaan tavoitteeseen tähtää myös verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamista ja -käytöstä annettu laki, jossa säädetään ehdoista, joilla verkkotoimija on velvollinen luovuttamaan käyttöoikeuden fyysiseen infrastruktuuriinsa tai suostumaan toisen verkkotoimijan fyysisen infrastruktuurin yhteisrakentamista ja verkkojen yhteisrakentamista koskevaan pyyntöön. Koska yhteisrakentamista ja -käyttöä koskeva lainsäädäntö mahdollistaa verkkotoimijalle erilaisia kieltäytymisperusteita lain mukaisesta käyttöoikeuden myöntämisestä, olisi Liikenne- ja viestintävirastolle tarpeellista antaa toimivalta asettaa päätöksellään erityisiä korjaustoimia sellaisia tilanteita varten, joissa huomattavan markkinavoiman yritys omistaa rakennusteknisen omaisuuden. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 72 artiklan 1 kohta.

Ehdotetussa 2 momentissa mahdollistettaisiin, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa ehdotetun 1 momentin mukaisen velvollisuuden myös sellaiseen infrastruktuuriin, joka ei ole 52 §:n mukaisen markkina-analyysin mukaisesti osa merkityksellisiä markkinoita, jos se katsoisi velvollisuuden olevan tarpeellinen ja oikeassa suhteessa 1 §:ssä säädettyihin tavoitteisiin. Lain tavoitteena on 1 §:n mukaan edistää sähköisen viestinnän palvelujen tarjontaa ja käyttöä sekä varmistaa, että viestintäverkkoja ja viestintäpalveluja on kohtuullisin ehdoin jokaisen saatavilla koko maassa. Lain tavoitteena on lisäksi turvata radiotaajuuksien tehokas ja häiriötön käyttö sekä edistää kilpailua ja varmistaa, että viestintäverkot ja -palvelut ovat teknisesti kehittyneitä, laadultaan hyviä, toimintavarmoja ja turvallisia sekä hinnaltaan edullisia. Lain tavoitteena on myös turvata sähköisen viestinnän luottamuksellisuuden ja yksityisyyden suojan toteutuminen. Säännöksen tavoitteena on täydentää verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä annetun lain sekä 1 momentin nojalla asetettavaa käyttöoikeutta koskevaa velvollisuutta. Olemassa olevan rakennusteknisen infrastruktuurin yhteiskäyttöä voidaan pitää keskeisenä keinona lisätä markkinoiden loppupään kilpailua sekä myös alentaa verkon rakentamisesta koituvia kustannuksia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 72 artiklan 2 kohta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin niistä käyttöoikeuden luovutukseen liittyvistä velvollisuuksista, joita Liikenne- ja viestintävirasto voisi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle, jos 1 momentin mukaan asetetut velvollisuudet eivät riittävällä tavalla edistäisi kilpailua ja loppukäyttäjien etua. Momentti vastaisi pääosin pykälän voimassaolevaa 1 momenttia. Momenttia kuitenkin muutettaisiin siten, että sen mukaan asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet olisivat toissijaisia ehdotetun 1 momentin nojalla asetettaviin velvollisuuksiin nähden. Sen nojalla olisi mahdollista asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuus luovuttaa myös muu kohtuulliseksi katsottava käyttöoikeus viestintäverkkoon taikka viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyvään liitännäistoimintoon tai liitännäispalveluun. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa velvollisuuden käyttöoikeuden luovuttamiseen, jos se olisi tarpeen kestävien kilpailumarkkinoiden kehittymiseksi vähittäismyyntitasolla tai loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Tämän lisäksi momentissa lueteltaisiin sellaiset velvollisuudet, jotka käyttöoikeus voi sisältää.

Luettelo vastaisi pääsääntöisesti voimassa olevan 1 momentin luetteloa. Sitä kuitenkin yhdenmukaistettaisiin teledirektiivin 73 artiklan mukaisen listan kanssa, joten jatkossa momentissa mainittaisiin myös mahdollisuus asettaa velvollisuus luovuttaa käyttöoikeus aktiivisiin tai virtuaalisiin verkkoelementteihin ja palveluihin, olla peruuttamatta jo myönnettyä toimintojen käyttöoikeutta, neuvotella käyttöoikeutta pyytävien yritysten kanssa vilpittömässä mielessä, tarjota tiettyjä palveluja tukkumyynnissä kolmansille osapuolille jälleenmyyntiä varten. Lista ei kuitenkaan olisi tyhjentävä, sillä jatkossakin velvollisuus luovuttaa käyttöoikeus saattaisi sisältää velvollisuuden luovuttaa muun edellä mainittuihin rinnastettavan kohtuulliseksi katsottavan 1 momentissa tarkoitetun käyttöoikeuden. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 73 artiklan 1 ja 2 kohta.

Ehdotettu 4 momentti koskisi niitä ehtoja, joita voi liittää ehdotetussa pykälässä tarkoitettuun käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen. Momentti vastaisi pääosin pykälän voimassaolevaa 2 momenttia. Sitä kuitenkin muutettaisiin siten, että jatkossa käyttöoikeuden luovutukseen liittyvään velvollisuuteen voitaisiin liittää myös vilpittömyyttä ja kohtuullisuutta koskevia ehtoja sen lisäksi, että niihin olisi jatkossakin mahdollista liittää määräaikoja koskevia ehtoja. Lisäksi momentin viittaukset korjattaisiin koskemaan 1–3 momenttia, joihin käyttöoikeuden myöntämiseen liittyvät velvollisuudet ehdotetaan sijoitettavaksi. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 73 artiklan 1 kohta.

Ehdotettu 5 momentti vastaisi pääasiallisesti pykälän voimassaolevaa 3 momenttia. Siihen kuitenkin lisättäisiin viittaus myös ehdotetun 3 momentin nojalla asetettaviin velvollisuuksiin, jotta se koskisi jatkossakin kaikkia ehdotetussa pykälässä tarkoitettuja velvollisuuksia.

57 §. *Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä kaikki muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet ehdotetaan siirrettäväksi ehdotettuun uuteen 7 a lukuun. Jatkossa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavista käyttöoikeuden luovutukseen liittyvistä velvollisuuksista ehdotetaan säädettävän 55 a ja b §:ssä.

58 §. *Rinnakkain sijoittaminen ja yhteiskäyttö.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä kaikki muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet ehdotetaan siirrettäväksi ehdotettuun uuteen 7 a lukuun.

9 luku
Yhteenliittäminen

61 §. *Yhteenliittämisvelvollisuus huomattavan markkinavoiman perusteella.* Pykälän 1 momenttia esitetään muutettavaksi pykäläviittauksen osalta. Momentissa viitattaisiin 53 §:ään, joka koskee tukkumarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia sekä 53 a §:ään, joka koskee ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia. Muilta osin momentti vastaisi voimassaolevaa 1 momenttia.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Momentista poistettaisiin Liikenne- ja viestintäviraston toimivalta asettaa velvollisuuden tehdä palveluista yhteentoimivia toisen teleyrityksen palvelujen kanssa. Jatkossa tällaisia velvollisuuksia voisi asettaa ainoastaan muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella ehdotetun 55 d §:n mukaisesti. Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavia velvollisuuksia on kuitenkin mahdollista asettaa myös yrityksille, joilla on huomattavan markkinavoiman asema. Ehdotetun 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi liittää 1 momentissa tarkoitettuun yhteenliittämisvelvollisuuteen vilpittömyyttä, kohtuullisuutta ja määräaikoja koskevia ehtoja. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 73 artiklan 1 kohta.

Pykälän 3 momentti vastaisi sisällöltään pykälän voimassaolevaa 3 momenttia.

62 §. *Muulla perusteella asetettava yhteenliittämisvelvollisuus.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä kaikki muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet ehdotetaan siirrettäväksi ehdotettuun uuteen 7 a lukuun.

65 §. *Puhelinverkon käytöstä perittävä korvaus.* Ehdotettu pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 65 §:ää, lukuun ottamatta muutosta 1 momenttiin. Muutoksella edistettäisiin matkapuhelimilla tapahtuvaa yhteydenottoa eri tahoihin. Tällä hetkellä valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinnoittelun voidaan katsoa olevan jopa

syrjivää, kun kiinteän verkon puhelinliittymästä on eri hintaista soittaa valtakunnallisiin tilaajanumeroihin kuin matkapuhelinverkon liittymästä. Matkapuhelinverkon operaattorit hinnoittelevat nousevan liikenteen access-hinnat erittäin kalliiksi verrattuna vastaaviin laskevan liikenteen hintoihin, eli terminointihintoihin. Kalleimmat valtakunnalliset tilaajanumerot voivat maksaa jopa 23,1 senttiä minuutilta. Kiinteässä verkossa nousevan ja laskevan liikenteen hinnat ovat saman suuruiset. Ehdotetulla 1 momentin muutoksella valtakunnallisten tilaajanumeroiden access-hintaa ei saisi hinnoitella erikseen, jonka myötä jatkossa valtakunnalliset tilaajanumerot saisivat maksaa vain normaalin matkapuhelinmaksun tai paikallispuhelinmaksun verran, jolloin valtakunnalliset tilaajanumerot kuuluisivat normaaleihin puhepaketteihin tai rajattomiin liittymiin. Ehdotetun muutoksen myötä erillinen hinnoittelu nousevassa liikenteessä olisi mahdollista vain ilmaisnumeroon taikka palvelunumeroihin, jotka määritellään tarkemmin Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä (32 M). Valtakunnallisten tilaajanumeroiden saattamisesta voisi vastaanottava teleoperaattori kuitenkin periä teledirektiivin 75 artiklan nojalla annettavan komission delegoidussa säädöksessä määritettävän terminointihinnan. Koska valtakunnallisten tilaajanumeroiden hinnoittelun muuttaminen vaatii teleyrityksiltä päivityksiä esimerkiksi sopimuksien osalta, on perusteltua ehdottaa lain voimaantulosäännöksissä myöhempää voimaantuloaikaa säännöksen soveltamiselle.

10 luku
Muut velvollisuudet

67 §. *Käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen liittyvät tekniset velvollisuudet.* Ehdotetun pykälän mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle 56 §:n mukaiseen käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen ja 61 §:n mukaiseen yhteenliittämisvelvollisuuteen liittyviä teknisiä tai käyttöä koskevia velvollisuuksia. Ehdotettu pykälä vastaisi pääosin lain voimassaolevaa 67 §:ää. Jatkossa Liikenne- ja viestintävirasto voisi kuitenkin asettaa tällaisia velvollisuuksia ainoastaan huomattavan markkinavoiman yrityksille, joten momentista poistettaisiin mahdollisuus asettaa teknisiä velvollisuuksia pykälän nojalla muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella. Liikenne- ja viestintäviraston toimivalta asettaa velvollisuuksia muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella ehdotetaan koottavaksi uuteen 7 a lukuun. Lisäksi pykälään tehtäisiin teknisiä muutoksia, joilla vaihdettaisiin sana velvoite sanaksi velvollisuus lain yhdenmukaistamiseksi. Pykälällä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 73 artiklan 3 kohta.

68 §. *Syrjimättömyysvelvollisuus.* Ehdotetun 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa 53 tai §:n mukaisella päätöksellä huomattavan markkinavoiman teleyritykselle käyttöoikeuden luovutusta tai yhteenliittämistä koskevan syrjimättömyysvelvollisuuden. Momentti vastaisi pääosin pykälän voimassaolevaa 1 momenttia. Jatkossa Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa ehdotetun 68 §:n perusteella syrjimättömyysvelvollisuuksia ainoastaan huomattavan markkinavoiman yrityksille, joten momentista poistettaisiin mahdollisuus asettaa syrjimättömyysvelvollisuuksia muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella. Liikenne- ja viestintäviraston toimivalta asettaa velvollisuuksia muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella ehdotetaan koottavaksi uuteen 7 a lukuun. Lisäksi momenttia muutettaisiin pykäläviittauksen osalta ja siinä viitattaisiin 53 §:ään, joka koskee tukkumarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia sekä 53 a §:ään, joka koskee ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 70 artiklan 1 kohta.

Myös ehdotetusta 2 momentista poistettaisiin viittaukset muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettaviin velvollisuuksiin, sillä jatkossa 2 momentti koskisi ainoastaan tilanteita, joissa velvollisuuksia asetetaan huomattavan markkinavoiman perusteella. Muilta osin momentti vastaisi voimassaolevan pykälän 2 momenttia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 70 artiklan 2 kohta.

69 §. *Avoimuutta koskevat velvollisuudet.* Ehdotettu 1 momentti koskee Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisuutta asettaa yrityksille avoimuutta koskevia velvollisuuksia. Momentti vastaa pääosin pykälän voimassaolevaa 1 momenttia. Voimassaolevan momentin perusteella avoimuusvelvollisuuksia on voinut asettaa yrityksille sekä huomattavan markkinavoiman perusteella että muulla perusteella. Jatkossa avoimuusvelvollisuuksia voisi momentin perusteella asettaa ainoastaan huomattavan markkinavoiman perusteella, sillä muilla perusteilla asetettavat velvollisuudet ehdotetaan koottavaksi uuteen 7 a lukuun. Momentissa viitattaisiin jatkossa 53 §:ään, joka koskee tukkumarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia sekä 53 a §:ään, joka koskee ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia.

Lisäksi momentissa yhdenmukaistettaisiin teledirektiivin sanamuodon kanssa listausta niistä avoimuusvelvollisuuksista, jotka Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöksellään asettaa. Lista on esimerkinomainen, eikä se siten rajoita muiden avoimuusvelvollisuuksien asettamista. Jatkossa Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa teleyritykselle velvollisuuden julkaista käyttöoikeuden luovuttamisen tai yhteenliittämisen kannalta merkitykselliset tiedot, kuten kirjanpitotiedot, tarjonnan ja käytön ehdot, tekniset eritelmät, verkon ominaisuudet ja olemassa oleva kehitys, hinnasto sekä tehdyt sopimukset siltä osin, kun ne eivät sisällä liikesalaisuuksia tai luottamuksellisia tietoja. Julkaistavat tiedot voisivat myös sisältää sellaisia ehtoja, jotka muuttaisivat palvelujen käyttöoikeutta huomattavan markkinavoiman yrityksen korvatessa vanhaa infrastruktuuriaan uudella infrastruktuurilla. Koska kyseessä ei ole tyhjentävä luettelo, Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksessään määritellä julkaistavat tiedot, niiden yksityiskohtaisuuden sekä julkaisutavan. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 69 artiklan 1 ja 3 kohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa teleyritykselle velvollisuuden julkaista käyttöoikeutta tai yhteenliittämistä koskeva viitetarjous, jos teleyritykselle on asetettu 68 §:ssä tarkoitettu syrjimättömyysvelvollisuus. Viitetarjouksen olisi oltava niin yksilöity, etteivät käyttöoikeuden pyytäjät joutuisi maksamaan tuotteista, jotka eivät ole tarjottavan palvelun kannalta välttämättömiä. Momentti vastaisi muilta osin voimassaolevaa 2 momenttia, mutta siitä poistettaisiin viittaus muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettaviin velvollisuuksiin, sillä 69 §:ää ei jatkossa sovellettaisi muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettaviin velvollisuuksiin. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 69 artiklan 2 kohta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi velvoitettava yritys julkaisemaan viitetarjous myös tilanteessa, jossa sille on asetettu velvollisuus luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkkoon tai sen osaan. Ehdotettu momentti vastaisi pääasiallisesti sisällöltään momentin voimassaolevaa 3 momenttia. Siihen kuitenkin lisättäisiin viittaus BERECin antamiin suuntaviivoihin viitetarjouksen vähimmäisvaatimuksista, mitkä Liikenne- ja viestintäviraston tulisi ottaa mahdollisimman tarkasti huomioon. BEREC antaisi suuntaviivat viimeistään 21.12.2019 ja se päivittäisi niitä teknologian ja markkinoiden kehittyessä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 69 artiklan 4 kohta.

71 §. *Käyttöoikeuden ja yhteenliittämisen hinnoittelua koskevat velvollisuudet.* Teledirektiivin 74 artikla sisältää säännökset hintavalvontaa ja kustannuslaskentaa koskevista HMV-yritykselle asetettavista velvollisuuksista.

Pykälän 4 momentissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston asettaman enimmäishinnan enimmäiskestosta. Enimmäiskestoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa enimmäishinta voitaisiin asettaa enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Muutos vastaisi 52 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi tehtävä markkina-analyysi vähintään viiden vuoden välein, jos kyseessä ovat jo aiemmin määritellyt markkinat. Olisi tarkoituksenmukaista, etteivät markkina-analyysien tekosyklit ja hinnoittelua

koskevien velvollisuuksien enimmäiskestot olisi keskenään ristiriitaisia. Lisäksi teknisenä muutoksena momentissa käytetty sana velvoite yhdenmukaistettaisiin muun pykälän kanssa käyttämällä jatkossa sanaa velvollisuus. Muilta osin 4 momentti vastaisi pykälän voimassaolevaa 4 momenttia.

Verrattuna vanhan käyttöoikeusdirektiivin 2002/19/EY tekstiin uuden teledirektiivin 74 artikla mainitsee erityisesti kilpailun edistämistarpeen ja loppukäyttäjien pitkän aikavälin edut, jotka liittyvät seuraavan sukupolven verkkojen ja erityisesti erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoon. Yritysten kannustamiseksi tekemään investointeja, myös seuraavan sukupolven verkkoihin, kansallisten sääntelyviranomaisten tulee ottaa huomioon yrityksen tekemät investoinnit.

Edellä mainitun johdosta pykälän 5 momentin 5 kohtaa muutettaisiin niin, että kohtuullista tuottoa koskevassa säännöksessä mainittaisiin erityisesti teleyrityksen investointiin liittyvät riskit. Ehdotetun 5 kohdan mukaan asetettavien hinnoitteluvelvollisuuksien ja säännellyn hinnan tulee taata teleyritykselle kohtuullinen tuotto säänneltyyn toimintaan sitoutuneelle pääomalle *ottaen huomioon investointiin liittyvät riskit*. Se, että säännellyssä hinnassa otetaan huomioon tiettyyn uuteen verkkoinvestointiin liittyvät riskit, edistää uusien ja kapasiteetiltaan suurempien verkkojen käyttöönottoa direktiivin 74 artiklan 1 kohdan mukaisella tavalla.

72 §. *Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettava hinnoitteluvelvollisuus.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä kaikki muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet ehdotetaan siirrettäväksi ehdotettuun uuteen 7 a lukuun.

74 §. *Kustannuslaskentajärjestelmä*. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin pykäläviittauksen osalta ja siinä viitattaisiin 53 §:ään, joka koskee tukkumarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia sekä 53 a §:ään, joka koskee ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavia velvollisuuksia. Jos HMV-yritykselle on asetettu velvollisuus noudattaa 71 §:ssä säädettyä kustannussuuntautunutta hinnoittelua, käytännössä kustannussuuntautuneen hinnoitteluvelvollisuuden valvomiseksi on tarpeen, että yritys käyttää kustannuslaskentajärjestelmää.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin niin, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi osana HMV-päätöstä määrittää hinnoitteluvelvoitteeseen liittyvää kustannuslaskentajärjestelmää koskevia vaatimuksia kustannusten kohdentamisesta pääluokkiin, jos se on tarpeen yritykselle asetetun hinnoitteluvelvollisuuden valvomiseksi. Käytännössä viraston määrittelemät vaatimukset kustannuslaskentajärjestelmälle liittyvät kustannussuuntautuneen hinnoittelun valvontaan erityisesti säänneltyjen tuotteiden tai palveluiden osalta. Käytännössä HMV-yritys saa siis edelleenkin valita oman kustannuslaskentajärjestelmänsä (esimerkiksi SAP, Oracle tms.), mutta virasto voisi HMV-päätöksessä asettaa tätä järjestelmää koskevia vaatimuksia kustannusten kohdentamisesta pääluokkiin.

Teledirektiivin 71 artiklan 4 kohdan mukaan, jos jonkin kustannuslaskentajärjestelmän käyttäminen määrätään hintavalvonnan tukemiseksi pakolliseksi, kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että tästä kustannuslaskentajärjestelmästä julkistetaan kuvaus, josta käyvät ilmi vähintään kustannusten pääluokat ja säännöt, joiden mukaan kustannukset kohdistetaan. Direktiivin säännöksen mukaisesti pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että Liikenne- ja viestintävirastolle annettaisiin toimivalta antaa tarkempia määräyksiä yleisesti kustannusten kohdentamisesta pääluokkiin ja säännöistä, joiden mukaan kustannukset kohdennetaan. Määräysten valmistelussa Liikenne- ja viestintäviraston tulisi kuulla teleyrityksiä ja muita tahoja, joihin määräyksellä voi olla vaikutuksia.

75 §. *Kustannuslaskentajärjestelmän valvonta.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että yrityksen tulisi julkaista kertomus kustannuslaskentajärjestelmän tarkastuksesta, mikä vastaisi teledirektiivin 74

artiklan 4 kohdan sanamuotoa. Yrityksen tulisi toimittaa kustannuslaskentajärjestelmää koskeva tarkastuskertomus vain pyydettäessä Liikenne- ja viestintävirastolle. Jälkimmäinen ehdotettu muutos ei liity teledirektiivin täytäntöönpanoon, vaan on kansallinen.

Liittyen 74 artiklan 4 kohdan säännökseen, pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Teledirektiivi ei edellytä toimivaltaista viranomaista julkaisemaan kertomusta kustannuslaskentajärjestelmien noudattamisesta eikä Liikenne- ja viestintäviraston selvityksen mukaan yleistä tarvetta sen laatimalle kertomukselle enää ole.

77 §. *Omistajanvaihdosta koskeva ilmoitusvelvollisuus.* Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin huomattavan markkinavoiman yrityksen ilmoitusvelvollisuudesta sen suunnitellessa paikallisverkkonsa tai sen huomattavan osan omistajanvaihdosta. Momentti vastaisi pääasiallisesti pykälän voimassaolevaa 1 momenttia. Momenttiin kuitenkin lisättäisiin säännös, jonka mukaan huomattavan markkinavoiman yrityksen tulisi ilmoittaa tällaisesta aikeesta vähintään kolme kuukautta etukäteen Liikenne- ja viestintävirastolle. Omistajanvaihdos voitaisiin toteuttaa joko siirtämällä paikallisverkko tai sen osa huomattavan markkinavoiman perustamalle erilliselle liiketoimintayksikölle tai erilliselle oikeushenkilölle, jolla on eri omistaja. Aiemmin ilmoitukselta on edellytetty etukäteisyyttä ja että se tehdään viipymättä. Lisäksi huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettaisiin velvollisuus ilmoittaa Liikenne- ja viestintävirastolle aietta koskevista muutoksista sekä omistajanvaihdoksen lopputuloksesta. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 78 artiklan 1 kohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan huomattavan markkinavoiman yritys, joka suorittaisi 1 momentin mukaisen omistajanvaihdoksen, voisi tarjota ehdotetun 81 a §:n mukaisessa menettelyssä hyväksyttäviä riittävän yksityiskohtaisia sitoumuksia käyttöoikeusehdoista, joita sovelletaan sen verkkoon tosiasiallisen ja syrjimättömän käyttöoikeuden varmistamiseksi. Sitoumusten tavoitteena olisi turvata tosiasiallinen ja syrjimätön käyttöoikeus kolmansille osapuolille huomattavan markkinavoiman yrityksen itse laatimien sitoumusten avulla sen sijaan, että Liikenne- ja viestintävirasto asettaisi sille huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavia velvollisuuksia. Sitoumustarjouksen olisi oltava riittävän yksityiskohtainen ja sisällettävä esimerkiksi tiedot sitoumusten täytäntöönpanon ajoituksesta ja kestosta, jotta Liikenne- ja viestintävirasto voisi arvioida sitoumusten riittävyyden. Liikenne- ja viestintävirasto arvioisi sitoumusten ehtojen riittävyyden ehdotetun 81 a §:n mukaisella markkinatestillä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 78 artiklan 1 ja 2 kohta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi ilmoituksen vastaanotettuaan tehtävä uusi 52 §:n mukainen markkina-analyysi kyseiseen viestintäverkkoon liittyvillä markkinoilla, jos luovutuksella olisi merkittävä vaikutus kyseisillä markkinoilla. Momentti vastaisi pääasiallisesti pykälän voimassaolevaa 2 momenttia. Siihen kuitenkin tehtäisiin lisäys, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi markkina-analyysia tehdessään huomioitava huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemät 2 momentin mukaiset sitoumukset. Liikenne- ja viestintäviraton tulisi arvioida suunnitellun omistajanvaihdoksen vaikutukset ja kuulla muita yrityksiä 310 §:n 1 momentin mukaisesti. Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöksellään tehdä 2 momentin mukaisista sitoumuksista sitovia osittain tai kokonaan. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 78 artiklan 2 kohta.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa 53 §:n mukaisia velvollisuuksia omistajanvaihdoksen kohteena olevalle verkolle, jos 3 momentin mukaiset sitoumukset eivät riittäisi edistämään lain tavoitteita. Tämä tarkoittaisi sitä, että jos huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemät sitoumukset täyttäisivät tässä pykälässä ja ehdotetussa 81 a §:ssä säädetyt edellytykset ja ne riittäisivät edistämään lain tavoitteita, olisi niillä etusija huomattavan markkinavoiman perusteella asetettaviin velvollisuuksiin. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 78 artiklan 3 kohta.

80 §. *Tietojen luottamuksellisuus teleyritysten välillä.* Ehdotetussa 1 momentissa säädetään tietojen luottamuksellisuudesta teleyritysten välillä. Ehdotettu 1 momentti vastaisi pääasiallisesti voimassa olevaa 80 §:n 1 momenttia. Luottamuksellisuuta laajennettaisiin lain soveltamisen selkeyttämiseksi kuitenkin koskemaan kaikkia 7-9 ja 7 a luvun mukaista käyttöoikeuden luovutusta ja yhteenliittämistä koskevien neuvottelujen yhteydessä saataviin tietoihin riippumatta siitä, onko tiedot saatu ennen neuvotteluita, niiden aikana vai neuvottelujen jälkeen. Tiedot olisivat luottamuksellisia myös tilanteessa, jossa neuvottelut eivät johtaisi käyttöoikeuden luovuttamiseen tai yhteenliittämiseen. Samalla momentissa vastattaisiin säännösviittaukset vastaamaan tässä esityksessä ehdotettuja muutoksia. Momentilla pannaan täytäntöön teledirektiivin 60 artiklan 2 kohta.

81 a §. *Huomattavan markkinavoiman yrityksiä koskeva sitoumusmenettely*. Ehdotetun 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi huomattavan markkinavoiman yrityksen hakemuksesta määrätä osin tai kokonaan sitovaksi huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemiä käyttöoikeusehtoihin tai investointiehtoihin liittyviä sitoumuksia. Tällaiset sitoumukset voisivat liittyä esimerkiksi yhteistyöjärjestelyihin, jotka liittyvät 53 §:ssä tarkoitettujen velvollisuuksien asettamisen arviointiin, ehdotetussa 81 b §:ssä tarkoitettuihin yhteisinvestointisopimuksiin tai ehdotetussa 77 §:ssä tarkoitettuihin omistajanvaihdoksiin. Momentin tavoitteena olisi varmistaa, että huomattavan markkinavoiman yritys voisi osana markkina-analyysia antaa sitoumuksia, joilla se pyrkisi itse korjaamaan markkinoilla esiintyviä kilpailuongelmia ja siten mahdollisesti välttymään Liikenne ja viestintäviraston huomattavan markkinavoiman perusteella asettamista velvollisuuksista. Sitoumusten antaminen ei kuitenkaan rajoittaisi Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltaa asettaa tarvittaessa ja tämän lain edellytysten täyttyessä huomattavan markkinavoiman perusteella yrityksille velvollisuuksia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 79 artiklan 1 kohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston olisi tehtävä yrityksen hakemuksen perusteella markkinatesti liittyen erityisesti sitoumukseen liitettyihin ehtoihin. Markkinatestillä ei tarkoitettaisi 53 §:n mukaista markkina-analyysia vaan kevyempää menettelyä, jonka avulla Liikenne- ja viestintävirasto voisi arvioida, täyttävätkö sitoumuksen ehdot tässä laissa säädetyt edellytykset. Markkinatestin lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston tulisi tehdä erillinen 53 §:n markkina-analyysi, jos se määräisi sitoumukset sitovaksi. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi antaa sidosryhmille ja erityisesti niitä tahoille, joita sitoumukset koskisivat mahdollisuus, antaa lausuntonsa 310 §:n 1 momentin mukaisesti markkinatestistä, sitoumuksen ehdoista sekä mahdollisesta markkina-analyysista. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi kuulemisen jälkeen ja siinä ilmaistut näkemykset huomioiden ilmoittaa huomattavan markkinavoiman yritykselle alustavat päätelmänsä siitä, täyttääkö suostumus tämän lain edellytykset. Huomattavan markkinavoiman yritys voisi tehdä muutoksia sitoumukseensa Liikenne- ja viestintäviraston ilmoituksen perusteella. Liikenne- ja viestintäviraston ei tarvitsisi tehdä markkinatestiä, jos huomattavan markkinavoiman yrityksen sitoumus ei selkeästi täyttäisi tämän pykälän mukaisia ehtoja tai edellytyksiä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 79 artiklan 2 kohta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi arvioidessaan yhteistyöjärjestelyä, joka koskee 53 §:n mukaisten asianmukaisten ja oikeasuhtaisten velvollisuuksien arviointia, otettava erityisesti huomioon näyttö tarjottujen sitoumusten oikeudenmukaisuudesta ja kohtuullisuudesta, tarjottujen sitoumusten avoimuus kaikille markkinaosallistujille, käyttöoikeuksien asettaminen viipymättä saataville oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ennen vähittäispalveluiden käyttöönottoa sekä tarjottujen sitoumusten riittävyys liittyen kestävän kilpailun mahdollistamiseen ja erittäin suuren kapasiteetin verkkojen yhteistyössä tapahtuvan käyttöönoton edistämiseen loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 79 artiklan 2 kohta.

Ehdotetun 4 momentin mukaisesti huomattavan markkinavoiman yrityksen sitoumuksen olisi sisällettävä riittävän yksityiskohtaiset tiedot, jotta Liikenne- ja viestintävirasto pystyisi tekemään niiden pohjalta ehdotetun 2 momentin mukaisen arvioinnin. Sitoumuksen tulisi muun muassa sisältää sitoumuksen ajoitus, toteuttamislaa-

juus ja kesto. Ehdotetun 53 §:n mukaisten markkina-analyysien syklit eivät rajoittaisi huomattavan markkinavoiman yrityksen mahdollisuutta määritellä sitoumustensa kestoa. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 79 artiklan 1 kohta.

Ehdotetun 5 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöksellään asettaa 1 momentin mukaiset järjestelyt sitoviksi määräajaksi, jos ne täyttäisivät ehdotetun pykälän ja muualla tässä laissa säädetyt edellytykset. Sitoumukset voitaisiin määritellä sitovaksi esimerkiksi siksi ajanjaksoksi, jolle niitä tarjotaan. Lain 81 b §:n mukaisia yhteisinvestointeja koskevat sitoumukset voitaisiin kuitenkin määrätä sitoviksi vähintään seitsemäksi vuodeksi. Liikenne- ja viestintäviraston olisi arvioitava sitoumusten sitovuuden jatkamista, kun niitä koskeva määräaika päättyy. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 78 artiklan 4 kohta ja 79 artiklan 3 ja 4 kohta.

Ehdotetun 6 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi 52 §:ssä tarkoitettua markkina-analyysia tehdessään huomioitava tämän 5 momentin mukaisesti sitovaksi asettamansa sitoumukset. Sitovaksi asetetut sitoumukset eivät poissulkisi mahdollisuutta asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle 53 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia. Sitoumukset tulisi kuitenkin ottaa huomioon markkina-analyysia tehdessä, missä tulisi arvioida sitoumusten vaikusta kehitykseen sekä kuinka asianmukaista olisi asettaa tai pitää voimassa 53 §:n nojalla asetettavia velvollisuuksia sinä ajankohtana, jolla sitoumukset olisivat voimassa. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 79 artiklan 3 kohta.

81 b §. *Yhteisinvestoinnit erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin.* Ehdotetun 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa huomattavan markkinavoiman yrityksen ja yhden tai useamman muun teleyrityksen välisen valokuituelementeistä loppukäyttäjän tiloihin tai tukiasemaan asti koostuvaa erittäin suuren kapasiteetin verkkoa koskevan yhteisinvestointisopimuksen sitovaksi, jos se täyttää jäljempänä ehdotetussa pykälässä säädetyt edellytykset. Liikenne- ja viestintävirasto ei saisi asettaa sitovan yhteisinvestointisopimuksen mukaiselle verkolle lain 53 ja 54 §:n nojalla huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavia velvollisuuksia.

Ehdotetun momentin tavoitteena on, että huomattavan markkinavoiman yritys voisi välttyä huomattavan markkinavoiman velvollisuuksilta sellaisen valokuituverkon osalta, jonka se on rakentanut yhteistyössä yhden tai useamman muun teleyrityksen kanssa yhteisinvestointina. Vaikka yhteisinvestointijärjestelyille säädettäisiin pykälässä teledirektiivin mukaisesti useita edellytyksiä, jätettäisiin yhteisinvestoinnin toteuttamiseksi tarvittava liiketoimintamalli siihen osallistujien päätettäväksi. Yhteisinvestoinnin voisi siten toteuttaa esimerkiksi yhteisinvestoijien välisellä yhteisomistajuudella, pitkän aikavälin riskinjaon yhteisrahoituksella tai hankintasopimuksilla, jotka sisältäisivät erityisiä luonteeltaan rakenteellisia oikeuksia. Esimerkiksi kaupallisia käyttöoikeussopimuksia ei kuitenkaan pidettäisi tämän pykälän mukaisina yhteisinvestointisopimuksina, sillä ne rajoittuvat kapasiteetin vuokraamiseen eivätkä ole luonteeltaan rakenteellisia. Ehdotetun pykälän tavoitteena olisi tasata merkittävästi kustannuksia ja riskejä eri teleyritysten välillä sekä edistää pienten yritysten investointeja taloudellisesti kannattavin ehdoin myös alueilla, joilla infrastruktuuriin perustuva kilpailu ei välttämättä muuten olisi tehokasta. Tämä puolestaan saattaisi edistää kestävää pitkäaikaista kilpailua. Tämän lain yhteisinvestointeja koskevalla sääntelyllä ei rajoitettaisi verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja käytöstä annetun lain soveltamista. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 76 artiklan 1 ja 2 kohta.

Pykälän 2 momentissa mahdollistettaisiin, että poiketen siitä mitä ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin, Liikenne- ja viestintävirasto voisi perustelluissa tapauksissa asettaa 8–10 luvun nojalla asetettavia huomattavaan markkinavoimaan liittyviä velvollisuuksia, jos se toteaisi, että velvollisuuksien asettaminen on välttämätöntä markkinoilla olevien merkittävien kilpailuongelmien ratkaisemiseksi näiden markkinoiden erityispiirteiden vuoksi. Liikenne- ja viestintäviraston olisi otettava huomioon sitovat yhteisinvestointisitoumukset 52 §:n mu-

kaisissa markkina-analyyseissa. Tarve huomattavaan markkinavoimaan perustuvien velvollisuuksien asettamiselle saattaisi syntyä esimerkiksi tilanteessa, jossa olisi useita loppupään markkinoita, joille ei saavutettaisi samaa kilpailuasetetta. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 76 artiklan 2 kohta.

Ehdotetun momentin mukainen yhteisinvestointi perustuisi huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemään yhteisinvestointitarjoukseen ja sen pohjalta yhteisinvestoijien kesken laadittavaan yhteisinvestointisopimukseen. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin niistä edellytyksistä, jotka yhteisinvestointia koskevan tarjouksen tulisi vähintään täyttää, jotta Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa yhteisinvestointisopimuksen 1 momentin mukaisesti sitovaksi. Listaus ei olisi täysin tyhjentävä, sillä Liikenne- ja viestintävirasto voisi harkita lisäkriteereiden asettamista siinä määrin kuin ne olisivat tarpeen, jotta voitaisiin varmistaa potentiaalisten investoijien pääsy yhteisinvestointeihin huomioiden paikalliset olosuhteet ja markkinarakenteen. Ehdotuksen tulisi kuitenkin täyttää vähintään kaikki kahdeksan ehdotetussa momentissa lueteltua edellytystä.

Ensimmäisen ehdon mukaisesti yhteisinvestointia koskevan tarjous olisi oltava syrjimättömästi avoin kaikille teleyrityksille missä tahansa verkon käyttöiän vaiheessa. Syrjimättömiä ehtoja koskevalla velvollisuudella ei tässä tilanteessa tarkoiteta sitä, että kaikkien yhteisinvestoijien tulisi saada keskenään täysin samat ehdot, vaan sitä, että ehdot voitaisiin perustella puolueettomin, avoimin, syrjimättömin ja ennakoitavissa olevin kriteerein. Ehdot saattaisivat vaihdella esimerkiksi riippuen sitoudutusta loppukäyttäjien linjojen lukumäärästä. Yhteisinvestoijien taloudellisia korvauksia määritellessä olisi huomioitava, että varhaisessa vaiheessa yhteisinvestointiin osallistuneet hyväksyvät suurimmat riskit ja tuovat pääomaa aiemmin. Tämän vuoksi niihin yhteisinvestoijiin, jotka osallistuvat yhteisinvestointiin vasta myöhemmässä vaiheessa, voisi olla perusteltua soveltaa suurenevaa maksua. Toisen edellytyksen mukaisesti tarjouksen tulisi mahdollistaa, että verkon yhteisinvestoijat voivat tosiasiallisesti ja kestävällä tavalla kilpailla keskenään tuotantoketjun loppupään markkinoilla. Kolmannen edellytyksen mukaisesti yhteisinvestoijien tulisi oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin yhteisinvestoinnin kohteena olevan verkon täyden kapasiteetin käyttöoikeuden yhteisinvestoinnin kohteena olevasta verkosta.

Neljännen edellytyksen mukaan tarjouksen tulisi olla ehdoiltaan sellainen, että yhteisinvestoijat voivat osallistua yhteisinvestointiin arvoltaan ja ajoitukseltaan joustavalla osuudella, jota on mahdollista kasvattaa tulevaisuudessa. Tarjouksien tulisi mahdollistaa, että erilaiset yhteistoimijat osallistuisivat erilaisin sitoumuksin yhteisinvestointeihin ja että sitoumuksia voitaisiin tarvittaessa kasvattaa. Tämä mahdollistaisi esimerkiksi sen, että pienemmät ja rajalliset yhteisinvestoijat voisivat ryhtyä yhteisinvestointiin kohtuullisella vähimmäistasolla. Viidennen edellytyksen mukaisesti yhteisinvestoijien tulisi saada vastavuoroiset oikeudet oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin yhteisinvestoinnin kohteena olevaan verkkoon sen jälkeen, kun verkko on otettu käyttöön. Ehdot tulisi ilmaista yhteisinvestointitarjouksessa ja sen perusteella tehtävässä sopimuksessa.

Kuudennen edellytyksen mukaan tarjouksessa vahvistettaisiin etukäteen yhteisinvestointihankkeen etenemissuunnitelma. Etenemissuunnitelmaan sisältyvistä välietapeista olisi annettava tietoa syrjimättömästi. Seitsemännen edellytyksen mukaan tarjouksen ehtojen mukaisesti yhteisinvestoinnissa saavutetut oikeudet olisi mahdollista siirtää eteenpäin samoin oikeuksin. Oikeuden saavan yrityksen olisi noudatettava kaikkia yhteisoikeussopimuksessa alkuperäiselle yhteisinvestoijalle asetettuja velvollisuuksia. Kahdeksannen edellytyksen mukaisesti huomattavan markkinavoiman yrityksen olisi tehtävä yhteisinvestointia koskeva tarjous vilpittömässä mielessä. Edellytysten täyttyminen arvioitaisiin ehdotetun 81 a §:n mukaisella markkinatestillä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 76 artiklan 1 ja 2 kohta ja liite IV.

Ehdotetun 4 momentin mukaan huomattavan markkinavoiman yrityksen olisi julkaistava tarjous yhteisinvestointiin hyvissä ajoin, muiden kuin 53 a §:n mukaisten ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivien yritysten osalta vähintään kuusi kuukautta ennen verkon käyttöönottoa. Yhteisinvestointia koskeva tarjous olisi julkaistava

yrityksen verkkosivuilla, josta sen olisi oltava saatavilla ja helposti havaittavissa, minkä lisäksi yksityiskohtaiset tiedot tarjousta koskien olisi annettava viipymättä. Tällaisia tietoja voisivat olla esimerkiksi yhteisinvestointisopimuksen oikeudellinen muoto sekä mahdollisesti yhteisinvestointivälineen hallintosääntöjen aiekirje. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 76 artiklan 1 kohta ja liite IV.

Ehdotetun 5 momentin mukaan huomattavan markkinavoiman yritys voi sisällyttää tarjoukseen kohtuullisia ehtoja, jotka liittyvät yritysten taloudelliseen valmiuteen osallistua yhteisinvestointiin. Tällaisia ehtoja voisivat olla esimerkiksi ehdot, joiden mukaan mahdollisten yhteisinvestoijien täytyisi esimerkiksi osoittaa kykynsä suorittaa vaiheittaisia maksuja tai olisi hyväksyttävä strateginen suunnitelma, jonka perusteella keskipitkän aikavälin suunnitelma laadittaisiin. Ehdotetun momentin mukaiset ehdot eivät kuitenkaan saisi olla ristiriidassa ehdotetun 3 momentin 1 kohdan kanssa, jonka mukaan yhteisinvestointisopimuksen tulisi olla syrjimättömästi avoin kaikille teleyrityksille. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin liite IV.

Ehdotetussa 6 momentissa säädettäisiin tilanteessa, jossa yhteisinvestoinnilla rakennettavalla valokuituverkolla korvattaisiin huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisempaa verkkoa kuten kupariverkkoa. Tällaisessa tilanteessa sellaisten yritysten, jotka eivät osallistu yhteisinvestointiin, tulisi saada pääsy yhteisinvestoinnin kohteena olevaan verkkoon samoin laatua, nopeutta ja loppukäyttäjien saavutettavuutta koskevin ehdoin, mitkä olivat saatavilla vanhassa verkossa ennen sen korvaamista yhteisinvestoinnin kohteena olevan uuden verkon käyttöönottoa ja mitkä Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaisi1 momentissa tarkoitetulla päätöksellään. Liikenne- ja viestintävirasto voisi liittää 1 momentin mukaiseen päätökseen ehtoja, joilla käyttöoikeuden laatua voitaisiin syrjimättömästi mukauttaa huomioiden vähittäismarkkinoiden kehityksen ja yhteisinvestointiin liittyvien kannustimien säilyminen. Ehtoja asetettaessa tulisi punnita sekä käyttöoikeuden hakijoiden tarve saada käyttöoikeus erittäin suuren kapasiteetin verkkoon ja sen osiin avoimin ja syrjimättömin ehdoin että yhteisinvestoijien kantama riski tehdyistä investoinneista. Lisäksi tulisi arvioida yleistä kilpailutilannetta vähittäismarkkinoilla. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 76 artiklan 1 kohta.

Ehdotetun 7 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi otettava yhteisinvestointisitoumusta arvioidessaan huomioon BERECin suuntaviivat. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 76 artiklan 4 kohta.

Ehdotetun 8 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi liittää yhteisinvestointisopimukseen huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden toimittaa vuosittain vaatimuksenmukaisuusvakuutuksia. Liikenne- ja viestintäviraston olisi lain 303 §:n 1 momentin mukaan valvottava tämän pykälän nojalla annettujen päätösten noudattamista. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 76 artiklan 3 kohta.

81 c §. *Huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisemman verkon korvaaminen tai poistaminen käytöstä*. Ehdotetun 1 momentin mukaan huomattavan markkinavoiman yrityksen olisi ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle hyvissä ajoin ennen kuin se aikoo poistaa käytöstä tai korvata uudella verkolla olemassa olevaa verkkoaan tai sen osia mukaan luettuna kupariverkon toimintaan tarvittu aikaisempi infrastruktuuri. Ilmoitus olisi tehtävä Liikenne- ja viestintävirastolle sähköisesti. Momentin tavoitteena olisi osaltaan edistää viranomaisen kanssa tapahtuvan asioinnin siirtymistä paperisista asiakirjoista sähköisiin. Ensisijaisesti tavoitteena olisi ilmoituksen tekeminen Liikenne- ja viestintäviraston sähköisen lomakkeen kautta. Sähköisen asiointivelvoitteen täyttäisi kuitenkin tarvittaessa myös sähköpostitse toimitettu hakemus. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 81 artiklan 1 kohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan ilmoitus tulisi tehdä kuusi kuukautta ennen käytöstä poistamisen tai korvaamisen suunniteltua aloituspäivää. On kuitenkin tilanteita, joissa huomattavan markkinavoiman yritys ei voi itse määritellä aikataulua aiemman verkkonsa käytöstä poistamiseen. Tällaisessa tilanteessa ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle olisi tehtävä viipymättä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 81 artiklan 1 kohta.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin niistä tiedoista, jotka huomattavan markkinavoiman yrityksen tulisi vähintään sisällyttää 1 momentin mukaiseen ilmoitukseensa. Tietojen tulisi olisi olla siten riittävät, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi niiden perusteella arvioida tämän pykälän nojalla asetettavien velvollisuuksien tarpeellisuuden. Momentin mukaan ilmoitukseen olisi liitettävä riittävät tiedot korvaamista tai poistamista suunnittelevasta huomattavan markkinavoiman yrityksestä, poistettavasta tai purettavasta verkosta sekä suunnitelluista toimenpiteistä. Tällaisia olisi erityisesti yrityksen perustiedot, toimenpiteiden suunniteltu ajankohta, verkon maantieteellinen peittoalue joko kiinteistökohtaisesti paikkatietona tai kartalla, josta ilmenee tarkat alueet, verkon käyttäjämäärät, vuokratut tilaajayhteydet sekä kapasiteettituotteet ja niiden käyttäjät, poistettava tai korvatta liittymätyyppi, vaihtoehtoisten tai korvaavien tuotteiden saatavuus ja ominaisuudet sekä tieto siitä, onko kyseessä yleispalveluyritys tai -alue. Lisäksi momentissa annettaisiin valtioneuvostolle asetuksenantovaltuus antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä tai sen sähköisestä tekemisestä.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöksellään asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuksia soveltaa läpinäkyvää aikataulua sekä irtisanomis- tai siirtymäaikaa koskevia ehtoja tai muita ehtoja verkkoa korvattaessa tai poistettaessa käytöstä, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 81 artiklan 2 kohta.

Ehdotetun 5 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöksellään lisäksi varmistaa vähintään vastaavanlaatuisten vaihtoehtoisten tuotteiden saatavuuden, joilla voi saada käyttöoikeuden aiemmat verkkoelementit korvaavaan parannettuun verkkoinfrastruktuuriin, jos se olisi tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Kilpailun ja loppukäyttäjien etu ei vaatisi vaihtoehtoisten tuotteiden saatavuutta etenkään tilanteessa, jossa käytöstä poistettava tai korvattava verkko ei ole ollut tosiasiallisesti käytössä.

Arvioitaessa kilpailun ja loppukäyttäjien etua tulisi huomioida, että markkinoiden kilpailudynamiikkaan tietyillä markkinoilla sekä loppukäyttäjien palveluiden saatavuuteen vaikuttaa myös muut kuin kyseisille markkinoille kuuluvat palvelut. Näin ollen kilpailun ja loppukäyttäjien etua arvioitaessa tulisi kiinnittää huomiota myös langattoman laajakaistan saatavuuteen alueella, jolla aiempaa infrastruktuuria ollaan poistamassa käytöstä. Mahdollisten velvollisuuksien asettamista arvioitaessa Liikenne- ja viestintäviraston tulisi arvioida niiden kohtuullisuutta myös huomattavan markkinavoiman yrityksen kannalta. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi esimerkiksi arvioida, olisiko purettavalla keskitinalueella käytössä vain yksittäisiä yhteyksiä. Arvioitaessa sitä, onko purettava verkko ollut käytössä, tulisi arvioida sekä sitä, onko käyttöoikeustuote ollut käytössä että onko teleyritys itse tarjonnut sillä yhteyksiä loppukäyttäjille. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 81 artiklan 2 kohta.

Ehdotetun 6 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi peruuttaa 53 ja 54 §:n perusteella asetetut velvollisuudet niiltä verkon osilta, jotka ovat ilmoitettu käytöstä poistettavaksi tai korvattavaksi, jos käyttöoikeuden tarjoaja olisi vahvistanut asianmukaiset edellytykset siirtymälle muun muassa asettamalla saataville vähintään vastaavanlaatuisen vaihtoehtoisen käyttöoikeustuotteen, joka mahdollistaa samojen loppukäyttäjien saavuttamisen kuin olemassa olevassa infrastruktuurissa sekä noudattanut tämän pykälän mukaisia sekä Liikenne- ja viestintäviraston 2 ja 3 momentin perusteella asettamia edellytyksiä ja menettelyitä. Verkon omistajien olisi kuitenkin voitava poistaa aikaisemmat verkot käytöstä. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 81 artiklan 2 kohta.

11 luku
Menettely

82 §. *Markkinamäärittelyä, markkina-analyysia ja huomattavaa markkinavoimaa koskeva kuuleminen.* Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston tekemästä yhteistyöstä komission, BERECin ja

muiden ETA-valtioiden kanssa sekä komission veto-oikeudesta Liikenne- ja viestintäviraston päätösluonnokseen. Ehdotettu pykälä vastaisi pääsääntöisesti voimassaolevaa 82 §:ää. Pykälää yhdenmukaistettaisiin kuitenkin teledirektiivin sanamuodon kanssa säännöksen soveltamisen helpottamiseksi ja selkeyttämiseksi.

Ehdotetussa 1 momentissa laajennettaisiin Liikenne- ja viestintäviraston kuulemisvelvollisuus myös muihin ETA-valtioihin komission ja BERECin lisäksi. Tämän lisäksi kuulemisvelvollisuus laajennettaisiin muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella 55 §:n mukaisesti asetettaviin velvollisuuksiin. ETA-valtioiden väliseen kauppaan negatiivisesti vaikuttavat toimenpiteet voisivat olla esimerkiksi toimenpiteitä, joilla olisi suoraa tai epäsuoraa, tosiasiallista tai mahdollista vaikutusta ETA-valtioiden välisen kaupan muotoihin tavalla, joka saattaisi muodostaa esteitä sisämarkkinoille.

Lisäksi tällaisia saattaisivat olla toimenpiteet, joilla on merkittävä vaikutus muiden ETA-valtioiden yrityksiin tai käyttäjiin tai toimenpiteet, jotka vaikuttavat kuluttajahintoihin muissa ETA-valtioissa tai toiseen ETA-valtioon sijoittuneen yrityksen kykyyn tarjota sähköisiä viestintäpalveluja tai rajat ylittäviä palveluita taikka toimenpiteet, jotka vaikuttavat markkinoiden rakenteeseen ja markkinoille pääsyyn. Liikenne- ja viestintävirasto varaisi komissiolle, BERECille sekä muille ETA-valtioille mahdollisuuden antaa lausuntonsa sen jälkeen, kun Liikenne- ja viestintävirasto olisi kuullut asianomaisia osapuolia ehdotetun 310 §:n mukaisesti. Liikenne- ja viestintäviraston olisi mahdollista missä tahansa valmistelun vaiheessa peruuttaa toimenpide-ehdotuksensa. Lisäksi 1 momentissa laajennettaisiin kuulemisvelvollisuus 55 §:ssä tarkoitettuun muun kuin huomattavan markkinavoiman yritystä koskevaan päätökseen sekä 270 §:ssä tarkoitettuun velvollisuuden poistamista koskevaan päätökseen. Muilta osin momentti vastaisi 82 §:n voimassaolevaa 1 momenttia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 32 artiklan 2 ja 3 kohta.

Pykälän 2 momenttia esitetään yhdenmukaistettavaksi direktiivin sanamuodon mukaisesti siten, että siitä selviäisi, että komissio voi pyytää Liikenne- ja viestintävirastoa lykkäämään päätöksen tekemistä kuukaudella, jos komissio katsoisi päätösehdotuksen muodostavan esteen sisämarkkinoille. Muilta osin momentti vastaisi voimassaolevaa 82 §:n 2 momenttia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 32 artiklan 4 kohta.

Ehdotettuun 3 momenttiin lisättäisiin viittaus erityistä kuulemisvelvollisuutta koskevaan 310 §:ään lain soveltamisen selkeyttämiseksi. Lisäksi momentissa laajennettaisiin Liikenne- ja viestintäviraston ilmoitusvelvollisuus muutetusta päätöksestä komission lisäksi BERECiin. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 32 artiklan 7–9 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi varattava komissiolle, BERECille ja muille jäsenvaltioille 1 momentin mukainen tilaisuus antaa lausunto yhdessä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa, jos markkinamäärittely on laadittu toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa 52 §:n 3 momentin mukaisesti. Olisi tarkoituksenmukaista, että jos Liikenne- ja viestintävirasto tekisi markkina-analyysin yhteistyössä toisen ETA-valtion kanssa, järjestettäisiin tästä markkina-analyysista vain yksi kuuleminen kahden erillisen menettelyn sijasta.

83 §. *Yrityksille asetettavaa velvollisuutta koskeva kuuleminen.* Pykälä koskee komission ja BERECin kuulemista sellaisten velvollisuuksien osalta, joihin komissiolla ei lähtökohtaisesti ole veto-oikeutta. Pykälä vastaisi pääosin voimassaolevaa 83 §:ää, mutta siihen tehtäisiin muutamia täsmennyksiä. Lisäksi pykälään lisättäisiin säännös, jonka mukaan komissiolla olisi veto-oikeus muutaman velvollisuuden kohdalla.

Ehdotettuun 1 momenttiin lisättäisiin teledirektiivin mukainen maininta siitä, että Liikenne- ja viestintävirastolla olisi 1 momentin mukainen velvollisuus varata komissiolle ja BERECille tilaisuus antaa lausuntonsa myös tilanteessa, jossa se suunnittelee muuttavansa tai poistavansa 1 momentin mukaisia velvollisuuksia. Momentin pykäläviittaukset muokattaisiin vastaamaan muita tässä esityksessä ehdotettuja muutoksia. Muilta osin

momentti vastaisi voimassaolevaa 1 momenttia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 33 artiklan 1 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi otettava mahdollisimman tarkasti huomioon 1 momentissa tarkoitetut lausunnot. Tämä koskisi erityisesti tilanteita, joissa komissio ei ole ilmoittanut 1 momentin mukaisen päätösehdotuksen muodostavan esteitä yhtenäismarkkinoille tai epäilevänsä päätösehdotuksen olevan Euroopan unionin oikeuden vastainen. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 33 artiklan 5 kohta.

Ehdotettu 3 momentti vastaisi sisällöltään voimassaolevaa 2 momenttia, ehdotettu 4 momentti voimassaolevaa 3 momenttia ja ehdotettu 5 momentti voimassaolevaa 4 momenttia.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 momentti, jolla poikettaisiin siitä pääsäännöstä, jonka mukaan pykälä koskee ainoastaan niitä tilanteita, joissa komissiolla ei ole veto-oikeutta. Ehdotetun pykälän mukaan komissiolla olisi veto-oikeus tilanteessa, jossa Liikenne- ja viestintävirasto olisi 55 a §:n 3 momentin mukaisesti asettamassa käyttöoikeusvelvollisuuden ensimmäistä keskitintä tai jakelupistettä pidemmälle tai 81 b §:n mukaisesti tekemässä päätöstä, joka liittyy teleyritysten yhteisinvestointeihin erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin. Lain 55 a §:n 3 momentin mukainen mahdollisuus asettaa velvollisuuksia olisi uusi velvollisuus, jonka voisi asettaa ainoastaan poikkeuksellisessa tilanteessa, jos käyttöoikeusvelvollisuuden ulottaminen vain ensimmäiseen keskittimeen tai jakelupisteeseen ei riitä. Myös yhteisinvestointeja koskevat sitoumukset ja niiden perusteella tietyissä tilanteissa tehtävät päätökset olla asettamatta huomattavaan markkinavoimaan liittyviä velvollisuuksia uuteen infrastruktuuriin on tässä esityksessä ehdotettua uutta sääntelyä.

Teledirektiivin mukaan komission olisi johdonmukaisen sääntelykäytännön parantamiseksi voitava vaatia kansallista sääntelyviranomaista perumaan yhteisinvestointiin liittyvä toimenpide-ehdotuksensa, jos se ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelin epäilisi toimenpiteen yhteensopivuutta Euroopan unionin oikeuden ja teledirektiivin tavoitteiden kanssa. Tehokkuuden vuoksi Liikenne- ja viestintäviraston olisi mahdollista toimittaa komissiolle ainoastaan yksi ilmoitus toimenpide-ehdotuksesta, joka liittyy asiaan liittyvät vaatimukset täyttävään yhteisinvestointijärjestelmään. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 33 artiklan 5 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 momentti, joka koskisi tilanteita, joissa Liikenne- ja viestintävirasto valmistelisi huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavan velvollisuuden asettamista, muuttamista tai poistamista toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa. Tällaisessa tilanteessa sääntelyviranomaisten tulisi yhteistyössä kuulla komissiota, BERECiä sekä muita ETA-valtioita. Velvollisuuksien asettamisesta yhteistyössä toisen valtion kanssa ehdotetaan säädettäväksi 52 §:n 7 momentissa.

84 §. *Menettely kiireellisissä tapauksissa.* Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin siitä, millä edellytyksin Liikenne- ja viestintävirasto voisi poiketa 82 ja 83 §:n mukaisista kuulemisvelvollisuuksista. Koska 83 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi kuulemisvelvollisuus teledirektiivin mukaisesti myös muiden ETA-maiden sääntelyviranomaisille, tulisi ehdotetun momentin mukainen poikkeusvelvollisuus kuulemisesta ulottaa myös näiden kuulemiseen. Myös pykälän 2 momentin mukainen Liikenne- ja viestintäviraston velvollisuus toimittaa 1 momentissa tarkoitettu toimenpide viipymättä tiedoksi ehdotetaan ulotettavaksi velvollisuudeksi ilmoittaa asiasta myös muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisille. Muilta osin ehdotettu momentti vastaisi voimassaolevaa 84 §:ää. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 32 artiklan 10 kohta.

12 luku
Yleispalvelu

85 §. *Yleispalveluyrityksen nimeäminen.* Pykälän ehdotetussa 1 momentissa määritellään yleispalvelu. Yleispalvelulla tarkoitetaan puhelinpalveluiden ja tarkoituksenmukaisen internetyhteyden tarjontaa tietyssä vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa. Momentin määritelmästä ehdotetaan poistettavaksi nykyisessä laissa oleva yleisen numeropalvelun ja puhelinluettelopalvelun tarjonta.

Pykälän 2 momentissa esitetään, miten teleyritykselle voitaisiin antaa puhelinpalveluita ja internetyhteyspalveluita koskevia yleispalveluvelvoitteita. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi yhteystietopalvelua tarjoava yritys. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisäystä, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tulee yleispalveluyrityksen nimeämisessä huomioida myös 51a pykälän mukaisten maantieteellisten kartoitusten tulokset. Muutos vastaa teledirektiivin 86 artiklan 1 kohtaa. Käytännössä Liikenne- ja viestintäviraston tulisi nimetessään 2 momentin mukaisesti yleispalveluyritystä tarvittaessaan huomioida analyysissaan 51a pykälän mukaisesti ilmoitetut suunnitelmat verkon laajakaistaverkkojen laajentamisesta eri maantieteellisillä alueilla.

Yleispalvelusääntely on peruspalveluiden turvaverkko tilanteisiin, joissa ääniviestintäpalveluiden ja internetyhteyspalveluiden saatavuutta ei voida varmistaa kaupallisen tarjonnan avulla. Verkon laajentamista koskevat suunnitelmat vaikuttavat myös alueelliseen kaupalliseen saatavuuteen.

Muilta osin pykälän sisältö vastaisi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 85§:ää. (HE221/2013vp). Yleispalveluyrityksen nimeäminen tehtäisiin edellä esitettyjä täsmennyksiä lukuun ottamatta samalla tavalla kuin aiemmin.

Pykälän 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava 2 momentissa esitettyä yleispalvelupäätöstä, jos päätöksen perusteena olleissa seikoissa tapahtuu olennaisia muutoksia. Lain 87 §:ssä esitetyn tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta säädettäisiin asetuksella. Käytännössä Liikenne- ja viestintäviraston tulisi asetuksen antamisen jälkeen muuttaa päätöstä yleispalveluyrityksistä, mikäli esimerkiksi vähimmäisnopeudessa tapahtuu muutoksia.

86 §. *Yleisiä puhelinpalveluita koskeva yleispalveluvelvollisuus*. Pykälässä annetaan tarkempia säännöksiä yleisiä puhelinpalveluita koskevasta yleispalveluvelvollisuudesta. Pykälän 1 momentissa korvattaisiin kaikkiin oikeushenkilöihin viittaava sana tilaaja teledirektiivin 84 artiklan 5 kohdan mukaisesti pk-yrityksillä ja voittoa tavoittelemattomilla järjestöillä. Teledirektiivin mukaan jäsenvaltiot voivat laajentaa yleispalvelun soveltamisalan koskemaan mikroyrityksiä ja pk-yrityksiä sekä voittoa tavoittelemattomia järjestöjä.

Pieni- ja keskisuuri yritys on yritys, joka on määritelty Euroopan komission suosituksessa mikroyrityksen sekä pienten ja keskisuurten yrityksen ehdoista siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen (2003/361/EY). PK-yrityksellä on henkilöstöä vähemmän kuin 250 henkeä. Lisäksi joko sen vuosiliikevaihto voi olla enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma voi olla enintään 43 miljoonaa euroa.

Tätä suuremmat yritykset eivät kuuluisi pykälän soveltamisalaan. Käytännössä suuryrityksiä koskevia yleispalvelupäätöksiä ei ole tehty.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin lisäys, jonka mukaan puhelinpalveluiden yleispalveluun tarjottavan liittymän on oltava saatavilla myös ilman pakollisia lisäpalveluita tai –toimintoja. Säännöksellä varmistettaisiin, että yleispalveluliittymän tilaajat saisivat halutessaan käyttöönsä myös pelkän ääniviestintäpalvelun ilman liittymään paketoituja muita palveluita. Muita mahdollisia palveluita ei tällöin voitaisi liittää yleispalvelunliittymän saamisen ehdoksi. Ehdotuksella saatettaisiin voimaan teledirektiivin 88 artiklan 1 kohta.

Muilta osin esitetty pykälä vastaa sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 86§:ää (HE 221/2013vp).

87 §. *Internetyhteyspalvelua koskeva yleispalveluvelvollisuus.* Ehdotettu säännös vastaa pääosin sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 87§:ää (HE 221/2013vp).

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan täsmennyksiä, joilla saatettaisiin voimaan teledirektiivin 84 artiklan 3 kohta. Momenttiin ehdotetaan lisäystä, jonka direktiivin EU1972/2018 liitteessä V määriteltyjen palveluiden tulee olla käytettävissä tarjottavalla liittymällä. Teledirektiivin liitteessä V on määritelty, että riittävän laajankaistan internetyhteyspalvelun on tuettava seuraavia palveluita: sähköposti, hakukoneet, jotka pystyvät hakemaan ja löytämään kaikenlaista tietoa, verkkopohjaiset perusvälineet koulutukseen, verkkolehdet tai –uutiset, tavaroiden tai palvelujen ostaminen tai tilaaminen verkossa, työnhaku ja työhakuvälineet, ammatillinen verkostoituminen, verkkopankki, sähköisten viranomaispalvelujen käyttö, sosiaalinen media ja pikaviestintä ja vakiolaatuiset puhelut ja videopuhelut.

Pykälän 3 momentin mukaan tarkoituksenmukaisesta yleispalveluun käytettävän internetyhteyspalvelun nopeudesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksenantovaltuutta ehdotetaan muutettavaksi. Asetuksen antaisi liikenne- ja viestintäministeriön sijaan valtioneuvosto. Perustuslain 80 pykälän 1 momentin mukaan Tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lähtökohtana valtioneuvoston ja ministeriön välisessä toimivallan jaossa on, että valtioneuvosto antaa asetukset laajakantoisista ja periaatteellisesti tärkeistä asioista sekä niistä muista asioista, joiden merkitys sitä vaatii. Ministeriölle voi asetuksenantovaltuuden antaa lähinnä teknisemmissä asioissa, joiden yhteiskunnallinen ja poliittinen merkitys on pienempi. Internetyhteyttä voidaan pitää välttämättömyyshyödykkeenä. Internetyhteyden toimivuus, nopeus ja laatu määrittävät käytännössä, miten kansalainen voi osallistua tietoyhteiskuntaan ja käyttää verkkopalveluita. Internetyhteyspalvelun tarkoituksenmukaista nopeutta voidaan pitää merkityksellään periaatteellisesti, yhteiskunnallisesti ja poliittisesti tärkeänä asiana, jolloin asetuksenantajana tulisi toimia valtioneuvosto. Valtioneuvoston asetus voitaisiin antaa samassa yhteydessä ja samassa asetuksessa 86 pykälän 4 momentissa tarkoitetun vammaisten erityistarpeita koskevan asetuksen (nykyään 1247/2014) kanssa.

Ennen asetuksen antamista Liikenne- ja viestintäviraston tulee tarvittaessa laatia selvitys tiedonsiirtopalvelujen markkinoista, käyttäjien ja tilaajien enemmistön käytössä olevasta yhteysnopeudesta ja teknisestä kehitystasosta sekä arvio sääntelyn taloudellisista vaikutuksista teleyrityksille. Käytännössä selvityksessä tulisi 2 momentin muutoksen jälkeen ottaa huomioon myös teledirektiivin liitteen V palvelulistaus ja arvioida, millä yhteysnopeudella edellä mainitut palvelut olisivat käytettävissä.

Liikenne- ja viestintäviraston tulisi ehdotetun 3 momentin mukaan huomioida selvityksessä Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen tarkoituksenmukaisen internetyhteyspalvelun määrittelemisen parhaita käytäntöjä koskeva raportti. Ehdotettu lisäys vastaisi teledirektiivin 84 artiklan 3 kohtaa. Artiklan mukaan yhteistyöelin antaa viimeistään 21.6.2020 raportin jäsenvaltioiden parhaista käytännöistä, jotka tukevat riittävän laajakaistayhteyspalvelun määrittelemistä. Raporttia tulee päivittää säännöllisesti.

Komissiolle on teledirektiivin 116 artiklassa siirretty toimivalta antaa delegoituja säädöksiä liitteen mukauttamisesta, jotta voidaan ottaa huomioon teknisen, yhteiskunnallisen kehityksen ja markkinakysynnän muutokset.

88 §. *Liittymän tarjoamista koskevat muut oikeudet ja velvollisuudet.* Pykälässä säädetään yleispalveluliittymän tarjoamista koskevista muista oikeuksista ja velvollisuuksista. Pykälän mukaan yleispalveluyritys voi tarjota yleispalvelua useamman liittymän välityksellä, mikäli siitä ei aiheudu lisäkustannuksia käyttäjälle tai tilaajalle. Pykälän 1 momentin soveltamisala muutettaisiin koskemaan kaikkien tilaajien sijasta pk-yrityksiä ja voittoa tavoittelemattomia yhdistyksiä.

Pykälän 3 momentissa säädetään yleispalveluyrityksen oikeudesta kieltäytyä sopimuksen teosta, mikäli käyttäjä tai tilaaja on asetettu syytteeseen tai viimeisen vuoden aikana tuomittu jonkin teleyrityksen liittymää hyväksi käyttäen tehdystä tietoliikenteen häirinnästä taikka jos tilaajalla on yleispalveluyrityksen tarjoaman toisen liittymän käytöstä aiheutuneita maksamattomia, erääntyneitä ja riidattomia velkoja. Momenttiin ehdotetaan muutosta, jossa soveltamisala muutettaisiin koskemaan kaikkien tilaajien sijasta pk-yrityksiä ja voittoa tavoittelemattomia yhdistyksiä.

89 §. *Yhteystietopalveluja koskeva yleispalveluvelvollisuus.* Pykälässä säädetään yhteystietopalveluja koskevasta yleispalveluvelvollisuudesta. Pykälän mukaan yritys, jonka Liikenne- ja viestintävirasto on 85 §:ssä tarkoitetulla tavalla nimennyt numeropalvelussa tai puhelinluettelopalvelussa yleispalveluyritykseksi, on velvollinen tarjoamaan käyttäjien ja tilaajien saataville yleisen, kattavan ja keskimääräisen käyttäjän kannalta kohtuuhintaisen numeropalvelun tai puhelinluettelopalvelun.

Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Pykälää ei ole käytännössä sovellettu yleispalveluvelvoitteiden yhteydessä, eikä yhteystietopalveluita koskevia yleispalveluvelvoitteita ole asetettu. Numeropalveluita on kattavasti saatavilla ilman sääntelyä. Painettuja puhelinluetteloita ei ole teknologian kehittymisen myötä enää käytetty.

Yhteystietopalveluita koskeva muu lain 23 luvun sääntely pysyisi ennallaan.

91 §. *Yleispalveluyrityksen velvollisuus tiedottaa yleispalveluvelvoitteistaan sekä tarjota yleispalvelutuotteitaan ja –palvelujaan.* Pykälän 1 momentissa säädetään yleispalveluyrityksen velvollisuudesta tiedottaa tarkoituksenmukaisella tavalla yleispalveluvelvoitteistaan. Yleispalveluyrityksen on myös tarjottava yleispalvelutuotteitaan ja -palvelujaan.

Pykälän 2 momentissa säädetään, että yleispalveluyrityksellä on velvollisuus julkaistava tiedot ja aineistot tarjoamistaan yleispalvelutuotteista ja -palveluista siten, että ne ovat helposti tilaajien ja käyttäjien saatavilla.

Pykälää ehdotetaan kumottavaksi. Sääntelyn tarkoituksena on ollut varmistaa, että yleispalvelutuotteet ovat käytännössä kuluttajien saatavilla ja niistä saadaan tietoa. Erityisesti sääntely on ollut soveltuvaa tilanteessa, jossa kuluttajille tarjottaisiin erillisiä yleispalvelutuotteita muiden tuotteiden rinnalla.

Nykyisin käytäntönä on ollut se,, että yleispalvelu toimii ongelmatilanteissa turvaverkkona. Kaupalliset ratkaisut ovat ensisijaisia toteuttamisvaihtoehtoja. Liikenne- ja viestintävirasto ottaa yhteyksien ongelmatilanteissa yhteyttä teleyrityksiin ratkaisun löytämiseksi. Suurimmassa osassa yhteydenottoja ratkaisu löytyy ilman varsinaista lain 85 §:n mukaista yleispalveluyrityksen nimeämistä. Lain 85§:n mukaisia maantieteellisiä alueita, joille on viraston päätöksellä ennakkoon nimetty yleispalveluyritys, on etupäässä Lapissa. Näihin yleispalveluyrityksen nimeämisiin ehdotetulla pykälän kumoamisella ei ole vaikutusta.

Varsinaisia lain yleispalveluliittymiä on käytössä hyvin vähän. Nykyään vuositasolla Liikenne- ja viestintävirastolle tulee muutama kymmenen yhteydenottoa yleispalvelulaajakaistaan liittyen. Lisäksi tietoa yleispalvelusta on yleisesti saatavilla myös esimerkiksi Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilta.

Näin ollen markkinointia ja tiedottamista koskevia velvollisuuksia ei pidetä tarkoituksenmukaisina keinoina saatavuuden varmistetaan ja sääntelyä ehdotetaan tältä osin kevennettäväksi.

91 a §. *Velvollisuus ilmoittaa verkon luovuttamisesta.* Ehdotettu pykälä on uusi. Pykälässä säädettäisiin menettelystä tilanteessa, jossa 85§:n mukaisesti nimetty yleispalveluvelvollinen teleyritys luovuttaisi yleispalvelun tarjonnassa välttämättömän verkon tai verkonosan siitä erilliselle oikeushenkilölle. Edellä mainitussa tilanteessa teleyritys olisi velvollinen tekemään Liikenne- ja viestintävirastolle ilmoituksen.

Ilmoitukseen johtava tilanne voisi syntyä esimerkiksi yrityskaupan, määräysvallan muutoksen tai muun vastaavan syyn vuoksi. Yleispalveluyritys voisi tehdä ilmoituksen vapaamuotoisesti.

Muutos yleispalveluvelvollisen teleyrityksen tilanteessa voi vaikuttaa 85§:n mukaisesti tehtävään yleispalveluyrityksen nimeämiseen, erityisesti sen osalta, millä teleyrityksellä on parhaat edellytykset yleispalvelun tarjoamiseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että Liikenne- ja viestintävirasto voi ilmoituksen jälkeen muuttaa, peruuttaa tai asettaa yleispalveluvelvollisuuksia 85 §:ssä määritellyllä tavalla. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi tarkastella yleispalveluvelvollisuuksia, mikäli markkinatilanne olisi selvästi muuttunut. Myös esimerkiksi tilanne, jossa verkkopalvelu eriytettäisiin ääniviestintäpalveluiden ja internetyhteyspalveluiden tarjoamisesta, voisi vaikuttaa yleispalveluvelvollisuuksiin. Yleispalvelun toteuttaminen vaatii käytännössä niin verkko- kuin palvelutoimintaa.

Pykälä vastaa teledirektiivin 86 artiklan 5 kohtaa.

93 §. *Yleispalvelun nettokustannukset.* Pykälässä säädetään Liikenne- ja viestintäviraston yleispalveluvelvollisen teleyrityksen pyynnöstä tekemästä yleispalvelun nettokustannusten laskemisesta ja korvaamisesta. Nettokustannuksilla tarkoitetaan niitä palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia, joita yleispalveluyritys ei saa katetuiksi palvelun tuottamilla tuloilla. Mikäli yleispalvelun tarjonta muodostaa yleispalveluyritykselle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen, voidaan nettokustannuksia korvata. Nettokustannuslaskentaa ei ole nykyisen lainsäädännön aikana täytynyt tehdä, eikä näin ollen kyseessä olevaa pykälää ole suoraan sovellettu. Nettokustannusten laskennassa tulisi huomioida myös teledirektiivin liitteessä VII esitetyt periaatteet laskennasta.

Pykälän 2 ja 4 momentteihin esitetään täsmennyksiä liittyen nettokustannusten laskennan avoimuuteen sekä raportointiin. Muutokset vastaisivat suoraan teledirektiivin 91 artiklaa. Ehdotetun 2 momentin muutoksen mukaan nettokustannusten laskennan periaatteiden, mukaan lukien yksityiskohtaiset tiedot käytettävistä menetelmistä, tulisi olla yleisesti saatavilla. Velvoite koskee Liikenne- ja viestintävirastoa, jonka tulisi esimerkiksi verkkosivuillaan tai muulla vastaavalla keinolla toimittaa nettokustannusten laskentapa yleisesti saataville, mikäli kustannuslaskentaa tulisi tehdä. Muutoksella pyritään laajempaan avoimuuteen nettokustannusten laskennan suorittamisen osalta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin nettokustannusten laskennan raportoinnista. Jos Liikenne- ja viestintävirasto pykälän 1 ja 2 momenttien mukaisesti laskee nettokustannuksia, sen tulee julkaista vuosiraportti, joka sisältää yksityiskohtaiset tiedot yleispalveluvelvollisuuksien lasketuista kustannuksista ja yksilöidään kaikkien asianosaisten yritysten osuudet, mukaan lukien mahdolliset markkinaedut, joita yritys on voinut saada yleispalveluvelvollisuuksien johdosta.

94 §. *Kustannusten korvaaminen yleispalveluyritykselle.* Pykälässä säädetään kohtuuttomien nettokustannusten korvaamisesta valtion varoista yleispalveluyritykselle. Pykälän 1 momentissa säädetään, että kustannusten korvaamisen arvioinnissa tulee ottaa huomioon yrityksen koko, yritystoiminnan laatu, yrityksen harjoittaman teletoiminnan, numeropalvelun tai puhelinluettelopalvelun liikevaihto sekä muut edellä mainittuihin rinnastettavat seikat.

Momentista poistettaisiin maininta numeropalveluista ja puhelinluettelopalveluista. Tämä vastaisi ehdotettua lain 89 §:n kumoamista. Esitettyä muutosta lukuun ottamatta pykälä säilyisi nykymuodossaan.

IV OSA TAAJUUDET JA NUMEROINTI

13 luku
Taajuushallinto

95 §. *Taajuuksien käyttöä ja taajuussuunnitelmaa koskeva valtioneuvoston asetus.* Pykälää ehdotetaan kokonaisuudessaan muutettavaksi.

Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa momenttia. Momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan yleiset periaatteet 3 momentissa tarkoitettujen taajuuksien käytölle. Säädettäessä viestintäpalvelujen tarjontaan soveltuvien taajuuksien käytöstä on noudatettava tekniikka ja palveluriippumattomuutta.

Pykälän 2 momentissa vastaisi voimassa olevaa momenttia. Momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetussa asetuksessa voidaan kuitenkin poiketa verkko- ja viestintäpalvelujen tekniikkariippumattomuudesta haitallisten häiriöiden välttämiseksi, yleisön suojelemiseksi sähkömagneettisilta kentiltä ja palvelujen teknisen laadun, taajuuksien yhteiskäytön tai yleisen edun tavoitteiden saavuttamiseksi. Palveluriippumattomuudesta voidaan poiketa ihmishengen turvallisuuden takaamiseksi, sosiaalisen, alueellisen tai maantieteellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi, taajuuksien tehottoman käytön välttämiseksi ja kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistämiseksi.

Pykälän 3 momentin 1 kohdan mukaan valtioneuvosto vahvistaisi taajuussuunnitelman lain 6 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun verkkotoimilupaa edellyttävään teletoimintaan ja 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuun yleiseen teletoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille. Ehdotetulla uudella 6 §:n 4 momentilla mahdollistettaisiin vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoaminen ilman toimilupaa, mutta valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin niistä taajuusalueista, joilla tällaista toimintaa voisi harjoittaa radioluvan nojalla. Muilta osin momentin 1 kohta vastaisi voimassa olevaa 1 kohtaa.

Pykälän 3 momentin 2-5 kohdat vastaisivat voimassa olevia kohtia. Momentin 2-5 kohtien mukaan valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan taajuussuunnitelma 22 ja 34 §:ssä tarkoitettuun toimiluvanvaraiseen televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen tarkoitetuille taajuusalueille, 96 §:n 5 momentissa tarkoitetuille taajuusalueille, tuotekehitys-, testaus- ja opetustoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille sekä Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettuun julkisen palvelun televisio- ja radiotoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille.

Pykälän 4 momentti vastaisi voimassa olevaa 4 momenttia. Momentin mukaan ennen kuin valtioneuvosto vahvistaa taajuussuunnitelman, teleyrityksille, Yleisradio Oy:lle ja muille taajuusalueiden käyttäjäryhmiä edustaville tahoille on varattava tilaisuus tulla kuulluksi taajuussuunnitelmasta. Valtioneuvoston on tarkasteltava taajuussuunnitelmaa uudelleen, jos 3 momentissa tarkoitettuun julkiseen palveluun tai toimiluvanvaraiseen toimintaan voidaan osoittaa lisää taajuusalueita tai jos tässä momentissa mainittu taho esittää tarkastelua koskevan perustellun pyynnön.

Direktiivin 45 artiklassa säädetään yhdenmukaistettujen taajuuksien vaihtoehtoisen käytön sallimisesta. Jäsenvaltion on artiklan 3 kohdan mukaan ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille tekemästään asiaa koskevasta päätöksestä. Koska 95 §:ssä säädetyssä valtioneuvoston asetuksessa vahvistetaan yleiset periaatteet taajuuksien käytölle, ehdotetun 5 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriön olisi ilmoitettava Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille, jos 1 momentissa tarkoitetulla valtioneuvoston asetuksella sallitaan 3 momentissa tarkoitetulla taajuusalueella Euroopan unionissa yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käyttötarkoituksesta poikkeava vaihtoehtoinen käyttö.

Euroopan parlamentin ja neuvoston radiotaajuuspäätöksen N:o 676/2002/EY mukaan komissio esittää radiotaajuuskomitealle teknisiä täytäntöönpanotoimenpiteitä, joilla taataan yhdenmukaistetut ehdot radiotaajuuksien saatavuudelle ja tehokkaalle käytölle. Direktiivin 53 artiklan 2 kohdan mukaan sellaisten matkaviestinverkoille yhdenmukaistettujen taajuusalueiden, joiden saatavuutta ja tehokasta käyttöä koskevat yhdenmukaistetut ehdot on vahvistettu komission teknisellä täytäntöönpanotoimenpiteellä radiotaajuuspäätöksen mukaisesti, käyttö on mahdollistettava mahdollisimman pian ja viimeistään 30 kuukauden kuluttua komission päätöksestä.

Jäsenvaltio voi direktiivin 53 artiklan 3 kohdan mukaan lykätä käyttöönoton määräaikaa siinä määrin kuin se on tarpeellista, jos taajuusalueen vaihtoehtoinen käyttö perustuu ihmishengen turvaamiseen tai kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden edistämiseen liittyvään yleisen edun tavoitteeseen. Määräaikaa voidaan artiklan mukaan lykätä myös silloin, kun taajuuksia ei ole koordinoitu kolmannen maan kanssa ja taajuuksien käyttö johtaisi haitallisiin häiriöihin. Lisäksi määräaikaa voidaan direktiivin mukaan lykätä kansallisen turvallisuuden ja puolustuksen tai ylivoimaisen esteen perusteella. Jäsenvaltion on tarkasteltava uudelleen tällaista lykkäystä vähintään joka toinen vuosi.

Säädettyä määräaikaa voidaan artiklan 4 kohdan mukaan lykätä enintään 30 kuukautta silloin, jos taajuuksia ei ole koordinoitu jäsenvaltioiden välillä ja taajuuksien käyttö johtaisi haitallisiin häiriöihin tai jos on tarve varmistaa taajuuksien olemassa olevan käytön tekninen siirtyminen pois taajuuksilta. Jäsenvaltion on direktiivin mukaan ilmoitettava lykkäyksestä sekä komissiolle että toiselle jäsenvaltiolle, jonka taajuuksien käyttöön asia voi vaikuttaa.

Ehdotetun 6 momentin mukaan Euroopan unionissa yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käyttö olisi mahdollistettava mahdollisimman pian tai viimeistään 30 kuukauden kuluttua Euroopan parlamentin ja neuvoston radiotaajuuspäätöksen 676/2002/EY mukaisesta taajuusalueen teknisestä täytäntöönpanotoimenpiteestä. Käytännössä säännös tarkoittaisi sitä, että valtioneuvoston tulisi säätää taajuusalueen käytöstä taajuusasetuksessa sekä mahdollisimman pian julistaa asetuksen mukaisen taajuusalueen toimiluvanvaraiset taajuudet haettavaksi lain 7 §:n mukaisesti.

Valtioneuvosto voisi poiketa momentissa säädetystä määräajasta, jos taajuusalueen vaihtoehtoinen käyttö perustuu 2 momentin 2 kohdan a ja d alakohdissa tarkoitettuun yleisen edun tavoitteeseen. Määräajasta voitaisiin ehdotuksen mukaan poiketa myös silloin, jos taajuuksia ei ole koordinoitu kolmannen maan kanssa ja taajuuksien käyttö johtaisi haitallisiin häiriöihin. Lisäksi määräaikaa voisi ehdotuksen mukaan lykätä kansallisen turvallisuuden, puolustuksen tai ylivoimaisen esteen vuoksi.

Ehdotetun 7 momentin mukaan edellä 6 momentissa tarkoitettua määräaikaa voitaisiin lykätä enintään 30 kuukautta jos taajuuksia ei ole koordinoitu Euroopan unionin jäsenvaltion kanssa ja taajuuksien käyttö johtaisi haitallisiin häiriöihin tai olisi tarpeen varmistaa nykyisten käyttäjien tekninen siirtyminen taajuuksilta.

Ehdotetun 8 momentin mukaan valtioneuvoston olisi tarkasteltava uudelleen edellä 6 momentissa tarkoitettua poikkeusta vähintään joka toinen vuosi. Näin ollen valtioneuvoston tulisi säännöllisin väliajoin arvioida perustetta poikkeamiselle ja sitä, voitaisiinko taajuudet ottaa Euroopan unionissa yhdenmukaistettuun käyttötarkoitukseen. Momentin mukaan valtioneuvoston olisi ilmoitettava 6 ja 7 momentissa tarkoitetusta poikkeuksesta komissiolle ja sellaiselle Euroopan unionin jäsenvaltiolle, jonka taajuuskäyttöön asia voisi vaikuttaa.

96 §. *Taajuuksien käytöstä annetut Liikenne- ja viestintäviraston määräykset*. Pykälän 6 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Muutoksen tavoitteena olisi paremmin mahdollistaa taajuuksien yhteiskäyttö sallimalla vähäiset häiriöt ja rajoitteet taajuusalueen käyttötarkoituksenmukaiselle käytölle.

Ehdotetun 6 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi radiotaajuuksien yhteiskäytön edistämiseksi tai muusta perustellusta syystä sallia 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetylle radiotaajuusalueelle tai tämän pykälän 1 momentin nojalla annetussa määräyksessä tarkoitetulle taajuusalueelle myös muuta kuin sen käyttötarkoituksen mukaista radioviestintää, jos muu radioviestintä ei vähäistä enempää rajoita taajuusalueen käyttöä sen ensisijaisiin käyttötarkoituksiin eikä aiheuta haitallisia häiriöitä ensisijaisten käyttötarkoitusten mukaiselle radioviestinnälle. Voimassa olevan momentin mukaan vähäisiäkään häiriöitä tai rajoituksia ei saa aiheutua ensisijaisen käyttötarkoituksen mukaiselle radioviestinnälle.

Taajuuksien yhteiskäytön edistäminen lisää taajuuksien käytön tehokkuutta. Ehdotettu muutos mahdollistaisi taajuuksien alkuperäisen ja asetuksen mukaisen käyttötarkoituksen vähäisen rajoittamisen ja siihen liittyvän vähäisen häiriöriskin, mikäli se edistäisi taajuuksien tehokasta käyttöä. Ehdotettu muutos ei käytännössä heikentäisi ensisijaisen käyttötarkoituksen mukaisen radioviestinnän laatua ja sujuvuutta.

14 luku
Numerointi

99 §. *Numerointia koskeva Liikenne- ja viestintäviraston määräys.* Pykälä vastaa pääasiassa voimassa olevan lain 99 §:ää. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava tietoja numeroalueista, joita voidaan käyttää myös Suomen alueen ulkopuolella, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle. Yhteistyöelin avustaa kansallisia viranomaisia näiden pyynnöstä toimintansa koordinoinnissa sellaisten numeroiden tehokkaan hallinnan varmistamiseksi, joita on oikeus käyttää Suomen alueen ulkopuolella Euroopan unionissa. Yhteistyöelin perustaa näistä numeroista tietokannan. Liikenne- ja viestintävirasto tulee määrittämään muiden kuin maantieteellisten numeroiden alueen numerointimääräyksessä teledirektiivin 93 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

100 §. *Numerointipäätös*. Pykälä vastaa pääasiassa voimassa olevan lain 100 §:ää. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 momentti, jonka tarkoituksena on edistää tervettä kilpailua sähköisen viestinnän alalla. Pykälään ehdotetaan lisättävän 6 momentiksi teleyritykselle kielto syrjiä muita teleyrityksiä niiden palvelujen käyttöön tarvittavien numeroiden ja tunnusten osalta Ehdotetulla 6 momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 93 artiklan 3 kohta. Lisäksi ehdotetaan teknistä muutosta 3 momenttiin, jonka mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä päätös numeron tai tunnuksen *myöntämisestä* (numerointipäätös) kolmen viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Termi myöntäminen kuvastaa paremmin viranomaisen päätöstä verrattuna voimassa olevan lain termiin *jakaminen.*

102 §. *Puhelinnumeron siirrettävyys.* Pykälä vastaa pääasiassa voimassa olevan lain 102 §:ää. Numeron siirrettävyys nähdään keskeisenä kuluttajan valinnanvaraa helpottavana ja todellista kilpailua lisäävänä tekijänä. Uudeksi 2 momentiksi ehdotetaan lisättävän tilaajan oikeus siirtää kansalliseen numerointisuunnitelmaan sisältyvän numeron toiselle palveluntarjoajalle vähintään yhden kuukauden ajan irtisanomispäivästä, ellei tilaaja ilmoita luopuvansa tästä oikeudesta. Ehdotetussa momentissa säädettäisiin myös siitä, että tilaajan sopimus siirrettävän numeron osalta päättyisi automaattisesti silloin, kun vaihtoprosessi saadaan päätökseen. Siirtoprosessia tulisi johtaa numeron vastaanottava teleyritys, joka käytännössä on nytkin toimintatapana. Jos on teknisesti mahdollista, teleyrityksen tulisi edistää SIM-parametrien vaihtamista langattomasti (eSIM). Numeron luovuttavalla sekä vastaanottavalla teleyrityksellä olisi velvollisuus tiedottaa tilaajalle vaihtoprosessin etenemisestä koko prosessin ajan. Ehdotetulla 2 momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 106 artiklan 3 ja 6 kohdan vaatimuksia.

103 §. *Puhelinnumeron siirrettävyyttä koskevat määräykset.* Pykälä vastaa pääasiassa voimassa olevan lain 103 §:ää. Teledirektiivin yleisperusteluiden mukaan toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava määrätä ylei-

sestä numeroiden siirtämisprosessista. Jotta tilaajan etuja voitaisiin suojella koko siirtoprosessin ajan vähentämättä kuitenkaan siirtoprosessin houkuttelevuutta, ehdotetaan 2 momentin muutoksella laajennettavan Liikenne- ja viestintäviraston määräysvaltaa puhelinnumeron siirrettävyyden osalta. Liikenne- ja viestintäviraston määräys voisi jatkossa koskea myös luovuttavan ja vastaanottavan teleyrityksen tehtäviä palveluntarjoajaa vaihdettaessa sekä tilaajalle siirtoprosessista tiedottamisen yksityiskohtia. Ehdotetulla 2 momentin muutoksella pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 106 artiklan 6 kohdan mukainen mahdollisuus määrätä numeroiden yleisestä vaihto- ja siirtämisprosessista.

V OSA KÄYTTÄJÄN JA TILAAJAN OIKEUDET VIESTINTÄPALVELUSSA

106 §. *Soveltamisala ja säännösten pakottavuus.* Pykälän 1 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että käyttäjän ja tilaajan oikeuksia viestintäpalvelussa koskevan osan säännöksistä ei saisi poiketa tilaajan vahingoksi, ellei pykälän 2 momentissa toisin säädetä. Pykälän 2 momentissa yksilöitäisiin ne säännökset, jotka ovat muiden kuin kuluttajien kanssa tehtyjen sopimusten osalta dispositiivisia eli niitä sovellettaisiin ainoastaan, jos osapuolet eivät ole muuta sopineet. Kuluttajalla tarkoitetaan esityksessä luonnollista henkilöä, joka käyttää palveluja pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin elinkeinotoimintaa varten. Kuluttajan käsite vastaa kuluttajansuojalain (38/1978) 1 luvun 4 §:n käsitettä.

Pykälän 1 momentin muutoksella ei muutettaisi sääntelyä sisällöllisesti vaan ainoastaan selkiytettäisiin ja täsmennettäisiin sitä. Voimassa olevan lainkin mukaan eräät osan säännöksistä ovat pakottavia myös muiden kuin kuluttajien kanssa tehtävien sopimusten osalta. Voimassa olevan 2 momentin mukaiset säännökset kuten virheja viivästyssääntely puolestaan ovat dispositiivisia suhteessa muihin kuin kuluttajiin ja eli niistä voidaan sopia toisin. Tietyt osan säännöksistä puolestaan koskevat sanamuotonsa mukaisesti ainoastaan kuluttajan kanssa tehtäviä sopimuksia. Voimassa olevan 1 momentin tulkinnasta on kuitenkin ollut epäselvyyttä, minkä vuoksi momenttia esitetään täsmennettäväksi edellä kuvatulla tavalla.

Pykälän 2 momentissa yksilöitäisiin ne säännökset, joita sovelletaan muiden kuin kuluttajan kanssa tehtäviin sopimuksiin, jos muuta ei ole sovittu. Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin voimassa olevaa 2 momenttia. Se ei kuitenkaan enää koskisi viivästys- ja virhesääntelyä, koska esityksessä ehdotetaan, että kyseiset säännökset koskisivat ainoastaan kuluttajien kanssa tehtäviä sopimuksia sekä ehdotetun 3 momentin nojalla dispositiivisesti mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtäviä sopimuksia.

Pykälän 3 momentin mukaan tiettyjä säännöksiä, joita sovelletaan kuluttajien kanssa tehtäviin sopimuksiin, sovellettaisiin myös mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtäviin sopimuksiin, ellei muuta ole sovittu. Mikroyritys ja pieni yritys on määritelty lain ehdotetussa 3 §:n 11 a kohdassa. Niillä tarkoitetaan Euroopan komission suosituksessa (2003/361/EY) määriteltyjä mikroyrityksiä ka pieniä yrityksiä. Mikroyritys on yritys, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa. Pieni yritys on komission suosituksen mukaan yritys, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa. Voittoa tavoittelemattomilla yhteisöillä tarkoitetaan teledirektiivin johdanto-osan 259 kappaleen mukaan oikeushenkilöitä, jotka eivät tuota voittoa omistajilleen tai jäsenilleen. Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt ovat tavallisesti hyväntekeväisyysjärjestöjä tai muita yleishyödyllisiä järjestöjä. Momentin mukaan mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin sovellettaisiin 106 b §:ää, 108 a §:n 1 ja 3 momenttia, 109 §:n 2 momenttia, 112 §:n 1 momenttia sekä 113 §:ää, 118 §:n 2 momenttia, 119 §:ää ja 121-124 §:ää. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 102 artiklan 2 kohta, 105 artiklan 2 kohta ja 107 artiklan 4 kohta.

106 a §. *Soveltamisalan rajoitukset.* Ehdotettu pykälä on uusi ja siinä säädettäisiin pääosin teledirektiiviin täytäntöön panemiseksi välttämättömistä rajoituksista osan soveltamisalaan.

Pykälän 1 momentin mukaan osan säännöksiä ei 107 §:n 2 momentissa säädettyä syrjintäkieltoa lukuun ottamatta sovellettaisi sellaisiin mikroyrityksiin, jotka tarjoavat vain numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja. Niiden olisi kuitenkin ennen sopimuksen tekemistä ilmoitettava tilaajalle, että niihin ei sovelleta osan sääntelyä mainittua poikkeusta lukuun ottamatta. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 98 artikla.

Pykälän 2 momentissa esitetään säädettäväksi rajoituksista osan soveltamiseen numeroista riippumattomiin henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin. Momentin mukaan näihin viestintäpalveluihin ei sovellettaisi 109 §:n 2-4 momenttia eikä 114 ja 116 §:ää. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 105 artiklan soveltamisalaa koskeva rajoitus.

Pykälän ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin teledirektiivin mukaisista rajoituksista osan soveltamiseen laitteiden välisiin siirtopalveluihin. Laitteiden välisillä siirtopalveluilla tarkoitetaan teledirektiivin mukaisia laitteiden välisen viestinnän palvelujen tarjontaan liittyvät siirtopalveluja. Näitä ovat teledirektiivin 2 artiklan 4 kohdan c alakohdan mukaan palvelut, jotka koostuvat kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä, kuten siirtopalvelut, joita käytetään M2M-palvelujen tarjoamiseksi ja radio- ja televisiotoiminnassa. Momentin mukaan 106 a §:ää, 107 §:n 3 ja 4 momenttia, 109 §:n 2 ja 3 momenttia ja 112 §:n 1 momenttia ei sovellettaisi laitteiden välisiin siirtopalveluihin.

Pykälän ehdotettu 4 momentti vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 106 §:n 3 momenttia.

15 luku
Viestintäpalvelusopimus

106 b §. *Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot ja sopimustiivistelmä.* Pykälä olisi uusi, ja siinä säädettäisiin ennen sopimuksen tekemistä kuluttajalle annettavista tiedoista ja sopimustiivistelmästä. Pykälällä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 102 artiklan 1-3 kohta.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan teleyrityksen olisi ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä kuluttajan kanssa annettava kuluttajalle kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:n 1 momentissa tai 6 luvun 9 §:ssä säädetyt tiedot. Kuluttajansuojalain mainitussa 8 a §:ssä säädetään ennen sopimuksen tekemistä annettavista tiedoista muussa kuin kulutushyödykkeiden koti- ja etämyynnistä. Viestintäpalvelu on kuluttajansuojalaissa tarkoitettu kulutushyödyke. Mainittu 9 § puolestaan koskee tiedonantovelvoitteita ennen sopimuksen tekemistä koti- ja etämyynnissä. Vastaavasti viestintäpalvelusopimusten kyseessä ollessa tulisi nyt esitetyn pykälän nojalla antaa joko kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:ssä tai 6 luvun 9 §:ssä säädetyt tiedot sen mukaan, onko kyse koti- tai etämyynnistä vai muusta myyntitilanteesta kuten myynnistä teleyrityksen liiketiloissa.

Kuluttajansuojalain mainitun 8 a §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan elinkeinoharjoittajan on ennen kulutushyödykesopimuksen tekemistä muussa kuin koti- ja etämyynnissä annettava kuluttajalle ensinnäkin tieto kulutushyödykkeen pääominaisuuksista siinä laajuudessa kuin on asianmukaista ottaen huomioon kulutushyödyke ja käytetty viestin. Momentin 2 kohdan mukaan on annettava tieto elinkeinonharjoittajan nimestä ja sijaintipaikan maantieteellisestä osoitteesta. Lisäksi elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava puhelinnumeronsa. Momentin 3 kohdan mukaan elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava tieto kulutushyödykkeen kokonaishinnasta veroineen. Jos täsmällistä hintaa ei hyödykkeen luonteen vuoksi voida kohtuudella ilmoittaa, tulee antaa tieto hinnan määräytymisen perusteista. Kaikissa tapauksissa toimituskulujen sisällyttäminen kokonaishintaan ei kuitenkaan ole mahdollista esimerkiksi siitä syystä, että toimituskulujen aiheutuminen ja niiden määrä riippuvat kuluttajan valitsemasta toimitustavasta. Tällaisissa tapauksissa kuluttajalle on momentin 4 kohdan mukaan ilmoitettava myös mahdolliset kokonaishintaan sisältymättömät toimituskulut tai, jos näitä kuluja ei voida

kohtuudella laskea etukäteen, tieto siitä, että tällaisia kuluja voi aiheutua. Tiedot on annettava tarvittaessa eli silloin, kun tällaisia kuluja aiheutuu tai voi aiheutua.

Momentin 5 kohdan mukaan kuluttajalle on myös tarvittaessa annettava tieto maksua, toimitusta ja muuta sopimuksen täyttämistä koskevista ehdoista sekä asiakasvalituksia koskevista käytännöistä. Maksua koskevilla ehdoilla tarkoitetaan tyypillisesti maksuaikaa, maksutapaa ja mahdollisesti perittävää viivästyskorkoa. Momentin 6 kohdan mukaan kuluttajalle on annettava tieto tavaroita koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta. Velvoitteen täyttämiseksi riittävää on yleisluonteinen maininta sähköisen viestinnän palveluista annetun lain virhevastuusta, eikä teleyritykseltä edellytettäisi lain virhevastuusäännösten sisällön selostamista. Lisäksi teleyrityksen on 6 kohdan mukaan mainittava asiakastuesta, muista kaupanteon jälkeisistä palveluista ja takuusta sekä niitä koskevista ehdoista.

Momentin 7 kohdan mukaan kuluttajalle on tarvittaessa ilmoitettava sopimuksen kesto tai, jos sopimus on voimassa toistaiseksi tai sitä jatketaan automaattisesti, sen päättämistä eli sopimuksen irtisanomista tai purkamista koskevat ehdot, kuten irtisanomisaika. Kyseessä olevan esityksen 109 §:ssä ehdotetaan, että määräaikaisen sopimus voisi jatkua automaattisesti, mutta automaattisen jatkumisen jälkeen se olisi irtisanottavissa kuten toistaiseksi voimassa oleva sopimus.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:n 1 momentin 8 kohta koskee digitaalista sisältöä koskevia sopimuksia. Sähköisen viestinnän palveluista annettu lain 15 luku ei kuitenkaan koske sähköisiä sisältöjä, joten kyseisellä kohdalla ei ole relevanssia viestintäpalvelusopimusten osalta lukuun ottamatta ehdotetussa 108 a §:ssä säädettyjä sopimuspaketteja tapauksissa, joissa pakettiin sisältyy sisältöpalvelu.

Kuluttajansuojalain 6 luvun 9 §:ssä säädetään kuluttajalle ennen koti- tai etämyyntisopimuksen tekemistä annettavista tiedoista. Jos viestintäpalvelusopimus siten tehdään koti- tai etämyynnissä, on kuluttajalle annettava kyseisen pykälän mukaiset tiedot. Kotimyyntisopimus on määritelty kuluttajansuojalain 6 luvun 6 §:ssä. Kotimyyntisopimuksella tarkoitetaan muun muassa sopimusta, joka tehdään tai jota koskevan tarjouksen kuluttaja tekee muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa osapuolten ollessa samanaikaisesti läsnä. Etämyyntisopimuksella puolestaan tarkoitetaan kuluttajansuojalain 6 luvun 7 §:n mukaisesti etämyyntiä varten luodussa myynti- ja palveluntarjontajärjestelmässä tehtävää viestintäpalvelusopimusta, joka tehdään ilman, että osapuolet ovat yhtä aikaa läsnä ja jonka tekemiseen käytetään yhtä tai useampaa etäviestintä. Etäviestimiä ovat esimerkiksi puhelin, posti, televisio ja tietoverkko.

Kuluttajansuojalain 6 luvun 9 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kuluttajalle on annettava ensinnäkin tieto kulutushyödykkeen pääominaisuuksista siinä laajuudessa kuin on asianmukaista ottaen huomioon kulutushyödyke ja käytetty viestin. Momentin 2 ja 3 kohdan mukaan kuluttajalle on annettava tieto elinkeinonharjoittajan nimestä sekä elinkeinonharjoittajan maantieteellinen osoite sijoittautumisvaltiossa. Tällä tarkoitetaan elinkeinonharjoittajan päätoimipaikan tai keskushallinnon käyntiosoitetta. Jos elinkeinonharjoittaja toimii toisen elinkeinonharjoittajan asiamiehenä tai edustajana, elinkeinonharjoittajan tulee myös antaa tieto hänen päämiehensä nimestä ja maantieteellisestä osoitteesta. Edelleen momentin 4 kohdan mukaan kuluttajalle on ilmoitettava elinkeinonharjoittajan puhelin-ja faksinumero sekä sähköpostiosoite, jos nämä ovat käytettävissä. Momentin 5 kohdan mukaan kuluttajalle on ilmoitettava elinkeinonharjoittajan sen toimipaikan maantieteellinen osoite, jonne kuluttaja voi toimittaa valituksensa, jos tämä osoite ei ole sama kuin momentin 3 kohdassa tarkoitettu osoite. Jos elinkeinonharjoittaja toimii toisen elinkeinonharjoittajan asiamiehenä tai edustajana, sama tieto tulee antaa hänen päämiehestään.

Momentin 6 kohta koskee kulutushyödykkeen verollisen kokonaishinnan ilmoittamista. Jos täsmällistä hintaa ei hyödykkeen luonteen takia kohtuudella voida laskea etukäteen, elinkeinonharjoittajan on annettava tiedot hinnan määräytymisen perusteista eli siitä, miten hinta lasketaan. Jos kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva

sopimus, kokonaishinnan on sisällettävä kokonaiskustannukset laskutusjaksoa kohden. Jos siis kyse on esimerkiksi mobiililiittymästä, jossa laskutuskausi on kuukausi, teleyrityksen tulee ilmoittaa tämän laskutusjakson kokonaishinta.

Lähtökohtana on, että toimituskulut sisältyvät hyödykkeen kokonaishintaan. Kaikissa tapauksissa toimituskulujen sisällyttäminen kokonaishintaan ei kuitenkaan ole mahdollista esimerkiksi siitä syystä, että toimituskulujen aiheutuminen ja niiden määrä riippuvat kuluttajan valitsemasta toimitustavasta. Tällaisia tapauksia silmällä pitäen momentin 7 kohdan mukaan kuluttajalle tulee ilmoittaa tarvittaessa kulutushyödykkeen kokonaishintaan sisältymättömät toimitus- ja muut kulut tai, jos näitä kuluja ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tieto siitä, että tällaisia lisäkuluja voi aiheutua. Kohdassa tarkoitetut tiedot olisi annettava kuluttajalle tarvittaessa eli aina silloin, kun tällaisia kuluja aiheutuu tai niitä voi aiheutua.

Momentin 8 kohdan mukaan kuluttajalle tulee ilmoittaa etäviestimen käyttämisestä sopimuksen tekemisessä aiheutuvat kulut, jos siitä veloitetaan perushintaa enemmän. Perushinnalla tarkoitetaan kuluttajansuojalain 2 luvun 14 §:n 1 momentin mukaista enimmäishintaa.

Momentin 9 kohdan mukaan kuluttajalle on ilmoitettava maksua, toimitusta ja muuta sopimuksen täyttämistä koskevat ehdot. Lisäksi kohdan mukaan kuluttajalle on tarvittaessa ilmoitettava asiakasvalituksia koskevat käytännöt. Jos erityistä käytäntöä ei ole, mainintaa ei edellytetä.

Momentin 10 kohdan mukaan kuluttajalle on tarvittaessa ilmoitettava peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevat ehdot, määräajat ja menettelyt. Kohdan mukaiset tiedot on ilmoitettava, jos kuluttajalla sopimuksen mukaan on peruuttamisoikeus. Kuluttajalle on kohdan mukaan muun muassa kerrottava, miten ja minkä ajan kuluessa peruutuksesta on ilmoitettava.

Momentin 11 kohdan mukaan kuluttajalle on annettava tarvittaessa tieto siitä, että jos kuluttaja peruuttaa, hän vastaa myös tavaroiden palauttamiskustannuksista. Tietoa ei siis luonnollisesti tarvitsisi antaa silloin, kun elinkeinonharjoittaja lain tai sopimuksen mukaan vastaa palauttamiskustannuksista. Etämyynnissä olisi annettava myös tieto palauttamiskustannusten määrästä, jos tavarat eivät luonteensa vuoksi ole palautettavissa tavanomaisella tavalla postitse eli jos palautettava hyödyke edellyttää kokonsa tai painonsa takia postin erilliskäsittelyä tai erityiskuljetusta. Kustannusten määrää ei sen sijaan tarvitsisi kertoa silloin, jos paketti voidaan jättää suoraan ja sellaisenaan postitoimipaikkaan vastaanottajalle toimitettavaksi.

Momentin 12 kohdan mukaan kuluttajalle olisi annettava tieto siitä, että jos kuluttaja käyttää peruuttamisoikeuttaan tehtyään pyynnön palvelun suorittamisen aloittamisesta ennen peruuttamisajan päättymistä, kuluttajan on maksettava kohtuullinen korvaus peruuttamisilmoituksen tekemiseen mennessä tehdystä suorituksesta.

Momentin 13 kohdan mukaan kuluttajalle olisi ensinnäkin ilmoitettava, jos peruuttamisoikeutta ei peruuttamisoikeuden rajoitusten perusteella ole lainkaan. Jos peruuttamisoikeuden voi menettää, kuluttajalle olisi kerrottava, minkälaisissa olosuhteissa tämä voi tapahtua.

Momentin 14 kohdan mukaan elinkeinonharjoittajan tulee mainita kuluttajalle lakisääteisestä virhevastuusta. Kohdan tarkoituksena on sen selventäminen kuluttajalle, että takuun lisäksi tai sen puuttumisesta huolimatta elinkeinonharjoittajalla on joka tapauksessa lakiin perustuva virhevastuu.

Momentin 15 kohdan mukaan kuluttajalle annettaviin tietoihin on tarvittaessa sisällytettävä maininta asiakastuesta, muista kaupanteon jälkeisistä palveluista ja takuusta sekä niitä koskevista ehdoista. Tiedot olisi annettava tarvittaessa eli silloin, kun asiakastukea, palveluja tai takuu tarjotaan. Tällöin elinkeinonharjoittajan olisi

myös kerrottava niitä koskevista ehdoista, kuten takuun osalta kattavuudesta. Kaupanteon jälkeisten palvelujen ehdoista olisi mainittava erityisesti, jos ne poikkeavat siitä, mitä kuluttaja voi kohtuudella olettaa.

Momentin 16 kohdan mukaan tiedoissa tulee mainita käytännesääntöjen olemassaolosta eli siitä, tulevatko jotkin käytännesäännöt sovellettaviksi. Jos tällaiset säännöt soveltuvat tapaukseen, elinkeinonharjoittajan olisi myös annettava tieto siitä, miten niistä voi saada jäljennöksen. Käytännesäännöt on määritelty sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan f alakohdassa, ja niillä tarkoitetaan esimerkiksi tietyn toimialan eettisiä sääntöjä.

Momentin 17 kohdan mukaan kuluttajalle on tarvittaessa ilmoitettava sopimuksen kesto, jos sopimus on voimassa toistaiseksi tai sitä jatketaan automaattisesti, sen päättämistä eli sopimuksen irtisanomista tai purkamista koskevat ehdot, kuten irtisanomisaika ja myös irtisanomisperusteet, jos sopimus ei ole vapaasti irtisanottavissa. Kyseessä olevan esityksen 109 §:ssä ehdotetaan, että määräaikaisen viestintäpalvelusopimus voisi jatkua automaattisesti, mutta automaattisen jatkumisen jälkeen se olisi irtisanottavissa kuten toistaiseksi voimassa oleva sopimus. Momentin 18 kohdan mukaan 17 kohdassa säädetyn lisäksi on tarvittaessa erikseen ilmoitettava kuluttajan sopimusvelvoitteiden vähimmäiskesto.

Momentin 19 kohdan mukaan, jos elinkeinonharjoittaja edellyttää kuluttajalta rahoitusta koskevia vakuuksia, niistä ja niihin sovellettavista ehdoista olisi ilmoitettava kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä.

Momentin 20 kohtaa sovelletaan digitaalista sisältöä koskeviin sopimuksiin. Sähköisen viestinnän palveluista annettu lain 15 luku ei kuitenkaan koske sähköisiä sisältöjä, joten kyseisellä kohdalla ei ole relevanssia viestintäpalvelusopimusten osalta lukuun ottamatta ehdotetussa 108 a §:ssä säädettyjä sopimuspaketteja tapauksissa, joissa pakettiin sisältyy sisältöpalvelu. Momentin 21 kohdan mukaan kuluttajalle olisi myös annettava tieto mahdollisuudesta ja tavoista saattaa riita kuluttajariitalautakunnan tai muun vastaavan elimen käsiteltäväksi.

Ehdotetun 1 momentin mukaan tiedot olisi annettava selkeästi ja ymmärrettävästi kuluttajansuojalain 6 luvun 8 §:n 1 kohdassa tarkoitetulla pysyvällä tavalla. Pysyvällä tarkoitetaan sitä, että tiedot annetaan kirjallisesti tai sähköisesti siten, että vastaanottaja voi tallentaa ja toisintaa tiedot muuttumattomina.

Ehdotetun pykälän 2 momentti mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettavista tiedoista. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää teledirektiivin VIII liitteen sisältämistä tarkemmista tietovaatimuksista. Valtioneuvoston asetuksen mukaisten tietojen, jotka olisivat kuluttajansuojalain vaatimuksia tarkempia ja yksityiskohtaisempia, antaminen täyttäisi samalla teledirektiiviin johdanto-osan 258 kappaleen mukaisesti kuluttajansuojalain vastaavan tiedonantovaatimuksen. Kuluttajansuojalain edellä kuvatut tiedonantovaatimukset ja annettavan valtioneuvoston asetuksen mukaiset tiedonantovaatimukset eivät johtaisi siten päällekkäisten tietojen antamiseen sopimuksen tekoa edeltävissä asiakirjoissa ja sopimusasiakirjoissa.

Ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot olisi pyydettäessä annettava vammaisille soveltuvassa muodossa noudattaen tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2019/882 (jäljempänä *esteettömyysdirektiivi*). Esteettömyysdirektiivin I liitteen III jakson sisältää sähköisiä viestintäpalveluja koskevat yleiset esteettömyysvaatimukset. Jakson mukaan 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot olisi annettava useamman kuin yhden aistikanavan kautta. Esimerkkinä vaatimuksen noudattamisesta esteettömyysdirektiivissä mainitaan tilanne, jossa teleyritys toimittaa sokealle henkilölle tiedot sellaisena sähköisenä tiedostona, joita tietokone voi lukea käyttämällä näytönlukijoita. Tiedot olisi myös esitettävä ymmärrettävässä muodossa ja tavoilla, jotka käyttäjä voi havaita. Edelleen tiedot tulisi saattaa saataville tekstimuodoissa, jotka soveltuvat sellaisten vaihtoehtoisten avustavien muotojen

tuottamiseen, jotka voidaan esittää eri tavoin ja useamman kuin yhden aistikanavan kautta. Tiedot tulisi myös esittää käyttäen riittävän suurta kirjaisinkokoa, asianmukaista kirjaisinlajia ja riittävää kontrastia sekä säädettävää kirjasin-, rivi- ja kappaleväliä.

Ehdotetun pykälän 4 momentissa esitetään, että teleyrityksen olisi annettava kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä maksutta helppolukuinen sopimustiivistelmä. Sopimustiivistelmän olisi oltava ytimekäs ja siinä olisi esitettävä keskeiset osat 1 momentin mukaisista tietovaatimuksista. Keskeisiä osia ovat teleyrityksen nimi, osoite ja yhteystiedot, yhteystiedot mahdollisia valituksia varten, jos nämä tiedot ovat erilaiset sekä kunkin tarjottavan palvelun keskeiset ominaisuudet. Jos kyse on maksullisesta sähköisestä viestintäpalvelusta, keskeinen tieto on myös palvelun aktivoinnin sekä mahdollisten toistuvien tai kulutukseen perustuvien maksujen hinnat. Keskeisiä tietoja, jotka pitää myös käydä ilmi sopimustiivistelmästä, ovat myös sopimuksen voimassaoloaika sekä ehdot sopimuksen uusimiselle ja irtisanomiselle sekä tieto siitä, missä määrit tuotteet ja palvelut on suunniteltu vammaisille loppukäyttäjille.

Teleyrityksen olisi ehdotetun momentin mukaan tehtävä sopimustiivistelmä komission täytäntöönpanosäädöksessä 2019/ (komissio antaa säädöksen viimeistään joulukuussa 2019) vahvistettua mallia käyttäen. Teleyritysten on näin ollen täyttääkseen momentin sopimustiivistelmää koskevat vaatimukset käytettävä komission täytäntöönpanosäädöksen mukaista mallia. Tämä helpottaa kuluttajia niiden vertaillessa eri viestintäpalveluja ja toisaalta vähentää niitä kustannuksia, joita teleyrityksille aiheutuu vaatimuksen noudattamisesta.

Jos sopimustiivistelmää olisi teknisesti mahdotonta antaa ennen sopimuksen tekemistä esimerkiksi etämyynnissä, se olisi momentin mukaan annettava viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen. Tällöin sopimus tulisi voimaan vasta, kun kuluttaja on sopimustiivistelmän saatuaan vahvistanut hyväksyvänsä sopimuksen. Sopimuksen voimaantulo edellyttäisi siten näissä tapauksissa kuluttajalta nimenomaista reaktiota, jolla hän hyväksyy sopimuksen.

Sopimustiivistelmästä ja ehdotetun pykälän 1 momentin mukaisista tiedoista tulisi teledirektiivin 102 artiklan 4 kohdan mukaisesti olennainen osa sopimusta, eikä niitä saisi muuttaa, elleivät sopimuspuolet nimenomaisesti toisin sovi. Tämä vastaa sopimusoikeuden yleisiä periaatteita.

Esityksessä ehdotetun 106 §:n 3 momentin mukaan kyseessä olevaa pykälää sovellettaisiin myös viestintäpalvelusopimuksiin, joita teleyritys tekee mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa, elleivät ne ole nimenomaisesti toisin sopineet. Pykälää ei 106 a §:n 3 momentin nojalla sovellettaisi laitteiden välisiin siirtopalveluihin.

107 §. *Sopimusehdot ja tietojen julkaiseminen.* Pykälä vastaa osin voimassa olevaa pykälää, mutta sitä ehdotetaan muutettavaksi teledirektiivin 99, 102 ja 103 artiklassa edellytetyllä tavalla. Muutokset liittyvät pääosin siihen, että teledirektiivissä ei säädetä yksityiskohtaisesti viestintäpalvelusopimusten ehdoista toisin kuin voimassa olevassa yleispalveludirektiivissä, vaan teledirektiivissä pääpaino on sopimuksen säätelemisen sijaan vaatimuksessa antaa kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä yksityiskohtaiset tiedot sopimuksesta. Tämä vastaa myös kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (*kuluttajanoikeusdirektiivi*) omaksuttua lähestymistapaa. Pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan paremmin ehdotettua pykälää.

Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin, että viestintäpalvelusopimuksessa ei saa olla kuluttajan kannalta kohtuuttomia ehtoja ja rajoituksia. Momentissa ei enää esitetä säädettäväksi teleyrityksen velvollisuudesta laatia kuluttajan kanssa tehtäviä viestintäpalvelusopimuksia varten vakiosopimusehdot ja velvollisuudesta käyttää

niitä tehtäessä sopimuksia kuluttajan kanssa. Teledirektiivissä ei toisin kuin yleispalveludirektiivissä edellytetä, että teleyrityksen on käytettävä vakiosopimusehtoja kuluttajan kanssa tehtävissä viestintäpalvelusopimuksissa. Jos kuitenkin teleyritys käyttää vakiosopimusehtoja, nämä on teledirektiivin 103 artiklan ja liitteen IX mukaan julkaistava. Tästä ehdotetaan säädettäväksi pykälän 3 momentissa. Kun viestintäpalvelusopimukset ovat tavanomaisesti massasopimuksia, on kuitenkin syytä olettaa, että teleyritykset jatkossakin käyttävät pääosin vakiosopimusehtoja tehdessään viestintäpalvelusopimuksia. Tällöin niiden olisi julkaista käyttämänsä vakiosopimusehdot.

Koska teledirektiivissä ei säädetä sopimusehdoista, vaan ennakkotietovaatimuksista, ehdotettu 1 momentti ei myöskään sisällä enää nimenomaista säännöstä siitä, että sopimusehdot on laadittava selkeällä ja ymmärrettävällä kielellä. Sen sijaan ennakkotiedot tulee antaa ehdotetun 106 b §:n 1 momentin mukaan selkeästi ja ymmärrettävästi kuluttajansuojalain 6 luvun 8 §:n 1 kohdassa tarkoitetulla pysyvällä tavalla. Ennakkotiedoista tulee osa sopimusta, elleivät sopimuspuolet nimenomaisesti toisin sovi.

Pykälän 2 momentin mukaan teleyritys ei saisi soveltaa tilaajiin erilaisia kansalaisuuteen, asuinpaikkaan tai sijoittautumispaikkaan perustuvia ehtoja, elleivät erilaiset ehdot ole objektiivisesti perusteltuja. Momentti on uusi ja sillä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin syrjimättömyyttä koskeva 99 artikla. Erilaisten ehtojen soveltaminen esimerkiksi asuinpaikan perusteella olisi näin ollen lähtökohtaisesti kiellettyä. Jos erilaiset ehdot ovat kuitenkin objektiivisesti arvioiden perusteltuja, erilaisten ehtojen soveltaminen olisi sallittua. Erilaisten ehtojen soveltaminen olisi mahdollista esimerkiksi silloin, kun ehtojen erilaisuus perustuu objektiivisesti perusteltavissa oleviin eroihin kustannuksissa tai riskeissä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tiedoista, joita teleyrityksen on julkaistava. Momentilla pantaisiin osaltaan täytäntöön teledirektiivin 103 artiklan 1 kohta. Avointen, ajan tasalla olevien ja vertailukelpoisten tietojen saaminen tarjonnasta ja palveluista on tilaajille tärkeää kilpailuun perustuvilla markkinoilla. Tietojen julkaisemisvelvollisuus mahdollistaa osaltaan sen, että tilaajat voivat tehdä tietoon perustuvan valinnan tarjolla olevien eri viestintäpalvelujen välillä.

Teleyrityksen olisi ehdotetun momentin mukaan julkaistava voimassa olevaa lakia vastaavasti käyttämänsä vakiosopimusehdot - jos teleyritys käyttää vakiosopimusehtoja - sekä viestintäpalveluja koskevat hinnastot. Lisäksi ehdotettuun momenttiin esitetään lisättäväksi uusina julkaistavina tietoina hätäpalvelujen saatavuutta ja käyttöä koskevat tiedot sekä tiedot vammaisille tarkoitetuista tuotteista ja palveluista. Numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen osalta teleyrityksen olisi julkaistava tiedot hätäpalvelun saatavuudesta sekä liittymänhaltijan sijaintitiedon saatavuudesta ja sen rajoituksista. Numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen osalta teleyrityksen olisi julkaistava tieto siitä, onko hätäpalvelujen käyttö mahdollista kyseisellä viestintäpalvelulla. Lisäksi teleyrityksen olisi julkaistava tiedot vammaisille tarkoitetuista tuotteista ja palveluista. Tällä tarkoitetaan erityisesti yksityiskohtaisten tietojen antamista siitä, miten tuotteet ja palvelut soveltuvat vammaisille käyttäjille.

Voimassa olevassa laissa ei ole asetettu yleistä julkaisuvelvollisuutta hätäpalvelujen saatavuutta koskevista tiedoista, vaan teleyritysten on tullut ainoastaan tiedottaa tilaajilleen, jos saatavuudessa on tapahtunut muutoksia. Vastaava koskee tietoja vammaisille tarkoitetuista tuotteista ja palveluista.

Pykälän 4 momentti vastaisi sisällöltään osittain voimassa olevan pykälän 2 momenttia. Sen mukaisesti edellä 3 momentissa tarkoitetut tiedot olisi julkaistava siten, että ne ovat helposti saatavilla ilman korvausta. Tiedot olisi myös saatettava ajan tasalle säännöllisesti. Lisäksi tiedot olisi myös julkaistava vammaisten käyttöön soveltuvassa muodossa esteettömyysdirektiiviä noudattaen. Esteettömyysdirektiivin asettamia vaatimuksia on kuvattu edellä 106 b §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

108 §. *Viestintäpalvelusopimus.* Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan pykälän 1 ja 4 momenttia. Ehdotettu pykälä ei sisältäisi voimassa olevan pykälän 2 ja 3 momentin sääntelyä viestintäpalvelusopimuksen sisällöstä, koska teledirektiivissä sopimusehtoja koskeva sääntely on korvattu ennen sopimuksen tekemistä annettavia tietoja koskevalla sääntelyllä.

108 a §. *Teleyrityksen toimittama paketti*. Ehdotettu pykälä olisi uusi ja sillä pantaisiin täytäntöön direktiivin 107 artikla. Ehdotettu 1 momentti sääntelisi palveluiden tai palveluiden ja niihin liittyvän päätelaitteen myymistä yhdessä pakettina, silloin kun yksi myydyistä palveluista on internetyhteys tai yleinen numeroihin perustuva viestintäpalvelu. Vaikka teleyrityksen pakettina myymistä palveluista on usein hyötyä kuluttajille, palveluita tarjoavan teleyrityksen vaihto voi niiden takia olla vaikeampaa tai kalliimpaa, ja ne myös lisäävät riskiä joutua tilanteeseen, jossa kuluttaja ei pääse sopimuksesta tai sopimuksista irti. Jos eri palveluihin tai pakettiin kuuluvien päätelaitteiden hankintaan liittyviin sopimussitoumuksiin sovellettaisiin erilaisia sopimusten irtisanomista ja palvelujen vaihtamista koskevia sopimusvelvoitteita, kuluttajien olisi vaikea käyttää säännöksistä johtuvia oikeuksiaan vaihtaakseen koko paketin tai sen osia kilpaileviin tarjouksiin.

Ehdotetun 1 momentin mukaan, jos teleyritys toimittaa kuluttajalle internetyhteyspalvelun tai numeroihin perustuvan henkilöiden välisen viestintäpalvelun yhdessä muiden palveluiden tai päätelaitteen kanssa eli *pakettina*, sovelletaan paketin kaikkiin palveluihin ja päätelaitteeseen tiettyjä keskeisiä tämän lain säännöksiä, jotka koskevat sopimustiivistelmää, tietojen julkaisemista sekä sopimuksen kestoa, irtisanomista ja palvelujen vaihtamista.

Tämän lain säännöksiä, jotka koskevat sopimustiivistelmää (106 a § 4 mom.), tietojen julkaisemista (107 §:n 3 ja 4 mom.), sopimuksen kestoa ja irtisanomista (109 § 1-3 mom., 114 §:n 4 mom., 116 §:n 2, 6 ja 7 mom.), sopimuksen purkamista (117 §:n 1 mom.) sekä palveluntarjoajan vaihtamista (110 a § 1 mom.) olisi sovellettava palvelupaketin kaikkiin osiin, myös päätelaitteisiin sekä muihin palveluihin, kuten digitaaliseen sisältöön tai digitaalisiin palveluihin ja niihin sähköisen viestinnän palveluihin, jotka eivät suoraan kuulu momentissa mainittujen pykälien soveltamisalaan. Sen sijaan muihin teleyrityksen pakettiin sisältyvissä sopimuksissa sovittuihin kysymyksiin, joita pykälän 1 momentissa mainitut lainkohdat eivät sääntele, sovellettaisiin kyseisen sopimuksen säännöksiä.

Direktiivin 107 artiklassa ei määritellä tarkemmin teleyrityksen tarjoamien palvelujen pakettia. Direktiivin 283. johdantolauseen mukaisesti teleyrityksen kuluttajalle toimittamien tai myymien palvelujen ja päätelaitteiden katsotaan muodostavan paketin, jos sen osat toimittaa tai myy sama teleyritys samalla sopimuksella taikka toisiinsa läheisesti liittyvillä tai kytketyillä sopimuksilla ja yksi teleyrityksen myymistä palveluista on internetyhteyspalvelu tai numeroihin perustuva henkilöiden välinen viestintäpalvelu. Voidaan katsoa, että paketin muodostavien palvelujen tulisi läheisesti liittyä teleyrityksen tarjoamaan internetyhteyspalveluun tai numeroihin perustuvaan henkilöiden väliseen viestintäpalveluun. Kaikissa sopimuksissa sopimuspuolten on oltava samoja. Esimerkiksi jos kodinkonekauppa myy kuluttajalle päätelaitteen sekä samalla kuluttaja ottaa kauppiaan tarjoaman teleyrityksen matkaviestinliittymän, ehdotettu pykälä ei soveltuisi.

Teledirektiivin 2 artiklan mukaan päätelaitteella tarkoitetaan kilpailusta telepäätelaitemarkkinoilla annetun komission direktiivin 2008/63/EY 1 artiklassa määriteltyä päätelaitetta. Pykälässä tarkoitettu päätelaite olisi esimerkiksi älypuhelin, tabletti sekä kiinteän verkon laajakaistamodeemi.

Ehdotetun 1 momentin mukaan pykälässä viitattuja tämän lain säännöksiä sovellettaisiin myös sellaiseen kuluttajalle toimitettuun pakettiin sisältyviin palveluihin, jotka eivät kuulu momentissa viitattujen tämän lain säännösten soveltamisalaan tai jotka eivät ylipäänsä kuulu tämän lain soveltamisalaan. Näin olisi esimerkiksi

sellaisessa tilanteessa, että teleyritys on tehnyt sopimuksen kuluttajan kanssa internetyhteyspalvelujen tai numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen toimittamisesta ja sen lisäksi teleyritys toimittaa kuluttajalle myös maksutelevisiopalveluja samalla sopimuksella tai erillisellä sopimuksella.

Direktiivin 283. johdantolauseen mukaan pakettiin voisi internetyhteyspalvelun tai numeroihin perustuvan henkilöiden välisen viestintäpalvelun lisäksi kuulua muita palveluja kuten esimerkiksi numeroista riippumaton henkilöiden välinen viestintäpalvelu, lineaarinen televisiolähetys, laitteiden välinen viestintäpalvelu, maksutelevisiopalvelu tai päätelaite.

Ehdotetun 2 momentin mukaisesti, jos kuluttajalle muodostuisi oikeus purkaa ennen sovitun sopimuskauden päättymistä mikä tahansa 1 momentissa tarkoitettuun pakettiin sisältyvä sopimus, koska kyseisen paketin osa ei ole ollut sopimuksen mukainen tai sitä ei ole toimitettu, kuluttaja olisi oikeutettu purkamaan paketin kaikki osat. Kuluttajan oikeudesta purkaa pakettiin kuuluva viestintäpalvelusopimus säädetään tämän lain 117 §:n 1 momentissa.

Ehdotetun 3 momentin mukaisesti, jos teleyritys on tehnyt sopimuksen kuluttajan kanssa internetyhteyspalvelun tai numeroihin perustuvan henkilöiden välisen viestintäpalvelun toimittamisesta ja kuluttaja hankkii teleyritykseltä aikaisempaan sopimukseen liittyvän lisäpalvelun taikka päätelaitteen, uusi sopimus ei saa pidentää alkuperäisen sopimuksen voimassaoloa, elleivät kuluttaja ja teleyritys sovi toisin jälkimmäistä sopimusta solmittaessa.

Ehdotetun pykälän mukainen teledirektiivin 107 artiklassa tarkoitettu sopimuspaketti on osittain rajattu uuden digitaalisia palveluja koskevan direktiivin ulkopuolelle (tietyistä digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen toimittamista koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/770).

Ehdotetun soveltamisalasäännöksen 106 §:n 3 momentin mukaan 1 ja 3 momenttia sovellettaisiin myös mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin tai voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin, elleivät ne ole nimenomaisesti sopineet toisin. Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan 108 a §:n 1 momenttia sovellettaisiin tämän lain voimaantulon jälkeen tehtäviin mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtäviin sopimuksiin. Direktiivin 107 artiklan 4 kohdan mukaan 1 momentin säännökset ovat dispositiivisia loppukäyttäjinä olevien mikroyritysten, pienten yritysten tai voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen osalta. Näin ollen voidaan katsoa, ettei olisi kohtuullista, että uudet 108 a §:n 1 momentin säännökset koskisivat voimassa olevia sopimuksia mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen osalta.

Ehdotettua 108 a §:ää sovellettaisiin lain voimaantulopäivästä alkaen teleyrityksen sopimuspaketteihin. Yksi paketteihin sovellettavista pykälistä on viestintäpalvelusopimuksen kestoa koskevan 109 §, jonka soveltamisesta ehdotetaan säädettäväksi siirtymäsäännös niin, että matkaviestinverkon liittymäsopimuksen enimmäiskestoa (12 kk) koskevia säännöksiä sovelletaan vain lain voimaantulon jälkeen tehtäviä sopimuksiin. Näin ollen lain voimaantullessa teleyrityksen pakettiin sisältyvään matkaviestinverkon liittymäsopimukseen ei sovellettaisi 12 kuukauden enimmäiskestoa. Ehdotetun 108 a §:n soveltamista lain voimaantullessa voimassa oleviin teleyrityksen paketteihin sisältyviin sopimuksiin käsitellään jäljempänä kohdassa 12.6.

Ehdotetulla pykälällä sekä soveltamissäännöksellä 106 §:n 3 momentissa pantaisiin täytäntöön direktiivin 107 artikla. 107 artiklan 5 kohdassa säädettyä kansallista liikkumavaraa ei esitetä käytettävän.

109 §. *Viestintäpalvelusopimuksen kesto.* Pykälän 1 momentti vastaisi sisällöltään voimassa olevaa pykälää.

Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädettäisiin määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten enimmäiskestosta silloin, kun sopimus tehdään kuluttajan kanssa. Momentin mukaan teleyritys saisi tehdä kuluttajan kanssa enintään 24 kuukauden määräaikaisen sopimuksen. Tästä poiketen kuluttajan kanssa tehtävä matkaviestinverkon liittymää koskeva määräaikainen sopimus saisi olla enintään 12 kuukauden mittainen. Säännöksessä matkaviestinverkon liittymällä tarkoitettaisiin liittymiä, joissa palvelujen käyttö edellyttää SIM-korttia. Liittymillä tarkoitettaisiin sekä matkaviestinverkon puhelin- että internetliittymiä. Säännöstä sovellettaisiin myös tablettilaitteisiin käytettäviin matkaviestinverkon liittymiin. Kyseessä olevilla säännöksillä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 105 artiklan 1 kohta. Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan kyseisiä säännöksiä määräaikaisen sopimuksen enimmäiskestosta sovellettaisiin lain voimaantulon jälkeen tehtäviin viestintäpalvelusopimuksiin. Ehdotettua lyhyempää matkaviestinverkon liittymäsopimuksia koskevaa enimmäiskestoa ei siten sovellettaisi lain voimaantullessa voimassa oleviin sopimuksiin, vaan ne olisivat voimassa sopimuksessa sovitun ajan.

Ehdotetun 2 momentin mukaan teleyrityksellä olisi oikeus periä määräaikaiseen sopimukseen perustuvia maksuja kuluttajalta vasta sen jälkeen, kun yhteys on käytettävissä. Esimerkiksi matkaviestinpalvelujen osalta tämä tarkoittaisi sitä, ettei kuluttajalta saa periä sopimukseen perustuvia maksuja ennen 102 §:ssä tarkoitetun numeronsiirron toteutumista. Kuluttajalla olisi siten aina mahdollisuus perua numeronsiirtopyyntö ennen sen toteuttamista ilman kustannuksia.

Pykälän 2 momenttia sovellettaisiin 106 §:n 3 kohdan nojalla myös viestintäpalvelusopimuksiin, jotka teleyritys tekee mikroyritysten, pienten yritysten tai voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa.

Määräaikaisten viestintäpalvelusopimusten jatkumista koskeva 3 momenttia esitetään muutettavaksi teledirektiivin 105 artiklan 3 kohtaa vastaavasti. Kyseisen momentin mukaan tilanteessa, jossa määräaikainen sopimus jatkuu automaattisesti sopimuskauden päätettyä, sopimus olisi tämän jälkeen irtisanottavissa päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta.

Teleyrityksen olisi myös viimeistään kaksi kuukautta ennen määräaikaisen sopimuksen päättymistä ilmoitettava tilaajalle sopimuksen automaattisesta jatkumisesta ja keinoista irtisanoa sopimus. Samalla teleyrityksen olisi myös annettava tilaajalle edullisempia hintoja koskevaa neuvontaa. Tiedot olisi annettava ehdotetun momentin mukaan kuluttajansuojalain 6 luvun 8 §:n 1 kohdassa tarkoitetulla pysyvällä tavalla. Tällä tarkoitetaan tietojen antamista joko kirjallisesti taikka sähköisesti siten, että tilaaja voi tallentaa ja toisintaa tiedot muuttumattomina.

Ehdotetun pykälän 4 momentissa säädettäisiin teleyrityksen velvollisuudesta tarjota kuluttajalle palvelua, josta kuluttaja voi viipymättä tarkistaa määräaikaisen matkaviestinverkon liittymäsopimuksensa päättymispäivämäärän. Palvelun tulisi olla kuluttajalle ilmainen ja helppokäyttöinen. Olennaista on, että kuluttaja voisi esimerkiksi uutta matkaviestinverkon puhelinliittymää hankkiessaan nopeasti myyntitilanteessa tarkastaa, onko hänellä jo käytössä oleva liittymäsopimus määräaikainen vai toistaiseksi voimassa oleva ja jos kyseessä on määräaikainen sopimus, milloin sopimus päättyy. Pykälä sisältäisi valtuutussäännöksen, jonka nojalla Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä palvelun teknisestä toteuttamistavasta.

110 a §. *Internetyhteyspalvelun tarjoajan vaihtaminen.* Pykälä on uusi ja, sillä säädettäisiin internetyhteyspalvelun tarjoajan vaihtamisesta. Pykälällä pantaisiin tältä osin täytäntöön teledirektiivin 106 artikla. Voimassa oleva sähköisen viestinnän palveluista annettu laki ei sisällä internetyhteyspalvelun jatkuvuutta vaihdantatilanteissa koskevaa sääntelyä. Viestintävirasto on kuitenkin antanut suosituksen operaattorien välisistä toimintatavoista laajakaistaprosesseissa (suositus 209/2015 S), joka sisältää myös vaihtotilausta sekä valtuutettua irtisanomista koskevia suosituksia. Direktiivin sääntely vastaa monelta osin jo tällä hetkellä internetyhteyspalvelun tarjoajaa vaihdettaessa noudatettuja käytäntöjä.

Pykälän 1 momentin mukaan luovuttava teleyritys ja vastaanottava teleyritys olisivat velvollisia varmistamaan internetyhteyspalvelun jatkumisen tilanteessa, jossa tilaaja vaihtaa internetyhteyspalvelun tarjoajaa. Palveluntarjoajan vaihdon aikana palvelu saisi momentin mukaan olla poissa käytöstä korkeintaan yhden työpäivän ajan sovitusta siirtopäivästä alkaen. Poikkeuksena velvollisuuteen jatkuvuuden varmistamisesta olisivat kuitenkin tilanteet, joissa jatkuvuus on teknisesti mahdotonta toteuttaa. Palveluntarjoajien olisi myös annettava tilaajille sekä ennen palveluntarjoajan vaihtoa että sen jälkeen riittävästi tietoa siitä, miten palvelun vaihtoprosessi etenee. Koska teledirektiivin mukaankin tarkoituksena on, että asiakasta varten olisi olemassa yksi keskitetty palvelupiste, vastaanottava teleyritys johtaisi vaihtoprosessia, kuten tällä hetkelläkin on käytäntönä. Näin ollen asiakkaan tarvitsisi pääsääntöisesti olla yhteydessä ainoastaan vastaanottavaan teleyritykseen. Vastaanottavan ja luovuttavan teleyrityksen olisi tehtävä vaihtoprosessissa yhteistyötä vilpittömässä mielessä.

Pykälän 2 momentilla valtuutettaisiin liikenne- ja viestintävirasto antamaan tarkempia teknisiä määräyksiä internetyhteyspalvelun jatkuvuudesta palvelun tarjoajaa vaihdettaessa. Määräyksissä otettaisiin huomioon vaihtoprosessin tekninen toteutettavuus ja tarve varmistaa tilaajalle palvelun jatkuvuus. Määräykset voisivat koskea ensinnäkin internetyhteyspalvelun tarjoajan vaihtoprosessin teknistä toteuttamistapaa. Määräyksillä varmistettaisiin osaltaan se, että vaihto sujuu tilaajien kannalta tehokkaasti ja yksinkertaisesti, kuten teledirektiivin 106 artiklan 1 kohdassa edellytetään.
Liikenne- ja viestintävirasto voisi myös antaa tarkempia määräyksiä luovuttavan ja vastaanottavan teleyrityksen tehtävistä palveluntarjoajaa vaihdettaessa. Määräyksissä voitaisiin määrätä myös tarkemmin siitä, miten tilaajalle on tiedotettava vaihtoprosessin etenemisestä eri prosessin vaiheissa. Lisäksi määräykset voisivat koskea muita edellä kuvattuihin asioihin verrattavia internetyhteyspalvelun jatkuvuuden teknisiä edellytyksiä.

Pykälän 3 momentin nojalla tilaajan internetyhteyspalvelua koskeva sopimus luovuttavan teleyrityksen kanssa päättyisi automaattisesti, kun palvelun vaihtoprosessi on suoritettu loppuun. Internetyhteyspalvelua ei olisi näin ollen tarpeen erikseen irtisanoa. Toisaalta 3 momentti tarkoittaa myös sitä, että luovuttavan teleyrityksen on jatkettava internetyhteyspalvelunsa toimittamista entisillä ehdoilla siihen asti, kunnes vastaanottavan palveluntarjoajan palvelut aktivoidaan. Käytännössä jo tälläkin hetkellä asiakkaan vaihtaessa internetyhteyspalvelun tarjoajaa uusi internetyhteyspalvelua koskeva sopimus on monissa tapauksissa samalla vanhan sopimuksen irtisanomisilmoitus.

112 §. *Käyttöraja, ennakkomaksu ja vakuus.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että teleyrityksen ja kuluttajan oikeus asettaa kohtuullinen euromääräinen käyttöraja laajennettaisiin koskemaan yleisesti viestintäpalveluja laitteiden välisiä siirtopalveluja lukuun ottamatta. Voimassa olevassa laissa oikeus koskee ainoastaan puhelinliittymiä. Teledirektiivin 102 artiklan 5 kohdan mukaan teleyritysten on tarjottava kuluttajille mahdollisuus seurata ja hallita internetyhteyspalvelun ja henkilöiden välisen viestintäpalvelun käyttöä, jos palvelusta laskutetaan joko käytetyn ajan tai määrän perusteella. Kyseisellä momentilla pantaisiin osaltaan täytäntöön kuluttajan oikeutta hallita viestintäpalvelunsa käyttöä. Tämän vuoksi momentin soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi teledirektiivin 102 artiklan 5 kohtaa vastaavasti. Momenttia ei sovellettaisi 106 a §:n 3 momentin nojalla laitteiden välisiin siirtopalveluihin.

113 §. *Teleyrityksen tiedonantovelvollisuus.* Voimassa olevan lain 133 §:ssä säädetään tilaajan oikeudesta seurata maksun kertymistä ja säännös on koskenut yleistä puhelinpalvelua matkapuhelinverkossa. Säännös siirrettäisiin viestintäpalvelua koskevaan 15 lukuun ja sen soveltamisala laajenisi direktiivin 102 artiklan 5 kohdan mukaisesti koskemaan internetyhteyspalveluja ja henkilöiden välisiä viestintäpalveluja silloin, kun palvelusta laskutetaan käytetyn ajan tai määrän perusteella. Se ei siis edellä mainitun rajauksen vuoksi koskisi esimerkiksi kiinteähintaisia internetyhteyksiä, joissa hinta on sama käytöstä riippumatta. Ehdotetun säännöksen soveltamisala kaventuisi voimassa olevasta 133 §:stä siten, että säännös koskisi enää kuluttajalle tarjottuja palveluja. 106 a §:n 3 momentin perusteella pykälää sovellettaisiin internetyhteyspalveluihin ja henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin.

Teleyrityksen olisi erityisesti ilmoitettava kuluttajalle ennen kuin teleyrityksen hinnoittelumalliin sisältyvä käyttömäärän yläraja täyttyy ja kun teleyrityksen hinnoittelumalliin sisältyvä palvelu on käytetty kokonaan.

Ehdotetulla pykälällä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 102 artiklan 5 kohta.

114 §. *Sopimuksen muuttaminen.* Pykälän 4 momentissa säädetään teleyrityksen velvollisuudesta ilmoittaa sopimusehtojen muutoksesta tilaajalle ja tilaajan oikeudesta irtisanoa viestintäpalvelusopimus näissä tilanteissa. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi teledirektiivin 105 artiklan 4 kohdan täytäntöönpanemiseksi. Voimassa olevan momentin mukaan teleyrityksen on ilmoittaessaan tilaajalle sopimusehtojen muutoksesta samanaikaisesti ilmoitettava tilaajalle myös tämän oikeudesta irtisanoa sopimuksensa heti päättyväksi, jos tilaaja ei hyväksy muutettuja sopimusehtoja. Teledirektiivin 105 artiklan 4 kohdassa ei kuitenkaan enää säädetä toisin kuin yleispalveludirektiivissä, että tilaajalla olisi teleyrityksen muuttaessa sopimusehtoja oikeus välittömästi irtisanoa sopimuksensa. Näissäkin irtisanomistilantanteissa noudatetaan teledirektiivin mukaisesti normaaleja, 116 §:ssä säädettyjä irtisanomisaikoja. Tämän vuoksi 4 momentissakaan ei enää viitattaisi oikeuteen irtisanoa sopimus välittömästi. Teleyrityksen olisi tehtävä ilmoitus sopimusehtojen muuttamisesta ja tilaajan oikeudesta irtisanoa sopimus selkeästi ja ymmärrettävästi kuluttajansuojalain 6 luvun 8 §:n 1 kohdassa tarkoitetulla pysyvällä tavalla.

Lisäksi ehdotettuun 4 momenttiin esitetään lisättäväksi säännös, jonka mukaan tilaajan olisi käytettävä oikeuttaan irtisanoa sopimus sopimusehtojen muutosten vuoksi kolmen kuukauden kuluessa teleyrityksen sopimusehtojen muuttamista koskevasta ilmoituksesta. Jos tilaaja ei irtisanoisi sopimustaan tässä ajassa, hänellä ei ole olisi enää oikeutta irtisanoa sopimusta sopimusehtojen muutoksen perusteella. Uudella säännöksellä pantaisiin osaltaan täytäntöön teledirektiivin 105 artiklan 4 kohta.

Ehdotettua 4 momenttia sovellettaisiin laitteiden välinen siirtopalvelun kyseessä ollessa ainoastaan kuluttajien, mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtyihin sopimuksiin. Säännöksellä pantaisiin osaltaan täytäntöön 105 artiklan 7 kohta.

Momenttia ei 106 a §:n 2 kohdan nojalla sovellettaisi numeroista riippumattomiin henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin.

116 §. *Sopimuksen irtisanominen.* Pykälän 1 momentti vastaisi sisällöltään voimassa olevan 1 momentin alkua. Sen soveltamisala esitetään kuitenkin muutettavaksi koskemaan tilaajan irtisanomisoikeuden sijaan kuluttajan irtisanomisoikeutta. Tämä vastaisi ennen sähköisen viestinnän palveluista annetun lain antamista voimassa ollutta oikeustilaa. Muutos laajentaisi yritysten sopimusvapautta, koska ne voisivat sopia irtisanomisajasta- ja menettelystä. Momenttia sovellettaisiin kuitenkin 106 §:n 3 momentin nojalla mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin, jos ne eivät ole toisin sopineet eli niiden osalta sääntely olisi dispositiivista.

Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilaajan oikeudesta irtisanoa viestintäpalvelusopimus teleyrityksen muuttaessa sopimusehtoja tilaajan vahingoksi. Momentilla pantaisiin osaltaan täytäntöön teledirektiivin 105 artiklan 4 kohta ja sen vastaisi sisällöltään osittain voimassa olevan 1 momentin loppua.

Ehdotetun momentin mukaan tilaajalla olisi oikeus irtisanoa viestintäpalvelusopimus päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta, jos teleyritys ilmoittaa muuttavansa sopimusehtoja tilaajan vahingoksi. Irtisanomisesta ei saisi aiheutua tilaajalle lisäkuluja. Tilaajalla olisi irtisanomisoikeus vain silloin, kun sopimusehtojen muutos tapahtuu hänen vahingokseen. Jos sopimusehtojen muutoksesta olisi yksinomaan etua tilaajalle tai ne olisivat puhtaasti hallinnollisia, eikä niistä olisi kielteisiä vaikutuksia tilaajalle, kuten esimerkiksi teleyrityksen

osoitteen muuttuminen, hänellä ei olisi irtisanomisoikeutta sopimusmuutosten perusteella. Tilaajalle epäedulliset muutokset voivat koskea esimerkiksi maksuja, hintoja, datamäärän rajoituksia, tiedonsiirtonopeutta, kattavuutta ja henkilötietojen käsittelyä. Jos sopimusehtojen muutos ovat kuluttajalle epäedullinen, hänellä on oikeus irtisanoa sopimus, vaikka samalla tällaisen muutoksen yhteydessä tehtäisiin myös tilaajia hyödyttäviä muutoksia.

Ehdotetun momentin mukaan tilaajalle ei kuitenkaan olisi oikeutta irtisanoa määräaikaista sopimusta sopimusehtojen muutoksen vuoksi, jos muutos johtuu suoraan lainsäädännön muutoksista. Tällaisia muutoksia voisivat olla esimerkiksi uudet sopimustietoja koskevat vaatimukset. Lainsäädännön muutoksella tarkoitetaan sekä unionin että kansallisen lainsäädännön muutoksia. Tilaajalla ei ole irtisanomisoikeutta ainoastaan niissä tilanteissa, joissa lainsäädäntö edellyttää sopimusehtojen muutosta. Mikäli sopimusehtojen muutos aiheutuu vain välillisesti lainsäädännön muutoksesta, tilaajalla olisi oikeus irtisanoa sopimus. Tältä osin tilaajan oikeus irtisanoa määräaikainen viestintäpalvelusopimus sopimusehtojen muutoksen perusteella kaventuisi nykyiseen lainsäädäntöön verrattuna. Voimassa olevan momentin mukaan tilaajalla ei ole irtisanomisoikeutta vain niissä tapauksissa, joissa sopimusehtojen muutos johtuu verolainsäädännön muutoksista. Ehdotetun momentin mukaan irtisanomisoikeutta ei olisi niissä tilanteissa, joissa muutos johtuu suoraan lainsäädännön, ei ainoastaan verolainsäädännön, muutoksista.

Pykälän 3-5 momentti vastaisivat sisällöltään pääosin voimassa olevan pykälän 2, 3 ja 5 momenttia. Pykälän 3 momentti esitetään kuitenkin muutettavaksi koskemaan ainoastaan kuluttajaa tilaajaan sijaan pykälän 1 momenttia vastaavasti. Pykälän 5 momentissa ei enää esitetä säädettäväksi kiellosta periä käyttämättä jäävään sopimusaikaan kohdistuvia maksuja, eikä teleyrityksen oikeudesta saada kytkykaupan yhteydessä luovutettu päätelaite takaisin. Kyseisistä asioista säädettäisiin uudessa 6 momentissa teledirektiivin mukaisesti.

Pykälän 6 momentin mukaan teleyritys ei saisi periä tilaajalta viestintäpalvelusopimuksen käyttämättä jäävään sopimusaikaan kohdistuvia maksuja tilanteessa, jossa tilaajalla on 2 tai 5 momentin nojalla oikeus irtisanoa sopimus ennen sopimuskauden päättymistä. Tästä poiketen teleyrityksellä olisi kuitenkin oikeus periä korvaus tilaajan haltuun jäävästä sopimukseen sisältyneestä päätelaitteesta. Jos tilaaja haluaa sopimuksen päättyessä pitää itsellään sopimukseen sisältyvän päätelaitteen, teleyritys ei saisi momentin mukaan periä päätelaitteesta laitteen käypää arvoa tai jäljellä olevalta sopimuskaudelta perittävää maksua suurempaa korvausta. Perittävä maksu ei saisi olla suurempi kuin pienempi näistä rahamääristä. Käyvällä arvolla tarkoitetaan sopimuksen tekohetkellä sovittua päätelaitteen arvoa suhteutettuna kuluneeseen aikaan (*pro rata temporis*). Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 105 artiklan 4 kohdan 1 ja 2 alakohta.

Pykälän 7 momentin mukaan teleyrityksen olisi poistettava päätelaitteen käyttöä koskevat estot viimeistään silloin, kun 6 momentissa tarkoitettu korvaus on suoritettu teleyritykselle. Eston poistamisesta ei saisi periä maksua. Säännöksen tarkoituksena mahdollistaa toisen teleyrityksen liittymän käyttäminen päätelaitteessa heti sopimuksen päätyttyä. Teleyrityksen tulisi poistaa päätelaitteen käyttöä koskevat estot automaattisesti viimeistään, kun korvaus on suoritettu teleyritykselle ilman tilaajan pyyntöä. Momentilla pantaisiin täytäntöön 105 artiklan 4 kohdan 4 alakohta.

Pykälän 8 momentissa säädettäisiin pykälän tiettyjen momenttien soveltamisesta laitteiden välisiin siirtopalveluihin. Ehdotetun momentin mukaan laitteiden välistä siirtopalvelujen kyseessä ollessa pykälän 2, 6 ja 7 momenttia sovellettaisiin ainoastaan kuluttajien, mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtyihin sopimuksiin. Momentilla pantaisiin osaltaan täytäntöön 105 artiklan 7 kohta.

Pykälä ei koskisi ehdotetun 106 a §:n 2 momentin nojalla numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja.

117 §. *Sopimuksen purkaminen.* Pykälän 2 momenttia esitetään muutettavaksi. Ehdotetun momentin mukaan teleyrityksellä olisi oikeus purkaa viestintäpalvelusopimus, jos viestintäpalvelu on ollut 115 §:n nojalla suljettuna vähintään kuukauden ja sulkemisen edellytykset ovat edelleen voimassa. Sopimuksen purkuoikeus koskisi viestintäpalvelusopimuksen purkamista nykyisen liittymäsopimuksen purkamisen sijaan. Pykälä ei enää sisältäisi toisin kuin voimassa oleva momentti sopimuksen purkuoikeutta tilanteessa, jossa tilaaja tai käyttäjä on tuomittu viestintäpalvelua käyttäen tehdystä tietoliikenteen häiritsemisestä. Teleyritykset eivät käytännössä ole käyttäneet kyseistä säännöstä purkuperusteena. Kokonaisuutena kyseisten rikoslain säännösten soveltamista koskevia tapauksia on ollut tuomioistuimissa melko vähän, eikä tuomiosta ole ilmoitettu teleyritykselle, ellei teleyritys ole ollut asianosaisena, koska tuomioistuimille ei ole velvollisuutta ilmoittaa kyseisistä tuomioista. Säännös on edellä kuvatun vuoksi ollut tehoton ja epätarkoituksenmukainen, eikä ehdotettu momentti näin ollen enää sisällä kyseistä purkuperustetta.

118 §. *Viestintäpalvelun toimituksen viivästys ja oikeus pidättyä maksusta.* Pykälän 2 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että ainoastaan kuluttajalla olisi oikeus viestintäpalvelun kytkemisen jälkeen pidättäytyä maksamasta sellaista osaa palvelusta, joka on tarpeen viivästykseen perustuvan vakiokorvauksen tai vahingonkorvauksen vakuudeksi. Muutos on tarpeen, koska esityksessä ehdotetaan, että vakiokorvauksia ja vahingonkorvausta viivästystilanteessa koskeva sääntely kohdistuisi vain kuluttajiin. Lisäksi momenttia sovellettaisiin 106 §:n 3 momentin nojalla mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin.

119 §. *Vakiokorvaus.* Pykälän 1 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että voimassa olevassa laissa säädetyn tilaajan sijaan sääntely kohdistuisi vain kuluttajiin. Lisäksi pykälää sovellettaisiin 106 §:n 3 momentin nojalla mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin.

121 §. *Virheen oikaisu.* Pykälää esitetään muutettavaksi siten, että voimassa olevassa laissa säädetyn tilaajan sijaan sääntely kohdistuisi vain kuluttajiin. Lisäksi pykälää sovellettaisiin 106 §:n 3 momentin nojalla mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin.

122 §. *Hinnanalennus ja vakiohyvitys*. Pykälää esitetään muutettavaksi siten, että voimassa olevassa laissa säädetyn tilaajan sijaan sääntely kohdistuisi vain kuluttajiin. Lisäksi pykälää sovellettaisiin 106 §:n 3 momentin nojalla mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin järjestöihin.

123 §. *Vahingonkorvausvelvollisuus.* Pykälää esitetään muutettavaksi siten, että voimassa olevassa laissa säädetyn tilaajan sijaan sääntely kohdistuisi vain kuluttajiin. Lisäksi pykälää sovellettaisiin 106 §:n 3 momentin nojalla mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin järjestöihin.

124 §. *Virhettä tai viivästystä koskeva ilmoitusvelvollisuus.* Pykälää esitetään muutettavaksi siten, että voimassa olevassa laissa säädetyn tilaajan sijaan sääntely kohdistuisi vain kuluttajiin. Lisäksi pykälää sovellettaisiin 106 §:n 3 momentin nojalla mikroyrityksiin, pieniin yrityksiin ja voittoa tavoittelemattomiin järjestöihin.

129 §. *Hinnoista sekä numerointimuutoksista tiedottaminen.* Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin teleyrityksen velvollisuudesta antaa tilaajalle hintoja koskevia tietoja sekä tiedottaa puhelinverkkoa koskevista numerointimuutoksista. Pykälän otsikko esitetään muutettavaksi vastaamaan paremmin pykälän uutta sisältöä.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan teleyrityksen olisi annettava tilaajille vähintään kerran vuodessa tietoja viestinpalvelun edullisimmistä hinnoista. Momentilla pantaisiin osaltaan täytäntöön teledirektiivin 105 artiklan 3 kohdan vastaava vaatimus.

Ehdotetun 2 momentin mukaan teleyrityksen olisi tehokkaasti ja hyvissä ajoin tiedotettava tilaajille puhelinverkkoa koskevista numerointimuutoksista. Vastaava velvoite ovat voimassa olevan pykälän 1 momentissa.

Säännös on edelleen tarpeellinen esimerkiksi niissä tapauksissa, joissa teleyritys on tietyillä alueilla luopunut kiinteän lankaverkon liittymien tarjonnasta.

Pykälä ei enää toisin kuin voimassa oleva pykälä sisältäisi velvoitetta ilmoittaa hätäpalvelun tai liittymänhaltijan sijaintitiedon saatavuuteen liittyvistä muutoksista tilaajalle taikka tiedottaa tilaajaa vammaisille tarkoitettujen tuotteiden tai palvelujen yksityiskohdista. Nämä tiedot kuuluvat ehdotetussa 107 §:ssä säädetyn teleyrityksen yleisen tietojen julkaisuvelvollisuuden piiriin. Teleyritysten tulisi siten jatkossa julkaista kyseiset tiedot yleisesti, ei ainoastaan ilmoittaa niistä tilaajille.

***130 §** Palvelun laatua koskeva julkaisuvelvollisuus.* Voimassa olevassa pykälässä Liikenne- ja vies-tintävirasto voi päätöksellään asettaa teleyritykselle tai numeropalvelun tarjoajalle velvollisuuden julkaista vertailukelpoisia ja ajantasaisia tietoja yrityksen tarjoamien palvelujen laadusta. Liiken-ne- ja viestintäviraston päätöksessä on määrättävä julkaistavat tiedot ja tietojen julkaisutapa.

Ehdotetussa pykälässä säännöstä muutettaisiin niin, että Liikenne- ja viestintävirasto antaisi määräyksen teleyrityksen velvollisuudesta julkaista palvelun laatua koskevaa tietoa ja määräysten kohteena olisivat internetyhteyspalvelun ja yleisesti saatavilla olevan henkilöiden välisen viestintä-palvelun tarjoajat, mitä direktiivin 104 artikla edellyttää. Numeropalvelun tarjoajat eivät olisi viraston määräyksen kohteena, sillä direktiivi ei enää sääntele numeropalvelun tarjoajia.

Direktiivin 104 artiklan mukaan kansalliset sääntelyviranomaiset voisivat myös vaatia yleisesti saatavilla olevien, henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajia ilmoittamaan kuluttajille siitä, jos niiden tarjoamien palvelujen laatu on riippuvainen ulkoisista tekijöistä, kuten signaalien siirron hallinnasta tai verkkoyhteydestä. Näitäkin tietoja Liikenne- ja viestintävirasto voisi velvoittaa teleyrityksiä julkaisemaan.

Ehdotetussa 2 momentissa olisi direktiivin mukaisesti informatiivinen säännös siitä, että teleyritysten palvelun laadun varmistamista koskevien toimenpiteiden tulee noudattaa EU:n sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetusta (EU) 2015/2120. Asetukseen on myös viitattu voimassaolevassa sekä ehdotetussa 108 §:ssä.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi määräystä antaessaan otettava huomioon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen julkaisemat suuntaviivat. Direktiivin 104 artiklan mukaan suuntaviivat annetaan viimeistään 21 päivänä kesäkuuta 2020. Niissä määritetään muun muassa palvelun laatuun sovellettavia mittausmenetelmiä, julkaistavien tietojen sisältö ja muoto sekä laadunvarmistusmekanismit.

Ehdotetulla pykälällä pantaisiin täytäntöön direktiivin 104 artikla.

133 §. Oikeus seurata maksun kertymistä. Esityksessä ehdotetaan, että pykälä kumottaisiin ja se siirrettäisiin muutettuna 113 §:ään, missä sillä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 102 artiklan 5 kohta.

16 luku
Internetyhteyspalvelua ja numeroihin perustuvia viestintäpalveluja koskevat erityiset säännökset

Luku esitetään muutettavaksi koskemaan soveltuvin osin pelkän yleisen puhelinpalvelun sijaan sekä internetyhteyspalveluja että numeroihin perustuvia viestintäpalveluja teledirektiivin täytäntöönpanemiseksi. Tämän vuoksi luvun otsikkoa esitetään muutettavaksi vastaavasti.

VII OSA SÄHKÖISIIN PALVELUIHIN LIITTYVÄÄ ERITYISSÄÄNTELYÄ

21 luku
Verkkotunnukset

167 §. *Tietojen merkitseminen verkkotunnusrekisteriin ja tietojen julkaiseminen.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 167 §:ää lukuun ottamatta 2 ja 4 momenttiin ehdotettuja muutoksia. Ehdotetun 2 momentin muutoksella säädettäisiin tietojen julkaisemista Liikenne- ja viestintäviraston sähköisessä palvelussa internet-sivujen sijasta, jolloin verkkotunnusrekisteristä voidaan julkaista tietoja erilaisten rajapintojen avulla erilaisiin tarpeisiin, muun muassa vapaan verkkotunnuksen etsimiseen tai oman suojatun nimen tai merkin käytön etsimiseen. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi WHOIS-palvelu ja ODATA-palvelu. Ehdotetussa 2 momentissa poistettaisiin myös yleisen tietosuoja-asetuksen (2016/679) ja sitä täydentävän tietosuojalain (1050/2018) kanssa ristiriidassa oleva säännös, jonka mukaisesti luonnollisesta henkilöstä on voitu internet-sivuilla julkaista verkkotunnuksen käyttäjän nimi. Verkkotunnusrekisterin henkilötietojen luovuttamiseen sovelletaan julkisuuslakia (621/1999), yleistä tietosuoja-asetusta (2016/679) ja sitä täydentävää tietosuojalakia (1050/2018).

Ehdotetulla 4 momentilla laajennettaisiin Liikenne- ja viestintäviraston määräysvaltaa antaa tarkempia määräyksiä verkkotunnuksen käyttäjän tunnistamisesta. Suomessa verkkotunnuksia välittää Liikenne- ja viestintävirastolle ilmoittautuneet verkkotunnusvälittäjät. Jos verkkotunnusvälittäjät tunnistaisivat fi-tunnusten käyttäjien tiedot luotettavasti, väärien käyttäjätietojen merkitseminen verkkotunnusrekisteriin vaikeutuisi ja verkkotunnusrekisteritietojen luotettavuus muun muassa lainvalvonnan tarpeisiin paranisi.

171 §. *Verkkotunnushallinnon järjestäminen.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 171 §:ää lukuun ottamatta 1 momentin 6 kohdan kumoamista. Ehdotetussa 1 momentissa kumottaisiin turha erityissääntely. Verkkotunnusrekisteri on Liikenne- ja viestintäviraston ylläpitämä ajantasainen tietokanta, johon verkkotunnusvälittäjät merkitsevät fi-maatunnukseen päättyvät verkkotunnukset, käyttäjää koskevat tiedot ja verkkotunnuksiin liittyvät tekniset tiedot internetliikenteen ohjaamista varten fi-juuressa. Suomessa verkkotunnushallintoa hoitaa viranomainen, jolloin julkisuuslain (621/1999) mukainen viranomaisen velvollisuus antaa tietoja julkisesta asiakirjasta pätee myös Liikenne- ja viestintävirastoon verkkotunnusrekisterin osalta. Edellä mainittu velvollisuus luovuttaa tietoja julkisesta asiakirjasta pätee niin fi-maatunnuksen, kuin ax-maatunnuksen osalta tietojen luovuttamiseen rekisteristä ilman erityslailla määrättävää velvollisuutta.

22 luku
Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoaminen

185 §. *Tiedon saannin estoa koskeva määräys.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että säädettäisiin käräjäoikeudelle mahdollisuus antaa tiedon saannin estoa koskeva määräys tietoa välittävälle teleyritykselle, jos 1 momentin mukaista tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaa ei pystytä tunnistamaan tai jos se on sijoittautunut Suomen lainkäyttövallan ulkopuolelle. Pykälän 1 momentista poiketen teleyritykselle kohdistettu määräys olisi mahdollista antaa syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta, mutta ei sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee. Hakijaa koskeva rajaus tehtäisiin siksi, että teleyrityksen on tehtävä tiedon saannin estoa koskevan määräyksen toimeenpanemiseksi erityisesti sananvapauden näkökulmasta pidemmälle menevämpiä toimenpiteitä kuin tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan ja tästä syystä olisi perusteltua rajoittaa teleyritykselle kohdistettavan määräyksen soveltamista siten, että määräystä voisi hakea vain viranomainen. Pidemmälle menevillä toimenpiteillä tarkoitetaan sitä, että teleyritys ei pysty poistamaan internetsivulta yksittäistä tietosisältöä, vaan sen on määräyksen toimeenpanemiseksi estettävä pääsy koko rikollista aineistoa sisältävälle sivustolle.

Ehdotettu 2 momentti olisi toissijainen suhteessa 1 momenttiin. Määräyksen voisi kohdistaa tietoa välittävään teleyritykseen vain jos 1 momentin mukaista tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaa ei pystyttäisi tunnistamaan

tai jos kyseinen palveluntarjoaja olisi sijoittautunut Suomen lainkäyttövallan ulkopuolelle. Ehdotetun 2 momentin soveltaminen edellyttäisi määräystä hakevilta tahoilta tosiasiallista näyttöä siitä, millaisia toimia tietoyhteiskunnan palveluntarjoajan tunnistamiseksi on hakijan toimesta tehty. Mikäli hakemuksen perusteena olisi se, että tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomen lainkäyttövallan ulkopuolelle, niin myös tästä olisi esitettävä riittävä näyttö hakemuksen perusteena.

Pykälässä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajalla tarkoitetaan sellaisen palvelun tarjoajaa, joka käsittää palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen tallentamisen tämän pyynnöstä. Kyseessä on siis tallennuspalvelu (ns. hoasting-palvelu), kuten palvelintilaa asiakkaan internetisivuja varten tarjoava webhotelli tai videonjakoalusta. Tämän tyyppiset palveluntarjoajat sijaitsevat usein ulkomailla, jolloin tuomioistuimen antama määräys tiedon saannin estämiseksi jää tehottomaksi, koska tuomioistuimella ei ole toimivaltaa määrätä ulkomaisten palveluntarjoajien toiminnasta. Toisinaan myös palveluntarjoajan tunnistaminen on hankalaa tai mahdotonta.

Määräyksen kohdistaminen teleyritykseen edellyttäisi, että määräyksen kohteena oleva tieto liittyisi rikokseen, josta ankarin säädetty rangaistus olisi vähintään kaksi vuotta vankeutta. Tältä osin kynnys 2 momentin soveltamiselle olisi korkeampi kuin nykyisen 1 momentin, jossa kyseistä rajausta ei ole.

Määräys ei saisi vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää tai vastaanottaa viestejä ja se tulisi panna teknisesti täytäntöön niin, ettei verkon käyttäjien luottamuksellisen viestin salaisuuden suoja vaarannu. Lisäksi määräys voitaisiin antaa vain, jos tiedon saannin estoa koskevien hyötyjen voitaisiin katsoa olevan merkittävästi suuremmat kuin verkon käyttäjien sananvapauteen tai muihin perusoikeuksiin kohdistuvat rajoitukset, eikä määräystä voitaisi pitää teleyrityksenkään näkökulmasta kohtuuttomana. Arvioinnissa tulisi huomioida esimerkiksi käsillä olevan rikoksen vakavuus sekä rikollisen aineiston suhde muuhun sivustolla olevaan materiaaliin, johon pääsy määräyksen seurauksena voisi estyä tai vaikeutua. Esimerkiksi tilanne, jossa rikollinen aineisto muodostaisi vain pienen osan verkkosivuston muutoin laillisesta sisällöstä, voisi olla sellainen, jossa tiedon poistamisesta koituvan hyödyn ei voitaisi katsoa olevan merkittävästi suurempi kuin verkkosivuston käyttäjien sananvapauteen kohdistuva rajoitus.

Ehdotetun sääntelyn mukaan teleyritykselle tulisi aina varata tilaisuus tulla kuulluksi. Koska määräyksen kohdistaminen teleyritykseen olisi aina tarkoitettu toissijaiseksi keinoksi, ei asiaa voitaisi pitää siinä määrin kiireellisenä, että kuulematta jättäminen olisi perusteltua.

Määräys ei voisi sisältää teleyritykselle velvoitetta yleisesti monitoroida verkon sisältöä, toisin sanoen valvoa siirtämiään tai tallentamiaan tietoja, tai edes määräyksen kohteena olevaa verkkoyhteyttä. Tämä on kielletty sähkökauppadirektiivin 15 artiklassa.

Ehdotettu 5 momentti vastaisi asiasisällöltään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 4 momenttia lukuun ottamatta sitä, että ehdotetun 5 momentin mukaiset muutoksenhakumenettelyt koskisivat myös teleyritystä silloin, kun käräjäoikeuden määräys on kohdistettu teleyritykseen ehdotetun 2 momentin mukaisesti.

186 §. *Toimivaltainen tuomioistuin.* Pykälää täydennettäisiin siten, että 185 §:ssä tarkoitetuissa hakemuksissa toimivaltainen tuomioistuin voisi määräytyä myös teleyrityksen kotipaikan mukaan silloin, kun määräys olisi kohdistettu teleyritykseen.

VIII OSA AUDIOVISUAALISTEN PALVELUJEN JA RADIOTOIMINNAN SÄÄNTELY

25 luku
Televisiolähetysten ja tilausohjelmapalvelujen sisältö

206 §. *Soveltamisala ja sen rajoitukset.* Pykälän 4 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi AVMS-direktiivin johdantolauseen 6 mukaisesti siten, että lakia ei sovellettaisi sanomalehtien ja aikakauslehtien sähköisten versioiden toimitukselliseen sisältöön sisällytettyihin videoleikkeisiin ja liikkuviin kuviin. Voimassa olevan lain mukaan lakia ei sovelleta sanoma- aikakauslehtien sähköisiin versioihin. Koska AVMS-direktiiviä sovelletaan tietyin edellytyksin myös palvelun erotettavissa olevaan osaan, kuten verkkolehtien erillisiin osiin, tulee soveltamisalan rajausta täsmentää vastaavasti.

209 §. *Ohjelmiston eurooppalaisuus.* Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi tilausohjelmapalvelun tarjoajien velvollisuus varata eurooppalaisille teoksille vähintään 30 prosentin osuus ohjelmaluettelossaan ja varmistettava eurooppalaisten teosten näkyvyys ohjelmaluettelossaan. Velvoitetta ei sovelleta tilausohjelmapalvelun tarjoajaan, jolla on pieni liikevaihto tai pieni yleisö eikä myöskään tilanteissa, joissa soveltaminen olisi käytännössä mahdotonta tai perusteetonta. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 13 artiklan 1 ja 6 kohtia.

Komissio tulee antamaan tarkempaa ohjeistusta eurooppalaisten teosten osuuksien laskemisesta ja säännöksessä tarkoitetun pienen yleisön ja liikevaihdon määrittelemisestä. Säännöksen soveltamisesta voidaan luopua tilanteissa, joissa soveltaminen olisi käytännössä mahdotonta tai muutoin perusteetonta audiovisuaalisen sisältöpalvelun luonne ja teema huomioon ottaen. Esimerkkinä voidaan pitää palveluita, joissa tarjotun sisällön vaihtuvuus on nopeaa tai jos palvelu on sidottu jonkin tietyn teeman ympärille. Jos palveluntarjoajan ohjelmatarjonta koostuu esimerkiksi pelkästään uutisista tai urheiluohjelmista tai esimerkiksi nopeasti vaihtuvasta ohjelmasisällöstä, ei eurooppalaisuusvaatimuksen soveltamista voida pitää perusteltuna.

Säännöksen mukaan palveluntarjoajan tulee varmistaa eurooppalaisten teosten näkyvyys ohjelmaluettelossa. Teoston näkyvyyden varmistaminen voidaan toteuttaa esimerkiksi varaamalla eurooppalaisille teoksille oma osio ohjelmaluettelossa tai tarjoamalla käyttäjille hakutoiminto, jolla varmistetaan eurooppalaiset teosten riittävä löydettävyys. Eurooppalaisten teosten näkyvyyttä voidaan edistää myös palveluntarjoajan toteuttamassa mainonnassa ja kampanjoissa.

211 §. *Ohjelmiston saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville.* Lain 211 §:ää ehdotetaan muutettavan siten, että ääni- ja tekstityspalvelu olisi liitettävä televisio-ohjelmien ohella myös tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoihin. Velvoitteen laajentaminen tilausohjelmapalveluihin on perusteltua ottaen huomioon, että televisio-ohjelmia seurataan yhä enenevässä määrin internetissä välitettävien tilausohjelmapalvelujen kautta ja useiden eri laitteiden välityksellä.

Pykälän 2 momentin mukaan ääni- ja tekstityspalvelu tulisi liittää Yleisradio Oy:n julkisen palvelun televisio-ohjelmistojen ohella myös Yleisradio Oy:n tilausohjelmapalvelussa saatavilla oleviin ohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelu olisi liitettävä myös valtakunnallisen ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettäviin useita eri yleisöryhmiä palveleviin televisio-ohjelmistoihin ja niiden tilausohjelmapalveluohjelmistoihin sekä yleisen edun televisio-ohjelmistoihin ja niiden tilausohjelmapalveluohjelmistoihin. Selkeyden vuoksi säännökseen ehdotetaan sisällytettävän viittaus yleisen edun televisio-ohjelmistoihin, joiden jo lain 26 §:n nojalla tulee sisältää ääni- ja tekstityspalvelu.

Tilausohjelmapalveluissa ääni- ja tekstitysvelvoitteen piiriin kuuluisivat siis tässä vaiheessa ne ohjelmistot, joiden tulee sisältää ääni-ja tekstityspalvelu televisiossa esitettäessä kuten esimerkiksi yleisen edun ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettävät ohjelmistot, jotka ovat saatavilla myös tilausohjelmapalveluissa. Ääni- ja tekstitysvelvoite ei siten koskisi tilausohjelmapalvelussa tarjolla olevia kyseisen toimijan muiden televisiokanavien ohjelmistoja. Ääni- ja tekstityspalvelua ei edelleenkään tarvitsisi liittää suorana lähetyksenä lähetettäviin musiikkiesityksiin eikä suorana lähetyksenä lähetettäviin urheiluohjelmiin.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi myös tekstityksen laatuun liittyvä velvoite. Tekstitysvelvoitteen piirissä tällä hetkellä olevat toimijat toteuttavat tekstityspalvelua eri tavoin. Palvelu voidaan toteuttaa ihmistyövoimin tai hyödyntämällä automaattista puheentunnistustekniikka. Palvelun toteuttamisesta yksinomaan automaattisella puheentunnistustekniikalla aiheutuu mm. tekniikan kehittymättömyydestä johtuen tekstityksen laatuun liittyviä ongelmia, jotka vaikeuttavat ohjelmasisällön ymmärtämistä. Automaattinen puheentunnistustekniikka ei tällä hetkellä ole kaikissa ohjelmatyypeissä vielä niin kehittynyttä, että sillä voitaisiin korvata ihmistyövoiman käyttö ääni- ja tekstityspalveluiden tuottamisessa riittävän laadukkaasti.

Säännöksen mukaan suomen- ja ruotsinkielisiin ohjelmiin sisältyvässä tekstityspalvelussa tekstitys tulisi toteuttaa riittävän selkeästi ja ymmärrettävästi ja siten, että tekstitys etenee ohjelmasisällön kanssa riittävän samanaikaisesti ilman viivettä. Laadun arvioinnissa tulisi mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon tekstityksen laatuun liittyvät standardit ja tekstityspalvelun tekninen kehitys. Viestintäviraston tehtävänä olisi arvioida tekstityspalvelun laadun riittävyyttä.

Pykälän 3 momentissa säädetään ääni- ja tekstityspalvelusta aiheutuvista kustannuksista. Säännöksen mukaan palvelun toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset muun kuin julkisen palvelun televisiotoiminnan harjoittajille ei saa ylittää yhtä prosenttia televisiotoiminnan harjoittajan edellisen tilikauden liikevaihdosta. Säännöstä ei ehdoteta tässä yhteydessä muutettavan.

Pykälän 4 momentin mukaan ääni- ja tekstityspalvelun osuuden tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoissa tulisi olla 30 prosenttia. AVMS-direktiivin esteettömyyden asteittaisen toteutumisen velvoite huomioon ottaen voidaan 30 prosentin osuutta pitää toimijoiden ja kuluttajien tarpeiden kannalta tässä vaiheessa sopivana. Säännöstä ehdotetaan tarkennettavaksi myös siten, että siihen sisällytetään viittaus yleisen edun televisio-ohjelmistoihin. Momentti säilyisi muilta osin ennallaan eli ääni- ja tekstityspalvelun osuus olisi edelleen 2 momentissa tarkoitettujen yleiseen edun televisio-ohjelmistojen ja useita eri yleisöryhmiä palvelevien ohjelmistojen osalta 75 prosenttia ohjelmista ja julkisen palvelun ohjelmistojen osalta 100 prosenttia ohjelmista.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jossa säädetään audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajien velvollisuudesta raportoida säännöllisesti Liikenne- ja viestintävirastolle palveluiden esteettömyyden toteutumisesta. Raportista tulee käydä ilmi, kuinka suuri prosentuaalinen osuus ohjelmista on esteettömästi loppukatsojien saatavilla. Siinä tulee myös kuvata tehtyjä toimenpiteitä esteettömyyden asteittaiseksi toteutumiseksi. Raportointivelvoitteet mahdollistavat esteettömyysvelvoitteiden toteutumisen säännöllisen seurannan, minkä lisäksi ne mahdollistavat epäkohtiin puuttumisen ja sääntelymuutosten tarpeen arvioinnin myöhemmässä vaiheessa.

Pykälän 5 momentin mukaan audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajien on lisäksi laadittava esteettömyyttä koskevia toimintasuunnitelmia siitä, miten niiden palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi vammaisille henkilöille ja millä keinoin asteittaisuutta edistetään. Raportit ja toimintasuunnitelmat on annettava Liikenne- ja viestintävirastolle pyydettäessä.

Raportointia ja toimintasuunnitelmien toimittamista koskevat velvoitteet soveltuvat kaikkiin audiovisuaalisiin sisältöpalveluja tarjoaviin toimijoihin eli myös muihin televisiotoiminnan harjoittajiin ja tilausohjelmapalveluja tarjoaviin yrityksiin kuin niihin, joihin soveltuvat edellä kuvatut ääni- ja tekstityspalvelujen määrää ja tekstityksen laatua koskevat velvoitteet.

Pykälän 6 momentti sisältäisi nykyisin 5 momenttiin sisältyvät säännökset Valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävistä seikoista. Ehdotetun uuden 7 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäministeriön päätöksellä määrättäisiin ne useita eri väestöryhmiä palvelevat ohjelmistot, joihin ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä.

Ääni- ja tekstitysvelvoitteita koskevilla muutoksilla saatettaisiin voimaan AVMS-direktiivin 7 artikla. Ääni- ja tekstityspalvelun laatuun liittyvät velvoitteet ehdotetaan sisällytettävän lakiin kansallisista tarpeista esiin nousseina.

26 luku
Markkinointi

216 §. *Eräiden audiovisuaalisten ohjelmien keskeyttäminen mainoksilla*. Pykälää ehdotetaan muutettavan siten, että lastenohjelmien keskeyttäminen teleostoslähetyksillä ei enää ole mahdollista. Pykälää täsmennetään direktiivin mukaisesti myös siten, että siitä selvemmin ilmenee, että televisiotoiminnassa lähetettävän elokuvan, televisiota varten tehdyn elokuvan ja uutisohjelman saa keskeyttää mainoksilla, teleostoslähetyksillä tai molemmilla kerran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti. Lastenohjelman saa pykälän 2 momentin mukaan edelleen keskeyttää mainoksilla kerran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti, jos ohjelman aikataulun mukainen kesto on enemmän kuin 30 minuuttia. Säännös vastaa muutoin voimassa olevaa sääntelyä. Pykälällä saatetaan voimaan AVMS-direktiivin 20 artiklan 2 kohta.

217a §. *Päälle liittämiset.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jonka mukaan ohjelmia ja audiovisuaalisia sisältöpalveluja ei tule muunnella tai keskeyttää taikka liittää ohjelman päälle kaupallisiin tarkoituksiin ilman audiovisuaalisen sisältöpalveluntarjoajan nimenomaista suostumusta. Säännöstä sovelletaan kaikkiin audiovisuaalisiin sisältöpalveluihin eli sekä televisio-ohjelmiin että tilausohjelmapalveluihin.

Audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajien toimituksellisen vastuun ja audiovisuaalisen arvoketjun suojelemiseksi on tärkeää voida taata audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajien toimittamien ohjelmien ja audiovisuaalisten sisältöpalvelujen eheys. Ohjelmia ja audiovisuaalisia sisältöpalveluja ei tule lähettää lyhennetyssä muodossa, muunnella tai keskeyttää taikka liittää ohjelman päälle kaupallisiin tarkoituksiin ilman palvelun tarjoajan nimenomaista suostumusta. Säännöksen perusteella esimerkiksi laitevalmistaja tai teleyritys ei voi liittää omaa mainontaa ohjelman päälle ilman audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan nimenomaista suostumusta.

Säännöksen soveltamisalaan eivät kuulu laitteen toimintaan tai ohjelman navigaatioon tarvittavien käyttöliittymien ohjaustoiminnot, kuten esimerkiksi äänenvoimakkuuden säätöpalkit, hakutoiminnot, navigointivalikot tai kanavaluettelot eivätkä myöskään varoitukset, yleistä etua koskeva tiedottaminen ja tekstitys. Säännöksen tarkoittamaa ohjelman muuttamista tai päälle liittämistä eivät myöskään ole pakkaustekniikat, joissa tiedoston kokoa pienennetään, ja muut tekniikat, joilla palvelua mukautetaan jakelutapoihin, kuten resoluution muuttaminen ja koodaus, sisältöä muuttamatta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/2120 (1) 3 artiklan 3 kohdan soveltamista. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 7 b artiklaa.

220 §. *Tuotesijoittelu*. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että tuotesijoittelu olisi lähtökohtaisesti sallittua audiovisuaalisissa ohjelmissa. Tuotesijoittelu ei kuitenkaan olisi sallittua uutis- ja ajankohtaisohjelmissa, kuluttaja-asiaohjelmissa, uskonnollisissa ohjelmissa eikä lastenohjelmissa. Säännös säilyy muilta osin muuttumattomana. Pykälä vastaa AVMS-direktiivin 11 artiklan 2 kohtaa.

221 §. *Tuotesijoittelun toteuttaminen*. Pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi AVMS-direktiivin edellyttämä täsmennys tilausohjelmapalveluiden osalta siten, että tuotesijoittelulla ei myöskään saa vaikuttaa ohjelman sijoitteluun ohjelmaluettelossa. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 11 artiklan 3 kohdan a alakohtaa.

222 §. *Teleostoslähetysten ja televisiomainosten aikarajoitukset*. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että mainosten ja teleostoslähetysten osuus kello 6.00:n ja 18.00:n välisenä aikana ja kello 18.00:n ja

24.00:n välisenä aikana ei saa ylittää 20 prosenttia, lukuun ottamatta kanavia, joilla lähetetään pelkästään teleostoslähetyksiä.

Pykälän 2 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavan siten, että aikarajoituksiin ei lasketa televisiotoiminnan harjoittajan eikä myöskään muiden samaan lähetystoiminnan harjoittajien ryhmään kuuluvien yhteisöjen ilmoituksia niiden omista audiovisuaalisista ohjelmista ja audiovisuaalisista sisältöpalveluista. Muutoksella otetaan huomioon tilanne, jossa lähetystoiminnan harjoittajan kuuluu laajempiin lähetystoiminnan harjoittajien ryhmiin ja niiden ilmoitukset liittyvät paitsi niiden omiin ohjelmiin ja niistä suoraan johdettuihin oheistuotteisiin myös muiden saman lähetystoiminnan harjoittajien ryhmän yhteisöjen ohjelmiin ja audiovisuaalisiin sisältöpalveluihin. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 kohta, jonka mukaan aikarajoitusta ei myöskään sovelleta niin sanottuihin neutraaleihin ruutuihin (niin sanotut mustat sekuntit) toimituksellisen sisällön ja televisiomainosten tai teleostoslähetysten välillä, eikä yksittäisten mainosten välillä. Neutraalit ruudut erottavat toimituksellisen sisällön television mainospaloista tai teleostoslähetyksistä, ja ne erottavat yksittäiset mainospalat ja teleostosesitykset toisistaan. Niiden ansiosta katsoja voi selvästi erottaa, milloin tietyntyyppinen audiovisuaalinen sisältö päättyy ja toisenlainen alkaa. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että neutraaleihin ruutuihin käytetty aika ei vaikuta mainoksiin käytettyyn aikaan. Säännös säilyy muilta osin muuttumattomana. Pykälä vastaa direktiivin AVMS-direktiivin 23 artiklaa.

26 a luku
Videonjakoalustan tarjoajaan sovellettavat säännökset

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 26a luku, joka sisältäisi videonjakoalustan tarjoajiin sovellettavat säännökset

226 a §. *Soveltamisala.* Lain 26a luvun 1 §:ssä ehdotetaan lain 26a luvun sekä lain 26 luvun 214 § 1 ja 5 momentin soveltamista videonjakoalustan tarjoajiin.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 214 § sisältää markkinointia koskeva yleiset periaatteet. Säännöksen 1 momentin mukaisesti markkinoinnin on oltava selkeästi tunnistettavissa. Säännöksen 5 momentin mukaan markkinoinnin hyvän tavan vastaisuudesta ja alaikäisille suunnatun markkinoinnin hyvän tavan vastaisuudesta säädetään kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:ssä. Uudella 226 a §:llä saatettaisiin voimaan AVMS-direktiivin 28 b artiklan 2 kohta, joka edellyttää kyseisten säännösten soveltamista myös videonjakoalustan tarjoajaan.

226 b §. *Sijoittautuminen*. Pykälän 1 momentin mukaan videonjakoalustan tarjoajan katsottaisiin olevan Suomeen sijoittautunut sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 2000/31/EY 3 artiklan 1 kohdan mukaisissa tilanteissa. Direktiivin 2000/31/EY johdanto-osan 19 mukaan palveluntarjoajan sijoittautumispaikan määrittämisessä olisi noudatettava yhteisön tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, jonka mukaan sijoittautumisen käsitteeseen kuuluu taloudellisen toiminnan tosiasiallinen harjoittaminen kiinteästä toimipaikasta määräämättömän ajan. Tämä vaatimus täyttyy myös, jos yritys perustetaan määräajaksi. Kun kyseessä on Internet-sivuston välityksellä palveluja tarjoava yritys, sijoittautumispaikka ei ole siellä, missä sivustoa tukeva teknologia sijaitsee tai missä sivusto on saatavilla, vaan paikka, jossa yritys harjoittaa taloudellista toimintaansa. Jos palveluntarjoaja on sijoittautunut useampaan paikkaan, on tärkeää määrittää, mistä sijoittautumispaikasta palvelua tarjotaan. Jos useiden sijoittautumispaikkojen vuoksi on vaikea määrittää, mistä tiettyä palvelua tarjotaan, tämä paikka on se, jossa palvelun tarjoajan kyseiseen tiettyyn palveluun liittyvän toiminnan keskus sijaitsee. Säännöksellä saatettaisiin voimaan AVMS-direktiivin 28 a artiklan 1 kohta. Tarkemmat säännökset videonjakoalustan tarjoajan sijoittautumisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

226 c §. *Videonjakoalustan tarjoajiin sovellettavat velvollisuudet.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jonka mukaan videonjakoalustapalveluilla tulisi olla käyttöehdot. Videonjakoalustan tarjoajien tulisi videonjakoalustan käyttöehdoissa varmistaa, että yleisöä suojellaan ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta viestinnältä, joka sisältää rikoslaissa rangaistavaksi säädettyä julkista kehottamista terroristiseen tekoon, lapsipornografian esittämistä tai kansanryhmää vastaan kiihottamista. Säännöksellä saatetaan voimaan direktiivin 28 b artiklan 1 kohdan b-c alakohdat.

Videonjakoalustan tarjoajan tulisi lisäksi varmistaa, että alaikäisiä suojellaan ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, joka saattaa haitata heidän fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystään. Alaikäisten suojelua koskevat säännökset tullaan sisällyttämään kuvaohjelmalakiin.

Pykälän 2 momentin mukaisesti videonjakoalustan tarjoajan olisi lisäksi toteutettava asianmukaiset toimenpiteet varmistaakseen, että markkinointia ja markkinoinnin tunnistettavuutta koskevan 214 §:n 1 momentin ja 5 momentin vaatimukset toteutuvat myös sellaisen audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän osalta, jota videonjakoalustan tarjoaja ei itse markkinoi, myy tai järjestä. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön direktiivin 28 b artiklan 2 kohta. Videonjakoalustan tarjoajan tulisi siten huolehtia, että markkinoinnin yleisiä periaatteita noudatetaan myös sellaisen kaupallisen viestinnän osalta, jota alustan on vain rajoitetusta mahdollista valvoa. Tätä koskevat vaatimukset voitaisiin sisällyttää esimerkiksi videonjakoalustapalvelun käyttöehtoihin 28 b artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti.

Käytännössä säännös kohdistuisi esimerkiksi käyttäjien lataamissa videoissa olevan sisältömarkkinoinnin tai muun audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän tunnistettavuuteen videonjakoalustapalveluissa. Käyttäjille voitaisiin antaa myös tekninen toiminto tai työkalu, jonka avulla voi ilmoittaa, mikäli ladattava sisältö sisältää audiovisuaalista kaupallista viestintää, josta käyttäjät ovat tietoisia tai josta käyttäjien voidaan kohtuudella odottaa olevan tietoisia. Säännös vastaa direktiivin 28 b artiklan 3 kohdan c alakohtaa.

Pykälän 2 momentin 3 kohdan perusteella palvelussa tulisi olla tarjolla mekanismeja, joilla videonjakoalustan käyttäjät voivat ilmiantaa tai ilmoittaa videonjakoalustan tarjoajalle sen alustalla tarjottavan, pykälän 1 momentissa tarkoitetun laittoman sisällön. Lisäksi videonjakoalustan tarjoajien tulisi säännöksen 4 kohdan mukaisesti tarjota käyttäjille mekanismi, jossa käyttäjille selvitetään, miten ilmoitukset on otettu huomioon. Videonjakoalustan tarjoaja voi esimerkiksi poistaa sille ilmoitetun sisällön tai ilmoittaa sisällöstä poliisille. Toteutetut toimet tulisi saattaa ilmoituksen tehneen käyttäjän tietoisuuteen. Säännökset vastaavat direktiivin 28 b artiklan 3 kohdan d-e alakohtia.

Liikenne- ja viestintäviraston olisi tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä kuluttaja-asiamiehen kanssa arvioitava videonjakoalustan tarjoajien toimien asianmukaisuus. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon muun muassa tarjotun sisällön ja palvelun luonne ja siitä mahdollisesti aiheutuva haitta, videonjakoalustan tarjoajan koko, sisältöä alustalle ladanneiden käyttäjien oikeudet sekä yleinen etu. Palvelun tarjoajalta vaadittavien toimenpiteiden tulee olla toteutettavissa ja oikeasuhtaisia. Kuluttaja-asiamies arvioi markkinoinnin hyväntavan vastaisuutta ja sopimatonta markkinointia kuluttajansuojalain perusteella. Sääntelyllä ei puututa kuluttaja-asiamiehen kuluttajansuojalain mukaisiin toimivaltuuksiin.

Liikenne- ja viestintävirasto toimii yleisen 303 §:n mukaisen valvontatehtävänsä puitteissa myös tuomioistuimen ulkopuolisena yhteistyötahona käyttäjien ja videonjakoalustan tarjoajan välisissä erimielisyyksissä, jotka koskevat videonjakoalustan tarjoajan toteuttamien toimien asianmukaisuuden arviointia. Säännös vastaa direktiivin 28 b artiklan 7 kohtaa.

27 luku
Televisio-ohjelmien siirtovelvoite ja kanavapaikkanumerointi

228 §. *Kanavapaikkanumerointi*. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 228 §:ssä säädetään kanavapaikkanumeroinnista. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi kanavapaikkanumerointimuutosten ajankohtaa koskeva vaatimus. Kanavapaikkanumerointiin tehtävät muutokset tulisi ajoittaa television ohjelmistotoimilupakauden vaihtumisen yhteyteen, johon myös pääosa toimijakentällä tapahtuvista muutoksista ajoittuu. Kanavapaikkajärjestys olisi näin ollen luotava kuluttajien ja televisiotoimijoiden kannalta selkeäksi ja tarkoituksenmukaiseksi aina ohjelmistotoimilupakauden alkaessa. Muuna ajankohtana toteutettaviin muutoksiin olisi oltava erityisen painavasta syystä tarvetta. Tällainen syy voisi olla esimerkiksi se, jos toimija luopuu kanavapaikasta kesken toimilupakauden ja kyseinen kanavapaikka jäisi muuten tyhjäksi. Erityisen painava syy voi olla myös siirtyminen uusien standardien mukaisiin televisiolähetyksiin.

Kanavapaikkanumerointia koskevat ratkaisut tulisi toteuttaa ensisijaisesti toimialan itsesääntelyllä. Liikenne- ja viestintävirasto voi tarvittaessa edesauttaa itsesääntelyratkaisun saavuttamisessa lain 303 § 6 momentissa edellytetyn mukaisesti. Liikenne- ja viestintäviraston määräyksenantovaltuus ehdotetaan siten poistettavaksi.

Säännöksen 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto tekisi tarvittaessa päätöksen kanavapaikkanumeroinnista. Etusijalle tulisi tällöin asettaa Yleisradio Oy:n ja 26 §:ssä tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltijan ohjelmistot, joille on asetettu joukko erityisvelvoitteita. Näiden velvoitteiden vastapainoksi kyseisillä kanavilla tulisi olla oikeus saada ohjelmistoilleen asianmukainen kanavapaikka ja sitä kautta mahdollisuus saavuttaa mahdollisimman kattava yleisö. Kyseistä etusijajärjestystä sovellettaisiin ohjelmistotoimilupakauden alkaessa tapahtuviin muutoksiin tai kesken ohjelmistotoimilupakauden, mikäli muutoksiin on edellä mainituin tavoin erityisen painava syy. Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöstä valmistellessaan ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon alan toimijoiden sopimuksissa hyväksytyt periaatteet ja toimintamallin.

IX OSA VIESTINTÄVERKOT, -PALVELUT JA -LAITTEET

28 luku
Sijoittaminen

229 §. *Teleyritysten oikeus sijoittaa telekaapeli, tukiasema ja radiomasto.* Teleyrityksen oikeutta sijoittaa telekaapeli, tukiasema tai radiomasto koskevaa 229 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälän soveltamisala ulotettaisiin koskemaan myös pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamista koskevia erityisiä määräyksiä. Pykälään ehdotetuilla muutoksilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 57 artikla, jonka tavoitteena on edistää etenkin korkeataajuuksisten 5G-verkkojen leviämistä yhdenmukaistamalla ja sujuvoittamalla verkkojen rakentamiseen tarvittavien piensolutukiasemien sijoittamista koskevia jäsenvaltioiden käytäntöjä. Direktiivin 139 perustelukappaleen mukaisesti matalatehoisten pienalueen langattomien liityntäpisteiden käyttöönottoon liittyvät rajoitukset olisi minimoitava mahdollisuuksien mukaan. Ehdotetut lakimuutokset toteuttavat teledirektiivin 1 ja 3 artikloissa asetettuja jäsenvaltioita koskevia yleisiä tavoitteita erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönoton edistämisestä. Kuten muissakin 229 §:n mukaisissa sijoittamistilanteissa, jo voimassa olevan lainsäädännön ja käytännön mukaisena ensisijaisena menettelynä olisi sijoittamisesta sopiminen osapuolten välillä myös pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamisen osalta.

Pykälän 1 momentin muutoksella lisättäisiin sääntelyyn pienalueen langaton liityntäpiste, joka on myös tukiasema. Pienalueen langattoman liityntäpisteen tulee täyttää tämän lain 251 §:ssä tarkoitetut olennaiset vaatimukset sekä teledirektiivin (2018/1972) 57 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun komission täytäntöönpanosäädöksen tekniset ja fyysiset ominaisuudet. Komission täytäntöönpanosäädös on tarkoitus hyväksyä viimeistään 30 kesäkuuta 2020. Lisäksi teledirektiivin 58 artiklan mukaisesti on huomioitava, että jos jäsenvaltioiden on tarkoitus asettaa pienalueen liityntäpisteiden käyttöön erilaiset vaatimukset sähkömagneettisten kenttien suhteen kuin suosituksessa 1999/519/EY, on sovellettava EU:n teknisten määräysten ilmoitusmenettelydirektiivin

(2015/1535) mukaista menettelyä. Nykyisen pykälän 3 kohta siirrettäisiin uudeksi 4 kohdaksi ja se koskisi muuta matkaviestinverkon tukiasemaa ja siihen liittyvää laitetta ja kaapelia.

Ehdotetun uuden 2 momentin mukaan muualla laissa edellytettyä lupaa ei tarvittaisi 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun pienalueen langattoman liityntäpisteen sijoittamiseen, elleivät arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaiden rakennusten tai alueiden suojeluun, taikka yleiseen turvallisuuteen liittyvät syyt sitä edellytä. Lisäksi pienalueen liityntäpisteen käyttöönotosta ei saisi periä sellaisia hallinnollisia maksuja, jotka olisivat hallinnollisten toimenpiteiden omakustannusarvoa suurempia. Tällä ei ole kuitenkaan rajoitettaisi sijoittamista koskevia kaupallisia sopimuksia. Esimerkiksi luonnonsuojelulaki (1096/1996), muinaismuistolaki (295/1963), laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) ja vesilaki (587/2011) voivat asettaa rajoituksia pienalueen liityntäpisteen sijoitukseen. Yleiseen turvallisuuteen liittyviä syitä voisivat olla esimerkiksi liikenneturvallisuuteen, säteilyturvallisuuteen, maanpuolustukseen, poliisin toimintaan tai näihin rinnastettavat syyt. Myös esimerkiksi tieliikennelaki (729/2018), laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005), ratalaki (110/2007) ja yksityistielaki (560/2018) voivat rajoittaa sijoittamista.

Pykälällä ei ole tarkoitus poistaa mahdollisuutta edellyttää etukäteistä ilmoitusta esimerkiksi langattoman liityntäpisteen sijoittamisesta. Ehdotetulla muutoksella pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 57 artiklan 1 kohta, jonka mukaisesti toimivaltaiset viranomaiset eivät saa edellyttää teknisiltä, fyysisiltä ja visuaalisilta ominaisuuksiltaan komission täytäntöönpanosäädöksellä määriteltävien pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamiselta erillistä ennakkolupaa.

Ehdotettu 3 momentti vastaa voimassa olevan lain 229 §:n 2 momenttia. Ehdotetun uuden 4 momentin mukaan teleyrityksen olisi sovittava 1 tai 2 momentissa tarkoitetusta sijoittamisesta kiinteistön tai rakennuksen omistajan kanssa. Momenttiin ehdotetaan lisäksi lisättävän tekninen muutos vaihtamalla sana *sovittu* sanaan *päästy sopimukseen*. Lisäksi ehdotetussa 4 momentissa selkeytettäisiin sääntelyä siltä osin, että jollei 1 tai 2 momentissa tarkoitetusta sijoittamisesta ole päästy sopimukseen kiinteistön tai rakennuksen omistajan kanssa, voidaan sijoittamisesta koskeva asia viedä kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätettäväksi. Muutos perustuu sopimusvapauden periaatteeseen, jolloin asian antaminen kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätettäväksi olisi mahdollinen keino ratkaista asia, ei pakollinen keino.

Ehdotetussa 5 momentissa säädettäisiin pienalueen liityntäpisteen sijoittamisesta viranomaisen hallinnassa oleviin kiinteistöihin, rakennuksiin tai muihin rakennelmiin. Viranomaisen, jonka hallinnassa on kiinteistö, rakennus tai muu rakennelma, joka teknisesti soveltuu pienalueen langattoman liityntäpisteen sijoittamiseen tai jota tarvitaan tällaisten yhdistämiseen runkoverkkoon, on asetettava etukäteen saataville ehdot liityntäpisteen sijoittamisesta. Ehtojen on oltava oikeudenmukaiset, kohtuulliset, avoimet ja syrjimättömät, ja niissä voidaan huomioida 3 momentissa tarkoitettuja perusteita. Ehdot on asetettava saataville verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja käytöstä annetun lain (276/2016) 5 §:ssä tarkoitetussa keskitetyssä tietopisteessä. Ehtojen ei tarvitse olla esimerkiksi kiinteistökohtaisia vaan ne voivat koskea esimerkiksi kuntaa tai muuta maantieteellisesti rajattua aluetta.

Momentin soveltamisalaan kuuluvien viranomaisten olisi hyväksyttävä kaikki ehdot täyttävät käyttöoikeutta koskevat kohtuulliset pyynnöt. Mahdollisten sijoittamistilanteiden erilaisuudesta johtuen sijoittamispyyntöjen ehtojen täyttymisen sekä kohtuullisuuden arviointi todennäköisesti edellyttäisi viranomaiselta tapauskohtaista harkintaa. Ehdotetussa uudessa 6 momentissa säädettäisiin pykälän soveltamisalaan kuuluvat viranomaiset. Viranomaisella tarkoitetaan tässä pykälässä valtion viranomaisia, kunnallisia viranomaisia ja valtion liikelaitoksia. Muutoksella pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 57 artiklan 4 kohta.

Direktiivin säännös kattaa niin kansallisten, alueellisten kuin paikallisten julkisten viranomaisten hallinnassa olevan muuhun rakennelmaan, mukaan lukien katukalusteet, kuten valaisinpylväät, katukilvet, liikennevalot,

mainostaulut, linja-auto- ja raitovainupysäkit ja metroasemat. Taajama-alueiden lisäksi sijoittamisoikeus koskisi myös esimerkiksi julkisen tahon hallinnassa olevia tiealueita, joilla on keskeinen merkitys etenkin liikenteen automatisoitumisen näkökulmasta.

Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa etenkin 5G-verkkojen rakentumisessa tarvittavan tiheän tukiasemaverkoston luomista. Direktiivin 140 perustelukappaleen mukaan esimerkiksi katulamput ja liikennevalot tarjoavat arvokkaita paikkoja liityntäpisteiden käyttöönottoon esimerkiksi sijoitustiheytensä ansiosta. Direktiivi edellyttää, että pienalueen liityntäpisteiden sijoittamisesta julkiseen fyysisen infrastruktuuriin koskevat ehdot on asetettava julkisesti saataville keskitettyyn tietopisteeseen. Tähän tarkoitukseen parhaiten soveltuisi yhteisrakentamislain nojalla perustettu ja jo toiminnassa oleva verkkotietopiste.fi. Julkista fyysistä infrastruktuuria hallussaan pitävien tehtäväksi tulisi varmistua, että kyseiset ehdot toimitetaan palveluun lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Ehdotettu 7 momentti vastaa nykyisen 229 §:n 4 momenttia. Ehdotettu 8 momentti vastaa nykyisen 229 §:n 5 momenttia.

234 §. *Sijoittamisen edellytykset.* Ehdotettu 4 momentin muutos on tekninen ja sillä täsmennettäisiin lain uudistuksessa päivitetty nimi laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005).

237 §. *Korvaukset sijoittamisesta.* Ehdotetulla 2 momentin muutoksella laajennettaisiin soveltamisala koskemaan myös 229 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaista pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamista.

29 luku
Viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen laatuvaatimukset

244 §. *Viestintäverkkoa ja viestintäpalvelua koskevat määräykset*. Pykälän mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa 243 §:ssä tarkoitettuja viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen laatua, tietoturvallisuutta ja yhteensopivuutta koskevia määräyksiä. Pykälässä on luettelo asioista, joita määräykset voivat koskea.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 16 kohta. Ehdotuksen mukaan määräykset voisivat koskea myös viestintäverkon peittoalueen teknistä määrittämistä. Muutoksen tarkoitus on yhdenmukaistaa sovellettavia teknisiä menetelmiä ja mitattavia arvoja, joiden perusteella voidaan katsoa, että kyseessä olevalla joukkoviestintäverkolla tai matkaviestinverkolla on verkkotoimiluvassa vaaditun mukainen peitto alueella.

Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä voitaisiin määrätä esimerkiksi matkaviestinverkon ulkotilapeitolle päätelaitteen vastaanottama verkon lähettämän signaalin voimakkuuden arvo, jota teleyritykset käyttäisivät verkon peiton laskennallisena arvona. Määräyksellä voitaisiin myös antaa tarkemmat perusteet matkaviestinverkon lähettämien signaalien sisätilakuuluvuuden teknisestä määrittämisestä sekä niistä teknisistä perusteista, joilla joukkoviestintäverkon peittoalue määritetään. Edellä mainittujen määräysten tarkoituksena olisi varmistaa viestintäverkkojen laatu ja käytettävyys niiden peittoalueella.

30 luku
Radiolaitteiden vaatimustenmukaisuus ja markkinavalvonta

264 §. *Erityistarkoituksiin käytettävät radiolaitteet.* Pykälässä säädetään erityistarkoituksiin käytettävistä radiolaitteista, joihin ei sovelleta radiolaitteiden vaatimustenmukaisuutta ja markkinavalvontaa koskevia lain 30

luvun säännöksiä. Pykälän 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että yleisesti ilma-alusten ilmailuradioviestinnässä käytettävien laitteiden sijasta lainkohtaa sovellettaisiin Euroopan unionin uuden siviili-ilmailuasetuksen (2018/1139) 138 artiklassa yksilöityihin radiolaitteisiin. Säännöstä tulisi muuttaa, koska EU:n uuden siviili-ilmailuasetuksen 138 artiklalla on muutettu radiolaitedirektiivin (2014/53/EU) liitteen I (3) kohdassa olevaa direktiivin soveltamisalan rajausta. Direktiivin muutos edellyttää kansallisen täytäntöönpanosäädöksen muuttamista vastaavasti. Muutoksen seurauksena osaan miehittämättömiä ilmailualuksia sovellettaisiin lain 30 luvun säännöksiä.

31 luku
Pätevyys ja kelpoisuus

265 §. *Pätevyyden osoittaminen.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Muutosehdotus perustuu kansainvälisen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan vuoden 1978 yleissopimuksen (STWC-sopimus, SopS 22/1984,) vaatimuksiin, jotka koskevat laivaväen terveys- ja ikävaatimuksia, joista määrätään sopimuksen 1 / 2 kohdan alakohdassa 13.3. Ehdotus on myös merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/106/EY (Merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivi) mukainen.

Ehdotuksen mukaan pätevyystodistuksen saamiseksi hakijan tulisi hyväksytysti suoritetun pätevyystutkinnon lisäksi olla iältään vähintään 18-vuotias sekä osoittaa, että täyttää pätevyystodistuksen saamiseksi laivaväen lääkärintarkastuksista annetun lain (1171/2010) 4 §:ssä tarkoitetut terveysvaatimukset. Lisätty pätevyystodistuksen saamisen edellytys koskisi kuitenkin vain hakijaa, joka hakee pätevyystodistusta sen vuoksi, että hänen on tarkoitus toimia kansainvälisessä liikenteessä olevan kauppa-aluksen turvallisuusradioviestintään tarkoitetun radiolähettimen käyttäjänä. Muiden meriradioviestinnän pätevyystodistusten hakijoiden tulee edelleen ainoastaan suorittaa vaadittu pätevyystutkinto pätevyystodistuksen saamiseksi.

Ehdotetut lainsäädännön alaan kuuluvat pätevyystodistuksen saamisen kansainväliseen sopimukseen perustuvat edellytykset tulisi säätää laissa. Vastaavat edellytykset on säädetty laivaväen pätevyyskirjan ja lisäpätevyystodistuksen myöntämisen edellytyksiksi liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 107 §:n 2 momentissa.

266 §. *Pätevyyden ylläpitäminen*. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Muutosehdotus perustuu, samoin kuin 265 §:ää koskeva ehdotus, kansainvälisen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan vuoden 1978 yleissopimuksen (STWC-sopimus, SopS 22/1984,) vaatimuksiin ja merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiiviin. Lakiin lisättäisiin vastaavat edellytykset meriradioviestinnän kelpoisuustodistuksen saamiseksi kuin ehdotetussa 265 §:ssä meriradioviestinnän pätevyystodistuksen osalta.

32 luku
Suojaus ja suojauksenpurkujärjestelmät

270 §. *Suojauksen purkujärjestelmää käyttävälle yritykselle asetettavat velvollisuudet.* Pykälän 2 momentti ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi teledirektiivin sanamuodon mukaan. Sen mukaan suojauksenpurkujärjestelmää käyttävä yritys olisi velvollinen antamaan toiselle yritykselle 1 momentin mukaisen jakelun edellyttämiä teknisiä palveluita oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Muutoksella ei kuitenkaan olisi tarkoitus muuttaa momentin soveltamista, joten teknisiä palveluita tulisi jatkossakin tarjota kustannussuuntautuneeseen ja syrjimättömään hintaan. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 62 artiklan 1 kohta sekä liitteen II osa I.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi lisäksi uusi 4 momentti, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi päätöksellään poistaa 1 momentin mukaisen velvollisuuden, jos suojauksenpurkujärjestelmää käyttävällä yrityksellä ei olisi 52 §:n mukaista huomattavaa markkinavoimaa. Velvollisuuksien poistamisen edellytyksenä olisi lisäksi, ettei muuttaminen tai poistaminen estäisi 227 §:n mukaisen siirtovelvoitteen toteuttamista eikä ehkäisi kilpailua digitaalitelevisio- ja digitaaliradiopalveluiden vähittäismarkkinoilla ja suojauksen purkujärjestelmien tai niiden liitännäistoimintojen markkinoilla. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 62 artiklan 2 kohta.

X OSA VIESTINNÄN JA PALVELUJEN JATKUVUUDEN TURVAAMINEN

33 luku
Tietoturvan ja häiriöiden hallinta sekä häiriöistä ilmoittaminen

275 §. *Häiriöilmoitukset Liikenne- ja viestintävirastolle.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että Euroopan verkko- ja tietoturvaviraston nimi muutettaisiin Euroopan kyberturvallisuusvirastoksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/881 mukaisesti.

Pykälän 5 momenttiin lisättäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle velvollisuus ilmoittaa pykälän 1 momentissa tarkoitetuista häiriöistä muille asiaan liittyville jäsenvaltioille ja Euroopan kyberturvallisuusvirastolle.

34 luku
Hätäpuheluiden ja viranomaisten tiedotteiden välittäminen

278 §. *Yleinen hätänumero.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännöksestä poistetaan viittaus puhelinverkkoihin ja tuodaan hätäpuhelujen ja -tekstiviestien rinnalle mahdollisuus myös muunlaisiin tapoihin tehdä hätäilmoitus. Muutoksella selkiytetään ja ajantasaistetaan nykysääntelyä ja se vastaa teledirektiivin 109 artiklan 1 kohtaa. Muutoksen myötä säännös vastaa nykyistä paremmin lain 243 §:n 1 momentin 5 kohdassa teleyrityksille säädettyä velvoitetta huolehtia mahdollisimman teknologianeutraalisti siitä, että pääsy hätäpalveluihin on turvattu myös verkon häiriötilanteissa.

Siitä, miten hätäilmoituksia voi tehdä, säädetään hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa (692/2010). Nykyisellään tämä tarkoittaa mahdollisuutta tehdä hätäilmoitus soittamalla tai lähettämällä tekstiviesti yleiseen hätänumeroon 112. EU:n laajuisen eCall-palvelun toteuttamisessa eli hätänumeroon 112 perustuvien ajoneuvojen hätäpuhelujen välittämisessä eCall-puhelut rinnastetaan tavallisiin puheluihin. Tulevaisuudessa puhelujen ja tekstiviestien lisäksi esimerkiksi pikaviestit, videoviestintä tai muu näihin verrattavissa oleva, tyypillisesti IP-pohjaiseen tiedonsiirtoon perustuva viestintä hätäkeskukseen voi olla mahdollista.

Ehdotetun 1 momentin tarkoituksena on mahdollistaa se, että myös muunlaiset tavat tehdä hätäilmoitus kuin perinteiset puhelut tai tekstiviestit voivat tulevaisuudessa olla mahdollisia, ja teleyrityksen on osaltaan rakennettava viestintäverkkonsa ja -palvelunsa siten, ettei niillä rajoiteta käyttäjien mahdollisuutta saada maksuton yhteys yleiseen hätänumeroon. Muutoksella ei ole tarkoitus edellyttää hätäilmoituksen välitysmahdollisuutta sellaisilta teleyritysten tarjoamilta viestintäverkoilta tai -palveluilta, joihin niiden teknisistä ominaisuuksista johtuen ei sisälly luontevaa mahdollisuutta tehdä hätäilmoitusta. Jos esimerkiksi ääniyhteysominaisuuksia sisältävää viestintäpalvelua ei ole liitetty yleiseen viestintäverkkoon eli siitä ei ole mahdollista soittaa kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevaan numeroon, vaan palvelu mahdollistaa ainoastaan kyseistä palvelua käyttävien tahojen väliset yhteydet, säännöksellä ei luotaisi velvollisuutta rakentaa palveluun ääniviestintäyhteyttä, joilla voisi soittaa hätäpuhelun.

Käytännössä arviointi uusien viestintäpalvelujen käyttöönotosta hätäkeskustoiminnassa tehdään edellä mainitun hätäkeskustoiminnasta annetun lain muutoksena, jolloin asian laajapohjaisessa valmistelussa voidaan muun muassa ottaa huomioon edellytettävien investointien ja 299 §:ssä säädetyn korvausmekanismin suhde.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan termin hätäpuheluiden korvaamista viittauksella hätäviestintään eli kaikkiin niihin 1 momentissa tarkoitettuihin keinoihin, joilla hätäilmoitukset yleiseen hätänumeroon välitetään. Muutos perustuu edellä 1 momenttiin ehdotettuun muutokseen, jotta hätäilmoituksia vastaanottavat viranomaiset saavat tiedot kaikista merkittävistä hätäilmoitusten välitykseen vaikuttavista häiriöistä.

279 §. *Velvollisuus välittää vaaratiedotteita.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan selkiyttävää kirjausta teleyritysten vastuusta vaaratiedotteiden välittämisessä. Nykyisin voimassa olevassa laissa teleyritysten vaaratiedotteisiin liittyvä velvollisuus on kirjattu 243 § 1 momentin 15 kohtaan, jonka mukaan yleiset viestintäverkot ja -palvelut sekä niihin liitettävät viestintäverkot ja -palvelut on suunniteltava, rakennettava ja ylläpidettävä siten, että viranomaisten antamia vaaratiedotteita voidaan välittää yleisölle siten kuin siitä erikseen säädetään. Kyseisessä säännöksessä viitattu muualla säätäminen tarkoittaa nykyisellään lakia vaaratiedotteesta (466/2012), jossa säädetään muun muassa vaaratiedottamiseen toimivaltaisista viranomaisista sekä vaaratiedottamisprosessin kulusta. Koska yhtäältä 280 §:n mukainen teleyrityksen velvollisuus välittää kohdennettu vaaratiedote ehdotetaan kumottavaksi, ja toisaalta vaaratiedotelakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vaaratiedotteen antavan viranomaisen olisi aina kohdennettava vaaratiedote, ehdotetaan teleyrityksen velvollisuudesta välittää vaaratiedotteita säädettäväksi muiden vaaratiedotteiden välittämiseen velvollisten tahojen tavoin 279 §:ssä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan 1 momentin muutoksesta johtuvaa teknistä mukautusta, jonka mukaan viittattaisiin nykyisin voimassa olevan ”television- tai radiotoiminnan harjoittajan” sijaan yleisemmin 1 momentissa tarkoitettuun toiminnanharjoittajaan, jolloin viittaus kattaisi myös teleyrityksen. Momentissa säädettyyn velvollisuuteen huolehtia vaaratiedotteiden välittämisestä myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja valmiuslaissa tarkoitetuissa poikkeusoloissa (varautumisvelvollisuus) ehdotetaan kuuluvaksi myös toiminnanharjoittajan osallistuminen vaaratiedotejärjestelmän testaamiseen. Käytännössä vaaratiedottamisjärjestelmää on testattu kerran vuodessa (11.2.) siten, että Liikenne- ja viestintävirasto ilmoittaa vaaratiedottamisvelvollisuuden alaisille toimijoille etukäteen testaamisajankohdasta, jolloin toiminnanharjoittajat yhteistyössä Hätäkeskuslaitoksen ja Yleisradion kanssa testaavat järjestelmää. Viranomaisaloitteinen testaaminen järjestetään siten, että siitä aiheutuva haitta on suhteessa järjestelmän toimivuuden varmistamisen tavoitteeseen, joka on keskeinen osa toiminnanharjoittajan varautumisvelvollisuutta.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan kirjausta siitä, että Yleisradio Oy:n velvollisuudesta välittää vaaratiedote ja varautua televisio- ja radiotoiminnan hoitamiseen poikkeusoloissa säädetään laissa Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:n 2 momentin 7 kohdassa. Säännös vastaisi vaaratiedotelain voimassa olevan 4 §:n 3 momentin kirjausta, jota ehdotetaan siirrettäväksi lain 5 §:n 5 momentiksi. Yleisradiolla on merkittävä asema vaaratiedottamisprosessissa, joten sitä koskevan erityislain tuominen esiin eksplisiittisellä viittauksella myös sähköisen viestinnän palvelulain säännöksessä, joka koskee muita vaaratiedotteiden välittämiseen velvollisia tahoja, parantaisi sääntelyn ymmärrettävyyttä.

Voimassa olevan pykälän 3 momenttia, jonka mukaan vaaratiedotteen sisältöä ei saa muuttaa sitä välitettäessä, ehdotetaan siirrettäväksi 4 momentiksi. Vastaavaa säännöstä ehdotetaan vaaratiedottamista koskevan lainsäädännön koherenssin parantamiseksi myös lisättäväksi vaaratiedotelain 5 §:n (vaaratiedotteen välittäminen yleisölle) uudeksi 4 momentiksi.

Pykälän uudeksi 5 momentiksi ehdotetaan siirrettäväksi kumottavaksi ehdotetun 280 §:n 6 momentin valtuutussäännöstä. Ehdotetun säännöksen mukaan liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1

momentissa tarkoitetusta vaaratiedotteiden välittämisestä ja vasteajoista sekä 2 momentissa tarkoitetusta välittämiseen varautumisesta. Säännöstä ehdotetaan siirrettäväksi 280 §:n 6 momentista muutoin sellaisenaan, mutta sitä tarkennettaisiin edellä mainituin momenttiviittauksin, jotka nykyistä tarkemmin yksilöisivät valtuutuksen kohteen.

280 §. *Teleyrityksen velvollisuus välittää kohdennettu viranomaistiedote.* Pykälää ehdotetaan kumottavaksi, koska 279 §:ään ja lakiin vaaratiedotteesta ehdotettavien muutosten johdosta pykälä käy tarpeettomaksi. Teleyritysten velvoitteesta välittää vaaratiedotteita säädetään 243 § 1 momentin 15 kohdassa sekä nyt muutettavaksi esitettävässä 279 §:ssä. Kumottavaksi ehdotetussa 280 §:ssä säädetään kohdennetusta viranomaistiedotteesta ja sen alalajeina kohdennetusta hätätiedotteesta ja kohdennetusta muusta viranomaistiedotteesta. Näiltä osin pykälän terminologia on vanhentunutta eikä vastaa voimassa olevan vaaratiedotteesta annetun lain terminologiaa, jossa säädetään vain yhdestä vaaratiedottamisen tavasta. Vaaratiedotteesta annetun lain 4 §:ssä ehdotetaan myös aiempaa selvemmin säädettäväksi siitä, että vaaratiedote on aina kohdennettu. Pykälän 5 momentissa säädetty velvoite siitä, että kohdennettu hätätiedote on välitettävä viivytyksettä, ehdotetaan siirrettäväksi vaaratiedotetta koskevana velvoitteena 279 § 5 momenttiin. Kumottavaksi ehdotetun 280 §:n 6 momentissa säädetty valtuutus Liikenne- ja viestintäviraston alemman asteisen sääntelyn antamiseksi ehdotetaan siirrettäväksi 279 §:än 6 momentiksi.

35 luku
Varautuminen

283 §. *Viestintäverkon kriittisen järjestelmän palauttaminen Suomeen.* Pykälään ehdotetaan selkiytettäväksi otsikkoaan myöten, joka voimassa olevassa muodossaan kuuluu ”Viestintäverkon kriittisen viestintäjärjestelmän sijainti”. Voimassa olevan säännöksen viestintäjärjestelmä –termistä ehdotetaan luovuttavaksi, koska se poikkeaa muusta lain terminologiasta. Ehdotettu termi viestintäverkko on määritelty laissa, ja siihen liittyviä kriittisiä järjestelmiä ehdotetaan aiemmasta poiketen lueteltavaksi pykälätasolla, mikä selkiyttäisi velvoitteen kohteena olevien tahojen asemaa. Ehdotetun säännöksen mukaan internetyhteyspalvelun, puhelinpalvelun, tekstiviestipalvelun ja tietoyhteiskuntakaaren 227 §:ssä tarkoitettujen ohjelmistojen siirtämisen kannalta viestintäpalvelun toimivuuden turvaamiseksi kriittinen viestintäverkon järjestelmä sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta on voitava valmiuslain 60 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaista toimivaltuutta käytettäessä viipymättä palauttaa Suomeen. Mainittuihin viestintäverkon kriittisiin järjestelmiin kuuluvia toiminteita olisivat esimerkiksi matkaviestinverkon tilaajatietorekisteri, tekstiviestikeskus, matkapuhelinkeskus, nimipalvelimet, dynaamisten IP-osoitteiden hallinnointi ja palvelutietokanta sekä kanavanipun koodaamiseen ja koostamiseen käytettävät järjestelmät.

XI OSA VIRANOMAISMAKSUT JA -KORVAUKSET

36 luku
Viranomaismaksut

287 §. *Toimilupamaksu*. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevan momentin mukaan toimilupamaksu maksetaan toimilupakauden aikana erissä. Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi lisäys, jonka mukaan toimilupamaksun ensimmäinen erä voitaisiin kuitenkin periä jo ennen toimilupakauden alkamista. Muilta osin maksuaikataulusta säädettäisiin edelleenkin valtioneuvoston asetuksella.

Lain 40 §:n 4 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto myöntää radioluvan hakemuksesta huutokauppamenettelyssä toimiluvan saaneelle sen jälkeen, kun toimiluvanhaltija on suorittanut 287 §:ssä säädetyn toi-

milupamaksun ensimmäisen maksuerän. Voimassa olevan 287 §:n mukaan toimilupamaksu tulee maksaa toimilupakauden aikana. Toimiluvanhaltijat haluavat yleensä taajuuksien käytön mahdollistavan radioluvan kuitenkin mahdollisimman pian toimilupakauden alkaessa. Voimassaolevasta sääntelystä on aiheutunut tilanteita, joissa toimiluvanhaltijat ovat maksaneet ensimmäisen erän vapaaehtoisesti ennen maksun eräpäivää saadakseen radioluvan käyttöönsä heti toimilupakauden alkaessa.

288 §. *Markkinaehtoinen taajuusmaksu*. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen tarkennus. Markkinaehtoista taajuusmaksua ei peritä viranomaisverkon verkkotoimiluvan haltijalta. Näin ollen pykälän 1 momentissa tulisi 6 §:n sijaan viitata 6 §:n 1 momenttiin. Lisäksi pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että markkinaehtoista taajuusmaksua perittäisiin myös 17 a §:n mukaisesti jatketun tai 17 b §:n mukaisesti uusitun verkkotoimiluvan haltijalta. Jatketun tai uusitun verkkotoimiluvan haltijalta, jolle verkkotoimilupa on alun perin myönnetty huutokaupalla, perittäisiin markkinaehtoista taajuusmaksua vastaavin perustein kuin vastikkeetta myönnetyn verkkotoimiluvan haltijalta. Markkinaehtoista taajuusmaksua peritään sellaisista taajuuksista, joille käyttöoikeudet on myönnetty vastikkeetta, koska markkinaehtoinen taajuusmaksu ja taajuushuutokaupat ovat vaihtoehtoisia keinoja pyrittäessä taajuuksien käytön tehostamiseen.

Momentin 3. luetelmakohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kohtaan lisättäisiin viittaus lain 39 §:ään. Ehdotuksen mukaan maksu peritään taajuuksista, jotka on osoitettu 39 §:ssä säädetyllä radioluvalla tai 96 §:n nojalla annetulla Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä puolustusvoimien käyttöön.

Ehdotus liittyy ehdotettuun 39 §:n 7 momentin muutokseen, jolla puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen käytössä olevien radiolähettimien ja –järjestelmien luvanvaraisuudesta koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että ainoastaan sellaiset puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen käytössä olevat radiolähettimet, joita käytetään yksinomaan puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen käyttöön osoitetuilla taajuusalueilla, olisivat luvasta vapaita. Osa niistä taajuuksista, joiden käytöstä puolustusvoimilta peritään markkinaehtoista taajuusmaksua, voitaisiin ehdotetun 39 §:n 7 momentin muutoksen voimaantulon jälkeen osoittaa puolustusvoimien käyttöön radioluvalla.

Voimassa olevan momentin mukaan markkinaehtoista taajuusmaksua voidaan periä vain taajuuksista, jotka on osoitettu puolustusvoimien käyttöön lain 96 §:n nojalla annetulla Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä. Taajuudet, joista puolustusvoimien on voimassa olevan momentin mukaan maksettava markkinaehtoinen taajuusmaksu, pysyisivät kuitenkin samoina. Myöskään puolustusvoimilta perittävän vuosittaisen markkinaehtoisen taajuusmaksun määrä ei muuttuisi. Näin ollen kyseessä on ehdotetun 39 §:n 7 momentin muutokseen liittyvä lakitekninen muutos. Markkinaehtoista taajuusmaksua aletaan periä puolustusvoimilta vasta vuonna 2024 voimassaolevan lain 351 §:n 6 momentin mukaisesti.

289 §. *Tietoyhteiskuntamaksu.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tietoyhteiskuntamaksua ei perittäisi yrityksiltä, joiden Suomessa harjoittaman teletoiminnan liikevaihto on alle 300 000 € edeltävältä tilikaudelta. Samalla 3 momentista poistettaisiin tietoyhteiskuntamaksun 300 euron vähimmäisraja. Muutoksen tarkoituksena on hallinnollisen taakan vähentämiseksi vapauttaa pienimuotoisen teletoiminnan harjoittajat kokonaan tietoyhteiskuntamaksusta. Teledirektiivin 16 artiklan 1. kohdan b-alakohdan toisen virkkeen mukaisesti jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta hallinnollisia maksuja yrityksiin, joiden liikevaihto on tietyn kynnyksen alapuolella tai joiden toiminta ei johda vähittäismarkkinaosuuteen tai joiden toiminta-alue on hyvin pieni. Näistä vaihtoehdoista liikevaihtoon perustuva kriteeri olisi selkein ja helpoiten todennettavissa.

Vuonna 2018 Liikenne- ja viestintävirasto määräsi 300 euron minimimaksun 90 teleyritykselle. Näiden yritysten teletoiminnan liikevaihdon suuruus oli vähimmillään alle 1000 euroa ja enimmillään noin 250 000 euroa. Vuoden 2018 liikevaihtotietojen mukaisesti 300 000 euron liikevaihtorajalla edellä mainittujen 90 yrityksen

lisäksi ehdotetun tietoyhteiskuntamaksun suorittamisvelvollisuuden ulkopuolelle jäisi lisäksi 2 yritystä. Vuonna 2018 maksupäätös annettiin yhteensä 234 teletoimintarekisterissä olevalle yritykselle. Ehdotetun 300 000 euron liikevaihtorajan alapuolelle jäävät yritykset ovat pääasiassa hosting-/pilvipalveluita tarjoavia teleyrityksiä, ulkomaisia teleyrityksiä ja ulkomaisten teleyritysten sivuliikkeitä sekä paikallisia valokuituosuuskuntia.

Ehdotetun tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuuden rajaamisen myötä maksukertymä vähenisi vuoden 2018 liikevaihtotietojen perusteella nykyisestä noin 30 000 euroa. Kun otetaan huomioon tietoyhteiskuntamaksun määräämisestä ja keräämisestä Liikenne- ja viestintävirastolle aiheutuvien hallinnollisten kustannuksien väheneminen, ei ehdotetulla minimimaksun suorittajien maksuvelvollisuudesta vapauttamisella olisi merkittävää vaikutusta viraston tuloihin.

Nimellisen hintatason tulevasta kehityksestä riippuen liikevaihtorajan suuruutta on tarkoituksenmukaista arvioida ja tarvittaessa tarkistaa, jotta säännöksen tavoite pienimuotoisen teletoiminnan vapauttamisesta tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuudesta toteutuu. Koska tietoyhteiskuntamaksu määräytyy maksuvelvollisen tulojen mukaan eikä kustannusvastaavuusperiaatteen mukaisesti, on kyseessä veroluonteinen maksu, jonka perusteista on säädettävä lailla (ks. esim. PeVL 49/2006 vp, s. 2).

Tietoyhteiskuntamaksun maksuvelvollisuus olisi edelleenkin sidoksissa teletoimintailmoitusvelvollisuuteen tai toimilupaan. Koska tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuus on sidottu teletoimintailmoitukseen, teletoimintailmoitusvelvollisuudesta ehdotetun 4 §:n muutoksen mukaisesti vapautettavat numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajat eivät myöskään olisi velvollisia suorittamaan tietoyhteiskuntamaksua. Pelkästään numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajien vähäisestä lukumäärästä (n. 10 kpl) johtuen näiden toimijoiden vapautumisella tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuudesta ei ole merkittävää vaikutusta maksukertymään.

293 §. *Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu.* Pykälään 1 momenttiin ehdotetaan teknistä täsmennystä. Pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaan Yleisradio Oy sekä televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja, jolla on tässä laissa tarkoitettu ohjelmistotoimilupa, ovat velvollisia suorittamaan televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksun. Toiminnanharjoittajille ilmaisu tässä laissa tarkoitettu ohjelmistolupa on ollut epäselvä niiltä osin, kun kyseessä on ollut lain 28§:n 1 momentin mukainen vuoden mittainen toimilupa. Lyhytaikaisilta toimiluvanharjoittajilta ei ole peritty valvontamaksuja.

Momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi niin, että televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksun suorittamiseen velvollinen olisi Yleisradio Oy sekä televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja, jolla on tämän lain 22 §:n 1 momentissa tai 34 §:n 1 momentissa tarkoitettu ohjelmistotoimilupa. Valvontamaksu koskisi tällöin 22 §:n 1 momentin mukaisia digitaaliseen televisiotoiminnan harjoittajia sekä 34 §:n 1 momentin mukaisia analogisen radiotoiminnan harjoittajia.

37 luku
Viranomaiskorvaukset

301 §. *Kohdennetun viranomaistiedotteen välitysjärjestelmän kustannukset*. Pykälää ehdotetaan kumottavaksi, koska siinä säädetään kumottavaksi ehdotetun 280 §:än velvoitteisiin liittyvien kustannusten korvaamisesta.

XII OSA VIRANOMAISTEN TOIMINTA

38 luku
Ohjaus, valvonta ja viranomaisten muut tehtävät

304 §. *Liikenne- ja viestintäviraston erityiset tehtävät*. Liikenne- ja viestintäviraston erityisiin tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi velvollisuus toimia keskistettynä yhteys- ja tietopisteenä esteettömyyttä koskevia yhteydenottoja ja valituksia varten. Velvollisuus toimia direktiivin mukaisena keskitettynä yhteys- ja tietopisteenä lisättäisiin pykälän 1 momenttiin uudeksi 14- kohdaksi. Säännös vastaa AVMS-direktiivin 7 artiklan 4 kohtaa.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös 15 kohta. Ehdotetun 15 kohdan mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä olisi toimia Euroopan unionissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2019/881 mukaisena kansallisena kyberturvallisuussertifioinnin viranomaisena. Tehtävät tulevat suoraan kyseisestä asetuksesta ja sen 58 artiklasta. Koska kyseessä on Euroopan unionin asetus, joka on suoraan sovellettavaa oikeutta, ei näitä tehtäviä lueteltaisi pykälässä. Tehtävä on uusi. Perustuslain 2§:n 3 momentin nojalla julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin, joten tehtävän osoittamisesta Liikenne- ja viestintävirastolle tulee säätää kansallisesti.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi 16 kohtana Liikenne- ja viestintäviraston toimivalta valvoa komission delegoidun säädöksen (EU) N:o x/x mukaisia unionin laajuisia laskevan liikenteen enimmäishintoja. Liikenne- ja viestintävirastolla olisi toimivalta vaatia teleyritystä muuttamaan laskevan liikenteen korvausten määrää, mikäli hinnoittelu ei ole delegoidun säädöksen vaatimusten mukaista. Ehdotetulla momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 75 artiklan 3 kohta.

Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös uusi 17 kohta, jossa säädettäisiin liikenne- ja viestintäviraston uusista tehtävistä, jotka koskevat teledirektiivin 103 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua riippumatonta vertailuvälinettä, jonka avulla loppukäyttäjät voivat vertailla ja arvioida eri viestintäpalveluja. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi ehdotetun 17 kohdan mukaan pitää tarvittaessa yllä riippumatonta vertailuvälinettä. Tällä hetkellä virasto pitää yllä paikkatietoon pohjautuvaa Monitori-palvelua, joka täyttää teledirektiivin 103 artiklan 2 kohdassa vertailuvälineelle asetetut edellytykset. Palvelu on täysin ilmainen selaimessa toimiva palvelu, johon ei tarvitse kirjautua tai rekisteröityä.

Viraston tulisi pitää yllä riippumatonta vertailuvälinettä säännöksen mukaan vain tarvittaessa. Jos markkinoille siten syntyisi kaupallisesti ylläpidettyjä teledirektiivin vaatimukset täyttäviä riippumattomia vertailuvälineitä, liikenne- ja viestintävirastolla ei olisi velvollisuutta pitää yllä omaa vertailuvälinettä. Tällaisessakin tilanteessa se voisi kuitenkin harkintansa mukaan yllä pitää vertailuvälinettä. Teledirektiivin 103 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että riippumattomia vertailuvälineitä on vähintään yksi, mutta niitä voi olla myös useampia.

Lisäksi liikenne- ja viestintäviraston tulisi vertailuvälineen tarjoajan hakemuksesta hyväksyä teledirektiivin 103 artiklan 3 kohdan a-h alakohdan vaatimukset täyttävä vertailuväline. Mainitun teledirektiivin kohdan mukaan vertailuvälineen on muun muassa oltava toiminnallisesti riippumaton tällaisten palvelun palveluntarjoajista siten, että näillä palveluntarjoajilla on tasapuolinen asema hakutuloksia käytettäessä ja sen on asetettava selkeät ja puolueettomat vertailuperusteet.

308 §. *Yhteistyö eri viranomaisten kanssa.* Lain 308 § sisältää säännökset yhteistyöstä eri viranomaisten kanssa. Audiovisuaalisia sisältöpalveluja ja videonjakoalustapalveluja koskevat velvoitteet edellyttävät tiiviimpää viranomaisyhteistyötä erityisesti Kansallisen audiovisuaalisen instituutin ja Liikenne- ja viestintäviraston välillä, minkä vuoksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi Kansallinen audiovisuaalinen instituutti.

39 luku
Asian käsittely ja kuuleminen

310 §. *Erityinen kuulemisvelvollisuus.* Pykälän 1 momenttia ehdotettaisiin muutettavaksi siten, että teledirektiivin edellyttämissä tapauksissa sekä muissa momentissa säädetyissä tilanteissa teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on varattava tilaisuus 30 päivän kuluessa esittää lausuntonsa ennen säännöksen, päätöksen tai määräyksen antamista. Lain nykytilan mukaan 30 päivän kuulemisajasta on säädetty vain pykälän 2 momentin mukaisissa toimilupaehtojen muuttamista tai toimiluvan peruuttamista koskevissa tilanteissa. Muutoin kuulemisaikojen osalta on sovellettu yleistä hallinto-oikeudellista lainsäädäntöä. Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaisesti tilaisuus lausunnon antamiseen 30 päivän kuluessa on varattava huomattavalla tavalla viestintämarkkinoihin vaikuttavasta 1) toimiluvan hakuilmoituksesta; 2) telealueita koskevasta määräyksestä; 3) numerointipäätöksestä; 4) 51-79 §:n ja 55 a–g §:n mukaisista päätöksistä; 5) 82 § 3 momentin mukaisesta muutetusta päätösehdotuksesta; 6) toimilupaehtojen muuttamisesta; 7) toimiluvan peruuttamisesta; 8) toimiluvan uusimisesta sekä 270 §:n 4 momentin mukaisesta päätöksestä. Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaisesti toimiluvan uusimista koskevan 8 kohdan mukaista 30 päivän kuulemisaikaa sovellettaisiin vain lain voimaantulon jälkeen myönnettyihin verkkotoimilupiin.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi lisäksi siten, että momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan poikkeuksellisissa tilanteissa 30 päivän määräajasta voitaisiin poiketa. Vastaava säännös sisältyy kumottavaksi ehdotettuun pykälän 2 momenttiin ja on teledirektiivin 23 artiklan 1 kohdan mukainen. Tilanne voisi olla poikkeuksellinen esimerkiksi silloin, jos kuulemisesta aiheutuva asian käsittelyn viivästyminen aiheuttaisi huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle, yleiselle turvallisuudelle taikka ympäristölle. Kuuleminen voitaisiin niissä tapauksissa toteuttaa lyhyemmässä kuin kuukauden määräajassa. Lisäksi hallintolaissa säädetään tilanteista, jolloin kuuleminen on tarpeetonta.

Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi, koska siinä säädetyt 30 päivän kuulemisajat toimilupaehtojen muuttamiseen tai toimiluvan peruuttamiseen liittyen ehdotetaan siirrettäväksi 1 momenttiin. Ehdotettu muutos selkeyttäisi pykälän rakennetta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaisesti toimiluvanhaltijalle ja teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on ennen 17 a §:n mukaista verkkotoimiluvan jatkamista koskevan päätöksen antamista varattava tilaisuus kolmen kuukauden kuluessa esittää lausuntonsa. Ehdotetulla muutoksella toimeenpantaisiin teledirektiivin 49 artiklan 2 kohdan b-alakohdan kuulemisaikaa koskeva säännös. Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaisesti kyseistä kuulemisaikaa sovellettaisiin vain lain voimaantulon jälkeen myönnettyihin verkkotoimilupiin.

311 §. *Liikenne- ja viestintäviraston ja valtioneuvoston julkaisemisvelvollisuus.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi Liikenne- ja viestintävirastolle velvollisuus julkaista 51 a §:ssä tarkoitetun maantieteellisen kartoituksen tulokset sekä niiden pohjalta laadittu ennuste ennusteen mukaisten alueiden osalta. Julkaisemisvelvollisuus koskee maantieteellistä kartoitusta ja ennustetta ainoastaan niiltä osin kuin ne eivät sisällä liikesalaisuuksia. Tietojen julkaisemisen mahdollistaisi sen, että sekä investointeja suunnittelevat teleyritykset että laajakaistayhteyden hankkimisesta kiinnostuneet asukkaat voisivat tarkastella laajakaistayhteyksien saatavuutta eri alueilla. Muilta osin momentti vastaisi pykälän voimassaolevaa 1 momenttia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 22 artiklan 6 kohta.

314 §. *Yritysten välisten riita-asioiden ratkaiseminen Liikenne- ja viestintävirastossa.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi lakiviittausten osalta vastaamaan lain ehdotettua pykäläjaottelua, jossa muuta kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettuja velvollisuuksia koskeva sääntely ehdotetaan koottavaksi uuteen 7 a-lukuun. Ehdotetun säännöksen mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston olisi ratkaistava teleyrityksen ja muun yrityksen 53–80 §:n, 81 a–c §:n, 7 a luvun tai 304 §:n 2 momentin nojalla vireille saattama asia viimeistään neljän kuukauden kuluttua asian vireille tulosta. Aiempaan tapaan riitojenratkaisun soveltamisala kattaisi niin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettuja velvollisuuksia kuin muun kuin huomattavan

markkinavoiman perusteella asetettuja velvollisuuksia koskevat riidat pykälän soveltamisalan mukaisesti. Pykälän soveltamisala koskisi myös jatkossa yritysten välisten riitojen ratkaisemista, eikä esimerkiksi teledirektiivin 28 artiklan soveltamisalaan kuuluvia jäsenvaltioiden radiotaajuuksien koordinaatiota koskevia asioita.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, että jos riita vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, Liikenne- ja viestintäministeriön on ilmoitettava riidasta Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle. Vastaavasti momentista ehdotetaan poistettavaksi säännös, jonka mukaisesti rajat ylittävää riitaa ratkaistessaan Liikenne- ja viestintävirasto voi kuulla yhteistyöelintä. Aiempi direktiivin sanamuoto oli ilmoitusvelvollisuuden osalta väljempi ja jätti jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisille harkintavaltaa yhteistyöelimelle ilmoittamisen osalta tilanteissa, joissa riita vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Muutoksella pannaan toimeen direktiivin 27 artiklan 2 kohta. Direktiivin 27 artiklan 2 kohdan mukaan ilmoitusvelvollisuuden tavoitteena on ratkaista riita johdonmukaisesti edistäen direktiivin 3 artiklassa säädettyjä tavoitteita, kuten kilpailua, sisämarkkinoiden kehittymistä, unionin kansalaisten etuja sekä erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoa ja yhteenliitettävyyttä.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston on vahvistettava ratkaisunsa rajat ylittävässä riidassa yhden kuukauden kuluessa Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen lausunnon saapumisesta. Liikenne- ja viestintäviraston on otettava ratkaisussaan yhteistyöelimen antama lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon. Muutoksella toimeenpannaan direktiivin 27 artiklan 5 kohta. Kuitenkin, teledirektiivin 27 artiklan 4 kohdan mukaisesti, jos kilpailun turvaamiseksi ja kuluttajien etujen suojaamiseksi on poikkeuksellisissa olosuhteissa toimittava kiireellisesti, Liikenne- ja viestintävirasto voi joko rajat ylittävän riidan osapuolten pyynnöstä tai omasta aloitteestaan hyväksyä oikeasuhtaiset ja tilapäiset toimenpiteet.

40 luku
Tietojen käsittely

315 §. *Viranomaisten yleinen tiedonsaantioikeus.* Pykälän 6 momenttiin esitetään lisättäväksi Liikenne- ja viestintävirastolle valtuus antaa määräyksiä 51 a §:n mukaisia maantieteellistä kartoitusta ja ennustetta sekä teleyrityksen tekemiä ilmoituksia koskevista tiedosta. Liikenne- ja viestintävirastolle toimitettavien tietojen tulisi olla riittävän yksityiskohtaisia ja sisällettävä riittävästi tietoa palvelun laadusta ja muista muuttujista. Tietojen yksityiskohtaisuus ja alueellinen tarkkuus määräytyisi tietojen käyttötarkoituksen mukaan. Liikenne- ja viestintävirasto voisi 51 a §:n 2 momentin mukaisesti pyytää kuitenkin ainoastaan sellaisia tietoja, jotka olisivat saatavilla ja jotka voitaisiin kohtuullisin toimin toimittaa. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi tietoja kerätessään sekä maantieteellistä kartoitusta ja ennustetta laatiessaan huomioida parhaita käytäntöjä koskevat BERECin suuntaviivat. Muilta osin momentti vastaisi voimassaolevaa 6 momenttia. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 22 artiklan 1 ja 3 kohta.

318 §. *Tietojen luovuttaminen viranomaisesta.* Säännöksen 1 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että siihen lisätään Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. Audiovisuaalisia sisältöpalveluja ja videonjakoalustapalveluja koskevien velvoitteiden valvonta ja erityisesti ilmoitusvelvollisuutta koskevat säännökset edellyttävät tietojen vaihtoa erityisesti Liikenne- ja viestintäviraston ja Kansallisen audiovisuaalisen instituutin välillä, minkä vuoksi säännöstä ehdotetaan tarkennettavaksi tältä osin.

Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Liikenne- ja viestintävirastolla olisi oikeus luovuttaa salassa pidettävä asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto komission ja toisen ETA-valtion valvontaviranomaisen lisäksi myös Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle. Muutoksella pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 20 artiklan 3 kohta. Lain viran-

omaisen julkisuudesta 30 §:n mukaan salassa pidettävän tiedon antaminen ulkomaan viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle on mahdollista vain pykälässä mainituissa erityistapauksissa, jollei asiasta säädetä erikseen. Lain 4 momentti on tällainen säännös. Yhteistyöelimen oikeudesta myös luottamuksellisten tietojen saamiseen, joita se tarvitsee tehtäviensä hoitamiseen, on säädetty ns. BEREC-asetuksen (EU 2018/1971) 40 artiklassa.

321 § *Hätäilmoituksia vastaanottavien viranomaisten tiedonsaantioikeus.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännös velvoittaisi teleyrityksen mahdollistamaan myös sellaisista päätelaitteista soitettujen hätäpuhelujen paikantamisen, joissa ei ole liittymää. Matkaviestinverkoissa on mahdollista tehdä hätäilmoitus numeroon 112 ilman liittymää eli SIM-korttia ja hätäilmoituksen tekijän turvallisuuden sekä Hätäkeskuslaitoksen tehtävien avustamiseksi on perusteltua, että myös tällaiset SIM-kortittomien yhteydenottojen sijaintitiedot pystytään tarvittaessa tuottamaan. Muutoksella pannaan täytäntöön teledirektiivin 109 artiklan 6 kohta, jossa velvoitetaan yleisesti kaikkien hätäpuheluiden paikannukseen. Muutostarpeen arvioinnissa huomionarvoinen on myös Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisu asiassa C-417/18, jonka 24 ratkaisukohdassa direktiivin 2002/22 26 artiklan 5 kohdan tulkinnalla vahvistettu oikeusohje johtaa Suomen osalta SIM-kortittomien hätäpuheluiden paikantamista koskevaan velvoitteeseen.

Pykälän 1 momentin 2 kohtaa ehdotetaan tarkennettavan siten, että säännöksestä ilmenee hätäilmoituksen kohteena olevan henkilön käyttämän päätelaitteen tai liittymän sijaintitietojen lisäksi luovutettavat yhteystiedot yksiselitteisesti. Pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetaan sellaisia hätäilmoitustilanteita, joissa ilmoituksen hätäkeskukseen tekee muu kuin itse hädässä tai välittömässä vaarassa oleva henkilö. Ratkaisevaa tietojen saamiselle teleyritykseltä on hätäilmoitusta vastaanottaneen virkavastuulla toimivan virkamiehen arvio tilanteesta. Säännöksen tarkoittamia tilanteita voisivat olla esimerkiksi eksymiset merelle tai maastoon, jolloin ensin hätäilmoituksen tekijälle ja ilmoituksen johdosta sen vastaanottavalle viranomaiselle syntyy perusteltu käsitys siitä, että joku muu henkilö kuin ilmoituksen tekijä on ilmeisessä hädässä tai välittömässä vaarassa. Hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa säädetään niistä tiedoista, joita voidaan kerätä ja tallettaa hätäkeskustietojärjestelmään. Erotuksena 1 momentin 1 ja 2 kohdissa on se, että 1 kohdan tilanteessa luovutettavat sijaintitiedot ja muut liittymän tiedot koskevat hätäilmoituksen tehneen henkilön liittymää tai päätelaitetta, kun taas 2 kohdassa samat tiedot koskevat hätäilmoituksen kohteena olevan muun henkilön kuin hätäilmoituksen tekijän liittymää tai päätelaitetta.

Liittymän tai päätelaitteen sijaintitiedoilla tarkoitetaan lain määritelmien mukaisesti viestintäverkosta tai päätelaitteesta saatavaa tietoa, joka ilmaisee liittymän tai päätelaitteen maantieteellisen sijainnin. Kyseessä voi siis olla teleyrityksen verkosta saavat tiedot tai päätelaitteesta, kuten matkaviestinlaitteesta, saatavat tiedot, joita esimerkiksi ovat satelliittinavigointijärjestelmien avulla laitteesta itsestään saatavat tiedot. Sijaintitiedon välitystapoja hätäkeskukseen voivat olla esimerkiksi äänikanavat eli puhelinyhteydet, tekstiviestit tai internetprotokolliin perustuvat tiedonsiirtotavat.
Liittymän tunnisteella tarkoitetaan käytännössä tällä hetkellä liittymän puhelinnumeroa. Hätäilmoitustekniikoiden mahdollisesti tulevaisuudessa kehittyessä tunnisteella voidaan tarkoittaa myös muuta teknistä liittymän yksilöivää tietoa.

Tiedoilla liittymän tilaajasta tarkoitetaan lain määritelmien mukaisesti sen oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön yhteystietoja, joka on tehnyt sopimuksen viestintäpalvelun tai lisäarvopalvelun toimittamisesta. Tiedoilla liittymän käyttäjästä taas tarkoitetaan sen luonnollisen henkilön yhteystietoja, joka palvelun tilaajana tai muuten käyttää viestintäpalvelua tai lisäarvopalvelua. Liittymän asennusosoitteella tarkoitetaan osoitteita, joihin kiinteän verkon liittymä on toimitettu.

41 luku
Tarkastukset ja radiohäiriöiden estäminen

325 § *Liikenne- ja viestintäviraston tarkastusoikeus.* Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin kustannustenjakoa koskeva säännös, jonka mukaan riippumattomalla asiantuntijalla teetetyn turvallisuus- ja toimivuustarkastuksen kohteena oleva teleyritys vastaisi tarkastuksen kustannuksista. Velvoite tulee suoraan teledirektiivistä. Kustannustenjakoa koskeva sääntely ei koskisi satelliittipalveluteknologiaa koskevaa tarkastusta.

42 luku
Valvontapäätökset ja pakkokeinot

333 §. *Teleyrityksen seuraamusmaksu.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että mahdollisuus asettaa seuraamusmaksu ulotettaisiin myös ehdotetun 81 a §:n mukaiseen huomattavan markkinavoiman yrityksiä koskevaan sitoumusmenetettelyyn. Muutoksella toimenpantaisiin teledirektiivin 79 artiklan 4 kohdan säännös, jonka mukaisesti kansallisella sääntelyviranomaisella tulee olla mahdollisuus määrätä yritykselle seuraamuksia direktiivin 29 artiklan mukaisesti, jos sääntelyviranomainen katsoo, että yritys ei ole noudattanut kyseisiä tekemiään sitoumuksia, jotka kansallinen sääntelyviranomainen on asettanut sitovaksi.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka mahdollistaa seuraamusmaksun asettamisen silloin, jos yritys tahallisesti tai törkeän huolimattomuuden vuoksi antaa harhaanjohtavia, virheellisiä tai puutteellisia tietoja Liikenne- ja viestintävirastolle sen laatiessa ehdotetussa 51 a §:n 1 momentin mukaista maantieteellistä kartoitusta tai 2 momentin mukaista ennustetta tai sen nimetessä 3 momentin mukaisia alueita. Seuraamusmaksun asettamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei yritys kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kolmen kuukauden määräajassa oikaise menettelyään. Säännöksellä toimeenpantaisiin teledirektiivin 29 artiklan 2 ja 3 kohdat.

Seuraamusmaksua ei voitaisi asettaa, jos maantieteellisiä kartoituksia koskevien harhaanjohtavien, virheellisten tai puutteellisten tietojen antaminen ei ole tahallista tai törkeän huolimatonta. Seuraamusmaksun asettamisen edellytysten tulisi olla korkealla ja rajoittua tulkinnallisesti selkeisiin tilanteisiin. Tahallisuutta ja törkeää huolimattomuutta arvioitaessa tulisi soveltaa yleistä rikosoikeudellista kriteeristöä. Teledirektiivin 29 artiklan 2 kohdan 2 kappaleen mukaisesti asetettaessa seuraamusmaksua maantieteellisiä kartoituksia koskevien harhaanjohtavien, virheellisten tai puutteellisten tietojen antamiseen liittyen on otettava huomioon muun muassa, onko yrityksen toiminta vaikuttanut haitallisesti kilpailuun. Erityisesti on otettava huomioon, onko yritys alun perin toimittamiensa tai päivittämiensä tietojen vastaisesti ottanut käyttöön, parantanut tai laajentanut verkkoa tai ollut ottamatta sitä käyttöön esittämättä objektiivista perustetta tälle suunnitelman muutokselle.

Ehdotetun säännöksen soveltamisessa tulisi kiinnittää huomiota siihen, että yritysten liiketoimintaan kuuluvat investointisuunnitelmien muutokset olisivat jatkossakin sallittuja. Käytännössä viestintäverkkojen rakentaminen ja suunnittelu voi olla varsin nopeatempoista ja vaikeasti ennakoitavaa toimintaa. Investointisuunnitelmien toteutuminen voi riippua keskeisesti esimerkiksi siitä, kuinka paljon liittymiä saadaan ennakkoon myydyksi jollekin suunnittelulle alueelle. Jos liittymiä ei mene tarpeeksi kaupaksi, voi myös verkon rakentuminen peruuntua tai supistua merkittävästi aiotusta laajuudesta. Vastaavasti jokin alue voi vastoin ennakko-odotuksia osoittautua kiinnostavaksi investointikohteeksi esimerkiksi uusien yhteisrakentamiseen liittyvien mahdollisuuksien ilmi käytyä, jolloin yrityksellä voi syntyä uusi kannuste verkon rakentamiseen tai laajentamiseen. Kaiken kaikkiaan arvioitaessa yrityksen harhaanjohtavien, virheellisten tai puutteellistietojen antamista, on tilannetta tarkasteltava yrityksen antamien tietojen antamishetken näkökulmasta. Jos vilpittömän mielen periaatteen mukaisesti yritys ei tiennyt tai sen ei pitänytkään tietää tulevasta investointisuunnitelmien muutoksesta jollakin tietyllä maantieteellisellä alueella, seuraamusmaksun määräämisestä tulisi pidättäytyä.

Säännöstä ei ehdotettaisi koskemaan viranomaisten toimintaa. Viranomaisissa tapahtuva lainmukainen menettely kuuluu viranomaisissa työskentelevien virkavelvollisuuksiin. Virkavastuu voi toteutua rikosoikeudellisena virkavastuuna, kurinpidollisena virkavastuuna sekä vahingonkorvausvastuuna. Viranomaisen toiminnasta voidaan myös tehdä hallintokantelu ylemmälle viranomaiselle. Rahamääräisen seuraamuksen vaikutus ei myöskään ole samanlainen kuin yksityisellä sektorilla viranomaisen toiminnan budjettisidonnaisuudesta johtuen. Viranomaisen on myös kaikissa tilanteissa hoidettava lakisääteiset tehtävänsä. Perustuslakivaliokunta (PeVL 14/2018 vp) on katsonut edellä kuvatut perustelut hyväksyttäviksi perusteiksi olla ulottamatta hallinnollista seuraamusmaksua viranomaisten toimintaan.

Muilta osin momentteja ei esitetä muutettavaksi.

339 §. *Televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttäminen.* Lain 339 §:ää ehdotetaan muutettavaksi AVMS-direktiivin 3 artiklan mahdollistamin tavoin siten, että säännös laajennettaisiin koskemaan televisio-ohjelmistojen ohella myös tilausohjelmapalveluita. Vastaavasti säännöksen nimi ehdotetaan muutettavan siten, että siitä ilmenee sen soveltuminen myös tilausohjelmapalveluihin.

Audiovisuaalista sisältöä tarjotaan yhä enenevässä määrin internetin kautta välitettävissä tilausohjelmapalveluissa. Toimijoiden tasapuoliseksi kohtelemiseksi sääntelyn laajentamista tilausohjelmapalveluihin voidaan pitää perusteltuna. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin lisäksi siten, että Suomen ulkopuolelta tulevan audiovisuaalisen sisältöpalvelun edelleen lähettämisen voisi määrätä keskeytettäväksi myös, jos ohjelmistossa toistuvasti syyllistytään rikoslain 34 a luvun 1 §:n 2-kohdassa tarkoitettuun terroristisena tekona rangaistavaksi säädettyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen. Säännös vastaa direktiivin 3 artiklan 3 kohtaa.

Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi myös viittaus rikoslain 11 luvun 10 a §:ään. Suomen ulkopuolelta tulevan audiovisuaalisen sisältöpalvelun edelleen lähettämisen voisi siten määrätä keskeytettäväksi myös, jos ohjelmistossa ilmeisellä tavalla toistuvasti syyllistytään rikoslain 11 luvun 10 a §:ssä rangaistavaksi säädettyyn törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan. Muutoksella tarkennetaan voimassa olevaa, direktiivin jo aiemmin mahdollistamaa säännöstä, jonka perusteella lähetys voidaan keskeyttää, jos ohjelmistossa syyllistyvään rikoslain 11 luvun 10 §:ssä rangaistavaksi säädettyyn kiihottamiseen kansanryhmää vastaan.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että siitä ilmenee direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa säädetyn menettelyn soveltuminen myös tilanteessa, jossa tilausohjelmapalvelun tarjoaja on sijoittautunut johonkin ETA-valtioon.

43 luku
Muutoksenhaku

344 §. *Muutoksenhaku hallinto-oikeuteen,* Lain 344 § sisältää säännökset muutoksenhausta hallinto-oikeuteen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus kumottuun hallintolainkäyttölakiin vaihdetaan viittaamaan lakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019).

Pykälän 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi yleislakina sovellettavan lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 109 §:n 2 momentin kanssa päällekkäisenä säännöksenä.

345 §. *Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen.* Lain 344 § sisältää säännökset muutoksenhausta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus kumottuun hallintolainkäyttölakiin vaihdetaan viittaamaan lakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019). Lisäksi

pykälän 1 momentin valituslupaa koskeva säännös ehdotetaan kumottavaksi yleislakina sovellettavan lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 107 §:n kanssa päällekkäisenä säännöksenä.

7.2 Laki ajoneuvolain muuttamisesta

25 §. *Ajoneuvon rakenne, hallintalaitteet ja varusteet.* Säännökseen lisättäisiin uusi momentti, jonka mukaan, jos uuteen ensi kertaa käyttöönotettavaan henkilö- tai linja-autoon asennetaan kiinteästi autoradiovastaanotin, vastaanottimen tulee olla sellainen, että sillä voidaan vastaanottaa ja toistaa ainakin digitaalisina maalähetyksinä lähetettäviä radiopalveluja. Velvoite koskisi vastaanottimia, jotka on kiinteästi asennettu autoihin, eikä säännös siten velvoita autoradion asentamiseen. Ehdotetulla 7 momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 113 artiklan 1 kohta ja direktiivin XI liitteen 3 kohta.

Digitaalisina maalähetyksinä lähetettävillä radiopalveluilla tarkoitettaisiin esimerkiksi DAB- tai DAB+-lähetyksiä (Digital Audio Broadcasting), joka on tällä hetkellä yleisin Euroopassa käytössä oleva tekniikka digitaalisten maanpäällisten radiolähetysten vastaanottoon. Muiden digitaalisten lähetystekniikoiden kehittyessä myös esimerkiksi LTE broadcasting (eMBMS-tekniikka) ja 5G broadcasting olisivat mahdollisia kuluttajakäyttöön tulevia säännöksen mukaisia digitaalisia maanpäällisiä radiolähetystekniikoita.

Ehdotettu säännös ei estä sitä, että uusien M-luokan ajoneuvojen autoradiovastaanottimet pystyvät vastaanottamaan ja toistamaan myös analogisten maalähetysten välityksellä tarjottavia radiopalveluja. Suomessa radiolähetykset lähetetään analogisen FM-radioverkon välityksellä, eikä Suomessa ole mahdollista kuunnella DAB-radiolähetyksiä tai suunnitelmia DAB-lähetysten käynnistämisestä. On tästä syystä arvioitu, että kuluttajien kysyntä ja FM-radion vahva asema autokuuntelussa takaavat sen, että FM-radiovastaanotin asennetaan uusiin myytäviin ja vuokrattaviin M-luokan autoihin jatkossakin. Suomalaisilla autoilijoilla olisi kuitenkin säännöksen mukaisella vastaanottimella mahdollisuus muualla Euroopassa autoillessaan kuunnella DAB-radiolähetyksiä.

7.3 Laki kuvaohjelmalain muuttamisesta

1 §. *Lain tarkoitus.* Kuvaohjelmalain soveltamisalan laajeneminen videonjakoalustapalveluihin edellyttää lain tarkoitusta koskevan säännöksen muuttamista siten, että se vastaa lain uutta sisältöä. Tässä yhteydessä pykälän muotoilua muutetaan niin, että se paremmin vastaa pykälän otsikkoa ja ilmaisee selkeämmin nimenomaan lain tarkoituksen, joka on lasten suojeleminen heidän kehitykselleen haitallisilta kuvaohjelmilta. Muutoksella ei ole tarkoitettu muuttaa lain säännösten soveltamista ja tulkintaa.

Ehdotettu muotoilu kattaisi myös lakiin lisättävät videonjakoalustapalveluita koskevat säännökset. Videonjakoalustapalveluita koskevat direktiivin 28 b artiklan säännökset sijoitettaisiin kuvaohjelmalakiin siltä osin kuin niiden tarkoituksena on lasten suojelu heidän kehitykselleen haitalliselta sisällöltä. Muilta osin direktiivin säännökset videonjakoalustapalveluista toimeenpantaisiin sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin otettavilla säännöksillä.

2 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momentin vanhentunut säädösviittaus korjattaisiin koskemaan voimassa olevaa sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia. Pykälän 2 momenttiin ei ehdoteta muutoksia.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin lain soveltamisalasta videonjakoalustapalvelujen osalta. Osaa lain säännöksistä sovellettaisiin sähköisen viestinnän palveluista annetun lain soveltamisalaan kuuluviin videonjakoalustapalveluihin. Videonjakoalustapalvelulla tarkoitettaisiin sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 36 a kohdan mukaan palvelua tai siitä erotettavissa olevaa osaa, jonka pääasiallisena tarkoituksena on tarjota yleisölle ohjelmia tai käyttäjien tuottamia videoita elinkeinotoiminnassa ja joista videonjakoalustapalvelun tarjoaja ei ole toimituksellisessa vastuussa. Siitä, milloin videonjakoalustan tarjoajan katsotaan olevan sijoittautunut Suomeen, säädettäisiin sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 26 a luvun 226 b §:ssä.

Momentissa lueteltaisiin erikseen videonjakoalustapalveluihin sovellettavat kuvaohjelmalain säännökset. Videonjakoalustapalveluihin eivät sovellu samanlaiset sääntelykeinot kuin kuvaohjelmien tarjoamiseen, koska videonjakoalustan tarjoaja ei ole toimituksellisessa vastuussa palvelussa tarjottavasta sisällöstä. Lakiin lisättäisiin uusi 7 a §, joka koskisi pelkästään videonjakoalustapalveluita. Lisäksi videonjakoalustapalveluihin sovellettaisiin lain 8 §:ää käytännesäännöistä, 19 §:ää valvontaviranomaisesta, 20 §:ää yleisöpalautteesta, uutta 23 a §:ää videonjakoalustan tarjoajan tiedonantovelvollisuudesta, 25 §:ää huomautuksesta ja uhkasakosta sekä 26 ja 27 §:ää valvontamaksusta ja sen suuruudesta.

2 luku
Kuvaohjelman ja videonjakoalustapalvelun tarjoaminen

Luvun otsikkoa täydennettäisiin siten, että se kattaa myös videonjakoalustapalveluita koskevat säännökset.

7 a §. *Lasten suojeleminen videonjakoalustapalveluissa.* Pykälä sisältää direktiivin 28 b artiklan toimeenpanemiseksi tarpeelliset videonjakoalustapalveluita koskevat aineelliset säännökset lasten suojelemiseksi ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka saattaisivat haitata heidän fyysistä, henkistä, tai moraalista kehitystään. Säännöksessä edellytettäisiin videonjakoalustapalvelun tarjoajia toteuttamaan asianmukaiset toimenpiteet lasten suojelemiseksi kuvaohjelmilta, joka saattavat olla haitallisia lapsen kehitykselle. Säännöksessä käytetty kuvaohjelman käsite kattaa lain 3 §:n 1 kohdan mukaan elokuvat, televisio-ohjelmat, pelit ja muut liikkuvina kuvina teknisin keinoin katseltavaksi tarkoitettua sisällöt. Käsite on eräiltä osin direktiivin 28 b artiklan soveltamisalaa laajempi, mutta johdonmukaisuuden vuoksi on tarkoituksenmukaista käyttää tässä samaa käsitettä kuin lain muissa säännöksissä. Käsitteen laajemmalla sisällöllä ei ole käytännössä vaikutusta sääntelyn soveltamisalaan, koska soveltamisalan merkittävimmät erot koskevat digitaalisia pelejä, joita ei ole jaossa videonjakoalustapalveluissa.

Siitä, millaista kuvaohjelmaa on pidettävä lapsen kehitykselle haitallisena, säädetään lain 15 §:ssä. Lapsen kehitykselle haitallisena voidaan siten pitää sisältöä, joka väkivaltaisuutensa tai seksuaalisen sisältönsä vuoksi tai ahdistusta aiheuttamalla taikka muulla näihin rinnastettavalla tavalla on omiaan vaikuttamaan haitallisesti lapsen kehitykseen. Sisällön haitallisuutta arvioitaessa on otettava huomioon, millaisessa yhteydessä ja miten tapahtumat kuvataan.

Säännöksessä ei tarkemmin määriteltäisi, mitä konkreettisia keinoja videonjakoalustan tarjoajan tulisi käyttää lasten suojelemiseksi haitalliselta sisällöltä. Käytettäviä keinoja voisivat tilanteesta riippuen olla esimerkiksi palvelun käyttöehtoihin sisällytettävät määräykset, toiminnot, joiden avulla palvelun käyttäjät voivat ilmoittaa palvelun tarjoajalle lapsen kehitykselle haitallisena pitämästään sisällöstä ja järjestelmät tällaisten ilmoitusten käsittelemiseksi ja huomioon ottamiseksi, käyttäjien iäntarkistusjärjestelmät sekä loppukäyttäjän hallittavissa olevat sisällönsuodatusjärjestelmät.

Toimenpiteiden asianmukaisuutta arvioitaessa noudatettaisiin suhteellisuusperiaatetta siten, että toimenpiteiden riittävyyttä arvioitaisiin suhteessa sisällön luonteeseen ja siitä mahdollisesti aiheutuvaan haittaan. Huomioon otettaisiin videonjakoalustapalvelun koko ja tarjotun palvelun luonne. Haitallisimpiin kuvaohjelmiin, esimerkiksi perusteetonta väkivaltaa ja pornografiaa sisältävään sisältöön, tulisi soveltaa tiukimpia toimenpiteitä. Säännöksen tulkinnassa otettaisiin huomioon direktiivin 28 b artiklan 3 kohdassa säädetyt periaatteet. Videonjakoalustan tarjoajalta ei muun muassa voida edellyttää sellaista sisällön ennakkotarkastusta tai alustalle lataamiseen sovellettavaa suodatusta, joka on ristiriidassa direktiivin 2000/31/EY 15 artiklan kanssa. Lisäksi käytettävien toimenpiteiden on luonnollisesti oltava sopusoinnussa muun lainsäädännön, muun muassa henkilötietojen suojaa koskevien säännösten kanssa.

8 §. *Käytännesäännöt.* Pykälän soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan myös videonjakoalustapalveluiden käytännesääntöjä. Säännöksellä pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 4 a artiklan ja 28 b artiklan 4 kohdan säännöksiä yhteissääntelyn edistämisestä. Nykytilanteessa videonjakoalustapalveluita koskevalla lisäyksen käytännön merkitys on vähäinen, koska alan merkittäviä toimijoita ei ole sijoittautunut Suomeen.

Säännöksen sanamuotoa käytännesääntöjen tarkoituksesta ehdotetaan muutettavaksi siten, että sama sanamuoto soveltuu sekä kuvaohjelmien että videonjakoalustapalvelun tarjoajiin. Muutoksella ei ole tarkoitettu muuttaa oikeustilaa kuvaohjelmien tarjoajien käytännesääntöjen osalta. Voimassa olevan säännöksen perusteella televisioyhtiöt ovat laatineet käytännesäännöt, joissa on sovittu tarkemmin muun muassa ohjelmien esittämisaikaa koskevista rajoituksista.

20 §. *Yleisöpalaute.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että yleisöpalautetta voi antaa myös 7 a §:ssä tarkoitettujen, lasten suojelemista videonjakoalustapalveluissa koskevien toimenpiteiden asianmukaisuudesta. Kansallinen audiovisuaalinen instituutti valvoo kuvaohjelmien tarjoamista suurelta osin yleisöpalautteen perusteella ja voidaan ennakoida, että yleisöpalautteella tulee olemaan keskeinen merkitys myös videonjakoalustapalvelujen valvonnassa. Tarkoituksena on, että Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille annettaisiin palautetta ensisijaisesti siitä, jos videonjakoalustan tarjoaja ei ole toteuttanut asianmukaisia toimenpiteitä lasten suojelemiseksi haitalliselta sisällöltä. Sen sijaan yksittäisiä haitallisia sisältöjä koskeva palaute tulisi ensisijaisesti antaa palvelun tarjoajalle. Pykälän 2 momenttiin ei ehdoteta muutoksia.

23 a §. *Videonjakoalustan tarjoajan tiedonantovelvollisuus.* Pykälä sisältäisi uuden säännöksen videonjakoalustan tarjoajan velvollisuudesta antaa pyydettäessä Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia tietoja. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tehtävästä valvoa kuvaohjelmalain noudattamista säädetään lain 19 §:ssä.

Jotta instituutti voisi valvonnassaan arvioida, ovatko videonjakoalustan tarjoajan toimenpiteet lasten suojelemiseksi heidän kehitykselleen haitalliselta sisällöltä asianmukaisia, instituutilla tulisi olla mahdollisuus saada toiminnan harjoittajalta tietoja näistä toimenpiteistä ja muista arviointiin vaikuttavista seikoista. Velvoite koskisi vain valvonnassa tarpeellisia tietoja. Jos videonjakoalustan ei antaisi pyydettyjä tietoa, instituutti voisi 25 §:n nojalla kehottaa tätä täyttämään velvollisuutensa ja tarvittaessa asettaa uhkasakon kehotuksen tehosteeksi.

Videonjakoalustan tarjoaja, joka on sijoittautunut Suomeen, olisi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 4 §:n nojalla velvollinen tekemään ennen toiminnan aloittamista ilmoituksen Liikenne- ja viestintävirastolle, joka pitää ilmoituksista julkista luetteloa. Valvontatehtävässään Kansallinen audiovisuaalinen instituutti voisi hyödyntää tätä luetteloa, eikä erillinen ilmoitusvelvollisuus instituutille siten olisi tarpeen.

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti toimii yleisen 19 §:n mukaisen valvontatehtävänsä puitteissa myös tuomioistuimen ulkopuolisena yhteistyötahona käyttäjien ja videonjakoalustan tarjoajan välisissä erimielisyyksissä, jotka koskevat videonjakoalustan tarjoajan toteuttamien toimien asianmukaisuuden arviointia kuvaohjelmalain noudattamisen kannalta.

25 §. *Huomautus ja uhkasakko.* Pykälää täydennettäisiin siten, että mahdollisuus huomautukseen ja uhkasakkoon laajenisi koskemaan myös videonjakoalustan tarjoajalle 7 a ja 23 a §:ssä säädettäviä velvollisuuksia. Kansallinen audiovisuaalinen instituutti voisi kehottaa videonjakoalustan tarjoaja täyttämään velvollisuutensa, jos tämä ei ole toteuttanut asianmukaisia toimenpiteitä lasten suojelemiseksi heidän kehitykselleen haitalliselta sisällöltä tai pyynnöstä antanut instituutille tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia tietoja. Instituutti voisi tarvittaessa tehostaa kehotustaan uhkasakkolaissa (1113/1990) tarkoitetulla uhkasakolla. Päätöksestä voisi tehdä oikaisuvaatimuksen ja oikaisuvaatimuksesta tehtyyn päätökseen hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

26 §. *Valvontamaksu.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännökset videonjakoalustapalveluiden valvontamaksuista. Voimassa olevan säännöksen mukaan valvontamaksun on velvollinen suorittamaan sellainen kuvaohjelman tarjoaja, jota koskee 4 §:ssä tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus. Kun Kansallisen audiovisuaalisen instituutin valvontatehtävä laajenisi koskemaan videonjakoalustapalveluita, on perusteltua, että valvontatehtävän kustannuksia myös tältä osin katettaisiin osittain valvottavilta perittävillä maksuilla. Videonjakoalustapalveluiden osalta maksuvelvollisuus koskisi kaikkia lain soveltamisalan piiriin kuuluvia videonjakoalustapalveluita.

Valtiosääntöoikeudellisesta näkökulmasta valvontamaksu on vero, josta perustuslain 81 §:n mukaisesti on säädettävä lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Verovelvollisuudesta säädetään 26 §:ssä, veron suuruuden perusteista 27 §:ssä ja verovelvollisen oikeusturvasta 30 §:ssä.

27 §. *Valvontamaksun suuruus.* Pykälään lisättäisiin uusi 7 kohta, jossa säädetään valvontamaksun suuruudesta videonjakoalustapalveluiden osalta. Eri maksuryhmille määritellyt euromäärät perustuvat arvioon erilaisten kuvaohjelmien tarjoajien toiminnan valvonnasta aiheutuvista kustannuksista viranomaiselle ottaen huomioon kuvaohjelmien tarjoamisen volyymi ja ohjelmien yleisön katseltavana olemisen laajuus. Arvioinnissa on otettu huomioon myös se, ettei maksu muodostu esteeksi sananvapauden käyttämiselle. Arviointi perustuu arvioon keskimääräisestä kustannuksesta tarjoajaryhmää kohden. Videonjakoalustapalveluiden voidaan katsoa olevan verrattavissa lähinnä tilausohjelmapalveluihin. Tällä perusteella videonjakoalustapalveluita koskevan maksun suuruudeksi ehdotetaan 400 euroa.

7.4 Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

161 §. *Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen.* Esityksessä ehdotetaan muutettavan maankäyttö-ja rakennuslain 161 §:n 6 momenttia siten, että lisättäisiin viittaus telekaapeleiden lisäksi myös tukiasemaan ja radiomastoon, jotka myös kuuluvat lain sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 28 luvun soveltamisalaan telekaapeleiden lisäksi. Lisäksi ehdotetaan lisättäväksi viittaus myös lakiin liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005), jonka 42 a §:ssä säädetään tiettyjen kaapeleiden sijoittamisesta tiealueelle.

7.5 Laki vaaratiedotteesta annetun lain muuttamisesta

1 §. *Soveltamisala.* Voimassa olevan lain mukaan lakia vaaratiedotteesta sovelletaan vaaratiedotteeseen, jonka viranomainen antaa välitettäväksi radiossa ja televisiossa. Lain soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että se koskisi myös vaaratiedotteita, jotka viranomainen antaisi välitettäväksi muihin telepäätelaitteisiin.

Pykälästä esitetään kumottavaksi voimassa oleva 2 momentti, jossa viitataan sähköisen viestinnän tietosuojalakiin (516/2004). Mainittu laki on kumottu ja kohdennetusta viranomaistiedotteesta säädetään tällä hetkellä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 280 §:ssä. Tämän hallituksen esityksen toisessa lakiesityksessä kyseistä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 280 §:ää ehdotetaan kumottavaksi, mikä poistaisi vaaratiedotelain 1 §:n 2 momentin viittaustarpeen.

3 §. *Toimivaltaiset viranomaiset.* Voimassa olevassa laissa vaaratiedotteen antamiseen toimivaltaisista viranomaisista säädetään 5 §:ssä. Pykälän paikkaa ehdotetaan muutettavaksi lain luettavuuden parantamiseksi niin, että vaaratiedotteen antamiseen oikeutetut viranomaiset tulisivat määriteltyä jo heti vaaratiedotteen määritelmän jälkeen. Toimivaltaisten viranomaisten luetteloa ehdotetaan samalla päivitettäväksi siten, että Elintarviketurvallisuusvirasto muutetaan Ruokavirastoksi jo tapahtuneen organisaatio- ja nimenmuutoksen johdosta. Toimivaltaiseksi viranomaiseksi ehdotetaan lisättäväksi Ahvenanmaan valtionvirasto. Toimivalta olisi perusteltu esimerkiksi niihin tilanteisiin, joista säädetään Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 1 momentin 28 ja 34 kohdassa, joissa on kyse muun muassa väestönsuojelusta ja varautumisesta poikkeusoloihin.

4 §. *Vaaratiedotteen antaminen.* Vaaratiedotteen antamisesta säädetään voimassa olevan lain 3 §:ssä, joka muutettaisiin 4 §:ksi sen johdosta, että toimivaltaisista viranomaisista säädettäisiin 5 §:n sijasta vastaisuudessa 3 §:ssä. Pykälän 2 momentiksi esitetään lisättäväksi säännös, jonka mukaan toimivaltaisen viranomaisen on vaaratiedotetta antaessaan päätettävä sen maantieteellisestä kohdentamisesta joko valtakunnalliseksi tai alueelliseksi vaaran laadun ja muiden vaarasta varoittamisen kannalta oleellisten seikkojen perusteella.

Vaaratiedotteen kohdentaminen on aiempaa tärkeämpää, kun lain soveltamisalaa esitetään laajennettavaksi koskemaan myös muita telepäätelaitteita kuin radiota ja televisiota. Tällä hetkellä vaaratiedotteita voidaan kohdentaa radiolähetyksissä alueellisesti. Televisiossa annettavat vaaratiedotteet välitetään valtakunnallisesti, koska teknistä ratkaisua erilliseen alueelliseen jakeluun ei vielä ole olemassa.

5 §. *Vaaratiedotteen välittäminen väestölle.* Vaaratiedotteen välittämistä väestölle koskeva pykälä on voimassa olevassa laissa 4 §. Pykälän otsikkoa muutettaisiin siten, että sen lopusta otettaisiin pois sana tiedoksi, joka ei sinällään omaa erillistä merkitystä ja saattaa jopa aiheuttaa erilaisia mielleyhtymiä siitä, miten väestön tulisi toimia.

Pykälän 1 momentin mukaan vaaratiedote välitettäisiin väestölle radiossa ja hätäkeskustietojärjestelmän rajapinnan kautta telepäätelaitesovelluksiin. Säännökseen lisättäisiin lain soveltamisalan laajennuksen myötä muut telepäätelaitteet. Teknisesti vaaratiedotteen välittäminen tapahtuisi siten, että toimivaltainen viranomainen antaa ensin vaaratiedotteen Hätäkeskuslaitokselle, joka kirjaa sen hätäkeskustietojärjestelmään. Tämän jälkeen Hätäkeskuslaitos toimittaa vaaratiedotteen sekä Yleisradiolle, joka välittää sen jaettavaksi radioon ja televisioon, että samanaikaisesti sovellinpalvelimelle, josta muut telepäätelaitteet voivat internet-yhteyspalvelua hyödyntäen vaaratiedotteen saada.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevan lain 4 §:n 2 momenttia muutoin, mutta säännöksestä poistettaisiin tiedoksi -sana.

Pykälän 3 momentti olisi niin ikään vastaava kuin voimassa olevan lain 4 §:n 3 momentti, mutta siitä poistettaisiin tiedoksi -sana.

Pykälän 4 momentin mukaan vaaratiedotteen sisältöä ei saisi muuttaa sitä välitettäessä. Ehdotettu säännös olisi vaaratiedotelaissa uusi ja sen tarkoitus olisi varmistaa, että toimivaltaisen viranomaisen laatimaa vaaratiedotetta ei muutettaisi esimerkiksi toimituksellisilla perusteilla välitettäessä se väestölle. Vastaava säännös sisältyy jo voimassa olevan sähköisen viestinnän palveluista annetun 279 §:n 3 momenttiin. Säännöksen sisällyttämistä vaaratiedotelakiin esitetään siksi, että se on vaaratiedottamisprosessin yleinen lähtökohta, joista pyritään säätämään nimenomaan vaaratiedotelaissa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin niistä asiatekijöistä, joista on säädetty voimassa olevan lain 4 §:n 4 momentissa. Sääntelyä ehdotetaan lain soveltamisalan laajentamisen vuoksi muutettavaksi siten, että televisio- ja radiotoiminnan harjoittajan velvollisuuden lisäksi myös teleyrityksillä olisi vastaisuudessa velvollisuus välittää vaaratiedotteita. Säännöksessä olevat säädösviittaukset ajantasaistettaisiin.

6 §. *Väestön varoittamisessa käytettävät kielet.* Pykälän 2 momentissa muutettaisiin viittaus 3 §:stä 4 §:ksi.

7 §. *Vaaratiedottamisprosessin kulku.* Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavan ytimekkäämmäksi. Pykälän 1 momentin sanamuotoa muutettaisiin yksinkertaisemmaksi muuttamalla pykäläviittaus määritelmäksi.

Pykälän 2 momentissa tehtäisiin sanamuodollisia tarkistuksia Hätäkeskuslaitoksen tehtävään välittää vaaratiedote. Lisäyksenä olisi Hätäkeskuslaitoksen tehtävä välittää vaaratiedote hätäkeskustietojärjestelmän rajapinnan kautta telepäätelaitesovelluksiin.

Pykälän 3 momentin asetuksenantovaltuuteen tehtäisiin pykälän 2 momentista johtuvat muutokset.

8 §. *Vaaratiedotteen kääntäminen.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan muutettavaksi viittaus pykälään, jossa säädetään vaaratiedotteen antamiseen toimivaltaisista viranomaisista. Hätäkeskuslaitoksen velvollisuutta avustaa vaaratiedotteen kääntämisessä esitetään laajennettavaksi koskemaan Ahvenanmaan valtionvirastoa, joka on yksikielinen valtion virasto.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Numerointia koskevat Liikenne- ja viestintäviraston määräykset

Direktiivi edellyttää muutoksia Liikenne- ja viestintäviraston määräykseen yleisen puhelinverkon numeroinnista. Määräyksessä yleisen puhelinverkon numeroinnista määritellään Suomen yleisissä puhelinverkoissa käytettävät numerot ja tunnukset. Määräystä sovelletaan yleisten puhelinverkkojen ja niissä toteutettujen viestintäpalveluiden numerointiin. Määräystä tulisi muuttaa siten, että määräyksessä tullaan määrittämään myös muiden kuin maantieteellisten numeroiden alue, joka on tarkoitettu muiden kuin henkilöiden välisten viestintäpalvelujen käyttöön, eli koneiden väliseen viestintään (M2M) ja esineiden internetin (IoT) käyttöön.

Direktiivi edellyttää viranomaisia varmistamaan, että myös muiden kuin maantieteellisten numeroiden käyttöehdot sekä valvonta ovat yhtä tiukat kuin maatunnuksen sisällä olevissa numeroissa. Ehtoihin tulee myös direktiivin vaatimusten myötä lisätä erityisehtoja, jotta voidaan varmistaa niissä jäsenvaltioissa, joissa numerovaroja käytetään, sovellettavan kansallista lainsäädäntöä. Lisäksi määräyksen (32 M) perustelut ja soveltaminen dokumentissa (MPS 32 S) tullaan varmistamaan, että yleiseurooppalainen 116 000 kadonneiden lapsien vihjepuhelinnumeron ja lasten auttavan puhelimen 116 111 toimivat kyseisissä numeroissa.

Jäsenvaltioiden on edistettävä direktiivin mukaisesti SIM-parametrien muuttamista etäyhteyttä käyttämällä, jos se on teknisesti toteutettavissa, jota tullaan edistämään siirrettävyysmääräyksen (46 M) perustelut ja soveltaminen dokumentissa (MPS 46 J). Tällä tarkoitetaan sähköisen SIM-kortin vaihtamista langattomasti etäyhteyden avulla. Sähköinen SIM-moduli (niin sanottu eSIM) on käytössä tällä hetkellä lähinnä esineiden internetin sekä koneiden välisen kommunikaation mahdollistamissa liittymissä ja laitteissa. Edellä mainittujen lisäksi lain 103 §:n mukaista määräysvaltaa laajennetaan siirrettävyyden osalta, joka voi aiheuttaa muutoksia siirrettävyysmääräykseen.

Verkkotunnukset

Liikenne- ja viestintäviraston määräysvaltaa laajennettaisiin 167 §:n 4 momentin muutoksella, jolloin Liikenne- ja viestintävirasto saisi jatkossa antaa tarkempia määräyksiä verkkotunnuksen käyttäjän tunnistamisesta. Määräysvallan laajennuksen tarkoituksena on estää väärien käyttäjätietojen merkitsemistä verkkotunnusrekisteriin, jolloin verkkotunnusrekisterin tietojen luotettavuus kasvaisi.

Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

Esityksen käyttöoikeuden luovuttamista ja yhteenliittämistä koskevat säännökset sisältävät yhden valtuutuksen valtioneuvostolle antaa asetuksia sekä kaksi valtuutusta Liikenne- ja viestintävirastolle antaa määräyksiä, joilla täydennetään teledirektiivin kansallista täytäntöönpanoa.

Ehdotetussa 81 c §:ssä asetettaisiin huomattavan markkinavoiman yritykselle ilmoitusvelvollisuus Liikenne- ja viestintävirastolle sen suunnitellessa verkkonsa korvaamista tai käytöstä poistamista. Pykälän 3 momentin mukaan ilmoitukseen on liitettävä riittävät tiedot korvaamista tai poistamista suunnittelevasta huomattavan markkinavoiman yrityksestä, poistettavasta tai purettavasta verkosta sekä suunnitelluista toimenpiteistä. Momentin mukaan tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Pykälällä pannaan täytäntöön teledirektiivin 81 artikla. Teledirektiivi ei itsessään sisällä tarkkoja säännöksiä niistä tiedoista, joita huomattavan markkinavoiman yritysten tulee liittää ilmoitukseensa. Säännöksen johdonmukaisen ja selkeän soveltamisen vuoksi on kuitenkin tarkoituksenmukaista säätää asiasta kansallisesti. Koska kyseessä on teknisluonteinen asia, on asiasta tarkoituksenmukaisempaa säätää lain sijasta valtioneuvoston asetuksella.

Liikenne- ja viestintäviraston määräyksenantovaltuuksia ehdotetaan lisättäväksi 55 §:n 1 momenttiin sekä 315 §:n 6 momenttiin. Ehdotetun 55 §:n 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa määräyksiä menettelyistä, joita sovelletaan käyttöoikeuden saamiseksi ja yhteenliittämiseksi. Momentilla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 61 artiklan 1 kohta, jonka mukaan kansallisten sääntelyviranomaisten on annettava ohjeita ja asetettava yleisesti käytettäviksi menettelyt, joita sovelletaan käyttöoikeuden saamiseksi ja yhteenliittämiseksi, sen varmistamiseksi, että pienet ja keskisuuret yritykset ja operaattorit rajoitetulla maantieteellisellä alueella voivat hyötyä asetetuista velvollisuuksista.

Ehdotetun 315 §:n 6 momentin 5 kohdan mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä, jotka voivat koskea tietoja, jotka ovat tarpeellisia 51 a §:n 1 momentissa tarkoitetun maantieteellisen kartoituksen ja 2 momentissa tarkoitetun ennusteen laatimiseksi sekä 4 momentissa tarkoitetun tiedon keräämiseksi. Lisäyksellä pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 22 artiklan 1 kohta, jonka mukaan maantieteellisessä kartoituksessa kerättyjen tietojen on oltava paikallisesti riittävän yksityiskohtaisia ja sisällettävä riittävästi tietoa palvelun laadusta ja muuttujista. Koska kyse on Liikenne- ja viestintäviraston keräämistä tiedoista sille asetetun tehtävän hoitamiseksi, on tarkoituksenmukaista, että asiasta voidaan määrätä viraston määräyksellä.

Valtioneuvoston asetus tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta yleispalvelussa ja erityisryhmille tarjottavien palveluiden vähimmäisvaatimuksista

Yleispalvelun osalta tarkoituksenmukaisen internetyhteyden nopeudesta ja erityisryhmien tarpeista yleisten puhelinpalveluiden ja internetyhteyspalvelun osalta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella ehdotetuissa 86 §:ssä ja 87 §:ssä annetun valtuuden perusteella. Asetus täsmentäisi laissa esitettyä sääntelyä ja osaltaan toimeenpanisi teledirektiivin 84 artiklan 3 alakohtaa. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin 87 §:n mukaisen yleispalveluun käytetyn internetyhteyden vähimmäisnopeudesta sekä yhteyden sallitusta laatuvaihtelusta. Lisäksi asetuksessa säädettäisiin kuulo-, puhe ja näkövammaisten erityistarpeista, kuten videopuhelu- ja etätulkkauspalveluun tarvitun liittymän laadusta ja nopeudesta sekä oikeudesta saada liittymän asiakassuhteen hoitamisessa tarvittavat palvelut esteettömästi.

Esitetty valtioneuvoston asetus yhdistäisi nykyisen liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta yleispalvelussa (439/2015) sekä valtioneuvoston asetuksen kuulo-, puhe- ja näkövammaisille tarjottavien yleisten puhelinpalvelujen vähimmäisvaatimuksista (1247/2014).

Valtioneuvoston asetus televisio- ja radiotoiminnasta

Tarkemmat säännökset audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajien ja videonjakoalustan tarjoajien sijoittautumisesta sisällytetään valtioneuvostoon asetukseen televisio- ja radiotoiminnasta (1245/2014). Asetuksen nimi ehdotetaan samassa yhteydessä muutettavaksi valtioneuvoston asetukseksi audiovisuaalisista palveluista. Asetuksella toimeenpannaan AVMS-direktiivin 2 artiklan 3 kohdan 2 alakohta ja 28 a artiklan 2-4 kohdat.

Valtioneuvoston asetus ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettavista tiedoista

Tarkemmat säännökset tiedoista, joita teleyrityksen on annettava kuluttajalle ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä, annettaisiin ehdotetussa 106 b §:n 2 momentissa olevan valtuuden nojalla valtioneuvoston asetuksella. Teleyrityksen velvollisuus antaa tietoja koskisi myös mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtäviä sopimuksia, ellei muuta sovita. Ehdotetun 106 b §:n 1 momentin mukaan teleyrityksen olisi ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä kuluttajan kanssa annettava kuluttajalle kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:n 1 momentissa tai 6 luvun 9 §:ssä säädetyt tiedot. Asetuksella säädettäisiin teledirektiivin VIII liitteen mukaisista tarkemmista tietovaatimuksista ja sillä pantaisiin siten täytäntöön teledirektiivin kyseinen liite.

9 Voimaantulo

Tarkoituksena on, että ehdotetut lait tulisivat voimaan 19 päivänä syyskuuta 2020

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 65 §:n 1 momenttia sovellettaisiin kuitenkin vasta 19 päivästä syyskuuta 2021.

10 Toimeenpano ja seuranta

Direktiivien seuranta

AVMS-direktiivin osalta komissio tekee viimeistään 19.12.2026 mennessä jälkiarvioinnin direktiivin soveltamisesta sekä vaikutuksista. Komissio voi tässä yhteydessä tehdä ehdotuksia direktiivin tarkistamisesta. Lisäksi komissio toimittaa Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle sekä neuvostolle kertomuksen direktiivin soveltamisesta 19.12.2022 mennessä ja tämän jälkeen kolmen vuoden välein.

AVMS-direktiivistä seuraa jäsenvaltioille tiettyjen velvoitteiden seuranta- ja raportointivelvoitteita. Esteettömyysvelvoitteiden osalta jäsenvaltioiden on direktiivin 7 artiklan 2 kohdan nojalla annettava komissiolle viimeistään 19 päivänä joulukuuta 2022 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi kertomus toimenpiteistä esteettömyyden asteittaiseksi toteuttamiseksi. Jäsenvaltioiden tulee niin ikään direktiivin 13 artiklan 4 kohdan nojalla antaa komissiolle viimeistään 19.12.2021 sekä sen jälkeen kahden vuoden välein kertomus eurooppalaisten teosten prosenttiosuudesta tilausohjelmapalveluissa sekä näiden teosten näkyvyyden varmistamisesta ohjelmaluetteloissa. Direktiivin 33 a artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden on myös annettava komissiolle viimeistään 19 päivänä joulukuuta 2022 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi kertomus medialukutaidon edistämisestä ja toimenpiteistä sen kehittämiseksi.

Teledirektiivi sisältää useita uudelleentarkastelu- ja raportointilausekkeita. Komissio tulee tarkastelemaan koko direktiivin toimimista ensimmäisen kerran 21.12.2025 mennessä. Tämän jälkeen direktiiviä seurataan viiden vuoden välein.

Erityisesti seurannassa tarkastellaan muun muassa 61 artiklan 3 kohdan mukaista käyttöoikeussääntelyn ja 76 artiklan mukaisten yhteisinvestointien markkinavaikutuksia sekä direktiivin antamien sääntelyvaltuuksien riittävyyttä. Tavoitteena on kilpailun turvaaminen eurooppalaisilla telemarkkinoilla.

Komissio tarkastelee myös yleispalvelun laajuutta viimeistään 21.12.2025, ottaen huomioon muun muassa yhteiskunnallisen ja teknisen kehityksen. Komissio voi tällöin tehdä ehdotuksia yleispalvelun laajuuden muuttamisesta tai uudelleenmäärittelystä. Komissio voi myös julkaista kertomuksen 12-19 artikloiden eli ilmoitusvelvollisuuksien ja yleisvaltuutuksen soveltamisesta ja tehdä tarvittavia säädösehdotuksia, jos ne ovat välttämättömiä markkinoiden toimimisen kannalta.

Lisäksi BEREC tarkastelee teledirektiivin loppukäyttäjien oikeuksia koskevan III-osaston sääntelyä säännöllisesti. BEREC tarkastelee loppukäyttäjien oikeuksia koskevan sääntelyn toimimista erityisesti teknologian kehityksen ja uusien sähköisten viestintäpalveluiden osalta. BEREC tarkastelee muun muassa viestintäpalveluiden tarjoajan vaihtamisen helppoutta sekä loppukäyttäjien oikeuksia koskevan sääntelyn tuomia kustannuksia teleyrityksille. Tarkastelussa on myös hätäpalveluiden saatavuus jäsenmaissa, numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalveluiden käytön lisääntyessä. BEREC julkaisee ensimmäisen asiaa koskevan lausuntonsa viimeistään 21.12.2021 ja tämän jälkeen kolmen vuoden välein.

Lisäksi jäsenmaiden tulee tarkastella artiklan 114 mukaista siirtovelvoitetta 21.12.2019 mennessä ja tämän jälkeen vähintään viiden vuoden välein. Suomessa arviointi on tehty edellisen kerran vuonna 2016, joten arviointi tullaan tekemään seuraavaksi vuonna 2021.

Ehdotettujen lainmuutosten seuranta

Esitettyjen muutosten seuranta tehtäisiin samassa yhteydessä edellä esitetyn komission tarkastelun kanssa.

Ehdotetuista, teledirektiivin tuomista lakimuutoksista tehtäisiin laajempi seurantatutkimus liikenne- ja viestintävirastossa vuosina 2024-2025, jolloin seuranta tukee Suomen osalta myös komission tulevaa koko direktiivin toiminnan seurantaa vuonna 2025. Lisäksi liikenne- ja viestintävirasto osallistuu BERECin työhön ja toimittaa sille seurantaan pyydettyjä tietoja.

Ehdotettuja käyttäjien ja tilaajien oikeuksiin liittyviä muutoksia seurattaisiin BERECin seurannan yhteydessä. Muutoinkin markkinatilannetta ja sen vaikutusta käyttäjien ja tilaajien asemaan ja kuluttajansuojaan on tarkoitus seurata Liikenne- ja viestintäviraston ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston yhteistyönä.

Direktiivin 22 artiklan mukaiset, ehdotuksessa 51a §:ssä esitetyn Liikenne- ja viestintäviraston tekemän maantieteellisen kartoituksen tulee ensimmäisen kerran olla tehtynä 21.12.2023 mennessä.

Erityisesti seurannassa arvioidaan esitettyjen tavoitteiden toteutumista, esityksen vaikutuksia ja esitettyjen muutosten täytäntöönpanoa.

11 Suhde muihin esityksiin

11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

12.1 Julkisen vallan lakisidonnaisuus

Perustuslain 2 §:n 3 momentissa asetetaan julkisen vallan lakisidonnaisuus ja lainalaisuus. Sen mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Perustuslain 119 §:ssä säädetään valtionhallinnosta. Valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Valtion alue- ja paikallishallinnon perusteista säädetään niin ikään lailla. Valtionhallinnon yksiköistä voidaan muutoin säätää asetuksella.

Koska viranomaisten toimivallasta tulee säätää laissa (esim. PeVL 72/2014 vp), ehdotetaan Liikenne- ja viestintävirastolle asetettavat uudet tehtävät toimia AVMV-direktiivin edellyttämänä keskitettynä yhteyspisteenä esteettömyyskysymyksissä sekä toimia Euroopan unionissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2019/881 mukaisena kansallisena kyberturvallisuussertifioinnin viranomaisena lisättäväksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 304 §:ään uusina 13 ja 14 kohtina.

12.2 Yhdenvertaisuus

Vaaratiedottaminen ja hätäviestintä

Vaaratiedottamista koskevaan sääntelyyn teledirektiivin 110 artiklan johdosta esitettävät muutokset laajentavat vaaratiedotelain soveltamisalaa siten, että vaaratiedotteita jatkossa välitettäisiin lakisääteisesti myös muihin telepäätelaitteisiin kuin radioon ja televisioon. Vaaratiedotteiden välittämisen keinovalikoiman laventuminen parantaa selvästi vaaratiedotteiden saavuttavuutta varsinkin sellaisina ajankohtina, jolloin television ja radion avulla väestön tavoittaminen on rajoitetumpaa.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 278 § ja 321 §:ään esitettävät muutokset edistävät sim-kortittomien hätäpuheluiden paikantamista ja 283 §:ään esitettävien selkeyttävien muutosten tavoitteena on osaltaan parantaa viestintäverkon kriittisten järjestelmien palautettavuutta Suomeen tiettyä valmiuslaissa tarkoitettua poikkeusolojen toimivaltuutta käytettäessä. Kokonaisuutena näiden esitysten voidaan arvioida edistävän Suomen valmiuksia palvella väestöä myös normaaliolojen häiriötilanteissa tai jopa poikkeusoloissa. Ottaen huomion viestintäpalvelujen keskeinen merkitys yhteiskunnalle sekä suoraan että välillisesti muiden palveluiden

mahdollistajana, on arvioitavissa, että mainitut muutosehdotukset edistäisivät osaltaan perustuslain 22 § ja 23 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumista.

Vaaratiedottamisen osalta olennainen kansallinen lähtökohta teledirektiivin vaatimusten saattamisessa osaksi lainsäädäntöämme on se, että samalla ei toteuteta heikennyksiä perinteisiin vaaratiedottamisen tapoihin, vaan teledirektiivin edellyttämistä uusista väestön varoittamisen keinoista säädetään kansallista vaaratiedotusjärjestelmää täydentävästi, ei korvaavasti. Tästä lähtökohdasta vaaratiedottamisen yleisen väestöpeiton eli tavoittavuuden parantumisen on pikemminkin syytä arvioida parantavan perustuslain 6 §:ssä turvattua ihmisten yhdenvertaisuutta yhteiskunnallisesti erittäin kriittisten tiedotteiden vastaanottajina kuin heikentävän sitä. Saatavilla olevien selvitysten perusteella sovellusperusteisen ratkaisun älypuhelinedellytys ei Suomen kehittyneen telemarkkinan ja korkean älypuhelinpenetraation vuoksi enää näyttäydy yhdenvertaisuuskysymyksenä, kunhan perinteisempää tekniikkaa edustavat vaaratiedottamisen keinot säilytetään ja ylläpidetään.

Sama nykyisen keinovalikoiman ylläpitämisen edellytys varmistaa osaltaan sen, että vaaratiedottamisjärjestelmä täyttää sille välttämättömän esteettömyyden edellytykset. Teknologianeutraalia yhdenvertaisuutta edistävät osaltaan sähköisen viestinnän palvelulain 278 § ja 321 §:ään esitettävät muutokset, jotka edellyttäisivät jatkossa sim-kortittomien hätäpuheluiden paikannettavuutta; paikannettavan hätäpuhelun voisi soittaa mistä tahansa matkapuhelimesta, jossa on toimiva virtalähde.

12.3 Viestinnän luottamuksellisuus

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Ehdotettu 185 §:n muutos on merkityksellinen perustuslain 10 §:ssä turvatun yksityiselämän suojaan ja luottamuksellisen viestin salaisuuden suojan kannalta. Ehdotettu sääntely kohdistuisi teleyrityksiin, joiden ydintehtävänä on luottamuksellisen viestinnän välittäminen. Tästä syystä sääntelyssä edellytettäisiin, että teleyritykselle kohdistettu määräys ei saisi vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä ja se tulisi panna teknisesti täytäntöön niin, ettei verkon käyttäjien luottamuksellisen viestin salaisuuden suoja vaarannu. Näin ollen ehdotetun sääntelyn ei voida katsoa rajoittavan perustuslain 10 §:ssä turvattuja perusoikeuksia.

Vaaratiedottaminen ja hätäviestintä

Perustuslain 10 §:n turvaamaan yksityisyyden suojaan liittyvän henkilötietojen suojan osalta nyt esitettävä mobiilin vaaratiedottamisen sovelluspohjainen toteutusmalli edellyttää selvästi rajatumpaa henkilötietojen keräämisen ja säilyttämisen infrastruktuuria kuin teledirektiivin 110 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tekstiviesti- tai yleissolulähetykseen perustuvat toteutusmallit. Niidenkin toteutus olisi todennäköisesti kansainvälisen vertailun perusteella voitu perustella perusoikeuksien punninnalla, mutta nyt esitettävä sovellusperusteinen ratkaisu on tässä lähtökohtaisesti perusoikeutta vähemmän rajoittava.

12.4 Sananvapaus ja julkisuus

Perustuslain 12 §:n mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla. Sananvapaus ymmärretään perustuslaissa laajasti ja välineneutraalina (HE 309/1993 vp, s. 56—57). Sananvapauden rajoitusten sallittavuutta on arvioitava perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten (PeVM 25/1994 vp) valossa.

Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat

Esityksen mukaan valtioneuvosto käsittelisi radiolupahakemuksen liikenne- ja viestintäviraston sijasta sellaisissa tilanteissa, joissa on syytä epäillä luvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Valtioneuvosto voisi ehdotuksen mukaan jättää myöntämättä radioluvan tilanteissa, joissa on syytä epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Perustuslakivaliokunta on käsitellyt toimilupasääntelyn ja sananvapauden suhdetta lausunnoissa PeVL 19/1998 vp (laki televisio- ja radiotoiminnasta), PeVL 23/1993 vp (laki Oy Yleisradio-Rundradion Ab:stä) ja PeVL 8/2002 (viestintämarkkinoita koskevan lainsäädännön muuttaminen).

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että luvanvaraisuus muodostaa lähtökohtaisesti ongelman sananvapaussäännöksen sisältämän ennakkoesteiden kiellon kannalta. Taajuuksien niukkuus on kuitenkin radiotaajuuksia hyväksi käyttävässä viestinnässä edelleenkin sellainen rajoitusperuste, jonka huomioon ottamiseksi on hyväksyttävää ylläpitää radio- ja toimilupajärjestelmää. Lupajärjestelmä turvaa käytettävissä olevien radiotaajuuksien käyttöoikeuksien jakamisen ja luo siten edellytykset sanavapauden toteutumiselle. Toimilupasääntelyn perusteena on edelleen taajuuksien niukkuus. Sananvapauden rajoittamiselle on siten hyväksyttävä peruste.

Ehdotetun 40 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvosto myöntäisi radioluvan, jos radioluvan myöntämisellä voisi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen tai ilmeisesti kansalliseen turvallisuuteen. Ehdotetun 41 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan radiolupa voitaisiin jättää myöntämättä tilanteessa, jossa on syytä epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Viestintäverkkojen ja viestintäpalveluiden luotettavuus ja turvallisuus ovat ehdottomia edellytyksiä yhteiskunnan elintärkeille toiminnoille. Viestintäverkot muodostavat nykyisin niin sanotun kriittisen infrastruktuurin, jonka varassa toimivat useimmat yhteiskunnan, kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen kannalta välttämättömät palvelut. Näiden palveluiden on toimittava luotettavasti sekä normaalioloissa, normaaliolojen häiriötilanteissa että poikkeusoloissa.

Taajuudet itsessään ovat kiistatta kaikkein kriittisintä infrastruktuuria viestintämarkkinoilla, koska lähes kaikki viestintäpalveluiden tarjonta edellyttää taajuuksia. Muun muassa verkkotoimiluvan myöntämiseen, siirtämiseen ja taajuuksien vuokraamiseen liittyen voimassaolevassa laissa on jo säännöksiä, joissa valtioneuvoston myönteinen hallintopäätös edellyttää, ettei asia vaaranna ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Säännösten tarkoituksena on ollut vastata turvallisuusympäristön muutoksiin myös viestintäverkkojen osalta. Myös muu kuin toimiluvanvaraiseen tele- ja digitaaliseen joukkoviestintään liittyvä radioviestintä voi olla tällaista merkittävää viestintää, johon voi liittyä kansallisen turvallisuuden vaarantumisen riski.

Edellä mainituista syistä on välttämätöntä, että myös radiolupien myöntämistä harkittaessa voidaan huomioida kansalliseen turvallisuuteen liittyvät seikat. Toimilupaviranomaisen eli valtioneuvoston harkintavalta asiassa on esityksessä sidottu tilanteisiin, joissa lupaviranomaisella on erityisen painavia perusteita epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Kyseessä voisi olla esimerkiksi yritys, jonka Suomen turvallisuusetujen vahingoittamistarkoituksesta on vahva epäilys. Käytännössä valtioneuvoston päätöksenteko asiassa voisi perustua esimerkiksi suojelupoliisin hakijasta antamaan lausuntoon ja laajaan turvallisuusselvitykseen. Tilanteet, joissa radioluvan myöntäminen voisi vaarantaa kansallista turvallisuutta, ovat kuitenkin erittäin harvinaisia.

Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamisesta annetun yleissopimuksen (Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehty yleissopimus ja sen yhdestoista pöytäkirja SopS 18/1990 ja 85/1998, jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 10 artiklan 2 kohdan mukaan sananvapautta voidaan rajoittaa, jos se on välttämätöntä kansallisen turvallisuuden vuoksi.

Sananvapauden rajoitukset perustuvat lakiin ja niille on Euroopan ihmisoikeussopimuksessa tarkoitettu hyväksyttävä peruste. Sääntely on tarkkarajaista ja täsmällistä. Tämän vuoksi ehdotettu sääntely ei ole sananvapauden kannalta ongelmallinen.

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Ehdotettu 185 §:n muutos on merkityksellinen perustuslain 12§:ssä turvatun sananvapauden kannalta. Perustuslakivaliokunta on arvioinut nykyisen 185 §:n sisältämän sääntelyn perustuslainmukaisuutta lausunnossaan PeVL 60/2001 vp. Lisäksi perustuslakivaliokunta on viime aikaisessa tulkintakäytännössään arvioinut sananvapauden suhdetta internetissä tapahtuvan terroristisen sisällön levittämisen estämiseen (PeVL 43/2018 vp ja PeVL 4/2019 vp). Terroristisen sisällön osalta valiokunta on korostanut muun muassa sääntelyn täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden merkitystä, sekä sitä, että sääntelyssä huolehditaan poistamismääräyksen kohteena olevien tahojen oikeusturvasta (PeVL 43/2018). Sananvapauden rajoittamista verkkosisällön estämisessä on käsitelty myös oikeuskäytännössä (KHO:2013:136).

Nykyinen sääntely on annettu perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella. Nyt pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siinä säädettäisiin käräjäoikeudelle mahdollisuus antaa tiedon saannin estoa koskeva määräys tietoa välittävälle teleyritykselle, jos 1 momentin mukaista tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaa ei pystytä tunnistamaan tai jos se on sijoittautunut Suomen lainkäyttövallan ulkopuolelle. Tätä teleyritykseen kohdistuvaa pääsyn estoa koskevaa määräystä voidaan pitää nykyistä 185 §:n sääntelyä pidemmälle menevänä puuttumisena sananvapauteen. Tämä johtuu siitä, että teleyritys ei pysty poistamaan internetsivuilta yksittäistä tietosisältöä, vaan sen on määräyksen toimeenpanemiseksi estettävä pääsy koko rikollista aineistoa sisältävälle sivustolle. Tästä syystä ehdotettu sääntely sisältää useita nykysääntelyä tiukempia rajauksia, joilla on pyritty varmistamaan sananvapauteen kohdistuvan rajoituksen sallittavuus.

Rajoituksen täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden näkökulmasta on keskeistä, että määräyksen teleyritykselle antaisi käräjäoikeus syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta. Toisin kuin pykälän 1 momentin tilanteessa määräystä ei voisi hakea se, jonka oikeutta asia koskee, vaan määräyksen hakijana olisi aina virkavastuulla toimiva viranomainen. Ehdotettu sääntely olisi nykysääntelyn mukaisesti sidottu tekoihin, joissa estomääräyksen kohteena oleva tieto on ilmeisesti sellainen, että sen pitäminen yleisön saatavilla tai sen välittäminen on säädetty rangaistavaksi. Lisäksi, nykysääntelystä poiketen, määräyksen kohteena olevan tiedon olisi liityttävä rikokseen, josta ankarin säädetty rangaistus olisi vähintään kaksi vuotta vankeutta. Säännöksen soveltaminen olisi siis sidottu tietyn vakavuusasteen ylittävään rikollisuuteen. Tämä on merkityksellistä myös ehdotetun sääntelyn ja perusoikeusrajoituksen suhteellisuuden arvioinnissa.

Rajoituksen suhteellisuuden arvioinnissa tulee huomioida, että pääsyn estoa koskevan määräyksen voisi kohdistaa teleyritykseen vain toissijaisesti silloin, kun tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaja ei pystyttäisi tunnistamaan tai jos se olisi sijoittautunut Suomen lainkäyttövallan ulkopuolelle. Määräyksen kohdistaminen teleyritykseen edellyttäisi määräystä hakevilta tahoilta tosiasiallista näyttöä siitä, että määräystä ei ole kyetty kohdistamaan tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaan. Lisäksi määräys voitaisiin antaa vain, jos tiedon saannin estoa koskevien hyötyjen voitaisiin katsoa olevan merkittävästi suuremmat kuin verkon käyttäjien sananvapauteen ja muihin perusoikeuksiin kohdistuvat rajoitukset. Tämä tarkoittaisi sitä, että muiden kriteerien täyttyessä käräjäoikeuden olisi vielä kokonaisuutena arvioitava määräyksen suhdetta sananvapauden ja muiden perusoikeuksien toteutumiseen.

Rajoituksen hyväksyttävyyden kannalta on olennaista, että teleyritykselle annettavan estomääräyksen avulla pyrittäisiin estämään sisällöltään lainvastaisen tiedon levittäminen tai välittäminen. Rikoksen estämistavoite muodostaa hyväksyttävän rajoitusperusteen (PeVL 60/2001 vp). Ehdotetun sääntelyn avulla olisi mahdollista

puuttua nykyistä tehokkaammin esimerkiksi internetissä tapahtuvan lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävän materiaalin levittämiseen sekä muuhun vakavaan rikollisuuteen.

Nykyistä 185 §:ää koskevat oikeusturvatakeet laajenisivat koskemaan myös teleyrityksiä. Tämä tarkoittaisi, että teleyrityksellä olisi asiassa käytössään samat muutoksenhakukeinot kuin tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajalla on nykyisen sääntelyn mukaan. Lisäksi tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajista poiketen, teleyritykselle olisi aina varattava tilaisuus tulla kuulluksi hakemusta käsiteltäessä.

Audiovisuaalisten sisältöpalveluiden sääntely

Esteettömyysvelvoitteet

Esityksessä ehdotetaan ohjelmistojen ääni- ja tekstitysvelvoitteen laajentamista tilausohjelmapalveluissa esitettäviin ohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelu tulisi liittää Yleisradio Oy:n julkisen palvelun televisio-ohjelmistoihin ja tilausohjelmapalvelussa saatavilla oleviin ohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelu tulisi liittää myös valtakunnallisen ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettäviin useita eri yleisöryhmiä palveleviin televisio-ohjelmistoihin ja niiden tilausohjelmapalveluohjelmistoihin sekä yleisen edun televisio-ohjelmistoihin ja niiden tilausohjelmapalveluohjelmistoihin. Ääni- ja tekstitysvelvoitteen piiriin kuuluville audiovisuaalisten sisältöpalveluiden tarjoajille asetettaisiin lisäksi tekstityksen laatuun liittyvä velvoite.

Ääni- ja tekstitysvelvoitteet liittyvät näkö- ja kuulorajoitteisten sekä vanhempien ikäryhmien perustuslain 12 §:ssä turvatun oikeuden ottaa vastaan viestejä turvaamiseen ja edistämiseen. Velvoite on merkityksellinen myös perustuslaissa turvattujen omaisuudensuojan (15 §) ja elinkeinovapauden (18 §) sekä kielellisten oikeuksien (17 §) kannalta.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien toteutuminen. Ottaen huomioon, että televisio-ohjelmistoja katsotaan yhä enenevässä määrin internetissä välitettävien tilausohjelmapalveluiden välityksellä ja useilla eri laitteilla, on velvoitteen laajentaminen ehdotetuin tavoin tilausohjelmapalvelussa tarjottaviin ohjelmistoihin perusteltua näkö- ja kuulorajoitteisten perustuslain 12 §:ssä turvatun viestin vastaanottamisen oikeuden ja 17 §:ssä turvatun oikeuden omaan kieleen turvaamiseksi. Velvoite on perusteltua myös kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun toteutumiseksi.

Perustuslakivaliokunta katsoi lausunnossaan PeVL 27/2010, että tekstitysvelvoitteen asettamisen tarkoituksena on parantaa näkö- ja kuulovammaisten mahdollisuuksia päästä osallisiksi televisiolähetyksistä. Velvoitteen katsotaan edistävän näkö- ja kuulovammaisten osalta perustuslain 12 §:n 1 momentissa säädettyä oikeutta vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä samoin kuin perustuslain 17 §:n 3 momentissa säädettyä velvoitetta turvata viittomakieltä käyttävien sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käännösapua tarvitsevien oikeudet lailla. Sääntelyllä toteutetaan Suomen allekirjoittaman YK:n vammaisten oikeuksien ja ihmisarvon suojaamista koskevan yleissopimuksen 30 artiklan 1 kohdan b alakohdan määräystä, jonka mukaan sopimusvaltioiden on taattava vammaisille mahdollisuus päästä osallisiksi muun muassa televisio-ohjelmista ja elokuvista yhdenvertaisesti muiden väestöryhmien kanssa. Perustuslakivaliokunnan mukaan ehdotus on kaiken kaikkiaan omiaan turvaamaan perustuslain 22 §:n mukaisesti perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista ja sääntelylle on siten epäilemättä olemassa perusoikeusjärjestelmän kannalta erityisen painavia perusteita.

Ehdotettu ääni- ja tekstitysvelvoite rajoittuisi tilausohjelmapalveluissa ainoastaan niihin ohjelmistoihin, joihin jo sovelletaan ääni-ja tekstitysvelvoitetta televisiossa esitettäessä. Ääni- ja tekstitysvelvoitteen määrä on lisäksi rajattu 30 prosenttiin tilausohjelmapalveluissa esitettävistä ohjelmista. Ääni- ja tekstitysvelvoitteesta aiheutuvat kustannukset eivät voimassa olevan lain mukaan saa ylittää yhtä prosenttia kaupallisen televisiotoiminnan harjoittajan edellisen tilikauden liikevaihdosta. Säännös turvaa televisiotoiminnan harjoittajien asemaa ja estää

ääni- ja tekstityspalvelusta aiheutuvien kustannusten nousemisen kohtuuttomiksi. Viime kädessä ehdotettu prosentin enimmäismäärä käytännössä rajaa velvoitteen ulottuvuuden. Perustuslakivaliokunta piti edellä mainitussa lausunnossaan (PeVL 27/2010) oikeasuhtaisuusvaatimuksen näkökulmasta olennaisena, että velvoitteesta seuraavat kustannukset muun kuin julkisen palvelun yhteydessä eivät saa ylittää yhtä prosenttia televisiotoiminnan harjoittajan edellisen tilikauden liikevaihdosta. Tällaista kustannuskattoa voidaan pitää toiminnanharjoittajan kannalta kohtuullisena.

Ääni- ja tekstitysvelvoitteeseen ehdotettujen muutosten voidaan arvioida täyttävän perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset, sillä rajoituksista säädettäisiin lailla, rajoitukset ovat hyväksyttäviä, täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Rajoitukset ovat myös oikeassa suhteessa tavoiteltuihin päämääriin nähden.

Videonjakoalustapalveluihin sovellettavat velvoitteet

Esityksen 226c § sisältäisi säännökset videonjakoalustojen käyttöehdoista ja alustoilla julkaistavasta sisällöstä. Säännös velvoittaisi alustat varmistamaan käyttöehdoissaan, että alustalla ei ole tarjolla säännöksessä mainittua rikoslain vastaista sisältöä. Säännös voi merkitä perusoikeuden rajoituksia.

Perustuslakivaliokunta on ottanut kantaa verkkojulkaisupalstan ylläpitäjän vastuuseen (PeVL 14/2002) ja todennut, että viestin mahdollisesta lainvastaisesta sisällöstä vastaa se, jota rikoslain mukaan on pidettävä rikoksen tekijänä tai siihen osallisena. Rikoslain yleisten oppien mukaan määräytyy näin ollen myös portaalin tai keskustelupalstan ylläpitäjän vastuu siinä julkaistujen viestien sisällöstä. Palstan ylläpitäjän rikosoikeudellinen vastuu voi tulla arvioitavaksi, jos tämä esimerkiksi sallii palstan muodostuvan rikollisten viestien julkaisukanavaksi. Perustuslakivaliokunta on lisäksi pitänyt tärkeänä, että portaalien ja keskustelupalstojen ylläpitäjät seuraavat viestintää sivustoillaan. Perustuslakivaliokunnan kannanoton perusteella sen, että alustat seuraavat alustoilla julkaistua keskustelua ja puuttuvat laittomaan sisältöön ei voida katsoa rajoittavan perustuslailla suojattujen oikeuksien toteutumista. Valiokunnan lausunto huomioon nyt ehdotetulle rajoitukselle voidaan katsoa olevan yleisesti hyväksyttävät perusteet. Rajoitukset kohdistuisivat laissa jo nykyään rikolliseksi määriteltyyn sisältöön. Rajoituksia voidaan pitää riittävän täsmällisinä ja tarkkarajaisina. Ehdotettu sääntely ei merkitsisi yleistä ja kattavaa suodatusta tai muuta ennakollista estettä sananvapauden käyttämiselle.

Sananvapauden suoja kattaa myös mainonnan ja markkinoinnin. Markkinoinnin osalta perustuslakivaliokunta (mm. PeVL 6/2012) on katsonut, että se ei kuuluu sananvapauden ydinalueelle. Siihen voidaan näin ollen kohdistaa pidemmälle meneviä rajoituksia. Esimerkiksi kuluttajien suojaaminen voi olla hyväksyttävä peruste tällaisille rajoituksille. Ehdotettujen 226a §:n ja 226c §:n nojalla videonjakoalustan tarjoajien tulisi varmistaa, että niiden palveluissa toteutettu markkinointi täyttää audiovisuaaliselle kaupalliselle viestinnälle asetetut yleiset vaatimukset. Markkinoinnin osalta ei puututtaisi tai rajoitettaisi sisältöä, vaan toiminnan rajoitus koskee ainoastaan sitä, että markkinoinnin tulee olla videonjakoalustapalveluillakin selkeästi tunnistettavaa. Markkinointi ei myöskään saa olla hyvän tavan vastaista siten kuin kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:ssä säädetään. Markkinointiin liittyviä rajoituksia on säädetty jo muille audiovisuaalisille sisältöpalveluille.

Kuvaohjelmalakiin ehdotettu 7a § sisältäisi säännökset lasten suojelemiseksi videonjakoalustapalveluissa. Perustuslain 12 §:n mukaan lailla voidaan säätää kuvaohjelmia koskevia lasten suojelemiseksi välttämättömiä rajoituksia. Käyttöehtoihin liittyvä sääntely kohdistuisi nimenomaisesti perustuslain 12 §:n 1 momentissa mainitulla tavalla kuvaohjelmiin ja lasten suojelemiseksi välttämättömiin rajoituksiin. Kyseessä ei olisi ennakollinen rajoitus.

12.5 Omaisuudensuoja

Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Omaisuudensuojasta on määräyksiä myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen ensimmäisessä lisäpöytäkirjassa. Lisäpöytäkirjan 1 artiklan mukaisesti jokaisella luonnollisella tai oikeushenkilöllä on oikeus nauttia rauhassa omaisuudestaan. Keneltäkään ei saa riistää hänen omaisuuttaan paitsi julkisen edun nimissä ja laissa määrättyjen ehtojen sekä kansainvälisen oikeuden yleisten periaatteiden mukaisesti.

Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

Perustuslain omaisuudensuojan kannalta merkityksellisiä ovat ehdotuksen III osan säännökset, jotka koskevat 53 ja 54 §:n nojalla tehtäviä huomattavaan markkinavoimaan perustuvia päätöksiä, niiden perusteella asetettavia käyttöoikeuden myöntämiseen ja yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia sekä 7 a luvun nojalla muilla perusteilla asetettavia velvollisuuksia. Käyttöoikeuden luovuttamista ja verkkojen yhteenliittämistä koskevat säännökset on valmisteltu ottaen huomioon teledirektiivin asiaa koskeva säännökset, eikä niihin esitetä tehtävän muita kuin direktiivistä johtuvia muutoksia. Säännökset vastaavat pääperiaatteiltaan voimassa olevia käyttöoikeuksien luovuttamista ja yhteenliittämistä koskevia säännöksiä, eikä esimerkiksi Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltaa asettaa velvollisuuksia merkittävästi laajenneta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa käyttöoikeuden luovuttamiseen tai yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet joko 53 tai 54 §:n nojalla huomattavan markkinavoiman yritykselle taikka 55 §:n nojalla muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella. Velvollisuuksien asettamisen perusteet on säädetty velvollisuuskohtaisesti, mutta lähtökohtaisesti ne edellyttävät sitä, että velvollisuuksien asettaminen katsotaan välttämättömäksi markkinahäiriöiden korjaamiseksi tai loppukäyttäjien edun vuoksi. Liikenne- ja viestintäviraton päätös, jolla velvollisuudet asetettaisiin, on hallintopäätös, johon voi hakea muutosta valittamalla 344 §:n perusteella.

Perustuslain omaisuudensuojan kannalta merkityksellinen uusi säännös on huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisemman verkon korvaamista koskeva ehdotettu 81 c §. Sen mukaan huomattavan markkinavoiman yrityksen on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle hyvissä ajoin ennen kuin se aikoo poistaa käytöstä tai korvata uudella verkolla olemassa olevaa verkkoaan tai sen osia.

Liikenne- ja viestintävirasto voi tällaisessa tilanteessa loppukäyttäjien edun tai kilpailun turvaamiseksi asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuksia soveltaa läpinäkyvää aikataulua sekä irtisanomis- tai siirtymäaikaa koskevia ehtoja tai varmistaa vähintään vastaavanlaatuisten vaihtoehtoisten tuotteiden saatavuuden, joilla voi saada käyttöoikeuden aiemmat verkkoelementit korvaavaan parannettuun verkkoinfrastruktuuriin.

Edellä kuvatut ehdotukset merkitsevät viranomaisen mahdollisuutta rajoittaa omistajan oikeutta määrätä omaisuutensa käytöstä. Sääntelyä on tarkasteltava perustuslain 15 §:n 1 momentissa turvatun omaisuuden suojan näkökulmasta. Merkityksellinen on lisäksi perustuslain 18 §:n 1 momentin säännös, jonka mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Merkittävä on myös perustuslakivaliokunnan käytännössä toistettu kanta perusoikeuksien käyttämisen kannalta keskeisten kysymysten sääntelemisestä lailla. Perustuslakivaliokunta on aikaisemmin arvioinut ehdotuksia, joissa muun ohella sähkö-, maakaasu- ja teleyritysten omistajille on asetettu omaisuuden käyttöön kohdistuvia velvollisuuksia tai rajoituksia kilpailuedellytysten luomiseksi tai turvaamiseksi. Valiokunta on näissä yhteyksissä lähtenyt vakiintuneesti siitä, että velvoitteet ja rajoitukset ovat kulloinkin kysymyksessä olevan omaisuuden erityisluonne huomioon ottaen perustuslainmukaisia, jos ne perustuvat lain täsmällisiin säännöksiin ja ovat omistajan kannalta kohtuullisia (PeVL 1/1996 vp (teletoimintalain muuttaminen), PeVL 47/1996 vp (telemarkkinalaki), PeVL 34/2000 ja PeVL 5/2001 vp (telemarkkinalain muuttaminen), PeVL 36/2004 (sähkömarkkinalain muuttaminen), PeVL 8/2002 vp (viestintämarkkinoita koskevan lainsäädännön muuttaminen) sekä PeVL

61/2002 vp, PeVL 32/2004 vp, PeVL 45/2005 vp (viestintämarkkinalaki), PeVL 10/2007 vp (viestintämarkkinalaki).

Valiokunta on todennut sittemmin kumottua viestintämarkkinalakia koskevassa lausunnossaan PeVL 10/2007, että sääntelyn täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta arvioitaessa on merkitystä sääntelykohteen erityispiirteillä, teknologian monimutkaisuudella ja kansainvälisellä toimintaympäristöllä, jossa huomattavan markkinavoiman teleyritykset toimivat. Tällaisten yritysten tulee perustuslakivaliokunnan mukaan varautua muun muassa EU:n taholta kansalliseen sääntelyjärjestelmään kohdistuviin muutosvaatimuksiin.

Perusteet käyttöoikeuden luovuttamista ja yhteenliittämistä koskevien velvollisuuksien asettamiseen on säännelty ehdotetuissa 53-55 §:ssä sekä lain muissa III osan säännöksissä riittävän tarkasti ja mahdollisimman teknologianeutraalisti. Tämä estää mielivaltaisten ja yllättävien velvoitteiden asettamisen, joten sääntely täyttää perustuslakivaliokunnan aikaisemmassa käytännössään edellyttämän täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset. Lisäksi velvollisuuksien asettaminen edellyttäisi sitä, että niiden asettaminen olisi kohtuullista verkon omistajalle. Perustuslakivaliokunta on tarkastellut aikaisemmin teleyrityksille asetettavia velvoitteita myös suhteellisuusvaatimuksen kannalta (PeVL 10/2007 vp, s.2.). Ehdotetun 53-55 §:n mukaan asetettavien velvollisuuksien tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään. Lisäksi säännöksissä luetellaan kriteerit, jotka Liikenne- ja viestintäviraston tulee ottaa huomioon velvollisuuksia asettaessaan. Lisäksi lain 59 §:llä turvataan mahdollisesti asetettavien velvollisuuksien kohteen oma käyttö. Perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinotoiminnan sääntelyä niin sanottuun luonnolliseen monopoliin perustuvassa markkinatilanteessa lähtökohtaisesti tarpeellisena ja hyväksyttävänä. Tällaisessa tilanteessa on perusteltua pyrkiä edistämään kilpailua ja suojaamaan teleyritysten asiakkaiden varallisuusarvoisia oikeuksia tavanomaista tehokkaammilla sääntelykeinoilla (PeVL 37/2000 vp).

Aiemman infrastruktuurin korvaamista koskeva säännös vastaa teledirektiivin 81 artiklaa. Ehdotetun 81 c §:n nojalla Liikenne- ja viestintävirasto voisi poikkeuksellisessa tilanteessa velvoittaa huomattavan markkinavoiman yrityksen korvaamaan tämän käytöstä poistamansa infrastruktuurin uudella parannetulla infrastruktuurilla. Liikenne- ja viestintävirasto voisi säännöksen mukaan asettaa tällaisen velvollisuuden ainoastaan, jos loppukäyttäjän etu ja kilpailu sitä vaatisi. Velvollisuuksien asettamista harkitessa tulisi arvioida niiden kohtuullisuudesta verkon omistajalle. Arvioitaessa sääntelyn täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta on merkitystä sääntelykohteen erityispiirteillä, teknologian monimutkaisuudella ja sillä kansainvälisellä toimintaympäristöllä, jossa huomattavan markkinavoiman teleyritykset toimivat. Tällaisten yritysten tulee varautua muun muassa EU:n taholta kansalliseen sääntelyjärjestelmään kohdistuviin muutosvaatimuksiin. Säännös on kirjoitettu tarkkarajaisesti siten, että siitä selviää, missä tilanteissa Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa velvollisuuksia. Perustuslakivaliokunta on aikaisemmin arvioinut ehdotuksia, joissa sähkömarkkinalakiin on lisätty kantaverkonhaltijoille sähköverkkonsa kehittämisvelvollisuus. Valiokunta on pitänyt kehittämisvelvollisuuksia perusteltuna, jos niiden asettaminen perustuu kohtuullisuuteen sekä tällaisia velvollisuuksia voidaan pitää tarpeellisena maan infrastruktuurin toimivuuden ja käyttövarmuuden turvaamiseksi (PeVL 4/2000 vp, PeVL 63/2002 vp). Ehdotetulle sääntelylle on toiminnan luonne sekä EU:n televiestintäsääntelyn toimeenpanoon liittyvät hyväksyttävät perusteet. Sääntely on sovitettu perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöön. Ehdotetun sääntelyn ei arvioida olevan ongelmallista perustuslain 15 §:n kannalta.

Sijoittaminen

Lakiehdotuksella on merkitystä omaisuudensuojan kannalta, koska lain 28 lukua ehdotetaan täydennettäväksi siltä osin, että se sisältäisi säännökset teleyrityksen oikeudesta sijoittaa pienalueen langattomana liityntäpisteenä toimiva tukiasema toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle, kiinteistöön tai rakennukseen. Jo nykyisen lain 229 §:n mukainen sijoittamisoikeus koskee 1) telekaapeleita sekä siihen liittyviä laitteita, vähäisiä rakennelmia ja pylväitä; 2) matkaviestinverkon radiomastoa tukiasemineen sekä niihin liittyvää laitetta, kaapelia ja vähäistä rakennelmaan; 3) matkaviestinverkon tukiasemaa sekä siihen liittyvää laitetta ja kaapelia.

Ehdotettu pienalueen langattomien liityntäpisteitä koskeva sääntely näin ollen täydentäisi nykyisen 28 luvun sääntelyä teledirektiivin 57 artiklan täytäntöönpanemiseksi.

Nykyisen lainsäädännön mukaisesti myös pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamisessa ensisijaisena menettelynä olisi sijoittamisesta sopiminen. Mikäli sijoittamisesta ei päästä sopimukseen osapuolten välillä, viime kädessä kunnan rakennusvalvontaviranomainen voisi päättää liityntäpisteen sijoittamisesta toisen kiinteistölle tai rakennukseen. Ehdotettu sääntely on siten merkityksellinen perustuslain 15 §:n 1 momentissa turvatun omaisuudensuojan näkökulmasta. Omaisuudensuoja muun muassa sisältää omistajalle lähtökohtaisesti kuuluvan vapauden käyttää omaisuuttaan. Omistajan oikeuksia voidaan kuitenkin rajoittaa lailla, joka täyttää perusoikeutta vaadittavalta lailta vaaditut yleiset edellytykset (PeVL 6/2010 vp, PeVL 49/2002 vp).

Pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamista koskevan ehdotetun sääntelyn tarkoituksena on nykysääntelyn mukaisesti varmistaa mahdollisuus sijoittaa yleisiä tietoliikenneyhteyksiä palvelevia matkaviestinverkon osia toisen omistamalle maalle tai rakennukseen. Puhe- ja tietoliikennepalveluiden luonne peruspalvelun kaltaisena hyödykkeenä perustelee tarpeen varmistaa viime kädessä lainsäädännön keinoin kansalaisten ja yritysten mahdollisuudet saada toimivia viestintäpalveluja. Tarkoituksena on kuitenkin myös jatkossa, että käytännössä sijoittamisesta neuvoteltaisiin ja sovittaisiin osapuolten välillä. Kyseisin perustein omaisuuden suojaan puuttumiseen on painava yhteiskunnallinen tarve ja sen voidaan katsoa olevan välttämätöntä yleisesti hyväksyttävän tavoitteen saavuttamiseksi.

Nykylainsäädäntöä vastaavasti myös ehdotetuissa pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamista koskevissa säännöksissä omaisuuden suojaan puuttumisen edellytykset on määritelty laissa tarkkarajaisesti ja täsmällisesti. Nykyisen sääntelyn mukaisesti myös pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamisen edellytyksenä olisi lisäksi, ettei sijoittamisesta voida muutoin järjestää tyydyttävästi ja kohtuullisin kustannuksin. Sijoittamisesta ja laitteiden kunnossapidosta ei saisi myöskään aiheutua sellaista haittaa, joka on kohtuullisin kustannuksin vältettävissä.

Oikeasuhtaisuuden näkökulmasta ehdotetun sääntelyn ei voida katsoa olevan ongelmallinen kun otetaan huomioon nykysääntelyä vastaavan omistusoikeuden rajoituksen taustalla oleva yhteiskunnallinen tarve varmistaa nykyaikaiset tietoliikenneyhteydet sekä se, että maanomistajalla ja rakennuksen omistajalla olisi oikeus täyteen korvaukseen pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamisesta lunastuslain mukaisesti. Ehdotetun pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamista koskevan yleisen sääntelyn ei näillä perusteilla voida arvioida vaarantavan perustuslain 15 §:n turvaamaa omaisuuden suojaa.

Lain 229 §:ään ehdotetut kokonaan uudet säännökset koskevat oikeutta sijoittaa pienalueen langattomia liityntäpisteitä viranomaisen hallinnassa oleviin kiinteistöihin rakennuksiin tai rakennelmiin. Viranomaisella tarkoitettaisiin sijoittamisääntelyn yhteydessä valtion viranomaisia, kunnallisia viranomaisia tai valtion liikelaitoksia. Ehdotetun sääntelyn mukaisesti viranomaisen olisi asetettava etukäteen saataville ehdot mahdollisuudesta sijoittaa pienalueen langaton liityntäpiste hallinnassaan olevalle kiinteistölle, rakennukseen tai rakennelmaan, joka teknisesti soveltuu pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamiseen tai jota tarvitaan langattomien liityntäpisteiden yhdistämiseen runkoverkkoon. Viranomaisten olisi lisäksi hyväksyttävä kaikki ehdot täyttävät käyttöoikeutta koskevat kohtuulliset pyynnöt, rajaamatta kuitenkaan pois mahdollisuutta soveltaa esimerkiksi rakennusten tai ympäristön suojelua koskevaa lainsäädäntöä. Ehdotetulla sääntelyllä toimeenpantaisiin teledirektiivin 57 artiklan 4 kohta ja sen voitaisiin katsoa rajoittavan viranomaisen oikeutta kieltäytyä liityntäpisteiden sijoittamisesta.

Omaisuudensuojasäännöksen soveltamisalan näkökulmasta puhtaasti julkiset oikeushenkilöt, kuten valtio ja sen laitokset, kunnat ja muut julkisoikeudelliset laitokset jäävät perustuslain omaisuudensuojasääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle. Käytännössä merkittävä osa ehdotetun säännöksen soveltamisalaan kuuluvasta infrastruktuurista koskisi kuntien hallussa olevia alueita, rakennuksia ja kiinteistöjä. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaisesti kunnat eivät nauti perustuslain turvaamaa omaisuuden suojaa (PeVL 41/2017 vp,

PeVL 18/1982 vp, PeVL 6/1990 vp). Näin ollen ehdotetun liityntäpisteiden sijoittamista koskevan sääntelyn viranomaisten hallinnassa olevaan infrastruktuuriin ei voida katsoa olevan ongelmallinen omaisuuden suojan näkökulmasta.

Vaaratiedottaminen, hätäviestintä ja viestinnän palveluiden jatkuvuuden turvaaminen

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 278 § ja 321 §:ään esitettävien muutosten aiheuttamat investointitarpeet on arvioitavissa omaisuuden suojan suhteen selkeämmiksi käsitellä voimassa olevan lain korvaussäännösten pohjalta. Lain 283 §:ään (viestintäverkon kriittisen järjestelmän palauttaminen Suomeen) esitettävien muutosten on tarkoitus parantaa PL 15 §:ssä turvattuun omaisuuden suojaan kohdistuvien rajoitusten ennustettavuutta. Esityksen mukaisesti yksilöitäisiin nykyistä oikeustilaa selkeämmin neljä yhteiskunnallisesti merkittävää palvelukokonaisuutta, joiden turvaamiseksi kriittisen viestintäverkon järjestelmä sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta olisi voitava tiettyjä poikkeusolojen toimivaltuuksia käytettäessä palauttaa Suomeen.

12.6 Sopimussuhteiden pysyvyys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi 108 a §, joka koskee teleyrityksen sopimuspaketteja ja jolla pantaisiin täytäntöön teledirektiivin 107 artikla. Esityksen mukaan ehdotettua 108 a §:ää sovellettaisiin lain voimaantulopäivästä alkaen teleyrityksen sopimuspaketteihin eli myös teleyrityksen ja kuluttajan välisiin sopimuksiin, jotka liittyvät läheisesti teleyrityksen tarjoamaan internetyhteyspalveluun tai numeroihin perustuvaan henkilöiden väliseen viestintäpalveluun. Ehdotettua 108 a §:ää sovellettaisiin siis myös edellä mainittuihin viestintäpalveluihin läheisesti liittyviin voimassa oleviin sopimuksiin, jotka eivät muutoin kuuluisi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain V osan säännösten soveltamisalaan. Näin olisi esimerkiksi maksutelevisiopalvelujen ja päätelaitteiden osalta, jos teleyritys toimittaa myös näitä sellaiselle kuluttajalle, jonka kanssa teleyritys on tehnyt sopimuksen internetyhteyspalvelun tai numeroihin perustuvan henkilöiden välisen viestintäpalvelun tarjoamisesta.

Ehdotetun 108 a §:n mukaan tämän lain tiettyjä keskeisiä säännöksiä sovellettaisiin kaikkiin teleyrityksen pakettiin sisältyviin sopimuksiin. Yksi paketteihin sovellettavista pykälistä on viestintäpalvelusopimuksen kestoa koskevan 109 §, jonka soveltamisesta ehdotetaan säädettäväksi siirtymäsäännös niin, että matkaviestinverkon liittymäsopimuksen enimmäiskestoa (12 kk) koskevia säännöksiä sovelletaan vain lain voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin. Näin ollen lain voimaantullessa teleyrityksen pakettiin sisältyvään matkaviestinverkon liittymäsopimukseen ei sovellettaisi 12 kuukauden enimmäiskestoa. Myöskään 106 b §:n 4 momenttia, joka koskee ennen sopimuksen tekemistä annettavaa sopimustiivistelmää ja sopimuksen voimaantuloa, ei sovellettaisi lain voimaantullessa voimassa oleviin sopimuksiin tai sopimuspaketteihin.

Ehdotettuja 107 §:n 3 ja 4 momentteja, jotka koskevat sopimusehtojen ja hinnastojen julkaisua, sovellettaisiin lain voimassa tullessa teleyrityksen sopimuspakettiin sisältyviin sopimuksiin. Ehdotettua 109 §:n 1-3 momentteja, jotka koskevat viestintäpalvelusopimuksen kestoa, sovellettaisiin lain voimaantullessa voimassa olevaan sopimuspakettiin sisältyviin sopimuksiin edellä mainittua matkaviestinverkon liittymäsopimuksia koskevaa siirtymäsäännöstä lukuun ottamatta. Ehdotettua 114 §:n 4 momenttia, joka koskee teleyrityksen ilmoitusvelvollisuutta sekä kuluttajan oikeutta irtisanoa sopimus sopimusehtojen muutostilanteessa, sovellettaisiin lain voimaantullessa teleyrityksen voimassa olevaan sopimuspakettiin sisältyviin sopimuksiin. Ehdotettua 110 a §:n 1 momenttia, joka koskee palvelun tarjoajan vaihtamista, sovellettaisiin lain voimaantullessa teleyrityksen voimassa olevaan sopimuspakettiin. Edelleen lain 116 §:n 2 momenttia, joka koskee tilaajan oikeutta irtisanoa sopimus sopimuksen muutostilanteessa, sekä 116 §:n 6 ja 7 momentteja, jotka koskevat päätelaitetta sopimuksen irtisanomistilanteessa, sovellettaisiin lain voimaantullessa teleyrityksen sopimuspakettiin. Vielä lain 117

§:n 1 momenttia, joka koskee tilaajan oikeutta purkaa sopimus teleyrityksen viivästyksen tai virheen vuoksi, sovellettaisiin lain voimaantullessa teleyrityksen voimassa olevaan sopimuspakettiin. Ehdotettu 108 a § merkitsisi sitä, että edellä mainittuja säännöksiä sovellettaisiin esimerkiksi teleyrityksen tarjoamaan sopimuspakettiin kuuluvaan digitaalista palvelua kuten maksutelevisiopalvelua taikka päätelaitetta koskevaan sopimukseen. Maksutelevisiopalveluihin sähköisen viestinnän palveluista annettu laki ei soveltuisi muutoin kuin silloin kun maksutelevisiopalvelu kuuluu 108 a §:ssä tarkoitettuun teleyrityksen pakettiin.

Myös ehdotetun 108 a §:n 2 momentin soveltaminen lain voimaan tullessa voimassa oleviin kuluttajasopimuksiin vaikuttaisi voimassa oleviin teleyrityksen sopimuspakettiin kuuluviin sopimuksiin. Sen mukaan, jos kuluttajalla on oikeus purkaa pakettiin sisältyvää palvelua tai päätelaitetta koskeva sopimus sillä perusteella, että kyseinen palvelu tai tuote ei ole ollut sopimuksen mukainen tai sitä ei ole toimitettu, kuluttajalla on oikeus purkaa kaikki pakettiin sisältyviä palveluja tai päätelaitetta koskevat sopimukset.

Omaisuuden perustuslainsuoja turvaa myös sopimussuhteiden pysyvyyttä, joskaan kielto puuttua taannehtivasti sopimussuhteiden koskemattomuuteen ei ole perustuslakivaliokunnan käytännössä muodostunut ehdottomaksi. Taannehtivalla puuttumisella ei voida kuitenkaan kohtuuttomasti heikentää sopimuspuolten oikeusasemaa (PeVL 21/2004 ja PeVL 42/2006).

Tarve sille, että ehdotettua 108 a §:aa sovelletaan myös voimassa oleviin teleyrityksen sopimuspakettiin sisältyviin kuluttajasopimuksiin, voidaan katsoa täyttävän perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset. Sen ei voida katsoa kohtuuttomasti heikentävän sopimuspuolten oikeusasemaa. Ehdotetun 108 a §:n soveltaminen voimassaoleviin sopimuksiin selventää oikeustilaa verrattuna siihen, että ehdotettua 108 a §:ää sovellettaisiin vain lain voimaantulon jälkeen tehtyihin sopimuspaketin sopimuksiin. 108 a §:ssä viitattuja säännöksiä sovelletaan edellä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta myös lain voimaan tullessa voimassa olevaan yksittäiseen sopimukseen, joka ei ole osa 108 a §:n sopimuspakettia. Olisi selkeää, että teleyrityksen yksittäisiin sopimuksiin sekä sopimuspaketteihin sovellettaisiin lain säännöksiä lain voimaantulon jälkeen yhdenmukaisella tavalla heti lain voimaantulosta alkaen. Pykälän soveltaminen myös voimassaoleviin sopimuksiin ja sopimuspaketteihin parantaa kuluttajien oikeusasemaa, sillä pykälän tarkoituksena on helpottaa kuluttajien mahdollisuutta vaihtaa palveluntarjoajaa. Vaikka teleyrityksen pakettina myymistä palveluista on usein hyötyä kuluttajille, palveluita tarjoavan teleyrityksen vaihto voi niiden takia olla vaikeampaa tai kalliimpaa, ja ne myös lisäävät riskiä joutua tilanteeseen, jossa kuluttaja ei pääse sopimuksesta tai sopimuksista irti. Jos eri palveluihin tai pakettiin kuuluvien päätelaitteiden hankintaan liittyviin sopimussitoumuksiin sovellettaisiin erilaisia sopimusten irtisanomista ja palvelujen vaihtamista koskevia sopimusvelvoitteita, kuluttajien olisi vaikea käyttää säännöksistä johtuvia oikeuksiaan vaihtaakseen koko paketin tai sen osia kilpaileviin tarjouksiin.

12.7 Elinkeinovapaus

Perustuslain 18 §:n mukaan jokaisella on oikeus hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla.

*Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat*Perustuslakivaliokunta on aiemmassa lausuntokäytännössään käsitellyt toimiluvan ja elinkeinovapauden suhdetta muun muassa lausunnoissa PeVL 47/1996 vp (telemarkkinalaki), PeVL 4/2000 vp (maakaasumarkkinalaki), PeVL 19/1998 vp (laki televisio- ja radiotoiminnasta) ja PeVL 61/2002 vp (viestintämarkkinalaki).

Valiokunta on lausuntokäytännössään katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraistamisen olevan poikkeuksellisesti mahdollista. Luvanvaraisuudesta on kuitenkin aina säädettävä lailla, jonka on täytettävä perusoikeuden rajoitusta koskevat tarkkarajaisuuden ja täsmällisyyden vaatimukset. Suomessa taajuuksien käyttöoikeuksia eli verkkotoimilupia myönnetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain mukaisesti joko vertailevassa menettelyssä tai huutokauppaamalla.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 11 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että mahdollistetaan sellainen taajuushuutokauppoja koskeva sääntely, joka voimassa olevaa sääntelyä laajemmin ja selkeämmin mahdollistaisi erilaisten huutokauppamallien käyttämisen. Ehdotus ei juurikaan käytännössä muuttaisi nykyistä sääntelyä.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi verkkotoimiluvan jatkamista koskeva 17 a § sekä verkkotoimiluvan uusimista koskeva 17 b § sekä toimiluvan vähimmäiskestoa koskeva muutos toimilupaehdoista säätävään 16 §:ään. Lisäksi valtioneuvoston harkintavaltaa kavennettaisiin verkkotoimilupien siirtämisen ja vuokraamisen osalta ehdotetuissa 18 ja 20 §:ssä.

Edellä mainittuja säännöksiä sovellettaisiin ainoastaan Euroopan unionissa yhdenmukaistetuilla taajuuksilla toimivien matkaviestinverkkojen verkkotoimilupiin. Ehdotetun 17 a §:n sekä 16 §:n muutoksen tarkoituksena olisi teledirektiivin edellyttämällä tavalla parantaa sääntelyn ennustettavuutta takaamalla verkkotoimiluvanhaltijalle käyttöoikeus taajuuksiin tietyksi laissa säädetyksi vähimmäisajaksi, josta voisi poiketa ainoastaan tietyin laissa säädetyin perustein. Ehdotetun 17 b §:n tarkoituksena olisi myös parantaa verkkotoimiluvan voimassaoloajan riittävyyteen liittyvää oikeusvarmuutta oikeudenhaltijoiden osalta.

Ehdotuksen 6 §:n mukaan vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoaminen rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletoimintaa, ei edellyttäisi valtioneuvoston myöntämää verkkotoimilupaa, jos verkkopalvelua tarjotaan valtioneuvoston taajuusasetuksessa tällaiseen käyttöön osoitetulla taajuusalueella. Näin ollen säännöstä sovellettaisiin vain tilanteissa, joissa toiminnan harjoittamisen mittakaava ei edellyttäisi valtioneuvoston myöntämää toimilupaa, vaan toimintaa voisi harjoittaa Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän radioluvan nojalla. Näin ollen valtioneuvosto edelleenkin päättäisi siitä millä taajuusalueilla yleistä teletoimintaa voisi harjoittaa ilman valtioneuvoston myöntämää toimilupaa. Liikenne- ja viestintävirasto ei voi tehdä lupia myöntäessään tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Ehdotetut oikeusharkintaiset perusteet ovat täsmällisiä ja tarkkarajaisia ja lupa on myönnettävä, jos laissa säädetyt radioluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Toimilupasääntelyn perusteena on edelleen taajuuksien niukkuus. Toimiluvan edellytykset perustuvat esityksessä lakiin ja ovat tarkkarajaisia ja täsmällisiä. Näin ollen ehdotettu verkkotoimilupiin liittyvä sääntely ei ole elinkeinonvapauden kannalta ongelmallinen. Lisäksi suurin osa muutosehdotuksista parantaa verkkotoimiluvanhaltijan oikeusvarmuutta elinkeinotoiminnan jatkuvuuden suhteen ja turvaa toimiluvanhaltijan elinkeinotoiminnan investointiedellytyksiä.

Yleispalvelu

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 85 §:n mukaisesti tehtävään yleispalveluyrityksen nimeämiseen voi liittyä elinkeinotoiminnan vapauteen tai omaisuudensuojaan liittyviä näkökohtia. Lain mukaan liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään nimetä yhden tai useamman teleyrityksen yleispalveluyritykseksi, jos se on välttämätöntä yleispalvelun tarjonnan takaamiseksi tietyllä maantieteellisellä alueella.

Yleispalvelusääntelyn päälinja ei muutu. Esityksen suurimmat muutokset liittyvät 85 §:n nimeämismenettelyyn lisättävä 51a §:n mukaisten maantieteellisten kartoitusten huomiointiin, 91a §:ssa esitettyyn velvollisuuteen ilmoittaa verkon luovuttamisesta sekä 93 §:ssä esitettyyn tarkennukseen nettokustannusten laskennan menetelmien julkisuudesta ja raportoinnista. Lisäksi esityksen 87 §:ssä esitetyllä yleispalveluliittymällä tulisi voida käyttää teledirektiivin liitteessä V määriteltyjä palveluita. Tämä asettaa uuden reunaehdon yleispalveluliittymän tekniselle toteuttamiselle. Lisäksi lain 89 §:ssä esitetty yhteystietopalveluita koskeva yleispalveluvelvollisuus poistettaisiin.

Perustuslakivaliokunta on muun muassa postipalvelulaista antamassaan lausunnossa (PeVL 28/2000 vp) todennut, että yleispalveluvelvoitteen asettaminen ei saa olla yrityksen kannalta kohtuutonta. Hakemuksetta

määrättävä velvoite ei siten saa muodostua yritykselle kohtuuttoman raskaaksi, vaan velvoitteen tulee olla oikeassa suhteessa yrityksen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden.

Yleispalvelusta aiheutuvat kohtuuttomat nettokustannukset korvattaisiin edelleen valtion varoista nykyisen lain 93 §:n ja 94 §:n määrittelemällä tavalla. Yleispalveluyritykselle on hakemuksesta korvattava valtion varoista se osa yleispalvelun nettokustannuksista, jonka katsotaan aiheuttavan kohtuuttoman taloudellisen rasitteen yritykselle, ottaen huomioon muun muassa yrityksen koko ja sen harjoittaman teletoiminnan liikevaihto. Korvaamisesta päättää liikenne- ja viestintäministeriö liikenne- ja viestintäviraston laatiman nettokustannuslaskennan pohjalta.

Yleispalvelusääntelyä ja siihen esitettyjä muutoksia voidaan pitää perusoikeusrajoituksen kannalta oikeasuhteisena ja tarkkarajaisena.

Audiovisuaalisten mediapalveluiden sääntely

Esityksen 4 §:ssä laajennettaisiin toiminnan harjoittamista koskevaa ilmoitusvelvollisuutta myös videonjakoalustan tarjoajiin. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että perusoikeuden käyttämisen tekeminen ilmoituksen varaiseksi saattaa merkitä perusoikeusrajoitusta (PeVL 14/2000). Ehdotuksessa ilmoituksen tekeminen liittyy AVMS-direktiivistä tulevaan viraston velvollisuuteen ylläpitää kaupallisten videonjakoalustapalveluiden Suomeen sijoittautumista koskevia tietoja. Perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt ilmoittautumisvelvollisuutta perustuslain 18 §:ää rikkovana, mikäli viranomainen ei tee ilmoituksen johdosta päätöstä (PeVL 10/2012).

Liikenne- ja viestintävirasto ei tekisi videonjakoalustan tarjoajan ilmoituksen johdosta toiminnan harjoittamista koskevia päätöksiä. Kyse ei näin ollen olisi esimerkiksi toimilupapäätöksistä. Virastolla ei myöskään ole ilmoituksen johdosta toimivaltaa puuttua viestinnän sisältöön tai estää toiminnan aloittamista. Ehdotetussa muutoksessa esitetyillä rajoituksilla on yleisesti hyväksyttävä peruste ja rajoituksia voidaan pitää riittävän täsmällisiä ja tarkkarajaisina.

12.8 Lainsäädäntövallan siirtäminen ja asetuksenantovaltuudet

Perustuslain 80 §:n mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia tässä perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan.

Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan myös muu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu. Lisäksi perustuslaista johtuu, että valtuuden kattamat asiat on määriteltävä tarkasti laissa. Perustuslakivaliokunta on käsitellyt asiaa muun muassa lausunnossaan PeVL 34/2000 vp (telemarkkinalaki).

Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat

Laki sisältää säännöksiä Viestintäviraston määräystenantovallasta sekä valtioneuvoston asetuksenantovallasta.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään valtioneuvoston asetuksesta, jolla voidaan antaa tarkempia taajuusalue- ja huutokauppakohtaisia säännöksiä. Ehdotuksessa momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että asetuksessa voitaisiin säätää myös tarjousten sitovuudesta. Muilta osin momentti vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 12 §:ssä säädetään tarkemmista määräyksistä, joita Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa huutokaupassa noudatettavasta menettelystä. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että korkeimman tarjouksen sijasta määrättäisiin voittavasta tarjouksesta. Muutoksen tarkoituksena olisi mahdollistaa erilaisten huutokauppamallien käyttäminen. Muilta osin pykälä vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 95 §:ssä säädetään taajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annettavasta valtioneuvoston asetuksesta. Asetuksella vahvistetaan yleiset periaatteet taajuuksien käytölle. Pykälään ehdotetaan teledirektiivin voimaan saattamiseksi eräitä muutoksia. Valtioneuvostolle asetettaisiin pykälässä velvollisuus mahdollistaa tiettyjen taajuusalueiden käyttöönotto direktiivissä säädetyssä määräajassa sekä perusteet määräajasta poikkeamiselle.

Lain 96 §:ssä säädetään taajuuksien käytöstä annetuista Liikenne- ja viestintäviraston määräyksistä. Pykälää muutettaisiin siten, että voidaan paremmin mahdollistaa taajuuksien yhteiskäyttö. Muutoksella virastolla olisi toimivalta sallia taajuuksien yhteiskäyttö myös tilanteissa, joissa se voi aiheuttaa vähäisiä häiriöitä. Muilta osin säännös vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

Lain 244 §:ssä säädetään viestintäverkkoa ja viestintäpalvelua koskevista Liikenne- ja viestintäviraston määräyksistä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi kohta, jonka mukaan viraston määräykset voisivat koskea myös viestintäverkon peittoalueen teknistä määrittämistä. Muilta osin säännös vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

Ehdotuksessa valtuutussäännökset on sijoitettu säänneltävää asiaa koskevaan kohtaan. Norminantovalta on säädetty mahdollisimman tarkkarajaisesti ja täsmällisesti. Määräysten antamiseen liittyy vain vähäisissä määrin tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Säännökset ovat välttämättömiä sääntelyn kohteen teknisen luonteen ja sääntelyn edellyttämän erityisen asiantuntemuksen vuoksi.

Perustuslain 80 §:n mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Ehdotetut muutokset valtuutussäännöksiin on rajoitettu koskemaan ainoastaan teknisluontoisia yksityiskohtia yritysten oikeusaseman perusteiden määräytyessä edelleenkin lain säännösten perusteella. Näin ollen ehdotuksen norminantovaltuudet eivät ole ristiriidassa perustuslain 80 §:n kanssa.

Käyttöoikeuden luovuttaminen ja yhteenliittäminen

Ehdotettuun sähköisen viestinnän palveluista annetun lain käyttöoikeuden luovuttamista ja yhteenliittämistä koskevaan sääntelyyn ehdotetaan sisällytettäväksi valtuuksia tarkempien säännösten ja määräyksien antamiseen.

Ehdotetussa 81 c §:ssä asetettaisiin huomattavan markkinavoiman yritykselle ilmoitusvelvollisuus Liikenne- ja viestintävirastolle sen suunnitellessa verkkonsa korvaamista tai käytöstä poistamista. Pykälän 3 momentin mukaan ilmoitukseen on liitettävä riittävät tiedot korvaamista tai poistamista suunnittelevasta huomattavan markkinavoiman yrityksestä, poistettavasta tai purettavasta verkosta sekä suunnitelluista toimenpiteistä. Momentin mukaan tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Liikenne- ja viestintäviraston määräyksenantovaltuuksia ehdotetaan lisättäväksi 55 §:n 1 momenttiin sekä 315 §:n 6 momenttiin. Ehdotetun 55 §:n 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa määräyksiä menettelyistä, joita sovelletaan käyttöoikeuden saamiseksi ja yhteenliittämiseksi. Ehdotetun 315 §:n 6 momen-

tin 5 kohdan mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä, jotka voivat koskea tietoja, jotka ovat tarpeellisia 51 a §:n 1 momentissa tarkoitetun maantieteellisen kartoituksen ja 2 momentissa tarkoitetun ennusteen laatimiseksi sekä 4 momentissa tarkoitetun tiedon keräämiseksi.

Käyttöoikeuden luovuttamista ja yhteenliittämistä koskeva lainsäädäntövalta rajataan ehdotuksessa täsmällisesti ja tarkkarajaisesti. Ne koskevat teknisluonteisia yksityiskohtia oikeusaseman perusteiden määräytyessä lain säännösten perusteella. Valtuutussäännökset on sijoitettu ja asiallisesti kytketty säänneltävää asiaa koskevaan pykälään. Lakiehdotusten sisältämien norminantovaltuuksien ei arvioida olevan ristiriidassa perustuslain 80 §:n kanssa.

Yleispalvelu

Ehdotetussa 86 § ja 87 §:ssä annettaisiin asetuksenantovaltuus valtioneuvostolle liittyen vammaisten puhelinpalveluiden erityisvaatimuksiin ja tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeuteen. Ennen asetuksen antamista Liikenne- ja viestintäviraston on tarvittaessa laadittava selvitys tiedonsiirtopalvelujen markkinoista, käyttäjien ja tilaajien enemmistön käytössä olevasta yhteysnopeudesta ja teknisestä kehitystasosta sekä arvio sääntelyn taloudellisista vaikutuksista teleyrityksille. Selvityksessä tulee huomioida myös BEREC:in tarkoituksenmukaisen internetyhteyspalvelun määrittelemisen parhaita käytäntöjä koskeva raportti.

Nykyisessä laissa tarkoituksenmukaista internetyhteyden nopeutta koskeva asetuksenantovaltuus on annettu liikenne- ja viestintäministeriölle. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta yleispalvelussa on nykyään säädetty 2 megabittiä sekunnissa vähimmäisnopeuden lisäksi yhteyden laatuvaatimuksesta.

Asetuksenantovaltuutta muutettaisiin siirtämälle se valtioneuvostolle. Valtioneuvoston tulee antaa asetukset poliittiselta merkitykseltään suuremmista, laajakantoisista ja periaatteellisesti tärkeistä asioista (HE 1/1998vp). Ministeriölle voidaan osoittaa asetuksenantovaltaa teknisluonteisemmissa sekä yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäisemmissä asioissa. Myös perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on korostettu tätä erottelua (esim. PeVL 34/2000 vp, PeVL 27/2004 vp).

Perustuslakivaliokunta on katsonut (PeVL 27/2004vp), että asetuksenantovaltuuden käyttöä tulee ohjata riittävillä lain säännöksillä. Asetuksenantovaltuus ei voi olla liian avoin, vaan sen tulee olla täsmällinen ja tarkkarajainen.

Internetyhteyttä voidaan pitää välttämättömyyshyödykkeenä, jonka kautta käytetään muun muassa useita viranomaispalveluita, huolehditaan tiedonsaannista sekä perusasioinnista. Internetyhteyden nopeuden ja laatuvaatimusten kautta sen tosiasiallisesta toimivuudesta säätämisen voidaan katsoa olevan yhteiskunnalliselta merkitykseltään tärkeä asia, josta tulee säätää valtioneuvoston tasolla. Sama koskee vammaisten erityistarpeita myös yleisten puhelinpalveluiden osalta. Esitettyä asetuksenantovaltuutta voidaan pitää riittävän täsmällisenä ja valtioneuvoston asetusta lakitasoista sääntelyä teknisluontoisesti täsmentävänä.

Käyttäjän ja tilaajan oikeudet

Ehdotetun 106 b §:n 2 momentti sisältää asetuksenantovaltuudet, joiden nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä an-nettavista tiedoista.

Ehdotetun 109 §:n 4 momentin mukaan teleyrityksen tulee tarjota kuluttajalle maksuton ja helppokäyttöinen mahdollisuus tarkastaa matkaviestinverkon määräaikaisen liittymäsopimuksensa päättymispäivämäärä. Siitä, miten palvelu teknisesti toteutettaisiin, voitaisiin määrätä Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä.

Ehdotetun 110 a §:n 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa internetyhteys-palvelun jatkuvuutta koskevia teknisiä määräyksiä. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tarkemmin seikoista, joita määräykset voisivat koskea. Määräykset voisivat koskea muun muassa internetyhteyspalvelun jatkuvuuden teknistä toteuttamistapaa.

Ehdotetun 130 §:n 1 momentin mukaan internetyhteyspalvelun ja yleisesti saatavilla olevan henkilöiden välisen viestintäpalvelun tarjoajan tulee julkaista ajantasaista tietoa yrityksen tarjoamien palvelujen laadusta ja ominaisuuksista sekä palvelujen soveltuvuudesta vammaisille käyttäjille. Ehdotetun 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa määräyksen 1 momentissa tarkoitetuista julkaistavista tiedoista ja tietojen julkaisutavan ottaen huomioon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisen yhteistyöelimen suuntaviivat.

Norminantovalta on säädetty kyseessä olevissa säännöksissä mahdollisimman tarkkarajaisesti ja täsmällisesti. Ehdotetut valtuudet koskevat teknisiä yksityiskohtia oikeusaseman perusteiden mää-räytyessä lain säännösten perusteella. Ehdotettujen normiantovaltuuksien ei siten katsota olevan ristiriidassa perustuslain kanssa.

12.9 Kunnallinen itsehallinto

Sijoittaminen

Perustuslain (731/1999) 121 §:n mukaan Suomi jakaantuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua kuntien asukkaiden itsehallintoon. Kuntien hallinnon yleisistä perusteista ja kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla. Kunnallisen itsehallinnon kannalta merkityksellisiä ovat lain 229 §:ään ehdotetut säännökset pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamisesta, joilla pannaan täytäntöön teledirektiivin 57 artikla. Artiklan mukaisesti toimivaltaiset viranomaiset eivät saa edellyttää liityntäpisteiden käyttöönotolta erillistä kaavoituslupaa tai muuta erillistä ennakkolupaa. Suomessa direktiivin tarkoittamat toimivaltaiset viranomaiset ovat kunnallisia viranomaisia. Ehdotetun 229 §:n säännöksen mukaisesti erillisiä hallinnollisia lupia pienalueen langattomien liityntäpisteiden käyttöönotolta ei saisi edellyttää, mikäli pienalueen liityntäpiste täyttää 57 artiklan nojalla annetun komission täytäntöönpanosäädöksen mukaiset fyysiset ja tekniset ominaisuudet. Ehdotetun säännöksen nojalla lupaa on kuitenkin mahdollista edellyttää liityntäpisteiden sijoittamiselle sellaisissa arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaissa rakennuksissa tai paikoissa, jotka ovat kansallisen lainsäädännön mukaan suojeltuja tai tarvittaessa yleiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä. Liityntäpisteiden sijoittamisessa sovellettavaksi tulisi näin ollen esimerkiksi mahdollinen muu rakennusten suojelua, ympäristöä tai yleistä turvallisuutta koskeva lainsäädäntö. Ehdotettu säännös ei myöskään rajoittaisi kuntien oikeutta vaatia erillistä ilmoitusmenettelyä pienalueen liityntäpisteiden sijoittamisesta.

Perustuslakivaliokunta on käytännössään katsonut perustuslain 121 §:n 1 momentin säännöksen keskeisenä sisältönä olevan, ettei tavallisella lailla voida puuttua itsehallinnon keskeisiin ominaispiirteisiin tavalla, joka asiallisesti ottaen tekisi itsehallinnon merkityksettömäksi (PeVL 41/2017 vp, PeVL 26/2017 vp ja PeVL 67/2014 vp). Koska maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 20 §:n mukaisesti kunnalle on säädetty tehtäväksi huolehtia alueiden käytön suunnittelusta, rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta alueellaan sekä maapolitiikan harjoittamisesta, ulottuu ehdotettu lain 229 §:n säännös kuntien toimivallan ja kunnallisen itsehallinnon piiriin. Ottaen huomioon perustuslain kunnallista itsehallintoa koskevan sääntelyn, direktiivin 57 artiklan mukaista sääntelyä ei ehdotettaisi toimeenpantavaksi laajemmin kuin mitä direktiivin katsotaan välttämättä edellyttävän.

Ehdotetun sääntelyn ei myöskään voitaisi katsoa merkitsevän merkittävää muutosta jo lain 28 luvun nykytilaan sisältyvään telekaapelin, tukiaseman ja radiomaston sijoittamista koskevaan sääntelyyn. On lisäksi huomioitava, että lain nykytilan mukaisesti myös pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittaminen perustuisi ensisijaisesti sopimiseen. Kuten muussakin nykyisen lain 28 luvun tarkoittamassa sijoittamisessa myös pienalueen langattomien liityntäpisteiden osalta kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tekemä päätös sijoittamisesta olisi vasta viimesijainen keino, jos sijoittamisesta ei päästä sopimukseen. Ehdotetun sääntelyn ei siten arvioida merkitsevän huomattavaa muutosta nykytilaan, eikä puuttuvan oleellisella tavalla kunnallisen itsehallinnon ominaispiirteisiin. Tämän vuoksi ehdotettua sääntelyä ei voida pitää kunnallisen itsehallinnon toteutumisen kannalta ongelmallisena.

12.10 Ahvenanmaan erityisasema

Vaaratiedottaminen

Perustuslaissa säädetään Ahvenanmaan erityislaeista 75 §:ssä ja Ahvenanmaan erityisasemasta 120 §:ssä. Molemmissa perustuslain säännöksissä viitataan Ahvenanmaan itsehallintolakiin (1991/1144), joka on hyväksytty perustuslain säätämisjärjestyksessä. Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:ssä säädetään maakunnan lainsäädäntötoimivaltaan kuuluvista asioista, jotka koskevat muun muassa yleistä järjestystä ja turvallisuutta tietyin poikkeuksin sekä palo- ja pelastustointa (1 momentin 7 kohta). Valtakunnan lainsäädäntötoimivaltaan kuuluvat puolestaan itsehallintolain 27 §:n mukaan muun muassa teletoimintaa tietyin toimilupia koskevin rajauksin koskevat asiat (1 momentin 40 kohta). Lähtökohtaisesti tämän esityksen sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin kohdistuvat muutokset kuuluvat teletoiminnan alaan.

Itsehallintolain säännöksistä ei ole johdettavissa selvää vastausta siihen, miten vaaratiedottamisen kaltainen koko maata koskeva väestön varoittaminen tulisi lainsäädännöllisesti toteuttaa. Yhtäältä väestön suojelu on valtakunnan toimivallassa, toisaalta maakunnan lainsäädäntötoimivallassa on sen palo- ja pelastustoimi sekä pääosa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sääntelystä. Valtakunnallisen vaaratiedotelain hallituksen esityksen (HE 31/2012) mukaan vaaratiedottamista Ahvenanmaan maakunnassa ei erikseen säänneltäisi valtakunnan lainsäädännöllä, vaan ”vastaisuudessakin vaaratiedotteiden tiedoksianto maakunnan ja valtakunnan välillä voitaisiin perustaa toimiviin viranomaiskäytäntöihin.” Käsillä olevassa hallituksen esityksessäkin tähän vaaratiedotelain säätämisen yhteydessä omaksuttuun lähtökohtaan, jonka mukaan ”Ahvenanmaalla on oma järjestelmä viranomaistiedotteiden antamista varten ja maakunnan viranomaiset päättävät itse viranomaistiedotteiden antamisesta ja välittämisestä väestölle tiedoksi”, ehdotetaan vain määrättyjä täydennyksiä.

Näiltä osin merkittävintä eroa voimassaolevaan oikeuteen nähden edustaa vaaratiedotelain 3 §:n (nykyinen 5 §) uutta 15 kohtaa koskeva käsillä oleva esitys siitä, että Ahvenanmaan valtionvirasto lisättäisiin (valtakunnalliseen) vaaratiedottamiseen toimivaltaisten viranomaisten joukkoon. Tämä asian valmistelussa Ahvenanmaan maakuntahallituksen teholta tullut esitys kuitenkin lähinnä täydentäisi edellä mainittua erillisen maakunnallisen varoitusjärjestelmän lähtökohtaa. Esityksen perusteella Ahvenanmaan valtionvirasto tulisi nimittäin toimivaltaiseksi antamaan vaaratiedotteita niissä kysymyksissä, joita se hoitaa aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 4 §:ssä perusteella, ja jotka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan kuuluvat valtakunnan toimivaltaan. Näin ollen esitetyllä vaaratiedotelain muutoksella varmistettaisiin vain lakitasoisesti se, että Ahvenanmaan alueeltakin voidaan antaa vaaratiedotteita valtakunnan toimivaltaan kuuluvien vaarallisten tapahtumien johdosta.

Vaaratiedottamisen käytännön tasolle on voimassa olevan lainsäädännön varassa vakiintunut menettely, jossa valtakunnan viranomaiset voivat sisällyttää vaaratiedotteen kohdealueeseen myös Ahvenanmaan. Ahvenan-

maalle välitetään myös koko Suomea koskevat vaaratiedotteet. Sen sijaan Ahvenanmaan maakuntaviranomaiset eivät ole vaaratiedotelain perusteella toimivaltaisia antamaan suoraan valtakunnan puolelle vaaratiedotteita, mikä ei luonnollisestikaan estä maakunnan puolella tunnistetun maakunnan toimivaltaan kuuluvan vaaran saattamista em. toimivilla viranomaiskäytännöillä myös valtakunnan viranomaisten tietoon ja tarvittaessa valtakunnan viranomaisten toimesta vaaratiedotettavaksi.

Arvioitaessa täytäntöönpantavana olevan teledirektiivin 110 artiklan säännöksiä väestön varoitusjärjestelmästä on tarkasteltava sitä, kuinka voidaan varmistaa EU-sääntelyn edellyttämä vaaratiedottamisen keinovalikoiman laajentuminen myös Ahvenanmaan maakunnassa. Valtakunnallisen vaaratiedotelain mukaisen vaaratiedotteen välittyminen maakunnassa sijaitseviin mobiileihin telepäätelaitteisiin voi tapahtua samoin ehdoin kuin valtakunnan puolellakin; maakunnassa toimivien teleyritysten verkossa voidaan hyödyntää samaa sovelluspohjaista vaaratiedotteiden välittämistapaa kuin valtakunnan puolella.

Sen sijaan maakunnan omien väestön varoitusten välittäminen valtakunnallisissa vaaratiedotteissa hyödynnettävään sovelluspalvelimeen edellyttää uusia käytännön yhteistyöjärjestelyjä maakunnan ja valtakunnan toimivaltaisten viranomaisten välillä. Tämän esityksen lähtökohta on se, ettei tämä yhteistyö edellyttäisi erityistä sääntelyä osakseen, vaan maakunnan ja valtakunnan viranomaisten, oletusarvoisesti Alarmcentralenin ja Hätäkeskuslaitoksen, tulisi voida sopia siitä, että Ahvenanmaan maakunnalliset varoitukset voitaisiin saattaa asianmukaisella teknisellä toteutuksella vaaratiedotteita välittävää sovellukseen, sikäli kun Ahvenanmaan viranomaiset ovat toimivaltaansa kuuluvien varoitusten osalta tähän uuteen vaaratiedottamisyhteistyöhön halukkaita.

Kyberturvallisuusertifiointi

Ahvenanmaan itsehallintolain 59 b §:n 3 momentissa säädetään toimivallanjaosta pantaessa Euroopan unionissa tehtyjä päätöksiä täytäntöön. Jos jäsenvaltio yhteisön oikeuden mukaan voi nimetä vain yhden hallintoviranomaisen sellaisessa tilanteessa, jossa sekä maakunnalla että valtakunnalla olisi toimivaltaa, viranomaisen nimeäminen kuuluu valtakunnalle.

Tämän viranomaisen sellainen päätös, joka muutoin kuuluisi maakunnan toimivaltaan, tulee tehdä maakunnan hallituksen esittämän kannan mukaisesti. Asetus edellyttää yhden kansallisen kyberturvallisuussertifioinnin viranomaisen nimeämistä. Näin ollen sen määrääminen on valtakunnan toimivaltaan kuuluva asia.

Ponsi

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että perustuslakivaliokunta antaisi asiasta lausunnon.

”Koska – – direktiivissä on säännöksiä, jotka ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava seuraavat lakiehdotukset:”

LAKIEHDOTUKSET

Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

Kumotaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 14 §:n 1 momentti, 39 §:n 2 momentti, 57, 58, 62, 72 §, 75 §:n 3 momentti, 89, 91, 133, 280, 301 § ja 344 §:n 4 momentti,

sellaisena kuin niistä 14 §:n 1 momentti, 39 §:n 2 momentti, 57, 58, 62, 72 §, 75 §:n 3 momentti, 89, 280, 301 § ja 344 §:n 4 momentti ovat laissa 1003/2018.

muutetaan 2, 3 §, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 11, 12, 16 §, 18 §:n 5 ja 6 momentti, 20 §:n 2 momentti, 25 §:n 1 momentin 3 kohta, 28 §:n 1 momentti, 30 §:n 5 momentti, 32 §:n 1 momentin 1 kohta, 36 §:n 1 momentin 3 kohta, 39 §:n 3 ja 7 momentti, 40 §, 41 §:n 1 momentti, 42 §, 45 §:n 2 ja 3 momentti, 51- 53, 55, 56, 61 §, 65 §:n 1 momentti, 67, 68, 69 §, 71 §:n 4 momentti ja 5 momentin 5 kohta, 74 §, 75 §:n 1 momentti, 77 §, 80 §:n 1 momentti, 82-84 §, 85 §:n 2 momentti, 86-88 §, 93-95 §, 96 §:n 6 momentti, 100 §:n 3 momentti, 103 §:n 2 momentti, 106-109 §, 112 §:n 1 momentti, 114 §:n 4 momentti, 116 §, 117 §:n 2 momentti, 118 §:n 2 momentti, 119, 121-124, 129 ja 130 §, 16 luvun otsikko, 167 §:n 2 ja 4 momentti, 171 §:n1 momentti, 185 ja 186 §, 206 §:n 4 momentin 2 kohta, 209 §:n 4 momentti, 211, 216, 220 §, 221 §:n 1 momentin 1 kohta, 222 §, 228 ja 229 §, 234 §:n 3 momentti, 237 §:n 2 momentti, 244, 264 §, 265 §:n 3 momentti, 266 §:n 3 momentti, 270 §:n 2 momentti, 275, 278 ja 279 §, 283 §, 287 §:n 2 momentti, 288 §:n 1 momentti, 289 §:n 3 momentti, 293, 308, 310 ja 311 §, 314 §:n 1 ja 5 momentti, 315 §:n 6 momentti, 318 §:n 1 ja 4 momentti, 321 §:n 1 momentti, 325 §:n 3 momentti, 333 §:n 1 momentti, 339 §, 344 §:n 1 momentti, 345 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä 3 §:n on osaksi laeissa 456/2016 ja 52/2019, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 11, 12, 16, 18 §:n 5 ja 6 momentti, 25 §:n 1 momentin 3 kohta, 28 §:n 1 momentti, 30 §:n 5 momentti, 36 §:n 1 momentin 3 kohta, 39 §:n 3 ja 7 momentti, 40 §, 41 §:n 1 momentti, 42 §, 45 §:n 2 momentti ja 3 momentti, 51-53, 55, 56, 61 §, 65 §:n 1 momentti, 67, 68, 69 §, 71 §:n 5 momentin 5 kohta, 74 §, 75 §:n 1 momentti, 82-84 §, 85 §:n 2 momentti, 86 ja 87, 93, 94 §, 96 §:n 6 momentti, 100 §:n 3 momentti, 103 §:n 2 momentti, 124, 130 §, 167 §:n 2 ja 4 momentti, 171 §:n1 momentti, 209 §:n 4 momentti, 228, 244 §, 265 §:n 3 momentti, 266 §:n 3 momentti, 270 §:n 2 momentti, 275, 278 §, 287 §:n 2 momentti, 289 §:n 3 momentti, 311 §, 314 §:n 1 ja 5 momentti, 315 §:n 6 momentti, 318 §:n 1 ja 4 momentti, 325 §:n 3 momentti, 333 §:n 1 momentti, 344 §:n 1 momentti, 345 §:n 1 momentti ovat laissa 1003/2018, 32 §:n 1 momentin 1 kohta ja 211 § laissa 68/2018, 108 § osaksi laissa 456/2018, 116 § osaksi laissa 68/2018, 288 §:n 1 momentti osaksi laissa 1003/2018 , *sekä*

lisätään lakiin uusi 4 a §, 5 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 3 momentti, 6 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 52/2019, uusi 4 momentti, lakiin uusi 7 a luku, 8 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 3 momentti, uusi 17 a § ja 17 b §, 18 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 9 momentti, 20 §:ään uusi 3 momentti, 26 §:n, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, 3 momenttiin uusi 8 alakohta, 30 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018 uusi 6 momentti, uusi 51 a, 53 a §, 54 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti ja nykyinen 4 momentti siirtyvät 4-5 momentiksi, lakiin uusi 7 a § luku, 8 a – c §, 91 a §, 99 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 4 momentti, 100 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 6 momentti, 102 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti ja nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 3-5 momentiksi, uusi 106 a ja b, 108 a, 110 a §, lakiin siitä lailla 68/2018 kumotun 113 §:n tilalle uusi 113 §, uusi 217 a §, 222 §:n 2 momenttiin uusi 7 kohta, lakiin uusi 26 a luku, 270 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 4 momentti, jolloin muutettu 4 momentti ja nykyinen 5-7 momentti siirtyvät 5-8 momentiksi, 304 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018 uudet kohdat 14-17,

seuraavasti:

2 §

Eräiden säännösten soveltaminen

Tämän lain 136–145 ja 247 §:ää sovelletaan näissä säännöksissä tarkoitettuihin toiminnan harjoittajiin niissä tilanteissa, joissa:

1) toiminnan harjoittajan toimipaikka on Suomessa tai muuten Suomen oikeudenkäytön piirissä;

2) toiminnan harjoittajalla ei ole toimipaikkaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueella, mutta palveluun sisältyvässä viestinnän välittämisessä käytettävät toiminnan harjoittajan keskeiset laitteet ovat Suomessa taikka niitä ylläpidetään Suomessa; tai

3) toiminnan harjoittajalla ei ole toimipaikkaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueella, mutta palvelun käyttäjä on Suomessa ja tarjottavan palvelun sisällön tai sen markkinoinnin perusteella on ilmeistä, että palvelu on suunnattu Suomeen.

Tämän lain 247 a §:ssä tarkoitetun verkossa toimivan markkinapaikan, hakukonepalvelun ja pilvipalvelun tarjoajan katsotaan kuuluvan sen jäsenvaltion lainkäyttövallan piiriin, jossa sen tosiasiallinen toimipaikka sijaitsee. Kyseisen 247 a §:ssä tarkoitetun toimijan, joka ei ole sijoittautunut Euroopan unioniin, on nimettävä edustaja Euroopan unionin aluetta varten. Edustajan on oltava sijoittautunut johonkin niistä jäsenvaltioista, joissa palveluja tarjotaan. Toimijan katsotaan kuuluvan sen jäsenvaltion lainkäyttövallan piiriin, johon edustaja on sijoittautunut.

Tällä pykälällä ei rajoiteta Suomen lain kansainvälisyksityisoikeudellisten säännösten soveltamista.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *audiovisuaalisella ohjelmalla* elokuvaa, televisio-ohjelmaa, videoklippejä, tapahtuman välittämistä yleisölle sekä muuta vastaavaa pääasiassa liikkuvista kuvista ja niihin liitetystä äänestä muodostuvaa kokonaisuutta;

2) *audiovisuaalisella sisältöpalvelulla* palvelua tai siitä erotettavissa olevaa osaa, jonka pääasiallinen tarkoitus on tarjota yleisölle televisiolähetyksiä tai tilausohjelmapalveluja elinkeinotoiminnassa ja joista audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoaja on toimituksellisessa vastuussa*;*

2a) *haitallisella häiriöllä* häiriötä, joka vaarantaa radionavigoinnin tai turvallisuusradioviestinnän toiminnan tai joka muutoin vakavasti heikentää sellaista radioviestintää tai radiomääritystä, joka toimii sovellettavien säännösten mukaisesti, tai estää tai toistuvasti keskeyttää tällaisen toiminnan;

2 b) *erittäin suuren kapasiteetin verkolla* viestintäverkkoa, joka koostuu kokonaan valokuituelementeistä tai joka pystyy tarjoamaan vastaavan verkon suorituskyvyn tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa. Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelin antaa suuntaviivat vaatimuksista, jotka verkon on täytettävä, jotta sitä pidetään erittäin suuren kapasiteetin verkkona;

3) *internetyhteyspalvelulla* viestintäpalvelua, jonka avulla voidaan muodostaa yhteys internetiin siellä tarjolla olevien palvelujen käyttämiseksi;

4) *joukkoviestintäverkolla* viestintäverkkoa, jota käytetään pääasiassa televisio- ja radio-ohjelmistojen tai muun kaikille vastaanottajille samanlaisena välitettävän aineiston siirtämiseen tai *lähettämiseen*;

5) *kaapelikanavalla* yleisen viestintäverkon rakentamisessa käytettävää suojarakennelmaa, joka on tarkoitettu tietoyhteyskaapelien sijoituspaikaksi;

6) *kiinteällä asennuksella* viestintäverkkolaitteiden yhdistelmää, joka on asennettu pysyvään käyttöön ennalta määriteltyyn paikkaan;

7) *käyttäjällä* luonnollista henkilöä, joka palvelun tilaajana tai muuten käyttää viestintäpalvelua tai lisäarvopalvelua;

7a) *käyttäjän tuottamalla videolla* pääasiassa liikkuvista kuvista ja niihin liitetystä äänestä muodostuvaa kokonaisuutta, joka on käyttäjän luoma ja jonka käyttäjä tai joku muu lataa videonjakoalustalle;

8) *liitännäispalvelulla* ehdollisen käyttöoikeuden järjestelmää, sähköistä ohjelmaopasta, numeronmuunnosjärjestelmää, tunnistamis-, paikantamis- ja tilatietopalvelua sekä muuta vastaavaa viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyvää palvelua, joka mahdollistaa viestintäverkon tai viestintäpalvelun tarjoamisen taikka tukee palvelun tarjoamista niiden kautta;

9) *liitännäistoiminnolla* liitännäispalvelua sekä rakennusta, rakennuksen sisääntuloa ja kaapelointia, kaapelikanavaa, mastoa sekä muuta vastaavaa viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyvää fyysistä rakennetta, toimintoa ja elementtiä, joka mahdollistaa viestintäverkon tai viestintäpalvelun tarjoamisen taikka tukee palvelun tarjoamista niiden kautta;

10) *lisäarvopalvelulla* palvelua, joka perustuu välitystietojen tai sijaintitietojen käsittelyyn muuta tarkoitusta kuin viestin välittämistä varten;

10a) *loppukäyttäjällä* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ei tarjoa käyttöön yleisiä sähköisiä viestintäverkkoja eikä yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja;

11*) maanpäällisellä joukkoviestintäverkolla* joukkoviestintäverkkoa, joka on toteutettu vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä;

11a) *mikroyrityksellä ja pienellä yrityksellä* yritystä, joka täyttää kulloinkin voimassa olevan mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetun Euroopan komission suosituksen mikroyrityksen tai pienen yrityksen ehdoista siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen (2003/361/EY);

11b) *numeroista riippumattomalla henkilöiden välisellä viestintäpalvelulla* viestintäpalvelua, joka ei yhdisty yleiseen käyttöön osoitettujen numerovarojen eli kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden avulla;

12) *ohjelmistolla* audiovisuaalisten ohjelmien tai radio-ohjelmien muodostamaa ennalta valikoitua kokonaisuutta;

12a) *pienalueen langattomalla liityntäpisteellä* laajakaistaiset mobiiliyhteydet tai langattoman lähiverkon yhteydet mahdollistavaa langattoman lähiverkon laitetta tai matkaviestinverkon lyhyellä kantamalla toimivaa laitetta;

13) *radioamatööriviestinnällä* radioviestintää, jota riittävän pätevyyden osoittaneet henkilöt radioamatööriasemaa käyttäen taloudellista etua tavoittelematta harjoittavat keskenään kouluttautumis-, yhteydenpito- tai radioteknisessä kokeilutarkoituksessa;

14) *radiolaitteella* laitetta ja sen olennaista osaa, joka on tarkoitettu radiotaajuisten sähkömagneettisten aaltojen lähettämiseen (*radiolähetin*) tai vastaanottamiseen (*radiovastaanotin*) radioviestintää tai muuta tarkoitusta varten;

14a) *radiorajapinnalla* radiotaajuuksien säännellyn käytön tarkkaa määrittelyä;

15) *radiotaajuudella* vapaasti etenevän sähkömagneettisen aallon taajuutta, joka on pienempi kuin 3 000 gigahertsiä;

16) *radiotoiminnalla* radio-ohjelmista koostuvien ohjelmistojen samanaikaista lähettämistä yleisölle tietyn ohjelma-aikataulun mukaisesti;

17) *radioviestinnällä* viestintää radioaaltojen avulla ja radiomäärityksellä esineen sijainnin, nopeuden tai muun luonteenomaisen piirteen määrittämistä radiomäärityksellä taikka näihin parametreihin liittyvien tietojen hankkimista radioaaltojen etenemisominaisuuksien avulla;

18) *sijaintitiedolla* viestintäverkosta tai päätelaitteesta saatavaa tietoa, joka ilmaisee liittymän tai päätelaitteen maantieteellisen sijainnin ja jota käytetään muuhun kuin viestin välittämiseen;

19) *sijoittautumisvaltiolla* valtiota, jossa tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaja tosiasiallisesti harjoittaa taloudellista toimintaa pysyvässä sijoittautumispaikassa;

20) *sponsoroinnilla* audiovisuaalisen sisältöpalvelun, audiovisuaalisen ohjelman, radio-ohjelman ja radiotoiminnan rahoitusta sekä muuta taloudellista tukea, jonka tarkoituksena on tuen antajan hyödykkeiden myynnin tai tuen antajan tunnettuuden edistäminen, ja jonka antaja ei harjoita ohjelmien tai radio-ohjelmien tuotantoa eikä sisältöpalvelujen tarjontaa tai radiotoimintaa;

21) *suojatulla nimellä* ja *suojatulla merkillä* kauppa-, tavaramerkki-, yhdistys-, säätiö- tai puoluerekisteriin merkittyä nimeä ja merkkiä taikka toiminimilaissa 128/1979 tai tavaramerkkilaissa 7/1964 tarkoitettua vakiintunutta nimeä, toissijaista tunnusta tai tavaramerkkiä sekä julkisyhteisön, valtion liikelaitoksen, itsenäisen julkisoikeudellisen laitoksen, julkisoikeudellisen yhdistyksen ja vieraan valtion edustuston ja sen toimielimen nimeä;

22) *sähköisellä viestillä* tietoa, jota välitetään tai jaetaan sähköisesti;

23) *telelaitteella* radiolaitetta, telepäätelaitetta ja viestintäverkkolaitetta;

24) *teleostoslähetyksellä* osto- tai myyntitarjouksia sisältävää televisiolähetystä;

25) *telepäätelaitteella* laitetta, joka viestien lähettämiseksi, käsittelemiseksi tai vastaanottamiseksi on tarkoitettu johtimella, radioteitse, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla liitettäväksi joko suoraan yleisen viestintäverkon liittymään taikka toimimaan yleisen viestintäverkon yhteydessä kytkettynä suoraan tai epäsuorasti yleisen viestintäverkon liittymään;

26) *televisiotoiminnalla* audiovisuaalisista ohjelmista koostuvien ohjelmistojen alkuperäistä ja samanaikaista lähettämistä yleisölle tietyn ohjelma-aikataulun mukaisesti;

27) *teleyrityksellä* sitä, joka tarjoaa verkkopalvelua tai viestintäpalvelua ennalta rajaamattomalle käyttäjäpiirille eli harjoittaa yleistä teletoimintaa;

28) *tietoturvalla* hallinnollisia ja teknisiä toimia, joilla varmistetaan se, että tiedot ovat vain niiden käyttöön oikeutettujen saatavilla, että tietoja eivät voi muuttaa muut kuin siihen oikeutetut sekä että tiedot ja tietojärjestelmät ovat niiden käyttöön oikeutettujen hyödynnettävissä;

29) *tietoyhteiskunnan palvelulla* sähköisenä etäpalveluna vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä tavallisesti korvausta vastaan toimitettavaa palvelua;

30) *tilaajalla* oikeushenkilöä ja luonnollista henkilöä, joka on muuta kuin teletoimintaa varten tehnyt sopimuksen viestintäpalvelun tai lisäarvopalvelun toimittamisesta;

31) *tilaajayhteydellä* kiinteän viestintäverkon osaa, joka on tilaajan liittymän ja viestinnän ohjaamisen mahdollistavan laitteen välillä;

32*) tilausohjelmapalvelulla* palvelua, jossa audiovisuaalisia ohjelmia pidetään käyttäjien saatavilla ohjelmista tehdyn ohjelmaluettelon pohjalta;

33) *turvallisuusradioviestinnällä* radioviestintää, jota harjoitetaan ihmishengen tai omaisuuden turvaamiseksi ja pelastamiseksi;

34) *verkkopalvelulla* palvelua, jossa teleyritys (*verkkoyritys*) tarjoaa omistamaansa tai muulla perusteella hallussaan olevaa viestintäverkkoa käytettäväksi viestien siirtoon tai jakeluun;

35) *verkkotunnuksella* kirjaimista, numeroista tai muista merkeistä taikka niiden yhdistelmistä muodostuvaa internet-verkossa käytettävää fi-maatunnuksen ja ax-maakuntatunnuksen alaista nimimuotoista osoitetietoa;

36) *viestinnän välittäjällä* teleyritystä, yhteisötilaajaa ja sellaista muuta tahoa, joka välittää sähköistä viestintää muutoin kuin henkilökohtaisiin tai niihin verrattaviin tavanomaisiin yksityisiin tarkoituksiin;

36a) *videonjakoalustapalvelulla* palvelua tai siitä erotettavissa olevaa osaa, jonka pääasiallisena tarkoituksena on tarjota yleisölle ohjelmia tai käyttäjien tuottamia videoita elinkeinotoiminnassa ja joista videonjakoalusta-palvelun tarjoaja ei ole toimituksellisessa vastuussa;

36b) *videonjakoalustan tarjoajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tarjoaa videonjako-alusta-palvelua.

37) *viestintäpalvelulla* palvelua, joka muodostuu kokonaan tai pääosin viestien siirtämisestä viestintäverkossa sekä siirto- ja lähetyspalvelua joukkoviestintäverkossa;

38) *viestintäverkkolaitteella* laitetta, joka on tarkoitettu käytettäväksi viestien siirtoon tai ohjaamiseen viestintäverkossa;

39) *viestintäverkolla* toisiinsa liitetyistä johtimista sekä laitteista muodostuvaa järjestelmää, joka on tarkoitettu viestien siirtoon tai jakeluun johtimella, radioaalloilla, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla;

39a) *viranomaisverkolla* valtion johtamiseen ja turvallisuuteen, maanpuolustukseen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, rajaturvallisuuteen, pelastustoimintaan, meripelastustoimintaan, hätäkeskustoimintaan, maahanmuuttoon, sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoimintaan, raideliikenneturvallisuuteen tai väestönsuojeluun liittyvien tehtävien vuoksi rakennettua viestintäverkkoa;

39b) *viranomaisviestintään liittyvällä verkkopalvelulla* palvelua, jossa teleyritys (verkkoyritys) tarjoaa omistamaansa tai muulla perusteella hallussaan olevaa viestintäverkkoa käytettäväksi viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun tuottamiseen 250 §:ssä tarkoitetuille käyttäjille;

39c) *viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun tarjoajalla* julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain (10/2015) 8§:n 2 momentissa nimettyä viranomaisten aikakriittisen laajakaistaisen matkaviestinnän tieto- ja viestintäteknisen palvelun tarjoajaa;

40) *välitystiedolla* oikeus- tai luonnolliseen henkilöön yhdistettävissä olevaa tietoa, jota käsitellään viestin välittämiseksi sekä tietoa radioaseman tunnisteesta ja radiolähettimen käyttäjästä sekä tietoa radiolähetyksen alkamisajankohdasta, kestosta ja lähetyspaikasta;

41) *yhteisötilaajalla* viestintäpalvelun tai lisäarvopalvelun tilaajana olevaa yritystä ja yhteisöä, joka käsittelee viestintäverkossaan käyttäjien viestejä, välitystietoja tai sijaintitietoja;

42) *yleisellä puhelinpalvelulla* viestintäpalvelua, jonka avulla voidaan soittaa ja vastaanottaa kotimaan- ja ulkomaanpuheluja kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron avulla;

43) *yleisellä viestintäverkolla* viestintäverkkoa, jota käytetään viestintäpalvelujen tarjontaan ennalta rajaamattomalle käyttäjäpiirille.

43a) *yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalla matkaviestinverkolla* sellaista matkaviestinverkkoa, joka toimii taajuusalueella, jonka saatavuutta ja tehokasta käyttöä koskevat yhdenmukaistetut ehdot on vahvistettu teknisellä täytäntöönpanotoimenpiteellä Euroopan parlamentin ja neuvoston radiotaajuuspäätöksen N:o 676/2002/EY 4 artiklan mukaisesti.

4 §
Toiminnan harjoittamista koskevat ilmoitusvelvollisuudet

Toiminnan harjoittajan, on ennen toiminnan aloittamista tehtävä sähköisesti ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle:

1) yleisestä teletoiminnasta (teletoimintailmoitus);

2) muusta kuin toimiluvanvaraisesta televisiotoiminnasta, jos palvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen (ohjelmistotoimintailmoitus);

3) tilausohjelmapalvelun tarjoamisesta, jos palvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen (tilausohjelmapalveluilmoitus); sekä

4) jos toiminnan harjoittaja tarjoaa maanpäällisessä digitaalisessa joukkoviestintäverkossa lineaarista maksutelevisiopalvelua käyttäen suojauksen purkujärjestelmää (maksutelevisiopalveluilmoitus);

5) videonjakoalustapalvelun tarjoamisesta, kun palvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen (videonjakoalustapalveluilmoitus).

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä toiminnasta, joka on lyhytaikaista tai muuten merkitykseltään vähäistä tai jos toiminta koskee numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoamista.

---

4 a §
Audiovisuaalisten sisältöpalvelun tarjoajien tiedonantovelvollisuus

Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan on pidettävä ainakin seuraavat tiedot palvelun vastaanottajien saatavilla helposti, välittömästi ja jatkuvasti:

1) palvelun tarjoajan nimi, maantieteellinen osoite sijoittautumisvaltiossa, sähköpostiosoite tai verkkoosoite sekä sellaiset muut yhteystiedot, joiden avulla palvelun tarjoajaan voidaan saada yhteys nopeasti, suoraan ja tehokkaasti;
2) tieto jäsenvaltiosta, jonka lainkäyttövaltaan palvelun tarjoaja kuuluu sekä tieto keskeisistä sääntelyviranomaisista;
3) tiedot omistusrakenteestaan.

5 §
Ilmoitusluettelo

Liikenne- ja viestintävirasto välittää vastaanottamansa teletoimintailmoitukset Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle.

6 §

Verkkotoimilupaa edellyttävä toiminta

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen, vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoaminen rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletoimintaa, ei edellytä verkkotoimilupaa, jos verkkopalvelua tarjotaan 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tällaiseen käyttöön osoitetulla taajuusalueella.

7 a §

Vertaisarviointimenettely

Liikenne- ja viestintäministeriön on ilmoitettava Euroopan komission radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevälle ryhmälle tarkoituksesta myöntää lain 8 §:ssä säädetyssä menettelyssä verkkotoimilupa yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalle matkaviestinverkolle. Ilmoitus on tehtävä ennen verkkotoimiluvan julistamista haettavaksi. Liikenne ja viestintäministeriön on samalla ilmoitettava, pyytääkö se ryhmää järjestämään vertaisarviointimenettelyn.

Mikäli vertaisarviointimenettely järjestetään liikenne- ja viestintäministeriön pyynnöstä tai poikkeuksellisesti radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän aloitteesta, liikenne- ja viestintäministeriön tulee perustella, kuinka 1 momentissa tarkoitettu verkkotoimiluvan myöntäminen edistäisi Euroopan unionin yleisiä ja taajuuspoliittisia tavoitteita. Liikenne- ja viestintäministeriö voi pyytää radiotaajuuspolitikkaa käsittelevältä ryhmältä lausunnon antamastaan selvityksestä.

8 §

Verkkotoimiluvan myöntäminen

Valtioneuvosto voi tehdä yhteistyötä Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Euroopan komission radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän kanssa valmistellessaan verkkotoimiluvan myöntämistä.

11 §

Verkkotoimiluvan myöntäminen huutokaupalla

Valtioneuvoston on myönnettävä 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu toimilupa yritykselle tai yhteisölle, joka on tehnyt huutokaupassa voittavan tarjouksen taajuuskaistasta tai taajuuskaistaparista, jollei ole erityisen painavia perusteita epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Huutokaupan järjestää Liikenne- ja viestintävirasto. Huutokauppa tulee järjestää siten, että se on puolueeton, selkeä, avoin, syrjimätön sekä teknologia- ja palveluriippumaton.

Myönnettävien taajuuskaistojen tai taajuuskaistaparien määrästä, yritystä ja yhteisöä kohden myönnettävien taajuuksien enimmäismäärästä, käytettävästä huutokauppamallista, tarjousten sitovuudesta sekä huutokaupattavien taajuuksien lähtöhinnasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Liikenne- ja viestintävirasto julistaa huutokaupan päättyneeksi sen tarjouskierroksen jälkeen, jonka kuluessa yhdestäkään taajuuskaistaparista tai taajuuskaistasta ei enää ole tehty uusia tarjouksia.

12 §

Tarkemmat määräykset huutokauppamenettelystä

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä huutokaupassa noudatettavasta menettelystä. Määräykset voivat koskea:

1) huutokauppaan ilmoittautumisen tapaa ja määräaikaa;

2) tarjousten tekemistä;

3) tarjousten korottamista;

4) tarjousten siirtämistä taajuuskaistaparien ja taajuuskaistan välillä siten, että niistä jo tehtyjen tarjousten arvo ei siirtojen johdosta laske;

5) huuto-oikeuden määräytymistä kullakin tarjouskierroksella;

6) voittavan tarjouksen määräytymistä;

7) huutokaupan keskeyttämistä tai peruuttamista ylivoimaisen esteen tai teknisen syyn takia;

8) muita vastaavia huutokaupan sääntöjä sekä sen teknistä järjestämistapaa.

16 §

Verkkotoimiluvan ehdot

Valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan määräajaksi, enintään 20 vuodeksi.

Valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimiville matkaviestinverkoille vähintään 15 vuodeksi. Verkkotoimiluvan voi myöntää tätä lyhyemmäksi ajaksi:

1) rajatulle maantieteelliselle alueelle, jolla ei ole saatavilla nopeita langattomia laajakaistaverkkoja tai niiden tarjonta on rajallista;
2) erityiseen lyhytaikaiseen hankkeeseen;
3) Euroopan Unionin vahvistamasta taajuusalueen yhdenmukaistetusta käytöstä poikkeavaan vaihtoehtoiseen taajuuksien käyttöön
4) jotta voidaan varmistaa verkkotoimilupien voimassaolon samanaikainen päättyminen yhdellä tai useammalla taajuusalueella.

Verkkotoimiluvassa voidaan määritellä teleyrityksen maantieteellinen toimialue sekä verkon peittoalue.

Toimilupaan voidaan liittää:

1) 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita edistäviä vaatimuksia;

2) 243 §:ssä säädettyjä vaatimuksia tai 244 §:ssä tarkoitettuja Liikenne- ja viestintäviraston teknisiä määräyksiä täydentäviä ehtoja, jotka koskevat viestintäverkkojen teknisiä ominaisuuksia tai taajuuksien tehokasta käyttöä;

3) ehtoja, jotka koskevat ohjelmistoluvan haltijalle varattavan kapasiteetin määrää taikka ohjelmistoluvan haltijoiden yhteistyötä kapasiteetin jakoon tai sähköiseen ohjelmaoppaaseen liittyvissä kysymyksissä;

4) lähetystekniikkaa tai lähetysten salaamista koskevia ehtoja;

5) ehtoja, jotka koskevat toimiluvan haltijan velvollisuutta poistaa toiminnastaan muulle määräysten mukaiselle radioviestinnälle aiheutuvat häiriöt sekä näiden häiriöiden poistamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamista.

6) ehtoja, jotka koskevat matkaviestinverkkojen verkkoteknistä yhteysnopeutta peittoalueella

Verkkotoimiluvan ehdot eivät saa estää radiotaajuuksien yhteiskäyttöä.

Verkkotoimilupa, joka koskee verkkopalvelun tarjoamista maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa, voidaan myöntää sillä ehdolla, että toimiluvanhaltija omalta osaltaan huolehtii siitä, että Yleisradio Oy sekä tämän lain 22 §:ssä ja radio- ja televisiotoiminnasta annetun maakuntalain Ålands författningssamling (2011:95) 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltija saavat käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

Valtioneuvoston on edellä mainituilla toimilupaehdoilla huolehdittava siitä, että 4 momentissa mainitut televisio- ja radiotoiminnan harjoittajat saavat kaikissa tilanteissa käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

17 a §

Verkkotoimiluvan jatkaminen

Valtioneuvosto arvioi viimeistään kaksi vuotta ennen 16 §:n 1-2 momentissa säädettyä verkkotoimiluvan voimassaolon päättymistä, voidaanko yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalle matkaviestinverkolle myönnetyn verkkotoimiluvan voimassaoloa jatkaa.

Valtioneuvoston on jatkettava verkkotoimiluvan voimassaoloa vähintään viidellä vuodella, jos:

1) Valtioneuvostossa ei ole vireillä 19 §:ssä säädetty verkkotoimiluvan peruuttaminen;
2) Liikenne- ja viestintävirastossa ei ole vireillä lain 42 luvussa säädetty valvontapäätös tai pakkokeino toimiluvanhaltijan 330 §:ssä tarkoitetun laiminlyönnin vuoksi; tai
3) verkkotoimiluvan jatkaminen ei heikennä 1 §:ssä säädettyjen tai ihmishengen turvaamiseen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä maanpuolustukseen liittyvien yleistä etua koskevien tavoitteiden saavuttamista.

17 b §

Verkkotoimiluvan uusiminen

Valtioneuvosto arvioi kohtuullisessa ajassa tai verkkotoimiluvanhaltijan pyynnöstä aikaisintaan 5 vuotta ennen 16 §:n 1-2 momentissa säädettyä verkkotoimiluvan voimassaolon päättymistä, voidaanko yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalle matkaviestinverkolle myönnetty verkkotoimilupa uusia määräajaksi, jos uusimista ei ole verkkotoimilupaa myönnettäessä kielletty.

18 §

Verkkotoimiluvan siirtäminen

Jos määräysvalta muuttuu yrityskaupassa, joka on kilpailulain (948/2011) mukaan ilmoitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai yrityskeskittymien valvonnasta (”EY:n sulautuma-asetus”) annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 mukaan Euroopan komissiolle, jäljempänä *komissio*, valtioneuvoston päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siitä kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Valtioneuvoston on verkkotoimiluvan haltijan pyynnöstä siirrettävä lain 11 §:ssä säädetyssä menettelyssä myönnetty verkkotoimilupa, jos:

1) valtioneuvostolla ei ole erityisen painavia perusteita epäillä siirron estävän kilpailua tai vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta; ja
2) on ilmeistä, että toiminta jatkuu toimiluvan ehtojen mukaisena eikä valtioneuvostolla ole perusteita epäillä, ettei verkkotoimiluvan uusi haltija kykenisi niitä noudattamaan

---

Valtioneuvoston on julkaistava tieto 8 §:n 2 momentissa tarkoitetuista verkkotoimiluvista.

20 §

Taajuuksien käyttöoikeuden vuokraaminen

Valtioneuvoston on hyväksyttävä toimiluvanhaltijan hakemuksesta käyttöoikeuden vuokraaminen toiselle yritykselle, jos:

1) valtioneuvostolla ei ole erityisen painavia perusteita epäillä vuokraamisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta tai estävän kilpailua; ja

2) vuokralle antaja sitoutuu vastaamaan verkkotoimiluvan ehtojen noudattamisesta.

Valtioneuvoston on päätettävä hyväksymisestä kahden kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta.

25 §

Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen

Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu ohjelmistotoimilupa sitä hakeneelle, jos:

….

3) ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai kuvaohjelmalain (710/2011) 6 §:ää kuvaohjelman ikärajan noudattamisesta taikka syyllistyy rikoslain (39/1889) 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan, 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan tai rikoslain 34 a luvun 1 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun terroristisena tekona rangaistavaksi säädettyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen; ja

26 §

Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen yleisen edun televisiotoimintaan

---

Ohjelmistotoimilupa on myönnettävä, jos:

….

8) ohjelmiston päivittäinen lähetysaika on vähintään 8 tuntia;

28 §

Lyhytaikainen ohjelmistotoimilupa

Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä ohjelmistotoimilupa lyhytaikaiseen televisio- ja radiotoimintaan digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa ilman 23 ja 25 §:ssä säädettyä menettelyä, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai kuvaohjelmalain 6 §:ää kuvaohjelman ikärajan noudattamisesta taikka syyllistyy rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan, 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan tai rikoslain 34 a luvun 1 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun terroristisena tekona rangaistavaksi säädettyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen ja toiminnan:

1) kesto on enintään kolme kuukautta; tai

2) viikoittainen kesto on enintään kaksitoista tuntia.

---

30 §
Ohjelmistotoimiluvan siirtäminen

Jos määräysvalta muuttuu yrityskaupassa, joka on kilpailulain mukaan ilmoitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen mukaan komissiolle, toimilupaviranomaisen päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siitä, kun yrityskauppaa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Toimilupaviranomaisten toimivalta määräytyy 25 § 3 momentin mukaisesti. Jos toimilupa-asia siirtyy Liikenne- ja viestintävirastolta valtioneuvoston ratkaistavaksi, valtioneuvoston tulee ratkaista asia kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on siirretty.

32 §
Ohjelmistoimiluvan peruuttaminen

Toimilupaviranomainen voi peruuttaa toimiluvan osaksi tai kokonaan, jos:

1) ohjelmistotoimiluvanhaltija on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tätä lakia, arpajaislain (1047/2001) 62 §:n 2 momentin 1 kohtaa, kuvaohjelmalain 6 §:ää, tämän lain 27 tai 37 §:ssä tarkoitettuja toimilupaehtoja taikka syyllistynyt rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan, 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan tai rikoslain 34 a luvun 1 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun terroristisena tekona rangaistavaksi säädettyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen;

---

36 §
Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen analogiseen radiotoimintaan

Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä 34 §:ssä tarkoitettu ohjelmistotoimilupa sitä hakeneelle, jos:

….

3) ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai syyllistyy rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan, 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan tai rikoslain 34 a luvun 1 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun terroristisena tekona rangaistavaksi säädettyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen.

39 §

Radiolupa

Radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön ei tarvita radiolupaa, jos radiolähetintä käytetään ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston sille määräämällä yhteistaajuudella ja sen vaatimustenmukaisuus on varmistettu tässä laissa säädetyllä tavalla. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tällaisen radiolähettimen käyttöä rajoittavia määräyksiä, jotka ovat taajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön sekä häiriöiden estämisen tai poistamisen kannalta tarpeellisia.

Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos eivät tarvitse radiolupaa radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön, jos radiolähetintä käytetään ainoastaan Liikenne- ja viestintäviraston 96 §:n 1 momentin nojalla antamassa määräyksessä yksinomaan puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen käyttöön määrätyillä taajuusalueilla.

---

40 §

Radioluvan myöntäminen

Radioluvan myöntää Liikenne- ja viestintävirasto. Hakemuksessa on esitettävä Liikenne- ja viestintäviraston pyytämät hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot.

Radiolupa sähköisten viestintäpalvelujen käyttöön tarkoitetuille radiotaajuuksille on myönnettävä kuuden viikon kuluessa siitä, kun Liikenne- ja viestintävirasto on saanut kaikki asian ratkaisemiseksi tarpeelliset asiakirjat. Liikenne- ja viestintävirasto voi pidentää kuuden viikon määräaikaa enintään kahdeksalla kuukaudella, jos se on hakumenettelyn tasapuolisuuden, kohtuullisuuden, selkeyden tai avoimuuden varmistamiseksi, hakemusten täydentämiseksi taikka muusta erityisestä syystä tarpeen. Määräajan pidentämisestä on ilmoitettava julkisesti.

Jos yksittäisen radioluvan myöntämisellä voi olla vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, Liikenne- ja viestintäviraston on lupapäätöstä valmistellessaan kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa. Jos radioluvan myöntämisellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen tai ilmeisesti kansalliseen turvallisuuteen, valtioneuvosto myöntää radioluvan.

Radiolupa myönnetään enintään 10 vuodeksi kerrallaan. Edellä 6 §:ssä tarkoitetun toimilupaa edellyttävän teletoiminnan tarjoamiseen käytettävän radiolähettimen tai 22 §:ssä tarkoitetun digitaalisen televisio- ja radiotoiminnan tai 34 §:ssä tarkoitetun analogisen radiotoiminnan harjoittamiseen käytettävän radiolähettimen radiolupa myönnetään kuitenkin enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Lain 11 §:ssä säädetyssä huutokauppamenettelyssä toimiluvan saaneelle tai tällaisen toimiluvan siirron saajalle Liikenne- ja viestintävirasto myöntää radioluvan hakemuksesta sen jälkeen, kun toimiluvan haltija on suorittanut 287 §:ssä säädetyn toimilupamaksun ensimmäisen maksuerän.

Radiolupa, joka myönnetään 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun enintään kolme kuukautta kestävään toimintaan, voidaan myöntää uudelleen samalle tai osittain samalle peittoalueelle ja samalle toiminnanharjoittajalle tai pääosin saman ohjelmiston tarjoamiseen aikaisintaan kahden kuukauden kuluttua edellisen radioluvan päättymisestä. Mitä edellä säädetään, ei kuitenkaan koske toimintaa, joka on tilapäistä tai ei ole muusta syystä jatkuvaa tai säännöllistä.

Radiolupa myönnetään 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun vähäiseen, rajatulla alueella harjoitettavaan radiotoimintaan enintään vuodeksi kerrallaan.

Radiolupa 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun toimintaan on myönnettävä, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai syyllistyy rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan taikka 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan.

41 §

Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntämisen edellytykset

Jollei tämän pykälän 2–4 momentista muuta johdu, radiolupa tai 44 §:ssä säädetyt edellytykset täyttävä taajuusvaraus on myönnettävä, jos:

1) sitä haetaan taajuusalueelle, joka 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tai 96 §:n 1 momentin nojalla annetussa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä on osoitettu hakemuksessa tarkoitettuun käyttöön;

2) taajuusalueelta on osoitettavissa teknisesti tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia hakijan käytettäväksi tai varattavaksi;

3) radiolähettimen vaatimustenmukaisuus on varmistettu; ja

4) ei ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan radioviestintää koskevia säännöksiä, määräyksiä tai radiolupaan liitettyjä ehtoja tai vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

---

42 §

Lupaehdot

Suuren häiriöriskin aiheuttavan radiolähettimen lupaehdoissa voidaan määrätä, että kuuden kuukauden kuluessa lähettimen käyttöön oikeuttavan radioluvan voimaantulosta tai lähettimen teknisiä ominaisuuksia koskevan radioluvan muutoksen voimaantulosta on tarkastettava, että lähetin ja sen toiminta ovat määräysten ja radioluvan ehtojen mukaisia. Liikenne- ja viestintävirasto tekee tarkastuksen luvanhaltijan hakemuksesta. Liikenne- ja viestintävirasto määrää ne radiolähetinlajit, joiden katsotaan aiheuttavan suuren häiriöriskin ja antaa tarkemmat määräykset niiden tarkastusmenettelystä sekä lähettimien säätämisestä ja muista lähettimen käytön edellytyksistä.

45 §

Taajuusvarauksen myöntäminen

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää 6 §:ssä tarkoitetun verkkotoimiluvan haltijalle taajuusvarauksen toimiluvan voimaantulosta lukien ilman hakemusta.

Jos 6 §:ssä säädetyn verkkotoimiluvan mukaisen toiminnan radioluvan voimassaolo lakkaa toimiluvan ollessa vielä voimassa, taajuusvaraus tulee uudelleen voimaan ilman hakemusta.

51 §

Markkinamäärittely

Liikenne- ja viestintäviraston on säännöllisin väliajoin määriteltävä merkitykselliset viestintämarkkinat, joista se tekee markkina-analyysin 52 §:n mukaisesti. Liikenne- ja viestintäviestintäviraston on otettava mahdollisimman tarkasti huomioon Euroopan komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat sekä Euroopan komission suositus merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista. Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston on tarvittaessa otettava huomioon 51 a §:ssä tarkoitetun maantieteellisen kartoituksen tulos.

51 a §

Viestintäverkkoja koskeva maantieteellinen kartoitus

Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä vähintään kolmen vuoden välein maantieteellinen kartoitus laajakaistaverkkojen kattavuudesta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi sisällyttää 1 momentin mukaiseen maantieteelliseen kartoitukseen ennusteen laajakaistaverkkojen saatavuudesta. Ennusteen tulee sisältää asianmukaiset tiedot yritysten tai viranomaisten aikeesta ottaa käyttöön uusia verkkoja sekä laajentaa tai parantaa olemassa olevia verkkojaan siltä osin kuin tällaisia tietoja on saatavilla ja ne voidaan toimittaa kohtuullisin toimin.

Liikenne- ja viestintävirasto voi nimetä ja julkaista tiedot alueista, joille kerättyjen 1 momentin mukaisten tietojen ja 2 momentin mukaisesti mahdollisesti laaditun ennusteen mukaan ei suunnitella otettavan käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoa tai suunnitella verkon parannuksia tai laajennuksia, joilla olemassa olevan verkon suorituskyky nostetaan vähintään 100 megabittiin sekunnissa latausnopeuteen sillä ajanjaksolla, jonka ennuste kattaa. Liikenne- ja viestintävirasto voi pyytää yrityksiä ja viranomaisia ilmoittamaan aikeistaan ottaa käyttöön erittäin suuren kapasiteetin verkkoja tällaisilla nimetyillä alueilla. Jos joku yritys tai viranomainen mainitun pyynnön perusteella ilmoittaa tällaisista aikomuksistaan, Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa muita yrityksiä ilmoittamaan vastaavista aikeistaan tai aikeistaan tehdä olemassa olevaan verkkoon merkittäviä parannuksia tai laajennuksia nimetyllä alueella. Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava kiinnostuksensa ilmaisseelle yritykselle, onko alueella olemassa tai todennäköisesti tulossa viestintäverkko. Liikenne- ja viestintäviraston on noudatettava tehokasta, puolueetonta, avointa ja syrjimätöntä menettelyä.

Viranomaisten on otettava huomioon 1 momentin mukaisen maantieteellisen kartoituksen ja 2 momentin mukaisen ennusteen tulokset sekä 4 momentin mukaisesti nimetyt alueet laatiessaan kansallisia laajakaistasuunnitelmia, myöntäessään julkista tukea laajakaistaverkkojen rakentamiseen, asettaessaan verkkotoimilupien peittovelvoitteita sekä tarkastaessaan yleispalveluvelvollisuuden soveltamisalaan kuuluvien palveluiden saatavuutta.

52 §

Markkina-analyysi ja päätös huomattavasta markkinavoimasta

Liikenne- ja viestintäviraston on kilpailutilanteen selvittämiseksi tehtävä merkityksellisiksi määritellyistä tukku- ja vähittäismarkkinoista säännöllisin väliajoin markkina-analyysi. Markkina-analyysi on tehtävä viimeistään kolmen vuoden kuluttua komission antamasta markkinasuosituksesta, jos kyseessä on aiemmin määrittelemättömät markkinat ja vähintään viiden vuoden välein, jos kyseessä ovat jo aiemmin määritellyt markkinat. Viiden vuoden määräaikaa voidaan pidentää enintään vuodella, jos Liikenne- ja viestintävirasto pyytää sitä komissiolta vähintään neljä kuukautta ennen määräajan päättymistä, eikä komissio kiellä sitä kuukauden kuluessa pyynnöstä. Liikenne- ja viestintäviraston on markkina-analyysia tehdessään otettava mahdollisimman tarkasti huomioon Euroopan komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat.

Liikenne- ja viestintävirasto voi pyytää Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimeltä apua markkina-analyysin tekemiseen, jos Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, ettei se pysty tekemään markkina-analyysia 1 momentin mukaisessa aikataulussa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi perustella asettavansa markkinoilla 53 tai 54 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia, jos:

1) markkinoille tulolle on suuria ja pysyväisluonteisia rakenteellisia, oikeudellisia tai sääntelyllisiä esteitä;
2) markkinarakenne ei ole omiaan johtamaan todelliseen kilpailuun merkityksellisellä aikavälillä; ja
3) pelkän kilpailulainsäädännön soveltaminen ei riitä korjaamaan markkinoiden häiriöitä.

Liikenne- ja viestintäviraston on katsottava 3 momentissa tarkoitettujen edellytysten täyttyvän automaattisesti, jos tarkastellut markkinat sisältyvät komission suositukseen merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista luetelluilla markkinoilla, ellei Liikenne- ja viestintävirasto erikseen totea, ettei yksi tai useampi 3 momentissa tarkoitetuissa edellytyksistä täyty.

Liikenne- ja viestintäviraston on 1 momentissa tarkoitettua markkina-analyysia tehdessään arvioitava markkinoita ennakoivasta näkökulmasta ottaen huomioon:

1) markkinoiden kehityssuunnat, jotka vaikuttavat tosiasiallisen kilpailun syntymisen todennäköisyyteen;
2) tukku- ja vähittäismyyntitason kilpailurajoitukset;
3) muut toimenpiteet ja velvollisuudet, joita kyseisille markkinoille on asetettu; sekä
4) muille merkityksellisille markkinoille huomattavan markkinavoiman perusteella asetetut velvollisuudet.

Liikenne- ja viestintävirasto voi yhdessä toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan asianomaisen jäsenvaltion, jäljempänä ETA-valtion, sääntelyviranomaisen kanssa pyytää Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelintä tekemään analyysin mahdollisista valtioiden rajat ylittävistä markkinoista, joiden perusteella komissio voi antaa päätöksiä, joissa määritellään valtioiden rajat ylittävät markkinat.

Jos kyseessä ovat valtion rajat ylittävät markkinat, Liikenne- ja viestintäviraston on markkina-analyysiä tehdessään toimittava yhteistyössä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa sekä tehtävä tämän kanssa yhteensovitetusti päätös 53 §:n mukaisesti asetettavista, muutettavista tai poistettavista velvollisuuksista. Liikenne- ja viestintävirasto voi toimia yhteistyössä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa myös tilanteessa, jossa maiden markkinaolot ovat riittävän yhtenäiset. Liikenne- ja viestintäviraston ja toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen on otettava mahdollisimman tarkasti huomioon Euroopan komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat.

Liikenne- ja viestintävirasto voi yhdessä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa pyytää Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisen yhteistyöelintä tekemään analyysin mahdollisesta valtioiden rajat ylittävästä loppukäyttäjien kysynnästä. Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä pyynnön, jos se havaitsee vakavia ongelmia kysyntään vastaamisesta 51 §:ssä tarkoitetussa komission suosituksessa luetelluilla markkinoilla. Liikenne- ja viestintäviraston on perusteltava pyyntö ja osoitettava sen tueksi näyttöä. Jos Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelin antaa analyysin perusteella suuntaviivoja yhteisistä lähestymistavoista, on Liikenne- ja viestintäviraston otettava ne mahdollisimman tarkasti huomioon 53 ja 54 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia asettaessaan.

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään määrättävä yritys huomattavan markkinavoiman yritykseksi, jos sillä markkina-analyysin perusteella havaitaan olevan tietyillä markkinoilla yksin tai yhdessä muiden kanssa sellaista taloudellista vaikutusvaltaa, jonka turvin se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista, kuluttajista tai muista käyttäjistä. Liikenne- ja viestintäviraston on arvioidessaan yrityksen huomattavaa markkinavoimaa otettava erittäin tarkasti huomioon Euroopan komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat.

Yrityksellä, jolla on 9 momentin mukaan tietyillä markkinoilla huomattava markkinavoima, voidaan katsoa olevan sama asema myös niihin läheisessä yhteydessä olevilla markkinoilla, jos yritys kykenee laajentamaan markkinavoimaansa ensimmäisiltä markkinoilta niihin läheisessä yhteydessä oleville markkinoille ja siten vahvistamaan markkinavoimaansa myös näillä markkinoilla.

Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava huomattavaa markkinavoimaa koskevaa päätöstä, jos markkina-analyysin perusteella markkinoiden kilpailutilanteessa havaitaan tapahtuneen merkityksellisiä muutoksia. Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään poistettava yritykseltä huomattavan markkinavoiman asema tie-

tyillä markkinoilla, jos markkina-analyysin perusteella havaitaan, ettei yrityksellä enää ole 9 momentissa tarkoitettua huomattavaa markkinavoimaa tai jos muuttuneet olosuhteet markkinoilla eivät enää täytä 3–5 momentissa asetettuja edellytyksiä. Liikenne- ja viestintävirasto voi varmistaa, että huomattavan markkinavoiman yritys ilmoittaa velvollisuuksien poistamisesta niille osapuolille, joita velvollisuuksien poistaminen koskee, asettamalla määräajan ilmoituksen tekemiselle sekä vahvistamalla erityisedellytyksiä ja irtisanomisaikoja.

53 §

Tukkumarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään asetettava huomattavan markkinavoiman yritykselle 56, 61 ja 65 §:ssä sekä 10 luvussa tarkoitettuja velvollisuuksia, jos ne ovat tarpeen kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi kyseisillä merkityksellisillä markkinoilla.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle, jolla katsotaan olevan 52 §:n 9 momentissa tarkoitettu huomattava markkinavoima myös kyseisten markkinoiden läheisessä yhteydessä olevilla markkinoilla 68–71 ja 74§:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia.

Liikenne- ja viestintäviraston on 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien asettamista harkitessaan arvioitava, riittäisivätkö 55 §:n perusteella asetettavat velvollisuudet, kaupalliset käyttöoikeustarjoukset tai muut 53 tai 54 §:n perusteella aiemmin asetetut tai velvollisuudet loppukäyttäjien edun turvaamiseksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään, ja niitä asetettaessa tulee erityisesti ottaa huomioon:

1) yhteenliittämisen tai käyttöoikeuden tekninen ja taloudellinen tarkoituksenmukaisuus markkinoiden kehitysaste ja yhteenliittämisen tai käyttöoikeuden laatu huomioon ottaen;

2) käyttöoikeuden toteuttamiskelpoisuus käytettävissä oleva kapasiteetti huomioon ottaen;

3) tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset;

4) huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemät investoinnit ja riskit huomioiden erityisesti erittäin suuren kapasiteetin verkkoon tehtävät investoinnit;

5) tarve turvata kilpailu pitkällä aikavälillä;

6) asiaan liittyvät teollis- ja tekijänoikeudet;

7) eurooppalaisten palvelujen tarjoaminen;

8) odotettavissa oleva teknologinen kehitys, joka vaikuttaa verkon suunnitteluun ja hallintaan;

9) tarve varmistaa teknologianeutraalius.

Huomattavaa markkinavoimaa koskevassa päätöksessään Liikenne- ja viestintäviraston on arvioitava yrityksille asetettavien velvollisuuksien vaikutukset markkinoille.

Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava 1 ja 2 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos 1–3 momentissa tarkoitetuissa seikoissa taikka markkinoiden kilpailutilanteessa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia.

53 a §

Ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

Poiketen siitä, mitä 53 §:n 1 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle ainoastaan 56 §:n 3 momentissa, 61 §:ssä, 67 ja 68 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia, jos ne ovat perusteltuja markkina-analyysin ja ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivan huomattavan markkinavoiman yrityksen toimintaa koskevan ennakkoarvioinnin perusteella.

Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos 1 momentissa tarkoitetuissa seikoissa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia. Pykälän 1 momentissa tarkoitettujen yritysten on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle ilman aiheellista viivästystä 1 momentissa tarkoitettuihin seikkoihin liittyvistä merkityksellisistä muutoksista.

Liikenne- ja viestintäviraston on lisäksi muutettava 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos se ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivan huomattavan markkinavoiman yrityksen asiakkailleen tarjoamien ehtojen ja edellytysten perusteella arvioi, että on syntynyt tai voi todennäköisesti syntyä käyttäjiin haitallisesti vaikuttavia kilpailuongelmia sekä tarvittaessa asetettava päätöksellään yritykselle 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien lisäksi 56 §:n 1 ja 2 momentissa, 69–71 ja 74 §:n mukaisia velvollisuuksia.

54 §

Vähittäismarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

---

Liikenne- ja viestintävirasto voi 1 momentissa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja loppukäyttäjien etujen suojelemiseksi asettaa vähittäismarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle lisäksi velvollisuuden noudattaa:

1) Liikenne- ja viestintäviraston asettamia enimmäishintoja;
2) kustannussuuntautunutta hinnoittelua;
3) vastaavalla markkinoilla käytettävää hinnoittelua; tai
4) hinnoittelun valvontaa koskevia velvollisuuksia.

---

55 §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman aseman perusteella asetettavat velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa määräyksiä menettelyistä, joita sovelletaan käyttöoikeuden saamiseksi ja yhteenliittämiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa teleyritykselle sekä 55 a §:n 1 momentissa tai 55 e §:n 2 momentissa tarkoitetulle yritykselle tässä laissa jäljempänä säädetyin edellytyksin muunkin kuin huomattavan markkinavoiman perusteella 7 a luvun mukaisia käyttöoikeuden luovutusta ja yhteenliittämistä koskevia sekä näihin liittyviä velvollisuuksia.

Asetettujen velvollisuuksien on oltava puolueettomia, avoimia, oikeasuhtaisia ja syrjimättömiä.

Liikenne- ja viestintäviraston on arvioitava 1 momentin perusteella asetettujen velvollisuuksien ja ehtojen tuloksia viiden vuoden kuluttua velvollisuuksien asettamisesta. Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava tai peruutettava 1 momentissa tarkoitettu päätös, jos velvollisuuden asettamisen edellytyksenä olleissa olosuhteissa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia.

7 a luku

Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

55 a §
Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle ja muille johtojen ja kaapeleiden omistajille yritykselle muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeus johtoihin ja kaapeleihin sekä niiden liitännäistoimintoihin rakennuksissa tai Liikenne- ja viestintäviraston määrittelemään ensimmäiseen rakennuksen ulkopuolella sijaitsevaan keskittimeen tai jakelupisteeseen saakka, jos johtojen ja kaapeleiden toisintaminen olisi taloudellisesti tehotonta tai fyysisesti mahdotonta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää 1 momentin mukaiseen velvollisuuteen sääntöjä johtojen ja kaapeleiden sekä niiden liitännäistoimintojen ja -palvelujen käyttöoikeudesta, avoimuudesta ja syrjimättömyydestä, käyttöoikeuden kustannusten jakamisesta sekä mahdollisesta mukauttamisesta riskitekijöiden huomioimiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa käyttöoikeusvelvollisuuden ensimmäistä keskitintä tai jakelupistettä pidemmälle, jos johtojen ja kaapelien toisintamiseen liittyvät taloudelliset tai fyysiset esteet ovat niin suuria ja pysyväisluonteisia, että 1 momentin mukaisesti asetettu velvollisuus ei riitä estämään kilpailun vähenemistä merkittävästi. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa käyttöoikeusvelvollisuuden oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin sellaiseen pisteeseen asti, joka on riittävän lähellä loppukäyttäjiä ollakseen kaupallisesti kannattava. Liikenne- ja viestintävirasto ottaa mahdollisimman tarkasti huomioon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen suuntaviivat pistettä määritellessään. Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää velvollisuuteen aktiivisia tai virtuaalisia käyttöoikeuksia koskevia velvollisuuksia, jos se on teknisesti tai taloudellisiesti perusteltua.

Liikenne- ja viestintävirasto ei saa asettaa 3 momentin mukaisia velvollisuuksia, jos 63 a §:n mukaisesti ainoastaan tukkumarkkinoilla toimiva yritys asettaa muiden teleyritysten saataville vastaavanlaisen vaihtoehdon,

jonka kautta muut teleyritykset voivat saada käyttöoikeuden toisten johtoihin, kaapeleihin sekä niiden liitännäistoimintoihin oikeudenmukaisin, syrjimättömin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin.

Poiketen siitä, mitä 4 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa 3 momentin mukaisia velvollisuuksia, jos ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivan yrityksen verkko on julkisesti rahoitettu.

Liikenne- ja viestintävirasto voi soveltaa 4 momenttia myös sellaisiin teleyrityksiin, jotka tarjoavat käyttöoikeuden erittäin suuren kapasiteetin verkkoon oikeudenmukaisin, syrjimättömin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin.

Liikenne- ja viestintävirasto ei saa asettaa 3 momentin mukaisia velvollisuuksia, jos velvollisuuksien asettaminen vaarantaisi uuden verkon käyttöönoton taloudellisen ja rahoituksellisen toteutettavuuden.

55 b §

Sähköisen ohjelmaoppaan ja ohjelmointirajapinnan käyttöoikeuden luovutukseen liittyvien velvollisuuksien asettaminen

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeus oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin:

1) digitaalisen television tai radion sähköiseen ohjelmaoppaaseen, jos se on välttämätöntä sen varmistamiseksi, että tiedot 227 §:ssä tarkoitetun siirtovelvoitteen piiriin kuuluvista digitaalisista televisio- ja radiolähetyksistä ja lisäpalveluista saatetaan yleisön saataville sähköisessä ohjelmaoppaassa;

2) televisio- tai radiojärjestelmän ohjelmointirajapintaan, jos se on välttämätöntä sen varmistamiseksi, että 227 §:ssä tarkoitetun siirtovelvoitteen piiriin kuuluvat digitaaliset televisio- ja radiolähetykset ja lisäpalvelut voidaan liittää käytössä olevaan ohjelmointirajapintaan.

55 c §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön ja paikallisiin verkkovierailusopimuksiin liittyvät velvoitteet

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyrityksille muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella velvollisuuden passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön sekä velvollisuuden tehdä paikallisia verkkovierailun käyttöoikeuksia koskevia sopimuksia. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuden, jos se on välittömästi tarpeen radiotaajuuksien käyttöön perustuvien palveluiden tarjoamiseksi paikallisesti ja jos muiden yritysten ei ole mahdollista saada käyttöoikeutta vastaavaan infrastruktuuriin oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuden ainoastaan, jos alueella on ylitsepääsemättömiä taloudellisia tai fyysisiä esteitä radiotaajuuksia edellyttävien verkkojen tai palveluiden tarjoamiseen käytettävän infrastruktuurin markkinaehtoiselle käyttöönotolle, minkä vuoksi loppukäyttäjillä on erittäin rajalliset mahdollisuudet päästä verkkoon tai käyttää palveluita.

Liikenne- ja viestintäviraston tulee 1 momentissa tarkoitettuja velvoitteita asettaessaan ottaa huomioon:

1) tarve maksimoida laajakaistayhteydet Euroopan unionissa, tärkeimmillä liikenneväylillä ja erityisalueilla sekä käyttäjien saatavilla olevaa palveluvalikoimaa ja palveluiden laatua;

2) radiotaajuuksien tehokas käyttö;

3) yhteiskäytön tekninen toteutettavuus sekä siihen liittyvät ehdot;

4) infrastruktuuri- ja palvelukilpailu;

5) teknologinen innovointi;

6) kannusteiden luominen infrastruktuurin käyttöönottoon.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 1 momentin mukaisia käyttöoikeusvelvollisuuksia myös aktiiviseen infrastruktuuriin, jos 1 momentin mukaiset velvollisuudet eivät riitä tilanteen korjaamiseen.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 1 momentin mukaisia velvollisuuksia ainoastaan, jos mahdollisuudesta asettaa velvollisuuksia on selkeästi todettu 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkotoimilupaa tai 6 §:n 4 momentissa tarkoitettua radiolupaa myönnettäessä.

Liikenne- ja viestintävirasto voisi 314 §:n mukaisen riita-asioiden ratkaisemisen yhteydessä määrätä 1 momentin mukaisen infrastruktuurin käyttöoikeuden saajalle velvollisuuden antaa infrastruktuurin haltijalle alueella, jota 1 momentin mukainen velvollisuus koskee, oikeus niiden radiotaajuuksien yhteiskäyttöön, joiden käyttöön saajalla on käyttöoikeus.

55 d §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella teleyritykselle, joka hallitsee käyttäjien yhteyksiä viestintäverkkoon:

1) 61 §:n mukaisen yhteenliittämisvelvollisuuden, jos velvollisuuden asettaminen on viestintäverkkojen päästä päähän -liitettävyyden varmistamiseksi välttämätöntä; ja

2) velvollisuuden tehdä palveluistaan yhteentoimivia toisen teleyrityksen palvelujen kanssa siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa velvollisuuden tehdä palveluistaan yhteentoimivia myös numeroista riippumattoman henkilöiden välisten viestintäpalveluiden tarjoajille, jos yrityksen tarjoama palvelu on kattavuudeltaan ja käyttäjäkunnaltaan merkittävä ja jos velvollisuuden asettaminen on välttämätöntä loppukäyttäjien päästä päähän -liitettävyyden ja henkilöiden välisten viestintäpalveluiden yhteentoimivuuden varmistamiseksi, jos kyseinen
yhteentoimivuus muuten vaarantuisi. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa tällaisen velvollisuuden ainoastaan, jos komissio on hyväksynyt asiassa täytäntöönpanotoimenpiteitä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää 2 momentin mukaiseen velvollisuuteen oikeasuhtaisia velvollisuuksia, jotka koskevat viranomaisten ja muiden palveluntarjoajien antamien merkityksellisten tietojen julkaisemista,

käytön sallimista, muuttamista ja levitystä sekä velvollisuuden käyttää eurooppalaisia tai kansainvälisiä standardeja ja eritelmiä.

55 e §
Rinnakkain sijoittaminen ja yhteiskäyttö

Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa verkkoyrityksen sallimaan toiselle teleyritykselle omaisuuden yhteiskäytön tai rinnakkain sijoittamisen, jos verkkoyritys on sijoittanut:

1) 233 §:ssä tarkoitetulla tavalla telekaapelin tai radiomaston, siihen liittyvän laitteen, kaapelin, vähäisen rakennelman taikka pylvään toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle;

2) 233 §:ssä tarkoitetulla tavalla matkaviestinverkon tukiaseman, siihen liittyvän laitteen tai kaapelin toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen; taikka

3) 236 §:ssä tarkoitetulla tavalla kiinnittänyt rakennuksiin tai rakennelmiin tarpeellisia laitteita.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden, jos rakentamista tai sijoittamista ei muutoin voida järjestää tyydyttävällä tavalla tai kohtuullisin kustannuksin. Velvollisuuden asettamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei sillä estetä tai rajoiteta kohtuuttomasti verkkoyrityksen omaa käyttöä. Liikenne- ja viestintäviraston asettamien velvollisuuksien tulee olla puolueettomia, avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhtaisia.

Jolleivat asianosaiset sovi yhteiskäyttöön tai rinnakkain sijoittamiseen liittyvistä kustannuksista, Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä aiheutuvien kustannusten jakamisesta.

55 f §
Puhelinverkon laskevan liikenteen hinnoittelu

Poiketen siitä, mitä 71 §:ssä säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto ei saa päätöksellään asettaa teleyritykselle laskevan liikenteen hinnoittelua koskevia velvollisuuksia.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi 55 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle laskevan liikenteen hinnoittelua koskevia velvollisuuksia, jos komissio päättää olla asettamatta unionin laajuisia puhelinverkon laskevan liikenteen enimmäishintoja. Liikenne- ja viestintäviraston on ennen päätöksen tekemistä tehtävä 52 §:ssä tarkoitettu markkina-analyysi. Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä periaatteista, perusteista ja parametreistä, joita Liikenne- ja viestintäviraston tulee käyttää asettaessaan enimmäishintoja merkityksellisillä markkinoilla.

Liikenne- ja viestintäviraston on vuosittain raportoitava komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle tämän pykälän mukaisen laskevan liikenteen hinnoittelun soveltamisesta.

8 luku
Käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

56 §

Huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden luovuttaa kohtuulliseksi katsottava käyttöoikeus rakennustekniseen infrastruktuuriin, mukaan lukien rakennusten, niiden sisääntulojen ja kaapelointien, mastojen, antennien, tornien, muiden tukirakennelmien, kaapelikanavien ja -kaivojen, tyhjien putkien ja jakomoiden käyttöoikeuden luovuttaminen. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuden, jos se on tarpeen kestävien kilpailumarkkinoiden kehittymiseksi tai loppukäyttäjien eduksi.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 1 momentin mukaisen velvollisuuden myös sellaiseen infrastruktuuriin, joka ei ole 52 §:n mukaisen markkina-analyysin mukaisesti osa merkityksellisiä markkinoita, jos se katsoo velvollisuuden olevan tarpeellinen ja oikeassa suhteessa 1 §:ssä säädettyihin tavoitteisiin.

Jos 1 momentin mukaan asetetut velvollisuudet eivät riittävällä tavalla edistä kilpailua ja loppukäyttäjien etuja, Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden luovuttaa myös kohtuulliseksi katsottava muu kuin 1 momentissa tarkoitettu käyttöoikeus viestintäverkkoon taikka viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyvään liitännäistoimintoon tai liitännäispalveluun. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa velvollisuuden käyttöoikeuden luovuttamiseen, jos se on tarpeen kestävien kilpailumarkkinoiden kehittymiseksi vähittäismyyntitasolla tai loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Tällainen käyttöoikeus voi sisältää velvollisuuden:

1) luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkkoon ja verkon osiin;

2) luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkon kapasiteettiin;

3) tarjota rinnakkain sijoittamista ja muita liitännäistoimintojen yhteiskäyttötapoja, mukaan lukien kaapelikanavien, -laitetilojen ja radiomastojen käyttöoikeuden luovuttaminen;

4) luovuttaa käyttöoikeus sellaisiin liitännäispalveluihin, jotka mahdollistavat viestintäverkon tai viestintäpalvelun tarjoamisen tai tukevat palvelujen tarjoamista kyseisen verkon tai palvelun kautta;

5) tarjota matkaviestinverkkojen verkkovierailuihin liittyviä toimintoja ja muita palveluja, joita tarvitaan päästä päähän -palvelujen yhteen toimivuuden varmistamiseksi käyttäjälle saakka;

6) mahdollistaa toisen teleyrityksen tarjoamien puhelinpalvelujen käyttäminen sekä puhelukohtaisesti valintakoodin avulla että käyttämällä sellaista ennalta valintaa, joka voidaan tarvittaessa ohittaa valintakoodilla;

7) luovuttaa käyttöoikeus aktiivisiin tai virtuaalisiin verkkoelementteihin ja palveluihin;

8) olla peruuttamatta jo myönnettyä toimintojen käyttöoikeutta;

9) neuvotella käyttöoikeutta pyytävien yritysten kanssa vilpittömässä mielessä;

10) tarjota tiettyjä palveluja tukkumyynnissä kolmansille osapuolille jälleenmyyntiä varten;

11) luovuttaa muun edellä mainittuihin rinnastettavan kohtuulliseksi katsottavan 1 momentissa tarkoitetun käyttöoikeuden.

Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää 1-3 momentissa tarkoitettuun käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen vilpittömyyttä, kohtuullisuutta ja määräaikoja koskevia ehtoja.

Edellä 1 tai 3 momentissa tarkoitettua velvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos käyttöoikeuden luovutus johtaa tietosuojan tai kansallisen turvallisuuden vaarantumiseen tai se on yrityksen kannalta teknisesti epätarkoituksenmukaista tai muutoin kohtuutonta.

61 §

Yhteenliittämisvelvollisuus huomattavan markkinavoiman perusteella

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden liittää viestintäverkko yhteen toisen teleyrityksen viestintäverkon kanssa (yhteenliittämisvelvollisuus). Tällöin sen on neuvoteltava yhteenliittämisestä toisen verkkoyrityksen kanssa ehdoin, jotka eivät ole ristiriidassa mainitulla päätöksellä asetettujen velvoitteiden kanssa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää 1 momentissa tarkoitettuun yhteenliittämisvelvollisuuteen vilpittömyyttä, kohtuullisuutta ja määräaikoja koskevia ehtoja.

Teleyrityksen, jolle Liikenne- ja viestintävirasto on asettanut yhteenliittämisvelvollisuuden, on noudatettava 63 ja 64 §:n säännöksiä, jos yhteenliittämisvelvollisuuden sisällöstä ei muutoin päästä sopimukseen.

65 §

Puhelinverkon käytöstä perittävä korvaus

Yhteenliittämisvelvollisen teleyrityksen on hinnoiteltava erikseen toiselta teleyritykseltä perittävä korvaus verkon käytöstä puheyhteyden muodostamiseen silloin, kun yhteys muodostetaan teleyrityksen verkosta toisen teleyrityksen verkkoon (*nouseva liikenne*) ja yhteys muodostetaan:

1) ilmaisnumeroon; taikka
2) palvelunumeroon

67 §

Käyttöoikeuden luovutusoikeuteen liittyvät tekniset velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi käyttöoikeuden luovutusvelvollisuutta ja yhteenliittämistä koskevassa päätöksessä asettaa teleyritykselle sellaisia teknisiä velvollisuuksia ja luovutusvelvollisuuden käyttöä koskevia ehtoja, jotka ovat välttämättömiä, jotta käyttöoikeuden luovutusvelvollisuus voidaan teknisesti toteuttaa.

68 §

Syrjimättömyysvelvollisuus

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle käyttöoikeuden luovutusta tai yhteenliittämistä koskevan syrjimättömyysvelvollisuuden.

Syrjimättömyysvelvollisuudella tarkoitetaan velvollisuutta noudattaa hinnoittelua (syrjimätön hinnoittelu) tai ehtoa (syrjimätön ehto), joka kohtelee samanlaisessa tilanteessa olevia teleyrityksiä tasapuolisesti. Jos teleyritys käyttää tiettyä palvelua itse tai tarjoaa sitä tytäryhtiölleen tai muulle sellaiselle taholle, sen on tarjottava vastaavaa palvelua vastaavin ehdoin ja vastaavanlaatuisena kilpailevalle teleyritykselle.

69 §

Avoimuutta koskevat velvollisuudet

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle avoimuutta koskevia velvollisuuksia, joiden mukaan teleyrityksen on julkaistava käyttöoikeuden luovuttamisen tai yhteenliittämisen kannalta merkitykselliset tiedot, kuten kirjanpitotiedot, tarjonnan ja käytön ehdot, tekniset eritelmät, verkon ominaisuudet ja odotettavissa oleva kehitys, hinnasto sekä tehdyt sopimukset siltä osin, kun ne eivät sisällä liikesalaisuuksia tai luottamuksellisia tietoja.

Jos teleyritykselle on asetettu 68 §:ssä tarkoitettu syrjimättömyysvelvollisuus, sille voidaan asettaa velvollisuus julkaista käyttöoikeutta tai yhteenliittämistä koskeva viitetarjous. Viitetarjouksen on oltava niin yksilöity, etteivät käyttöoikeuden pyytäjät joudu maksamaan tuotteista, jotka eivät ole tarjottavan palvelun kannalta välttämättömiä.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintäviraston on velvoitettava yritys julkaisemaan viitetarjous, jos teleyritykselle on asetettu velvollisuus luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkkoon tai sen osaan. Liikenne- ja viestintäviraston on otettava mahdollisimman tarkasti huomioon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen suuntaviivat ja tarvittaessa varmistettava, että keskeiset suorituskykyindikaattorit ja vastaavat palvelutasot määritellään.

71 §

Käyttöoikeuden ja yhteenliittämisen hinnoittelua koskevat velvollisuudet

---

Asettaessaan 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun velvollisuuden noudattaa kustannussuuntautunutta hinnoittelua, Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa huomattavan markkinavoiman yrityksen myös noudattamaan säännellyn tuotteen tai palvelun hinnoittelussa Liikenne- ja viestintäviraston etukäteen määrittämää enimmäishintaa. Enimmäishinta voidaan asettaa, jos hinnoitteluvelvollisuuden vastainen hinnoittelu aiheuttaisi vakavaa haittaa kyseisillä markkinoilla eikä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua velvollisuutta voida pitää riittävänä kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi näillä markkinoilla. Enimmäishinta voidaan asettaa enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

Edellä 1-4 momentissa tarkoitettujen hinnoitteluvelvollisuuksien tulee:

---

5) sallia kohtuullinen tuotto säänneltyyn toimintaan sitoutuneelle pääomalle ottaen huomioon investointiin liittyvät riskit.

---

74 §

Kustannuslaskentajärjestelmä

Liikenne- ja viestintävirasto voi 53 tai 53 a §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle velvollisuuden käyttää kustannuslaskentajärjestelmää, jos se on tarpeen yritykselle asetetun hinnoitteluvelvollisuuden valvomiseksi.

Yritys saa itse määrittää käyttämänsä kustannuslaskentajärjestelmän, ellei Liikenne- ja viestintävirasto aseta yritykselle 53 tai 53 a §:n nojalla säänneltyjen tuotteiden tai palvelujen osalta kustannuslaskentajärjestelmää koskevia vaatimuksia kustannusten kohdentamisesta pääluokkiin, jos se on tarpeen yritykselle asetetun hinnoitteluvelvollisuuden valvomiseksi. Yrityksen tulee laatia käyttämästään kustannuslaskentajärjestelmästä Liikenne- ja viestintävirastolle kuvaus, josta käyvät ilmi vähintään kustannusten pääluokat ja ne säännöt, joiden mukaan kustannukset kohdennetaan.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kustannuslaskentajärjestelmän avulla kerättävistä tiedoista, kustannusten pääluokista sekä kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksesta. Määräykset voivat koskea:

1) kustannuslaskentajärjestelmän ja hinnoittelun välisen yhteyden osoittamisessa välttämättömiä tietoja;
2) kustannusten kohdentamisesta pääluokkiin ja sääntöjä, joiden mukaan kustannukset kohdennetaan;
3) kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksen sisältöä ja muotoa;
4) kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksen toimittamista Liikenne- ja viestintävirastolle.

75 §

Kustannuslaskentajärjestelmän valvonta

Yrityksen tulee valita tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettu tilintarkastaja tarkastamaan yrityksen kustannuslaskentajärjestelmä yrityksen tilintarkastuksen yhteydessä. Tilintarkastajan on laadittava tarkastuksesta kertomus. Yrityksen on julkaistava kertomus ja toimitettava se pyydettäessä Liikenne- ja viestintävirastolle yrityksen tilikauden päättymistä seuraavan elokuun loppuun mennessä.

---

77 §

Omistajanvaihdosta koskeva ilmoitusvelvollisuus

Huomattavan markkinavoiman yrityksen on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään kolme kuukautta etukäteen aikeestaan siirtää paikallisverkkonsa tai huomattavan osan siitä perustamalleen erilliselle liiketoimintayksikölle tai erilliselle oikeushenkilölle, jolla on eri omistaja. Huomattavan markkinavoiman yrityksen on lisäksi ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle tätä aietta koskevista muutoksista sekä omistajanvaihdoksen lopputuloksesta.

Huomattavan markkinavoiman yritys, joka suorittaa 1 momentin mukaisen omistajanvaihdoksen, voi tarjota 81 a §:n mukaisessa menettelyssä hyväksyttäviä riittävän yksityiskohtaisia sitoumuksia käyttöoikeusehdoista, joita sovelletaan sen verkkoon tosiasiallisen ja syrjimättömän käyttöoikeuden varmistamiseksi.

Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoituksen vastaanotettuaan tehtävä uusi 52 §:n mukainen markkina-analyysi kyseiseen viestintäverkkoon liittyvillä markkinoilla, jos luovutuksella on merkittävä vaikutus kyseisillä markkinoilla. Liikenne- ja viestintäviraston on markkina-analyysia tehdessään huomioitava 2 momentin mukaiset sitoumukset. Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään tehdä 2 momentin mukaisista sitoumuksista sitovia osittain tai kokonaan.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa omistajanvaihdoksen kohteena olevalle verkolle 53 §:n mukaisia velvollisuuksia, jos 3 momentin mukaiset sitoumukset eivät riitä edistämään lain tavoitteita.

80 §

Tietojen luottamuksellisuus teleyritysten välillä

Teleyritys saa käyttää 7–9 ja 7 a luvun mukaista käyttöoikeuden luovutusta tai yhteenliittämistä koskevien neuvottelujen yhteydessä ja 79 §:n nojalla saatuja toista teleyritystä koskevia tietoja vain siihen tarkoitukseen, jota varten ne on teleyritykselle annettu. Tietoja saavat teleyrityksessä käsitellä ainoastaan ne, jotka tarvitsevat tietoja välttämättä työssään. Tietoja on muutoinkin käsiteltävä siten, ettei toisen teleyrityksen liikesalaisuuksia vaaranneta.

---

81 a §

Huomattavan markkinavoiman yrityksiä koskeva sitoumusmenettely

Liikenne- ja viestintävirasto voi huomattavan markkinavoiman yrityksen hakemuksesta määrätä osin tai kokonaan sitovaksi huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemiä käyttöoikeusehtoihin tai investointiehtoihin liittyviä sitoumuksia, jotka voivat liittyä esimerkiksi:

1) yhteistyöjärjestelyihin, jotka saattavat vaikuttaa 53 §:ssä tarkoitettujen velvollisuuksien asettamisen arviointiin;
2) 81 b §:ssä tarkoitettuihin yhteisinvestointisopimuksiin; tai
3) 77 §:ssä tarkoitettuihin omistajanvaihdoksiin.

Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä yrityksen hakemuksen perusteella markkinatesti liittyen erityisesti sitoumukseen liitettyihin ehtoihin. Liikenne- ja viestintäviraston ei tarvitse tehdä markkinatestiä, jos huomattavan markkinavoiman yrityksen sitoumus ei selkeästi täytä tämän pykälän mukaisia ehtoja tai edellytyksiä.

Liikenne- ja viestintäviraston on arvioidessaan 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua yhteistyöjärjestelyä otettava erityisesti huomioon:

1) näyttö tarjottujen sitoumusten oikeudenmukaisuudesta ja kohtuullisuudesta;
2) tarjottujen sitoumusten avoimuus kaikille markkinaosallistujille;
3) käyttöoikeuksien asettaminen viipymättä saataville oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ennen vähittäispalveluiden käyttöönottoa; ja
4) tarjottujen sitoumusten yleinen riittävyys liittyen kestävän kilpailun mahdollistamiseen ja erittäin suuren kapasiteetin verkkojen yhteistyössä tapahtuvan käyttöönoton edistämiseen loppukäyttäjien edun turvaamiseksi.

Huomattavan markkinavoiman yrityksen sitoumuksen on sisällettävä riittävän yksityiskohtaiset tiedot, jotta Liikenne- ja viestintävirasto pystyy tekemään niiden pohjalta 2 momentin mukaisen arvioinnin.

Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa 1 momentin mukaiset järjestelyt sitoviksi määräajaksi. Lain 81 b §:n mukaisia yhteisinvestointeja koskevat sitoumukset voidaan määrätä sitoviksi vähintään seitsemäksi vuodeksi. Liikenne- ja viestintäviraston on arvioitava sitoumusten sitovuuden jatkamista, kun niitä koskeva määräaika päättyy.

Liikenne- ja viestintäviraston on 52 §:ssä tarkoitettua markkina-analyysia tehdessään huomioitava tämän 5 momentin mukaisesti sitovaksi asettamansa sitoumukset.

81 b §

Yhteisinvestoinnit erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin

Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa huomattavan markkinavoiman yrityksen ja yhden tai useamman muun teleyrityksen välisen valokuituelementeistä loppukäyttäjän tiloihin tai tukiasemaan asti koostuvaa erittäin suuren kapasiteetin verkkoa koskevan yhteisinvestointisopimuksen sitovaksi, jos se täyttää tässä pykälässä säädetyt edellytykset. Liikenne- ja viestintävirasto ei saa asettaa sitovan yhteisinvestointisopimuksen mukaiselle verkolle lain 53 ja 54 §:n nojalla asetettavia velvollisuuksia.

Poiketen siitä mitä 1 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi perustelluissa tapauksissa asettaa 8–10 luvun nojalla asetettavia velvollisuuksia, jos se toteaa, että velvollisuuksien asettaminen on välttämätöntä markkinoilla olevien merkittävien kilpailuongelmien ratkaisemiseksi näiden markkinoiden erityispiirteiden vuoksi.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa yhteisinvestointisopimuksen 81 a §:n mukaisessa menettelyssä 1 momentin mukaisesti sitovaksi, jos yhteisinvestointia koskeva tarjous täyttää vähintään seuraavat edellytykset:

1) yhteisinvestointia koskeva tarjous on ollut syrjimättömästi avoin kaikille teleyrityksille missä tahansa verkon käyttöiän vaiheessa;
2) verkon yhteisinvestoijat voivat tosiasiallisesti kilpailla tuotantoketjun loppupään markkinoilla;
3) yhteisinvestoijat saavat oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin yhteisinvestoinnin kohteena olevan verkon täyden kapasiteetin käyttöoikeuden;
4) yhteisinvestoijat voivat osallistua yhteisinvestointiin arvoltaan ja ajoitukseltaan joustavalla osuudella, jota on mahdollista kasvattaa tulevaisuudessa;
5) yhteisinvestoijat saavat vastavuoroiset oikeudet oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin yhteisinvestoinnin kohteena olevaan verkkoon sen jälkeen, kun verkko on otettu käyttöön;
6) tarjouksessa vahvistetaan etukäteen yhteisinvestointihankkeen etenemissuunnitelma;
7) yhteisinvestoinnissa saavutetut oikeudet on mahdollista siirtää eteenpäin samoin oikeuksin; ja
8) yhteisinvestointia koskeva tarjous on tehty vilpittömässä mielessä.

Huomattavan markkinavoiman yrityksen on julkaistava tarjous yhteisinvestointiin hyvissä ajoin, muiden kuin 53 a §:n mukaisten ainoastaan tukkumarkkinoilla toimivien yritysten osalta vähintään kuusi kuukautta ennen verkon käyttöönottoa. Yhteisinvestointia koskeva tarjous on julkaistava yrityksen verkkosivuilla, josta sen on oltava saatavilla ja helposti havaittavissa, minkä lisäksi yksityiskohtaiset tiedot tarjousta koskien on annettava viipymättä.

Huomattavan markkinavoiman yritys voi sisällyttää tarjoukseen kohtuullisia ehtoja, jotka liittyvät yritysten taloudelliseen valmiuteen osallistua yhteisinvestointiin.

Jos yhteisinvestoinnilla korvataan huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisempaa verkkoa uudella valokuituelementteihin perustuvalla verkolla, tulee sellaisten yritysten, jotka eivät osallistu yhteisinvestointiin saada pääsy yhteisinvestoinnin kohteena olevaan verkkoon samoin laatua, nopeutta ja loppukäyttäjien saavutettavuutta koskevin ehdoin, mitkä oli saatavilla vanhassa verkossa ennen sen korvaamista yhteisinvestoinnin kohteena olevan verkon käyttöönottoa ja mitkä Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaa 1 momentissa tarkoitetulla päätöksellään. Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää 1 momentin mukaiseen päätökseen ehtoja, joilla käyttöoikeuden laatua voidaan syrjimättömästi mukauttaa huomioiden vähittäismarkkinoiden kehityksen ja yhteisinvestointiin liittyvien kannustimien säilyminen.

Liikenne- ja viestintävirasto ottaa yhteisinvestointisitoumusta arvioidessaan huomioon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen suuntaviivat.

Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää yhteisinvestointisopimukseen huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden toimittaa vuosittain vaatimuksenmukaisuusvakuutuksia.

81 c §

Huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisemman verkon korvaaminen tai poistaminen käytöstä

Huomattavan markkinavoiman yrityksen on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle, kun se aikoo poistaa käytöstä tai korvata uudella verkolla olemassa olevaa verkkoaan tai sen osia. Ilmoitus on toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle sähköisenä.

Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, viimeistään kuusi kuukautta ennen käytöstä poistamisen tai korvaamisen suunniteltua aloituspäivää. Jos käytöstä poistamisen tai korvaamisen aikataulu määräytyy huomattavan markkinavoiman yrityksestä riippumattomista syistä, sen on ilmoitettava aiotusta korvaamisesta tai poistamisesta viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle.

Ilmoitukseen on liitettävä riittävät tiedot korvaamista tai poistamista suunnittelevasta huomattavan markkinavoiman yrityksestä, poistettavasta tai purettavasta verkosta sekä suunnitelluista toimenpiteistä. Tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Liikenne- ja viestintävirasto voi ennen ilmoitettua aloituspäivää asettaa päätöksellään huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuksia soveltaa läpinäkyvää aikataulua sekä irtisanomis- tai siirtymäaikaa koskevia ehtoja tai muita ehtoja verkkoa korvattaessa tai poistettaessa käytöstä, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto voi lisäksi ennen ilmoitettua aloituspäivää asettaa päätöksellään kohtuullisia velvollisuuksia sen varmistamiseksi, että saatavilla on vähintään vastaavanlaatuisia vaihtoehtoisia tuotteita, joilla voi saada käyttöoikeuden aiemmat verkkoelementit korvaavaan parannettuun verkkoinfrastruktuuriin, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Kilpailun ja loppukäyttäjien etu ei vaadi vaihtoehtoisten tuotteiden saatavuutta etenkään tilanteessa, jossa käytöstä poistettava tai korvattava verkko ei ole ollut tosiasiallisesti käytössä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi peruuttaa 53 ja 54 §:n perusteella asetetut velvollisuudet niiltä verkon osilta, jotka ovat ilmoitettu käytöstä poistettavaksi tai korvattavaksi, jos käyttöoikeuden tarjoaja on:

1) vahvistanut asianmukaiset edellytykset siirtymälle muun muassa asettamalla saataville vähintään vastaavanlaatuisen vaihtoehtoisen käyttöoikeustuotteen, joka mahdollistaa samojen loppukäyttäjien saavuttamisen kuin olemassa olevassa infrastruktuurissa; ja
2) noudattanut tämän pykälän mukaisia sekä Liikenne- ja viestintäviraston 2 ja 3 momentin perusteella asettamia edellytyksiä ja menettelyitä.

11 luku
Menettely

82 §
Markkinamäärittelyä, markkina-analyysia ja huomattavaa markkinavoimaa koskeva kuuleminen

Liikenne- ja viestintäviraston on varattava komissiolle, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle ja muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisille tilaisuus antaa lausuntonsa kuukauden määräajassa ennen ETA-valtioiden väliseen kauppaan vaikuttavaa:

1) komission suosituksesta poikkeavaa markkinamäärittelyä;

2) markkina-analyysiä;

3) huomattavaa markkinavoimaa koskevaa päätöstä;

4) 76 §:ssä tarkoitettua päätöstä;

5) 55 §:ssä tarkoitettua muun kuin huomattavan markkinavoiman yritystä koskevaa päätöstä;

6) 270 §:ssä tarkoitettua velvollisuuden poistamista koskevaa päätöstä.

Liikenne- ja viestintäviraston on lykättävä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä kahdella kuukaudella, jos komissio ilmoittaa pitävänsä päätösehdotusta Euroopan unionin oikeuden vastaisena tai katsovansa sen muodostavan esteen sisämarkkinoille. Liikenne- ja viestintäviraston on kuuden kuukauden kuluessa komission ilmoituksesta peruttava 1 momentissa tarkoitettu päätöksensä tai muutettava sitä, jos komissio tätä vaatii.

Jos Liikenne- ja viestintävirasto muuttaa 1 momentissa tarkoitettua päätösehdotusta komission vaatimuksesta, Liikenne- ja viestintäviraston on varattava niille asianosaisille, joiden oikeutta tai etua päätös koskee, mahdollisuus antaa lausuntonsa muutetusta päätösehdotuksesta 310 §:n mukaisesti sekä tehtävä uusi 1 momentin mukainen ilmoitus komissiolle. Liikenne- ja viestintäviraston on lopullista päätöstä tehdessään otettava mahdollisimman tarkasti huomioon myös 1 momentissa tarkoitetut lausunnot. Liikenne- ja viestintäviraston on annettava päätös tiedoksi komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle.

Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä 1 momentin mukainen ilmoitus yhdessä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa, jos markkinamäärittely on laadittu toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa 52 §:n 7 momentin mukaisesti.

83 §

Yritykselle asetettavaa velvollisuutta koskeva kuuleminen

Liikenne- ja viestintäviraston on varattava komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle tilaisuus antaa lausuntonsa kuukauden määräajassa ennen ETA-valtioiden väliseen kauppaan vaikuttavaa päätöstä, jolla Liikenne- ja viestintävirasto asettaa, muuttaa tai poistaa huomattavan markkinavoiman perusteella tai muulla perusteella 7 a ja 8–10 luvussa tarkoitetut velvoitteet lukuun ottamatta 55 f tai 76 §:ään perustuvaa päätöstä.

Liikenne- ja viestintäviraston on otettava mahdollisimman tarkasti huomioon 1 momentissa tarkoitetut lausunnot.

Poiketen siitä, mitä 4 ja 5 momentissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisuudesta olla muuttamatta tai peruuttamatta päätösehdotustaan, Liikenne- ja viestintäviraston on muutettava tai peruutettava 55 a §:n 3 momentin tai 81 b §:n mukainen päätösehdotus, jos komissio tätä päätöksellään vaatii.

Liikenne- ja viestintäviraston on varattava 1 momentin mukainen tilaisuus antaa lausunto yhdessä toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa, jos päätös on valmisteltu toisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa 52 §:n 7 momentin mukaisesti.

84 §

Menettely kiireellisissä tapauksissa

Markkinamäärittely, markkina-analyysi sekä Liikenne- ja viestintäviraston päätös huomattavasta markkinavoimasta ja teleyritykselle asetettavasta velvollisuudesta voidaan tehdä komissiota, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelintä ja muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisia kuulematta, jos toimenpide on:

1) kiireellinen;

2) välttämätön kilpailun ja kuluttajien edun turvaamiseksi;

3) tilapäinen; sekä

4) oikeassa suhteessa sillä tavoiteltavaan päämäärään.

Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu toimenpide viipymättä tiedoksi komissiolle, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle ja muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisille.

85 §

Yleispalveluyrityksen nimeäminen

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöksellään nimettävä yksi tai useampi teleyritys yleispalveluyritykseksi, jos se on välttämätöntä yleispalvelun tarjonnan takaamiseksi tietyllä maantieteellisellä alueella. Nimeämismenettelyn on oltava tehokas, puolueeton, avoin ja syrjimätön. Nimeämismenettelyssä on tarvittaessa huomioitava myös 51 a §:n mukaiset maantieteelliset kartoitukset. Yleispalveluyritykseksi on nimettävä se yritys, jolla on parhaat edellytykset yleispalvelun tarjontaan.

---

86 §

Yleisiä puhelinpalveluita koskeva yleispalveluvelvollisuus

Teleyritys, jonka Liikenne- ja viestintävirasto on 85 §:ssä tarkoitetulla tavalla nimennyt yleisissä puhelinpalveluissa yleispalveluyritykseksi, on velvollinen tarjoamaan maantieteellisestä paikasta riippumatta keskimääräisen käyttäjän kannalta kohtuullisella hinnalla liittymän yleiseen viestintäverkkoon käyttäjän, pk-yrityksen tai voittoa tavoittelemattoman yhteisön vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa. Teleyrityksen on toimitettava liittymä kohtuullisessa ajassa tilauksesta.

Tarjottavan liittymän on oltava sellainen, että kaikki, myös vammaiset, voivat käyttää hätäpalveluja, soittaa ja vastaanottaa kotimaan ja ulkomaan puheluita sekä käyttää muita tavanomaisia puhelinpalveluja. Tarjottavan liittymän on oltava saatavilla myös ilman pakollisia lisäpalveluita tai -toimintoja.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vammaisten erityistarpeista. Ennen asetuksen antamista Liikenne- ja viestintäviraston on tarvittaessa laadittava niistä selvitys.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten liittymä on teknisesti toteutettava tai mitä teknisiä ominaisuuksia liittymässä on oltava, jotta myös vammaiset voivat sitä käyttää.

87 §

Internetyhteyspalvelua koskeva yleispalveluvelvollisuus

Teleyritys, jonka Liikenne- ja viestintävirasto on 85 §:ssä tarkoitetulla tavalla nimennyt internetyhteyspalvelussa yleispalveluyritykseksi, on velvollinen tarjoamaan maantieteellisestä paikasta riippumatta keskimääräisen käyttäjän kannalta kohtuullisella hinnalla liittymän yleiseen viestintäverkkoon käyttäjän viestintäverkkoon käyttäjän, pk-yrityksen tai voittoa tavoittelemattoman yhteisön vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa. Tarjottavan liittymän on oltava saatavilla myös ilman pakollisia lisäpalveluita tai -toimintoja. Teleyrityksen on toimitettava liittymä kohtuullisessa ajassa tilauksesta.

Tarjottavan liittymän on mahdollistettava kaikille käyttäjille ja tilaajille tarkoituksenmukainen internetyhteys, ottaen huomioon käyttäjien ja tilaajien enemmistön käytössä oleva yhteysnopeus, tekninen toteutettavuus ja kustannukset. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin EU1972/2018 liitteessä V määriteltyjen palveluiden tulee olla käytettävissä tarjottavalla liittymällä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta. Ennen asetuksen antamista Liikenne- ja viestintäviraston on tarvittaessa laadittava selvitys tiedonsiirtopalvelujen markkinoista, käyttäjien ja tilaajien enemmistön käytössä olevasta yhteysnopeudesta ja teknisestä kehitystasosta sekä arvio sääntelyn taloudellisista vaikutuksista teleyrityksille. Liikenne- ja viestintäviraston tulee selvityksessä huomioida myös Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen tarkoituksenmukaisen internetyhteyspalvelun määrittelemisen parhaita käytäntöjä koskeva raportti.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten liittymä on teknisesti toteutettava tai mitä teknisiä ominaisuuksia liittymässä on oltava.

88 §

Liittymän tarjoamista koskevat muut oikeudet ja velvollisuudet

Yleispalveluyritys voi tarjota 86 ja 87 §:ssä tarkoitettuja palveluja myös useamman liittymän välityksellä, jos siitä ei aiheudu käyttäjälle, pk-yritykselle tai voittoa tavoittelemattomalle yhteisölle kohtuuttomia lisäkustannuksia.

Yleispalveluyrityksen on tarjottava tilaajana olevalle luonnolliselle henkilölle mahdollisuus maksaa 86 ja 87 §:ssä tarkoitetun liittymän rakentamisesta johtuva korvaus useammassa maksuerässä. Yleispalveluyritys saa kieltäytyä velvollisuudestaan vain, jos kieltäytymiselle on tilaajana olevan luonnollisen henkilön maksukykyyn liittyvä painava peruste.

Yleispalveluyrityksellä on oikeus kieltäytyä tekemästä käyttäjän, pk-yrityksen tai voittoa tavoittelemattoman yhteisön kanssa sopimusta 86 ja 87 §:ssä tarkoitetusta liittymästä, jos tämä on asetettu syytteeseen tai viimeisen vuoden aikana tuomittu jonkin teleyrityksen liittymää hyväksi käyttäen tehdystä tietoliikenteen häirinnästä taikka jos tilaajalla on yleispalveluyrityksen tarjoaman toisen liittymän käytöstä aiheutuneita maksamattomia, erääntyneitä ja riidattomia velkoja.

91 a §

Velvollisuus ilmoittaa verkon luovuttamisesta

Teleyritys, jonka Liikenne- ja viestintävirasto on 85§:ssä tarkoitetulla tavalla nimennyt yleispalveluyritykseksi, on velvollinen ilmoittamaan Liikenne- ja viestintävirastolle, mikäli se luovuttaa yleispalvelun tarjonnassa välttämättömän verkon tai verkonosan yleispalveluyrityksestä erilliselle oikeushenkilölle.

Liikenne- ja viestintävirasto voi ilmoituksen jälkeen muuttaa, peruuttaa tai asettaa yleispalveluvelvollisuuksia 85§:ssä määritellyllä tavalla.

93 §

Yleispalvelun nettokustannukset

Yleispalvelun nettokustannuksilla tarkoitetaan niitä palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia, joita yleispalveluyritys ei saa katetuiksi palvelun tuottamilla tuloilla.

Jos on ilmeistä, että yleispalvelun tarjonta muodostaa yleispalveluyritykselle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen, ja yleispalveluyritys sitä vaatii, Liikenne- ja viestintäviraston on laskettava yleispalvelun nettokustannukset. Nettokustannusten laskennan periaatteiden, mukaan lukien yksityiskohtaiset tiedot käytettävistä menetelmistä, tulee tällöin olla yleisesti saatavilla.

Liikenne- ja viestintävirasto ei ole nettokustannuksia laskiessaan sidottu yleispalveluyrityksen ilmoittamiin tietoihin tai sen kustannuslaskennassa käytettyihin periaatteisiin.

Jos Liikenne- ja viestintävirasto on laskenut 2 momentissa mainitut nettokustannukset, sen tulee julkaista vuosiraportti, joka sisältää yksityiskohtaiset tiedot yleispalveluvelvollisuuksien lasketuista kustannuksista ja yksilöidään kaikkien asianosaisten yritysten osuudet, mukaan lukien mahdolliset markkinaedut, joita yritys on voinut saada yleispalveluvelvollisuuksien johdosta, jollei liikesalaisuutta koskevista kansallisista ja unionin säännöistä muuta johdu.

94 §

Kustannusten korvaaminen yleispalveluyritykselle

Yleispalveluyritykselle on hakemuksesta korvattava valtion varoista se osa yleispalvelun nettokustannuksista, jonka katsotaan aiheuttavan kohtuuttoman taloudellisen rasitteen yritykselle huomioon ottaen:

1) yrityksen koko;

2) yritystoiminnan laatu;

3) yrityksen harjoittaman teletoiminnan liikevaihto; sekä

4) muut 1–3 kohdassa mainittuihin rinnastettavat seikat.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen kustannusten korvaamisesta päättää liikenne- ja viestintäministeriö Liikenne- ja viestintäviraston laatiman nettokustannuslaskelman pohjalta. Taannehtivasti korvausta maksetaan enintään vuoden ajalta hakemuksen tekemisestä.

95 §

Taajuuksien käyttöä ja taajuussuunnitelmaa koskeva valtioneuvoston asetus

Valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan yleiset periaatteet 3 momentissa tarkoitettujen taajuuksien käytölle. Säädettäessä viestintäpalvelujen tarjontaan soveltuvien taajuuksien käytöstä on noudatettava tekniikka- ja palveluriippumattomuutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetussa asetuksessa voidaan kuitenkin poiketa verkko- ja viestintäpalvelujen:

1) tekniikkariippumattomuudesta:

a) haitallisten häiriöiden välttämiseksi;

b) yleisön suojelemiseksi sähkömagneettisilta kentiltä;

c) palvelujen teknisen laadun, taajuuksien yhteiskäytön tai yleisen edun tavoitteiden saavuttamiseksi; sekä

2) palveluriippumattomuudesta:

a) ihmishengen turvallisuuden takaamiseksi;

b) sosiaalisen, alueellisen tai maantieteellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi;

c) taajuuksien tehottoman käytön välttämiseksi;

d) kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetulla valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan taajuussuunnitelma:

1) 6 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun verkkotoimilupaa edellyttävään teletoimintaan ja 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuun yleiseen teletoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille;

2) 22 ja 34 §:ssä tarkoitettuun toimiluvanvaraiseen televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen tarkoitetuille taajuusaluille;

3) 96 §:n 5 momentissa tarkoitetuille taajuusalueille;

4) tuotekehitys-, testaus- ja opetustoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille; sekä

5) Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettuun julkisen palvelun televisio- ja radiotoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille.

Ennen kuin valtioneuvosto vahvistaa taajuussuunnitelman, teleyrityksille, Yleisradio Oy:lle ja muille taajuusalueiden käyttäjäryhmiä edustaville tahoille on varattava tilaisuus tulla kuulluksi taajuussuunnitelmasta. Valtioneuvoston on tarkasteltava taajuussuunnitelmaa uudelleen, jos 3 momentissa tarkoitettuun julkiseen palveluun tai toimiluvanvaraiseen toimintaan voidaan osoittaa lisää taajuusalueita tai jos tässä momentissa mainittu taho esittää tarkastelua koskevan perustellun pyynnön.

Liikenne- ja viestintäministeriön on ilmoitettava Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille, jos 1 momentissa tarkoitetulla valtioneuvoston asetuksella sallitaan 3 momentissa tarkoitetulla taajuusalueella Euroopan unionissa yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käyttötarkoituksesta poikkeava vaihtoehtoinen käyttö.

Euroopan unionissa yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien käyttö on mahdollistettava mahdollisimman pian tai viimeistään 30 kuukauden kuluttua Euroopan parlamentin ja neuvoston radiotaajuuspäätöksen 676/2002/EY mukaisesta taajuusalueen teknisestä täytäntöönpanotoimenpiteestä. Valtioneuvosto voi poiketa tästä määräajasta, jos:

1) taajuusalueen vaihtoehtoinen käyttö perustuu 2 momentin 2 kohdan a ja d alakohdissa tarkoitettuun yleisen edun tavoitteeseen;
2) taajuuksia ei ole koordinoitu kolmannen maan kanssa ja taajuuksien käyttö johtaisi haitallisiin häiriöihin;
3) kansallisen turvallisuuden, puolustuksen tai ylivoimaisen esteen vuoksi.

Edellä 6 momentissa tarkoitettua määräaikaa voidaan lykätä enintään 30 kuukautta jos:

1) taajuuksia ei ole koordinoitu Euroopan unionin jäsenvaltion kanssa ja taajuuksien käyttö johtaisi haitallisiin häiriöihin, tai
2) on tarpeen varmistaa nykyisten käyttäjien tekninen siirtyminen taajuuksilta.

Valtioneuvoston on tarkasteltava uudelleen edellä 6 momentissa tarkoitettua poikkeusta vähintään joka toinen vuosi. Valtioneuvoston on ilmoitettava 6 ja 7 momentissa tarkoitetusta poikkeuksesta komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltiolle, jonka taajuuskäyttöön asia voi vaikuttaa.

96 §

Taajuuksien käytöstä annetut Liikenne- ja viestintäviraston määräykset

---

Liikenne- ja viestintävirasto voi radiotaajuuksien yhteiskäytön edistämiseksi tai muusta perustellusta syystä sallia 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetylle radiotaajuusalueelle tai tämän pykälän 1 momentin nojalla annetussa määräyksessä tarkoitetulle taajuusalueelle myös muuta kuin sen käyttötarkoituksen mukaista radioviestintää, jos muu radioviestintä ei vähäistä enempää rajoita taajuusalueen käyttöä sen ensisijaisiin käyttötarkoituksiin eikä aiheuta haitallisia häiriöitä ensisijaisten käyttötarkoitusten mukaiselle radioviestinnälle.

99 §
Numerointia koskeva Liikenne- ja viestintäviraston määräys

Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava tietoja numeroalueista, joita voidaan käyttää myös Suomen alueen ulkopuolella, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle.

100 §
Numerointipäätös

Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä päätös numeron tai tunnuksen myöntämisestä (*numerointipäätös*) kolmen viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos numerolla tai tunnuksella on poikkeuksellista taloudellista arvoa, numerointipäätös voidaan kuitenkin tehdä kuuden viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

Numeron tai tunnuksen käyttöoikeuden saanut teleyritys ei saa syrjiä muita teleyrityksiä niiden palvelujen käyttöön tarvittavien numeroiden ja tunnusten osalta.

102 §
Puhelinnumeron siirrettävyys

Tilaajalla on oikeus siirtää kansalliseen numerointisuunnitelmaan sisältyvä puhelinnumero toiselle teleyritykselle vähintään 1 kuukausi irtisanomispäivästä, ellei luovu tästä oikeudesta. Tilaajan sopimus siirrettävän numeron osalta päättyy automaattisesti, kun siirto saadaan päätökseen. Luovuttavan ja vastaanottavan teleyrityksen on tiedotettava tilaajalle siirtoprosessin etenemisestä.

---

103 §

Puhelinnumeron siirrettävyyttä koskevat tekniset määräykset

Liikenne- ja viestintäviraston määräykset voivat koskea:

1) puhelinnumeroita, jotka teknisistä syistä vapautetaan siirtovelvoitteesta;
2) siirrettävyyden teknistä toteuttamistapaa;
3) siirrettyyn numeroon liittyvän puhelun ohjausta;
4) siirrettyjä puhelinnumeroita koskevan tiedotuspalvelun järjestämistä;
5) muita 1–4 kohdassa mainittuihin verrattavia numeron siirrettävyyden teknisiä edellytyksiä;
6) luovuttavan ja vastaanottavan teleyrityksen tehtäviä palveluntarjoajaa vaihdettaessa;
7) tilaajalle siirtoprosessista tiedottamisen yksityiskohtia.

106 §

Soveltamisala ja säännösten pakottavuus

Tämän osan säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa tilaajan vahingoksi, ellei 2 momentista muuta johdu.

Jäljempänä 125 §:n 2–4 momenttia, 126 §:ää, 134 §:n 1 momenttia ja 135 §:ää sovelletaan muun kuin kuluttajan kanssa tehtävään sopimukseen vain, jos muuta ei ole sovittu.

Jäljempänä 106 b §:ää, 108 a §:n 1 ja 3 momenttia, 109 §:n 2 momenttia, 112 §:n 1 momenttia, 113 §:ää, 118 §:n 2 momenttia, 119 §:ää ja 121-124 §:ää sovelletaan kuluttajien lisäksi myös mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtäviin sopimuksiin, jos muuta ei ole sovittu.

106 a §

Soveltamisalan rajoitukset

Tämän osan säännöksiä ei 107 §:n 2 momenttia lukuun ottamatta sovelleta mikroyrityksiin, jotka tarjoavat vain numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja. Niiden on kuitenkin ennen sopimuksen tekemistä ilmoitettava tilaajalle, että niihin ei sovelleta tätä osaa 107 §:n 2 momenttia lukuun ottamatta.

Jäljempänä 109 §:n 2-4 momenttia sekä 114 ja 116 §:ää ei sovelleta numeroista riippumattomiin henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin.

Jäljempänä 106 b §:ää, 107 §:n 3 ja 4 momenttia, 109 §:n 2 ja 3 momenttia, 112 §:n 1 momenttia ja 113 §:ää ei sovelleta laitteiden välisiin siirtopalveluihin.

Jäljempänä 108, 112, 118, 119, 121, 122, 128 ja 134 §:ää ei sovelleta itsenäisesti vastikkeetta tarjottavaan viestintäpalveluun.

15 luku

Viestintäpalvelusopimus

106 b §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot ja sopimustiivistelmä

Teleyrityksen on ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:ssä ja 6 luvun 9 §:ssä säädetyt tiedot. Tiedot on annettava selkeästi ja ymmärrettävästi kuluttajansuojalain 6 luvun 8 §:n 1 kohdassa tarkoitetulla pysyvällä tavalla.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettavista tiedoista.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot on pyydettäessä annettava vammaisille soveltuvassa muodossa noudattaen tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2019/882 (jäljempänä *esteettömyysdirektiivi*).

Teleyrityksen on annettava kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä maksutta helppolukuinen sopimustiivistelmä. Sopimustiivistelmä on tehtävä komission täytäntöönpanosäädöksessä vahvistettua mallia käyttäen. Jos sopimustiivistelmää on teknisesti mahdotonta antaa ennen sopimuksen tekemistä, se on annettava viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen. Tällöin sopimus tulee voimaan vasta, kun kuluttaja on sopimustiivistelmän saatuaan vahvistanut hyväksyvänsä sopimuksen.

107 §

Sopimusehdot ja tietojen julkaiseminen

Viestintäpalvelusopimuksissa ei saa olla kuluttajan kannalta kohtuuttomia ehtoja tai rajoituksia.

Teleyritys ei saa soveltaa tilaajiin erilaisia kansalaisuuteen, asuinpaikkaan tai sijoittautumispaikkaan perustuvia ehtoja, elleivät erilaiset ehdot ole objektiivisesti perusteltuja.

Teleyrityksen on julkaistava:

1) käyttämänsä vakiosopimusehdot;
2) viestintäpalveluja koskevat hinnastot;
3) numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen osalta tiedot hätäpalvelun saatavuudesta sekä liittymänhaltijan sijaintitiedon saatavuudesta ja sen rajoituksista;

4) numeroista riippumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen osalta, tieto siitä, onko hätäpalvelujen käyttö mahdollista;
5) tiedot vammaisille tarkoitettuja tuotteita ja palveluja koskevista yksityiskohdista.

Edellä 3 momentissa tarkoitetut tiedot on julkaistava siten, että ne ovat helposti saatavilla ilman korvausta. Tiedot on myös julkaistava vammaisten käyttöön soveltuvassa muodossa esteettömyysdirektiiviä noudattaen.

108 §

Viestintäpalvelusopimus

Teleyrityksen ja tilaajan välinen viestintäpalvelusopimus on tehtävä kirjallisesti.

Internetyhteyspalvelun tiedonsiirtonopeuden ja eräiden muiden internetyhteyspalvelua koskevien tietojen ilmoittamisesta viestintäpalvelusopimuksessa säädetään avointa internetyhteyttä koskevista toimenpiteistä ja yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla annetun direktiivin 2002/22/EY sekä verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella annetun asetuksen (EU) N:o 531/2012 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2015/2120, jäljempänä EU:n sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetus.

108 a §

Teleyrityksen toimittama paketti

Jos teleyritys toimittaa internetyhteyspalvelua tai numeroihin perustuvaa henkilöiden välistä viestintäpalvelua kuluttajalle yhdessä muiden palveluiden tai päätelaitteen kanssa (paketti), sovelletaan paketin kaikkiin palveluihin ja päätelaitteeseen soveltuvin osin 106 b §:n 4 momenttia, 107 §:n 3 ja 4 momenttia, 109 §:n 1-3 momenttia, 110 a §:n 1 momenttia, 114 §:n 4 momenttia, 116 §:n 2, 6 ja 7 momenttia sekä 117 §:n 1 momenttia.

Jos kuluttajalla on oikeus purkaa 1 momentissa tarkoitettuun pakettiin sisältyvää palvelua tai päätelaitetta koskeva sopimus sillä perusteella, että kyseinen palvelu tai päätelaite ei ole ollut sopimuksen mukainen tai sitä ei ole toimitettu, kuluttajalla on oikeus purkaa kaikki pakettiin sisältyviä palveluja tai päätelaitetta koskevat sopimukset.

Jos teleyritys on tehnyt sopimuksen kuluttajan kanssa internetyhteyspalvelun tai numeroihin perustuvan henkilöiden välisen viestintäpalvelun toimittamisesta ja kuluttaja hankkii teleyritykseltä aikaisempaan sopimukseen liittyvän lisäpalvelun taikka päätelaitteen, uusi sopimus ei saa pidentää alkuperäisen sopimuksen voimassaoloa, elleivät kuluttaja ja teleyritys nimenomaisesti sovi toisin.

109 §

Viestintäpalvelusopimuksen kesto

Viestintäpalvelusopimus on voimassa toistaiseksi, jollei erikseen toisin sovita.

Teleyritys saa tehdä kuluttajan kanssa enintään 24 kuukauden määräaikaisen sopimuksen. Kuluttajan kanssa tehtävä matkaviestinverkon määräaikainen liittymäsopimus saa kuitenkin olla voimassa enintään 12 kuukautta.

Kuluttaja on velvollinen maksamaan viestintäpalvelusopimukseen perustuvat maksut vasta siitä lukien, kun yhteys on käytettävissä.

Jos määräaikainen sopimus jatkuu sopimuskauden päätyttyä automaattisesti, sopimus on tämän jälkeen tilaajan irtisanottavissa päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta. Teleyrityksen on ilmoitettava tilaajalle sopimuksen automaattisesta jatkumisesta, keinoista irtisanoa sopimus sekä annettava edullisempia hintoja koskevaa neuvontaa viimeistään kaksi kuukautta ennen määräaikaisen sopimuksen päättymistä. Tiedot on ilmoitettava kuluttajansuojalain 6 luvun 8 §:n 1 kohdassa tarkoitetulla pysyvällä tavalla.

Teleyrityksen tulee tarjota kuluttajalle maksuton ja helppokäyttöinen mahdollisuus tarkastaa välittömästi matkaviestinverkon määräaikaisen liittymäsopimuksensa päättymispäivämäärä. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä palvelun teknisestä toteuttamistavasta.

110 a §

Internetyhteyspalvelun tarjoajan vaihtaminen

Tilaajan vaihtaessa internetyhteyspalvelun tarjoajaa luovuttava ja vastaanottava teleyritys ovat velvollisia varmistamaan palvelun jatkumisen lukuun ottamatta korkeintaan vuorokauden katkosta, ellei tämä ole teknisesti mahdotonta. Niiden on tiedotettava tilaajalle vaihtoprosessin etenemisestä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa internetyhteyspalvelun jatkuvuutta koskevia teknisiä määräyksiä.

Liikenne- ja viestintäviraston määräykset voivat koskea:

1) internetyhteyspalvelun jatkuvuuden teknistä toteuttamistapaa;
2) luovuttavan ja vastaanottavan teleyrityksen tehtäviä palveluntarjoajaa vaihdettaessa;
3) tilaajalle vaihtoprosessista tiedottamisen yksityiskohtia;
4) muita 1 ja 2 kohdassa mainittuihin verrattavia internetyhteyspalvelun jatkuvuuden teknisiä edellytyksiä.

Tilaajan internetyhteyspalvelua koskeva sopimus luovuttavan palveluntarjoajan kanssa päättyy, kun internetyhteyspalvelun vaihtoprosessi on suoritettu loppuun.

112 §

Käyttöraja, ennakkomaksu ja vakuus

Teleyritys tai kuluttaja voi asettaa kohtuullisen euromääräisen käyttörajan viestintäpalvelulle.

---

113 §

Teleyrityksen tiedonantovelvollisuus

Jos viestintäpalveluja laskutetaan käytetyn ajan tai määrän perusteella, teleyrityksen on tarjottava kuluttajalle maksuton mahdollisuus palvelun käytöstä kertyvien maksujen seuraamiseen. Teleyrityksen on ilmoitettava kuluttajalle ja kuluttajan liittymän käyttäjälle ennen kuin hinnoittelumalliin sisältyvä käyttömäärän yläraja täyttyy ja kun hinnoittelumalliin sisältyvä palvelu on käytetty kokonaan.

114 §

Sopimuksen muuttaminen

Teleyrityksen on ilmoitettava tilaajalle sopimusehtojen muutoksesta, niiden sisällöstä ja muutoksen perusteesta viimeistään kuukautta ennen kuin muutetut ehdot tulevat voimaan. Teleyrityksen on ilmoitettava tilaajalle samanaikaisesti tämän oikeudesta irtisanoa sopimuksensa, jos tilaaja ei hyväksy muutettuja sopimusehtoja. Jos tilaaja haluaa käyttää oikeuttaan irtisanoa sopimus, se on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa teleyrityksen ilmoituksesta. Jos kyseessä on laitteiden välinen siirtopalvelu, tätä momenttia sovelletaan ainoastaan kuluttajien, mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtyihin sopimuksiin.

116 §

Sopimuksen irtisanominen

Kuluttaja voi irtisanoa viestintäpalvelusopimuksen suullisesti tai kirjallisesti. Kuluttajalla on oikeus milloin tahansa irtisanoa toistaiseksi voimassa oleva sopimus päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta.

Tilaajalla on oikeus irtisanoa viestintäpalvelusopimus päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta, jos teleyritys ilmoittaa muuttavansa sopimusehtoja tilaajan vahingoksi. Jos sopimusehtojen muutos johtuu suoraan lainsäädännön muutoksista, tilaajalla ei kuitenkaan ole oikeutta irtisanoa määräaikaista viestintäpalvelusopimusta.

Teleyrityksen on lähetettävä kuluttajalle irtisanomisesta kirjallinen vahvistus.

Teleyrityksen on irtisanottava viestintäpalvelusopimus kirjallisesti.

Kuluttajalla on sopimuksen määräaikaisuudesta huolimatta oikeus irtisanoa sopimus päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta, jos kuluttaja on joutunut maksuvaikeuksiin sairauden, työttömyyden tai vastaavan hänestä riippumattoman syyn takia taikka jos sopimuksen pitäminen voimassa on muun erityisen syyn takia hänen kannaltaan kohtuutonta.

Jos tilaajalla 2 tai 5 momentin nojalla oikeus irtisanoa määräaikainen sopimus ennen sopimuskauden päättymistä, teleyritys ei saa periä tilaajalta viestintäpalvelusopimuksen käyttämättä jäävään sopimusaikaan kohdistuvia maksuja lukuun ottamatta korvausta tilaajan haltuun jäävästä sopimukseen sisältyneestä päätelaitteesta. Jos tilaaja haluaa sopimuksen päättyessä pitää itsellään sopimukseen sisältyvän päätelaitteen, teleyritys ei saa

periä päätelaitteesta laitteen käypää arvoa tai jäljellä olevalta sopimuskaudelta perittävää maksua suurempaa korvausta.

Teleyrityksen on poistettava päätelaitteen käyttöä koskevat estot viimeistään silloin, kun 6 momentissa tarkoitettu korvaus on suoritettu teleyritykselle. Eston poistamisesta ei saa periä maksua.

Jos kyse on laitteiden välistä siirtopalvelua koskevasta sopimuksesta, 2, 6 ja 7 momenttia sovelletaan ainoastaan kuluttajien, mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtyihin sopimuksiin.

117 §

Sopimuksen purkaminen

Teleyrityksellä on oikeus purkaa viestintäpalvelusopimus, jos viestintäpalvelu on ollut 115 §:n nojalla suljettuna vähintään kuukauden ja sulkemisen edellytykset ovat edelleen voimassa.

---

118 §

Viestintäpalvelun toimituksen viivästys ja oikeus pidättäytyä maksusta

---

Tilaaja on velvollinen maksamaan viestintäpalvelusopimukseen perustuvat maksut vasta siitä lukien, kun yhteys on käytettävissä. Palvelun kytkemisen jälkeen kuluttajalla on oikeus pidättyä maksamasta sellaista osaa maksusta, joka on tarpeen viivästykseen perustuvan vakiokorvauksen ja vahingonkorvauksen vakuudeksi.

119 §

Vakiokorvaus

Kuluttajalla on oikeus vakiokorvaukseen silloin, kun toimitus on 118 §:ssä säädetyllä tavalla viivästynyt. Vakiokorvauksen määrä on vähintään 20 euroa kultakin alkavalta viivästysviikolta, kuitenkin enintään 160 euroa.

Oikeutta vakiokorvaukseen ei kuitenkaan ole, jos teleyritys osoittaa viivästyksen johtuneen sen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta esteestä, jota sen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimusta tehtäessä ja jonka seurauksia se ei ole kohtuudella voinut välttää tai voittaa.

Jos viivästys johtuu henkilöstä, jota teleyritys on käyttänyt apunaan sopimuksen tai sen osan täyttämisessä, teleyritys vapautuu vastuusta vain, jos myös tämä henkilö olisi 2 momentin mukaan vapaa vastuusta.

121 §

Virheen oikaisu

Teleyritys on velvollinen korjaamaan virheen tai uusimaan suorituksen ilman, että siitä aiheutuu kuluttajalle kustannuksia. Teleyritys ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä, jos siitä aiheutuisi teleyritykselle kohtuuttomia kustannuksia tai kohtuutonta haittaa. Kustannusten kohtuuttomuutta ja kohtuutonta haittaa arvioitaessa on erityisesti otettava huomioon virheen merkitys ja suorituksen arvo, jos se olisi sopimuksen mukainen.

Vaikka kuluttaja ei vaatisi virheen korjaamista tai suorituksen uusimista, teleyritys saa omalla kustannuksellaan oikaista virheen, jos se kuluttajan ilmoittaessa virheestä viipymättä tarjoutuu tekemään sen. Kuluttaja saa kieltäytyä oikaisusta, jos siitä aiheutuisi hänelle olennaista haittaa tai vaaraa siitä, että kuluttajalle aiheutuvat kustannukset jäävät korvaamatta taikka jos kieltäytymiseen on muu erityinen syy.

Teleyritys ei saa vedota siihen, ettei se ole saanut tilaisuutta oikaisuun, jos kuluttaja on korjauttanut virheen, eikä olosuhteet huomioon ottaen voida kohtuudella edellyttää, että kuluttaja olisi jäänyt odottamaan teleyrityksen oikaisua.

122 §

Hinnanalennus ja vakiohyvitys

Jollei virheen korjaaminen tai uusi suoritus tule kysymykseen taikka jollei tällaista oikaisua suoriteta kohtuullisessa ajassa siitä, kun kuluttaja on ilmoittanut virheestä, kuluttajalla on oikeus virhettä vastaavaan hinnanalennukseen.

Kuluttajalla on oikeus vakiohyvitykseen, jos 120 §:ssä tarkoitettu virhe perustuu toimituksen keskeytykseen. Vakiohyvityksen määrä on vähintään 20 euroa kultakin alkavalta keskeytysviikolta, kuitenkin enintään 160 euroa. Jos kuluttajalle maksetaan vakiohyvitys, hänellä ei ole oikeutta 1 momentissa tarkoitettuun hinnanalennukseen saman keskeytyksen johdosta.

Oikeutta vakiohyvitykseen ei kuitenkaan ole, jos teleyritys osoittaa keskeytyksen johtuneen sen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta esteestä, jota sen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimusta tehtäessä ja jonka seurauksia se ei ole kohtuudella voinut välttää tai voittaa.

123 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Kuluttajalla on oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii toimituksen viivästyksen taikka keskeytyksen tai muun viestintäpalvelussa olevan virheen vuoksi. Jos kuluttajalla on oikeus 119 §:ssä tarkoitettuun vakiokorvaukseen, oikeus vahingonkorvaukseen on vain siltä osin kuin vahinko ylittää maksetun vakiokorvauksen määrän.

Teleyritys vastaa toimituksen viivästyksestä taikka keskeytyksestä tai muusta viestintäpalvelun virheestä aiheutuneesta välillisestä vahingosta vain, jos vahinko on aiheutunut huolimattomuudesta teleyrityksen puolella. Välillisenä vahinkona pidetään:

1) ansion menetystä, joka kuluttajalle aiheutuu viivästyksen, keskeytyksen tai siitä johtuvien toimenpiteiden vuoksi;

2) vahinkoa, joka johtuu muuhun sopimukseen perustuvasta velvoitteesta;

3) viestintäpalvelun käyttöhyödyn olennaista menetystä, josta ei aiheudu suoranaista taloudellista vahinkoa, sekä siihen rinnastettavaa olennaista haittaa.

124 §

Virhettä tai viivästystä koskeva ilmoitusvelvollisuus

Kuluttaja ei saa vedota viivästykseen, ellei hän ilmoita viivästyksestä teleyritykselle kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun palvelu on toimitettu. Kuluttaja ei saa vedota virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä teleyritykselle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän on havainnut virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita.

Kuluttaja saa 1 momentin estämättä vedota viivästykseen tai virheeseen, jos teleyritys on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti taikka, jos viestintäpalvelu ei vastaa laissa tai sen nojalla annetussa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä asetettuja vaatimuksia.

129 §

Hinnoista sekä numerointimuutoksista tiedottaminen

Teleyrityksen on annettava tilaajille vähintään kerran vuodessa tietoja viestintäpalvelujen edullisimmista hinnoista.

Teleyrityksen on tehokkaasti ja hyvissä ajoin tiedotettava tilaajille puhelinverkkoa koskevista numerointimuutoksista.

130 §

Palvelun laatua koskeva julkaisuvelvollisuus

Internetyhteyspalvelun ja yleisesti saatavilla olevan henkilöiden välisen viestintäpalvelun tarjoajan tulee julkaista ajantasaista tietoa yrityksen tarjoamien palvelujen laadusta ja ominaisuuksista sekä palvelujen soveltuvuudesta vammaisille käyttäjille.

Teleyritysten palvelun laadun varmistamista koskevien toimenpiteiden tulee olla noudattaa EU:n sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetusta (EU) 2015/2120.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa määräyksen 1 momentissa tarkoitetuista julkaistavista tiedoista ja tietojen julkaisutavan ottaen huomioon Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen suuntaviivat.

16 luku

Internetyhteyspalvelua ja numeroihin perustuvia viestintäpalveluja koskevat erityiset säännökset

---

167 §

Tietojen merkitseminen verkkotunnusrekisteriin ja tietojen julkaiseminen

---

Liikenne- ja viestintävirasto voi julkaista sähköisessä palvelussa tietoja verkkotunnusrekisteristä. Rekisterin tietojen luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:ssä säädetään.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä merkitsemisen teknisestä toteuttamistavasta ja merkitsemisen yhteydessä ilmoitettavista tiedoista sekä verkkotunnuksen käyttäjän tunnistamisesta.

171 §

Verkkotunnushallinnon järjestäminen

Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on:

1) hallinnoida fi-maatunnusta;

2) ylläpitää ja kehittää fi-verkkotunnustoimintaa;

3) huolehtia fi-juuren nimipalvelimien siirtoyhteyksistä ja yhdysliikenteestä internetiin;

4) valvoa verkkotunnusvälittäjien toimintaa;

5) huolehtia fi-verkkotunnustoiminnan tietoturvasta.

---

185 §

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Käräjäoikeus voi syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee, määrätä 184 §:ssä tarkoitetun tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan sakon uhalla estämään tallentamansa tiedon saannin, jos tieto on ilmeisesti sellainen, että sen sisällön pitäminen yleisön saatavilla tai sen välittäminen on säädetty rangaistavaksi tai korvausvastuun perusteeksi. Hakemus on käsiteltävä kiireellisesti. Hakemusta ei voida hyväksyä varaamatta palvelun tarjoajalle ja sisällön tuottajalle tilaisuutta tulla kuulluksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu määräys voidaan syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta kohdistaa tietoa välittävään teleyritykseen, jos 1 momentin mukaista tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaa ei pystytä tunnistamaan tai jos se on sijoittautunut Suomen lainkäyttövallan ulkopuolelle ja jos määräyksen kohteena oleva tieto liittyy rikokseen, josta ankarin säädetty rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta. Teleyritykselle kohdistettu määräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä ja se tulee panna teknisesti täytäntöön niin, ettei verkon käyttäjien luottamuksellisen viestin salaisuuden suoja vaarannu. Määräys voidaan antaa vain, jos tiedon saannin estoa koskevien hyötyjen voidaan katsoa olevan merkittävästi suuremmat kuin verkon käyttäjien sananvapauteen ja muihin perusoikeuksiin kohdistuvat rajoitukset, eikä määräystä voida pitää teleyrityksen näkökulmasta kohtuuttomana. Teleyritykselle kohdistettua määräystä ei voida hyväksyä varaamatta teleyritykselle tilaisuutta tulla kuulluksi.

Käräjäoikeuden määräys on annettava tiedoksi myös sisällön tuottajalle. Jos sisällöntuottaja on tuntematon, käräjäoikeus voi määrätä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan huolehtimaan tiedoksiannosta.

Määräys raukeaa, jollei sen kohteena olevan tiedon sisältöön tai välittämiseen perustuvasta rikoksesta nosteta syytettä tai, milloin kysymys on korvausvastuusta, panna vireille kannetta kolmen kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta. Käräjäoikeus voi syyttäjän, asianomistajan tai asianosaisen edellä tarkoitettuna määräaikana esittämästä vaatimuksesta pidentää tätä määräaikaa enintään kolmella kuukaudella.

Tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajalla, sisällön tuottajalla ja teleyrityksellä on oikeus hakea määräyksen kumoamista siinä käräjäoikeudessa, jossa määräys on annettu. Määräyksen kumoamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä. Tuomioistuin huolehtii kuitenkin tarpeellisista toimenpiteistä syyttäjän kuulemiseksi. Kumoamista on haettava 14 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut tiedon määräyksestä. Tietoa ei saa saattaa uudelleen saataville kumoamista koskevan asian käsittelyn ollessa vireillä, ellei asiaa käsittelevä tuomioistuin toisin määrää. Myös syyttäjällä on oikeus hakea muutosta päätökseen, jolla määräys on kumottu.

186 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Edellä 185 §:ssä tarkoitettu hakemus tutkitaan käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajalla tai teleyrityksellä on kotipaikka. Hakemus voidaan kuitenkin aina tutkia myös Helsingin käräjäoikeudessa. Käräjäoikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

25 luku
Televisiolähetysten ja tilausohjelmapalveluiden sisältö

206 §
Soveltamisala ja sen rajoitukset

Tätä lakia ei sovelleta:
….

2) sanoma- ja aikakauslehtien sähköisten versioiden toimitukselliseen sisältöön sisällytettyihin videoklippeihin ja liikkuviin kuviin.

209 §
Ohjelmiston eurooppalaisuus

Tilausohjelmapalvelun tarjoajan on varattava eurooppalaisille teoksille vähintään 30 prosentin osuus ohjelmaluettelossaan ja varmistettava näiden teosten näkyvyys ohjelmaluettelossaan. Velvoitetta ei sovelleta tilausohjelmapalvelun tarjoajaan, jolla on pieni liikevaihto tai pieni yleisö tai jos velvoitteen soveltaminen olisi käytännössä mahdotonta tai perusteetonta.

211 §
Ohjelmiston saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville

Suomen- tai ruotsinkielisiin televisio-ohjelmiin ja tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoihin on liitettävä tekstitys sekä muihin ohjelmiin selostus tai palvelu, jossa tekstitetyn ohjelman teksti muutetaan ääneksi (*ääni- ja tekstityspalvelu*) siten kuin tässä pykälässä säädetään.

Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä Yleisradio Oy:stä annetussa laissa tarkoitettuihin julkisen palvelun televisio-ohjelmistoihin ja tilausohjelmapalvelussa saatavilla oleviin ohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä myös valtakunnallisen ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettäviin useita eri yleisöryhmiä palveleviin televisio-ohjelmistoihin ja niiden tilausohjelmapalveluohjelmistoihin sekä yleisen edun televisio-ohjelmistoihin ja niiden tilausohjelmapalveluohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelua ei kuitenkaan tarvitse liittää suorana lähetyksenä lähetettäviin musiikkiesityksiin eikä suorana lähetyksenä lähetettäviin urheiluohjelmiin. Tekstityspalvelu tulee toteuttaa laadukkaasti siten, että tekstitys on käyttäjälle riittävän selkeää ja ymmärrettävää.

Ääni- ja tekstityspalvelun toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset muun kuin julkisen palvelun televisiotoiminnan harjoittajille eivät saa ylittää yhtä prosenttia televisiotoiminnan harjoittajan edellisen tilikauden liikevaihdosta.

Ääni- ja tekstityspalvelun osuuden on oltava edellä 2 momentissa tarkoitettujen yleisen edun televisio-ohjelmistojen ja useita eri yleisöryhmiä palvelevien ohjelmistojen osalta 75 prosenttia ohjelmista ja julkisen palvelun ohjelmistojen osalta 100 prosenttia ohjelmista. Ääni- ja tekstityspalvelun osuuden on oltava 2 momentissa tarkoitetuissa tilausohjelmapalveluissa 30 prosenttia ohjelmistoista.

Audiovisuaalisten sisältöpalvelujen tarjoajien on raportoitava Liikenne- ja viestintävirastolle toimistaan palvelujen esteettömyyden toteuttamiseksi. Audiovisuaalisten sisältöpalvelujen tarjoajien on lisäksi laadittava esteettömyyttä koskevia toimintasuunnitelmia siitä, kuinka niiden palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömiksi. Toimintasuunnitelma tulee antaa Liikenne- ja viestintävirastolle

Valtioneuvoston asetuksella:

1) voidaan säätää ääni- ja tekstityspalvelun teknisestä toteuttamisesta ja lähettämisestä;

2) säädetään ääni- ja tekstityspalvelun toteuttamisesta aiheutuvasta ohjelmatuntikohtaisesta kustannuksesta;

3) annetaan tarkempia säännöksiä siitä, mikä katsotaan useita eri yleisöryhmiä palvelevaksi ohjelmistoksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö määrää päätöksellään ne useita eri väestöryhmiä palvelevat ohjelmistot, joihin ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä.

216 §
Eräiden audiovisuaalisten ohjelmien keskeyttäminen mainoksilla

Televisiotoiminnassa lähetettävän elokuvan, televisiota varten tehdyn elokuvan ja uutisohjelman saa keskeyttää mainoksilla ja teleostoslähetyksillä kerran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti.

Lastenohjelman saa keskeyttää mainoksilla kerran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti kuitenkin vain, jos ohjelman aikataulun mukainen kesto on enemmän kuin 30 minuuttia.

Uskonnollisten tilaisuuksien televisiolähetyksiä ei saa katkaista mainoksilla eikä teleostoslähetyksillä.

217 a §
Päälle liittämiset

Audiovisuaalisia sisältöpalveluita ei saa muunnella tai keskeyttää taikka liittää ohjelman päälle kaupallisiin tarkoituksiin ilman audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan nimenomaista suostumusta.

220 §
Tuotesijoittelu

Tuotteen, palvelun tai tavaramerkin sijoittaminen audiovisuaaliseen ohjelmaan vastiketta vastaan (tuotesijoittelu) on sallittua lukuun ottamatta uutis- ja ajankohtaisohjelmia, kuluttaja-asiaohjelmia, uskonnollisia ohjelmia ja lastenohjelmia.

Tuotesijoitteluna pidetään myös vastikkeetonta tarpeiston tai tuotepalkintojen antamista käytettäviksi audiovisuaalisessa ohjelmassa, jos ne ovat merkittävän arvokkaita. Tarpeiston tai tuotepalkintojen antamisena toteutettu tuotesijoittelu on sallittu muissa kuin lastenohjelmissa.

221 §
Tuotesijoittelun toteuttaminen

Tuotesijoittelussa ei saa:

1) vaikuttaa tuotesijoittelulla ohjelmien sisältöön tai niiden sijoitteluun ohjelmistossa tai ohjelmaluettelossa;

....

---

222 §
Teleostoslähetysten ja televisiomainosten aikarajoitukset

Mainosten ja teleostoslähetysten osuus kello 6.00:n ja 18.00:n välisenä aikana ja kello 18.00:n ja 24.00:n välisenä aikana ei saa ylittää 20 prosenttia, lukuun ottamatta kanavia, joilla lähetetään pelkästään teleostoslähetyksiä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta:

1) televisiotoiminnan harjoittajan tai muiden samaan lähetystoiminnan harjoittajien ryhmään kuuluvien yhteisöjen ilmoituksiin niiden omista audiovisuaalisista ohjelmista ja audiovisuaalisista sisältöpalveluista;

2) ohjelmiin suoraan liittyviin oheistuotteisiin;

3) sponsorointia koskeviin ilmoituksiin;

4) tuotesijoitteluun;

5) 224 §:ssä tarkoitettuun aatteelliseen tai yhteiskunnalliseen mainontaan;

6) 225 §:ssä tarkoitettuihin teleostoslähetyksille varattuihin ohjelmapaikkoihin

7) neutraaleihin ruutuihin toimituksellisen sisällön ja televisiomainosten tai teleostoslähetysten välillä eikä yksittäisten mainosten välillä.

26a luku
Videonjakoalustapalveluihin sovellettavat säännökset

226a §
Soveltamisala

Tätä lukua ja lain 26 luvun 214 § 1 ja 5 momenttia sovelletaan Suomeen sijoittautuneen videonjakoalustan tarjoajan tarjoamaan videonjakoalustapalveluun.

226 b §
Sijoittautuminen

Videonjakoalustan tarjoaja on sijoittautunut Suomeen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 3 artiklan 1 kohdan mukaisissa tilanteissa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset videonjakoalustan tarjoajan sijoittautumisesta.

226 c §
Videonjakoalustan tarjoajaan sovellettavat velvoitteet

Videonjakoalustalla tulee olla käyttöehdot. Käyttöehdoissa tulee varmistaa yleisön suojeleminen ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta tai audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka sisältävät rikoslain 34 a luvun 1 §:n 2-kohdan mukaan terroristisena tekona rangaistavaksi säädettyä julkista kehottamista rikokseen, rikoslain 17 luvun 18 §:n tai 19 §:ssä rangaistavaksi säädettyä sukupulisiveellisyyttä loukkaavan kuvan levittämistä taikka rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tai 10a §:ssä tarkoitettua rangaistavaksi säädettyä kiihottamista kansanryhmää vastaan.

Videonjakoalustan tarjoajan on lisäksi toteutettava asianmukaiset toimenpiteet varmistaakseen, että:

1) lain 214§:n 1 ja 5 momentin vaatimukset toteutuvat myös sellaisen audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän osalta, jota videonjakoalustan tarjoaja ei markkinoi, myy tai järjestä;
2) videonjakoalustapalvelussa videoita lataaville käyttäjille on tarjolla toiminto, jonka avulla voi ilmoittaa, sisältävätkö videot audiovisuaalista kaupallista viestintää;
3) videonjakoalustapalvelussa on käytössä mekanismeja, joilla videonjakoalustan käyttäjät voivat ilmoittaa 1 momentissa tarkoitetusta sisällöstä;
4) videonjakoalustapalvelussa on käytössä mekanismeja, joiden avulla käyttäjille selvitetään, miten 3-kohdassa tarkoitetut ilmoitukset on otettu huomioon.

Toimenpiteiden tulee olla oikeassa suhteessa kyseessä olevan sisällön luonteeseen ja siitä mahdollisesti aiheutuvaan haittaan nähden ottaen huomioon videonjakoalustapalvelun koko ja tarjotun palvelun luonne.

Liikenne- ja viestintäviraston on tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä kuluttaja-asiamiehen kanssa arvioitava videonjakoalustan tarjoajan toimien asianmukaisuus.

228 §
Kanavapaikkanumerointi

Maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa toimivalla teleyrityksellä ja televisio- ja radiotoiminnan harjoittajilla on velvollisuus huolehtia osaltaan siitä, että ohjelmistojen kanavapaikkanumerointi on käyttäjien kannalta selkeä ja tarkoituksenmukainen. Kanavapaikkanumerointiin tehtävät muutokset on ajoitettava ohjelmistotoimi-

lupakauden vaihtumisen yhteyteen. Muuna ajankohtana toteutettaviin muutoksiin on oltava erityisen painavasta syystä tarvetta. Kanavapaikkanumerointia koskevat ratkaisut tulee toteuttaa ensisijaisesti toimialan itsesääntelyllä.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa tarvittaessa päätöksen kanavapaikkanumeroinnista. Kanavapaikkanumeroinnissa tulee asettaa etusijalle Yleisradio Oy:n ja 26 §:ssä tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltijan ohjelmistot.

229 §

Teleyrityksen oikeus sijoittaa telekaapeli, tukiasema ja radiomasto

Teleyrityksellä on tässä luvussa säädetyin edellytyksin oikeus sijoittaa toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle yleisiä tietoliikenneyhteyksiä palveleva:

1) telekaapeli sekä siihen liittyvä laite, vähäinen rakennelma ja pylväs;
2) matkaviestinverkon radiomasto tukiasemineen sekä niihin liittyvä laite, kaapeli ja vähäinen rakennelma;
3) pienalueen langattomana liityntäpisteenä toimiva tukiasema, jonka vaatimustenmukaisuus on varmistettu tässä laissa säädetyllä tavalla ja joka täyttää teledirektiivin (2018/1972) 57 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun komission täytäntöönpanosäädöksen tekniset ja fyysiset ominaisuudet;
4) muu matkaviestinverkon tukiasema sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun pienalueen langattoman liityntäpisteen sijoittamiseen tai käyttöönottoon ei tarvita muualla laissa edellytettyä viranomaisen myöntämää hallinnollista lupaa, elleivät arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaiden rakennusten tai alueiden suojeluun taikka yleiseen turvallisuuteen liittyvät syyt sitä edellytä.

Edellä 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettu tukiasema sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli saadaan sijoittaa myös toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen tässä luvussa säädetyin edellytyksin. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen rakennelmien, verkon osien ja laitteiden sijoittamiseen liittyvistä muista edellytyksistä säädetään muualla laissa.

Teleyrityksen on sovittava 1 tai 2 momentissa tarkoitetusta sijoittamisesta kiinteistön, rakennuksen tai muun rakennelman omistajan tai haltijan kanssa. Jollei 1 tai 2 momentissa tarkoitetusta sijoittamisesta ole päästy sopimukseen kiinteistön tai rakennuksen omistajan kanssa, voidaan sijoittamista koskeva asia viedä kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätettäväksi.

Jos kiinteistö, rakennus tai muu rakennelma, joka teknisesti soveltuu pienalueen langattomien liityntäpisteiden sijoittamiseen tai jota tarvitaan langattoman liityntäpisteen yhdistämiseen runkoverkkoon, on viranomaisen hallinnassa, viranomaisen on asetettava etukäteen saataville ehdot mahdollisuudesta sijoittaa liityntäpiste mainitulle kiinteistölle, rakennukseen tai rakennelmaan. Ehtojen on oltava oikeudenmukaiset, kohtuulliset, avoimet ja syrjimättömät, ja niissä voidaan huomioida 2 momentissa tarkoitettuja perusteita. Viranomaisen on asetettava ehdot saataville verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja käytöstä annetun lain (276/2016) 5 §:ssä tarkoitetussa keskitetyssä tietopisteessä. Viranomaisen on hyväksyttävä kaikki ehdot täyttävät, käyttöoikeutta koskevat kohtuulliset pyynnöt.

Edellä 5 momentissa viranomaisella tarkoitetaan valtion viranomaisia, kunnallisia viranomaisia tai valtion liikelaitoksia

Sopimus 1 momentissa tarkoitettujen telekaapelin, radiomaston, tukiaseman sekä niihin liittyvien rakennelmien ja laitteiden sijoittamisesta sitoo myös kiinteistön tai rakennuksen uutta omistajaa ja haltijaa.

Mitä tässä pykälässä säädetään kiinteistön omistajasta ja haltijasta, koskee myös yleisen alueen omistajaa ja haltijaa.

234 §

Sijoittamisen edellytykset

Telekaapeli on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava laissa liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005) tarkoitetulle tiealueelle tai kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) tarkoitetulle yleiselle alueelle.

237 §

Korvaukset sijoittamisesta

Kiinteistön omistajalla ja haltijalla, rakennuksen omistajalla ja haltijalla sekä kunnalla yleisen alueen omistajana ja haltijana on oikeus saada täysi korvaus 229 §:n 1 momentin 2, 3 ja 4 kohdassa sekä 2 momentissa tarkoitetusta sijoittamisesta siten kuin kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977), jäljempänä *lunastuslaki*, säädetään.

---

244 §

Viestintäverkkoa ja viestintäpalvelua koskevat määräykset

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa 243 §:ssä tarkoitettuja viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen laatua, tietoturvallisuutta ja yhteensopivuutta koskevia määräyksiä. Määräykset voivat koskea:

1) tärkeysluokittelua, tehon syöttöä, varmistamista ja varatiejärjestelyjä;

2) viestintäverkon ja siihen kuuluvan laitetilan sähköistä ja fyysistä suojaamista;

3) suorituskykyä, tietoturvallisuutta ja häiriöttömyyttä sekä niiden ylläpitoa, seurantaa ja verkonhallintaa;

4) menettelyä vika- ja häiriötilanteissa sekä tietoturvallisuuden ja toimintavarmuuden ylläpitämiseksi;

5) viestintäverkon rakennetta ja sen liityntäpisteen teknisiä ominaisuuksia;

6) hätäliikenteen teknistä toteutusta ja varmistamista;

7) veloituksen teknistä toteutusta;

8) yhteenliittämistä, yhteentoimivuutta, merkinantoa ja synkronointia;

9) antennijärjestelmän ja yhteisantennijärjestelmän teknisiä ominaisuuksia;

10) laajakuvatelevisiopalveluja ja laajakuvatelevisio-ohjelmia vastaanottavan televisioverkon teknisiä ominaisuuksia;

11) sähköisen ohjelmaoppaan aloitussivun sisältöä ja rakennetta;

12) teknistä dokumentointia ja tilastointia sekä näihin liittyvien asiakirjojen muotoa ja tietojen säilyttämistä;

13) noudatettavia standardeja;

14) muita näihin verrattavia viestintäverkolle tai viestintäpalvelulle asetettavia teknisiä vaatimuksia;

15) liitännäistoimintoja ja liitännäispalveluja siltä osin kuin niillä on vaikutusta 243 §:ssä säädettyihin viestintäverkkoa tai viestintäpalvelua koskeviin vaatimuksiin.

16) viestintäverkon peittoalueen teknistä määrittämistä

264 §

Erityistarkoituksiin käytettävät radiolaitteet

Mitä 251–263 §:ssä säädetään, ei koske:

1) yksinomaan radioamatöörien käytössä olevia radiolaitteita, joita ei ole asetettu saataville markkinoilla;

2) laivavarustelaissa (1503/2011) tarkoitettuja laivanvarusteita;

3) Euroopan parlamentin ja neuvoston yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta antaman asetuksen (EU) 2018/1139 artiklassa 138 määriteltyjä ilmailuvälineitä;

4) ammattikäyttöön tarkoitettuja yksilöllisesti suunniteltuja laitesarjoja, joita käytetään ainoastaan tutkimus- tai kehityslaitoksissa näiden toimintaan liittyviin käyttötarkoituksiin;

5) radiolaitteita, joita käytetään yksinomaan yleisen turvallisuuden varmistamiseen, maanpuolustukseen, valtion muissa turvallisuusasioissa tai valtion toiminnassa rikosoikeuden alalla.

265 §

Pätevyyden osoittaminen

Pätevyystodistuksen saamiseksi on suoritettava pätevyystutkinto. Tutkinnossa on osoitettava kyseiseen radioviestinnän lajiin liittyvien sääntöjen, ohjeiden ja laitteiden tuntemus sekä tarvittava kielitaito. Jos meriradioviestinnän pätevyystodistusta haetaan sen vuoksi, että hakijan on tarkoitus toimia kansainvälisessä liikenteessä olevan kauppa-aluksen turvallisuusradioviestintään tarkoitetun radiolähettimen käyttäjänä, on hakijan lisäksi oltava iältään vähintään 18-vuotias ja osoitettava, että hän täyttää pätevyystodistuksen saamiseksi laivaväen lääkärintarkastuksista annetun lain (1171/2010) 4 §:ssä tarkoitetut terveysvaatimukset. Liikenne- ja viestintävirasto määrää tutkintovaatimukset sekä päätöksellään hyväksyy ne Liikenne- ja viestintäviraston palveluksessa olevat, jotka toimivat tutkinnon vastaanottajina. Hakemuksesta myös viraston ulkopuolinen voidaan hyväksyä tutkinnon vastaanottajaksi. Tutkinnon vastaanottajalla tulee olla tehtävän edellyttämä taito ja kokemus. Tutkinnon vastaanottajan on suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviään noudatettava, mitä hallintolaissa, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja kielilaissa säädetään. Tutkintoon liittyvien suoritteiden maksullisuudesta ja määrästä säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

---

266 §

Pätevyyden ylläpitäminen

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää hakemuksesta kelpoisuustodistuksen sille, joka 1 momentissa tarkoitetulla tavalla osoittaa pätevyytensä ylläpitämisen sekä osoittaa, että täyttää terveydeltään ja iältään kelpoisuustodistuksen saamiseksi määrätyt vaatimukset. Liikenne- ja viestintävirasto voi hyväksyä pätevyyden ylläpitämisen osoitukseksi myös muun maan toimivaltaisen viranomaisen antaman todistuksen pätevyyden ylläpitämisestä.

270 §

Suojauksen purkujärjestelmää käyttävälle yritykselle asetettavat velvollisuudet

---

Suojauksen purkujärjestelmää käyttävä yritys on velvollinen antamaan toiselle yritykselle edellä mainitun jakelun edellyttämiä teknisiä palveluja oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään poistaa 1 momentin mukaisen velvollisuuden, jos suojauksenpurkujärjestelmää käyttävällä yrityksellä ei ole 52 §:n mukaista huomattavaa markkinavoimaa, jos velvollisuuksien muuttaminen tai poistaminen:

1) ei estäisi 227 §:n mukaisen siirtovelvoitteen toteuttamista; ja
2) ei ehkäisi kilpailua digitaalitelevisio- ja digitaaliradiopalveluiden vähittäismarkkinoilla ja suojauksen purkujärjestelmien tai niiden liitännäistoimintojen markkinoilla.

---

275 §

Häiriöilmoitukset Liikenne- ja viestintävirastolle

Teleyrityksen on ilmoitettava viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle, jos sen palveluun kohdistuu tai sitä uhkaa merkittävä tietoturvaloukkaus taikka muu tapahtuma, joka estää viestintäpalvelun toimivuuden tai häiritsee sitä olennaisesti. Teleyrityksen on ilmoitettava myös ilman aiheetonta viivästystä häiriön tai sen uhan arvioitu kesto ja vaikutukset, korjaustoimenpiteet sekä ne toimenpiteet, joilla häiriön toistuminen pyritään estämään. Liikenne- ja viestintävirasto toimittaa komissiolle ja Euroopan kyberturvallisuusvirastolle vuosittain tiivistelmäraportin ilmoituksista.

Edellä 247 a §:ssä tarkoitetun verkossa toimivan markkinapaikan tarjoajan, hakukonepalvelun tarjoajan sekä pilvipalvelun tarjoajan on ilmoitettava viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle sen palveluun kohdistuvasta merkittävästä tietoturvallisuuteen liittyvästä häiriöstä.

Jos häiriöistä ilmoittaminen on yleisen edun mukaista, Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa teleyrityksen tai palvelun tarjoajan tiedottamaan asiasta tai kuultuaan ilmoitusvelvollista tiedottaa asiasta itse.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, milloin 1 momentissa tarkoitettu häiriö on merkittävä, sekä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta.

Liikenne- ja viestintäviraston on arvioitava, koskeeko 1 ja 2 momentissa tarkoitettu häiriö muita Euroopan unionin jäsenvaltioita ja ilmoitettava tarvittaessa muille asiaan liittyville jäsenvaltioille. 1 momentissa tarkoitetusta häiriöstä on lisäksi ilmoitettava Euroopan kyberturvallisuusvirastolle.

278 §

Yleinen hätänumero

Teleyritys on velvollinen osaltaan huolehtimaan siitä, että käyttäjät saavat puhelimitse, tekstiviestillä sekä muulla hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa (692/2010) säädetyllä tavalla yhteyden maksutta yleiseen hätänumeroon 112.

Teleyrityksen on viipymättä ilmoitettava hätäkeskuslaitokselle, meripelastuskeskukselle ja meripelastuslohkokeskukselle 1 momentissa tarkoitetun hätäilmoitusten välittämisen kannalta merkittävistä viestintäverkon, verkkopalvelun ja viestintäpalvelun vikatilanteista ja häiriötilanteista.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa säädetyn velvollisuuden täyttämiseksi välttämättömistä teknisistä toimenpiteistä.

279 §

Velvollisuus välittää vaaratiedotteita

Teleyritys sekä se, jolla on 34 §:ssä tarkoitettu lupa radiotoiminnan harjoittamiseen tai 26 §:ssä tarkoitettu ohjelmistotoimilupa yleisen edun televisiotoiminnan harjoittamiseen, on velvollinen välittämään viivytyksettä yleisölle vaaratiedotteen, jonka antamisesta säädetään laissa vaaratiedotteesta (466/2012). Vaaratiedotteen vastaanottamisesta ei saa periä käyttäjältä erillistä korvausta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että vaaratiedote voidaan välittää myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja valmiuslaissa tarkoitetuissa poikkeusoloissa. Toiminnanharjoittajan on myös osallistuttava vaaratiedotusjärjestelmän säännölliseen viranomaisaloitteeseen testaamiseen.

Yleisradio Oy:n velvollisuudesta välittää vaaratiedote ja varautua televisio- ja radiotoiminnan hoitamiseen poikkeusoloissa säädetään laissa Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:n 2 momentin 7 kohdassa.

Vaaratiedotteen sisältöä ei saa muuttaa sitä välitettäessä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetusta vaaratiedotteiden välittämisestä ja vasteajoista sekä 2 momentissa tarkoitetusta välittämiseen varautumisesta.

283 §

Viestintäverkon kriittisen järjestelmän palauttaminen Suomeen

Teleyrityksen on huolehdittava siitä, että sen tarjoaman internetyhteyspalvelun, puhelinpalvelun, tekstiviestipalvelun ja 227 §:ssä tarkoitettujen ohjelmistojen siirtämisen kannalta kriittinen viestintäverkon järjestelmä sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta voidaan valmiuslain 60 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaista toimivaltuutta käytettäessä viipymättä palauttaa Suomeen ja että teleyrityksen tarjoamaa palvelua tai järjestelmää voidaan ylläpitää mainitun pykälän 1 momentin mukaisessa menettelyssä määritellystä paikasta. Velvollisuus ei koske merkitykseltään vähäisiä viestintäpalveluja.

287 §

Toimilupamaksu

Toimilupamaksu maksetaan toimilupakauden aikana erissä. Toimilupamaksun ensimmäinen erä voidaan kuitenkin periä jo ennen toimilupakauden alkamista. Maksuaikataulusta säädetään muilta osin valtioneuvoston asetuksella. Maksu määrätään maksettavaksi Liikenne- ja viestintäviraston päätöksellä.

288 §

Markkinaehtoinen taajuusmaksu

Liikenne- ja viestintävirasto perii vuosittain valtiolle maksettavan markkinaehtoisen taajuusmaksun valtioneuvoston 6 §:n 1 momentin nojalla tele- ja televisiotoimintaan vastikkeetta myöntämän verkkotoimiluvan haltijalta, 17 a §:n nojalla jatketun verkkotoimiluvan haltijalta, 17 b §:n nojalla uusitun verkkotoimiluvan haltijalta sekä puolustusvoimilta. Maksu peritään taajuuksista, jotka on osoitettu:

1) 39 §:ssä säädetyllä radioluvalla verkkotoimiluvan haltijalle;

2) 39 §:ssä säädetyllä radioluvalla verkkotoimiluvan haltijan verkolle, jota käytetään muuhun televisiotoimintaan kuin yleisen edun televisiotoimintaan;

3) 39 §:ssä säädetyllä radioluvalla tai 96 §:n nojalla annetulla Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä puolustusvoimien käyttöön.

---

289 §
Tietoyhteiskuntamaksu

Tietoyhteiskuntamaksu on 0,12 prosenttia teleyrityksen Suomessa harjoittaman teletoiminnan liikevaihdosta maksun määräämistä edeltävällä tilikaudella. Velvollisuutta tietoyhteiskuntamaksun suorittamiseen ei ole, jos teleyrityksen Suomessa harjoittaman teletoiminnan liikevaihto on alle 300 000 euroa edeltävältä tilikaudelta**.** Maksun määräytymisen perusteena olevasta liikevaihdosta säädetään tarkemmin 290 §:ssä.

---

293 §
Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu

Yleisradio Oy sekä televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja, jolla on tämän lain 22 §:n 1 momentissa tai 34 §:n 1 momentissa tarkoitettu ohjelmistotoimilupa, ovat velvollisia suorittamaan televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksun.

Maksuvelvollisuus alkaa kalenterivuonna, jona televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan toimiluvan saamisesta on kulunut 6 kuukautta. Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksua ei palauteta, vaikka televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja lopettaisi toimintansa kesken kalenterivuotta.

304 §
Liikenne- ja viestintäviraston erityiset tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on:

---

14) toimia keskitettynä yhteyspisteenä audiovisuaalisten sisältöpalvelujen esteettömyyteen liittyvissä kysymyksissä;

15) toimia Euroopan unionissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/881 mukaisena kansallisena kyberturvallisuussertifioinnin viranomaisena;

16) valvoa teledirektiivin 75 artiklan nojalla annettavan komission delegoidun säädöksen (EU) N:o x/x mukaisia unionin laajuisia laskevan liikenteen enimmäishintoja. Liikenne- ja viestintävirasto voi vaatia teleyritystä muuttamaan laskevan liikenteen korvausten määrää, mikäli hinnoittelu ei ole delegoidun säädöksen vaatimusten mukaista;

17) pitää tarvittaessa yllä teledirektiivin 103 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua riippumatonta vertailuvälinettä sekä hyväksyä *vertailuvälineen* tarjoajan hakemuksesta mainitun artiklan 3 kohdan a-h alakohdan vaatimukset täyttävä riippumaton vertailuväline.

---

308 §
Yhteistyö eri viranomaisten kanssa

Liikenne- ja viestintäministeriön, Liikenne- ja viestintäviraston, tietosuojavaltuutetun, kilpailuviranomaisten, kuluttajaviranomaisten, markkinavalvonta- ja tuoteturvallisuusviranomaisten sekä Kansallisen audiovisuaalisen instituutin on tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä.

---

310 §
Erityinen kuulemisvelvollisuus

Sen lisäksi, mitä hallintolaissa säädetään viranomaisen kuulemisvelvollisuudesta, teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on ennen säännöksen, päätöksen tai määräyksen antamista varattava tilaisuus 30 päivän kuluessa esittää lausuntonsa huomattavalla tavalla viestintämarkkinoihin vaikuttavasta:

1) toimiluvan hakuilmoituksesta;

2) telealueita koskevasta määräyksestä;

3) numerointipäätöksestä;

4) 51–79 §:n ja 55 a–g §:n mukaisista päätöksistä;

5) 82 §:n 3 momentin mukaisesta muutetusta päätösehdotuksesta;

6) toimilupaehtojen muuttamisesta;

7) toimiluvan peruuttamisesta;

8) toimiluvan uusimisesta;

9) 270 §:n 4 momentin mukaisesta päätöksestä.

Poikkeuksellisissa tilanteissa 30 päivän määräajasta voidaan poiketa.

Toimiluvanhaltijalle ja teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on ennen 17 a §:ssä säädettyä päätöstä varattava tilaisuus esittää lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa.

311 §

Liikenne- ja viestintäviraston ja valtioneuvoston julkaisemisvelvollisuus

Liikenne- ja viestintäviraston on julkaistava 51 a §:ssä tarkoitettu maantieteellinen kartoitus ja ennuste niiltä osin, jotka eivät sisällä liikesalaisuuksia, 51–79 §:ssä tarkoitetut päätökset, telealuejakoa koskeva määräys, numerointipäätös ja teleyritysten välistä riita-asiaa koskeva ratkaisu siten, että ne ovat teleyritysten ja käyttäjäryhmien saatavilla.

Valtioneuvoston on julkaistava toimiluvan hakuilmoitus ja toimilupapäätös 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

314 §

Yritysten välisten riita-asioiden ratkaiseminen Liikenne- ja viestintävirastossa

Liikenne- ja viestintäviraston on ratkaistava teleyrityksen ja muun yrityksen 53–80 §:n, 81 a–c §:n, 7 a luvun tai 304 §:n 2 momentin nojalla vireille saattama asia viimeistään neljän kuukauden kuluttua asian vireille tulosta. Määräaika ei koske poikkeuksellisen laajoja tai muuten poikkeuksellisissa olosuhteissa vireille saatettuja asioita. Osapuolille päätöksen yhteydessä asetettavien velvoitteiden tulee olla tämän lain säännösten mukaisia.

Jos riita vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava riidasta Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisen yhteistyöelimelle sen lausunnon antamista varten. Jos rajat ylittävästä riidasta on ilmoitettu mainitulle yhteistyöelimelle, Liikenne- ja viestintävirasto ei saa ratkaista asiaa ennen kuin yhteistyöelimen lausunto on saapunut tai sen antamiselle varattu määräaika on kulunut loppuun. Liikenne- ja viestintäviraston ratkaisu on annettava viimeisteistään kuukauden kuluttua yhteistyöelimen lausunnon saapumisesta.

315 §

Viranomaisten yleinen tiedonsaantioikeus

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä sille säännöllisesti kerättävistä ja luovutettavista tiedoista sekä tietojen digitaalisesta muodosta ja toimittamisesta. Määräykset voivat koskea tietoja, jotka ovat tarpeellisia:

1) 16 §:ssä tarkoitettujen verkkotoimiluvan ehtojen valvomiseksi;

2) 52 §:ssä tarkoitetun markkina-analyysin tai huomattavan markkinavoiman päätöksen valmistelemiseksi taikka päätöksessä asetettujen velvoitteiden valvomiseksi;

3) 85 §:ssä tarkoitetun yleispalveluyrityksen nimeämistä koskevan päätöksen valmistelemiseksi tai päätöksessä asetettujen velvoitteiden valvomiseksi;

4) 304 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun tiedon keräämistä tai tiedottamista koskevan tehtävän hoitamiseksi;

5) 51 a §:n 1 momentissa tarkoitetun maantieteellisen kartoituksen ja 2 momentissa tarkoitetun ennusteen laatimiseksi sekä 4 momentissa tarkoitetun tiedon keräämiseksi.

318 §

Tietojen luovuttaminen viranomaisesta

Liikenne- ja viestintäministeriöllä, Liikenne- ja viestintävirastolla, tietosuojavaltuutetulla, Kilpailu- ja kuluttajavirastolla, markkinavalvonta- ja tuoteturvallisuusviranomaisilla sekä Kansallisella audiovisuaalisella instituutilla on salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamisen yhteydessä saamansa tai laatimansa asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto toisilleen, jos se on näille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä.

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus luovuttaa salassa pidettävä asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto komissiolle, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle ja toisen ETA-valtion valvontaviranomaiselle, jos se on viestintämarkkinoiden valvonnan kannalta välttämätöntä.

---

321 §

Hätäilmoituksia vastaanottavien viranomaisten tiedonsaantioikeus

Teleyritys on velvollinen luovuttamaan hätäkeskuslaitokselle, meripelastuskeskukselle, meripelastuslohkokeskukselle ja poliisille käsiteltäväksi:

1) sen liittymän tai päätelaitteen, josta hätäilmoitus on tehty, sijaintitiedot ja tiedot liittymän tunnisteesta, tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta; sekä

2) hätäilmoituksen kohteena olevan henkilön käyttämän päätelaitteen tai liittymän sijaintitiedot sekä tiedot liittymän tunnisteesta, tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta, jos henkilö on hätäilmoituksen vastaanottaneen viranomaisen perustellun käsityksen mukaan ilmeisessä hädässä tai välittömässä vaarassa.

---

325 §

Liikenne- ja viestintäviraston tarkastusoikeus

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus teettää tekninen turvallisuus- ja toimivuustarkastus sekä satelliittipalveluteknologiaa koskeva tarkastus riippumattomalla asiantuntijalla. Asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tämän pykälän mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa. Riippumattomalla asiantuntijalla teetetyn teknisen turvallisuus- ja toimivuustarkastuksen kohteena oleva teleyritys vastaa tarkastuksen kustannuksista.

---

333 §

Teleyrityksen seuraamusmaksu

Teleyritykselle, joka toimii 53–55 §:n nojalla asetetun velvollisuuden tai 81 a §:n nojalla sitovaksi annetun sitoumuksen vastaisesti eikä kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kolmen kuukauden määräajassa oikaise menettelyään, voidaan määrätä seuraamusmaksu. Seuraamusmaksu voidaan määrätä myös yritykselle, joka tahallisesti tai törkeän huolimattomuuden vuoksi antaa harhaanjohtavia, virheellisiä tai puutteellisia tietoja 51a §:ssä tarkoitetun menettelyn yhteydessä eikä kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kolmen kuukauden määräajassa oikaise menettelyään.

---

339 §

Televisio-ohjelmiston ja tilausohjelmapalvelun ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttäminen

Valtioneuvosto voi määrätä enintään kuukauden ajaksi keskeytettäväksi Suomen ulkopuolelta tulevan televisio-ohjelmiston ja tilausohjelmapalvelun ohjelmiston edelleen lähettämisen, jos ohjelmistossa ilmeisellä tavalla toistuvasti:

1) syyllistytään rikoslain 11 luvun 10 §:ssä rangaistavaksi säädettyyn kiihottamiseen kansanryhmää vastaan ja 10 a §:ssä rangaistavaksi säädettyyn törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan;
2) törkeästi rikotaan kuvaohjelmalain 6 §:n säännöksiä;
3) syyllistytään rikoslain 34 a luvun 1 §:n 2-kohdan mukaiseen terroristisena tekona rangaistavaksi säädettyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen.

Jos 1 momentissa tarkoitetusta televisio-ohjelmistosta vastuussa oleva televisiotoiminnan harjoittaja tai tilausohjelmapalvelun ohjelmistosta vastuussa oleva tilausohjelmapalvelun tarjoaja on sijoittautunut johonkin ETA-valtioon, edelleen lähettämisen keskeytyksen määräämisessä on noudatettava audiovisuaalisia mediapalveluita koskevan direktiivin 3 artiklan 2 ja 3 kohdissa säädettyä menettelyä. Jos televisiotoiminnan harjoittaja on sijoittautunut johonkin Euroopan talousalueeseen kuulumattomaan, mutta Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimusosapuolena olevaan valtioon, televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttämisen määräämisessä on noudatettava mainitun sopimuksen 24 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyä menettelyä.

344 §

Muutoksenhaku hallinto-oikeuteen

Liikenne- ja viestintäministeriön ja kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätökseen, Liikenne- ja viestintäviraston muuhun kuin 342 §:ssä tarkoitettuun hallintopäätökseen sekä Liikenne- ja viestintäviraston, sisäministeriön ja ilmoitetun laitoksen oikaisuvaatimukseen antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä.

---

345 §
Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden päätökseen 32 §:ssä tarkoitetussa ohjelmistotoimiluvan peruuttamista koskevassa asiassa, 49 §:ssä tarkoitetussa radioluvan peruuttamista koskevassa asiassa, 233 §:ssä tarkoitetussa sijoittamista koskevassa asiassa, 235 §:ssä tarkoitetussa sijoittamisoikeuden muuttamista tai poistamista koskevassa asiassa ja 255 §:ssä tarkoitetussa arviointilaitoksen nimeämisen peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2020

Tämän lain 8–10 lukua sovelletaan vasta sen jälkeen, kun Liikenne- ja viestintävirasto on ensimmäisen kerran tehnyt tämän lain 52 §:n mukaisen päätöksen huomattavasta markkinavoimasta ja tämän seurauksena asettanut teleyrityksille tai muille yrityksille tämän lain mukaiset oikeudet ja velvollisuudet.

Tämän lain 65 §:n 1 momenttia sovelletaan 19 päivästä syyskuuta 2021.

Tämän lain 108 a §:n 1 momenttia sovelletaan tämän lain voimaantulon jälkeen tehtäviin mikroyritysten, pienten yritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kanssa tehtyihin sopimuksiin.

Tämän lain 109 §:n 2 momentin säännöksiä määräaikaisen sopimuksen enimmäiskestosta sovelletaan tämän lain voimaantulon jälkeen tehtäviin viestintäpalvelusopimuksiin.

Tämän lain 310 §:n 1 momentin 8 kohtaa ja 2 momenttia sovelletaan vain tämän lain voimaantulon jälkeen myönnettäviin verkkotoimilupiin.

Laki ajoneuvolain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ajoneuvolain (1090/2002) 25 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1042/2014, uusi 7 momentti,

seuraavasti:

25 §
Ajoneuvon rakenne, hallintalaitteet ja varusteet

Jos ensi kertaa käyttöönotettavaan M-luokan ajoneuvoon on kiinteästi asennettu autoradiovastaanotin, tulee vastaanottimella voida vastaanottaa maanpäällisiä digitaalisia radiolähetyksiä.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2020

Tämän lain 25 § 7 momenttia sovelletaan 20.12.2020 jälkeen saataville asetettuihin ja ensi kertaa käytöönotettaviin M-luokan ajoneuvoihin.

Laki kuvaohjelmalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuvaohjelmalain (710/2011) 1 ja 2 §, 2 luvun otsikko, 8 §, 20 §:n 1 momentti, 25 § ja 26 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 8 §, 20 §:n 1 momentti, 25 § sekä 26 §:n 1 ja 2 momentti laissa 673/2013, ja
lisätään lakiin uusi 7 a ja 23 a § sekä 27 §:ään uusi 7 kohta seuraavasti:

1§
Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on lasten suojeleminen heidän kehitykselleen haitallisilta kuvaohjelmilta.

2 §
Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan kuvaohjelman tarjoamiseen ja sen valvontaan Suomessa, jos ohjelmaa tarjotaan sellaisessa televisiotoiminnassa tai tilausohjelmapalvelussa, johon sovelletaan sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia (917/2014). Muuhun kuvaohjelman tarjoamiseen ja sen valvontaan Suomessa lakia sovelletaan, jos:

1) ohjelmaa tarjoaa yhteisö tai elinkeinonharjoittaja, joka on rekisteröity Suomessa tai jolla on toimipaikka Suomessa;

2) ohjelmaa tarjoaa henkilö, joka on Suomen kansalainen tai jolla on vakinainen asuinpaikka Suomessa; tai

3) päätös ohjelman tarjoamisesta on tehty Suomessa.

Sellaiseen kuvaohjelmaan, joka sisältyy Suomen ulkopuolelta alkunsa saavaan ohjelmistoon ja jota tarjotaan Suomessa samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa, sovelletaan ainoastaan, mitä 4 §:n 1–3 momentissa sekä 7 ja 25–29 §:ssä säädetään.

Lisäksi sellaiseen videonjakoalustapalveluun, johon sovelletaan sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia, sovelletaan, mitä 7 a, 8, 19, 20, 23 a ja 25–27 §:ssä säädetään.

2 luku
Kuvaohjelman ja videonjakoalustapalvelun tarjoaminen

7 a §
Lasten suojeleminen haitallisilta kuvaohjelmilta videonjakoalustapalveluissa

Videonjakoalustan tarjoajan on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet lasten suojelemiseksi sellaisilta kuvaohjelmilta, jotka saattavat olla haitallisia lapsen kehitykselle. Toimenpiteiden tulee olla oikeassa suhteessa kyseessä olevien kuvaohjelmien luonteeseen ja niistä mahdollisesti aiheutuvaan haittaan ottaen huomioon videonjakoalustapalvelun koko ja tarjotun palvelun luonne. Haitallisimpiin kuvaohjelmiin on sovellettava tiukimpia toimenpiteitä.

8 §
Käytännesäännöt

Kuvaohjelmien ja videonjakoalustan tarjoajat voivat laatia käytännesääntöjä lasten suojelemiseksi haitalliselta sisällöltä ja mediakasvatuksen edistämiseksi. Kansallinen audiovisuaalinen instituutti voi tarkastaa, että käytännesäännöt ovat tämän lain mukaisia.

20 §
Yleisöpalaute

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti ottaa vastaan yleisöpalautetta lapsen kehitykselle haitallisten kuvaohjelmien tarjoamisesta ja 7 a §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden asianmukaisuudesta.

---

23 a §
Videonjakoalustan tarjoajan tiedonantovelvollisuus

Videonjakoalustan tarjoajan tulee pyynnöstä antaa Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia tietoja.

25 §
Huomautus ja uhkasakko

Jos kuvaohjelman tarjoaja laiminlyö 6 §:n 2–5 momentissa tai 7 §:ssä säädettyjä velvollisuuksiaan taikka videonjakoalustan tarjoaja laiminlyö 7 a tai 23 a §:ssä säädettyjä velvollisuuksiaan, Kansallinen audiovisuaalinen instituutti voi kehottaa tätä täyttämään velvollisuutensa. Instituutti voi asettaa kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

26 §
Valvontamaksu

Kuvaohjelmien ja videonjakoalustapalveluiden tarjoamisen valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi peritään Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille valvontamaksu.

Valvontamaksun on velvollinen suorittamaan yhteisö ja henkilö, jota koskee 4 §:ssä tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus, sekä sellainen videonjakoalustan tarjoaja, johon sovelletaan sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia.

---

27 §
Valvontamaksun suuruus

Kuvaohjelman tarjoamisen vuosittaiset valvontamaksut ovat:

---

7) videonjakoalustapalvelu 400 euroa.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2020

Laki vaaratiedotteesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaaratiedotteesta annetun lain (466/2012) 1§, 3-8 §, sellaisena kuin niistä 5 § on laissa 1008/2018,

seuraavasti:

1 §
Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan vaaratiedotteeseen, jonka viranomainen antaa välitettäväksi radiossa, televisiossa ja muihin telepäätelaitteisiin.

Viranomaisten velvollisuudesta tiedottaa, ohjata ja neuvoa muutoin kuin antamalla vaaratiedote säädetään erikseen.

3 §
Toimivaltaiset viranomaiset

Vaaratiedotteen saa antaa:

---

11) Ruokavirasto;

---

15) Ahvenanmaan valtionvirasto.

4 §
Vaaratiedotteen antaminen

Vaaratiedote voidaan antaa, jos se on välttämätöntä väestön varoittamiseksi, silloin kun vaarallisen tapahtuman seurauksena voi aiheutua ihmisille hengen- tai terveysvaara taikka vaara merkittävälle omaisuuden vaurioitumiselle tai tuhoutumiselle.

Toimivaltaisen viranomaisen on vaaratiedotetta antaessaan päätettävä sen maantieteellisestä kohdentamisesta joko valtakunnalliseksi tai alueelliseksi vaaran laadun ja muiden vaarasta varoittamisen kannalta oleellisten seikkojen perusteella.

Vaaratiedote voidaan lisäksi antaa, kun vaaratilanne, jonka perusteella vaaratiedote on annettu, on ohi.

Vaaratiedotteen sisällöstä ja antamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

5 §
Vaaratiedotteen välittäminen väestölle

Vaaratiedote välitetään väestölle radiossa ja hätäkeskustietojärjestelmän rajapinnan kautta telepäätelaitesovelluksiin.

Vaaratiedote voidaan lisäksi välittää väestölle televisiossa, jos vaaratiedotteen antava viranomainen niin päättää.

Vaaratiedote tulee välittää väestölle välittömästi.

Vaaratiedotteen sisältöä ei saa muuttaa sitä välitettäessä.

Teleyrityksen sekä televisio- ja radiotoiminnan harjoittajan velvollisuudesta välittää viranomaistiedotuksia säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 243 §:n 1 momentin 15 kohdassa, 279 §:ssä sekä Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:n 2 momentin 7 kohdassa.

6 §
Väestön varoittamisessa käytettävät kielet

Vaaratiedote tulee kielilain (423/2003) 32 §:n mukaisesti antaa sekä suomen että ruotsin kielellä.

Jos 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu vaarallinen tapahtuma tai sen seuraukset kohdistuvat saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:n mukaiselle saamelaisten kotiseutualueelle, vaaratiedote on mainitulla alueella annettava lisäksi saamen kielellä.

7 §
Vaaratiedottamisprosessin kulku

Toimivaltainen viranomainen lähettää vaaratiedotteen Hätäkeskuslaitokseen.

Hätäkeskuslaitos välittää vaaratiedotteen radiossa ja televisiossa jakelua varten Yleisradio Oy:öön sekä hätäkeskustietojärjestelmän rajapinnan kautta telepäätelaitesovelluksiin.

Vaaratiedotteen lähettämisestä Hätäkeskuslaitokseen ja vaaratiedotteen välittämisestä Yleisradio Oy:öön sekä hätäkeskustietojärjestelmän rajapinnan kautta telepäätelaitesovelluksiin voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

8 §
Vaaratiedotteen kääntäminen

Hätäkeskuslaitoksen tulee tarvittaessa avustaa 3 §:n 1–3 ja 15 kohdassa mainittuja viranomaisia vaaratiedotteen kääntämisessä toiselle kansalliskielelle. Vaaratiedotteen antava viranomainen vastaa tiedotteen ja sen käännöksen sisällön oikeellisuudesta.

Vaaratiedotteen kääntämisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2020

Laki maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 161 §:n 6 momentti, sellaisena kuin se on laissa 918/2014,

seuraavasti:

Telekaapeleiden, tukiasemien ja radiomaston sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsemalle kiinteistölle säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 28 luvussa. Telekaapeleiden sijoittamisesta tiealueelle säädetään liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 a §:ssä.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2020

LIITTEET

Rinnakkaistekstit

Rinnakkaistekstit ovat lausuntovaiheessa erillisenä liitteenä

Asetusluonnokset

Valtioneuvoston asetus audiovisuaalisista palveluista 18.12.2014/1245

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 207 § 2 momentin sekä Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:n 2 momentin 7 kohdan nojalla, sellaisena kuin niistä on Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 § 2 momentin 7 kohta laissa 635/2005:

Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan sijoittautuminen

1 §

Sen lisäksi, mitä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 207 §:ssä säädetään, audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajalla on sellainen merkittävä liityntä Suomeen, että sen voidaan katsoa olevan sijoittautunut Suomeen, jos:

1) sillä on päätoimipaikka tai sen ohjelma-aikataulua tai ohjelmaluetteloa koskevat päätökset tehdään Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai rajat ylittävistä televisiolähetyksistä tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 87/1994), jäljempänä Euroopan neuvoston televisioyleissopimus, sopimuspuolena olevassa valtiossa, ja merkittävä osa ohjelmaan liittyvän audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjonnan harjoittamiseen osallistuvista työntekijöistä työskentelee Suomessa;

2) merkittävä osa ohjelmaan liittyvän audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjonnan harjoittamiseen osallistuvista työntekijöistä työskentelee useammassa kuin yhdessä Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa, ja sen päätoimipaikka on Suomessa;

3) yhdessäkään Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa ei työskentele merkittävää osaa ohjelmaan liittyvän audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjonnan harjoittamiseen osallistuvista työntekijöistä, mutta se on aloittanut toimintansa Suomen lainsäädännön mukaisesti ja toiminnan harjoittajalla on taloudellisesti merkittävää toimintaa Suomessa; tai

4) sillä on päätoimipaikka jossain Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa, mutta ohjelma-aikataulua tai ohjelmaluetteloa koskevat päätökset tehdään jossakin muussa valtiossa, tai jos tilanne on päinvastainen, milloin merkittävä osa ohjelmaan liittyvän audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjonnan harjoittamiseen osallistuvista työntekijöistä työskentelee Suomessa.

Videonjakoalustan tarjoajan sijoittautuminen

2a §

Sen lisäksi mitä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 226b §:ssä säädetään, videonjakoalustan tarjoajan voidaan katsoa olevan sijoittautunut Suomeen, jos:

1) videonjakoalustan tarjoajan emo- tai tytäryritys on sijoittautunut Suomeen;

2) videonjakoalustan tarjoaja on osa ryhmää, jonka jokin yritys on sijoittautunut Suomeen.

Tapauksissa, joissa sijoittautumista arvioidaan useiden eri jäsenmaiden kesken, videonjakoalustan tarjoajan sijoittautumista arvioidaan seuraavin kriteerein:

3) sovellettaessa 2 kohtaa tapauksissa, joissa emoyritys, tytäryritys tai muut ryhmän yritykset ovat sijoittautuneet eri jäsenvaltioihin, videonjakoalustan tarjoajan katsotaan sijoittautuneen emoyrityksen sijoittautumisjäsenvaltioon, tai jos emoyritys ei ole sijoittautunut jäsenvaltioon, tytäryrityksen sijoittautumisjäsenvaltioon, tai jos tytäryritys ei ole sijoittautunut jäsenvaltioon, saman ryhmän muun yrityksen sijoittautumisjäsenvaltioon.
4) sovellettaessa 3 kohtaa tapauksissa, joissa on useita tytäryrityksiä ja kukin niistä on sijoittautunut eri jäsenvaltioon, videonjakoalustan tarjoajan katsotaan sijoittautuneen siihen jäsenvaltioon, jossa jokin tytäryrityksistä aloitti toimintansa, edellyttäen, että sillä on edelleen vakaa ja tosiasiallinen yhteys tämän jäsenvaltion talouteen.

   Tapauksissa, joissa on useita muita yrityksiä, jotka ovat osa ryhmää ja kukin niistä on sijoittautunut eri jäsenvaltioon, videonjakoalustan tarjoajan katsotaan sijoittautuneen siihen jäsenvaltioon, jossa jokin näistä yrityksistä aloitti toimintansa, edellyttäen, että sillä on edelleen vakaa ja tosiasiallinen yhteys tämän jäsenvaltion talouteen.

[Kumotaan 8 § 2 momentti]

9 §

Ääni- ja tekstityspalvelun toteuttamisesta aiheutuva ohjelmatuntikohtainen laskennallinen viitekustannus on toistaiseksi:

1) äänen liittämisestä ohjelmistoihin 70 euroa;
2) tekstityksen liittämisestä suomen- ja ruotsinkielisiin ohjelmiin 440 euroa

[Kumotaan 13 §]

———

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 2020.

Valtioneuvoston asetus tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta yleispalvelussa ja erityisryhmille tarjottavien palveluiden vähimmäisvaatimuksista (UUSI)

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 86 §:n 3 momentin ja 87 §:n 3 momentin nojalla:

1 §
Tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeus

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 87 §:n 2 momentissa tarkoitetun tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeus saapuvassa liikenteessä on 5 megabittiä sekunnissa.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, riittää, että internetyhteyden keskimääräinen vähimmäisnopeus saapuvassa liikenteessä on XX megabittiä sekunnissa 24 tunnin mittausjakson aikana ja XX megabittiä sekunnissa minkä tahansa 4 tunnin mittausjakson aikana.

2 §
Kuulo- ja puhevammaisten erityistarpeet

Kuulo- tai puhevammaiselle käyttäjälle tarjottavan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 86 §:ssä tarkoitetun liittymän tulee mahdollistaa videopuhelu- ja etätulkkauspalvelujen käyttämistä varten internet-yhteys, jonka nopeus on saapuvassa ja lähtevässä liikenteessä vähintään 1 megabittiä sekunnissa. Nopeus saa tilapäisesti laskea alle vähimmäisnopeuden, ei kuitenkaan alle xxx kilobittiin sekunnissa.

Lisäksi liittymällä tulee voida hätäpalveluiden käyttämistä varten lähettää ja vastaanottaa tekstiviestejä.

3 §
Näkövammaisten erityistarpeet

Näkövammaisen käyttäjän on saatava 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun liittymän asiakassuhteen hoitamisessa tarvittavat palvelut esteettömästi. Lisäksi liittymää koskeva lasku ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 134 §:ssä tarkoitettu laskun erittely on toimitettava hänelle esteettömässä muodossa.

4 §
Erityistarpeen osoittaminen

Käyttäjän on teleyrityksen pyynnöstä esitettävä selvitys vammastaan ja sen edellyttämistä erityistarpeista.

5§
Voimaantulo
Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 2020.

Valtioneuvoston asetus kriteereistä laskevan puheliikenteen tukkutason korvausten määrittelemiseksi

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään kriteereistä laskevan puheliikenteen tukkutason korvausten määrittelemiseksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 55 f §:n 2 momentin nojalla:

1 §

Liikenne- ja viestintäviraston on huomioitava seuraavia periaatteita, kriteereitä ja muuttujia käytetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 55 f §:n 2 momentissa tarkoitettujen laskevan liikenteen korvausten määrittelemiseksi kiinteissä verkoissa ja matkaviestinverkoissa:

1) maksujen on perustuttava tehokkaan teleyrityksen kustannusten kattamiseen ja tosiasiallisten kustannusten arvioinnin on perustuttava nykyarvoon sekä kustannusmetodologian todellisten kustannusten laskemisen on perustuttava alhaalta ylöspäin suuntautuvan mallintamisen lähestymistapaan, jossa käytetään tukkuhintaisen laskevan puheensiirtopalvelun kolmansille osapuolille toimittamisen liikenneperusteisia pitkän aikavälin lisäkustannuksia;

2) puheliikenteen tukkutason laskevan liikenteen palvelun asianmukaiset lisäkustannukset muodostuvat erosta, joka syntyy, kun verrataan koko palveluvalikoimaansa tarjoavan teleyrityksen pitkän aikavälin kokonaiskustannuksia ja kyseisen teleyrityksen pitkän aikavälin kokonaiskustannuksia, mikäli se ei tarjoaisi kolmansille osapuolille puheliikenteen tukkutason laskevan liikenteen palvelua;

3) kyseiselle laskevan liikenteen palvelulle olisi kohdennettava ainoastaan ne liikenneperusteisen kustannukset, jotka vältettäisiin, jos puheliikenteen tukkutason laskevan liikenteen palvelua ei tarjottaisi;

4) lisäverkkokapasiteettiin liittyvät kustannukset otetaan huomioon ainoastaan siinä määrin kuin ne johtuvat tarpeesta lisätä kapasiteettia lisääntyneen puheliikenteen tukkutason laskevan liikenteen välittämiseksi;

5) taajuusmaksuja ei lueta matkaviestinverkon puheliikenteen laskevan liikenteen kustannuksiin;

6) huomioon otetaan ainoastaan kolmansille osapuolille tukkutasolla tarjottavan puheliikenteen laskevan liikenteen palvelun tarjoamisesta suoraan aiheutuvat tukkutason kaupalliset kustannukset;

7) kaikkien kiinteiden verkkojen teleyritysten koosta riippumatta katsotaan tarjoavan puheliikenteen laskevan liikenteen palveluja samaan yksikköhintaan kuin tehokas teleyritys;

8) matkaviestinverkon teleyrityksillätehokkuuden vähimmäistasoksi on vahvistettava vähintään 20 prosentin markkinaosuus;

9) omaisuuseristä tehtäviin poistoihin on asianmukaista käyttää taloudellista arvonalennusmallia; ja

10) mallinnettuja verkkoja koskevan teknologisen valinnan on oltava tulevaisuuteen suuntautuva ja perustuttava IP-runkoverkkoon ottaen huomioon eri teknologiat, joita todennäköisesti käytetään enimmäismaksujen voimassaoloaikana. Kun kyseessä ovat kiinteät verkot, puheluja pidetään yksinomaan pakettikytkentäisinä.

2 §

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 2020.

Valtioneuvoston asetus huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisemman verkon korvaamisesta tai käytöstä poistamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 81 c §:n 3 momentin mukaisesti:

1 §
Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 81 c §:n 1 momentin mukaisesti tehtäviin ilmoituksiin, joilla lain 52 §:n perusteella huomattavan markkinavoiman yritykseksi määrätyt teleyritykset ilmoittavat aikomuksistaan korvata tai poistaa käytöstä aiempaa verkkoaan.

2 §
Toimitettavat tiedot

Sen lisäksi, mitä tietojen toimittamisesta säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetussa lain 81 c §:ssä, on huomattavan markkinavoiman yrityksen liitettävä ilmoitukseensa vähintään seuraavat tiedot:

1) yrityksen perustiedot kuten yrityksen nimi, yhteystiedot ja y-tunnus;

2) olemassa olevan verkon suunniteltu korvaamisajankohta tai poistamisajankohta;

3) olemassa olevan verkon maantieteellinen peittoalue ensisijaisesti kiinteistökohtaisesti paikkatietona tai vaihtoehtoisesti kartalla, josta ilmenee verkon tarkka sijainti koordinaatteineen;

4) olemassa olevan verkon käyttäjämäärät, mukaan luettuina vuokratut tilaajayhteydet sekä kapasiteettituotteet ja niiden käyttäjät;

5) olemassa olevan verkon liittymätyyppi;

6) vaihtoehtoisten tai korvaavien tuotteiden saatavuus ja ominaisuudet olemassa olevan verkon alueella; ja

7) tieto siitä, onko ilmoituksen tekijä yleispalveluyritys tai sijaitseeko olemassa oleva verkko yleispalvelualueella.

3 §
Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valtioneuvoston asetus ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettavista tiedoista

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 106 b § 2 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa / :

1 §

Ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Teleyrityksen on annettava kuluttajalle ennen viestintäpalvelusopimuksen tekemistä seuraavat tiedot:

1) tarvittaessa edullisempien ehtojen saamiseksi edellytetty palvelun vähimmäiskäyttö tai vähimmäiskesto;

2) tarvittaessa palveluntarjoajan vaihtamiseen liittyvät maksut sekä korvaus- ja hyvitysmenettelyt vaihtoon liittyvissä viivästys- ja väärinkäyttötapauksissa;

3) ennakkoon maksettuja palveluja käytettäessä tiedot kuluttajan oikeudesta saada pyynnöstä takaisin käyttämättä jäänyt saldo;

4) tarvittaessa sopimuksen ennenaikaisen irtisanomisen johdosta perittävät maksut, maksu kuluttajalle jäävästä päätelaitteesta sekä tiedot päätelaitteen käytön eston poistamista;

5) tarvittaessa korvaus- ja hyvitysmenettelyt, jos palvelun laadussa on virhe tai jos palveluntarjoaja ei ryhdy tarvittaviin toimenpiteisiin turvallisuuteen liittyvässä vaaratilanteessa tai turvallisuuteen liittyvän uhan tai haavoittuvuuden ilmetessä;

6) palveluntarjoajan toimet tietoturvan vaarantuessa tai tietoturvauhkien tai –haavoittuvuuksien ilmetessä;

7) muiden kuin internetyhteyspalvelujen osalta varmistetut erityiset laatumuuttujat.

Teleyrityksen on annettava 1 momentin mukaiset tiedot myös mikroyritykselle, pienelle yritykselle ja voittoa tavoittelemattomalle yhteisölle, jos muuta ei ole sovittu.

Tätä pykälää ei sovelleta laitteiden välisiin siirtopalveluihin.

2 §

Ennen henkilöiden välistä sähköisen viestinnän palvelua tai internetyhteyspalvelua koskevan sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Ennen kuin teleyritys tekee henkilöiden välistä sähköisen viestinnän palvelua tai internetyhteyspalvelua koskevan sopimuksen kuluttajan kanssa sen on annettava kuluttajalle 1 §:ssä säädettyjen tietojen lisäksi seuraavat tiedot:

1) tarvittaessa palvelun laadun vähimmäistasot teledirektiivin 104 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut BERECin suuntaviivat huomioon ottaen; [suuntaviivat annetaan viimeistään 21.6.2020];

2) tarvittaessa teleyrityksen toimittamien päätelaitteiden käytölle asetetut ehdot;

3) sopimukseen sisältyvät erityiset hinnastot ja palvelut mukaan lukien tarvittaessa laskutuskauteen sisältyvät viestintämäärät ja lisäviestintäyksikköjen hinta;

4) tarvittaessa mahdollisuus siirtää edellisellä laskutuskaudella käyttämättä jäänyt viestintämäärä seuraavalle laskutuskaudelle, jos hinnasto perustuu ennalta määrättyyn viestintämäärään;

5) toiminnot, joilla kuluttaja voi seurata palvelun käyttöä ja siitä kertyviä maksuja;

6) lisämaksullisten palvelujen ja numeroiden hinnat;

7) sopimuspakettien yksittäisten osien hinnat, jos niitä tarjotaan myös erikseen;

8) menetelmät, joiden avulla kuluttaja saa ajantasaiset hintatiedot;

9) ennen sopimuksen tekemistä vaadittavat henkilötiedot sekä tieto siitä, mitä henkilötietoja kerätään palvelua käytettäessä;

10) yksityiskohtaiset ja ajantasaiset tiedot vammaisille soveltuvista tuotteista ja palveluista.

Teleyrityksen on annettava 1 momentin mukaiset tiedot myös mikroyritykselle, pienelle yritykselle ja voittoa tavoittelemattomalle yhteisölle, jos muuta ei ole sovittu.

3 §

Ennen numeroihin perustuvaa henkilöiden välistä sähköisen viestinnän palvelua koskevan sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Ennen kuin teleyritys tekee numeroihin perustuvaa henkilöiden välistä sähköisen viestinnän palvelua koskevan sopimuksen kuluttajan kanssa, sen on annettava kuluttajalle 1 ja 2 §:ssä tarkoitettujen tietojen lisäksi seuraavat tiedot:

1) hätäpalvelujen tai soittajan sijaintitietojen saatavuutta koskevat rajoitukset;

2) kuluttajan oikeus päättää, merkitäänkö hänen henkilötietonsa yhteystietopalveluun.

Teleyrityksen on annettava 1 momentin mukaiset tiedot myös mikroyritykselle, pienelle yritykselle ja voittoa tavoittelemattomalle yhteisölle, jos muuta ei ole sovittu.

4 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 2020

Muut liitteet - vastaavuustaulukko EU-säädöksistä

//luonnos 19.11.2019, täydentyy//

Teledirektiivin artikla	**Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain säännös**
1 artikla	koskee direktiivin soveltamisalaa ja tavoitteita, ei implementoitava
2 artikla	3 §, direktiivin määritelmät pääosin pykälän alakohdissa.
3 artikla	koskee direktiivin yleisiä tavoitteita, ei implementoitava
4 artikla	Ei suoraan implementoitava, Artiklaa ei tarvitse erikseen saattaa voimaan kansallisessa lainsäädännössä, koska tämän artiklan tavoitteiden saavuttamiseksi säädetyt muut direktiivin säännökset saatetaan voimaan tai on jo saatettu voimaan kansallisessa lainsäädännössä. Suomi toimii yhteistyössä jäsenvaltioiden ja komission kanssa.
5.1 artikla	(olemassa olevat) 8 luku, 9 luku, 314 §, 13 luku, 303 §, 304 §, V osa, 306 §, 7 luku, 7a-luku, 93 §, 102 §, 103 §, 315 §
5.2 artikla	(olemassa oleva) 308 §, (olemassa oleva) hallintolaki 10 §
5.3. artikla	(olemassa olevat) 308 §, hallinnon yleislait
5.4 artikla	Ei toimenpiteitä, olemassa olevat hallinnollinen käytäntö
6.1 artikla	(olemassa oleva) 302.2 §
6.2 artikla	(olemassa oleva) hallinnon yleislainsäädäntö ja budjettilainsäädäntö
7.1. artikla	(olemassa oleva) laki liikenne- ja viestintävirastosta 4 §, valtion virkamieslaki 9a § sekä valtion virkamiesasetus 28 § 6 kohta
7.2. artikla	(olemassa oleva) perustuslaki 18 § ja valtion virkamieslainsäädäntö
7.3 artikla	(olemassa olevat) perustuslain 21 §, hallinnon yleislainsäädäntö
8.1 artikla	(olemassa olevat) hallintolaki 6 §, hallintolainkäyttölaki 31 §

8.2. artikla	(olemassa oleva) laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 1 § ja 20 §
9.1 artikla	(olemassa olevat) budjettilainsäädäntö + laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta
9.2. artikla	(olemassa olevat) laki valtiontalouden tarkastusvirastosta 1 § ja 6 §, hallintolaki, laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta
9.3. artikla	(olemassa oleva) budjettilainsäädäntö
10.1 artikla	(olemassa oleva) hallintokäytäntö
10.2. artikla	(olemassa olevat) kansallinen lainsäädäntö sekä hallintokäytäntö
11 artikla	(olemassa olevat) 308 §, hallinnon yleislainsäädäntö, unionin tietosuojalainsäädäntö
12.1 artikla	(olemassa olevat) sähköisen viestinnän lainsäädäntö ja hallinnollinen käytäntö
12.2 artikla	4 §
12.3 artikla	(olemassa oleva) 4 §
12.4 artikla	(olemassa olevat) 4 §, 5 §,
13.1 artikla	(olemassa oleva) yleisvaltuutusta, radiotaajuuksia ja numeroiden käyttöä koskeva sääntely ja hallintokäytäntö
13.2 artikla	12 luvun sääntely
13.3 artikla	(olemassa oleva) yleisvaltuutusta koskeva sähköisen viestinnän sääntely
13.4 artikla	Ei toimenpiteitä
14 artikla	(olemassa oleva) 5 §
15.1 artikla	Ei toimenpiteitä; olemassa oleva sähköisen viestinnän lainsäädäntö
15.2. artikla	Ei toimenpiteitä; olemassa oleva sähköisen viestinnän lainsäädäntö
16.1. artikla	(olemassa oleva) 16 luku, 289 §
16.2. artikla	Ei toimenpiteitä; (olemassa oleva) laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 20§, vakiintunut viranomaiskäytäntö
17.1 artikla	(olemassa oleva) 70 §
17.2 artikla	(olemassa oleva) kirjanpitolaki 1 luku
18.1 artikla	(olemassa oleva) sähköisten viestinnän yleisvaltuutusta, radiotaajuuksien tai numeroiden käyttöoikeuksia ja järjestelmien asennusoikeuksia koskeva lainsäädäntö sekä hallinnon yleislainsäädäntö ja hallinnon oikeusperiaatteet

18.2. artikla	310 §, (olemassa olevat) hallinnon yleislait
19.1 artikla	Ei toimenpiteitä; sähköisen viestinnän lainsäädäntö sekä (voimassa oleva) hallinnon yleislainsäädäntö
19.2 artikla	(voimassa olevat) 17 §, 19 §, hallinnon yleislainsäädäntö ja oikeusperiaatteet
19.3 artikla	Ei toimenpiteitä
19.4 artikla	310 §, (olemassa oleva) hallintolaki 31-34 §, 36 §
20.1 artikla	(olemassa oleva) 315 §
20.2 artikla	(olemassa oleva) 318 §
20.3 artikla	318 §
20.4 artikla	(olemassa oleva) laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 20 §, henkilötietolaki, unionin henkilötietojen suojaa koskeva lainsäädäntö
20.5 artikla	(olemassa olevat) 315 §, laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta
21.1 artikla	(olemassa oleva) 315 §
21.2 artikla	(olemassa oleva) 315 §
21.3 artikla	(olemassa oleva) 315 §
21.4 artikla	(olemassa oleva) 315 §
22.1 artikla	51 a.1 §, 51 a.2 §, (olemassa oleva) 315.1 §, 315.6 §,
22.2 artikla	51 a.3 §
22.3 artikla	51 a.3 § ja 315.6 §
22.4 artikla	51 a.3 §
22.5 artikla	51 a.4 §, (olemassa oleva) 318.1 §, 318.2 § ja 318.4 §
22.6 artikla	311.1 §
22.7 artikla	koskee Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen tehtäviä, ei edellytä implementointia
23.1 artikla	310 §
23.2 artikla	7a §
23.3 artikla	Ei toimenpiteitä; olemassa oleva hallinnon yleislainsäädäntö ja viranomaiskäytäntö
23.4 artikla	(olemassa oleva) laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 1 §, 20 §
24.1 artikla	310 §, (olemassa olevat) hallintolaki 34 §, yhdenvertaisuuslaki 15 §

24.2 artikla	Ei toimenpiteitä; tarvittaessa
24.3 artikla	Ei toimenpiteitä; tarvittaessa
25.1. artikla	(olemassa olevat) 306 §, laki kuluttajariita-lautakunnasta
25.2 artikla	Ei toimenpiteitä; sovitetaan toiminta yhteen direktiivin edellyttämällä tavalla
26.1 artikla	(olemassa oleva) 314 §
26.2 artikla	(olemassa oleva) 314 §
26.3 artikla	Ei toimenpiteitä; direktiivin tavoitteet otetaan huomioon riitojen ratkaisuja koskevissa päätöksissä
26.4 artikla	(olemassa oleva) hallintolaki 45 §
26.5 artikla	Ei toimenpiteitä; kyseistä estettä ei ole lainsäädännössä
27.1 artikla	(olemassa oleva) 314 § 4-5 mom.
27.2 artikla	314.2 §
27.3 artikla	Ei toimenpiteitä; koskee BERECin toimintaa
27.4 artikla	314.5 §
27.5 artikla	314.5 §
27.6 artikla	Ei toimenpiteitä; kyseistä estettä ei ole lainsäädännössä
28.1. artikla	
28.2 artikla	
28.3 artikla	
28.4. artikla	
28.5. artikla	
29.1 artikla	(olemassa oleva) 333 §
29.2 artikla	333.1 §
30.1 artikla	(olemassa olevat) 303 §, 304 §, 315 §
30.2 artikla	(olemassa oleva) 330 §
30.3 artikla	(olemassa olevat) 332 §, 333 §
30.4 artikla	(olemassa oleva) 333 §
30.5 artikla	(olemassa olevat) 331 §, 337 §, 338 §, 340 §
30.6 artikla	(olemassa oleva) 331 §
30.7 artikla	(olemassa olevat) 344 §, 345 §
31.2 artikla	(olemassa olevat) 43 luku, hallintolaki, 1.1.2020 voimaan tulevalaki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa
31.3 artikla	Ei toimenpiteitä; viranomaiskäytäntö
32.1 artikla	(olemassa oleva) 1 §

32.2 artikla	51.1 §, 82.1 §
32.3 artikla	82.1 §
32.4 artikla	82.2 §
32.5 artikla	Koskee Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen tehtäviä, ei edellytä implementointia
32.6 artikla	Koskee Euroopan komission tehtäviä, ei edellytä implementointia
32.7 artikla	82.2-3 §, 310.1 §
32.8 artikla	82.3 §
32.9 artikla	82.3 §
32.10 artikla	84 §
32.11 artikla	82 §:n perustelut
34 artikla	Ei toimenpiteitä; koskee komission toimivaltaa
35 artikla	Uusi 7 a §. Koskee osittain komission toimivaltaa eikä siltä osin edellytä toimenpiteitä.
36 artikla	Voimassa olevat 10-11 §
37 artikla	Uusi 8 § 3 momentti
38 artikla	Komissiota koskevia velvoitteita, jotka eivät edellytä kansallista lainsäädäntöä.
39.1 artikla	Ei toimenpiteitä; koskee komission toimivaltaa
39.2 artikla	Ei toimenpiteitä; edistetään direktiivin edellyttämällä tavalla
39.3 artikla	Ei toimenpiteitä, ei koske jäsenvaltion toimivaltaa
39.4 artikla	Ei toimenpiteitä, koskee komission toimivaltaa
39.5 artikla	Ei toimenpiteitä, koskee komission toimivaltaa
39.6 artikla	Ei toimenpiteitä, koskee komission toimivaltaa
39.7 artikla	Ei toimenpiteitä, ei koske jäsenvaltion toimivaltaa
39.8 artikla	Ei toimenpiteitä, ei koske jäsenvaltion toimivaltaa
40.1 artikla	(olemassa olevat) 243 §, 247 §, 272 §, 273 §
40.2 artikla	275 §
40.3 artikla	(olemassa oleva) 274 §

40.4 artikla	Ei toimenpiteitä, koskee suhdetta muihin säännöksiin
40.5 artikla	Ei toimenpiteitä, koskee komission toimivaltaa
41.1 artikla	(olemassa olevat) 244 §, 247 §, 272 §, 273 §, 330 §, 331 §
41.2	(olemassa oleva) 315 §, 325 §
41.3	(olemassa olevat) 303 §, 304 §, 309 §, 315 §, 325§
41.4	(olemassa olevat) 303 §, 304 §, 309 §, 315 §, 325§
41.5	(olemassa olevat) 308 §, hallintolain 10 §
43.1 artikla	(olemassa olevat) hallinnon yleislait
43.2 artikla	(olemassa oleva) 302.2 §
44.1 artikla	(olemassa oleva) 58 §
44.2 artikla	(olemassa oleva) 310 §
45 artikla	Voimassa olevat 17 §, 43 §, 95 §, 96 §:n 4 ja 6 momentti. Valtioneuvoston asetus taajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta (1246/2014). Uudet 95 §:n 5-8 momentit.
46 artikla	Voimassa olevat 1 §, 3 §:n 2 a kohta, 6 §, 8 §, 16 §:n 3 momentti, 39 §, 42 §, 96 §:n 6 momentti, 277 §, 310 §:n 1 momentin 1 kohta, 317 § ja 329 §. Liikenne- ja viestintäviraston määräys 15 luvasta vapaiden radiolähettimien yhteistaajuuksista ja käytöstä.
47 artikla	Voimassa olevat 16 §, 42 §, 310 §:n 1 momentin 1 kohta ja uusi 16 §:n 5 momentti.
48 artikla	Voimassa olevat 10-11 §, 16 §, 18 §, 20 §, 315 § ja hallintolain (434/2003) 2 ja 7 luku ja 6 §:n periaatteet.
49 artikla	uudet 16 § 2 momentti ja 17 a §
50 artikla	uusi 17 b §
51 artikla	18 § ja 20 §
52 artikla	Voimassa olevat 1 §, 7 §:n 1 momentti, 10 §:n 3 momentti, 11 §:n 3 momentti, 16 §, 18 §:n 2 ja 6 momentti, 17 §, 41 §:n 4 momentti, 42 §, 47 §:n 2 momentti, 95 §:n 3 momentti.

53 artikla	95 §
54 artikla	Valtioneuvoston asetus radiotaajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta 9 §. Valtioneuvoston asetus radiotaajuuksien huutokaupasta taajuusalueella 3410-3800 megahertsiä (523/2018). Toimiluvat 3,5 GHz taajuusalueelle myönnettiin syksyllä 2018. Toimiluvat 26 GHz taajuusalueelle myönnetään kesällä 2020.
55 artikla	Voimassa olevat 1 §, 7 §:n 1 momentti, 10§, 11 §:n 3 momentti, 40 §, 41 §, 43 §, 95 §, 310 §:n 1 momentti ja hallintolain (434/2003) 7 luku sekä 6 § ja 44 §.
56 artikla	(olemassa oleva) 4 §
57.1 artikla	229 §
57.2 artikla	229 §
57.3 artikla	229 §
57.4 artikla	229 §
57.5 artikla	(olemassa oleva) 239 §
58 artikla	Vakiintunut käytäntö direktiivin 2015/1535 soveltamisessa
59.1 artikla	Artiklan kieltämiä rajoituksia ei asetettu kansallisesti.
59.2 artikla	Artiklan kieltämiä rajoituksia ei asetettu kansallisesti.
60.1 artikla	(olemassa oleva) 60.2 §
60.2 artikla	80.1 §
60.3 artikla	Kansallinen liikkumavara, ei implementoida
61.1 artikla	55 § perustelut
61.2 artikla	55.1-2 §, 55 b §, 55 e §,
61.3 artikla	55 a §
61.4 artikla	55 c §
61.5 artikla	(olemassa oleva) 55.2 §, 55.3 § ja 310 §
61.6 artikla	55 §, 55 a-c § ja 55 e §
61.7 artikla	55 a §
63.1 artikla	52.1 § ja (olemasa oleva) 52.3 §
63.2 artikla	(olemassa oleva) 52.3 § perusteluineen
63.3 artikla	52.3 §
64.1 artikla	Koskee komission tehtäviä, ei implementoida

64.2 artikla	Koskee komission tehtäviä, ei implementoida
64.3 artikla	51.1 § perusteluineen, (olemassa oleva) 82 §, 310.1 §
65.1 artikla	52.2 §
65.2 artikla	52.3 §, 82.5 §
66.1 artikla	52.4 §
66.2 artikla	52.4 §
67.1 artikla	52.3-4 §
67.2 artikla	52.5 §
67.3 artikla	52.11 §
67.4 artikla	52.9 §, 53 §
67.5 artikla	52.1 §, 52.9 §, 82 §, 103 §
68.1 artikla	
71.1 artikla	70 § 1-2 mom.
71.2 artikla	70 § 3 mom.
74.1-2 artikla	71 §
74.3 artikla	73 §
74.4 artikla	74 ja 75 §
75.1 artikla	Koskee komission toimivaltaa
75.2 artikla	55 f §
75.3 artikla	304 §
77.1 artikla	(olemassa oleva) 76.1-2 §
77.2 artikla	(olemassa oleva) 76.3 §
77.3 artikla	(olemassa oleva) 76.3 §, 82.1 §, 310.1 §
77.4 artikla	53.1 §
78.1 artikla	77.1 §, 77.2 §
78.2 artikla	77.2 §, 77.3 §, 82.1 §, 310.1 §,
78.3 artikla	77.4 §
78.4 artikla	303.1 §
79.1 artikla	81 a.1 §, 81 a.4 §
79.2 artikla	81 a.2 §, 81 a.3 §, 310.1 §
79.3 artikla	81 a.5 §, 81 a.6 §, 82.1 §
79.4 artikla	303.1 §, 333.1 §
80.1 artikla	53 a.1 §
80.2 artikla	53 a.1 §
80.3 artikla	53 a.2 §
80.4 artikla	53 a.3 §
80.5 artikla	82.1 §, 83.1 §, 310.1 §
81.1 artikla	81 c.1 §
81.2 artikla	81 c.2-4 §, 82.1 §, 83.1 §, 310.1 §

81.3 artikla	53 §
82 artikla	3.1,2 b §
83.1 artikla	(voimassa oleva) 54.1 §
83.2 artikla	54.2-4 §
83.3 artikla	54.3 §
83.4 artikla	54.1 §
84.1 artikla	85 §
84.2 artikla	ei implementoitava
84.3 artikla	87.2 § ja 87.3 §
84.4. artikla	86.2 § ja 87.§ §
84.5 artikla	Kansallinen liikkumavara, käytetty laajennus 86.1 § ja 87.1 §
85.1 artikla	(olemassa oleva) 92 §
85.2 artikla	ei implementoitava. Erillisiä hintapaketteja ei Suomessa, viestintäpalveluiden kuluttajahinnat kohtuullisia. Pienituloisia kuluttajia tuetaan viime kädessä mm. toimeentulotuen (laki toimeentulotuesta 1412/1997) kautta.
85.3 artikla	ei implementoitava
85.4 artikla	annettava asetus tarkoituksenmukaisen internetyhteyspalvelun vähimmäisnopeudesta, (voimassaoleva Vna 1247/2014). Lisäksi mm. vammaispalvelulakiin (380/1987), terveydenhuoltolakiin (1326/2010) ja tulkkauspalvelulakiin (133/2010) perustuen saatavissa viestintätarkoituksiin erityisryhmille suunnattuja tukia. Palveluiden hinnat kohtuullisia.
85.5 artikla	Ei implementoitava, käytäntö direktiivin ja lain soveltamisessa.
85.6 artikla	86.1 § ja 87.1 §
86.1 artikla	85.2 §
86.2 artikla	85 §
86.3 artikla	85.1 ja 85.2 §, 86.1 §, 87.1 §
86.4 artikla	85.2 §
86.5 artikla	91 a §
87 artikla	ei implementoitava, Suomessa ei olemassa olevia muita yleispalveluita
88.1 artikla	86.1 ja 87.1 §
88.2-3 artikla	Kts. liite VI
89 artikla	93, 94§

90.1 artikla	94 §, artiklan b) alakohdan mukainen
90.2 artikla	ei implementoitava
91.1 artikla	93.2 §
91.2 artikla	93.4 §
92 artikla	ei implementoitava, Suomessa ei muita artiklan mukaisia pakollisia lisäpalveluita
93.1 artikla	(olemassa oleva) 98 §, 99§, 303§, 304§
93.2 artikla	Kansallinen liikkumavara, ei implementoida – käytännössä mahdollista jo nyt 100 §:ssä. Koskee myös BERECin ja komission tehtäviä
93.3 artikla	(olemassa oleva) Hallintolaki ja hyvän hallinnon periaatteet sekä implementoidaan yrityksiä koskeva sääntely 100 §:ään
93.4 artikla	Numerointimääräys sekä -> 99 § Liikenne- ja viestintäviraston raportointi BERECille.
93.5.1 artikla 93.5.2 artikla	(olemassa oleva) 105 § liikkumavara
93.6 artikla	Siirrettävyysmääräyksen perustelut ja soveltaminen -dokumentti
93.7 artikla	Voimassa oleva käytäntö, julkisuuslaki
93.8 artikla	Koskee komission tehtäviä
94.1 artikla	(olemassa oleva) 100 §
94.2.1 artikla 94.2.2 artikla	(olemassa oleva) hallintolaki ja hyvän hallinnon periaatteet, numerointimääräys 5 § (olemassa oleva) 100.5 §
94.3 artikla	(olemassa oleva) 100.3§
94.4 artikla	(olemassa oleva) 100.3§
94.5 artikla	(olemassa oleva) hyvän hallinnon periaatteet
94.6.1 artikla 94.6.2 artikla 94.6.3 artikla	Numerointimääräykseen (olemassa oleva) 101.1 § Koskee BEREC:n tehtäviä
94.7 artikla	Ei implementoida, käytäntö 100 §
95 artikla	(olemassa oleva) 296 § ja maksuperustelaki
96.1 artikla	Numerointimääräyksen perustelut ja soveltaminen -dokumenttiin
96.2 artikla	(olemassa oleva) 86.4 §
96.3 artikla	Numerointimääräyksen perustelut ja soveltaminen -dokumenttiin
96.4 artikla	Ei toimenpiteitä, ’’tarvittaessa’’
97.1 ja 97.1a artikla 97.1b artikla	(olemassa oleva) 104 § (olemassa oleva) Numerointimääräys

97.2 artikla	(olemassa oleva) 337 §
98 artikla	106 a § 1 mom.
99 artikla	107.2 §
100 artikla	(olemassa oleva) perustuslaki.
101.1 artikla	Implementoidaan substanssisäännöksissä.
101.2 artikla	Ei implementoida.
102.1 artikla	106 b § 1-3 mom. ja valtioneuvoston asetus
102.2 artikla	106.3 §
102.3 artikla	106 b § 4 mom.
102.4 artikla	(olemassa olevat) sopimusoikeuden yleiset periaatteet
102.5 artikla	113 §
102.6 artikla	Ei implementoida.
102.7 artikla	Ei implementoida.
103.1 artikla	107 § 3-4 mom.
103.2 ja 103.3 artikla	304.1 §:n 17 kohta
103.4 artikla	Ei implementoida.
104 artikla	130 §
105.1 artikla	109.2 §
105.2 artikla	106.3 §
105.3 artikla	109.3 §
105.4 artikla	114.4 § ja 116.2 §
105.5 artikla	olemassa olevat 117 §, 120-123 §
105.6 artikla	116 § 6-7 mom.
105.7 artikla	114.4 § ja 116.8 §
106.1 artikla	110 a § 1-3 mom. ja Traficomin määräys
106.2 artikla	(olemassa oleva) 102 §
106.3 artikla	102 § ja Siirrettävyysmääräyksen perustelut ja soveltaminen –dokumentti
106.4 artikla	(olemassa oleva) 102 §
106.5 artikla	(olemassa oleva) siirrettävyysmääräys
106.6 artikla	103 § ja 110 a § 4 mom.
106.8 artikla	olemassa olevat 118-123 §
107.1 artikla	108 a § 1 mom.
107.2 artikla	108 a § 2 mom.
107.3 artikla	108 a § 3 mom.
107.4 artikla	106.3 §
107.5 artikla	Ei käytetä kansallista liikkumavaraa.
109.1 artikla	278 §
109.6 artikla	321 § 1 mom.

110 artikla	279 § 1 mom,, laki vaaratiedotteesta (466/2012) 5 § 1 mom.
112.1 artikla	(olemassa oleva) 196 §
112.2 artikla	(olemassa oleva) 195 §
112.3 artikla	Ei ole olemassa sääntelyyn perustuvia rajoitteita
112.4 artikla	(olemassa oleva) 197, 198 ja 199 §
113 artikla	Ajoneuvolaki 25 §
114 artikla	(olemassa oleva) 227 §
115 artikla	katso liitteen VI täytäntöönpano
liite II, II osa	55 b §
liite III	Valtioneuvoston asetus
liite IV	81 b.3-5 §
liite V	85 §, 87§, Valtioneuvoston asetus
liite VI, A ja B osa	113, 115, 132, 134, 135, liikenne- ja viestintäviraston määräys 35 R/2016 M
liite VIII	Valtioneuvoston asetus

AVMS-direktiivin artikla	**Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain, kuvaohjelmalain tai muun lain säännös**
1 artikla	(osin olemassa oleva) SVPL 3 §
2.3 artikla b alakohta	(olemassa oleva) SVPL 207 §, valtioneuvoston asetus 1245/2014 1 §
2.5a artikla	(olemassa oleva) SVPL 4 § 5 mom
2.5b artikla	olemassa oleva SVPL 5 § 1 mom
2.5c artikla	Ei implementoitava. Säännökset menettelystä tilanteissa, joissa jäsenmaat eivät pääse yhteisymmärrykseen siitä, mille jäsenmaalle lainkäyttövalta kuuluu.
3 artikla	SVPL 339 §
4 a artikla	Yleinen säännös itse- ja yhteissääntelyyn kannustamista. (olemassa oleva) SVPL 303 § 6 mom, kuvaohjelmalaki 8 §. Olemassa olevat itsesääntelymekanismit. Ei edellytä toimenpiteitä.
5 artikla	SVPL 4a §
6 artikla	(osin olemassa olevat) SVPL 25 §, 28 §, 32 § 36 §

6a.1 ja 6a.3 artikla	(olemassa oleva) kuvaohjelmalaki 5 §, 6 §, 8 §, 15 §, 16 §, 17 §
6a.2 artikla	(olemassa oleva) tietosuojalaki (1050/2018) 5 §
7.1-3 artikla	(soin olemassa oleva) SVPL 211 §
7.4 artikla	SVPL 304 § 14 kohta
7.5 artikla	SVPL 279 §, Laki Yleisradio Oy:stä (1380/1993) 7 § 2 mom 7 kohta
7b artikla	SVPL 217a §
9.1-2 artikla	(olemassa oleva) SVPL 214 §, (olemassa oleva) 217 §
9.3 artikla	Viranomaisen ohjeistus alkoholimainonnasta. Ei edellytä toimenpiteitä.
9.4 artikla	Viranomaisten suositus elintarvikkeiden markkinoinnista lapsille. Ei edellytä toimenpiteitä.
10.2 artikla	(olemassa oleva) SVPL 219 § 1 mom
10.4 artikla	(olemassa oleva) SVPL 219 § 3 mom
11 artikla	SVPL 220 §, 221 §
13.1 ja 13.6 artikla	SVPL 209 § 4 mom
19.2 artikla	(olemassa oleva) SVPL 215 § 3 mom
20.2 artikla	(osin olemassa oleva) SVPL 216 §
23 artikla	SVPL 222 §
28a.1 artikla	SVPL 226b §
28a. 2-4 artikla	valtioneuvoston asetus 1245/2014 1a §
28a.6 artikla	SVPL 4 § 1 mom 5 kohta, (olemassa oleva) 5 § 1 mom
28b.1artikla a alakohta	kuvaohjelmalaki 2 §, 7a , (olemassa oleva) 15 §
28b.1artikla b-c alakohta	SVPL 226c § 1 mom
28b.2 artikla	SVPL 226a § 226c § 2 mom
28b.3 artikla	SVPL 226c § 2 ja 3 mom Kuvaohjelmalaki 2 §, 7a §
28b.4 artikla	(olemassa oleva) SVPL 303 § 6 mom, Kuvaohjelmalaki 8 §
28b.5	SVPL 4 §, 226a §, (olemassa olevat) 303 §, 315 §, 330 §, 332 §. Kuvaohjelmalaki 2 §, 23 a §, (olemassa olevat) 19 §, 20 §, 25-27 §
28b.7 artikla	(olemassa oleva) SVPL 303 § (olemassa oleva) Kuvaohjelmalaki 19 §

28b.8 artikla	Rikoslaki soveltuvin osin
30 artikla	Ei edellytä toimenpiteitä. Katsotaan voimaan saatetuksi hallintolain yleisillä periaatteilla, julkisuuslailla (621/1999), valtion virkamieslailla (750/1994), lailla Liikenne- ja viestintävirastosta (935/2018), lailla Kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista (1434/2007), valtioneuvoston asetuksella Kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista (712/2013), SVPL:n ja kuvaohjelmalain säännöksillä
33a artikla	kuvaohjelmalaki 8 §, (olemassa oleva) laki kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista (1434/2007) 2 § 2 kohta